

בצורת השם יתברך הקדמת המפרש

ישמחו הנפשות ויגילו הלבבות • בספר הקדוש ספר חובות הלבבות
 יקר הוא מפנימים בית והון נחלת אבות • חכמה לפונה ויראת
 ה' נחשב אשר איזונו וחקר חד מזרי קדמוני מישרי הלבבות ה"ה החסיד
 מרדו ורצנו בחיי הליין הספרדי מנוחתו כבוד בגני ערבות אחרותיו
 מאורות עינים מאירות ולבבות ערבות : כאשר הפליגו הקדמונים
 מחיבור הקדוש והנורא הזה שכל ההוגה בו מחזה שדי יחזה ויאמר הנה
 אלהינו זה • ומבואר בספר מ"מ בפ' צהר ובמקומות זולתו שאמר
 המגיד להרב ז"ל שילמוד בכל יום קריאה אחת מספר חובות הלבבות
 להכניע ה"ה ונהפילו מתוקפו כי הילך מכנים מתשבות והרהורים
 בלבד לאבדק להוממד להשמיד ואחה עמוד כנגדו ובטל אוחו מלבד
 כו' ע"ש באורך • והחסיד בעל ר"ח לא זזה ידו ממנו בכל הספר וכן
 בס' הישר לר"ת ובשל"ה וזולתם זכרונם לחיי העוה"ב • וז"ל אונת
 הרב ר' יונה סי' ל"ג וזריך האדם להתדבק מאוד בה' חובות הלבבות
 אשר משם יקח פנימיות המדות המבחרים לעבודת השם ז"ה וב"ש
 וזריך להעמיק בו יותר ממה שיעמיק האדם בלימוד גענים ואהלות
 ושיטות העמוקים לגודל פנימיותם ודקותם ודי בדברים האלה בענין
 זה עכ"ל :

האמנם

בדור יתו' הזה שגבר עלינו השיעבוד ועול גלויות וצרות
 צרות צעו"ה כל ספרי המוסר בקרן מנוחות ובפרי
 מס' הקדוש הזה ידיהן משוכות כי יהיה להם כדברי הספר החתום והו'
 מחיב' קושי ההעמקה שנתחדר בלשון ערבי כדי שיהי' יד הכל ממשמשין
 בו והועתק אל לשון הקודש בלשון נח וקלרה • וכמעט דלת הבנתו
 הגורה • ורבים וכן שלמים חרדים לדבר ה' נכספה וגם כלחה נפשם
 להנות מזיו אורו הנהירה • באספקלריא המאירה • ואם אמנם נמצא
 עליו פירושים שונים • כבר נודע בשערים שאינם יולאים ידי חובות
 ביאור מכמה פנים • ואף גם קי'ירו במקום שאמרו להאריך כתב בה"ח
 סי' תתקפ"ד וז"ל שבזמן הזה שאין חכמה יחירה זריך לרב לפרש הכל
 וגם אם יתחוב פי' יפרש הכל שלא יהיה יגע לחשוב ויבטל משאר ד"ת
 ע"ש • ואני בעניי הכינותי את לבבי מעודי על דברי הס' הקדוש הזה
 בדביקה ובחשיקה ובחפיה יתירה • כי הבינותי כי לו משפט הבכורה •
 מכל ספרי מוסר ויראה אז"א קרא ואי בעית אינא סברא • ואחנה את
 לבי אל דברי הס' הזה וארא כי יש בו כמה דברים החומים באין פורש
 וינעתי ביגיעה רבה ומלאתי כמה פירושים נכונים והגהות לדקות כיד
 ה' הטובה עלי מפני הופרים והפריים • ושבעתיים מבדרים • ורבים
 וכן שלמים אנשי השם מביני מדע כאשר ראו דבריהם כי נעמו העירונים
 והרהיבני ורצוני לאמר כלה מעשי ומלאכתך מלאכת שמים ומלואה
 שאין

ארף

זה הספר שלם אהיה
 ימים שנים
 אלו ימים
 מה דמלך

לשם השם
 ביעתו

הקדמת המפרש

שאילנה דורשין יקרה היא וחביב בעיני אלהי' ואדסלאור באור החי' :
ואם אמנם ידעתי קולר כחי וידעתי . ומיעוט השגתי . אך המכין
ידעתי מה שמלאתי ראיתי בס"ח סימן תק"ל וז"ל כי את כל
מעשה אלהים יביא במשפט על כל ועלם וגוי' כל מי שגלה לו הקב"ה
דבר ואינו כותבו ויכול לכתוב הרי גזול מי שגילה לו כי לא גלה לו אלל
לכתוב דכתיב עוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם וכתיב יפלו מעיניו ויין
חולה וזה שכתוב יביא במשפט על כל ועלם שגורם שנעלם אם טוב
שגלה לו ואם רע שאינה כותב' עכ"ל וכ"כ החסיד המחדר בסוף פ"ט
משער' התשובה ע"ש . מלורף לזה מעלת המזכה את הרבים שהפליגו בו
חז"ל במשנה ובגמ' והמחדר בפ"ו משער האהבה האריך במעלתו וסם
העקתי ג"כ דברי האוהר מפ' תרומה ע"ש . על כל הדברים והאמת
האלו אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי . ולעשות רצונך אלהי
תפילתי . ואלו בעתתי וזכות החסיד בע"המנח נשענתי . וחלתי נערתתי
ומחני שנסתי ושניתי בשמיעות ודעת כחבתי .

ראשונה

ואלה הדברים שעשיתם ולא עזבתם ואלו התועלות הגמתיים
מגיעתי וממלאכתי בפירושי זה אשר עפחתי ורביתי :
ראיתי כי טוב להרחיב קלח הפי' והביאור למען ירון
כל קורא בו ביין וישכיל באר היטיב דברי המחדר את
כל ומכתה בשובה ונחת . כמ"ש בס"ח כז"ל למען ידעו ויבינו גדולים
וקטנים להבין ולהשכיל בדברי המחדר . ולא הלכתי בקולות ופלאות
בפירושי ובבאורי רק בדרך פשוט וישר ובל' נח וברור . ולישאל קלילת
כאשר עיני כל יחוו הטוב והישר :

והשנית

אמרת אלקטה נח גם בין האמרים אמרי חקרי לב
מספרים קדמונים שאין יד הכל מונחמטין בהם וכמעט
שנשכחו והבאתי דבריהם דברי אלקים חיים כל אחד על דגלו ומקומו
דבר דבור על אופנו . והם ס' האמונות לרבינו סעדי' גאון ז"ל .
ומהפך הכוזרי העתקתי ממש רוב דבריו הנחמדים ומספר מורה
הנבוכים . ומר"ח . ושע"ק ושל"ה וא"ל וי"ח וק"ח . וזולתם הרבה
תראנו ביטע אלהים . איש איש על מקומו ויחידו יהיו תמים על שפתך
כדכש לפיך וכענקים לגררונתך :

והשלישית

גם לזאת עקתי עיני שרוב הפסוקים שהביאת
המחדר בס' הזה אירם מושלמים וקלר חלמי' מגודל
בקיאתו והמך על המעיין לגומרסודיע שעל הרוב עיקר דבריו נלקחי'
מסוף המקרא ולפעמים מכל העיין לכך ראיתי כי טוב להעתיק כל
הפסוקים בשלימות עד גמירא . וירון בו כל קורא . ואף גם פרשתי כל
הפסוקים הקשים עפ"י גדולי המפרשי' רש"י ורד"ק לידע ולהודיע כוונת
המקבר על נכון . לשום שכל באקרא :
והרביעית

הקדמת המפרש

ב

והרביעית ינאחי להשכיל בינה להבין ולהורות . כל המלות הזרות :
שהביא המחדר מס' ההגיון כמו ה' סוגים : וחומר וזרדי'
וזולתה דרשתי וחקרתי אות' היטב במקומות מושבותיה הסופרשתי אותם
בדרך קלרה : בשפה ברורה . אחת מהנה לא מעדרה : שלא יהיה דרכה
נסתרה . וגם סקלתי כל הקמטונים והטעות שגפלו בראשונים מפי
סופרי' וספרים . ומפיוזשים הנדפסים העתקתי דבריה' הישרים וגם
העתקתי כל הסגרות ופירושים שמלאתי ביד הרב המופלג המפורסם
מו' נפתלי ב' הרב מו' לוי זלה"ה מצראל מה שכתב בגליון ספר ח"ה .
והביאותים כל א' על מקומו משמו וקראתי לפירושי זה **מרפא**
לנפש כי ממנו נקח מרפא לנפשנו וארוכה לנשמתנו . ומן האיש
הקפץ חיים נלחיים . יקח מפרינו ויהיה לו למשיב נפש וסם חיים . ולכל
בשרו מרפא לשון עץ חיים . ולאור באור החיים . ואף גם שמי בקרבנו
אולי אבנה גם אנכי ממנו ולאזכה להיות ממולדקי רבים לעולם ועד ויהאני
מפיל חתנתי לפני כל גמיר וסביל יעלי על לבס הטעור ולחשובו לדבר
שינאחי להשכיל ביני לנאשי' חכמי' ונבוכי' המלאי' בכל חכמו' ומדע ככלכל
ודרדע רק לנאשי' סכערכי וכגילי ונפחותי' ממנו יאמרו לי ליימי מעבד
ביד הרז' לפרש פי' זולת פירושינו כפי יד שכלו מגעת' הרי הספר עומד
לפניו בלי תוספות ומגרעת' וישוטטו רבים ותרכה הדעת ואפסר שיהיו
דברינו נכוחים למבזינים וישרים למונאלי דעת . וה' ינחני במשגלי דק
למען שמו שלא יהיה בדברי טעות ומגרעת . ועוד אני מחזקה ומתנלל
על כל גבירות מי ביני ומנסתרות ינקי . ולכך זכות ידינו . וכבר
התנלל החסיד המחדר בהקדמתו ואמר כי כח הבשרי קר מהשיג וטבע
האנושי חסר מהשלי' ע"ש באורך . וא"כ אכן מה נענה בחרי' . ובכן
אשא עיני אל ה' ואליו אקרא להוציא הספר הקדוש הזה לאורה להגדיל
תורה ולהאדירה . ויזכנו לראות בביאת הגואל במהרה ובבנין בית
הבחיורה . במה רה בימינו אמן .

אמר המתרגם

יהי שם אלהינו מבורך מעתה ועד עולם . אשר המליא יש מאין
בחמתו . ויזר הכל בצבורתו . ובצר צאלס להיחנה תרומת
בבראיו . ובגולת מולאיו . ויחלל עליו מרוח חזנותו . והאיר עיניו בנר
נשמתו . ככתבי' אכן רוח הוא באנוש וכשמת שלי חנינם . וכתיב נח
להים

פתיחה למתרגם

אלהים נשמת אדם • והבדילו בחכמה ודעת מכל יצירותיו • והמשילו
בכל בריאותיו • כדכתיב מפלגו מזהמות ארץ ומשוף השמים יחכמו
וכתיב תמשילו במעשה ידיך כל שמה תחת רגליו • וכל חכם לב יודע
כי האדם מתחלת יצירתו וראשית יבואתו נוזר על החכמה והטובע
עליה כדכתיב ויזר יי אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפת
באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה • אך מפני שיסודות חולדתו
שוני זה מזה וגוברים זה על זה • הם מתגרים בו תמיד להטות אותו
מדרך החכמה והאמת אל דרך התאוה והשקר • וכפי גבורתם על שכלו
תקצר ידו להחזיק בחכמה • והיה כאשר ירים השכל ידו וגברה החכמה •
וכאשר יניח ידו וגברה התאוה • ובענין הזה נבדלים בני אדם איש
מרעהו בחכמה ובסכלות • ובכל דור ודור אנחנו רואים סגולת בני
אדם אשר הלכו לאור החכמה וסרו ממשחכי התאוה המה היו הקרובים
הקרובים אל יולדם והנקראים אנשי אלהים ואוהביו • כדכתיב ויתהלך
חנוך את האלהים • וכתיב את הנולדים התהלך נח • ובמעלת החכמה
נבדל אברהם אבינו מאנשי דורו • ונקרא אוהבו של בוראו כדכתיב זרע
אברהם אוהבי • ובה הגיע אל המעלה הגדולה אשר היא הכרת הבורא
ויחודו ועבודתו אשר בעבודה נבדל האדם כדכתיב כל הנקרא בשמי
ולכבודי בראתי • ובה נבדל יחזק בננו משאר בניו • ויעקב אבינו מאחיו
וחתי מורשה לזרעו אחיו • בדכתיב תורה אור לנו משה מורשה קהלת
יעקב • ובעבודה נקראו עם ה' ובחירו וזניו ובחוריו וחשוקיו ואהביו
ויזעו ומקוראיו והגולחו וחלקו וחבל נחלתו כדכתיב באמור להם עם
י' אלה ומאדלו ילאו • וכתיב בניים אתם ליי' אלהיכם • וכתיב בני בכורי
ישראל • וכתיב זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו • וכתיב לא מרובכם
מכל העמים זשק יי' בכם • וכתיב אהבתי אתכם אמר יי' • וכתיב רק
אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה • וכתיב שמע אלי יעקב ישראל
מקוראי • וכתיב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו • וכתיב כי חלק
יי' עמו יעקב חבל נחלתו • ובעבודה נקבעה השכינה בחולמו • והיתה
הנבואה בקרבנו • ורוח הקדש שורה עלינו • ואחר שגרמנו עוונותינו
בנאותנו מדרך החזרה והחכמה ובסתלקה השכינה ונפקה הנבואה
רוח הקדש מצינינו כי לא כלו רחמי אלהינו והוחיר לנו שריק והשאיר
בכרמו ועוללות שנים שלשה גרגרים בכל דור ודור להאיר עיני השארית
הנמאלה באור החכמה לתת ליעף כח ולאיץ אוניס עממה • וחקרו על
אפיו החכמות והאליאו לאור תעלמות • ובארו טעמי החזרה במשנה
ובתלמוד ויהדו יבואתו והעמידו עמודים לחוק בדת תורת אלהינו אשר
בית ישראל נכון עליהם וגם בדרך ארץ ובשערי המוסר ובחוקן המדות
חברו אמרים אשר לא יערכם זהב וחוכית מהם מחובדיק במסכתות

פתיחה למתרגם

מיוחדות להם כמסכת אבות והלכות דרך ארץ • ומהם מפוזרים בסדרי
המשנה והתלמוד בכמה מקומות • ואחריהם היו רוב הגאונים בגלות
מלכו • ישמעאל בבל ובארץ ישראל וזפרם ומדברים בלשון ערבית וכל
קהילות ישראל אשר היו במקומות ההם מדברים בלשון יהודי פירשו
רוב מה שפירשו מספרי המקרא וסדרי המשנה והתלמוד בלשון ערבית
וגם ברוב חבוריהם אשר חברו ותשובות השאלות הנשאלות מהם עשו
כן מפני שכל העם היו מציינים בלשון יהודי • ועוד כי היא לשון רחבה
זמנאלאה בכל ענין וכפי כל הצורך לכל מדבר ומחבר והמליצה בה
מישרת ומבוארת ומגעת לתכלית כל ענין יותר ממה שיחזק בלשון
העברית • מפני שלשון העברית אין ממנו נמאל בידינו כי אם מה
שמאלנו בספרי המקרא ואינו מהפיק לכל לורך המדבר וגם כונתם
היתה להועיל בחבוריהם לעמי הארץ שאינם בקיאים בלשון הקדש •
על כן היו רוב חבוריהם בלשון ערב בכל העניינים אשר חברו בין
בחכמת התורה בין בחכמות אחרות • גם בארצות אדום היתה פלטה
לשאר עמנו היו בהם חכמים גדולים בחכמת התורה והתלמוד מימים
קדמונים אך לא היו מחשבים בחכמות אחרות מפני שהיתה תורתם
אומנתם ומפני שלא היו ספרי חכמות אחרות נמצאים אללם • • עד
שנקבעה בחוכם המורה הטובה נר מצוה ותורה הרב הגדול החסיד
הקדוש רבנא משלם נר"ו בן החכם הישיש רבי יעקב ז"ל אשר שמן
תבונתו וך כחית להעלות נר החכמה תמיד ותדבק נפשו בתורת אלהיו
וזייראתו ושם החכמה כומו ומנתו ויכסוף לספרי החכמות אשר חברו
הגאונים וכפי יכלתו קבץ ורבץ והעתיק בין מחכמת התורה יוחכמת
הלשון וחכמת האמונה וספרי המליצות וחבורי המוסר ומשלי החכמים
וחמאלא כקידו לכל המודותיהם ובגבורתם שכלו ועולסכחו הבידבר מחוך
דבר והאליא ענין מענין והוא גסהוא הוליד ילדים במשלי החכמו ועיני
המדות ופתח שערים בדרכי היראה והמוסר • הגיה בהם חשכנו ויישר
מעקשות דרכנו ועוד יד גבורתו נטויה לקבץ ולרבץ • וכשמעו עתה כי
לאחד מחכמי ספרד הוא רבינו בחיי הדיין בר' יוסף ז"ל חבור בתורת
חובת הלבבות יסדהו על ענין היחוד • כלתה נפשו לראותו • ובהגיע
לידו לווי לתרגם לו ענינו בלשון עברית • וכאשר שמע את דבריו ואת
שיחו לא רפה רוחו • עד אשר אור להעתיקו • ואותו אור לתרגם לו
ממנו השער הראשון שהוא שער היחוד ואע"פ שיקרה בעיני מלכותו
ראיתי שהכניסני בענין שלא היה ראוי להכנס בו ובכל עת הייתי
בשמר ממנו • וכמה פעמים פייסו אחי קאת הנלדיים אוהבינו מחכמי
המקומות האלה להעתיק להם קאת מחבורי הגאונים אשר בלשון ערב
אל לשון הקדש ולא נתפייסתי להם מפני כמה פנים • שאריך האדם

להזהר מהם בענין הזה • ואני מספר מקלחם ואומר כי כל אשר
ראיתי מן הכפרים אשר העתיקו מן לשון הערב אל לשון העברים לא
נמלט מהם אחד שלא השחיתו המעתיקים הודו ושנו את עניניו •
והפסידו את טעמו • וההפסד הזה יבא משלשה פנים • האחד מפני
שיש מהם שאינם בקיאים ולחיים בלשון הערבית אשר יעתיקו ממנה •
והשני שאם היו בקיאים ולחיים בלשון הערבית שאלא לא היו בקיאים
בלשון העברית אשר הם מעתיקים אליה • והשלישי שאם היו בקיאים
בשתי הלשונות שאלא לא יבינו דברי המחבר כאשר היה עם לבבו •
והם מעתיקים כפי הבנתם ונעשה על דרך אחרת ושלא כדעת
המחבר • ואפשר שיעתיקו מי שנתקבלו כל המדות האלה בו • וידוע לכל
מבין כי כל אחד מאלה הפנים משנה הענינים והופך אותם לענינים
אחרים • אך הכח השלישית מתחלקת לשני חלקים • החלק האחד מי
שאינו מאכזיב החכמה ההיא ואינו מבין עניניה ודרכיה רק משיס
מגמתו להעתיק הלשון כפי הבנתו והגראת אליו • והחלק השני מי
שהוא מאכזיב החכמה ההיא ומבין עניניה ודרכיה ומפני שהספר ההוא
לא קבל אותו ממחברו ולא ממי שקבלו ממנו • אפשר שיבין ענינים
רבים מדבריו על דרך אחרת וכאשר דעתו נוטה ויעתיק דברי המחבר
על הדרך ההוא ושאלא בעבור זה יבא להקשות מדבריו על דבריו וימלא
מקלחם הותרים את מקלחם • וזה יקרה מפני הסדרת הקריאה שלא
כסדרה והוא מענין הסמוך והנפרד והקרוב והרחוק והפרט שבא עם
הכלל למותו או למות את עצמו והדומה לזה • וכבר ראיתי קצת
גדולי הקרי ים נכסלו בדבר הזה • ועוד כי לא נוכל להזיף כל מחשבות
לבנו במליצה שמגעת לחכמית הענין על דרך קצרה ובלשון גאה בלשון
העברית כאשר נוכל בלשון ערבית • כי לשון הערבית רחבה ולחה
מאוד ומזומנת ליוזשים בכל ענין כהפסד ולבבם ולשון העברית כאשר
אמרנו אין בדימוי ממנה כדי להוריד לכל דבריו • על כן צריך שיהיה
כל מעתיק מלשון אל לשון אחרת בקי ומלומד בשתי הלשונות ובכל
עניני דקדוקיהם • ועניני מיני שרשיהם והשמות עניניהם לפי
מקומותיהם וחוכשמוש תיבות טעמיהם וסגולת לדבר בהטעם אופניהם •
ולהניחם בכל מהום על מכוניהם • איש למשפחותיו לבית אבותיו • הי
כמה גלות יש בלשון הערב שכל אחת מהן מתחלקת לכמה ענינים יורה
עליהם מקומם או חלוק תיבות שמושם או השמות בנינם כמו מלת
פקד אללנו שמתחלקת לענינים רבים והרבה נמצא כמוה במקרא ואינו
מאריך בזכרם עם כל זה צריך לדעת ולהבין ענין הספר אשר יעתיק
דעת ברורה והבנה נכונה • כדי שלא ישנה מדעת בעליו ויפסיד חכמת
הספר ההוא ונמצא אדם עם בעליו ועם כל המעיינים בו • מפני
שהוא מנשיל אותם בדברי טעום כי זה המעתיק נעשה עתה בספר

הזה כאב וכרב • ואם היה יכול המעתיק שתמלא ידו להעתיק מלה
במלה מבלי חוספת ומגרעת היה נלול מן המכשול הזה והאשמה הזאת •
אע"פ שהעתיקה על הדרך הזה תהיה קשה להבין אלף לתכונים הגדולי
המבניים דרכי לשון הקדש והלשון לא יהיה ערב ומקובל כל כדומה
עם קושי הלשון יקשה הענין להבין • ומכל אלה הפנים אנחנו רואים
כי המעתיק צריך שיהיה בכל הדברים האלה ואם ידע בעצמו כי הוא
ממולא מכל הענינים אשר במלאחם יהיה ראוי להעתיק • יעתיק • ואם
לא יחולק כי לא יוכל המעתיק לחקן את לשון העתיקה עד שיקדימוי אחר
ויחזיקו יגרע ויפועמים שהוא צריך לתרגם ענין המלה בענין שהוא דומה
לו וקרוב אליו בלשון שהוא מעתיק אליה או להחליף המשל והמליצה
אשר אינם נוהגים בלשון ההיא במשל ומליצה שדומים להם ומוהגים
בה • וכללו של דבר שיהיה מבין דרכי הלשון אשר יעתיק ממנה ואשר
יעתיק אליה • ועניני החבור אשר יעתיק על אופניהם כדי שיהיו
מיושבים בלבו ונכונים בדעתו • ואח"כ יש לו להעתיק אותם על איזה
דרך שיראה ובמלות אשר יבחר ובלבד שיהיו דבריו קרובים להבין ולא
ישנה מדעת הבעלים • וכן מלאנו המעתיקים הקדמונים אשר העתיקו
הספר החזויה והמקרא ר"ל בעלי התרגום אשר נהגו להחליף המשל
והמליצה כמו שתרצם אבנולוס וזלפים ביד רמה בריש גלי כי כך היה
מנהג הלשון להביא על מי שאינו בורח • והנה אנחנו רואים כי כמה
מפסדי ומעתיקים פסדו והעתיקו ספרי המקרא וסדרי המשנה והחלמוד
בלשונות אחרות וכמה דעות נשחרו בהם אחת מתבדחה זה אומר
בכה וזה אומר בכה • ומפני שהספרים ההם על מחכמתם בדינו
ובפני עצמם • מבלי חוספת ומגרעת והפירושים בפני עצמם
וההעתיקות גם כן בפני עצמן הועיל הענין ולא הזיק כלום וישוטטו
רבים ותבדחה הדעת • וכן מי שיחבר חבור מעצמו אם יטעה בענין
או יכשל בדבר או יקטר בו נאמר כי הוא אשר השיגה ידו ודעתו ועד
פה הגיעה חכמתו • אך האדם הגדול מי שמעתיק ספר או חבור שיגיע
בו מחברו וכשאר וזהו בעניניו ותקן שעריו ותכן מחלקותיו ואין ותקן
דבריו ויבא הוא לחבל ולשנות ויאמר כי זה הוא והמעיינים בו יחלו כל
הטעות במחבר • ויש לנו ללמוד מבעל החבור הזה הרב ר' בחיי ב"ר
יוסף ז"ל כי אע"פ שחבר מעצמו בענין שחלה בדעתו ולא היה מעתיק
חבור אחרים ראה לחזור בו ולהמנע מחבר מפני שהיה בעיניו כמקרא
בהבנתו לחתן לשון הערבי אע"פ שראתה מתבדחו כי חכם היה בלשון
וכ"ש שהיה לאיש כמוני להזהר מן ההעתיקה מכל אלה הענינים אשר
זכרתי • ועוד כי מנהג רוב בני אדם בזמן הזה להתעולל ולהתגולל על
מי שמקדם דבר מבני דורם בין בהעתיקה בין בחבור בין בפיוט בין

זשאר הענינים הדומים לאלה והמשכיל יזהר מהכנס במשעול הזה ויוסר בזולתו וימלט כפשו מלשונות בני אדם ומעלילותם • והגדתי כל זה להודיע לכל בני העולם בהערת השער הזה כי לא מלבי ולא ברלוני ככנסתי בעיני זה וכי לא נסתר מנגד עיני כל אשר זכרתי • אבל מפני שאני חייב לטבל רלוני מפני רצון המלכה אותי ולמחול כדודי מפני כבודו שמעתי למלכותי ואלתי לעשות כחפצו ותאותו ואשימה נפשי בכפי ולא שמתי יד לפי והלכתי עלמי כמטרה לחיאי המורים וגווי נתתי למכים ונזוהרתי כפי יכולתי מהטות דברי המחבר מזכריהם וכל אשר מלאה ידי להעתיק מלה במלה אע"פ שלא היה הלשון אהא כחפציי עשייתו כן • ואשר לא יכולתי להעתיק על הדרך הזה הייתי משחק ומחזונן עד שאביניהו ואח"כ העתקתיו כפי יכולתי ומה שהיה מסתפק לי הייתי מעיין עליו בספרי החכמה ההיא אשר הביא הענין ההוא ממנה ולאחר שהייתי מבין אותה הבנה ברורה הייתי מעתיק • וראיתי כי המחבר הזה ז"ל הניח דבר אחד שהיה לריך להקדימו בחתלת ספרו אז לבאר אותו במקומו והוא שיפרש ענין המלות והשמות אשר הביא מספרי החכמות החילוניות לנורך דבריו ועל מה הם אמורים בחכמות ההן • כי כן מנהגי החכמים בכל חבורי החכמות מפני שהם שמות ומלות שאין המון בני אדם רגילים ואינם מבינים בהם ומשתמשים במקלחם בדרך אחרת ומפילים ומפרשים אותם על עניינים אחרים • ושמה עשה זה מפני שאמר כי חפרו לזכרון לעלמו ולחבריו • אבל מפני שאמר אחר כן כי גס רלונו היה להועיל בו לשאר בני אדם היה לו להרגיש למה שאמרתי • ועל כן מי שאינו בקי במלות ובשמות ההם ואינו רגיל בחכמות ההן לריך לשאל עליהם • ולא יאשימונו המועיין בהעסקה הזאת מפני שבניתי במקלח המקומות בקלח הפעלים והשמות בנינים שאינם נמלאים בל' העברית כי דוחק הענין עם קולר הלשון כאשר אמרתי הביאוני לידי כך וג"כ נהגו חכמי ההעסקה אשר היו לפנינו כי נהגו בזנינים ההם מנהג מביני לשון הערבי שהיא קרובה ללשוננו ברוב בנייניה ואל יחטיאנו מפני שערבתי לשון המקרא ולשון רבותינו במקומות ושהבאתי לשון רבותינו במקום שהייתי מולא לשון המקרא כי אחותי הלשון הקרוב וכפי שזדמן לי בשעת ההעסקה והמתקן אחר כך במקום שרריך משוכח כי המעיין יכול להשתכל יותר מן המעתיק ושומע יותר מן המדבר והחכמים המעיינים בו בכל עת יתקומו לבאר מלותיו ולתקן שגיאותיו כיד תוסדס הטובה וחכמתם הרחבה • וכאשר נשאל מאלהינו להלילנו מכל מהשאל ואשמה בכל מעשנו • כן נשאל להלילנו ממשכול דברינו וחטאת פינו וכמו ששאל ממנו משיחו שיחה ה' שמרה לפי נלרה על דל שפתי • וזה החלי לתרגם דברי המחבר ובאלהים ה' אעזר אמן :

אמר המחבר

ברוך ה' אלהי ישראל אשר לו יאות ענין האחד האמתי הקדמון במציאותו • המתמיד טובתו • אשר ברא כל הנמצאות לאות על אחרותו • ויצר יצירות לעד על גבורתו • והחל חדשות להעיד על חכמתו • וגודל טובו • ברכתיב (תפלים קמ"ה) דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו • ובתיב (סס) יודוך ה' כל מעשיך • והסדיך יברוכה • כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו • להודיע לבני האדם גבורותיו וכי • והגדולה שבטובות אשר הטיב בהם הכורא לעבדיו המדברים אחרי המציאו אותם על תבונת הרתם בהן גמורה והבנתם שלמה • היא החכמה אשר היא חי רוחם ונר שלמם • והמביאה אותם אל רצון האלהים • והמצלת אותם מקצפו בעולם הזה ובעולם הבא כאשר אמר הכתוב (משלי ז') כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה • ואמר אליהוא (פיוז ל"ג) אבן רוח הוא באנוש ונשמת שדי תבינם • ודניאל אמר (דניאל ז') יחב חכמתא לחבימין וגומר ואמר הכתוב (ישעיה מ"ח) אני ה' אלהיך מלמדך להועיל מדרייך בדרך תלך • והחכמה

מרפא לנפש

אמר המחבר ברוך ה' אלהי ישראל אשר לו יאות ענין ה' האמתי יאות לשון רלוני ונכון כמו כי לך יאמס • כן בני יוסף דוצרים מהרגמינין יאות ור"ל על ה' אלהינו לנדו נכון לומר שהוא א' מפני שה' לנדו אחד אמת ואין עוד אחדות כאחרותו כי כל הנכנעים מלחו ית' הנקלטים ג"כ אחד הוא רק דרך שאלו הסעברס כי הם יותר מאל' כמו שמצוה צשער היחוד צנוט טעם (הקדמון צמילאותו) ר"ל שמילאותו ית' הוא מעולם ועד עולם ח"כ הוא קדמון לכל דבר וע"כ הוא ג"כ אחד אמת כי כל אחד מהמדות האלו מחייב אפ שלשתן כמו שיכתאר סס בפי' ויד' ע"ס ותנין • (אשר צרס כו') שכל הנכנעים הם עדות ורליה שהנורא אותם הוא א' אמת שהרי כולם ככלל הם כלים א' וכיזית אחד של חלק ממנו לריך זה לזה ואם הי' יותר מצורס א' הי' רלוני שהיה סוס סיניו ופירוד צנוראים ולא היה לריך זה לזה כמו שיתצאר סס פי' • (וכתל) • וכתחיל • וגודל טובו ושייטיב לצרואיו כמ"ס זכר רב טובך יציעו וגו' • (והגדולה שבטובות כו') לעבדיו המדבנים שיעקר הטובות הם לבני אדם מפני שהם עיקר היגורים והגדולה מכל הטובות והשקוצם שכולם הוא זה • (אחרי המניאו אותם כו') על אשר המניא הש"י את האדם על תכונס וזרס דואת שסכרן טכרן גמורס והננתם שלמס ואחרי הוא מלשון אמרי הודיע אלהים אותך את כל זאת • (היא החכמה) שנתן הש"י צארס חכמה וסגונוס • (אשר היא מיי רוחס) שע"י החכמה תחי רוחו של אדם ונצור השכל יאיר לו והכסיל נחושך סולך • (ונמנוח הלצנות פי' צענין אחר ע"ס והצור יצמר • (והמניא אותם אל רצון כו') כי זה כל האדם בכל עבודות הש"י שיעשה רק רלונו של מקום יתצרך ושאל עושה נגד רלונו יסיה עליו קלף מאתו וזאת היא תכלית הטוב והרעה צין צעוה' וצעוה' כו' שנתצאר בסוף הקדמה זו ע"ס ונכמה מקומות • וכל זה הוא ע"י השכל וסכרס שנתן הש"י צארס דל"כ יסיה כסום כפרד אין סנין • (לכן רוח היא באנוש וכי') ורישא דקרא אמרתי ימים ידברו ורוב סניס יודיעו חכמס אכן וגו' וזה הכל רל"י כי ממנו יתצרך החכמה והביניה • והחכמה

הקדמה

והחכמה

מתחלקת לשלושה חלקים • החלק הראשון • חכמת היצירות שקורין לה בלשון ערב אלע'לם אלמ'כעי והיא חכמת טבעי הנפות ומקריהן והחלק השני • היא חכמת השמוש שקורין לה בלשון ערבי אלע'למדו'אצי ויש מי שקראה חכמת המוסר והיא חכמת המנין והשעורים וחכמת הוככים • וחכמת הנגון הנקראת מוזיקא • והחלק השלישי • קורין לה בלשון ערב אלע'לם אל'די והיא חכמת האלהות • והיא רעת האל ית' ורעת תורתו ושאר המושכלות • כנפש • וכשכל • וכאישים הרוחניים • וכל הלקי החכמה לפי מחלוקת ענייניה המה שערים פתחם הבורא יתברך למדברים • להשיג בהם התורה והעולם • אלא שמקצת החכמות • הצורך אליהם יותר לענין התורה • ומקצתם הצורך אליהם יותר לתועלת העולם • ואשר הצורך אליהם יותר לענין העולם היא החכמה התחתונה אשר היא חכמת טבעי הנפות ומקריהן והחכמה התיכונה שהיא חכמת השמוש ושהיא החכמות האלה מורות על כל סודות העולם הזה ותועלותיו והנאותיו ממנו • ומורות על ענייני המלאכות ומיני התחבולות הצריכות לגופות ולעניני קניני העולם • אך החכמה שהצורך אליה יותר אל התורה היא החכמה העליונה והיא החכמה האלהית ואנחנו חייבין ללמוד אותה כדי להביין ולהגיע אל תורתנו • אך ללמוד אותה כדי להגיע אל הנאות העולם אשר לנו • ואמרו רבותינו תניא (דנדיס ל') לאזכה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו שלא יאמר אדם אקרא כדי שיקראוני חכם

ברפא לנפש

והחכמה (מתחלקת לשלושה חלקים) ר"ל החכמה הנזכר שהענין שהשיג לאדם דרך כלל • ונפרען מתחלקת לשלושה חלקים והאחרונים חלקים לשבע חכמות ששה שזכר מהחזק והשניעית היא חכמת הסגיון והשקטן אפסר שהיא ככלל זאלהיות כי אין מקום להגיע לחכמה הטורה על צוריו נלי ידיעת רוב חכמת הדקדוק כמו שידוע למצני מדע • (חכמת היצירות) והיא חכמת הטבע לידע טבע כל דבר שנתן השיי כל דבר מהחלת יירתו לו וטבעו המיוחד לו זה טבעו קר וזה טבעו חם וכדומה כמו שהאריכו הטבעיי' הוא הרבה (ומקריהן) לידע זאיה מקרה שיקרה לו שיוכל להסתנות מעצמו וזאיה דבר שנוכל להשיגו אל כמו ועצמו כידוע בחכמת הרפואה • (חכמת השמוש או חכמת המוסר) לפי שזני אדם המשתמש בחכמות הסס למלאכתו ולכל צרכיהן כמו שהולכי ימים צריכין לחכמת המנין והסתגרות ולחכמי כידוע ונקראת חכמת המוסר שצריך האדם ליסר עצמו בהרגיל כמה זמנים שמח הסרגל והשקיה רבה והשקיה נפתחו כל דור תחבולות חדשות בחכמות הסס אשר לא טערום הראשונים וצנ' הכוהי קורא אותה חכמת הסרגליות • (וחכמת הניגון) יש צו צורך לנפ' להרחיב לז האדם מעצמותו כמ"ט ועתה קמו לי מנגן וכו' • (חכמת האלוהות) והיא לדעת תורתו כו' ולידע מה היא הנפש והשכל • (וכאישים הרוחניים) הם מלאכי עניון וזה הכל נדרש בשכל האדם • (וכל חלקי החכמה כו') להשיג חסם הטורה והעולם) כי זה כל האדם ולא נברא האדם אלא או שיעמול להשיג ידיעת הטורה והעצוד' השיי על כוון או שיעמול ליטובו של עולם וגם זה הוא שיהיה הכל מוכן ומוזמן לפגוד ה' כי מתי יעשה האדם עבודה ה' אטיה' מוכרח לעשות נעצמו כל

הקדמה

חכם • אשנה כדי שיקראוני רבי • אשנה כדי שאהיה זקן ואשב בשיבה • אלא ללמוד מאהבה וסוף הכבוד לבא • ואמרו עשור דברים לפעול • ודבר בהן לשבון' ואל תעשם עמרה להתגדל בהם ולא קדרום להתרדף בהם • ואמרו (פסלים ק"ג) אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד • אמר רבי אלעזר במצותיו ולא בשמר מצותיו • כדתנן אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס • אלא הו' בעבדים המשמשים את הרב על מנת שלא לקבל פרס • ויהי מורא שמים עליכם :

והשערים

שפתחם הבורא לדעת תורתו וידתו הם שלשה • האחד מהם השכל הניצול מכל פגע • והשני ספר תורתו

ברפא לנפש

כל מלאכות פלגים לו והסגיון סגיון צום נהקדמתו לכדור ורעים ע"ט כמ"ט ח"ל לא נברא העולם אלא שגזיל זה או ללוות לוה ואמרו נמשכס כל שלינו לא נעקרה ולא נמשכס ולא נדך ארץ אינו מן סייטנו • (ואמרו ח"ל מני' כ"י) נדרים פ"ח דכ"ב • (אלא ללמוד מאהבה) להאכה פ' נדודו אצל שר הכונות סיכווין האדם בעבודתו הן לכדור עו"ס או אפילו לעו"ס לא לנצוק יהיה לו כי הוא עובד להכחות עצמו ולא את הסס ית' ויתעלה כמו שיתבאר בספר סוס • (וסוף הכבוד לזכ' כי השיי טוב ומטיב לכל ואין יקפם שכל שום ציה וכמו שראינו צבנות העולם על כל העונות שהטיב עמהם ולנניסם אחריהם כי מאל' את לנצס נאמן לפניו וכמו שמיניו שלל קפם אפ"י שר שיפס נהס ושכר איזס פסיעות וצלנד טפסל לשם ה' לנדוד כמו שיצ' • (עשה דברים לפעול) פ"י הר"ן לפעול לשם ה' שפעלם וזהו עליהם (ויהא מורא שמים עליכם) ולא שום מורא אחרת וי"מ ויהא עליכם אורו מורא כמו לנצ' הסעים שאין כיוונתם לשכר :

והשערים

(האחד מהם השכל הניצול מכל פגע) שמן ה' ית' לאדם דעה וציה לדעת ולהניין תורתו ולעשות רצונו וצנתאי אם השכל ניצול מכל פגע רע שלא נשתנש או נטרף דעתו או ר"ל מחמת פגע שאירע צמוחו סאז הוא גרע מצהמה וצ"כ בשער הכניין' נמעלת השכל ונפתיחת' שער ע"ה ע"ט צלנאן סוס • (והצ' ספר תורתו התוכה לפעה נציון) הדבר סוס נציון המחזר ספ' הכוהי צרוז הספר הנחמד נצברים ישרים ורצויים וחוכן דריוו סוס שאין האדם מגיע אל רצון אלקים ולסתקד עליו רק צבנות ה' עצמם • (הס המאות שליוונו הוא ית' ע"י משה נציון צמענד ס' רצוא נצרים לצד עסף ויתר העס) צעבוד סכוא ית' יודע שיעורם ומשקלם וזמנם ומקומותם של כל מצוה מצוה ולכן אם אנחנו עושים אותם כאשר צוה ה' את משה פטרם הסכינים צמעשה ידינו כמו שהי' צמעשה משכן והקרינות אף שאין דעתנו מסגת טעמם וסינתם ואף אם הם רחוקים מסנתנו • והוא כי כמו שהיו לנו יודעים מצייה כח יהיה זה למח וזה חזי וזה מדבר רק ה' הוא יודע • כן הדבר צעמנו בחורטו הקדושה שצריכים לשמוע ממנו ית' אומה העקר והשיעור איד וצמה עושין רצונו ית' והוא תורתו ודתו דל"כ כל האומות שנעולם מסדלים איס כפי עבודתו להתקרב אל האלהים ולא להיג' • כי מעולם לא נראה שיהיה לא נציון ולא חוסר ולא רוח הקודש כאשר הוא צנני ישראל כשהסולכים בדרך תור' והמאות כידוע ולא יתחכם האדם נגד דבר ה' כמ"ט אין חכמה ואין עזה ואין תפונס לנגד ה' עכ"ל

הקדמה

על דרך קצרה בספר רב חפץ בן יצליח ז"ל • או מה שאנו חייבים בהן
 בזמן הזה בחלכות פסוקות וגדולות והדומה להם או חלק מחלקיהן
 בספרי קצת הגאונים בתשובות שאלות במצות הגוף ובספרי ריבין •
 והענין השלישי • לישב עניני התורה בלבבנו כדרכי הראיות ותשובת
 המניין בספר האמונות וספר שרשי הדת • וספר המקמץ • והדומה
 להם • והקרתו עליהם ולא מצאתי בהם ספר מיוחד בחכמת המצוות •
 וראיתי החכמה הזאת שהיא חכמת חובות הלבבות שהניחוחה ולא
 חבריה בספר שיהיה כולל שרשיה ופרקיה • ותמאתי על זה תימה
 גדולה עד שאמרתי בלבי שמא המין הזה מן המצות אין אנהו חייבין
 בו מן התורה אלא שהיו בו מדרך המוסר • ולהורות הדרך הנכונה
 והישרה וכמוהו כמו התוספות שהם רשות שאין אנהו נתבעין בהם •
 ולא נענשים אם נתעלם מהם • ועל כן הניחו הקדמונים לחברו בספר •
 עד שהפשתי על חובות הלבבות • וכל השכל ומן הכתוב והמן הקבלה •
 אם אנהו חייבים בהם אם לא • ומצאתים שהם יסודי כל המצות ואם
 יערע בהם שום הפסד לא תתכן לנו מצוה ממצות האיברים •

מן השכל

שאמרתי כי כבר נתברר לנו כי האדם מחובר
 מנפש וגוף ושניהם ממוצות הבורא עלינו • האחד
 גרא והשני איננו נראה ואנהו חייבים לעבוד אותו בעבור זה עבודה
 גלויה ועבודה צפונה וגלויה חובות האיברים כמו התפלה והצום
 והצדק ולמוד תורה ולמדה ועשות טובה ולולב וציצית ומזוזה ומעקה
 והדומה להם ממה שיגמר מעשהו על ידי חושי האדם הנראים • אך
 העבודה

מרפא לנפש

(הלכות גדולות) מ' סלכות גדולות הידוע • (ולא חזרוס נס') ר"ל צפני עמנו סוף
 שמאל קת מענין זה מפזורים דנדיים אצל אינו מ' מיוחד סיסים כולל כו' כדי
 שיהיה לכל אדם מ' זכרון לפניו לסיכים וליישר עמנו מענו תמיד כי כן ראוי ונכון
 לכל היות את דבר מ' וכמו שמסיים המחבר בהקדמה הזאת וכי כל המחנכים
 הראשונים והאחרונים והבאחי קת' צמין שלי ע"ס (וכמוהו כמו התוספות) ר"ל
 וחס דומים לתום' שסס רשות מל' כמוני כמוך כל' מי שרואה לסחמיר יחמיר אצל לא
 נענש עליהם אם נתעלם מהם מאחר שאין אנו נחזעין לעשותם נחיוז •

מן השכל

הוא לטוב לו אלא אפי' צעוקי נראה גדולות האדם שמושל על הכל וכולס נכדאו
 לשמשו כמו שאמר ונפרעות שגלס אליהם עשה את האדם ונחמס נפלאה וכן שאר
 כל הטובות למקום עלינו וכמו שיתבאר בעשר החנינים באורך ומלאחי ששאלו לרבינו
 סעדיה גאון ז"ל למה ניתן הנפש סכנד צנוף העבור הוה לרעה לה • והסעיף הגאון
 כל מי שעושה עול הוא עומת שלשה עליות או שירא מה • או שיחמוד איהו דבר
 ממנו • או שהוא סכל ואינו יודע לעשות טעוז ולכן עושה רעה ושלשין מר חקות מן
 סבורא ית' בני ספק ואיך יעלה דעתו שיעושה הוא יתנרך מ' עול ועיכ צדא את
 האדם לטוב לו צעויה ובעיניו • וכן נמא צמורה ג"כ טעוזה למין אחד על זאה
 הקסיס עיין לקמן (ולמוד תורה ולמדה) וללמוד תורה נעמנו וללמדה לאחריים
 ונמסר

הקדמה

ה

העבודה הצפונה היא חובת הלבבות • והוא שניחוד האל בלבותינו
 ושנאמין בו ובתורתו ושנקבל עבודתו ונירא אותו ונכנע מפניו ונכוש
 ממנו ונאהב אותו ונכמח בו ונמסר בפשותינו אליו • ושנפרוש מאשר
 ישנא • ושניחוד מעשינו לשמו • ושנתכוון במיבותיו והדומה לזה ממה
 שיגמר במחשבת הלב ומצפנו מבלי אכרי הגוף הנראים ממנו •

יודעתי

דעת ברורה כי חובות האיברים לא תשלמנה כי אם
 ברצון הלב וחפץ הנפש לעשותם • ותאות לבנו לפעול
 אותם • ואם יעלה במחשבתנו שאין לבותינו חייבים לבחור בעבודת
 השם ולחפון בה יסתלק מעל אברינו חיוב המצות שאנו חייבין בהם
 מפני שאין מעשה גשלים מבלי חפץ הנפש בו וכיון שנתברר כי הבורא
 חייב את אברינו במצותיו • לא היה נכון להניח נפשנו ולבנו שהם
 מבחר חלקי עצמנו שלא יחייבם בעבודתו כפי יכולתם מפני שבהם גמר
 העבודה ועל כן נתחייבנו בחובות גלוינו ומצפונינו • כדי שתהיה
 עבודתנו שלמה וגמורה • וכוללת מצפונינו וגלוינו לבוראו יתברך •

וכאשר

התברר לי חיוכם מדרך השכל אמרתי בלבי שמא
 הענין הזה איננו כתוב בספר תורתנו ועל כן הניחו
 לחברו בספר שירנו אותו ויראנו ענינו • עד אשר בקשתי בספר
 התורה ומצאתיו שנוכר בו פעמים רבות כמו שנאמר (דנדיס ו')
 ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך • והיו
 הדברים האלה אשר אנכי מצויד היום על לבבך ואמר (סס ל') לאהבה
 את יי' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו • ואמר (סס י"א) לאהבה את
 ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם • (סס י"ג) אחרי ה'
 אלהיכם תלכו ואתו תיראו • ואמר (ויקרא י"ט) ואהבת רצון כמוך •
 ואמר (דנדיס י') ועתה ישראל מה יי' אלהיך שואל מעמך כי אם
 ליראה • ואמר (סס) ואהבתם את הגר וגו' והיראה והאהבה מחובות
 הלבבות ואמר בלאוין שבהן • (סס ס') לא תחמד אשת רעך ולא
 תתאוה וגו' (ויקרא י"ט) לא תקום ולא תסור את בני עמך • (סס) לא
 תשנא את אחיך בלבבך וגו' • (נמדני ט"ו) ולא תתורו אחרי לבבכם
 ואחרי

מרפא לנפש

(ונמסר נפשותינו אליו) ספקיד נפסיו וכל אשר לנו אליו ונאמין כי הוא יתנרך •
 עשה טעוז לנו צעוקי ובעיניו כע"ד הסך על ס' וסנך וגו' • (ועניח מעשינו
 לשמו) סכל מעשינו יהיו לסיס לנד ולא לכוונס אחרת כמו שיתבאר בעשר י"ה צעוסי
 (לא סלמנו) אינס יכולים לסלס ולגמור עד שנתחלס וייר האדם דעתו ויחשוב
 צלנו טראוי לעשות אותה סמלוס ואיך יעשה ואיך יגמור אותה צלנו כי סוף
 המעשה צמחשנס החילה • אצל אס יעלה דעתו סלסן האדם מלווס לצמוד ולסססיס
 דעתנו לעבודת ס' יתנרך לא יסלמו סמנות לעולם • פ לא תחמוד אשת רעך ולא
 תתאוה) מה סהציא לא תחמוד דנדצרות סניות ולא מרססנות אפסר סכוונתו למי
 סכתו סריא אכן עורא צוה וי"ל צעוז סיס צ' פירוסיס על מלת סמר סא' וזל
 ועוסק וקמת סל סחריס נחוקס ונלוונס כמו לא יחמוד איס את סלך ספירוסו סל
 יקחנו איס דלניכ' סלל יממדנו אדם אפי' צלנ) הנס היא רעה וסנ' לסן סחווס צלנ
 ולי

הקדמה

ואחרי עיניכם וגו' (דנ"ג ט"ו) ולא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך ורבים כאלה ואחר כך השיב את כל העבודה אל הלב ואל הלשון כמו שנאמר (ס"ל) כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום וגו' לא בשמים היא וגו' ולא מעבר לים היא וגו' כי קרוב אליך הדבר מאד כפיך ולבבך לעשותו ובשאר ספרי הנביאים האריכו בענייניהם וישבו אותו ככמה מקומות ואיני צריך להביאם מפני שהם רבים וידועים: וכאשר התברר לי חייב מצות הלבבות מן התורה כאשר התברר מן השכל הפשתי עליו בדברי רז"ל ומצאתיו יותר מפורש בדרכיהם ממה שהוא מפורש בספרים ומן השכל קצתו בכלל כמו שאמרו רחמנא לבא בעי' ואמרו לבא ועינא תרי סרסורי דהטאה נינהו וקצתו בפרט במסכת אבות שאין צריך להאריך בזכרו ומצאתי הדבר במנו כמדוניהם ובמנהגיהם המקובלים מהם כשחיו נשאלים על עניניהם כמו שאמרו רז"ל כמה הארכת ימים וראיתי מצד הכתוב עוד במכה גפש בשוגגה שאינו חייב מיתה ומי שהוא שוגג במצוה אשר לא תעשינה שהייתם עליהן במזיד אחת מהן מיתות בית דין או כרת שאינו חייב עליהם אלא חטאת או אשם וכל זה ראינו כי העיקר בחיוב העונש אינו אלא עד שישוויו הלב והגוף משתתפין במעשה הלב כבונותו והגוף בתנועתו וכן אמרו במי שעשה מצוה ולא נתכוון לעשותה לשם שמים שאינו מקבל עליה שכר ובין שקוטב המעשה ועבודו בנזים על כוונת הלב ומצפוננו ראויה שתהיה חכמת מצות הלב קודמת בטבע לחכמת מצות האיברים: וכאשר

מרפא לנפש

ולא תכל לפועל ולא תחמוד הנאמר כאן פ"י תפוח וסעד שאמר משה נמשכס תורה תחת לא תחמוד אמר לא תתאוה ורבים אמרו כי אין עון נמשכס הלז ואין עליהם שרע ועונת ויש רחוק רבות להביאם ולא אחריו רק אלהם להס לז חרש מחשבות חזק והעצות כי הי' עם לנצח ולישרי' נלצות ומשה אמר בסוף פסוק ונלצנך לעשותו ועיקר כל המצות ליישר הלז ורוצו זכר (ר"ל רוצו המצות והס זכר ליישאת מצרים וזכר למעשה גראשית) והמזיד והסוג יוכיחו עכ"ל וכמו שמסיים המחבר: (ואח"כ הסי' כו') ואמר שחור משה וזכר כל התורה והמצוות נמשכה תורה הסי' ל' חורש חזר ואמר שכל התורה איננה רחוקה מאתנו רק פסוק שתלמד ללמה ונלצנך לעשותו ר"ל הסי' נלצך הסכמה לעשותם ומס סיפא ליד' גמר ע"י סווע הסי' וחספו הרי עונן ואם לאו לא יקופח שרר נחמית' העונש ויתגבר זה הסי' נס' הזה ככמה מקומות וכן דרשו חז"ל על גלות הרע נשלמה ספק לעשות ולא עשה (כשהיו נשאלין כו') והית' תשובת' על סרוב שקיימו מצות הלצנות ומדות הנפשות לא נתכדדתי בקלון חניני ולא עמדתי על מדותי ולא הקפדתי בנצח צית וסרבה כיואל מדות ישרות כמו שזכר נמשכת מגילה פ"ד וסווע פ"ד ע"ס (ס' לינו חייב עליהם) אם עשאו שזוג אינו חייב רק חטאת או אשם (וכיון שקוטב המעשה כו') קוטב סמבוסל מחמני תכונה שקורים הטני נקודות סהגולל סוונן עליהם ונשען עליהן כזשי קוטמיו וסס עומדין לעולם קוטב כזשי וקוטב דרומי: (קודמת נענע) מנזר נס' רוח סן פ"ח ו"ל קודס נענע הוא הדנר סחנינו צריך לענעו

הקדמה

וכאשר

נתכרר לי חייב החכמה הצפונה מן השכל והכתוב הקבלה אמרתי שמא המין הזה מן המצות שאין אנו חייבין בו בכל עת ובכל מקום כשמיטה וכיוכל ובקרבנות וכאשר עיינתי מצאתי שאנו חייבין בו תמיד כל ימינו בלי הפסק ושאינו לנו שום טענה בהנחתו כמו יהוד אלהינו בלבבנו ועבדו במצופנו ולוי אה ולאהבה אותו ושנכסוף לעשות המצוה שאנחנו חייבין בהן כמו שאמר הכתוב (תהלים קי"ט) אהלי יבנו דרכי לשמור חקיך ושנכסמט בו ושנמסר אליו כמו שנאמר (ס"ס ס"ג) במקו בו בכל עת עם שפבו לנפיו ללבכם וגומר ולהסיד השנאה והקנאה מלבבנו ושנפרוש ממותרי עניני העולם שטורדין אותנו מעבודת השם כי כל זה אנו חייבין בו תמיד בכל עת ובכל מקום ובכל שעה ובכל רגע ועל כל ענין בעוד שכלנו ונשמנתו בנו והדומה לזה עבד שצוהו רבו לעשות שתי מלאכות האחת כביתו והשני בשדה כמו עבודת האדמה ולעייין בה כעתים ידועות וכשדות ידועות אם יעברו העתים ההם או אם לא ימצא לעשות מפני דבר שימנענו יתחלק מעליו חייב המעשה חזין לביתו אבל המעשה שצוהו לעשות בביתו אינו מתחלק מעליו כל ימי עמדו בו ועבדו את אדוניו כשלא ימנענו מונע ולא יטרדהו טורד וחייב המעשה תמיד עליו כשיפנה וכן מצות הלב שאנו חייבין בהם אין לנו טענה בהן ולא טורד מהן אלא אהבת העולם ושאינו אנחנו מבינים ענין כוראנו כמו שנאמר (ישעיה ס') והיה כבוד ונבל תוף וחליל ויין משתיהם ואת פעל יי' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו:

מרפא לנפש

ולא תחמוד הנאמר כאן פ"י תפוח וסעד שאמר משה נמשכס תורה תחת לא תחמוד אמר לא תתאוה ורבים אמרו כי אין עון נמשכס הלז ואין עליהם שרע ועונת ויש רחוק רבות להביאם ולא אחריו רק אלהם להס לז חרש מחשבות חזק והעצות כי הי' עם לנצח ולישרי' נלצות ומשה אמר בסוף פסוק ונלצנך לעשותו ועיקר כל המצות ליישר הלז ורוצו זכר (ר"ל רוצו המצות והס זכר ליישאת מצרים וזכר למעשה גראשית) והמזיד והסוג יוכיחו עכ"ל וכמו שמסיים המחבר: (ואח"כ הסי' כו') ואמר שחור משה וזכר כל התורה והמצוות נמשכה תורה הסי' ל' חורש חזר ואמר שכל התורה איננה רחוקה מאתנו רק פסוק שתלמד ללמה ונלצנך לעשותו ר"ל הסי' נלצך הסכמה לעשותם ומס סיפא ליד' גמר ע"י סווע הסי' וחספו הרי עונן ואם לאו לא יקופח שרר נחמית' העונש ויתגבר זה הסי' נס' הזה ככמה מקומות וכן דרשו חז"ל על גלות הרע נשלמה ספק לעשות ולא עשה (כשהיו נשאלין כו') והית' תשובת' על סרוב שקיימו מצות הלצנות ומדות הנפשות לא נתכדדתי בקלון חניני ולא עמדתי על מדותי ולא הקפדתי בנצח צית וסרבה כיואל מדות ישרות כמו שזכר נמשכת מגילה פ"ד וסווע פ"ד ע"ס (ס' לינו חייב עליהם) אם עשאו שזוג אינו חייב רק חטאת או אשם (וכיון שקוטב המעשה כו') קוטב סמבוסל מחמני תכונה שקורים הטני נקודות סהגולל סוונן עליהם ונשען עליהן כזשי קוטמיו וסס עומדין לעולם קוטב כזשי וקוטב דרומי: (קודמת נענע) מנזר נס' רוח סן פ"ח ו"ל קודס נענע הוא הדנר סחנינו צריך לענעו

מרפא לנפש

ולא תחמוד הנאמר כאן פ"י תפוח וסעד שאמר משה נמשכס תורה תחת לא תחמוד אמר לא תתאוה ורבים אמרו כי אין עון נמשכס הלז ואין עליהם שרע ועונת ויש רחוק רבות להביאם ולא אחריו רק אלהם להס לז חרש מחשבות חזק והעצות כי הי' עם לנצח ולישרי' נלצות ומשה אמר בסוף פסוק ונלצנך לעשותו ועיקר כל המצות ליישר הלז ורוצו זכר (ר"ל רוצו המצות והס זכר ליישאת מצרים וזכר למעשה גראשית) והמזיד והסוג יוכיחו עכ"ל וכמו שמסיים המחבר: (ואח"כ הסי' כו') ואמר שחור משה וזכר כל התורה והמצוות נמשכה תורה הסי' ל' חורש חזר ואמר שכל התורה איננה רחוקה מאתנו רק פסוק שתלמד ללמה ונלצנך לעשותו ר"ל הסי' נלצך הסכמה לעשותם ומס סיפא ליד' גמר ע"י סווע הסי' וחספו הרי עונן ואם לאו לא יקופח שרר נחמית' העונש ויתגבר זה הסי' נס' הזה ככמה מקומות וכן דרשו חז"ל על גלות הרע נשלמה ספק לעשות ולא עשה (כשהיו נשאלין כו') והית' תשובת' על סרוב שקיימו מצות הלצנות ומדות הנפשות לא נתכדדתי בקלון חניני ולא עמדתי על מדותי ולא הקפדתי בנצח צית וסרבה כיואל מדות ישרות כמו שזכר נמשכת מגילה פ"ד וסווע פ"ד ע"ס (ס' לינו חייב עליהם) אם עשאו שזוג אינו חייב רק חטאת או אשם (וכיון שקוטב המעשה כו') קוטב סמבוסל מחמני תכונה שקורים הטני נקודות סהגולל סוונן עליהם ונשען עליהן כזשי קוטמיו וסס עומדין לעולם קוטב כזשי וקוטב דרומי: (קודמת נענע) מנזר נס' רוח סן פ"ח ו"ל קודס נענע הוא הדנר סחנינו צריך לענעו

הקדמה

ואמרת שמא המין הזה מן המצות אינו מתילד למצות רבות ועל כן הניחו אותם ולא חברו בהם ספר מיוחד וכאשר חקרתיו על מספרם ופרקיה מצאתי לרוב מאד בהתילד מעד שחשבתיו כי מה שאמר דוד ע"ה (תהלים ק"ט) לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד אמרו על מצות הלכות כי מצות האיברים יש להם מספר ידוע כמו תרי"ג מצות אך מצות הלכות רבות מאד עד כי אין לתולדותיהן מספר ואמרתיו עוד שמא הם כל כך מבוזרות וידועות לכל וכל בני אדם דבקים בהם עד שלא נצטרכו לחברם בספר ועינית מנהגי בני אדם ברוב הדורות הנוכחים בספרים ומצאתים רחוקים מן המין הזה מן המצות אלא הזרזים הפרושים בהם כפי הנזכר עליהם אך השאר כמה היו צדיקין להעיר ולהורות אותם וכל שכן רוב אנשי זמננו זה אשר זולו בחכמת מצות האיברים כל שכן במצות הלכות ואשר ידבנו לבו מהם לעיין בחכמת התורה הוא מתבין לדבר שיקרא בו חכם אצל עמי הארץ ושיעשה לו שם אצל הגדולים ויטה מדרך התורה אל מה שלא יקנהו מעלה יתירה ולא יקחו ממבשול בנפש ושאם לא היה יודעו לא היה נענש עליו והניח לעיין בשרשי דת ויסודי תורתו אשר לא היה לו להתעלם מהם ולהניחם ושלא יוכל לקיים מצות אם לא ידעם ויעשם כמו אמות היחוד אם אהנו הייבין לעיין בו מצד שכלנו או אם יספיק לנו אם נדעו מצד הקבלה שנאמר שאלהינו

מבפא לנפש

ואמרת אינו מתילד בו' בהילדס לטון תולדות כלו' כמו שמאס' יולאס תולדות הכנס כמו כן צמיות הלצנות יולאין מאחת כמה תולדות וענפים לרוב מאוד למי שמדקדק בהן : (לכל תכלה ראיתי קץ) כל מה שגרא הקב"ה בעולמי צודאי יס' להס קן והכלה כיון שיה להס תחלה - אכל (רצחא מלודך מאוד) והטעם כהצ צ"ג מטער ע"ה על פסוק זה וז"ל ר"ל כי כל מה שאנו חיבים מעזרתך על התמדת טובותיך אין קן לו מפני שאין קן לאופני טובותיך עלי ע"ה כל הענין : (ואשר ידבנו לבו כו' הוא מהכוון כו') וכבר נזכרו חמדי קדמתי ונתרמי ג"כ על סעדר לימוד כו' נומר ויראה וזיתור לומדי תורה שעל ידי זה אינם לומדים לשמה וכן שאר מדות רעות הכל בא' מזה כי כל הגדול מחניו כו' והנחתי דברי קה"ת בס' זכירות ע"ה ואמרו בגמרא דיומא דף ע"ג מה דרתיב למה זה מחיר ציד כס' ללקות חכמה ולכ אין אוי להס לשונאיהן כל ה"ה טעוסקין בתורה ואין בהם יראת שמי' מכיון רבי יואל חבל על דלית ליה גמ' (חל) ותרעא לרת' עניד (פ' רט"ו) שהתורה אינו אלא סער ליכנס בה ליראת שמים לכן יריד שתקדים לו יראת שמים) אמר להו רבא לרצון בעטותא מניינו לא תרתון מרת' גיהנס (לסיות יגיעים ועמלי' בתורה צעיהו ולא תקיימוה ותרעו גיהנס צמותכס וצחייכס לא כתיבס צעלומכס וע"ה עוד מזה וצחייכס מקומות נגמ' וצויר עיין בשער ע"ה פ"ד צמעה הסמינית של לומדי תורה וצדנים האלה כמו אמות היחוד) (אם אהנו כו' או אם יספיק לנו אם נדעו מנר הקבלה) נראה שדעת המחבר דעת רבינו סעדיה גאון ז"ל שהקבלה יריה עיקר ואם צעל נכס הוא שיוכל לחקור בשכלו ג"כ כדי שיהיה המנוחה תקועה בלנו מהקבלה ומלאות השכל ג"כ ויחדיו יהיו תמים בלנו וצמאפוטו אזי ילך לנפש

הקדמה

שאלהינו אחד כאשר יאמרו הפתאים מכלי אות ומופת או אם אהנו חייבים לחקור על ענין האחד האמת והאחד העובר להבדיל הענין אצלנו משאר עניני האחרים המצאים אם לא והענין הזה אין המאמין רשאי שלא ידענו שהתורה הוחרה עליו דתיב (דברים ז') וידעת היומדות שכתב"ה אל לבכך וגו' וכן שאר מצות הלכות שזכרנו ושאונו עתידים לזכור אשר לא תגיד אמות המאמין אם לא ידעם ויעשם והיא החכמה הצפונה אשר היא אור הלכות ונונה הנפשית ועליה אמר הכתוב (תהלים נב) הן אמת חפצת בטוחות ובסתים חכמה תודיעני ואמרו על אחד מהחכמים כי היה יושב עם בני אדם עד הצי היום ובשעה מתיהד עם אבריו היה אוכר הכו האור הצפון והיה אוכר על מצות הלכות - ונשאל אחד מן החכמים על שאלה נכרית מענין דין הגרושין והשיב את שואלו אתה האיש השואל על מה שלא יזיקנו

מבפא לנפש

לנפש כמו שית' בשער היחוד והשער הנחיה צעיהו וס' מושכלים ללל מציני מדע - וז"ל רס"ג ז"ל נסקרמת ס' חממות - אף שמענו אותנו חז"ל מהעיון סוה ואמרו כל המסתכל בד' דברים בו' ביונתס אס נעווד שפרי סניאוס ללד וגסמך על מה שילא לכל א' וא' צדעת עלמו צעלותו על דעתו הסתול האמן והמקום כי כל המענין מן הד' כוס אפטר סימלס ואפטר סיטעס ועד סימלס יסיה צלל דת ואס ימאל דסר ויחיק צס לא ינעט בהעפתו ממנה צספק שיעמוד לפניו ויסידי עליו אמונתו ופאחנו בלנו מסכיעים שהעושה זכ חוטא אס ה"ה צעל עיין אכל מחנו קהל צני טרלל חוקרים ומעיינים מה שקבלנו מן הגנאים סנתלמת נבואתס צלחות וצופותים כדי שיתצור לנו צפעל (ר"ל מלחות פעולותיו) מה שקבלנו מהס נמדעי והסנית שסביב על כל מי טעווד עלונו צדצר מדברי תולדותיו ע"ד ודע מה שסביב לאפיקודם כו' עכ"ל ע"ה שצורך חקייני מה שכתוב עוד מזה לפנינו וס' : (השאל האמת והס' העובד) סמס צ"ה יודעים צמ פה סהס"י מחויב הפאיות וסס"ה יחיד אכל אין יודעים הס' לוק צנין אחרותו יח' לכל שר האחרים שניעוה סהס גקראים ח' על דרך העצה ושאלה לל ע"ה האמת כמו שית' : (אין המחזין רשאי שלא ידעו) ר"ל אין רשאי לפטור נפש שלא ידע אותו ססרי ססורה הסירה על ו כדכתיב ידעת היום והסנתו אל לצנך כי ה' הוא האלהים צממים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד - וז"ל האנן עזרא' (סס) וסנס צעור הלותות טעשה ססס צמארים אחר משה אפס הראת לדעת סככל רלו זכ חכמים וסאנים חכמים גדולים וקטנים - גס הוסיף עוד צדצר מעמד הר סיני ששמעו קול הסס ע"כ אחר אחריו מן השמים השמיעד וגו' ואמר בחזקתו כי הדעת הגמורה שישע האדם אל לנו עד שיפצרו לו צדאיות כי הס' הוא לצדו ע"כ אמר וידעת היום והסנות אל לצנך ואמר דוד ועשה שלמה צני דע וס' והדעת הוא צלל לא הסודלת הסס עכ"ל : (סו האור הצפון) מל' הנו ל' או הוא ל' האננה כמו הנו דלל לוסיק עליה סנס"ס : (ונשאל כו' שאלה נכרית מענין דין הגרושין) כלהס מנשונו סה"י סס טני דברים סה"ה סה"ה סה"ה צממה ככר"ס סחינו מנזי שיארע כדבר הוה ולא סלל זכ סה"ה אלא כדי להראות חכמתו ופולטו ועוד סה"ה סה"ה ללו צכ סה"ה לוסוק צניו גיטין וקודסין ע"כ סחי' אשר צדצר צו סחי' לקטע עלמו סה"ה צמדות יסרות וצפרתו וצממותו מה סחי' לו ואס"כ

יזקנו אם לא ידענו הידעת כל מה שאתה חייב לדעתו מן המצות אשר איך רשאי להתעלם מהמאין ראוי לך לפשוט בהם עד שנפנית לחשוב בשאלות נכריות אשר לא תקנה בהם מעלה בתורתך ואמנותך ולא תתקן בהם מעוות במדות נפשך והנה אני נשבע כי מהמשלש שנה אני מתעסק כמה שצריך לי ממצות תורתך ואתה יודע רוב טרדתי בעיון ורב הספרים אצלי ולא פנית לי למה שפנית לבך לשאול עליו והאריך להוכיחו ולביישו על זה והכחם אחד אמר למדתי לברך מעשי כ"ה שנה ואמר חכם אחד יש מן החכמה מה שהוא צפון בלבות החכמים כמטבח הנסתר אשר אם יסתירוהו לא ישיגנו אדם וכאשר יגלוהו לא יעלם מאדם יושר אמריהם בו וזה כמו שאמר הכתוב (משל' ל') מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלגה ר"ל כי החכמה תקועה בתולדת האדם וטבעו ובכח הכרתו כמים הטמונים בלב הארץ והנבוז המשביל ישתדל לחקור על מה שיש בכחו ובמציפניו מן החכמה לגלותו ולהראותו וישאכנה מלבו כאשר יחקר על המים אשר כמעמקי הארץ ואני שאלתי אחד מהנחשבים מחכמי התורה במקצת מה שאזכרתי לך בחכמת המצפון והשיב אותי כי הקבלה תעמוד במקום העיון בזה ובמה שדומה לו אמרתי לו אין זה ראוי אלא למי שאין בו יכולת לעיין מפני מעוט הכרתו ורוחק הבנתו כנשים וכמטמים וחסרי הדעת מן האנשים אך מי שבכח שכלו והכרתו לעמוד על ברור מה שקבל ועכבוהו מלעיין בו בשכלו העצלות והקלות במצות האל ובתורתו הוא יענש על זה ואשם על אשר התעלם ממנו :

וזה הדבר דומה לעבר שצוהו המלך לקבל גמון מעברי מלכותו ושימנה המעות וישקלם ויריצם והיה העבר פקח בכל אשר צוה המלך ויתחכמו לו עבדי המלכות לפייסו בדברים עד אשר האמין בהם וחיבאי הממון אליו ואמרו לו כי הוא שלם במנינו ובמשקלו

ברפא לנפש

ואח"כ ילמוד לקטש אחרים ג"כ אל האדם המהסך הקערה כמו בלומדים חוסן המשפט ויד ונמנות הנוכחים גגווס כלל יום אינו יודע זין ימינו לשמולו ולורס חיים פן סבלם * וכן נלמוד הנערים שלומדים גמרא קורס החומש וסוף נסחר קרס מכלן ומכלן כמו שהאריך גוס גס' ק"מ גסס מהר"ל מפרג' ז"ל ואמר שהראשונים שה' לימודם נסדר כוון לפי הזמן ולפי טבע הנער כמ"ס במס' ס' זן חמש למקרא כו' ולמדו לשמם ולקח תורהם תקיימה צידם ועשה נצויה דור תפסויות המה ככל מדר הלימודים כו' ע"ס באריות גדול מוס' : (למית' כו') כ"ס שנים) ר"ל כ"ס שנים למדתי להגיע למדרס זו לנרר מעשי לה' לנדוד נלא סוס פניות וזה ה"י עיקר לימודי וטרוחי : (ואמר חכם א' יש מן החכמה כו') כלו' לא רחוקה היא אלא היא בתולדות האדם נכח רק שחקור עליו להוסיף אל הפועל כמו שצריך לנספור אחר המים שנצרך ואף שיטתו סס צודאית ונלא חפירה לא יתגלו המים מעמסם : (ורוחק הנמסס) ס"ס ורוחק הנמסס :

וזה : (הדגן דומה כו' ויריטס) מלטון אמור להרלות מעות נגדו כ"ח לראות אס חן

ובמשקלו וכמדתה והאמין להם והתעצל לעמוד על כריח דכריהם והקל כמצות המלך וכאשר הניע הדבר אל המלך צוה להביא הממון לפניו וכאשר שאל אותו על משקלו ומנינו לא יכול להשיב על הדבר והיבו המלך על אשר הקל כמצותו וסמך על דברי עבדיו כדבר שהיה יכול לעמוד עליו אפילו אם ימצא הממון כדכריהם ואילו לא לא היה ביק בענין לא היה מתחייב על אשר סמך עליהם וכן אתה אם לא היית יכול להגיע אל ענין זה מדרך שכלך כמו עילות מצות השמע היה נראית טענתך טענה בעמדך מחקור עליו וכן אם הייתה דעתך קצרה והכרתך הלושה מחשיג אליו לא היית נענש על פשיעתך ותהיה כנשים וכמטמים אשר הוא בידיהם דרך קבלה אבל אם אתה איש דעת ותבונה שתוכל לעמוד בהם על ברור מה שקבלת מן החכמים בשם הנביאים משרשי הדרת וקטני המעשים אתה מצווה לחשתמש בהם עד שתעמוד על הענין ויתברר לך מדרך הקבלה והשכל יחד * ואם תתעלם ותפשע כדבר תהיה כמקצור במה שאתה חייב לבראך יתברך * וזה יתבאר משני פנים :

האחד

מהם ממה שאמר הכתוב (דברים י"ז) כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין וגומר ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך וגומר וכשאתה משתכל במה שכולל הפסוק הראשון מעניני הדינים תמצאם דברים שצריכים לפרוט אותם ולחלק ולדקדק בהם בדרך הקבלה לא בדרךאות השכל הלא תראה שלא הזכיר בכללם ענין מן העיניים אשר יושגו מצד השכל כי לא אמר כשתסתפק בענין היחוד איך הוא או בשמות הכורא וכמדותיו ובשרש משרשי הדרת בעבודת המקום ובטוהו עליו והכנע לפניו ויחוד המעשה לשמו ולברר המעשים הטובים מפגעי ההפסד ועניני התשובה מן העבירות ולירא כמעט ולא חבה אותו ולהתכונשש מפניו ולחשוב עם הנפש בעבור שמו והדומה לזה ממה שיגיע אליו האדם בדרך השכל וההכרה שתאמין בהם על ידי חכמי התורה והסמך ותסמך על דברי קבלתם בלבד אבל אמר שתשוב אל דעתך ותשמש בשכלך במה שדומה לזה אחר שתעמוד עליו מצד הקבלה שהיא כוללת כל מצות התורה ושרשיהן ופרקיהם ותחקור עליו בשכלך ותבונתך ושקול דעתך עד שיתברר לך האמת וידיחה השקר כדכתיב (ס"ד) וידעת היום והשבות אל לבבך וגומר וכן אמר במה שנוכל לעמוד על ברורו

ברפא לנפש

ל"ן המענע מזויף והסכף סוגים : (כמו עילת מלוכה השמע) סינת וטעם טל סחקים סחין טעמם ידוע לנו : (וכסאפס מטסתל נמס סכולל ספסוק סולסון כו') ר"ל שנפסוק זס מזכיר ג' דברים זין דס לרס זין דין לדין זין ננע לנגע טסס דברים טלא נדע פירוסס רק ע"י חכמי סתורס סקנלו כ"י ממני כנ"ל לקד פרט אס אלו סנל אס היו כל סתורס כנלו זס למס פיע אלו לכחוס ססס או יפרוע מלוט ססלניוט ג"כ : (סחלמין נסס ע"י אכסי סקנלס) ססס סחכמיס סקנלו סתורס סנעל פס א"ס מפי א"ס עד מסס רנינו ע"ס : (וכן אמר נמס סנוכל כו') וכן אני אומר על

הקדמה

ברורו מדרך השכל כמו שארז"ל כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא מפני שדעת ענין היחוד בעצמן הדברים שיוכנו בדרך השכל וכיון שיתחייב בו יתחייב כמולם :

והשני ממה שאמר הכתוב (יספס מ') הלא ידעת אם לא שמעת וגו' אמר הלא ידעת על הידיעה שהיא מצד הראיה ואמר הלא שמעת על דרך הקבלה והסמך וכן אמר (סס) הלא תדעו הלא תשמעו הלא הוגד מראש לכמהקדים הידיעה מצד הראיה על הידיעה מצד הקבלה וההגדה וכן אמר משה רבינו (דברים ל"ג) הלאי תגמלו זאת עם נבל ולא חכם וגו' זכור ימות עולם כינו שנות דור ודור שאל אביך ויגדך וגומ' וזה ראייה על שזכרנו כי הקבלה ואם היא קודמת בטבע מפני צורך הלוכדים אליה תחלה אין מן הזריזות שיסמך עליה לבדו מי שיוכל לדעת ברורה בדרך הראיות ומן הדין לעיין במה שיושג מדרך השכל ולהביא עליו ראיות כמזפת ששקול הדעת עוזרו למי שיש לו יכולת לעשות כן :

אמר

המחבר וכיון שעמדתו על חיוב מצות הלכות ושנאחזו חייבים בהם ממה שזכרנו וראיתיה שחונתו ולא הובר בהם ספר מיוחד והתבוננתי מה שהם בו אנשי דורנו מקוצר דעתם להבינם כל שכן לעשותם ולהתעסק בהם והיה מהסדר האלהים עלי שהעירני לחקור על חכמת המצפון וראיתי במעשי קדמונינו ז"ל ובמה שקבלנו מדבריהם כי יותר היו ידעיים ומשתדלים בחובת עצמם ממה שהיו משתדלים בתולדות הדינים והשאלות הנכריות המסופקות ושחשתדלותם

מרפא לנפש

על כל מה שנוכל לחקור סלנו שחייבים לחמו לחקור עליו כמו שז"ל הסי' שיש לחקור על ענין היחוד אף שהוא מקובל צדינו ומפורס בתורם (הלא ידעת אם לא שמעת אלפי עולם ה' גורא קלות הארץ לא ייעף ולא יגע אין חקר לתבונתו) וסוף הענין שאו מרום עיניכם וראו מי דבר אלם המולא במספר זכאם לכלם נסם יקרא מרוז אדם ואז מין כל איש לא נעדר וגו' (הלאי תגמלו זאת עם נבל ולא חכם) ואמר אח"כ הלא הוא אביך קנין הוא עשך ויכוונך מוס ראי' שיש להשתנות כוונות הנורא ונפרט מיורת האדם עצמו כמשהו"ל ויכוונך מלמד שנרא הקצים כוונות האדם כמו שהלך המחבר בעשר החמישים ואח"כ אמר זכור ימות עולם וכל הענין שזכר העונות שעשה הקצים עם ישראל מתחיל ועד סוף כמו שפי' רש"י עם וזכר את זה אחר פסוק הוא עשך ויכוונך וזה ראי' כו' : (כי הקבלה ואם היא קודמת בעצם) עיין לעיל מ"ס פי' קודם ענינו והיינו צנחית הלימוד שעשה וסדר הלימוד הוא כן ללמוד ולקבל כל היסודות והעיקרים מרצו תחלה ביד שלא יסאר האדם עד שיסכיל בלא דת ככ"ל אבל אחר שיסכיל ראוי לו לעיין ולסגין סעיבי על כל דבר שלמד צילדוהו ולא טוב לו כמו שיכתבאר בח סגון ד' ע"ס : (מי שיוכל לדעת צירורה) ר"ל צירור של הקבלה בדרך הראיות : (צנחית עצמם) מה שסס היינים לעצמם לעשות ולקיים בעונות הסי' אבל לא הסתדלו לקנן דינים חדשים טמא ישאלוס אחיה דין טמא וכיונא כי דבר זה אין לו קן ואצוד זמן ועוד שטא יש גיה טמן מן הגאוס והספאלרות

הקדמה

ושחשתדלותם היתה בכללי הדינים ולברר ענין אסור והתר ואחר כך חיו מתעסקים ומשתדלים לברר מעשהם וחובות לבותם וכשהיתה כאח לידם שאלה נכרית מתולדות הדינים היו מעיינים בה בעת והיא בדרך הסכרא וכוציאים את דינה מן העיקר שהיה בידם ולא היו מטרידים דעתם עליה קודם לכן מפני שהיו עניני העולם נקלים בעיניהם וכשהיו צריכין לפסוק את הדין בענין ההוא אם היה הדין ברור להם מן היסודות שקבלו משם הנביאים ע"ה היו פוסקים אותו על דרך ההיא ואם תהיה השאלה מן התולדות שמוציאים דינם מן היסודות ההם היו מעיינים בה דרך סברתם ואם יסכימו כלם לדעת אחת היו פוסקים ואם חולקים בדין היו פוסקים כדעת הרוב כמו שאמרנו על הסתדרות נשאלה שאלה לפניהם אם שמעו אמרו להם ואם לאו עומדים למנין רבו המטהרין טהרו רבו המטמאים טמאו מעקר שבידם יחד ורבים הלכה כרבים וזכרו במסכת אבות מוסרם ויושר מדותם המקובלות מהם כל איש בזמנו ובמקומו ואנשי התלמוד אמרו על רבותיהם מה שיורה על עומק חכמתם ורכ השתדלם לברר את מעשיהם והוא מה שאמרנו בשני דר"י כוליה תנווי בניקין הוה ואנקא מתנין טובא ויאילו רב יהודה כד הוה שליף מפאניה הוה אתי מטרא ואנן אלו מענינן ואולינן ומענינן ליכא דמשוגח בן אמרי ליה קמאי הוו מסרי נפשיהו על קדושת השם אנן לא מסרינן נפשן על קדושת השם ואמרנו אמר רב הונא כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה שנא' (ד"ה ג' ט"ו) וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת אלא בתורה ובגמילות הסדים והתברר לי כי כל שרשי המעשים שמתבוננים בהם לשמו יתברך הם מיוסדים על כר הלב וזך המצפון ואם יארע על הבונה

מרפא לנפש

והספאלרות רק קשוע ע"מך תחנה ואח"כ תובל לקטט גס את אחריס אם צעל נפס אפה : (מפני שהי' עניני העולם נקלים צענייהס) לעשות להם שס כסס הגדולים אשר צארך כמ"ס לעיל ואשר ידננו לנו לעיין צנחית התורה הוא מתכוון לדבר שיקרא צו חסס אלל עמי הארץ ושיעשה לו שס כו' והסכמים הראשונים היו מסתדלי' תחלה לתבנת עצמם ואח"כ היו מסתדלים ג"כ בכללי הדינים העיקרים וזה וזה נתקיימו צידע' וסוף סכודו לנא ועיין צעסר סג' פ"ד מצדדגרות לומדי תורה יתנין סדר הלימוד סיעז : (כמו שאמרנו על הסכדדין) סכסדין פ"ו : (צשני דרב יהודא כו') צרכות פ"ג תענית פ"ג (מה שזורה על עומק חכמתם כו') שכל עיקר חקעסם וססתדלותם סיה רק להעמיק לגרר מעסיסה ס"סיה כל מעסיסה ל"ס : (קמאי סוו מסרו נפשיהו כו') ר"ל ססיו מוסריס גופס ונפסס כדי לאשר ולקיים מלות הסי' ולמחות צעזני' עניניה פ"ג צמקוס סכנס כמו ססיס סס צצרכות ד"ך כי הא דרב אלס צר אהנס חויל להסוא גוי' דהות לניסת כרצלנת צשוק' (פ' רש"י לצוס חסוב מעשעטו) סדר דנת ישראל סיא קס קרעי' מינה אגלתי מלפת דגוי' הוא שיימוכו (לקווסו) ד' מלס חזוי ע"כ פ"ג סכנס רצות' צוס ולא סנחוס בתלמודס אלא צעסיסה סעזיס לכך עסס ה' להסס כיסיס ונפלאות ולפת מער על פני הארץ צצכות' אף סהאחוניס למדו יומר לא נענו : (ואמרו) (צפ"ו דף י"ז אמר ר"ס כל העוסק

הקדמה

הכוונה הפסד לא יהיו המעשים מקובלים ואם ירבו ויתמידו כמו שאמר הכתוב (ישעיה ב') גם כי תרבו תפלה וגו' רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם וגו' ואומר (דברים ל') כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו (משלי כג') תנה בני לבך לי וענין דרכי תצורנה ואמרו קרמונינו ז'ל בזה אי יתבת לי לבך ועינך אנה ידע דאת דילי ואמר הכתוב (נמדנר ט"ו) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגומר ואומר (מיקסו') כמה אקדם יי אקף לאלהי מרום האקדמנו בעולות וגומר והיתה התשובה הגיד לך אדם מה טוב ומה יי דורש ממך וגו' ואומר (ירמיה ט') כי אם ביאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני יי וגו' ופי' ענין התשובה הזאת שצריך המתהלל כהכנת דרכי והכרת חסדי להתבונן כבריאתי ולהכיר גבורתי והכבתי מתוך מעשי וכל מה שהבאתי מן הפסוקים הם ראיות על היות מצות הלכות ומוסר הנפשות וצריך שתדע כי הכוונה והתועלת במצות הלכות הם שיהיה גלוינו וצפונינו שוים ושקולים כעבודת השם עד שתהיה עדות הלב והלשון והאברים שוה ויצדיק כל אחד מהם את חברו ויעיד לו ולא יהלוק עליו ולא יסתור דבריו והוא אשר יקראו הכתוב תמים באמרו (דברים י"ח) תמים תהיה עם יי אלהיך ואמר (נרמסו ז') תמים היה בדורותיו ואמר (ספלים ט') הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו ואמר (סס ק"ב) אשכילה בדרך תמים מתי תבא אלי אתהלל בתם לבבי בקרב ביתי ואמר כמי שאין תוכו כברו (מלכים ב' י"ב) ולא היה לבבו שלם עם יי אלהיו ואמר (ספלים ט"ח) ויפתוהו בפיחם ובלשונם יזכו לו ולבם לא נכון עמו וגו' ומן הירוע שכל מי שחולק קצתו על קצתו ומכזיב קצתו את קצתו בדבור או במעשה אין מאמינים בצדקו ואין הנפשות מתישבות על אמתו וכן אם יהלוק גלוינו על גסתרנו וכוונת לבבנו על דבורנו ותנועת אברינו על

מרבא לנפש

העוסק בתורה נצדד דומה כמי שאין לו אלוה (פי' רש"י להגין עליו) כמו שאמרו סס כשתפסו ר' עליעור נן פרטא ורני חנינא נן חרדיון אמר ר"ח לר"א חסריך שתתפסא וחסאי ניול עסקת בתורה ונ"ה ואני איני ניול של עסקתי אלא בתורה נצדד כר"ה דחמר ר"ה כל העוסק בתורה נצדד וכו' שנאמר וימ ס רביס לישאל ללא אלהי אמת וללא כפן מורה וללא תורה כו' : (וכתנו הסוספת מוכח מדכתיב ללא אלהי אמת והדר כתיב ללא תורה משמע דנרישא קאמר לע"פ טיש ס תורס סוף כמי שאין לו אלהי עכ"ל חו') (אם ירבו ויתמידו) אע"פ שמועד ועושה הרגס ומתמיד צהם אינו מקונן לפניו ית' כיון שאינה לסיס כמ"ס גם כי הרגס תפלה אינוי סומי וגו' רחלו הוכו וגו' (ואמרו קדמונינו ז"ל) ירושלמי דנרכות פ"ק: (אכף) ונמה אהי' ככוף : (ומה ה' דורס ממך) כי אם עשות משפט ואהנת חסד והלכע לנת עם ה' אלהיך: (הסכל ידוע אותי) כי אני ה' עושה חסד ומשפט ודקס צארך כי צלמס חפתי נלוס ה' : (להתנזן צנריאותו כו') דל"כ איך טוכל לידע אותו רכל בהננת דרכי ומסדיו עושה עם צריותו טוכל להשכיל אותו ית' (ומן הירוע שכל כו' דנר זס נוסיס ג"כ צנני ארס טל' אומר כך לחנינו ועושה להסך או פעס על פעס עושה

הקדמה

על מצפוננו לא תהיה עבודתנו לאלהינו שלמה מפני שאינו מקבל עבודה מזויפת כמו שאמר (ישעיה ב') לא אוכל און ועצלה ואמר (סס ס"א) כי אני ה' אוהב משפט שונא גזל בעולה ואומר (מלאכי ב') ובי תנישון עור לזביח אין ריע וגו' ואמר (שמואל א' ט"ז) הנה שמוע מצוה טוב וגו' ומפני זה תהיה מצוה אחת שקולה במצות רבות כפי הלב והכוונה ועבירה אחת שקולה בעבירות רבות ואפשר שתהיה המחשבה במצוה והכוסף לעשותה מיראת אלהים שוקלת מצות רבות מזולתה כאשר אמר יי לרוד (ד"ס ז') יען אשר היה עמל בכר לבנות בית לשמוי וגו' ואמר (מלאכי ג') או נדברו ידאי יי איש אל רעהו ויקשב יי וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וליראי יי ולחושבי שמו וארז"ל בפירושו (שנת ס"ג) מאי ולחושבי שמו אפי' חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מועלה עליו הכתוב כאלו עשאה :

וכאשר

עמדת על מה שהזכיר עליו השכל והפתוח והקבלה ממצות הלכות החילותי להרגיל את נפשי בהם ועמסרו עליהם ידעתם ועשייתם וכל אשר נגלה אלי מהם ענין גלה לי את הסמוך לו והסמוך ע"ד את הסמוך ע"ד אשר רחב העיני והיה לי קשה לזכור אותו תמיד מלבי ויראתי השבחה על מה שעלת במחשבותי מהם והתכת מה שקפא ברעיוני מענייניהם עם מעוט העוזרים מאנשי דורנו עליהם והסכמתי לכתבם על ספר ושאהבם בחבור שיהיה כולל שרשיהם וסוכב פרקיהם והרבה מתולדותיהם כדי שאבקש את נפשי תמיד לדעתה ואהיבנה לעשותם וכמה שיהי מחספלי שוה עם דבורי אודה לאל העוזר אותי עליו והמורה לי את שכוליו וכמה שיהיה מהם חולק עליו ומקצר מהניע אליו אאשים את נפשי ואוכיחנה ואטעון עליה ממנו עד שיתבאר לה עולה מצדקו ונמוטה

מרבא לנפש

קד אין מלאמיס נצדקו וצדורו כיון סכוס סיתר א"ע וכ"ס סאין הקצ"ס מקבל ענדס מזויפת דסינו אס עושה מלוס וכונסו לסכס עמנו או לסיס דנר אחר כיון סככל גלוי לפניו (לא אוכל און ועל ה') לא אוכל לראית סאון ועמל נלנכס וחסס מתאספסיס ועעלויס צנית מקדסי (סונס גול בעולה) אפי' לחסר יאוס (ר"ס) (וכי תנישון עור וגו') נרלס לפרס עור סיינו צדקין שיעין סאינו ניכר לכל וסוס עורת שנתורס סקרא (סטאר צלינר) ססוס פסול לגני מזון וכן אמרו משכס צ' פ"ט דנ"ק צמי ספוסל צהמס חנירו מע"ג מזנח דפער סיינו צדוקין שיעין דסוס סיוק סאינו נכר ע"ס (ור"ן כתב סמלס צוזר פ' אמרו ססכסן הוס עור) (ואמר סנה סמוע מצנח טוב) טוב לסמוע למזנח ה' מלסקרי צ' חיס ולמרות פי כ"ס סס סס (סק לפ כמלית רצות מזולתה) ר"ל צולת ירסת ה' כמ"ס לרוד יען אסר ה' עם נצדד לבנות ניה לסמי סעינות כי הים עם נצדד (ואמרו ח"ל גדולה ענינס לסמס ממנוס סלל לסמס) (ועמסתי עליוס על הנפס) (מלגני) מעלמי צלל ספר זכרון לפני מלסון צולת תדעון כי לא מלני (והסתת מס סקפס צרעיוני) מה סקפס ונקרס צרעיוני סלל ית' ויק' לחינר ע"י סכמס מלי קפחו סכומות (ופענן עלים ממני) ואסי' טוען ומתערס על נפסי מ"ד ספר וכו"נ צ' סחנר (עד שיתבאר לה) לנפס

ונשאתה מיושרו ועוותה מתקונו וקוצר מעשיה מתמורתו וראיתי
לשובו דבר קיים ומטמון צפון וכו' שיאיר לבני אדם ויורה להם הדרך
אשר ילכו בה וקויתי שתהיה תועלת זולתי בו מתועלתי והודאת
בלעדי מהשלמת הפצי אמרתי בלבי שאחבר בענין הזה ספר שיהיה
מתחלק על שרשי חובות הלבבות ומצות המצפונית ולשמו מאסף
לכל ושיהיה מספיק בענין ומורה הדרך הטובה והישירה ומנהיג
במהני הקודמונים ומוכר החסידים ומעיר משנית הפתיות ומעמיק
בדקדוקי החכמה הזאת ומזכיר דעת האלחים ותורתיו וגורם להצלת
הנפש ומזדז העושה ומעורר המתעלם ומישר המקדים ומרגיל
המתאחר ומאשר המתחילים ומראה הדרך לנבוכים :

וכאשר

זממתי לעשות מה שהסכמתי עליו מחבור הספר הזה
ראיתי כי אין איש כמוני ראוי לחבר חבור כמותו :
ושערתי בנפשי כי בחי קצר מחלק מחלקותיו כפי הצריך לו מפני
כושר הדבר בעיני וקוצר דעתי והלישות שבלי מחשיג העניינים שאינני
בקי בצחות לשון הערבי אשר בה חברתי אותו מפני שהיא קרובה
להכין לרוב אנשי דורנו ויראתי שאמרת בדבר שיראה בו קוצר בחי
ושאעבור בו את המדה הנכונה עד שאמרתי בנפשי לשוב ממה שבתי
ולחשיבה כמה שהסכימה עליו :

וכאשר

זממתי להסיר משה הטורח הזה מעלי ולהניח לי מחבור
שבתי והשדתי את נפשי על בחרה כמנהגה ולשבון
כמעון העצלה בהשקט ובכמהה ויראתי שיהיה דצון התאוה להניח
המהשבה הזאת ושהוא חטני אל דרך המנוחה והשלחה ולהסכים על
ההנחה ולשבת במושב העצלות וידעתי כי כמה שכלים (מיס סכנים)
אכדו בעבור המורא וכמה חסרונים גרם אותם הפחד וחברתי דברי
האומר

ברפא לנפש

(עולה) טרם עושה עול והסעי עושה עמו דוקא: (ונעוטה) והיא נוטה ממנו והוא
ית' עושה עמו טוב ויושר והיא מעור' דרכו וסוף מתקן לאדם והאדם מקל נמעשו
והסעי תמים נמעשו וחסר סעי יתן אל לנו כל זה תמיד לא יצח ממנו ית' :
(וקויתי שיהיה תועלת זולתי) אם יהיה ג"כ תועלת לנ"א נציגור זה יהיה זה גם
לי לתועלת שמגלגלין זכות ע"י זכאי' וכתבו ומלדיקי רבים ככנסו לעולם ועד :
(והוראות זלעדי) אם יורו ממנו זכאי' יהיה זה הסלמת חפני כי זה ממנתי ורלוני :
(ומזרו העוטה) נעטת עשוי' ריך וזרו טלף ירפכו היר' : (ומיישר העקדים) כמ"ס
צסוף הספר וההנהל לאט ונמתון נקנות המדות הטובות ר"ל להיטייר מי שהקדים
לדבר שעדיין לא הזמן גורם לעשותו שיעשה נזמנו ונמקומו כפי המדרגה : (ומרגיל
המתאחר) וכן להכיר טלף לאחר דבר מלוט הראוי לעשות חיקף: (ומאשר המתחילים)
לחוק ולאשר ידי המתחילים נמלוט שיגמרונו כפי טוב (מתקן מחלקותיו) אפילו חלק
אחד מחלקי זה הספר לא אוכל לדבר בו כל זכרו כי כתי קצר כו' (וישמ כמו מחלק
מחלקותיו) (ויראתי שיהיה לרץ החלום) הוא הי"ה"ר שגאדם : (סחוף העני')
הוא הטע אותי (כמה שכלים) אפי' חמייסומסכילים אם מורא יעלה על ראשם טלף
ויכולו לנמוך כל מפניס ועייז' לא התחילו מה שנידם לעשות ונאזרו הס ומתמס *

האומר מן הזהירות שלא תרבה להזהר ואמרת שישמחה כל מתעסק
בענין מעניני הטובה או להורות הדרך הישרה והנכונה שותק ועומד
עד אשר יגמר לו כל רצונו לא היה אדם מדבר דבר אחרי הנבואים
ע"ה אשר בהרם השם לשליחותו ואמצם בעזרתו ואילו היה כל מי
שרוצה למלאות לו כל מדות הטוב ולא יכול להשיגן מניה מה ש זדמן
לו מהן היו כל בני אדם קים מן הטובות והסרים מן החמידות ישנים
במרוצת תחלת נכזבה והיו שבילי הטוב שוממים ומעונות החסד
נעזבים והכינותי כי הנפשות האותן רבה להשיג תבלית הרע
ומתרשלות לעסוק בדרכי החסד ומתעצלות להקדים אל הטובות
והולכות תמיד בדרכי השחוק והשמחה ואם נראה אליהן מראה תאוה
שיקרא אתהן בודות דברי שקר לנמות אליו וסומכות את טענותיו
להעמיד נפיותו ולהק אודותיו ולחבר פרודותיו ואם יאיר להם נר
האמת לקרוא אותן בודות דברים בטלים להמנע מנמות אליו ומוענות
עליו ומחמיאות את שביליו וסודרות את עניניו להפריד הכורו
ולהפרד ממנו וכל אדם אויבו בין צלעיו אלא אם יהיה לו עזר מאלהיו
ומוכיח מזומן ושלטון גובר אשר יקשור אותה בחבק העבודה
ויכלמנה ברסן הצדק ויכנה בשוט המוסר וכאשר יחשוב לעשות טובה
אל יאחר ואם ישיאחו לבו לדרך אחרת יעזר בו ויתגבר עליו על כן
ראיתי

ברפא לנפש

וי"ג סכנים (הס סכנים ציין סכני עיוני) (והניס נמולת תוחלת נכנס) וישו
המ ד נמחש' זו לרין לסכינ תוחלתו ונקומו סגל צלמת נכנס תוחלתו כי לא עלך
המלאכה לגמור ולא פתס בן חורין לסנעל ממנה כו' : (נודות) לטין נדאי ר"ל
צודים דברי שקר שראוי לנעות לדרך הרעס (ולחוק אודותיו) לתקן ולחוק כל זכיו
(וכל אדם אוינו צין זלעיו) הוא ס"ר סיע שנקרב הסרס ססוף אויו וסוגל הגדול
לאדם יותר מכל שונאי' כמו סספריך נזה שבער יחוד המעשה פ"ס וז"ל בן אדם
רלוי לך לדעת כי הסוף הגדול טיך בן צעול הוא ית' הנמטר נכחט נפסך כו'
ע"ס דברים נמריים : (אלא אם יהיה לו עזר מאלהיו) ר"ל רק אם יהיה כו' כפ"ס
חז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו זכל יום והמלאה קצ"ס עוזרו היה נופל בידו שנאמר
לפס רעע לזדיק ומבקס לקמיחו וכו' לא יעזבו בידו וגו' (ומוכיח מזומן לנפשו) או
מוכיח סיוכים אותו תמיד (וסלטון גבר) ש"סליט על יצרו ויתגבר עליו כמסח"ל
אויבו גבור סכונס את יצרו כו' (אשר יקשור אותה) את הכפס (נחנק העזר)
כקטר העזרס : חנק הוא החגור סחורין צו הסוף או החמור וקשרין צו הסוכין או
המשא והוא ע"ד סחור"ל אם פגע צד מגול"ס משכסו לנ"ס וגו' (ויגלימה)
עיין בגיורס מל' נמטג ורסן עדין לנלוס ורסן גל"ס אויס) (ויכנה) ויכה אותה
(נכאשר יתשוב לעשות טובה חל יאחר) לומר כשאפסס אפסס טמא לא תפנה ודאי לא
תפנה ור"מ חל"ך הסריך צוה נמשל' ו' על פסוק עד מתי עלל תסכנ וגו' ולא
אמר עד מתי תיסן והסריך סס דברים נמריים ותיבין דבריו הוא כי אין לך אדם
מישראל טלף יעזר על לבו צימי כנלו אחת או ספי' להקיץ משינת אולתו ויקבל על
עצמו לפרוש מיוס סחוף ומכני עלס ומלסויו ויעמיד עליו עול סורה
ומנות לילס ויוס וסכס עודנו נמתימות לנו לעשות כמעט רגע וסנה לקראתו יצ

ראיתי להכריח את נפשי לסבול טורח חבור הספר הזה ולבאר עניניו בכל לשון שאוכל ובכל מליצה שתזדמן לי שיוכן הענין מהם ואזכור מתולדות חובת הלבבות מה שיבא לידי ולא אמרח להביאם כלסבדי שלא יאריך הספר אך אזכור מן הדברים הצריכים לכל שרש משרשו בשער שלו מה שראוי לו ובאלהים האחד האמת אעזר ועליו אבטח ובמנו אשאל לחזרות אותי בו את הדרך הישרה "אשר הוא רוצה בה ושהיא מקובלת בעיניו בדבור ובמעשה בפתר ובגלו :

ובאשר

נגמרה עצתי והסבמתי לחברו תקנתי אשיותיו והצעתי מכוונתי ובניתי אורתי על עשרה שרשים מקבצים כל חובות הלבבות וחלקתי אותן לעשרה שערים כל שער מהם מיוחד לשרש אחד משרשיו כולל את גבוליו ומחלקותיו והעניינים התלויים בו והפנים המפסיקים אותו ובגוי אוזו בו הדרך הקרובה להעיר ולהורות ולהשכיל בלשון המבואר הקרוב והנהוג כדי שיהיה מה שאני רוצה לבארו קרוב להבין ואניח הלשון העמוק והמלות הנכריות והמופתים החולכים על דרך מלאכת הנצוה שקרוין אותה אנשי חכמת הדבר בלשון ערב אלגד"אל * והמחקרים הרחוקים אשר לא יתכן להתיישב עליהם בספר הזה * מפני שלא הבאתי בו אלא הראיות המפסיקות אשר תתיישב הרעת עליהן על משפטי החכמה האלהית * וכמו שאמר הפלוסוף אין ראוי שנבקש בחשנת כל מחקר הנמצאה שהיא על דרך המופת * בי אין כל מחקר שכלי נמצא במופת

ולא

מרפא לנפש

סמוך צאמור אליו טיז סדר הטיעת לנאות אך מה זה מהרה בני פן נצול תצול כי מתי תעשה לציח ועסקיך וסנה מרוגים כה יעלתי אני כי תעשה ככלים ימים א' עשור בעסקיך ורף - מכל מולא ספתיך לנדרייך ולא כשהפנה מעסקיך תסמוך כל מולא ספתיך לנדרייך וזאת ענת זקן וכסיל הוא טען הוא יאמר כי יאודנו למדפנות יאחו דיקי דרכו עד ענור שעת חימום ותמקרך דעתו לנלתי טעות מה סכר לה' עד יסירו מלצנו והיו כלא היו וכה משפטו כל הימים כאשר יתעורר לטוב יאחר הדבר מיום ליום ולכן אמר עד מתי תשכח כי כבר נתעורר מסינתו כו' אך החרד להדר ל' לא ישמע לקול מלאכים ויחזיק בעבודת ה' יתיף ולא ירפה ויחי' גבוק כארי לעסות ראי' אפיו שטמים ויעשה וילל' צמתי' גכ כי שניהם כח' טונים ועי' מייס טס הכתוב טו' אשר תאחו זור' וגם מה אל תנה ידך דהיינו מנע טינות וגו' ועי' ט' צאורך ומעמס טנין דברי המחנך : (אשיותיו) יסודותיו כמו ואשיות יחשו : (מכונותיו) מלאכן כיוור וכנו : (חכמת הדבר) חכמת הסנין כי הסנין דובר ענין א' והוא ל' מנוח הלצנות ועי' צאורך : (אין ראוי כו') רי' אין ראוי טננקס מופת חותך טאין עליו סוחר על דגים שיעקר חקירתם הוא מדרך הסכל : (כי אין כו') כי דבר החקיר רק בסכל לא נובל למלא עליו מופת חותך טאין זו טחירתם סטוא כמו עדות החוס כמו מופתי החסנין והסתנורת ודי לנו - טנניא ראי' עלין מנד הסכל מחחר טאין על כרטי' סתי' * וחסו הספרט טנין מופת לרא' כי המופת אין זו סתי' לעולם כלי' ורטי' הוא נדך אומדנא לפעמים נמלא עליו סתי' אכל כי' טאין

ולא שנבקש בחכמת השמוש הדבר המספיק * ולא כתבמה האלהית להרגיש ולהמשיל ולא כתחלת החכמה היצורית (מי' הטעמי מופת ולא בראשית המופת מופת בי כאשר נשכר מן הדברים האלה יקל עלינו להגיע אל בקשותינו ואם לא נעשה כנמצאה מדרך ענינינו ויקשה עלינו למצוא מה שהיתה כונתנו אליו ומפני שהיה ספרי זה מן החכמה האלהית נשמרתי בו מן הראיות שהן הולכות על דרך חכמת הדבר וחכמת השמוש אלא בשער הראשון ממנו כי אפשר שידחקנו הצורך אליהן מפני דקות מחקרנו בו * ושמתי רוב ראיותי מן הדברים המושכלים וקרבתיים בדמיונים הקרובים אשר אין בהם ספק יסמכתי להם כוח שמצאתי כתוב בספרי הנביאים ואחר כך סמכתי להם דברי חקבלות שקבלנו מרבתינו ז"ל ומן החסידים והחכמים שבכל אומה שהגיעו דבריהם אלינו מפני שקייתי שיהיו הלבבות נוסים אליהם ומקשיבים אל חכמתם כמו דברי הפילוספים ומסרי הפרושים ומנהגיהם המשובחים וכבר אמרו רבותינו ז"ל כתוב אחד אומר (יחזקאל ב') וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם עשיתם וכתוב אחד אומר (סס ט') לא עשיתם ואם כיצד כמתוקנים שבהם לא עשיתם במקולקלים שבהם עשיתם ואמרו כל האומר דבר חכמה אפילו באומות העולם נקרא חכם ואמרו בהבאת המשלים לקרב הענינים הקשים בהם אנמרה במינין ואסכרה כדמי' לה והחכם אמר (משלי ט') להבין משל ומליצה דברי חכמים ודידות :

אמר

המתבר באשר הסבמתי לחבר בספר הזה חלקי חובות הלבבות

מרפא לנפש

טאין זה סתי' טיא צחוק' כך מלאחי : (חכמת הטמו') כבר נתצ' לעיל מה טיא חכמת הטמו' טנכלל זור כל הסכמות טעטמטי' זו ז'א ללרביהן ומזולר הוא טנכל דור טהטנו הסכמות הטס עי' טתנולות חדטים לא טערוס הראטונים ולכן טיין לה חלית עד סיספיק לומר עליה די ועד פה טנא * כמו טהרלס זמה טכת טתי' טענין עמוד טהטר דעת הרמג'ס כמה הוא זנעל ט' האלים עטה מופת טלא כדברי הרמג'ס * והרמג'ס עכ' טכז טלא כדברי טניהס וכיאל' זור טעלא טכל הסכמות סח'וניות למי טעמתיק זסן : (ולא טחממות אלהית להרגיש ולסמטיל) רי' טאין להטות על לו טיס זאלט' דבר מורגס זחטי'ס טעמטי' ח' לך אין להסמטיל ולדמות טוס דבר אליו יטנך ויתעלה כי אל מי טדמיון אל ומה דמית טערכו לו כמו טי' לקחן : (ולא זחחלת החכמה היצורית מופת) טאין לטאל מפני מה טעע טל דבר זס כך וזס כך כי כך עלס זרלנו ית' ומי ינא טחר המך את אשר כבר עטשו : (ולא זרלטי' המופת מופת) טלא ינך' על מופת זס מופת אחר זס המופת הראשון מוטל ונתקבל זדעת אל יתעקס לומר טמא טינו כך סטוא דרך עקס ופתחול : (וכבר אמרו חז"ל כתוב וכו') סנהדרין פ"ד : (וכל האומר דבר חכמה) מנילס פ"ק : (אגמרי' זטמני') ערונין פ"ב נמור את סתורה זטמני'ס הלכה זו מתחלת כך וזו כך טלא טכחס כמ"ס מכורית טייג לתורה : (והסנרי' זדדמי' לה) וחסנור לו כל דבר חקסה זמטל הדומס לוס טעני' וא"כ לא יהיו דברי הפיל' טופיס אלא כמטל זעלמא : (לסנין מטל ומליצה) טניהס זריקן

הלכות את זולתן וסוכבת את שמירתן ושמתי שרשן העליין ויסודן הנדול יהוד האל כלב שלם ואחר כך עיינתי כמה שאנו חייבין לחבר אל יהודי מחובות הנזכרות הראיות לו ממנו וידעתי דעת ברורה כי הבורא יתברך מפני שהוא אחד אמת ולא ישניחו שום עצם ולא מקרה ואין מחשבתנו משגת דבר שאינו עצם ולא מקרה נמנעת ממנו השגתו מצד עצם בכבודו יתברך והוצרכנו לדעתו ולהשיג מציאותו מצד בריאותו וזה הוא שער הכתיבה בברואים שמתי הכתיבה שרש שני לכלל מחובות הלכות והתבוננתי כמה שראוי לאחד האמת מן האדנות ומה שחייבים בריאותו בו מעבודתו שמתי קבלת עבודת האלהים שרש שלישי לכלל מחובות הלכות ואח"כ נתבאר לי מה שראוי לאחד האמת מהתיחדו בהנהגת הכל ושהתועלת והנוק אינם כי אם ממנו וברשותו לברו התחייבנו לכטוח עליו ולהמסר אליו שמתי הבמחן שרש רביעי לכלל מחובות הלכות ואחר כך חשבותי בענין האחד האמת מהתיחדו בכבודו ושאיננו משתתף עם דבר ואינו דומה לדבר הוצרכנו לחבר אל זה שנעבדוהו לברו וניהד כל המעשים לשמו כי איננו מקבל המעשה המשתתף בו זולתו עמו שמתי המעשה המיוחד לשם האל שורש חמישי לכלל מחובות הלכות וכאשר שוטטו רעיוני לחשוב כמה שאנו חייבים לאחד האמת מספר רוממותו וגדלו במני שאין במהו הוצרכנו לחבר אל זה שנכנע לו כפי יכולתנו שמתי את הכניעה שרש ששי לכלל מחובות הלכות וכאשר הבינותי מה שהוא עובר על בני אדם שהם מתעלמים ומקצרים כמה שהם חייבים בו מעבודת האל יתברך והרדף שיכולין לתקן בה מעוותם וקצורם היא התשובה ובקשת הכפרה שמתי התשובה שורש שביעי לכלל מחובות הלכות וכאשר הפשתי להשיג אמתת מה שאנו חייבין ליי' יתברך מן החובות הנגלות והנסתרות וידעתי כי לא יתכן לנו לקיים אותן עד שנחשוב עם נפשתינו בעבורן לאל ית' ושיגדק עליהם שמתי החשבון עם הנפש שרש שמיני לכלל מחובות הלכות וכאשר השיבותי אל מחשבותי בענין האחד האמת ראיתי כי יהודי כלב

ברפא לנפש

כיינין לימוד המשל והגמל : (שמהינים כוללת זולתנו כו') שאכחו דק הכללים ושרשים שכלל נחוס כמה פריטים שלא אזכרם וכן סוגיות את שריתן ככל דבריו צמלות סוכות לחוק הענין : (מהסוגיות הנזכרות) ר"ל חזנות הלבנות ומומר הנפשות שוכר לעיל : (הרלויות לו ממני) מהלכו : (עלם ומקרה) יתבאר צעיר היסוד צאר היעצו צע"ה : (מהסתידו נסכסכת הכל) שהוא לנדו יתנצח מנהיג את כל העולמות ואין שני עמו : (מהסתידו נכנודו) שהוא יחיד נכנודו : (כי איננו מקבלו כו') כי אין הקנ"ה מקבל עבודה אם כוונתו לנדו אחר ג"כ נשתוף עמו : (מספר רוממותו) שאנו חייבים לספר רוממותו ית' וגדלתו ואין זה כ"א כשכנע לפנינו מה שהוא עובר כו') ר"ל סגן דרך בני אדם שהם מתעלמים כו' : (שנחשט עם נפשותינו) עם עלמנו : (ואח"כ הקרתי מה שאנו חייבים) מה הוא עיקר הסיוע מל

כלב שלם לא יתקיים כנפש המאמין בשלבו שכור בין אהבת עולם ונטוה אל תאוותיו והכחמות ואם ישתדל לפנות את לבו ולסלק את מצפוני במותרי העולם ולפרוש ממעדניו יתקיים היחוד השלם בלבו ויעל אל מעלתו שפתי הפרישות שרש תשיעי לכלל מחובות הלכות ואחר כך הקרתי על מה שאנו חייבים לברוא יתברך אשר הוא תכלית כל תאוה וקץ כל תקוה כי ממנו התהלה ואליו התכלה ומה שראוי לו ממנו מאהבת רצונו ויראת חרונו אשר המה תכלית הטובה והרעה כמו שאמר הכתוב (תפלים ז') כי רנע באפנו היים ברצונו וגומר שמתי אהבת האל יתברך שרש עשירי לכלל החובות הלכות :

וכאשר

עלו בידי מדרך הסברה חקרתי עליהם מן הפתוב אצלנו והמקובל בידינו ומציאתים בהם במקומות רבים ואני עתיד לכאר כל דבר מהם בשער המיוחד לו בעזרו ית' וקראתי לספרי זה שם מענין כונתו בו והוא

ספר תורת חוכת הלכות

וכונתי

בו להתחכם ולהעיר הפתאים והמקצרים מאנשי תורתנו ונוהלי חוקי דתנו כמה שייסיק להם מן הראיות אשר יעיד השכל בברורן ואמתתן ולא יכחש בהזכי אם אנשי החונף והשקר מפני שהאמת כבד עליהם ושהם מבקשים להקל על עצמם ולא אמרו לחשיב עליהם מפני שלא חיתה כונתי בזה הספר לחשיב על החולקים על עיקר תורתנו אך כונתי לגלות מה שהוא תקוע בשכל הצלול משרשי דתנו ומזמן כנפשותינו מקטכי תורתנו וכאשר נעורר מחשבותינו

ברפא לנפש

מכל ענודו' כנור' ית' אטר היא חכמת כל תלוס שחולז סארס סאלס להגיע אליה : (וקן כל תקוה) והוא סוף כל דבר מה שיקוה האדם מתי יגיע למורגה סרעס היא סלין למעלה ממנו : (כי אמנו התחלה) נזאת הכוונה ית' כל עבודת סנורא : (ואליו סתכלס) והכוונה זו היא חכמת ועיקר וסוף כל סכוונות כי סוף המעשה היא נמחטסס תחלה : (ומה סרמוי לו ממנו) מהלכו : (מאלסנת רלונו) ומה הוא הדבר סרמוי לו ית' מהלכו הוא להקוץ לעשו' רנון צוראינו סלמר וסלמנו נעסס רלונו וזה סכווני' הכנוי' וסרטי' נכל ענודו' כנור' לא לסוס קינלו סכר צין צע"ה וצין צע"ה כן סלל להמרותו ית' רק מחמת יראת חרונו סלל יסרה סכו' עליוני' (אשר המס תכלית הטובס והרעס) רטנו וסלמנו לסרסלין כך טובה ממנו וכן סכו' וסרונו יס' רעס גדולס מזה והמה נע"ה ונעו"ס וז"ל סררסת לדיקים צע"ה הרטין ראס מה סגיע למרדכי כסר' צו סלסורוס מה סגיע ליוסף סררלה צו פרעס וסס כך סגיע למי סרלוין צו צ"ה כ"ס מי סרול' צו הקנ"ה סגיע סכו' למה מעלות טובות לכן יסריו אדם עמלו לעשות המלות וסו ירלה צו הקנ"ה עכ"ל ועיין עוד מ"ס מזה צע"ה ע"ס פ"ג מ"ס היסר לר"ת וכפי פירושו זה ל' המחנר נפתיסת סער סלסכס ע"ס וסכרס מקומות ונמ"ס כחצ צענין סלר ע"ס ולא ידעתי לכוון פירושו : (אנשי סקונף) סס סנצו"ס והרמלי"ס סררס"ס עומס

מחשבותינו לחשוב בהם תתברר אמתתם במצפוננו ויראו מאוריהם על אברינו וזה דומה לאחד מחכמי החזונים שנכנס בחצר א' מאוחזיו והרגיש שיש בה מטמון * חקר עליו וימצאהו כסף שחור שנתנית צורתו מן החלודה שעלתה עליו לקח ממנו מעט וזרקו בכלל ובחמוץ ושטפהו ויפתהו על ששב הכסף אל צורתו הנאה ואל הדרו וזיוו ואח"כ צוה לבעל הבית לעשות בשאר המטמון כן ואני כונתי לעשות כן כמטמוני הלכות לגלות אותם ולהראות פני זוהר מעלותם כדי שיעשה כן מי שרוצה להתקרב אל האלהים ולהדבק בו וכאשר תקרא אחי את הפרי זה ותעמוד על עניניו קחהו אליך לזכרון ודון על נפשך דין אמת והפרכו בו ולדרו והדבק אותו אל לבך ומצפונך ואם תראה בו שום מעות תקנהו או הסרון השלימיהו וכיון בו כונת המעשה כמה שיוורה עליו וינהוג אליו ואל תכוין לקנות השם ולהתפאר בחכמתו ודונני לכות כמה שתשקף עליו משעות או משגיאה ובמה שיראה מקוצר ידי בעניניו ובמליו מפני שמהדתי לחכרו ולא התמחמתני כי יראתי שימהרני המות וימנעני ממה שקייתי בו ותדע כי הכה הכשריי קצר מחשינו והמבע האנושי חסר מהשלימכמו שאמר הכתוב (תהלים ס"ג) אך הכל בני אדם כזב בני איש במאניו לעלות מה מהכל יחד וכבר הקדמתי להתודות על קוצר כחי כמה שיש בו כופר למעות ולשגיאה שתהינה בו וראוי שתדע כי כל חובות הלכות ומוכרי הנפשות נכנסים תחת אלה העשרה שרשים אשר הברתי בספר הזה צויהוהלאויהם בהכנס הרבה מן המצות תחת (יקרא י"ט) ואהבת לרעך כמוך ותחת דברי הכתוב (תהלים ט"ו) לא עשה לרעהו רעה ותחת מה שנאמר (סע ל"ד) פור מרע ועשה טוב הדבק אותם אל מחשבותיך והשיבם אל רעיוניך תמיד ויראו לך תולדותיהם בע"ה בשיראה מלבך שאתה חפץ בהם ונמטה אליהם כמו שכתוב (סע כ"ה) מי זה האיש ירא ה' יורנו בדרך יבחר נפשו בטוב תלין ורעי יירש ארץ סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם וראיתי להתום פתיחת הספר הזה במשל נאה יורז אותך לעמוד על עניניו ויעירך לדעת מעלת הדין

מרפא לנפש

עלמס חסידים ולדיקים נגלה ורעם נלצנס ומתמאים נ"ס א (דין אמת) טל חונה אוקר צלממלכות שקרי : (וספר נס) מל רזיל סוך נס וספר נס כי צלמ' כולה צי ומני לא תזע כל מי מינין (ויוליס) סוליד ממנו תולדו וסנידנר משרדנר מנה סכנתה לך : (וכוון זו כונת המעשה) שתהא נאה דורש ונאה מקיים : (וממס) א אך הכל בני אדם וגו' פי' רש"י אם צלו לעלות צמאונים הם והנליהם סויג : (לעמוד על עניניו) על עניני הספר : (ועירך לדעת מעלות המין הוא בו) ר"ל לדעת שיש יתרון ומעלה למין הוא מן המלות דסיינו החונות שנלצנסת ומוסרי הספסות שהם העיקר שה' טולל מלמנו והוא מפני שהם נוהגים תמיד * ושאר המלות אינם נוהגים רק כל א' צומנו כמו שמכיים צומשל וכן כנצ צמחנן כ"א וז"ל וראוי לך אחי שתזין כי רוב העניני המכוון צמלות שהם צגופים ונלצנרים הוא להעיר על המלות אשר שהייה נלצנסת וצמלפונים מפני שעליהם משען העזרה והס

המין הזה מן המצות משאריתן ומעלת שאר החכמות והטבעיות והמוסריות והדבריות מחכמת התורה והכינהו בקראך אותו והשיבתו ברעיוניך תמצא מה שאתה חפץ בע"ה והוא שאחד מן המלכים חלק אל עבדיו לזיו המשי לבחון בהן את דעתם הורזו מהם והנללב שבהם בחר מחלקו הטוב שהיה בו וזמן השאר גם כן בחר הטוב שבו ועשה מחלקו שלשה מינים טוב ובינוני ופחות ועשה מכל מין לכרו הטוב במה שראוי לעשות ממנו ועשה ממנו אצל האויבנים הבקיאים בגדי חופש מענינים שונים זה מזה וצבעונים שאינם דומים זה לזה וילבשם לפני המלך בכל זמן ובכל מקום כראוי לו כמהם והכסיל מעבדי המלך עשה מכל חלקי מן המשי מה שעשה הורזי מחמין הפחות שבו ומכרו כמה שנודמן לו מן הדמים וימחר ליהנות בו כמאכל טוב וכמשתה טוב וכדומה לו ובשהגיע הדבר אל המלך רצה את מעשה הורזי הנללב וחקריבו אליו והעלתו אל מעלת אנשי סגולתו וירע בעיניו מעשה הכסיל ויגרשהו והרחיקו אל שוממות ארצותיו והשכינו עם אנשי קצפו וכן האלהים יתברך נותן קסר תורתו האמת לעבדיו לבחון אותם והמשכיל הפקח כשהוא קורא אותו ויביתו הכנה ברורה יחלקהו לשלשה חלקים האחד מהם לדעת הענינים הרקים הרוחניים אשר הם מחכמת המצפון כחובות הלכות ומוסרי הנפשות ויחייב את נפשו לעשותם תדיר ואחרי כן יברור ממנו חלק שני והוא חכמת חובות האבריים בזמנם ובמקומם ואחר כן ישמש בחלק הג' בעניני דברי

מרפא לנפש

והס שורש הסורה כמיס מה ה' וגו' ע"ס וכ"כ נס"ס המורה כמ"ס ע"ס (ומעלת שאר החכמות כו' מחכמת הסורה ותדע) ותשכיל ליד כל החכמות יולאין מחכמת הסורה כי כל החכמות נכללים צתורתנו ואפשר שע"ס הוא וז"ל לחכמת הסורה ור"ל שיש מעלה ג"כ לשאר החכמות שע"י נוכל לנצין חכמת הסורה צנמה מקומות כמו שצולל צמטנס ונממלל וצתוספת יע' העיר עליהם כידוע וכן סיים צסוף הענין שמסס שהסס הקדמות לחכמת האלס"ת וקמ"ל שראוי ללמוד הוהם ג"כ ממחר שריצין לתורתנו וכלסן הוס כנצ נס' סכוזי סוף מאמר הרניעי ע"ס : (לזיו המשי) הס כרכים עגולים שעוסין מן המשי צלרץ יסמעאל כ"כ נמ"ה וק"ל שמעורב זו הכל ועדיין הוא מוכן לעשות ממנו מה שירצה ולרין חומנו ומסס לנרר הסוב מן הספסות ולעשות מכל חלק מה שראוי לעשות ממנו : וכן הוא צמעלת תורתנו סקדוסס טללו כל אדם מצין כרפויס והסידות סנתורה * שהסורה נדרסת צפיד ס כידוע ולכך כל האלותיות והכיתות צמסורה סויס * יתמנע היהס פלגס וגו' כמו שמע ישראל וסכסס הסככיל יצרו לו מן הסורה הפסע והרמו וסכסד לכל א' ומנו והמונו וסעיקר הכל לירמס ולאכזה פת הסס ית' והס חכמת המצפון וס"ה ומוכרי הכפסות שיצנצרו נס' סוס ומסס ועל ידם עושס האדם צגדי חופס לנזסין יקר סמלני סיס כהס פת הסכסס צג"ע כמו שהלרין צוה צווכר פ' ויחי ד' רכ"ד וראוי לסעתי קו וז"ל צק"ור * תני' וצלין מינו לדיקויא דימוסין וצלין * וסשתפרו לעלמל דחמי וצלין כד נפקין מתצנצין כלסו וסשתצירו לזוסי יקר לסתנשס צסו וצכיה לניסס וצלין כד לסתעקס מענוגס דעלמל דחמי * וצכיה לזוס' צמינון לחמיס ולעיק' * הס"ד ויתנינו

דברי הימים מלדעת מות בני אדם ותולדותם על סדר הדורות שעברו
ומה שאירע מן הדברים והחידות בימים קדמונים וישמש בכל ענין
ממנו בזמנו ובמקומו וכראוי לו כפי הצורך אליו ויעזר על השתמשו
בכל אי מהם כחכמת השמוש וכחכמת המופת אשר כחכמת הדבר
שבוים החיינה והקדמות החכמת האלהית כי מי שאינו בקי בהם אינו
מכיר סימני הכמת הכורא בכריאותיו ולא ידע ענייני גופו כ"ש זולתו
כאשר זמך/העבד הירוי כל בעלי המלאכות להשליםמה שביון לעשותו
מן המשי של המלך והפתי הנמחר כעמדו על ספר האלהים הוא
משמש בו לדעת חידות הראשונים ודברי הקדמונים וימחר ליהנות
בו בענייני העולם ויביא ראיה ממנו לדרוף אחרי התאזה ולהניח דרך
דפרישות ולעשות כדצון איש ואיש וללכת אדרי רצון כל מין ומין
מכני האדם כדעתם ויחפצם והוא כמו שאמר הכתוב (מלאי ס') הוא
ימות באין מוסר וכרוכ אולתו ישגה כהון אחי המשל הזה והשיבהו
אל מוזשבתך והתכונן מספר תורת אלהיך מה שהעירותיך עליו
והעזר להשיג אותו בקריאת ספרי הנואך רבינו סעדיה ז"ל שהומה
מאירים השכל ומחדדימהכינה ומורים הפתי ומזרים העצל והאלהים
יודנו דרך עבודתו כאשר שאל ממנו משיחו(תפלים ט"ז) תודיעני אורה
חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימיך נצח :

מבפא . לנפש

ויחילנו כמו לנפש וי לוינו חייבי עולמא דיומיכון הסריק נחוצו ולא אישחר מנייחו
צמח דלחמסיין כד יפקון מעלמא ווי לסאי דגרע יומא ליעלא דכד צעי ללחלצא
צכו אינון יומין דפגיסהוא נחוצה סריקמסאי לנשח כדון ווי לי לנפשי דרייניקלי
צניכס על אינון יומין על חד תריץ כו' ותלמא אינון לנשח חד דמחלצא צי
פפחא ואזלא ושטחא צלמא כו' וחד דמחלצא צי רוחק צנ"ע סתחתון וחד
דמחלצא צי נשמתא צו מורא דחיי כו' ופירשו הספרטים סהמלנזיס סהלא סס
מחרי"ג מלח סהק כנגד כל פיי"ג אצרינו וכו' וסס ג' כנגד מעשה ודבור ומחשבה
סהס סכוונת למלח לעשותה לשה כל איס פפי סיריעתו מנעת ע"ס * סתה סר"ת
לדעת מה המלך הנמרץ צדרי סוהר כי מי ששעה כל טלטה מיני צדדים סהסורה
סנתן ססי"ג לנו צמשה ודבור וצמשה סכל לסמו יתצרך * זה יוכל לכונו גס לחל
ספנימית וילגסה לכפי סמלך צכל זמן וצכל מקום כראוי לו מסס * סהכסיל עושה
לספך סלוקה סחורס רק לצרכי גופו ועושה סכל לסכאותיו * אס כך אינו יכול לנכס
אפילו לנן ערך סמחון סחול כמו חר סמלך ונעס ג"כ כמו סתנז וירע צעיניו
מעשה סכסיל כו' ועליו סמר סתנז צדיקיס וכל צס ופוסעיס יכסלו צס * סוהר לנו
צמל סוס סהספר סקדוס סוס נחצנר סיהיס לנו לעיניס צדרכי סצורו * כיצד צצנר
צדריס סדקיס מן סתורה * וכל סכור ימין וסמאל מספרי סירלס ומוסר ועל ידו
נעשה סנדי חופס סכיל כמו ספרי רס"ג ז"ל וכיואל צס ספריס יסריס מקדמוניס
פי סס מאיריס ססכל כו' וסהלסיס יורכו דרך ענודתו כסר סאל ממנו מעיסו דוד
עצדו סודיענו אורס חייס * וסוכה סונע סמחות סל פניך נעימות צימיך נלח
סנתן וסמן סלה :

בבאר אופני היוב יהוד האל יתברך בלב שלם : וזה פתח השער

אמר

המחבר כאשר חקרנו על מה שהצורך אליו יותר מפנות
דתנו ושרשיה * מצאנו יהוד האלהים בלב שלם שרשה
ויכורה שהוא השער הראשון משערי התורה * וביחוד יפרד המאמין
מן הכופר והוא ראש אמתת הדת * ומי שנטה ממנו לא יתכן לו
מעשה ולא תחוקים לו אמונה * וכפני זה היה תחלת דברי האלהים
על הר סיני * (סמות כ') אנכי יי' אלהיך * לא יהיה לך אלהים אחרים
גו' * והחזירו אחר בן על ידי גביאו באמרו * (דברים ו') שמע ישראל
יי' אלהינו יי' אחד * יצרך שבתין הפרק הזה * של שמע ישראל
עד סופו * ותראה היאך נעתקו בו דבריו מענין לענין וכל עשרה
ענינים כנגד עשרת הדברות * והוא שצונו להאמין בכורא יי' יתברך
באמרו שמע ישראל יי' * ולא התבונן בכאן באמרו שמע לשמע האון
אך התבונן לאמונת הלב * כמו שאמר הכתוב (סמות כ"ד) נעשה
ונשמע * (דברים ו') ושמעת ישראל ושמרת לעשות וגומר * וכל מה
שכא על הדרך הזה כלשון שמיעה לא התבונן בו כי אם להאמין
ולקבל ואחרי אשר חייבנו להאמין באמתת מצאיותו * הייבנו להאמין
שהוא אלהינו כמו שאמר אלהינו * ואחר בן חייבנו להאמין כי הוא
אחד אמת כמו שאמר יי' אחד * ואחר שהייבנו להאמין ולקבל שלשה
הענינים

מבפא לנפש

אמר המחבר

(כחשר סקרונו כו') ר"ל סקרנו מה סוס סדנר סחוס
יס ד יסיקר וסורס מל סחורס וסדת * (פנה) סוס
ל יסוד כמו סיהס לרלס פנה : (מצאנו ססיחוד כו') מי סמאמין ציחודו סל עולם
צכל סלס וכו סורס ויסוד סלמנוס וסחורס : (ומי סנעס) סמאמונס סוכס לא יתכן
לו ענודת ס' מלסר סלינו ממאמין צו ימי' ססוס צרל סל סעולס וסול יסיד עולמו
ורלוי לעצדו ס"כ סין לו אדון סיענוד אורו וסין לך כופר יוסר מוס : (ובפני זה
סי' סחלת כו' אנכי * לא יהיה לך) וסמרו צמכילתל מלל למך סנכנס למדינס אמרו
לו ענדינו גורו עלינו גזרות אמר לסל ללו * ססחקנלו מלבוסי מגור עליכס וסורוס ס"ס
מלכותי אינכס מקצלים גזירותי סליך סלס מקיימיס כך אמר סמקום וסלסל מלכ
ס' סליך סרל ס"לסחך וגו' * לא יהי לך אמי סוס סקנלס מלבוסי עליכס צמגריס
כי סס רלו צעיניס יכולת סבורא יס' כי לו לצדו סכס כו' אמרו לו סין ס"ל סקנלס
מלכותי מעשה קנלו גזירותי וכו' עיין צנרנ"ץ סלך קרל מליה זו קנלס עול מלכות
סמיס ע"ס * (והוא סלינו להאמין כו') צלוערו סמע ססול לסין סננה וקצלס
צדריס צכל כאלו אמר קנל וסלמו צלננד סיס אלוס מלי * וסמו ס' בי זה סמו לעלס
גו' (והוא סס סעלס סצו נחגלס לגיסיס סמורס עלי זי' ססיס וסוסי וסוסי וסוסי וסוסי
כל סוויי ומחוי סע"סחות) : (נעסס ונעסע) ר"ל נקבל לסלס לנן אמרוסו אחר
נעסס * וכן ס"ס (ססוס סליסו) ר"ל כי זה סמנוי סוסו סלך כל סעילמית כמו
סורס ססס סכו' יסצנר עס כל זה סוס סלךינו צפרע סנר צנו לעס סגולס מכל
סורמיס וקצנו לעצדתו וסנחנו קנלו מלכותו עלינו * (וס"ס רייבינו להאמין כי
סוס אחד אמת) במ"ס ס' סוד מדכפל ססס * ולא אמר ס' סלינו סחד רלס (סרווס
ולדיק

הענינים האלה אשר זכרנו . נעתק מהם אל מוח שאנו חייבין לחבר אליהם . והוא אהבת האל בלב שלם כמתר ובגלוי בנפשנו ובמאדנו כמו שאמר (סס) ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך . ואני עתיד לבאר הענין הזה בשער אהבת האל בעזר הצור . ואחר כן נעתק מהם להזהיר על חובות הלכות באמרו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך . רוצה לומר שתדביקם אל לבך ותאמין בהם כמצפונך . ואחר כן נעתק מהם אל מצות האברים שהם כוללים הידיעה והעשייה כמו שאמר ושננתם לבניך ודברתם בהם לא יהיה לך כן אל תשים הבן עילת קריאתך אותם . ואחר כן אבר בשבת כביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך שאין נמנע מן הלב . ומן הלשון מה שהם חייבין בו כמו שאפשר לימנע משאר האיברים כאשר הקדמנו מחיוב מצות הלכות תדיר בפרהיית הכפר הזה וכל זה להזהיר על מה שהקדים במאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך שתהיה רגילות לשוננו בהם תמיד מביאה לידי זכרון הלב ולא יפנה לבבו ויחזק האלהים תמיד . וזה דומה למת שאמר דוד עליו השלום (תהלים י"ז) שויתי ה' לנגדי תמיד ואמר הבתוב (דנניס ל') כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו ואחר כן נעתק מחובות האיברים אל כח שיש בו מעשה בלבד ושמוה ג' חלקים באמרו וקשרתם לאות על ירך והיו למטפות בין עיניך . ובתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך . והם תפלה של יד ותפלה של ראש

מרפא לנפש

ולדייק ה' הוא אחד אמת אצל וזלוא איננו אחד אמת צדוק פנים אפי' אם נאמר על שום דבר אחד איננו אחד צדוק רק דבר העצום כי הוא יותר מא' כמ"ס (אהבת האל בלב שלם כו') היא המדרגה השנייה ליחוד האל ית' כמ"ס בלשון הסקדמה ומבואר בפי' צפיתת סע' אהבה פ' ע"ס (שהם כוללים כו') ר"ל בלמוד התורה והתורה צדקתה ודברת עם יס צו ידיעה לידע מדע החכמה שנתורה והמאוס ויש בו ג"כ מעשה שעקמת ספתיו בלמוד לשמה הוה מעשה ומל"ס צפני עאלו לאפיק סאר מצות האברים שאין בהם אלא מעשה בלבד כמ"ס נבמוך (שאהם לא יהיה לך בן כו') ר"ל לך מחלק לטני מצות כל' אם יהיה לך בן תלמד לנך ואל לאו ודברת אהב עם שלא יהיה הן סוה ועילת לקריאתך התורה אלא אהב חייב לדבר עם אפי' כשלא יהיה לך בן : (שאיין נמנע מן הלז ומן הלשון מה שהם כו') ולכן אמר מל"ס וזדנת עם שנתך וגו' כלאן אחר המלות הלצנות והלימוד כי בהם אין סום מונע מלדבר עם ולדבר אותם תמיד בשנתך וגו' אצל בשאר מצות האברים אינו יכול לקיים אותם תמיד ועיקר הלימוד ה' בשביל שהיה רגילות לשוננו בהם תמיד מביאה לידי זכרון הלז ולא יפנה וכו' (שויתי ה' לנגדי תמיד) כי זאת היא תכלית כל המדרגות נמנעות הדקיקים והסמירים שלא יפנה לבבו מזכור האלהים תמיד כי אין ישיבה האדם והתנועתו כו' כמו שהביא הרמ"א ש"ע ח"ח והס דברי המורה וע"ס שהאריך וע"ע לקמן וכ"כ בספר הסודים סו' ל"ה : (ואח"כ נעתק כו') כמ"ס צחקי זכרון אהבת האלהים) ר"ל בנבחייה אהבת האלהים ודודים נותנים זה לזה לזרז עם שמיים טובים או חותם על זרוע שירא' תמיד ולא ישתכח האהבה שניניהם כמו שאמר

ראש התמונה וכלם גירמים לזכור את הבורא ולאחבו בלב שלם ולבסוף לו יוכמו שאמר הכתוב חקקי זכרון אהבת האוהבים (סיר הסירים ס') שימוני בחותם על לבך בחותם על זרועך וגו' ואמר (סס') צרור המור דודי לי בין שדי ילין ושם אותם שלשה כדי שיהיו חזקים וקיימים יותר כאשר אמר החכם (קבלת ד') והחוט המשולש לא במהרה ינתק . והפרק הזה כולל עשרה ענינים חמשה בהם רוחניים וחמשה בהם גשמיים והרוחניים תחלתם שהבורא נמצא והשני שהוא אלהינו והג' שהוא אהר והרביעי שנאהבהו ותחמישי שנאהב אותו בלב שלם והחמשה הגשמיים תחלתם ושננתם והשני ודברת בהם והשלישי וקשרתם לאות וגו' והרביעי והיו לשופות וגו' והחמישי וכתבתם על מזוזות וגו' וארז"ל למה קדמה שמוע לוהיה אם שמוע כדי שקבל עליו עול מלכות שמים תהלה . ואחר כך יקבל עליו עול מצות ועל כן ראיתי לחקרים שער היחוד על שאר שערי הכפר הזה ויצריך שאבאר עתה מענין היחוד בלב שלם עשרה ענינים . הראשון מה נדר היחוד בלב שלם : והשני על כמה חלקים מתחלק ענין היחוד . והשלישי אם נתייב לחקור עליו בדרך העיון אם לא והרביעי איך דרך מהקרו ומה אנו צריבין לדעת תהלה קודם שנתקור על היחוד והחמישי לברר החקדמות אשר יתברר מהן כי יש לעולם בורא בראו מאין . והששי היאך נביאם לקיים מצוות הבורא והשביעי להביא ראיות שהוא אהר והשמיני לבאר עניני האחר העובר והאחר האמת . והתשיעי שהאל יתברך אהר אמת ואין אהר אמת וזלוא . והעשירי במדת האלהיות הנושכלות והבתובות והפנים אשר יתברר בהם לקיימם לו ולהרחיקם ממנו :

פרק א אמר

המחבר שגדר יחוד האלהים בלב שלם הוא שיהיו הלב והלשון שוים ביחוד הבורא יתברך אהר אשר יבין בדרכי הראיות ברור מציאותו ואמתת אהדותו מדרך העיון בפני שיהוד האלהים מתחלק במדברים כפי התחלקות הברתם והבנתם

מרפא לנפש

שאמרם כנסת ישראל להקדיש שימי כחותם על לבך הדקני על לבך הכריני אלנו היינו חותם על האצבע ועל הזרוע שלא תשכח האהבה שניינו : (ואמו' לזר המור וגו') כל' אהבת דודי לי תמיד לזרור המור הן תמיד בין שדי שלא תשכח אהבתו לעולם כן ה' אלהינו נתן לנו מצות תפילין על הזרוע ועל הכתף ומזוזות על הפתח שלא תשכח אותו צדוק זמן ולזכור אותו ולאהבהו בלב שלם בכל עת וכל עתה (עשרה ענינים) סס העשרה פ"ק ששענר הוה :

פרק א אמר

המחבר (שגדר היחוד כו') פי' מצות גדר הוא הוראה גמורה על הדבר שרונים לידע מכותו על נכון אר"ל לקרותו צדוק המיוחד לו לעצמו שלא נעשה כשונתו סיה לדבר אחר כמו שעושים גדר סנינ שלא יתערב וישחור לדברים שחוק לגדר למשל אם נאמר על האדם שגדרו שהוא מוצר הוא הוראה גמורה על האדם צל"ק פרך אצל אם האמר עליו שהוא חי אין זה גדרו

והכנתם מהם מי שמיחד אותו בלשונו בלבד והוא שישמע בני אדם
אומרים דבר והוא במשך אהריהם מכלי דעת ענין מה שהוא אומר -
ומהם מי שמיחדו בלבו ולשונו ויבין ענין מה שהוא אומר מדרך
הקבלה שקבל מאבותיו ואינו יודע ברור מה שקבל מהענין הוא -
ומהם מי שמיחדו אחר שיבין מדרך תראיות אמתת הענין אך
יהשבו במחשבתו כשאר האחרים הנמצאים ויכא להגשמה הכורא
ולחמשי להו בצורה ובדמות מפני שאינו יודע אמתת יודו וענין
מציאותו ומהמבי שמיחדו בלבו ולשונו אחר שיבין ענין הא' האמת
והאחד העובר ויביא ראיות על ברור מציאותו ואמתת יודו והו
החלק השלם כענין היחוד - על כן אמרתי כגדר היחוד השלם שהוא
השוואת הלב והלשון ביחוד הכורא אחר שידע להביא ראיה עליו
ולדעת אמתת אחרותו מדרך העיני :

ברק ב אמר

המחבר אך על כמה פנים מתחלק יחוד הכורא
אומר מפני שפשטה מלת יחוד בדברי אנשי
היחוד הרגילו בה הרבה כלשונם ובמלותם תמיד עד אשר שבת
אצלם ממלות התיבה על הטוב ועל הרע והם משתמשים בה
בהרדתם לצרה גדולה להגדילה ולהפליא ענינה ואינם מעלים על
מחשבתם להבין אמתת ענין מה שיעבירו על לשונם מפני הסכלות
והעצלות והם הושבים כי ענין היחוד נגמר להם כאשר נגמרה מלתו
ולא

מרפא לנפש

הסלם ויש פרץ דגנדיך שהנעלי חיים ג' נקראים חי וכן כל כיוולא זזה ודעו : כן
הדבר ביחוד הנורא ית' כשיהיה הלז והלשון שוין וידע דרכי הראיות מה שאמר על
ה' שהוא אחד וכילד הוא אחד אזי אחדותו בלזו הנורא גמורה עליו ית' : אלז הם
אינו יודע להביא ראיות מדרך העיני ואומר על ה' שהוא אחד אין זה סוראס גמורה
על ה' ית' ויש פרץ דגנדיך כי כמה דברים יש בעולם הנקראים ג' אחד אפסי
שאינם אחד אמתת סרי הם יותר מאחד כמו שיתבאר לפנינו וזוה תבין כל הפרק הזה
ואחריו : (ובמהם מי שמיחדו אחר ש'ינין כו') ר'ל שידע להביא ראיות שהנורא
ית' נמצא ומחויב המציאות ואין אלהים ז' לתו אלז לא חקר מה ז'ין הא' האמת שהוא
השיי וסאר האחרים שהם אחד עובר ועיני יבא להנסיס הנורא כו' :

פרק ב אמר

המחבר (אך על כמה פנים מתחלק יחוד הנורא) ועתה הוא
מפרס מאין ילכו חילוקי דעות ביחוד הנורא כמ'ם בפרק א'
ואמר בעבור שהפשט מלה זאת של יחוד שהפסמים צולה זו תמיד והורגלו זה
הרבה נשאר דברים ולרכיבם : (אנשי היחוד) המאמינים ביחודו של עולם :
(עד אשר שזה אלז כו') שההרגל נעשה טבע אלז עד אשר שפס ורכיב המלה הזו
נפייס ממלות התימה כהם תעיים על שום דבר הן דבר טוב מאוד או רע מאוד
אומרים עליו זה הדבר יחוד בעצמו שאין במוהו בעולם וכן בצריה גדולה זועקים
שאיין כמוהו ואין אחרות כמותו וא' קורין אותו בשם אחדות גמורה אשר לא כלת
סרי אין אחדות אמתי בעולם צלתי הנורא ית' לזדו וגרס לפס אלז הכלותם כלה
הצינו האמת מן הסקר כלי לפרס והר'ן מפרס שכוונת המחבר כאן כמ'ם בשער
הכנת ה' פ'ן שכתב על אותן שמוכרין שיש לנעלה נגדופייהם והם מכוונים זזה
לסכלים

ולא יגישו כי לביתם ריק מאמתו ומצפונייהם נעורים מענינו מפני
שמיחדים אותו בלשונם ובמליהם ויחשבוהו בלבבם יותר מאחד
וירמוהו כמצפונם בדמות שאר האחרים הנמצאים ויספרו אותו במדות
לא תאותרנה לאחר האמת בעבור שאינם יודעים ענין האחד האמת
וענין האחד העובר אלא הסגולה מאנשי היחוד האחד האמת ומה שהוא בתוכמה
וחבינו ענין הכורא והנכרא והוקי האחד האמת ומה שהוא בתוכמה
כיואמת אמר הפילוסוף אמרו לא יוכל לעבוד עילת העילות ותחלת
החתולות אלא נביא הדור בטבעו או הפילוסוף המובהק כמה שקנהו
מן ההכמה אבל זולתם עובדים זולתו מפני שאינם מכינים נמצא אלא
מורכב ובעבור זה מתחלק היחוד כפי התחלקות דעות בני אדם
ויתרון הכרתם על ארבעה חלקים : תחלתם יחוד האל בלשון בלבד
המעלה הזאת היא המעלה אשר יגיע אליה הקטן והפתי אשר אינו
יודע ענין האמונה ואין אמתתה קבוע בלבו והחלק השני הוא יחוד
האל בלב ובלשון על יד' הקבלה מפני שהוא מאמין במי שקבל מהם
ואינו יודע אמתת הענין מצד שכלו ותבונתו והוא בעור הנמשך אחרי
פקח' ואפשר שיקבל ממקבל כמותו והוא כחברת עורים שם כל אחד
מהם ידו על שכם חברו עד שהגיעו אל הפקח אשר בראש החבורה
שכנהיגם : שאם יפשע הפקח הזה בהם ויתעלם מהם ולא יוחד
בשמירתם

מרפא לנפש

לסכלים ולהפליג נגדופייהם כו' ע'ם : וכן אמר כאן שכל דבר הן טוב או רע ומכירין
יחוד הכל וסמו ית' לנעלה ואינם יודעים מה הם אומרים מפני הסכלות והסכלות
כו' ע'ם והנורא ינחר : (ויספרו אותו שמדות אשר לא תלונתם) אשר לא יארו
לספר ולתאר את הפורא צלותן מדות שסם הספרים אותו צסן וסו' ל' ראוי וסכוין
כמו צזפת נחות לנס : (והבינו ענין הנורא והנצח) שהצינו ש'כ' יס הפקח
והנדל זין הנורא וזין הנצח שאלס הנורא יסופר צאחרות האמתי נמני הוא שהנצח
ממנו יהיה ג' אחי-כמותו וכן להפך שהנצחים הם רצ נעלמס כמו שרררה שסס
מחוננים מסני דברים ע'כ הנורא אינו רצ כמותן כמו שיתבאר לפנינו (ובמד' שהוא
מתנודד צו) ומה שלאוי להיות צו לזדו שאין ל'סום דבר אחר מדה זו מה שיש צו ית'
(נביא הדור נענשו) דבר מנזאר היל שהנציאליס וראיסי וסומעוים ומציניס דגריס
שהלאיס נעייסיס הרומיסיס כללו רלו וסמעו אותן צחויסיס הסמסיס מה שהפילוסופי'
והסמסיס מלל ס רוב ימיסס לנצ עד תכונת' ואפשר שלל יסיגוהו לעולם כמו שהסריך
זזה נעל מ' מסורי ע'ס וראוי שידע שאלכחו המאמיניס צאלקי הצריס יאחק ויעקב
ומסס דור אחר דור סרס רלו סכל וסמעו דברים צסיני הוא כללו אמתו לצינו ג'כ
צעינינו כי צודאי לא נחלו לנו לצותינו דבר סקר ואין צו מועיל כמ'ס וכ'כ כסורי
מ'ס ה' כ'ד שהקבלס הנמשכת הוא כררות העיני ע'ס (או הפלסוף המצוקה) ר'ל
חכס מוצקס אף שלל נחל ספורס מאצותיו שצלסן יון ולשון ערבי קוראיין לחכמיס
פלסופסיס כך נחלסי : (וב'עבור זה מתחלק היחוד כו') ר'ל מפני שהרגילו הסכלים
הסכלים לזכור כל עיניסיס מל' יחוד וסאחרות לכך יצאליס מזה כמה חילוקי דעות
כמו שמפרס וכ'ע'ס צפ'ס בקיור : (והחלק השני כו') על יד' הקבלס מפני שהו
מאמין כו') כי יודע כל אדם שלא נחלו לו אמותיו ורצותיו דברי סקר שאין צו מועיל
1111111

כשמירתם • או (כ"א לו) אם ישל אחד מהם או יקרהו מקרה • יקח
 לכל המקרה ההוא ויתעו מני דרך • ואפשר שיפלו בכבוד או כנוזין •
 או שיכשלו בדבר שימנעם מלכת • וכן המיוחד מצד הקבלה אין
 בוטחין בו שלא יבא לידי שיתוף שאם ישמע דברי המשנים ומענותם
 אפשר שתשתני דעתו ויטעה ולא יכיר יומפני זה אמרו רז"ל הוי שקוד
 ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס • והחלק השלישי מחלקי
 היחוד הוא יחוד הכורא כלב ובלשון אחר שיוכל להביא עליו ראיות
 על אמתת מציאותו בדרך העיון • מבלי דעת ענין האהר האמת
 והאחר העובר • וזה דומה לפקת שהוא הולך בדרך והוא רוצה ללכת
 אל ארץ רחוקה • והדרך מתחלקת לדרכים רבים מסופקים • ואיננו
 יודע ומכיר הדרך הנכונה אל העיר אשר שם מגמתו אליה • אף על פי
 שהוא יודע • אותו הצד ואתה הפאה והוא יגע למאד ואיננו מגיע אל
 הפצו בפני שאינו יודע הדרך כמו שאמ' הכתוב (קס"א) "עמל הכבילי"
 תיגענו כי לא ידע ללכת אל עירי • והחלק הר' הוא יחוד האלהים כלב
 ובלשון אחר אשר ידע להביא הראיות עליו ולעמוד על אמתת
 אחרותו מדרך העיון והמכרות הנכונות השכליות • וזהו החלק השלם
 והחשוב שבהם • והמעלה הזאת היא אשר הזחיר עליה הנביא באמרו
 (דנ"ג ד') וירעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וגו' •
פרק ג אף לדעת אם אנו חייבין לחקור על היחוד בדרך
 העיון אם לא • ואמר כי כל מי שיוכל לחקור על

הענין הזה וחדומה לו מן הענינים המושכלים בדרך הכסרא השכלית
 חייב לחקור עליו כפי השגתו וכח הכרתו • וכבר הקדמתי בתחילת
 הספר הזה מן הרברים המראים חיוב הענין מה שיש בו דיי' והמתעלם
 מחקור הרי זה מנונה ונחשב מן המקצרים בחכמה וכמעשה • והוא
 דומה לחולת שהוא בקי בחליו • וכדרך רפואתו • סמך על רופא
 שמרפא אותו בכמה מיני רפואות • והוא מתעצל לעיין בחכמתו
 וסברתו

מרפא לנפש

ובזולתי הגעור למדוהו ומסרו לו מנחם הדננים האמתיים • אך לפעמים שלא פירסו
 לו רבותיו כל הדרך לו לאמונתו אפשר שיטעה ולא יכיר ואפשר שרנו ג"כ לא ידע
 דרכי הראיות וטעה ג"כ בקצת דבריוסו נמשך אחריו כעבור אחר עיור כמ"ס הראצ"ר
 צסגותיו ספיו כמה גדולים מאכזי אמונתיו סהמינו שיש ס"ו חלקות דברים
 גשמיים שפסע הכתובי' התעו אותם ואף שהוא עון פלילי ולהרצ"ם כנלל מין יחשב
 עיין בהלכות עכו"ם (בגומץ) פי' הרד"ק פסח גדול לטון גומא (דברי המשנים)
 האומרים שיש שנים או שלש חלקות או פי' המשנים המשנים דברי חלקים חיים •
 ונס"א דברי המינים וטענותם לטון מנוח הלצנות • (והחלק השלישי כו') עיין
 צפ"א (ואיננו יודע כו' אשר שם מנחתו) לטון שימה (בגומתו) דעתו ומחשבתו
 ללכת אליה (לעפ"י) שהוא יודע אותו הכ"ו) שידוע צוודאי שהעיר הוא גדל כזה
 אבל יש כמה דרכים מסופקים ולא ידע בחיזה דרך ילך כן זה המפמין יודע צוודאי
 מצד הראיות שיש מצוי ומחדס צוורא עולם ושאיין חלקים וזלמו אבל לא ידע חילוק
 שנין הצורא לנצחיו כמ"ס ה' (וירעת היום והשבות וגו') פרכתו לעיל ע"ס •

וסברתו ברפואת הרופא • לדעת אם הוא מתעסק בענינו על דרך
 נכונה אם לא והיה יכול לעמוד על זה מבלי דבר שימניעו • וכבר
 הייכתנו התורה כזה כמו שכתוב (ס"ו) וידעת הייסודות אל לבבך
 וגו' • וראייה שההשבה אל הלב הוא עיון השכל הוא מה שאמר
 הכתוב (יטעים מ"ד) ולא ישיב אל לבו ולא דעת ולא תבונה וגו' ואמר
 דוד עליו השלום (ד"ה א' כ"ט) ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך
 ועבדו כלב שלם ובגוש הפצה כי כל לבבות דורשי יי' וגו' • ואמר
 (ספלים ק') דעו כי יי' הוא אלהים וגו' • ואמר (ס"א) אשגברו כי
 ידע שמי • ואמר (יגעים ט') כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל
 וידוע אותי • ואמרו רבותינו ז"ל הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה
 שתשיב לאפיקורוס • ואברהם תורה (דניס ס') ושברתם ועשיתם כי
 הוא חכמתכם וכינתכם לעיני העמים וגו' • ואי אפשר שידור לנו
 האומות במעלת החכמה והכינה עד שיעירו לנו הראיות והמופתים
 ועדי השכל על אמתת תורתנו ואומן אמונתנו • וכבר הכמיחנו
 ויצרנו לגלות מסך הסבלות מעל • שכלם ושיראה כבודו הכחיר
 לאות לנו על אמתת תורתנו כאשר אמר • : : : : :
 והלכו גוים לאורך וגו' • ואומר (ס"ג) והלכו עמים רבים ואמרו לנו
 ונעלה אל הר ה' וגו' • וכבר התבאר מן השכל ומן הכתוב ומן הקבלה
 שאנו

מרפא לנפש

פרק ג (והוא דומה לחולה כו') (לדעת אם מתעסק כו') ר"ל שיעיין צסכלו
 ג"כ כס פי' לו רנו כל הדרך לאמונתו שלא יטעה ס"ו כמ"ס לעיל צכת
 העורים ע"ס • (ואומן אמונתו) לטון אמר לנו' ולמת חלמונתו (ובכ"ל הצעירנו
 יולרנו כו') אמר זה שלא תתמה סרי כל הראיות והמופתים ועידי הסכל והקנז'
 הסלמנת שנידינו סלינס יכולים להכחיש ועדיין לא צנו מעטותם ולא הספיק
 להס לגרור להס דרך שיסרם לאשר מות ה' התמיים והאמונה שיסרם סהחילנו ה'
 חלקינו וזה אמר סמך ססכלות סרי סהגדרת תמות סעו"סו סלינס ססריס מכל
 עוז סעו"סו • ותענוגיו כמ"ס צסער סרי סהיטות פ"צ עוס ס צנטיכס חליכס ותורתס
 מלצוסיכס כו' ע"ס וחיא חסר סתנכס צני' ס' וצין האמת שלא סכירוכו ער אשר
 יגלס יסיר ססי' מסך ססכלות מעל פני סכלס ויכירו וידעו כי ל' ס' סמלוכס ומוסל
 צנו'ס • (ושיראה כבודו הנסיר) כמ"ס סס קומי אורי כי צא סניך וכבוד ה' עליך
 יזח' • כי כנס ססך יכסר סניך וערפל לזומים ועליך יזח' ה' וגדודו עליך יראה •
 וסכלו גו'ס לטורך ומלכים לגונס יזחך וגו' (ואובור וסכלו וגו') ורישא הקדס סס
 ונמיכס ד' וסיס צחחית הימים נכון יהי סר נית' ה' צראס סקויס ונשא מנצית
 וזכרו סליו כל סנו'ס וסכלו עמים רבים זאמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי
 יעקב ויורנו מדרכיו ונגלס צחורחותיו כי מניין תלא חורס ודבר ה' מירסול'ס וכתתו
 סרצוס לאחיס חסיפותיכס למזמרות לא יסא גוי סל גוי הרב ולא ילמדו עוד מלחמס
 וגו' סרי תראה צמי' מה סהנטיח חותנו חליהינו סלס נקייס עדי' • לא דבר ולא חני
 דבר מוס וסכוס אמר ולא יעסס ודבר ולא יקימו ודבר חלקינו יקוס לעולם • ועוד
 כמס כתוב'ס חלס'ס ח' צחחיו יחיס גולוחינו צמסרס צימינו סכיר' • ועיין בסוף
 כס' ע"ס מנצולס חסרונו מרס"ג צנע"ס :

שאנו הייבין לעיין במה שנוכל להשיג כרורו כדעתנו :
פרק ד א איך דרך המחקר על אמתת היחוד ומה שאנו צריכין לדעתו קודם שנהקור על היחוד • אומר כי כל דבר שמבקשים לדעת אותו כשמתפקים במציאותו צריך לשאול עליו תהלה אם הוא נמצא • אם לא • ובשתתברר אמתת מציאותו צריך לחקור עליו מהו ואיך הוא ולמה הוא • אך חבורא יתעלה אין אדם רשאי לשאול עליו אלא כאם הוא כלבריובשתתברר מציאותו בדרך העיון • נחקור עליו אם הוא אחד או יותר מאחד : וכאשר יתברר לנו שהוא אחד • נחקור על ענין האחד • ועל כמה פנים יאמר אחד • וכזה יתקיים לנו היחוד השלם כמו שאמר הכתוב (דברים י"ג) שבע ישראל יי אלהינו יי אחד • על כן אנתנו חייבין לחקור תהלה ויש לעולם הזה בורא • אם לא • וכאשר יתברר שיש לעולם בורא בראו וחדשו נחקור עליו אם הוא אחד או יותר מא' וכשתברר כי הוא אחד • נחקור על ענין האחד העובר והאחד האמת • ומה שצריך לספר בו על חבורא מענינו • ובו ישלם ענין היחוד בלבנו וינמר במחשבתנו בע"ה :

פרק ה א

ההקדמות אשר יתברר מהן כי לעולם הזה בורא בראו מאין הן שלש ההקדמות אחת מזהה כי הדבר אינו עושה את עצמו והשנית כי ההתהלות יש תכלית למספרן וכיון שיש תכלית למספרן יש להן ראשון שאין ראשון לפניו והשלישי כי כל מחובר מחדש וכאשר התקיימה אלה השלש ההקדמות תהיה התולדה מהן למי שידע להשתמש בהן ולהכרין בי יש לעולם בורא בראו מאין כמו שיתבאר מזה שאנו עתידין לבארו בע"ה והראיה על ברור אלה השלש ההקדמות היא מה שאספר :

הוא מרפא לנפש

פרק ד (אך איך דרך המחקר כי) כזה לחקור כי יד יתקור על אמתת יחודו כי

(בשמתפקים במציאותו) אם הוא מסופק אם דבר זה נמצא או לא צריך לשאול כי (צריך לחקור עליו מהו ואיך הוא כו') כן הוא מנהג החוקרים בכל החקירות שחקרו על כל דבר שגלמות דין חקירות האלה מהם ומומו וממה מאיזה הדבר זה ומי פועלו ואיך הוא מה צורתו ולמה הוא מה תכליתו ומה הסומך והצורה והפועל והתכלית הנזכר צמורה כמה פעמים ונשאר ספרים ואמר שאף שכן מנכח החוקרים לחקור ד' צמות האלה בכל שאר החקירות אצל על הנזכר ית' אין חסם רשאי לשאול עליו אלה כו' :

פרק ה

(אך מה הן ההקדמות) סצריך לידע תחלה אשר מהן יתברר כי לעולם כו' הן ג' ההקדמות אחת מהן סהדבר הנמצא כל מה שראינו והסגנו צחושינו לא עשה את עצמו (והשנייה כי ההתהלות יש תכלית וסוף וקן למספר) ר"ל שאין סולבין עד אין תכלית ומזה מוכח שע"כ יש לכן ראשון שאין ראשון לפניו כמו שיתבאר (והשלישית כו') וכאשר התקיימה צדאיות צדורות ה' הקדמו' האלה חסיה סמוגדה מסס כו' וכל שלש ההקדמות האלה יריכות לצד מהן מלימות הס"י כמו שתרמס נפ"ו וסחשיעי ע"ס מה ספרסחי סס נפ"ס"י ; (והוא סנאלמ כי כל מנלמ

והוא שנמצא כי כל נמצא אחר שלא היה איננו נמלט מאחר משני דברים אם שהנמצא הוא את עצמו או שהנמצא אותו זולתו וכל מה שנחשוב עליו שהוא עשה את עצמו לא ימלט גם כן מאחד משני דברים אם שעשה את עצמו קודם רייתו או אחר היותו ושניהם אי אפשר כי אם נאמר שעשה את עצמו אחר היותו לא עשה כלום שלא היה צריך לעשות עצמו מפני הקרבת היותו למעשהו אם כן לא עשה כלום ואם נאמר שעשה את עצמו קודם היותו בעת הוויא היה אפס והאפס לא יתח ממנו מעשה ולא הנחה כי האפס לא יעשה דבר ונמנע שיחיה הדבר עושה את עצמו כשוספנים והתבררה ההקדמה הראשונה אשר הקדמנו :

וברור

ההקדמה השנית הוא על הדרך הזה שכל מה שיש לו תכלית יש לו תהלה כי כבר נתברר שכל מה שאין לו תהלה אין לו תכלה מפני שאי אפשר להגיע בדבר שאין לו תהלה אלא גבול שיעמוד האדם אצלו ומה שנמצא לו אחרית נדע כי היה לו ראשון אין ראשון

מרפא לנפש

נמצא כו') ומלמס צס' סלסונות לננינו סעדיה גלון ז"ל צרור סקדמה סוו צניסור יוסר ע"כ רלוי להספיקו פס ח"ל צע"ל וכלסר סתצור לי צרור גמור כי סהצר ס כלס מחדסס עיינתי סחר כן סיתכן סיעס סה סעלמס או לס יסכן סיעס סהס כי סלס זולמס ונצל סלני סיסוי סס עוסיס סת עלמס מפניס סני זוכר מהס סלס ספני' סרלסטיסי סס סכל גסס סנתכווין סלוי מן סנמלסות ומסננו סהס יעס סת עלמו סלמנו יודעיס סלסר סלסר סיומו יס"כ יוסר חוק וסלן על עסות כמוס • וסל עס סת עלמו סלס וסל סלס : ר"ל וסל סלסעס סלס קודססיומו סה"ס סלס ק"ו סיעס' כמוסו לסלר סיומו כססו סחוק יעס סמוסו : וסו סחוק • וכלסר נלסס לעסו' כמוסו וסו סחוק כצו נלסס (ר"ל פסיעס סנלסס) לעסות כמוסו וסו סלס : וספניס ססני ס כי כלסר נעלס נמססנננינו סיעסס סהצר סלס זס סקר מסני סלקי סומן כי סלס נסמלל לסודות נעסותו עלמו קודס סה" יודעיס סלמנו כי סו סו' נסדר וסנעדר לל יעסס סצר וסל נלמנר כי סלר סס"ס עסס ס"ע כיון סקדמס סויו סאינו צריך לעסות ס"ע וסין נכלן סלקי סלסי כי סל עתס סלר סאינו סונל מעסס כו' עכ"ל וע"ס עוד צנודק ומדצרינו סנין דברי סחננר : (אפס וסופס) ר"ל נסדר וסין : (ונצור סהקדמס ססניס סו סל כו') (סכל מה סיס לו סלסס) ר"ל סוף וקן (יש לו סלסס) ע"כ יש לו ג"כ סלסס ר"ל סחלסס (כי כצו נסצר סצו זס סו סצור ומוסכל) (סכל עס סלן לו סלסס) סלסס יש סצו סלן לו סלסס וסלסלס סק סה קדמון מעולס נלי סלסלס סין לו סלסס) צוודסי סין לו ג"כ סלסלס וקן וסוף כי כמו סלן לנייר צו כחל' כן סין לנייר צו סלסס וסוף (מפני סלי ספסר לסניע סצו סלן לו סלסס) סלסס יש סצו סלן לו סלסס לל נוכל ג"כ לסניע לקצו וסופו (לל גצול סיעמוד סלסס סללו) סגייע סלסס לל גצולו וסופו סל סצו סלל סיה לו סלסלס סה סל ספסר כי כלסר סו' לו סלסס וסלסלס סהיס מעוסיס נלי סלסלס מי יוכל לסכריס סומו ולספסיקו ולכלותו נצ"ס ומן סיסיס לו סחריס וסוף וסלסס כי ככחו סו מעולס כן כמו עד עולס ועד (ומס סנמלל לו סחריס וסלסר סנמלל לו סחריס וסוף מוס כדע כי סו' לו רלסון סין רלסון לפניו וסלסס סלן לס סלסס) ס"ע"ס סלל רלסו סלסלס סוף וסופו וסלסלס

והתכלית

ראשון לפניו ותחלה שאין לה תחלה וכל אשר נעמוד על תכלית
מהתחלות הנמצאות בעולם נדע כי היה להם ראשון אין ראשון
לפניו ותחלה שאין לה תחלה כי אין התחלות מבלי
תכלית לתחלתם ועוד מן הידוע כי כל מה שיש לו
חלק יש לו כל כי אין הכלל כי אם כלל חלקיו ולא יתכן להיות חלק למה
שאין לו תכלית כי גדר החלק אינו כי אם שיעור נפרד משיעור כי
השיעור הקטן סופר את הגדול כאשר זכר אקל"ד בתחלת המאמר
החמישי מספר השיעור ואם נעלה במחשבתנו דבר שאין לו תכלית
כפועל ונפריש ממנו קצתו יהיה הנשאר פחות ממה שחיה קודם מבלי
ספק ועל יהיה השאר מאין תכלית יהיה דבר שאין לו תכלית גדול
מדבר שאין לו תכלית והוא מה שאי אפשר ואם יהיה לשאר תכלית
מרפא לנפש אם

ותכליתו נוכל לזייר שיהיה לו ג"כ התחלה נסוה זמן וגם שהיה לו מתחיל וראשון
שהוא החיל הכל וזו יפסיקו כל ההתחלות אותן שיש להם הפסק ותכלה (כי אין
ההתחלות מבלי תכלית להתחלתם) כי צודדי יש סם הפסק וסוף צחלתם ומגיעים
עד תכלית צחלתם וזוהי הולכים כן צלל הפסק צחלתם רק פסי"ו הוא החיל
אותו וממנו התחלתם כמו שמסיים בסוף הקדמה זו וכיון של העולם מגיע עד
תכלית בו ומיוסד לכאן ג"כ כי צכל דור ודור נוכל לזייר שכאן יש הפסק ותכלית
מכל מה שהיה לפניו שהיה אין איש מכל אישי העולם דבק צחתינו לא לפניו ולא
לאחיו כמו שקצומו ונראה ויתבאר לפניו (ועוד מן הידוע כו') הוא דרך שני וראשי'
אחרת לצרר מזה שלל העולם מגיע עד תכלית וא"כ ע"כ יש להם ראשית חלק בסוף
ה' כצווי שהיה דבר שני ע"ש (כי כל מה שיש לו חלק) אם נוכל להפריש חלק מדבר
על כרחק (יש לו כל) יש בו הגדר של כל ר"ל דבר שלם ויש לו גבול צניב (כי אין הכל
בי אש כלל חלקיו) כי לא נמצא דבר שלם רק אם יצטרפו ויתדבקו למה חלקים זה לזה
עד ששלים ונחצרו מהם דבר אחד גדול ושלם (ולא יתכן להיות חלק למה שאין לו
תכלית) ר"ל לא נוכל להפריש ולהגדיל קצת וחלק מן דבר שאין לזייר צו תכלית וסוף
(כי גדר החלק) שפרשוה של לצון חלק: (אינו כי אם שיעור נפרד משיעור) שנפרד
ונחלק חלק וקצת מן הדבר שלם (כי השיעור הקטן סופר את הגדול) כי ע"י
שיעורים קטנים המתחברים יחד יוכל לידע ולספור כמה חלקים יש בדבר הגדול אף
שעתה הנה יחדיו בדבר הגדול השלם (ואם נעלה צחלתם נחצרו דבר שאין לו תכלית
צפעל) ר"ל שיהיה הדבר שאין לו תכלית יאל אל הפועל כמו שמסיים וכשנחלק ממה
שיאל אל גדר הו' בעולם כו' צלל מדבר שלא יאל אל הפועל רק לזייר צחלתם דבר
שאין לו תכלית מזה אין ליקח רא' כי כח המדמה כוזב ויכול לדמות ולחשב צדמינו
דברים נמנעים ג"כ וז"ל הכוזב כי צכל השכל למנות חלפים וחלפי חלפים כפולים עד
אין תכלית וזה צכל חנצ שיוציאו אל גבול הפוע' לא ע"ש (וכבר ממנו קצתו) מן
דבר שאין לו תכלית (יהיה הנשאר פחות ממה שהיה קודם מבלי ספק) שהיה
הפרטנו וחצרו ממנו קצת וחלק (ואם יהיה הנשאר מאין תכלית) ואם תאמר
שהנשאר אחר שהפרטת החלק ממנו עדיין הוא הנשאר מאין תכלית נמצא שיש דבר
שאין לו תכלית קטן ומגיע מדבר אחר שהו' ג"כ מאין תכלית שהו' גדול מזה שהפרטנו
ממנו החלק שהוא צלל ספק קטן ממנו מאחר שהפרטנו ממנו החלק: (והוא מה שאי
אפשר) לזייר צכל האנושי: (ואם יהיה לשאר תכלית) וא"ת שהנשאר יש לו תכלית
מאחר

אם נוסף עליו החלק המופרש ממנו והוא יש לו תכלית יהיה הכל
דבר שיש לו תכלית וכבר היה בתחלת דברנו מאין תכלית וא"כ יהיה
בתכלית ומאין תכלית וזה הפך שאי אפשר להיות ולא יתכן להפריש
ממה שאין לו תכלית חלק כי כל מה שיש לו חלק יש לו תכלית מבלי
ספק וכשנחלק ממה שיצא אל גדר ההויה בעולם מן האישים מימי נח
עד ימי משה ע"ה במחשבתנו יהיה חלק מכל אישי העולם והוא מגיע
עד תכלית אם כן הכל הוא מגיע אל תכלית מספר וכיון שכל הע"הו
מגיע עד תכלית צריך שיהיה תחלתו מגיעות עד תכלית מספר
והדיון נותן שיהיו לעולם הזה ראשון אין ראשון לפניו וצריך כעבור זה
להגיע התחלות בראשיתן כאשר הקדמנו:

וברור

ההקדמת השלישית שנא' כי כל מחובר מורכב מבלי
ספק

מרפא לנפש

מאחר שהפרטת ממנו חלק וקצת: (אם נוסף עליו החלק המופרש ממנו) ואף אם
נוסף עליו כו': (והוא יש לו תכלית) כי הנשאר כו' תכלית כמו שאמרנו וגם החלק
המופרש ממנו פשיט' שיש לו תכלית: (יהיה הכל דבר שיש לו תכלית) אם תחצרו
זה לזה יהיה ג"כ דבר שיש לו תכלית כיון ששניים הם דבר שיש להם תכלית: (וכבר
היה צחלת דברנו מאין תכלית) כי כן העלונו על מחשבתנו דבר שאין לו תכלית
צפעל כו': (וא"כ יהיה מתכלית ומאין תכלית) אם היינו יכולים להפריש חלק
מדבר שאין לו תכלית ע"כ היה צריך להיות משני ההפכים מתכלית ומאין תכלית
וזה דבר שאי אפשר להיות (וא"כ ע"כ לא יתכן) להפריש חלק מדבר שאין לו תכלית
כי כל מה שיש לו חלק צלל ספק שיש לו תכלית כו': (ובשנחלק ממה שיאל אל גדר
ההויה בעולם מן האישים) כל פרע ופרענו: (וכשנפריש חלק וקצת מן כל האישים מה
רצונן ושמענו וכן סוס וגמל ופרד ודג וכו') וכשנפריש חלק וקצת מן כל האישים מה
שנצרו מעולם ועד עולם קצת חלק מהם למשל: (במימי נח עד ימי משה ע"ה
צחלתם) כי הם יאלו אל גדר ההויה והיו נמצאים בעולם זה אחר זה וצודדי
נוכל להפריש אותן הדורות מכל שאר הדורות שהיו לפנים ולאחריהם כי אין איש
דבר צדיק רק כל איש נמצא לצדו צפני עצמו וכמו שנוכל להפריש מנגל אגוזים חלק א'
מהכל ממה חו עשרה כן נוכל להפריש מכל האישים שנעולם חלק קצת וא"כ כיון
שהחלק מגיע עד תכלית ע"כ כולם צלל מגיעים עד תכלית וסוף כמו שהצגנו
לעיל: (והדיון יתן) ומוכרח שהיה לע"הו ראשון אין ראשון לפניו וצריך צעור זה
משיי שהוכחות אלו מוכרח ומצויר שיגיעו ההתחלות למקום התחלתם והוא הנצור
ית' כמו שצגנו ומפרט לפנינו צפ"ו צעור טעם וכבר העתקתי צקו' דברי רס"ג
ומס' הכוזב שהקדמת אלו ונמנעת' מלנציא' כי כולם לדבר א' נחצונו ואין להאריך
צעניקים אלו ציור כמ"ש הסמ"ג והציור צללים דף מ' וז"ל ורצ מעדי' ב' כו'
(הנצחית לקמן סוף פ"ו) וסיים ועוד האריך מאוד צענין היחוד וא"כ צ"כ להאריך
כי כל ישראל תקועים צלל צה חזקה כי יוצר הכל הוא אחד יסיד ומיוחד כמ"ש ה'
אחד ונאמך אתה כרית לדעת וגו' ונאמר וידעת היום והשנות ונא' אני אני הו'
ואין חלקים עמדי עכ"ל הסמ"ג. והרמב"ם צענמו כח כן צמ"ג פ"ו מח"א ובס"פ
ע"כ ע"ש ואעתיקם לפנינו אי"ה. וצמא סתצתי צוה די למציני מדע:

וברור (ההקדמה השלישית כי כל מחובר כו') (הדברים הם אשר חוצר מהם
הם

ספק מדברים יותר מאחד והדברים החם אשר חובר
מהם הם קודמים לו הקדמה טבעית וכן צריך שיהיה מהכרו קודם לו
הקדמה זמנית וטבעית והקדמות הואן לו עילה ומה שאין לו עילה
אין לו תחלה ומה שאין לו תחלה אין לו תכלה ומה שיש לו תחלה
אין לו קדמון וכל מה שאינו קדמון הוא מהודש מפני שאין בין הקדמון
והמהודש אמצעי שיהיה לא קדמונולא מהודש אם כן כל מהוכר איננו
קדמון ועל כל פנים הוא מהודש וביון שנתבררה ההקדמה השלישית
אשר זכרנו נתקיימו השלש הקדמות :

פרק ו אף

על איזה פנים נשתמש בהקדמות אשר זכרנו
בכרוך מציאות הכוונת יתעלה הוא כאשר
נשתכל בעולם היה נמצאו מהוכר ומורכב אין חלק מחלקיו מבלי
הכור וסדור כי אנתנו רואים אותו בהרשותינו ושכלנו ככית הבנוי
אשר זומן בו כל הצריך לו השמים ממעל כתקרה והארץ מתחת
נס'א מוחס' כמצע והכוכבים מסודרים כנרות וכל הגופות צבורות בו
כמכמנים כל דבר למה שצריך לו והאדם כבעל הבית המשתמש בכל
אשר

מרפא לנפש

הם קודמים לו הקדמה טבעית) כי הסס כחומר צד היותו צדוהו לעשות
כני יתעד לחמר ולמים והנה ע"כ כחומר וסמים קודמים בטבע להכלי הנפסס מסס
כי הכלי צריך לחמר ולמי' אצל הסס אינם צריכין להכלי כמו שצארתי לעיל ענין קודם
בטבע ע"ס : (וכן צריך ססיים מחננו כו') כי צוהדי היות קודם צומן וצטצע
להכלי שהוא עושה וכו' מנואר כו' : (והקדמון הוא שאין לו עילם) וכו' הספק
שכל מחנור מחור' וע"כ יש לו מחנור וכו' עילתו וסיבתו אצל הקדמון הוא שאינו
מחנור א"כ אין לו עילם וסיבה כיון ססוא כן מעולם עד אין תחלה וסוף (ומה
שאין לו תחלה אין לו תכלה) לא יכלה ג"כ לעולם ולא יהיה לו סוס סוף ותכלה לא
צתחלתו ולא צסוכו כמו שכתב' : (ומה שיש לו תחלה איננו קדמון) כיון שיש לו
תחלה ע"כ יהיה לו עילה אשר תחילו אם כן איננו קדמון : (ובל מה שאינו קדמון
הוא מחודס) ע"כ אחר שהי' קודם לו והוא הי' עילתו וסיבתו : (במפני שאין צין
הקדמון והמחודס אמצעי כו') שלא נוכל לצייר דבר ממוצע צין שתי חלו סיבה דבר :
(שלא יהיה קדמון ולא מחודס) רק לא ימלט ותחלת משתי חלו או קדמון או מחודס'
ומעתה נתבררו ונתבררו כל השלשה הקדמות ונעים כי תשמרם צטעך יכונן יתדיו
על שפתך לסודיעך קוטע אמרי אמת וגו' צפרק שחתה זס :

פרק ו אף

(על איזה פנים כו') כי הקדמון ויעדנו ע"ס השלשה הקדמות
יתברר מציאות הכוונת ית' (הוא על דרך זה כי כאשר נשתכלנו
נמצאסו מחנור ומורכב) הילוקו צנין מחנור ומורכב נראה שמוחנור הוא דבר שנתחנר
משני דברים טונים ונראה חנורם כמו העלמות צאצרי החי שצריכיים זה לזה א"כ
האנר מחנור מעלם וצוה ומורכב הוא דבר המעורר משני דברים שאינן נכריים כמו
המים צתוך העיסס או תחיסס א' שיש צו כמה חלקים ואפשר לפרס אפכל ועיי'
צויה פ"ט וחי' היא (מצלי חנור וסדור) שהכל מחנור משני דברים וסדר מסודר
זא"ז כל דבר חל מה שצריך לויו צמקומו הראוי לו : (השמים תתקרו וסארן כמנע'
קעטה מוצעת להילוך ולהשתמש האדם עליו : (ובל הגופות לצבורות צו כמכמנים)
כמו

אשר בו ומיני הצמחים מזיכמנים לתועלתו ומיני החיות משתמשים
להנאתו כמו שאמר דוד ע"ח (תפליס ק') תמשיליהו במעשה ידיך כל
שתה תהת רגליו צונה ואלפים כלם וגם כחמות שדי צפור שמים ודגי
הים עובר אורחות ימיסוסדר זריחת השמש וכו' והעמיד עתה היום
והלילה ועלייתה וירידתה להמציא הקור והחום והקיץ והחורף מעניני
חומנים ותועלותיהם : (ושנותם תמיד על סדור אחד מבלי הפסק -
בדכתיב (איז ט') האומר לחרם ולא יורה ובעד בוכבים
יחתום - ובתיב (תפליס ק"ד) תשת חשך ויהי לילה וגו' : (ובכוב
הגלגלים אשר תנועותם מתחלפות - והככבים והמולות על הנהגה
משוערת

מרפא לנפש

כמי שזאנר דברים הרנס צולר שלו ססייו מוכנים לו כל א' צמקומו וצומנו כל דבר
למה שצריך כי אין סוס דבר א' צעולם שלא יהיה צורך לעולם צו וכלס צורך לאדם
כמ"ס לקמן וכ"כ הרמזים צסקדמת מ' יודעים וכתב סכוזי ח"ל אע"פ שאין חנו
יודעים מה סתועל' צרוז הנרואים כאשר לא נדע עלי הספינס ונחשנס ללא צורך
ויודעס צעל הספינס ועושים וכאשר לא נדע תועל' הרנס מאצנינו ועלמנו חלו היו
מפורדים צנסו לא סיינו יודעים תועל' לא עלס ועלס וכל אשר ואצנר אע"פ שאנחנו
מסתמטין צנס וצרוז לנו כי חס סיינו ססריס א' מכן יהיו מעשינו ססריס ונצטרך
אליו וכן כל חלקי העולם יודעים וספורים אצל צוראס עליו אין להסוף וצמנו אין
לדוע עכ"ל ע"ס : (ועליותה וירידתה) ציקן היא הולכת צרוס הגלגל
נוכח ראשו ומה נתסוס החוס ציקן (וירידתה) צמורף היא הולכת צספל סרקיע ולכך
הקור סולט צעולם והכל סוא לתועלת גדול לניי חיס כמו שיתצאר צמורף צסע'
הצחיס וכאן סוכרים צדרך כלל : (ושנותם תמיד כו') חורס פעס אחר פעס כמו
ועל הסנות חלום פעיס - (ע'א סדור חמד מצלי הפסק) זה יהי יודס לנס מוכריס
וחין להס יכולת נסנות חפקודס כמ"ס צסער הצמינס פ"א ח"ל וסעילס צס ססרבר
ססוא עוס' מעש' א' הדרי' מור' שמעסיוסו אינו לצרינו כו' ויהי לו מכריס ע"ס כל לסונז
(כדכתיב סוומר לחרם כו') לשמש ולא יורה צלילה ובעד ככניס יחמוס מותס וסותס
צעדרס שלא יאירו ציוס חס ראיס שהכל מאתו ית' הן מה שיאירו וכן מה שלא יאירו
ומצחתי צס' הכוזרי סכתב על פסוק זה חשת חשך ויהי צליל ח"ל חכר תועלת הילולס
וסואו צכוונס מאלו לא צמקרה ולא חס צמעסיו ולא צמקריס חסליס צמעסיהו
כי הצליל סוא זמן סעדר השמש אצל עס זס מכוין לתועלת כמ"ס חשת חושך ויהי
לילס ופ' המפרס שס אף סררסס שהחושך סוא קעדר ואינו נכר' צכוונס מפני שאין
צו חפיסס יד הפועל לכך אמר חשת חושך לומר ססוא צכוונס מאתו ית' וחסחק סוא
צריס כשאר כל הנרואיס ולהסויס אנתנו מירי אמריס כוונת ססניס המורס צסליסי
פרק יוד' ע"ס וצוה נתנאר כוונת סמחנר סניסס פסוקיס חלו סיהו ולא סיה' א'
מפסוקי חסורס צעעסס נראשית ויהי צכמרה נפלאה ולכך תקינו לומר צכל יוס יוצר
אור וצורה חושך סניסס מאתו ית' : (וביכרב הגלגלים אשר תנועותם מתחלפות)
שכל הגלגלים השמש והירח והמזלו' הילוכס צגלגליה' ממערב למזרח יש מהס ססוצני'
צחודס ויס צפקופ' א' ויש מהס צסגס א' או צכמה סניס רק הגלגל העליון הנקרא
גלגל היומי סנהוכו כל שאר הגלגלים כמו לגרי הצללים סמסלכו סוא ממוחז למערב
וסוא מכריס ומתגלגל עמו כל הגלגלים שנתוכו ממוחז למערב צכ"ד סעות צכל יוס
כידוע

שער היחוד

משוערת ומשקל מכון . לא יוח ולא ישתנה . והכונה בכל דבר מצונו כונת תועלת ותקנה למדברים כמו שאמר שלמה ע"ה (קהל ב') את הכל עשה יפה בעתו גם את העולם נתן בלבם וגו' . ואמר לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים . וכל זה חבור והרכבת נראים ככלו ובמקצתו יושבעיינ בצמחים ובבעלי חיים נמצאם מחוברים מהיסודות הארכבה והם האש והרוח והמים והעפר . וחמה נחלקים ונפרדים . ואין בנו יכולת לחברם החבור הטבעי מפני שמקצתם משתנה אל קצתם וקצתם כנגד קצתם יואם נחבר דבר מהם עם מהם מהירים להשתנות ולהתחלק . אך החבור שהכרה איתם התולדה הוא חבור מתוקן וקיים עד עת קץ וכבר חשבו קצת הפילוסופים כי הגלגלים והכוכבים והאישים העליונים הם מתולדת האש . ודומה לזה מה שאמר דוד ע"ה (תהלים ק"ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט . ובה ראייה על המחשבה הזאת . ואיננה תולדה חמישית כאשר חשב ארסטו :

ובין שהנמצאות הוות מן היסודות ומחבורות מהם . וידענו כי לא נמוגו מאליהן . ולא נתחברו בטבען מפני המהלוקת שביניהם עלה בדעתנו ונתברר בפשוטנו כי מחברם יולתם וקושרם בלעדיהם ומרכיבם כנגד טבעם על כרחם הוא בוראם יתברך אשר תקן קשורם ותבן חבורם . ובאשר נחקר על היסודות הארכבה . נמצאם מחוברים מחומר וצורה והמה העצם והמקרה והחמר שלהם הוא

מרפא לנפש

כידוע לחמי הסכונה : (לא יוח ולא ישתנה) מטעם כי לכל לטורות שהם מוכרחים : (ובל זה חצונו) ר"ל וכל מה שתראה צעולם אין לך דבר שלא יהיה מחומר ומורכב משני דברים : (והבחה נחלקים ונפרדים זה מזה) ר"ל ה' יסודות הם חלוקים ונפרדים זה מזה מפני שמקצתם משתנה אל קצתם העפר הקרוז למים משתנה מעפר למים או המים לעפר וכן אש עם אויר או אויר הקרוז להמים משתנה ומתלבש אורח הסני וגמרי כמו שזכר הרמב"ם בחלכות יסודי המורה ע"ש אבל יסכים לנו יכולת לקרז ולחבר שני יסודות לאחד לעשות מהם דבר שלישי לא שהיה הם או כנגד זה כו' : (ובכבר חשנו כו' הם מתולדות האש) כלומר שאפי' הנצלאים העליונים והמלאכים שתקראים אישים העליונים הם ג"כ מחוברים משני דברים שהיה האש מחומר מחומר ואורח כמו שמסיים :

ובין כו' (כי לא נמוגו) לא נחערנו : (ולא נחשנו צעצען) לחשוב ולומר כמו טענע האש לחרוף כך טענע להתחבר יחדיו שהיה נראה הטענע הוא לפי מפני המהלוקת שביניהם וכיון שהוא כן (נעלה דעתנו וכו') ע"ש יש דבר אחר זולתם והוא מחומר וקשר אולם ומרכיבם חף שהוא כנגד טענע והוא הנורה אולם והוא אשר תכן חומר הכל על מוג שום כפי מה שראוי לכל אחד מהם לא פחות ולא יותר ישתנה שמו ותבדל לעד : (ובאשר נחקר על היסודות הארכבה) ממה הם המחוברים : (נמצאם מחוברים מחומר ואורח) כבר האריכו החכמים הקדמונים הפילוסופים ובעלי קבלה האמתית צענין מחומר ואורח כמו שתראה בפ' המורה ובה הכוזב ובהקדמת הרמב"ם ל' יצירה והרמב"ן על מסוק והארץ היתה תהו וצבוא עיין

שער היחוד

הוא החמר הראשון . אשר הוא שרש היסודות הארכבה והחמר וההיולי שלהם . והצורה היא הצורה הראשונה הכללית . אשר היא שורש כל צורה עצמית וכל צורה מקרית . בחום וקור . ובלחות וכיובש . והכובד והקלות . והתנועה והמנוחה . והדומה להם . וההרכבה והחבור נראים בכל העולם ובכל חלקיו בשרשיו ובענפיו . בפשוטו ובמורכבו בעליונו ובתחתונו . וצריך ממה שהקדמנו שיהיה כלו מחורש כאשר התברר לנו כי כל מהובר מחורש והדין הייב שנאמין

מרפא לנפש

גס וקור הדברים העולה מדברי כלם הוא זה ששעלה צלוגו הפשוט ית' לנרוח את העולם נראה תחלה חומר אחד שלא היה לו שום אורח כמשל חומר שזיד היוצר וכנחול שגושה ממנו הכפה כמה מיני כלים טובים . טורות זה אינו לטורות זה וטורט טלסס טוס ככלם כן הדבר גד' יסודות שקודם שקצלו כל א' אורחו הנראה לנו היה בתחלה חומר ראשון ונקרא אלל היוונים היולי ונס' המקוצלים נקרא נפש היסודות . כי האורח לרין לחומר הנשוא דלני"כ אין לאורח תפיסה צלל דבר הנשוא והחומר הוא עלהסדנר והסור' הוא מקר' כי לפעמי' לונס אורה זו ולפעמי' לונס אורה אחרת והחומר האורה של ה' יסודות לא היו מעולם . כל צלל זה כי הם ראשונים . מכל הנצלאים ומהם נתמוגו כל הנצלאים והרמב"ם ז"לס חלכות יסודי התורה קורא אורח גולם ואורח וסיים סס לעולם מין אחר רואה גולם צלל אורה או אורה צלל גולם אלא לב האדם הוא שממל' גוף הנמלא צדעתו ויודע שהוא מחומר מגולם ואורח כו' עכ"ל ומעתה צין תצין את אשר לפניך דברי החומר : (והחומר טלסס) ר"ל החומר של ה' יסודות : (הוא החומר הראשון) שאין חומר לפניו כי שאר הנצלאים החומר שלהם כבר הוא מורכב מכל ד' יסודות אלא החומר של ד' יסודות הוא חומר הראשון (אשר הוא שורש היסודות הארכבה) וטורח פשוט צלל הרכבם : (והסור' והסור' טלסס) ר"ל שהוא שורש היסודות שלהם או הסור' קרא אותו כמו שתראה והכל אחד ככ"ל : (והצורה) ר"ל וכן האורח של ה' יסודות : (היא האורה הראשונה הכללית) שאין לפניה אורה וצורה זו ככללים כל הטורות שבעולם הן אורה עצמית הן אורה מקרית למשל החום צלל היא עצמי וצטאר דברים הוא מקרה וכן הקור והלוח' והיובש יש גסם טורות גסם עצמית ויש טסס צו מקרית אלא כל הטורות שבעולם מקורן וטורח מילות ה' יסודות וטורחן הוא האורה הראשונה כמו החומר הראשון ככ"ל : (וההרכבה והחבור נראים בכל העולם) ר"ל בעצור שדראה בכל תולדות העולם שהם מורכבים ומחוברים ע"כ מוכרח . (שיהיה כלו מחורש) כי כבר התברר כי כל מחורש מחורש כמו שמסיים : (בפשוטו ובמורכבו) ר"ל אפי' בפשוטים שגסם וסס ה' יסודות שהם פשוטים בערך שאר הנמצאות שהם אינם מחוברים רק משני דברים היינו מחומר ואורח ועוד שהחמר שלהם איננו מורגש רק מוסכל ככ"ל וכ"כ הסור' והמחכות הוא מורכב יותר מהיסודות וטורח פשוט לערך הלומח שהוא מורכב יותר והלומח פשוט יותר . מן חמי וסחי מן המדבר כי יש צמדבר כל צחינותיים כמו שהאריך הרמב"ם מה ודעהו : (בעליונו ובתחתונו) אפילו העליונים גם הם מחוברים מד' יסודות רוחניים והם מד' אותיות ההוי' ית' שהם בתחבו ה' יסודות רוחניים וגממיים ואין לך שום דבר צעולמות העליונים ותחתונו' שאין צו מד' אותיות ההוי' ואין סוף להחלש גסם כמ"ס גס' שערי קדשה ונחלשך

שנאמין כי העולם מחודש וכיון שכן הוא נמנע שיהיה הדבר עושה את עצמו צריך שיהיה לעולם עושה שהתחילו וחדשו ומפני שהתברר כי ההתחלות אי אפשר שיהיו מאין תכלית לתחלתם מן היין שיהיה לעולם תחלה אין תחלה לפניו וראשון שאין לו ראשון והוא אשר יצדו וחדשו מאין דבר לא בדבר ולא על דבר וכמ"ש הכתוב בענין הזה (ישעי' מ"ד) אנכי יי עושה כל נומה שמים לבדי רוקע הארץ מהיה ואמר (איז' כ"ו) נומה צפון על תחו תולה ארץ על בלימה והוא הכורא יתעלה אשר אותו דרשנו ולמצאו כווננו במחשבותינו ושכלנו הוא הקדמון הראשון אשר אין ראשית לראשיתו ואין תכלית לקדמותו כמו שאמר הכתוב (ישעי' מ"ד) אני ראשון ואני אחרון ואמר (ס"א) אני יי ראשון ואת האחרונים אני הוא ויש בני אדם שאמרו שהעולם נזחה במקרה מבלי בורא שהתחילו ויוצר שיצרו ובן התשובה בעיני איתעלה בדעת מדבר בעורנו בכריאותו במחשבה הזאת ואילו היה בעל המאמר הזה שומע אדם שיאמר כמאמרו בגלגל אחד של מים שהוא מתגלגל להשקות מחלקה אחת של שדה או גנה והושב כי זה גתקן מבלי כונת אומן שטרה בחכורו והרכבתו ושם כל כלי מכליו לעומת התועלת היה לו להפליא ולהגדיל הרבה עליו ולחשוב אותו בתכלית הסבלות וימחר להביאו ולדחות מאמרו וכיון שידחה הכאמר

מרפא לנפש

פ' נראשית ע"ש : (וכיון שכן הוא) סהעולם כלו מחודש ומחודש זה ג"כ נמנע שהדברים ע"י את עצמם כמו שהתבאר בהקדמה ראשונה וא"כ צריך שיהיה לעולם עושה שהתחילו וחדשו רק שעדיין לא נעל דיומרו שמה העולם אין לו תכלית והתחלה רק מחוזג ממחוזג והולך כן עד לאין סוף ולזה אמר שכנז נחצר בהקדמ' שנייה על ההתחלות אי אפשר שיהיו מאין תכלית לתחלתם כמו שמנואר ס"א נצאר הטיב - ועמה זין תנין את אשר לכביד שכל הג' הקדמות שפ"ה כלס ירכיסי לידוס את ה' לידע ולסודיע שהוא אל והוא סיוור והנורא ית' והוא הראשון של הכל ואין ראשון לפניו כמו שהתבאר (באיז' דבר) נצאיו ומאפס המוחלט נר"א י"ס (לא בדבר) לא נצור שום דבר אחר כי האומן לא יוכל לעשות מלאכתו מנלי כלים לסייע אל הוא ית' אינו כן : (ולא על דבר) לא נצביל דבר שלא היה לו שום מכינס שיהיה ח"ו מוכרח לנרוו את העולם או להלחמו ח"ו אלל נר"א את הכל להטיב לו ולחו נענע השיב להטיב שהרי ראינו שכל מה שנר"א לא נר"א אלל מה שהורך אל האדם ולא יותר ולפי יכולתו וגזרתו שאין לו קץ ותכלית לא נחשז זה העולם למאומה רק שהוא מעיב לכל דבר כפי מה שיוכל לקבל כמו שהביא נמשל הנמרץ שנסוף עטר הנחיתה צילד היולר צנור מאסר המלך ע"ס והדברים נרורים : (וי"ס ז"א שאמרו שהעולם נהי' נחקר) שאומרים שהעולם קדמון ואין לו עליה וכינס ויוצר סינרו ח"ו (נדעת מרנר צעודכו צנריאוחו כו') ואיך יאמר זאת ארס שהוא נר"א צעוד שאינו מולל או משוגע ממראה עיניו או חסר דעס שיחשבו זאת (ושם כל כלי מכליו לעומת התועלת) שפי' הכלים שעשה לזה צוודאי היה מאייר נדעתו תחלה שהוא צריך אליהם לננין הגלגל והגלגל צריך להסקות הסדה שינמיח לצורך האדם (להפליא ולהגדיל) ר"ל להגדיל הסימא עליו (וכיון שידחה המאמר הזה כו') איך יתיר לעצמו לתשוב כו' והוא מוכן

הכאמר הזה בגלגל קסנופחות ונכזה שנעשה בתחפולה קטנה לתקנת חלקה קטנה מהארץ איך יתיר לעצמו להשיב במחשבה הזאת בגלגל הגדול הסובב את כל הארץ וכל אשר עליה מן הכריאיות הוא בחכמה תקצרה רעות כל בשר ושבלי החיברים להשיג הויתרה והוא מוכן לתועלת כל הארץ וכל אשר עליה ואיך יוכל לומר שיהיה מבלי כונת מכיון וכחשבת הכם בעל יכולת ומן היודיע אצלנו כי הדברים אשר הם מבלי כונת מכיון לא ימצא במאומה מהם סימן להכמה וליתולת והלא תראה אם ישפך לאדם דיו פתאום על גייר חלק שאי אפשר שיצטייר ממנו עליו כתב מסיודר ושימות נקראות כמו שיר' בקולמוס ואלו הביא אדם לפניו כתב מסודר ממה שאי אפשר להיות מבלי מצווע

מרפא לנפש

כו' ונמרה חלק שלישי פ' י"ג נחז ג"כ כדברים האלה ח"ל ואומר כל פועל שיעשה צנוקס אי אפשר לדבר הסוף אשר עשה מנלמי תכלית אחת אשר בגלגל עשה אופס כו' וכן הוא מנואר ג"כ שהדבר אשר נעשה צנוקס סוף מחודש אחר שלא היה כו' וכנז ציאר אריסטוס סהלמחי נרלו צננור סנע"ח וכן שאר הנמלאות ס' מפני זה וכ"ס נצבזי ז"ס ודע סמולאס זאת התכלית נעניינים סענעיים הניח ספילוספיס נכסרס לסאמין התחלה אחת זולת סענע כו' - ודע כי מן הגדולה סנרליות על חידוש סעולם למי סמודס על סלחמס סוף מה סענע"ח עליו סמופת ננמלאו' סענעיו' כי לכל דבר מהס תכלית אחר וזהו וסיל ראיס על כונת עמיון ולא יתיר כונת רק עם סתחדסות מחדש עב"ל - וכחנפי זאת סוף הרמז"ס הרצה לפלפל ולהשיב על סמופסיס סן על סקרמות סן על סחידוס כמו ספרהס נכל סס' סכוס וחסת אשר ישר בעיניו מכל סמופסיס והציבו סנוף כל דבריו וסיל נצאמס יסוד וסורס ולקך נכה סמחצ סוס גס כן כל ננינו עליו כי סס דברים מוסכלים אגל להעמיק יוטר נעניינים סללו סוף מסוכן ציטר כע"ס הרמז"ס סמורה ח"ה פ"יו ח"ל וכחש סתנצאר לי זה (ר"ל סיס לסחיב על כל סמופסיס) וסיתס זאת ססללה ר"ל קדמות העולם או חידוס אפסריה סיתס חללי מקולב' מנד סננוסס אשר תנצאר עניינים אין נצח סעיון להגיע אליהם כו' ע"ס - ונחמ"פ ע"צ נחז וכנז סללו סתחנולות קחמס - עד שאמרו ססחידו מקולב' מן סדה וגנו סמדנרים זה : (ר"ל סחוקריס) וסחמו סאומר זה - חמנס חני רואס סאומר זה מהס אי"ס חוק סדעת מאוד רסוק לקבל סהעסס ססכס כחשר לא יסמע מדנריה' דבר סכוס מופס נצמת ומלל נפסו סלל סתוס למס סחשנו סכוס מופס חמר שוס ילקח נקלה מן סדה ע"ס כו' : נצפר י"ז מח"ב סמסיל מלל נמרץ מאוד נגד סאפיקורוסים מאמיני הקדמות ואמר סכל רליוסיהס ומופסיסיהס הם רק נענע הנמלאים נעולם לאמר סחידוס סנורס ית' נכל חופן סכלס כחשר סהס עתס ואיך מולל ליקח רלוי' ומופס מוכ איך סיה קורס סננרל ונחסוס סמיון ומסעסדר מה ס' או וסמלל נזס לילד הגולד נציי סיס ומתס חמו וסיתוס סוס לא רחס מעולם סוס נקבס וכחשר נחגדל מאניו עד ססגיע לסכלו סכלס סלל לאניו איך ס' יצירת סלדס והסיב צניו סלל אי"ס מלחנו נחסוס וגולר נצנן נקבס ממיינו כמותנו נצורה כך וכך והאדם סס נצנעס קטן נגוף סגר וסגדל סס מעט מעט נחדסיס סידועים עד העת סמוכס ללח"א נצטנע נפתח סנפתח נגללו וחמ"כ יתגדל עד סיתוס גדול נצנניו ונמוסיו ונשכל כמו סמרלנו עתס וסיתוס סכוס יתחיל

מצד קולמוס ואומר כי נשפר הדיו על הנייר ונעשתה צורת הכתב עליו מעצמה היינו ממהרים להכזיבו על פניו שאיננו נמלט מכונות מכיין וכיין שזה בענינו דבר שאי אפשר להיות כצורת רשומות בהסמכת דעתנו אך יוכל לומר בדבר שבלאכתו יותר דקה ותקינה יותר רחוק ועמוק בענינו עד אין תכלית שיהיה מכלי כונת מכיין והכמת חכם ויכולת ימול וכל מה שהביאונו להאמין מציאות הכורא יתעלה מצד מעשיו די למי שיכין ויודה על האמת ומספיק בתשובת אנשי הקדמות שאומרים כי העולם קדמון ורחיית דבריהם ואתה דע לך :

פרק ז אך היא"ה שהבורא יתברך הוא אחד היא מפני שנתברר לנו בדרך הראיות כי יש לעולם בורא התחייבנו לחקור עליו אם הוא אחד או יותר מאחד וצריך שנבאר אמתת אחדותו משבעה פנים :

האחד מהם מצד בחינתו לעילות הנמצאות כי כאשר נתבונן בחן נמצא בספרן פחות מעלוליהן וכל אשר נחקור על עילות העילות ההולמעה נמצא מספרן פחות מןהכול אשר תעלינה יתבעט

ברפא לנפש

יחל' לכחז' כל זה ויעמיד המופת על כל הענינים האמהיים האלו לאמר סתם נמנעים וסקר כי אך יזכיר שהאדם החי יוכל לנטוש צלפו בחוק כים תחום מכל כד ונראה שזה נמנע שיהיה אפי' טעם א' צלא נטימה או חס א'ינו מוציא מה שאוכל ימות נכאז גדול ואיך יהיה פיו תחום ועצורו פתוח ועיניו ותחומים ואיזרניו כפתיים ימרוז זה ומן ארוד וכאשר ילא מטס יהיה כל אצריו ועיניו ופיו הכל בטלימות וזה הכל מנואר לו צמופת שלא יוכל להיות יצירת האדם כך ואף שכן הוא צלמה כו' ומסיים והתבונן זה המשל ונחנהו אהה המעיין תמלא זה עניינו עם הפוקר שזה צטוס טלנמו עדת הכרופים אחר משה רבינו ע"ה ואזרחס אצינו ע"ה נלמין שהעולם נתחוס על לורה כך וכך והיה כך מן ונצרא כך אחר כך ויצוא ארסטוס להתור דרנינו ויציא עלינו רחיות מעטע המציאות חוס הטלס ההוס צפעל אשר לא ידמה ממש שהיה עליו צעת הויה שהוא נמלא אחר ההעדר הגמור כו' וקיים ולריך שחוסר חס הענין שהוא חוס גדולה צנימים סביב החורס מתפת צה מונעת אצן כל טעליך אליה עכ"ל דמח' וספתים וסקי'ועי' מ"ס צהקדמה ממ' האמונות ואמה דע לך : (בצורות רשומות צהסמכת דעתינו) חס לורת סכתו והמכת עפי הנראה כל הכתמים מהלשונות חס צהסמכת סיכתו כך או כך ואינו דבר אלקי אף עפי פי כן היינו גוזרים ואומרים שלא יהיה צמקרה רק צבול' ומכ"ס א'ך יוכל כו' :

פרק ז אך הראים שהבורא ית' הוא אחד הוא כו' (לומר היא מה שנבאר אה"כ משנעם פנים אלא שמקרים לומר מפני שנתצרך כו' להלעה והסתלה דבר כמסיל צפ"ד סקר ראו לחקור על הבורא ית' : (האחד מצד בחינתו לעילות הנמצאות) כשנחין ונחננולן לעילות ר"ל להציות של כל דבר נמלא כי לכל הנמצאות יש מינה ועילה ולמינה סהא סיבה עד שמגיע לעילת כל העילוי וסיבת כל הסיבו' הוא הבור' יתצדק ומה נדע כי הבורא יתצדק אחד : וכי כאשר נתבונן ונשתכל צטק' ר"ל צעילות : (נמצא מספרם של העילות והסיבות של כל דבר פחות מעלוליהן) ר"ל מהדברים

יתבעט מספרן עד שיגיע אל עילה אחת והוא עילת העילות ובאר זה כי אישי הנמצאים אין תכלית למספרם וכאשר נתבונן במיניהם הכוללים אותם יהיה מספרם פחות מן האישים אשר תחתיהם כי כל מין מן המינים בולל אישים רבים ומינים יש תכלית למספרם וכאשר נעדר המינים אל סוגיהם הכוללים אותם יהיה מספר הסוגים פחות ממספרם כי תחת כל סוג מהסוגים מינים רבים וכל אשר יעלו יהיה מספר הסוגים פחות עד אשר יגיעו אל סוגי הסוגים וכבר אמר הפלוסוף כי סוגי הסוגים הם עשרה והם עצם וכמה ואיך ומצטרף ואנה ומתי ומצב

ברפא לנפש

מהדברים היואיים מהן כמטל האז סהוט סינה ועילס לנניו וממלא טראנות לעולם פח תיס מהננים וכן הוא צכל הדברים שהעילה פחות מעלוליו : (וביאור זה כי מינה הנמצאים כו') אישים כל פרט ופרט וכל צריה צפני עצמו נקרא איש ומי יוכל לספור וממנו כל סנייית שנעולם כל אחד לדבר : (ובאשר נתבונן צנייניהם הכוללי' כו') כי תחת כל מין יש כמה אישים פרטים למשל שתאמר מין אילן יש צכללו תמר ותאנה וגפן ורמון ועשב הארץ יש צמינו כמה מיני עשנים ומין האדם יש צכללו ראונו ושעונו כו' וכן כל סניינים : (ודמיונים יש תכלית למספרם) טהוכל למפור מין האדם מין צהמה מין דגים וכו' : (ובאשר נערוך סניינים אל סוניסס כו') כי סני' כולל מינים רבים כי הוא כלל גבוה יותר למשל שתאמר סוג צעלי חיים יש צכללו מין האדם ומין צהסמס ורגים ועופות וכן הלימה סוף סוג וכמה מיני צמחים לאלנות ולעשנים וכו' וא"כ יהיה מספר הסוגים פחות ממספר הצינים (עד אשר יגיעו אל סוגי הסוגים) ר"ל הכולל של כל הכללים וכל הפרטים הם תחת סוג הצינים כמו שמצאנו : (כי סוגי חס גים הם עשרה כו') כדי להצין הדברים האלה לריך שתדע שכל הפילוסופים הסכימו שכל הנמצאים שנעולם יש צהן עלם ומקרה העולם הוא עצמות הדבר שלא ישת' לעולם כל זמן שהדבר קיים ובו נדע מהות הדבר ועצמותו והמקרה הוא מה שיכול לקרות ולהסתוות על העולם פעם כך ופעם כך והעולם הוא לעולם דבר א' והמקרה חלקיו לחסעה חלקים לא פחות וזהם נכללו כל המקרים והם סוגים עליונים וקראו אותם צהס עשרה עצמות והעולם עצמו אחד ותעשה אחרים מקרים וסם צהס יכו' (וכתב הגאון ר' יעקב צן הגאון ח"ס ז"ל סהס כנגד עשרה מאמרות וכנגד עשר כפירות ופי' אותם אחת לאחת ע"ש ואולי טמלאו כן צספרים מתחמים מקדמונינו ונבנו וגם כחשו וסמו נכיליס כמו שטשו צסאר החכמות שטשו צהן וקראו צשמות עליו אדמות כמ"ס צה' הכוזבי ע"ס) : (במדה) הוא כשתתאר הדבר ציעורו ר"ל כשתרעם לתת סימן צדבר ע"י שיעורו ותקרא אותו הארץ או הקרר הגבוה הנעמד וזה כמות המתדבק - וכמות המתפרד סוף שתאמר האחד או הצנים או טלסס : (ואיך) הוא כשתתאר וסמן הדבר צה' מתציי'תיו הריכני' או הכפסיים שתאמר עליו הלצן או הסחור - סרופס או הנגר : (במצטרף) הוא צתאריך ותסמו הגוף סוס לביף אחר וצתואר סוס נשמע סניהס כמו שתאמר זהו אב או ארוד צדע מתואר זה טיס לו צודאי צן או עבד סאיך אב צלא צן ולא ארוד צלא עבד וכן להכיר שתאמר סוס עבד יש לו ארוד אעפ"י שלא וכרת אלא א' מיס : (ואנה) יהיה צתאריך ותמן סו' לדבר צה' ומו' שתאמר פלוני סהוקן צצית פלוני או צציר פלוני :

ומצב וקנין ופועל ונפעל וכאשר נחקור על עילות אישי מיני עשרת הסוגים האלה נמצאים חמש התנועה והיסודיות הארבעה שהם האש והרוח והמים והעפר וכאשר נחקור על עילות היסודיות הארבעה נמצאים החמיר והצורה והם שנים וכאשר נחקור על עילתם יהיה מספרם פחות מהם והוא רצון הבורא יתברך ואין מספר פחות משנים אלא אחד אם בן הבורא יתברך אחד על כל פנים וכן אמר דוד עלי השלום (ד"ס א' י"ט) לך יי הממלכה והמרגש לבל לראש וגו' רוצה לומר כי הוא רם על כל רמים ועליון על העליונים וראש כל תחלה ועילת כל עילה ועלול :

והשני מצד סימני החכמה הנראים בכל העולם הזה עליונו ותחתונו קפאיו וצמחיו ובעלי הים אשר בו וכאשר נשתכל בו יורנו כי כלו מהשבת הושב אחד ומלאכת בורא אחד והוא שאנו מוצאים אותו על מהלקותיו בשרשיו ויסודותיו בתולדותיו

מרבא לנפש

(יברתי) הוא כשתחל ותסמן סגוף צומן הידוע צאמך פלוגי הנוצר צומן פ' צפנס פ' : (ומצב) הוא כשתחל סגוף ע"י מלנו ותאמר עליו היוצא או סוכן או נופל על פניו : (וקנין) כשתחל סגוף צקיניו שקנס לגופו שתאמר עליו זסו סהא מלוגז צמלוגז פ' או צעל שער פ' או זמן שחינו נפרד ממנו מתארים אותו צו : (ופועל ונפעל) וצבל ספרי סגון מאל להפך וקורין אותם מתאמר שיתפעל ומאל ש' פעל מאמר שיתפעל או נפעל הוא בתוך העלם צא' מסגוייו אשר צו או שיפוע אורח ויגש אורח אחרת כמו צעפר שנתשנס לעכנר או ע"י מקי שנתנס שיבערו שהים קטן והגדיל או גדול והקטין או שהים לנן והסמיר : (ופועל) והוא מאמר שיפעל בתוך העלם הפועל ע"י הסגויים הנאים על הדבר המתפעל כי כל המתפעל יש לו פועל וזולתו סגורס לו אותו סגיני למשל שתאמר מהען התפעל כשא אחד ממילא כגיע סגיניו ונפעלות לעלם הען והאומן הגורם ההתפעלות ההוא הוא הפועל אותו וכן דבר שהים צו צכח ויאל אל הפועל ונשתנס מהכח אל הפועל ע"כ הים לו פועל מצחוץ מי שהוציא הכח הוא אל הפועל ע"כ - ויתר פרטים' וחילוקים' ופירושים' עיין בצפרי בגיון שהרצו לדבר צוה ומסבילים הסומע צמחות לסונס וצמילות הקודמים כמו שפראס צמור' וגרוח חן פ"י ונשאר ספריהם והעולה מכל דגריהם הוא זה כמו שתצפני ודי צוה להנין דגרי' המצנר ודגריהם : גובאשר נחקור בו' ר"ל מה הוא השורס והסביבה של עשרה סוגים אלה שסס כמו אישים ופרטים' לנגד הסביבה והעילה שלהם : (נמצאם חמס) שהם התנועה וד' יסודות שנלא התנועה לא יוכל שום דבר להסתחות ולהסתחות כי כל דבר שפעולס נמצוג מד' יסודות ומחמת תנועות הגלגלים מתקצינס זה אל זה ונתהוה מהם כל הצריחות שפעולס צכח האין סוף ית' כמ"ס הל העתקרים וכמ"ס הרמזים צריס הל' יסודי הסורה : (הרחובר והצורה) כנר צארתיס לעיל ע"ס : והשני' מצד סימני הסמס כנראה בו' כי כנראה לעין שיש בכל דבר שנפעולס מקטן ועד גדול חכמה נפלחה - (זוה יורנו) יורה לנו שכולס בכלל מחשנת חוטצ אחד וכו' : (קפאיו) ל' קפלו הסחמות שהוא הארץ והדומם והמתכות והדומה לזה : (והוא אלנו מולאים אותו בו') ר"ל שאני רואים שהשרשים והס יסודות סד' הם ממולקים נפרדים זה מזה וזה נגדר זה כ"ל

בתולדותיו ושוה בחלקיו ואיתות חכמת הבורא יתעלה נראות בקמני היצירות ונדוליהן מעידות כי הם לבורא אחד חכם ואילו היה לעולם יותר מבורא אחד היתה צורת החכמה מתחלפת בחלקי העולם ובשנתנית בכלליו ובחלקיו ועוד כי אנתנו מוצאים אותו כי הוא צריך בקיומו ותקונו קצתו אל קצתו ואין חלק ממנו נגמר אלא בחלק אחד כצורךקשקשי השריון והלקי המטה ואכנר נקח האדוםשאר המחוברים קצתם אל קצתם בתקונם והשלמתסמלה תראה צורךהירה והכובכים אל אור השמש וצורך הארץ אל השמים ואל המים וצורך בעלי הים קצתם אל קצתם כי מקצת מיניהם אוכל מקצתם כדורס מן העופות והדגים וחיות השדח וצורך האדם אל הכל ותקנת הכל באדם וצורך הארצות והפלכים והחכמות והמלאכות קצתם אל קצתם והחכמה נראית בקמני היצירות וגדוליהן כי כזה החכמה הנפאית ביצירת הפיל לפי גודל גופו איננו יותר נפלא מכה החכמה הנראית ביצירת הנמלה לפי קטנותה אך כל אשר תקמן היצירה יהיה כזה החכמה והיכולת נראה כה יותר ותקוה הבורא יותר נפלא ונראה ממנה וזה יורה כי כלם מחשבת

מרבא לנפש

כ"ל וכידוע : (מתדמה בתולדותיו) ועס לו זה מולדותיהם היצאיים מהס דומים וסוים כמעט זה לזה צרו צעיהם ומדותם כמו שגלסה סלסס והסמה שצגיהם נפש הרונית והאננים כפי צרכיהם ושאר מדות שהס כמעט שוים - וכן הנומה ונע"ס שצגיהם כח הלאימה וכן כולם כ"כ צמ"ס ע"ס ואפשר לפרס (מתדמ' בתולדותיו) ר"ל מע"פ שהשרשים שהם היסודות א' הם נוחים זה לזה ומחילקים זה כנגד זה כ"ל אף על פי כן כשתנס הנוור' זה לזה ועשה מהס מולדות העולם הם נוחים זה לזה ונתחברו הדק סנצ צגוף א' סגריך זה לזה ומהו נראה שאז א' ללסם ולא אחד צראס וכ"כ ציוף הענין ומפני כ' שס בתולדותיו ומחברותיו כו' : (ואלו הים לעולם יותר מצורא א') הים חילוק וסגוי בחלקי העולם בתולדותיו כמו שיש חילוק צשרטיו למשל אלו הים מיסוד סהס לנד ננראים ומיסוד המים לנד צרואים אחרים וכן כולם והים חילוק מצורר צין בכלל וצין צפיש אכסר לומר סכל צורא איננו צריך ליסוד האחר ועשה את צרואיו מיסוד שלו (היתה אורת הסמס מתחלפת כו' ר"ל סכל צורא הים לו לצרלות צריות אחרות שאינם דומים כלל לצרואי האחר וכל א' הים לו לצרלות חכמתו צפני עצמו כדי שסכל ימירו וידעו סהוס מצורא אחר אצל עשה ראינו סכילס דרומיים זה גורח ע"כ א' עשה את כולם כמו שצמייס : (יערד כי אכחנו מולאים אותו כו') סכל צנרא שפעולס צריך לדבר אחר להסלמחו ונתקנתו סלומח וכל היוצ' מן הסדמ' צריך למים וצנע"ס צריך לטניהס והסדס צריך לכולס וצו כסלס הכל וכמו שהצנר (בצורך הקקטי סריון) ללו'אלו חסר מהסריון חוליי' אחת יוכל החץ לנכס דרך ססכו לא יוכל העולם להקפייסלס יחסר א' עשהצרואים כמו שגראס צאצרי האדם כמו שתצפני דגרי' הכוזרי צמלל כלי הספינס לעיל ע"ס : (וצורך הארצות והפלג' כו') כי כל מדניה יש צו חממות וסגולות אחרות מה שאין צאחרת ולצריכות זו לו להציה מזו לו : (והחכמה נראית צקטי הליצרות ונדוליהן כו') ומהו דעס סלסס צריצין לתקנת העולם אפי' הנמלי הקענס דאל"כ א' יעשה חכס כמוהו דבר נפלא קוס לנעלה וללל אורך : (וזה יורה כי כולם כו') מפני

מחשבת חושב אחד וכורא אחד מפני שהם מתדמים ושונים ונכונים להשלמת סדר העולם והעמדתו כלו ככל חלקיו ואילו היה לו יותר מכורא אחד היתה צורת החכמה מתחלפת בקצת חלקיו ולא היה צורך קצתו או קצתו ומפני שהוא חלק בשרשיו ויסודותיו שזה בתולדותיו ומחברותיו תראה כי מחדשו ומחברו ומנהיגו והושבו אחד ואמר הפלוסוף אין במה שכרא האלהים יותר נפלא ממה שכרא ורצה לומר כי החכמה בטמון ובגדול מחלקי העולם מתדמה ושוה כמו שאמר דוד ע"ה בספרו מיני עיני העולם ותכונתו ישובו (תהלים ק"ד) מה רבו מעשיך יי כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קניניך ואמר (ס' ס' ב') מה גדלו מעשיך יי מאד עמקו מחשבותיך :

והשלישי

בפני החדוש הכולל את כל העולם כי הראיות למדו על החדשו והצורך בעבור זה שהיה לו מחדש מפני המנוע היות הדבר מאליו וכשאנו מוציאים היות ויתברר לנו כי היה אחר שלא היה נדע בעדות השכל השלם שזולתו בראו והמציא היותו ויצר אותו וכיון שהתקיים כי לעולם בורא שכראו וחדשו אין ראוי להעלות על דעתנו שהוא יותר או פחות מאחד שאי אפשר למציאות העולם מבלי כורא אחד ואלו היה אפשר שיעלה בדעתנו שיתקיים העולם בפחות מכורא אחד היינו מעלים על דעתנו כן אך מפני שלא יכולנו להשכל דבר שיובל לעשות את זולתו פחות מאחד ידענו ידיעה שאי אפשר לדחות' כי הוא אחד כי הדבר' אשר יתבררו מצד הכאת הראיה עליהם ותהיה מציאתם מציאה שאי אפשר לדחותה * אין אנו צריכין להעלות על דעתנו שהם יותר ממה שהצורך מביא עליו בהשלמת הדבר שהוא לראיה עליהם * והדמיון כי בעת שנראה כתב שוה בחבורו וצורת המכתב אשר נכתב בו צורה אחת יעלה בדעתנו מיד כי כותב אחד כתבו וחברו * כי הכתב לא יתכן בפחות מכותב אחד ואלו היה יכול להכתב בפחות מכותב אחד היינו חושבים כן * ואף על פי שאפשר שיכתבנו יותר מאחד אין ראוי להעלות על דעתנו כן * אלא בראיה שתעיד על ברור הדבר בהתחלף צורת המכתב במקצתו והדומה לזה * ואם היה הדבר כן * אין אנו צריכין לדעתו פנים בפנים אם אי אפשר לעמוד עליו מה הצד הזה * ועמדו לנו הראיות עליו ממשעו בשדור כתיבתו במקום ראותנו אלו * וידענו ידיעה ברורה כי כותב אחד נמצא יודע מכתב ויכול לכתוב כתבו ולא השתתף בו עמו זולתו * מפני סדר החבור והשוואתו * מפני שמעשה שני עושים מתחלף ואינו שוה ומסודר על מרפא לנפש

שסס מתדמים וזריכים כולם ככלל ונפרט לסדר העולם והעמדת וכו' כנ"ל : והשלישית מפני הסדוס הסולל את כל העולם ר"ל ממ' סתפאר של העולם מחודש וע"כ יש לו מחדש מזה נדע שהמחדש הוא ע"כ אחד שסס סיס יותר מאחד סיס צריך להניח ראיה על כל א' מהם ואין לנו ראיה רק על א' ומי שיאמר שיש יותר מאחד עליו להביא ראיה ולא ימלא סוס ראיה כי כל הראיות ססס ע"ד הסכל מעידיס סקוט רק א' : (בתחלף צורת סמכתס נמקתס) ר"ל ססס תרמס

ערך אחד ומשתנה בתקונו ותכונתו * וכן נאמר ככורא יתברך * כי מפני שהיו אותות החכמה בכריאותיו מתדמות ושוות * הוצרכנו להאמין כי כורא אחד בראם * שאי אפשר למציאות המחודשים מבלעדיו * ושאנו דבר נראה בעצם ובמקרה ומפני שאינו נראה אי אפשר למצאו ולדעתו אלא בדרכי הראיות והבהינות המורות עליו מצד כריאותיו * אז תעמוד לנו האמונתנו שהוא נמצא ושהוא אחד קדמוניה ויהיה ראשון ואחרון נכבדו חכמי יי ועמדו לנו הראיות עליו במקום עמדנו עליו וראותנו אותו יתעלה * מפני שאינו מהענינים הנראים על כן הוצרכנו להעלות על דעתנו שכורא אחד בראם * כי אי אפשר בלעדיו במציאות המחודשים * אך יותר מאחד אפשר בלעדיו ואין צורך אליו * על כן מי שיטען שהוא יותר מאחד לא יתקיים דבריו אלא בראיה זולת הראיה שהבאנו ואי אפשר להעמידה מפני שהראיות שהן מדרג השכל אינן מבחישות זו את זו ואך כל הראיות מעידים על אחדותו ומרחיקות ממנו ענין הרבוי והשתוף והדמיון כאשר אמר יי יתברך (ישעיה מ"ד) הויש אלוה מבלעדיו ואין צור כל ידעתי * ואמר (סס) אני ראשון ואני אחרון * ואמר (סס מ"ח) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני עליהם יעמדו יחדו ואמר (סס מ"ח) צדיק ומושיע אין זולתי :

והרביעי

שנאמר למי שהוא חושב כי הכורא יותר מאחד לא ימלט שיהיה עצם הכל עצם אחד * או שלא יהיה אחד ואם יאמר כי העצם אחד * אם כן הענין אחד * והכורא אינו יותר מאחד * ואם יאמר כי לכל אחד מהם עצם אינו עצם האחד * נצטרך על כל פנים שיהיה ביניהם הפרש מפני מחלקותם והשתנותם * וכל נפרש

מרפא לנפש

תרמס שהתחלף צורת סכתס כללו סניס כתצווה הוי תוכל לומר סלפס' סניס כתצווה מפני סנינו והחילוף סכתס * סנל כל זמן סלל סלל סוס סנינו וסלוף מי מכיוסך לומר סניס כתצווה סלל סדרנל סניס סנודחי סופר א' סנל סת סכל : (ובפני סלנינו כו') ר"ל סס סיה סנורל דנר סנוכל לראות ולסנינו סנסינו ממ לל סל סיינו לריכין סל סרליות ססכל סך מלסר סלין סנורל ית' דנר נרלס כעלס וכמקרה כמו סיתפאר לקנן צפ' וי"ד נצופ' ול"כ סין להסינו רק דנרר רליות סכלל וכל סרליות מעידות רק על סנורל א' ס' כ ע"כ סנורל ית' א' יסיד ומיפוד כמ"ס סיס אלוה מנלעדיו וגו' :

והרביעי סלמנר למי כו' ר"ל סנוכל לומר למי סמוכס סננורל יותר מלסר : (לא ימלט) ע"כ לא ימלט סלל יסיה סלל מנסי סלנו או ססס עלס סלל כולמר דנר סלל סלנינו מפורד כללו סלמנר סתיכס סתת וענין סלל : (נצטרך ע"כ סיה' צנייכס ספרס) ע"כ יש צנייכס ספרס וסנדרל סנייכס : (בפני מחלוקתס וססמנוסס) כיון ססס סלוקיס ומסניכס זס מזה סכרו סלמנר ססס סניס סו יותר * ונמס יודע סלפוס ססס סננר זלל סלל סס ססס סלוקיס ונפרדיס זס מזה ולל קרנ זס סל זס וע"כ יש ספרס צנייכס : (ובל נפרס מיגול) כי דנר סיס לו ספרס וסנדרל מנסינו ע"כ יש לו גנול סניצ סלמנר עד פס סנל ילל סוסין וכו

שער היחוד

גפרש מונבל • וכל מונבל יש לו תכלית • וכל אשר יש לו תכלית מחובר • וכל מחובר מחודש • וכל מחודש יש לו מחודש • ומי שחושב כי הכורא יותר מאחד מצריך שיהיה כחודש • וכבר הקדמנו כי בורא העולם קדמון והוא עילת העלות ותחלת ההתחלות והוא ע"פ אחד והוא כמו שאמר הכתוב (נחמ"ט) אתה הוא י"י לבדך :

והחמישי מצד ענין הרבוי והאחרות • והוא שאקלי"דס גדר האחרות כספרו • ואמר כי האחרות היא אשר בה יאמר לכל דבר אחר • ר"ל כי האחרות קודמת לאחד בטבעה כאשר נאמר כי החום קודם לכל דבר הם • ולולי האחרות לא היה נאמר על דבר מן הדברים אחר • והענין אשר אנהנו צריכין להעלות על דעתנו מן האחרות • הוא יחידות גמורה ובידיות שאין עמה חבור ולא דמיון בשום ענין • ולא רבוי ולא מספר בשום פנים • ולא התחבר אל דבר ולא התפרד מדבר • וענין הרב הוא כלל אחרים • ולא יתכן שיקדים הרב לאחרות אשר נמנה נתרבה • ואם נמצא בשכלנו או בהרגשתנו

מרפא לנפש

והוא מושגל : [וכל גנול יש לו תכלית] וסוף כלת הדבר ותוכל להגנולו בגדר סובב כי הדבר סתום מחין תכלית אין ספק שלם נוכל לזייר לו גנול וק"ס סהרי אין לו סוף וגנול וק"ס (וכל אט"ל יש לו תכלית מחובר) משני דברים האחד הוא עצמותו והשנית כח הפסוק שיש בו מה שאין סהרי ע"כ יש בו דבר מה שאין גנולו לידע זה שיש הפרס בינו לזין גנולו ותכליתו כמ"ס המורה צ"ח ע"י צמ"ח לגונו (ח"ל) הרמזים צ"ח הלכות יסודי התורה אלוס זה א' הוא ואינו נשים ולא יותר על שנים אלא אחד כו' אלו היו אלהי' הרבה היו גיפן וגויפות מפני שאין הנעמים הסוף צמיאותן כפרדיו זה מהם אלא צמאורעין שיאערו צנופות והגויפות • ואלו היה היוצר גוף וגויה היה לו קוזהתכלית שאי אפשר להיות גוף שאין קץ • וכל שיש לגופו קוזהתכלית יש לכוון קץ וסוף • ואלהינו צריך שמו סומל וכחו אין לו קץ ואינו פוסק סהרי הגלגל מונב צמיר אין כחו כח גוף : והואיל ואינו גוף לא יארעו לו מאורעות הנופות • כדי שיהא נחלק ונפרד מאחר לשיכך אי אפשר שיהיה אלא א' • וידועת דבר זה ממות עשה שנאמר ה' אלהינו ה' אחד עכ"ל :

והחמישי והראים החמישיט שהנורא יצ"ח א' אמת (הוא מלך ענין הרבוי והאחדות) כשתצטוו מהיכן נובע הרבוי ומה הוא ענין האחדות : (גדר) עיין לעיל צ"ח הסדר הוא פירושו וענין קודם טבע פרתני לעיל צ"ח ע"כ ור"ל אם נראה דבר מהאחד ואינו קורין אותו א' ע"כ יש דבר צנוטל שהאחדות על צו אמת וממנו נאלץ הסם הזה לדבר הזה ג"כ לקרותו צנס אחד כמו שנאמר על דבר שהוא חס עתה ע"כ שיש דבר חס עצמנו קבל החמימות וקורין אותו ג"כ חס כמו שניאר כל זה לקמן צ"ח ע"כ : (ובדידות שאין עמה חבור) שלא נוכל לחבר שום דבר אל זה האחדות : (ולא דמיון) שאין שום דבר דומה לו : (ולא מספר) ולא נכנס תחת סוב המספר סהרי הוא יחידות גמורה שאין אחרי' כלו' והם נאמר עליו אחד נעמוד אלו כן אין עוד מלבדו • כי אם יש דברים רבים כאלה נוכל לספור אותם אלא הא' האמ' אין לו מספר (וענין הרב) הוא להכך כל זה א"כ ע"כ שיש אחדות אמתו שהוא קודם הרב כמו סה' קודם לשנים צמנין והוא הנורא יצ"ח

שער היחוד

בהרגשותינו שום רבוי • נדע ידיעה ברורה כי האחרות קדמתו כקדימת האחד המניני לשאר המנין • ומי שחושב כי הכורא יותר מאחד יש לו לומר על כל פנים כי האחד קודם לכלם מפני הקרבת האחד למנין • והאחרות לרב • אם כן הכורא אחד על כל פנים קדמון אין קדמון זולתו כמו שנאמר (ישע"מ) לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה :

והששי

מצד המקרים הדכקים אל כל מתרבה • והוא שהרבי והכלל מקרה נכנס על העצמות והכמות והוא יתברך הכורא העצם והמקרה לא תשיגנו מדה ממדותם בעצם כבודו וכאשר התברר כי הכורא התעלה מכל דמיון וערך אל דבר מבראותו • מן השכל ומן הכתוב והיה הרבי הנכנס על עצם המתרבה מקרה • לא יאות שתשיג עצם כבוד הכורא מדה ממדות הרבוי • ואם לא יסופר ברוב הוא אחד על כל פנים • מפני שאין בין הרב והאחרות אמצעי • אם באין הכורא יותר מאחד והוא אחד על כל פנים כמו שאמר הנח (שמואל א' ג') אין קדוש ביי כי אין בלתי גו' :

והשביעי

בי הכורא אם הוא יותר מאחד • יהיה כל אחד מהם יכול לברוא העולם • אי לא יכול אלא בעזר חברו • ואם כל אחד מהם יכול הכורא האחר נוסף מפני שהאחד יכול ואינו צריך לזולתו ואם לא ישלם הדבר כי אם בהתחברם • אין לאחד מהם יכולת שלמה ולא כח גמור • מפני שכל אחד מהם נלאה ומוקצר וכל אחד מהם הלש • וכל הלש יש תכלית לבחו ולעצמו • וכל אשר יש לו תכלית

מרפא לנפש

כמו שנתאר : (לפני לא נוצר אל וגו') פ' סדר' ז"ל ר"ל לפני שיצתי היצירות לא יצר אל זולתי סוס יצירה ואמר זה על האלימים ואחרי שיצתי ג"כ לא יצר אל זולתי סוס יצירה :

והששי (מלך המקרים כו') נוכל ג"כ להביא ראיה על היחוד סהרי דבר המצורה הוא מקרי ואינו צנוטל כי לפעמים הוא רב ולפעמים אינו רב או עוד הרבה יותר א"כ הרב הוא מקרי נכנס וסודם על העלם כי העלם יש לו קיום והעמדה בלא המקר' אלא המקר' צריך לחלו על דבר ענמי : (והוא הכמות) ר"ל והמחנה הוא ממלצר הכמות מהט' ממלצר' והס כולם מקרים כמ"ס לעיל ע"כ : (והוא יתצדק הנורא העלם והמקרה) וע"כ לא תשיגנו סוס מדה ממדות נכלאו ש"היה הוא ח"ו ג"כ רב וא"כ הוא מעלם ומקרה זה אינו סהרי הצנר כי הצנר יתעלה מכל דמיון כו' : (מן הסכל) כי איך ישלם נדעת שיהיה הנורא סוב לנבראו שיהיה לו מדה ממדות כמו שניאר לקמן צ"ח ע"כ ח' ע"כ : (ובן הכתוב) ואל מי תדמיון אל ומה דמות תעברו לו וכת"ב אין כעך צלוקים ה' ואין כמעט"ך וכו' כמה כסוקים כדלקמן :

והשביעי (כי הנורא אם הוא יותר מאחד) אם נוכל לומר שהנורא יובר מאחד יש לשאלו האם יכול כל אחד לברוא העולם או אם צריך כל אחד לעזר של חניו : (ואם כל אחד מהם יכול) לברוא את העולם א"כ לא היה צריך לעזר חניו והנורא הסני נוסף שלא צרף כלום ויש צנוטל וא"כ אין צריכין לעזרו כי אם את

שער היחוד

תכלית יש לו נבול - וכל אשר לו נבול מחובר - וכל מחובר מחודש - וכל מחודש יש לו מחודש - אם כן החלש אי אפשר שיהיה קדמון מפני שהקדמון לא תקצר דיו מדבר ולא יצטרך לעזר זולתו - אם כן אין הכוורא יותר מאחד - ואילו היה אפשר להיות יותר מאחד - היה אפשר שתהיה כווראים בכריאת הברואים ולא היתה נגמרת מהם יצירת הברואים - וכמצינו כל העולם הזה על סדר אחד ותנועת אחת נמצאת בכל חלק מחלקיו לא נשתנה עם הדורות - נדע שיוצרו ומעונו אחד - לא ישנה מעשהו - ולא יחליף הנהגתו זולתו - כמו שאמר (ישעיה מ"ד) ובי כמוני יקרא ויגידה ויערכה לי וגו' - ואמר דוד (תהלים קי"ט) לעולם יי דרך צב בשמים לדרך דוד ומותך כוננת ארץ ותעמוד - ומה שאנו רואים הנהגת הכוורא השלמה בברואים כי ההנהגה לא תהיה שלימה מתמידת על ענין אחר - אלא כהתיחד אחד בעצה ובהנהגה כמלך במדינה והנפש בנפש - ואמר ארם"טו בספרו בענין היחוד אין טוב כרבות הדאשים אך הראש האחד - ואמר שלמה (מט"ו כ"ח) בפשע ארץ רבים שריה וגו' - ובמה שהבאנו בענין הזה די למכין - ובמסקי בתשובה על הנחת הרבוי - כי בהעמידנו האחדות לכוורא העולם תדחה טענת כל מי שיאמר שהוא יותר מאחד - ואתה דע לך :

פרק ח א

ביאור אופני האחד האמת והאחד העובר - הוא - שהאחד שם נגזר מן האחדות - והוא כאמר על שני ענינים - האחד מהם מקרי והוא העובר - והשני עצמי קיים והוא האמתי - והאחד המקרי גם כן הוא על שני ענינים - האחד דע לך :
מראש לנפש

זה שצ"א אותנו ואת כל העולם כנצורו : (ובל אשר יש לו גבול מחוצר) כמו סתגול לעיל צדאים רביעי' ע"ס ופ"ח (ולא יחליף סתגולו זולתו) לא יוכל להחליף ולטנת סתגולו ומעשהו : (ואלו היה אפשר כו' היה מחלוקת צדיות סתגולו) ר"ל שהו צדיקת מחלוקת שום יאמר צדק וזה צדק ולא היה צדקת צדיות סתגולו כו' וז"ל השל"ה ד"מ סתע"ק לשון הסמ"ג וז"ל ורב סעדים כחב להסיב לכופרים שאומרים שהם טהים או שלטת אם לא יוכל האחד לעשות מעשה אלא בעזר חצירו הרי טהים חלטים ועם אחד מהם יכול להכריח את חצירו הרי טהים מברחים ולא כו"ס רשאים לעשות כל אחד מהם יכול להכריח את חצירו הרי טהים מברחים להסיתו ראוי שיהיה האים הטוב מה חו"י מת לא לתר כהרף עין ולא יוכל א' להסתיך דבר מחצירו הרי טהים האים חממים ואם יוכל להסתיך הרי טהים נלאים כו' וכיים ועוד הלכין מאוד בענין סיחור וא"ל כל כך להאריך כי כל ישראל תקועים צלם נס חוקה כי יוצר הכל הוא אחד ומיוחד כמ"ס א' אחד כו' כמ"ס לעיל דף כ"ז ע"ס עכ"ל הסמ"ג :

פרק ח א

(אך צ"אור אופני כו' מהו החילוק צנין אחד האמת - והאחד העובר) ר"ל שהם הם של אחד עובר מעלי כי לא לעולם יקרא צדק זה שהרי הם יתפרדו חלקיו סתחור מהם כי כל דבר שהו מחוצר או לא נוכל עוד לקרותו צדק אחד כיון שעמם הוא סתגול א"כ מה שהם קורין אותו אחד חיינו

שער היחוד

ל"א

מהם נראה בו הרבוי והכלל והקבוצ - כסוג הא' אשר הוא כולל מינים רבים וכמין הא' הכולל אישים רבים - וכאשר הא' המחובר מחלקים רבים וכצבא הא' הכולל אנשים רבים - ובאמרנו כור אחד והין אחד ורובע אחד וליטרא אחת - וכל אחד מהם כולל דברים רבים יאמר על כל אחד מהם אחד - וכל אחד כמה שהזכרנו נקרא אחד על דרך העברה - והוא מפני שהדברים ההם אשר יקבץ אותם השם ההוא שום בענין אחד - ונקרא רב מפני שכולל דברים רבים וכאשר יתפרדו הדברים ההם ויתבודדו - יאמר על כל אחד מהם אחד - והא' בכמו הענינים האלו אשר זכרנו - מקרה - והוא אחד מצד ורב מצד - והענין השני מהאחד המקרי הוא אחד הנאמר על האיש האחד לא מתרבה ולא כולל דברים רבים כנראה ממונו - אך הוא רב בעצמו מצד חבורו מחומר וצורה ועצם ומקרהו והוא מקבל ההיות וההפסד והחלוק והחבור - והפרידה והיני - והחלוק והשתוף - אם כן הרבוי ישנו הדבר הנאמר עליו א' מכל מה שספרנו מפני שהסכנגד האחדות כי האחד הנאמר על הדבר אשר ישגנו בעצמו ענין המנין הרבוי והשני הוא מקרה מבלי ספק והוא אחד על דרך העברה לא על דרך האמת - שים לבך להבין :

א

האחד האמת יאמר גם כן על שני פנים האחד מהם במחשבה והשני בפעל - והמחשבי הוא הא' המניני אשר הוא שרש כל בנין ותחלתו ושם הא' המניני אותו וסימן לתחלה שאין תחלה לפניו כי כל תחלה אמיתית תקרא א' כמו שנאמר (ישעיה ס"ו) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד - במקום יום ראשון הוציאו בלשון אחד מפני שהא' שם לתחלה שאין לפניו תחלה וכשהוא שונה יקרא שני וכשהוא

מרפא לנפש

א"כנו אמת אלא נדק סעזרם וסס מוסאל בעלמא כמו סמנאר וסוק : (האחד מהם נראה בו רבוי) ר"ל סנראס צדק טהים צו סנראס חלקים וזע"פ כן לנו קורין אותו אחד כמו ג האחד כו' כמ"ס לעיל פיורו : (והענין סמני כו' הנאמר על האים האחד לא מערבה כו') אין זה כמ"ס א' האומר לעיל סנראס צו סמני סהא סמנאר מתנדים ומעממות ומנידים וכאן מיירי צדק א' ר"ל פרע אחד כמו סמניס א' או א"כ אמת טלפי סנראס הוא דבר א' צלמת א"כ מ"מ הוא רב בעלמא מפני שהא סמנאר כו' : (והוא מקבל הוי' והספסר) ע"כ יש צו סני כמות כח הסוי' וכח הספסר : (החילוק וסמניור וספירוס כו') ע"כ אין צדק א' מה סתגול טהים צין סמות האלו ואפשר שהם סמות נרדפים כמו מהפטי ודיני ע"ס צאור : (אם כן סמניור יסין כו' מפני כו') כדאם שריד לגרום כך א"כ סמניור כו' מכל מה ספסרנו א"כ ה א' ג"כ מקרה מפני שהם כנגד האחדות) ר"ל אם כ"כ רבוי יוכל להסיג לדבר הזה : קראת כמו סרשאן סנור מפני שכל ענינים האלה מהסניוס הם כנגד האחדות ג"כ מקרה כמו סרשאן סנור מפני שכל ענינים האלה מהסניוס הם כנגד האחדות כי האחד הנאמר כו' דאם לא נגרום כן עירוב דברים יש כאן א"כ ע"כ כן פיורו - (אך האחד האמת כו' וסני פעל כמלא צמזיאות ועם האחד המניני) ר"ל ופיורו סתד סמניני כמו טעמו ורפו : (יבן עד עשרה וא"כ יסוד אל האחד) ר"ל נעשה מהעשרה

שער היחוד

ובשהוא משלש יקרא שלישי • וכן עד עשרה • ואחר כן ישוב אל הא' ואחר כן ישוב אל מאה ואל אלף • אין תכלית למנין • ועל כן היה גדר המנין כולל מורכב מן האחרים • והמעם שקראתיו מחשבי מפני שהמנין אינו נכנס תחת החושים הנשמיים אבל יושג במחשבה • אך המנין הוא מורגש בחושים הנשמיים החמשה או במקצתם • וענין השני אשר הוא אחד אמת נמצא בפעל הוא עניןאשר לא יתרב' יולא ישתנה ולא יתחלף ולא יפך במדה ממדות הנשמיים ולא תשיגוהו לא הויה ולא הפסדי ולא י' תכלה • ולא יעתק • ולא יטע • ולא ידמה אל דבר • ולא ידמה אליו דבר • ולא ישתתף עם דבר • כי הוא עכ"פ אחד אמת והוא שרש לכל מתרבה כאשר עבר מדברינו כי האחדות עילת הרבוי ואין לאחד האמתו תהלה ולא תכלית • כי כל מה שיש לו תחלה ותכלה • מן הדין שתכנס ההויה וההפסד עליו • וכל מה שתכנס ההויה וההפסד עליו משתנה • והשני כנגד האחדות • אם כן יהיה יותר מאחד • כי הוא קודם ההתחלה לזולתו אחריו • וזה מחייב לו הרבוי וכן הדמות כמתדמה מקרה וכל אשר ישיגנו מקרה כתרבה והאחד האמת לא ישיגוהו שום מקרה בעצם כבודו בשוםפנים ואם יאמר אומר שהאחדות באחד האמת מקרה • נאמר כי ענין האחדות בא' האמת הוא הרחקת הרבוי והרב ממנינוכאשר נספר הא' לא נספרהו כי אם בענין אפיקו הרבוי והרב • והא' האמת לא יסופר במדה שמחייבת לעצם כבודו רבוי ולא שנוי ולא הלוף בשום פנים • וזהו ששלמו כל דברינו באחד העובר והאחד האמת • ואתה דע לך •

מרפא לנפש

מסעשה אחד כמו עשירי' אחר ומאה אחד ואלף א' כי הם תחלת הענין למה שלאחריהם מן העשירות כו' : (אך המנוי הוא מורגש) ר"ל הדגרים הכמיס הם מורגשים בחושים והאדם המורגש יוכל למנותם ומתחננה ואינו מוילא אל הפועל (והענין השני אשר הוא אחד אמתו כו') קאי אדלעיל על מה שכתב שהא' האמת יאמר על שני פנים כו' : (הוא אחד אמתו נמצא בפעל) והוא הנורא ית' שהוא אחד אמת וסוף ית' נמי בפעל כי הסעדר לא יעשה דבר כמו שיכתב לפנינו (אשר לא יתרבה) כאחד הסיני שע"פ שהו' נמתנה ג"כ א' אמת אצל ויכל להתרבות ו הסתנות ולהתחלף אצל הנורא ית' לא יתרבה כו' כמו שיכתב בפ' שאמר זה : (ואין לי חד האמתו תהלה ולא תכלית) ר"ל זה מוכרח שע"כ אין לא' האמתו תהלה ותכלית כ' כל מה כו' מתנה א"כ ית' יותר מאחד מאחד מהם שיש בו שני כחות • נבי הוא קודם להתחלה לזולתו אחריו) ר"ל שקודם שמתנה הים כך ואח"כ נמתנה לזולתו אחריו לזכר אחר א' ע"כ יש בו שני כחות • וי"מ כי הוא קודם ר"ל הסיני שזכר יש בחובו כחו הזה של הסיני קודם שיתחיל להסתנות לנודך אחרת שאחריה למה שהוא משתנה אח"כ וא"כ ע"כ יש בו שני הכחות מה שהוא עתה והנה למה שיוכל להסתנות עכ"ל ונמ"מ פי' זענין אחד ע"ס : (ואם יאמר אומר שהאחדות צ"ה האמת ג"כ מקרי) מאחר שהוא זעל תואר ועדה (כאמר לו כי ענין האחדות הרחקת הרבוי ממנו וכו') כמו שיכתב זה היעז לקמן בפ' עשירי' ר"ל שתזין מהם רחוק שנגרס ממנו וכל המדות שיתאר בהם הנורא ית' הוא הכל צדק שליטה כמו שיתבאר ע"ס :

שער היחוד

פרק ט אך

הראיה שהכורא יתברך אחד אמת אין אחד אמת וזולתו • נאמר כי מפני שכל מחובר לא תנמר הויותו אלא בהשתתף חלקיו אשר חובר מהם • והוא התאחד קצתם עם קצתם • ועקר השתוף • האחדות • וכן לא יתכן מציאות המחובר אלא בהתחלק חלקיו אשר מהם חובר כי החבור לא יהיה כי אם מוכרים שהם יותר מא' • ועקר המחלוקת הרב' וכיון שהיה סימן החבור וההרכבה והסדור נמצא בעולם הזה בכלליו בפרמיו והלקיו ושרשיו וענפיו • צריך שימצא בכלם ענין השתוף והמחלוקת • ועקרם האחדות וחרב • ומפני שהאחדות קודמת רוב בטבע בקדמות האחד לשאר המנין • מן הדין שתהיה עילת כל מתרבה כלתי מתרבה בראש ההחלות • מפני הקדמת ענין האחדות לכל מתרבה • וכיון שהיו העילות מגיעות בתחלתן ונמנע שיפעל הפועל בעצמו לא היה אפשר שתהיה עילת האחדות והרב • כמותן רב ואחדות • וכיון שאין עילת ההויה הרב בלבד ולא רב ואחדות • מן הדין שיהיה עילת ההויה אחד אמת • וכבר הקדמנו בדברינו כי העילות כל אשר תעלינה

מרפא לנפש

פרק ט (אך הראי' הסגולה ית' כו') (אלא שסתמף חלקיו) כאשר יסתמפו ויתפזרו כמה חלקים יתירו אזי הוא נגמר • (והוא התאחד קצתם) שכאשר יתמידו ויתחדו קצתם זה לזה נעשה אחד (ועקר השיתוף האחדות) לא יגוייר שום שיתוף שלם הים קודם לכן כל חלק לבדו יחידות (וכיון שהים סימן הסגולה כו') כמו שכתבאר לעיל בפ"ו וע"ס (בכלליו) שכל העולם כולל הוא כצית אחד כלריך לכל מה שנתחבר וכאיש אחד כלריך לכל אבריו ואם יחסר דבר א' לא יוגמר מעשיו כמו שכתבאר לעיל ע"ס : (מן הדין שתהיה עילת כל מתרבה) שתהיה הסינה והעולם ר"ל מי שעשה וזכר אל הנוראים שהם מתרבים וסוף ה' ראש ורשאו של כל הסתמלות ע"כ העולם הוא אינו מתרבה צנותר מפני הקדמות ענין האחדות לכל מתרבה : (וכיון שהיו העילות מגיעות בתחלתן) שלא תאמר שמה העילות אין להם תהלה שום עילה לזה וזה לזה עד אין סוף לזה אמר שדבר זה כנר מזוהר נרא' צורה צפ"ה בהקדמת הסיני שהעילות מגיעות בתחלתן שם העמוד וסוף ראש לכל העילות ורשאו שאין רשאו לפניו : (ונמנע ג"כ שיפעל הפועל בעצמו) שיהיה דבר זעולם שע"ס חת עלמו כמו שכתבאר ונתזר ע"ס בהקדמה הראשונה א"כ ע"כ הים לזה צורה ויזר וסוף יעלה על הדעת שתהיה עילת ר"ל סבת של האחדות והרב שהו' הנורא ית' שהוא עילה וסינה להנצחיים והם כלם אחדות ורב' כיון שכלם מחוברים וסוף ית' הנה הנורא כמותן ג"כ רב והאחדות ויסינה הנורא שום לנצחיו וזהו צודא נמנע נמוסל (וכיון שאין עילת הסיני רב לנדר) שלא יתכן שיהיה העתהיל רב שהיו האחדות קודם לרבן כקדימת האחד לשאר המנין ולא יתכן ג"כ שהיה מטיהס (ברב ואחדות) דא"כ הוא מחובר כי כל מחובר הוא רב ואח"כ נתאחד וכל מחובר מחודס ואין זה הנורא הראשון וא"כ מאחר שלא יתכן להיות אמת אמת אלו ע"כ עילת כל העילות וסינה של כל הסבות שהוא הנורא יתברך הוא אחד אמת אשר אין כמותו (ומע לא הדגרים האלם תנין ותכיל ג"כ שכל הסלם הקדמת שזכר רבן צפ"ס קדימין זה לזה : (ובכר הקדמנו) בפ"ו נצח' הראשונה ע"ס : (ובן הידוע עוד) הוא

תעלינה למעלה תתמעטה בתחלתן • עד אשר תהיין מגיעות אל שרש המנין והוא הא' האמת והוא הכורא יתברך • ומן הידוע עוד כי כל מה שימצא בשום דבר מקרה • אי אפשר שלא ימצא בדבר אחר עצמי אמתו אין לו העתקה ממנו כי אם בהפסדו • כחום במים החמים שהוא מקרה במים • והוא באש עצמי קיים • ומן הידוע עוד כי כל מה שימצא בשום דבר מקרה • אין הדבר ההוא אשר יקרה בו המקרה מקבל אותו המקרה אלא מן הדבר אשר הוא בו עצמי • כמו שאנחנו רואים כחום במים • שהוא מקרה בהם נאצל עליהם מן האש שהומה עצמי בה • וכאשר אנחנו רואים גלחות הדברים במקרה שנאצל עליהם מן המים שהלחות בהם עצמית • וכן שאר כל החיות כאשר נסתכל בעניניהם • ועל התקשה הזאת ננהיג דברינו בענין האחדות כי ביון שהיתה בכל א' מהכוראים מקרית כאשר הקדמנו • מן הדין הוא שתהיה בעלות הכוראים עצמית קיימת אמתית וממנה נכלו כל החיות ענין האחדות בדרך המקרה כאשר בארנו • וכאשר חקרנו על ענין האחדות האמתית בכוראים לא מצאנוה לאחד מהם קיימת אמתית • ואם יאמר (על כל א' מן הסוגים והמינים והאישים והעצמים והמקרים • והגורמים העליונים והגופים הרוחניים • וכל מנין ומנוי וכל אשר לו תכלה וגבול) אחד • ומיהקים אליו ענין האחדות • לא יאמר לו אחד אלא ע"ד העבר' מפני שהוא כולל דברים שגבול אחד מדרג הדומים והתחבירוהם בענין אחד • והוא רב מעצמו מפני שמקבל הרבוי והשנוי והחלוק • והמהלוקת • והחבור והפרידה • והתוספות • והחסרון • והתנועה • והמנוחה • והדמיון והצורה • ושאר המקרים המיוחדים

מרפא לנפש

ד"ר שני ורואים אחרת על הסגור ית' אחד סמת כ"ל : (אין לו העתקה ממנו כ"ל בהפסדו) ר"ל של יעתק הסוס מהאש רק אם יופמד ויתצטל סמס לגמרי סוי אין אש ואין סוס מכני סכוס צעלס סס' אצל המים סממים אף סיעתק סממיות מהס צעטל זמס המיסקיימים והוס מפני סממיות סממים הוס צו סמקרה (ועל ססקס' הוסת כו') ר"ל ועל דק דק וסוקס זס כוכל להטעים ולצדד דנדינו צענין סממיות (כי כיון סס' סכל אחד כו') ר"ל ססס הוס סל סמדות סס' סכל אחד סממיות' וסמנו נדע צלמס סס' סממיות סלממ סעלס סוס סמקרה סס' סלסר סתפרדו סלקיו סממנו סמס סוי לא יקרלו עוד צסס הוס סל סמדות ומהיכן צל לסס סס סוס סל סע"כ סמלל סממיות סצדנר ח' דסיינו צס' ית' ססוס עילס כל סנלואיס צעלס קייס אמת' וממנו קנלו כל סנלואיס סס סוס סל סמדות סמקרה סמו סממיות : (ואם ילממ) וס' סס ילממ על סוס סו על מין סו על אישים כו' וסעממס וסמקרי' סס סעלס וסמקרה ססס סעסרס סויס וסממיות ספרסתי לעיל : (והגדריים העליונים) ססס סגלגלס וסלל סממס (והגופים סרוחניים סס סמללס) וכן כל סנלואיס סס' ססס וכל לזייר ססכל למנות ולספור וכל אשר יש לו סכלל וסנלל סס ילממ סלמנו על סמס סכל סלו סוסר ססוס אחד וס' סמממס סליו ענין סל' סוס סכל ע"ד סעסרס צעלמל וסיינו אמת' צעלס והוס רב צעלמו מפני סמקנל סרניו וססנוי כו' : (ושאר המקרים המיוחדים) סיס לכל אחד ננדו מה סלין סננירו (והכוללים)

המיוחדים וכוללים לכל אחד מהכוראים • והאחדות האמתית איננה נמצאת ולא נאמרה כאמת על דבר מן היצירות • ובפני שהיה האחד נמצא בכוראים בדרך המקרה • והורה האות והמופת כי הכורא האחד • ידענו דעת ברורה כי האחדות אשר אמרנו על כל א' מהכוראים ע"ד העברה נאצלת מענין האחד האמת • והאחדות האמתית היא הנאמרת על כורא הכל יתעלה והוא האחד האמת ואין אחד אמת זולתו כמו שהקדמנו • וכל האחד האמת אשר זכרנו לא יאותו כי אסלו לבדדיוכן כל עניני הרבוי והמקרים והשנויים והתנועות והדמיונים • וכל מה שלא יאות לאחד האמת • רחוקים ממנו יתברך כמו שאמר דוד ע"ה (ספסלס מ') רבות עשית אתה יי' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך וגו' יואמר הכתוב (יסעיס מ') זאל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו • ונאמר (ספסלס פ"ו) אין כמוך כאלהים ח' ואין כמעשית • ונאמר (ימיס י') מאין כמוך יי' גדול אתה וגדול שמך כגבורה וגו' • וכבר התבאר והתברר כי כורא העולם ית' אחד אמת • ושאינ' אחד אמת זולתו • כי כל מה שיפול עליו שם אחד זולת הכורא • אם הוא אחד מצד אחד הוא רב מצד אחר כאשר זכרנו אך הכורא אחד מכל פנים כמו שבארנו • וכמה שהכחנו בענין הזה די למבין :

פרק י' אך

כאור המדות האלהיות המושכלות והכתובות • המסופר כהן הכורא יתברך היכנות בהם רבות מאד כפי רוב הכוראים והטובות הכוללות אותם והן מתחלקות לשני חלקים עצמיות ופעליות • וטעם אמרנו עצמיות שהן מדות קיימות לאל יתעלה קודם הכוראים ואחריהם תאותנה לו לעצם כבודו • והן שלש מדות • והן שהיא נמצא • ושהיא אחד • ושהיא קדמון אין לו ראשית • והטעם שאנו מספרים אותו כאלה המדות להורות על ענינו ואמתת מציאותו • ולהעיר על כבודו • ולהבין המדברים כי יש להם כורא שהיבין בעבודתו והוצרכנו לספר אותו בנמצא' מפני שהראיות הורו על מציאותו בעדות סימני מעשיו בעולם • כמו שאמר (יסעיס מ') שאו מרו עיניכסוראו מי כרא אלה המוצ' בסמס' צבא לכלמס שמיקרא ברוב אוניסואמיקבה איש לא נעדר על כנתד' ויכנו לספר אותו כנבצי' מפני שהתקיים בשכלנו כי הנעדר לא יהיה ממנו פעל ולא שום מעשה וביון שהתבררו מעשיו וכריאותיו התברר בדעתנו מציאותו • אך מה שאנו מספרים אותו בו מן הקדמות • מפני שהראיות הורו כי לעולם הזה

מרפא לנפש

סיס לנלס סמקרה סוס : (וסוסרס ססות והמ פת כי סנורס ח') כמו סממלר סמסכס רליות סנורות סממיות צפ"ז ע"ס :

פרק י'

(אך צימור כו') ח' ד נללר סמדות סלממס וסס סמספרים צו סנלורס ית' (סמיושכלות) סיס סמדות סססכל סממיי סיססס צנלל ר"ל ססוס נללל וססוס אחד וקדמון כמו סיתנלר : (עצמיות) יס ססס צו ית' צעלס אף סס לא צרס אס סעולס כמו סיתנלר : (והפעליות) סס סמדות סלנו קורין אסות על סס סעולמיו כמו סיתנלר לקמן : (תאותנה) ססס נלמסס לו :

זהו ראשון אין ראשון לפניו ותחלה שאין תחלה לפניו • והתברר כי ההתחלות אי אפשר שתהיין מאין תכלית מנין בתחילתן • והדין נותן על כל פנים שהבורא יתעלה ראשון אין ראשון לפניו • וזהו ענין הקדמות כמו שאמר (פסלים י') ומעולם עד עולם אתה אל • ונאמר (יסעים מ"ג) לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה • אך מה שנשפך עליו שהוא אחד • כבר בארנו זה באר היטב בראיות ידועות • והתקיים בעדויות ברורות כי ענין האחדות האמתית דבק אל עצם כבודו וענין האחד ריחוק הרבוי מעצם כבודו והמנע השנוי והחלוק והמקרה וההויה וההפסד והחבור והפרידה והרמיון והשתוף מאמתת עצם כבודו • ושאר גדרי הרב :

וצריך

שתבין מן המדות האלה שהן לא תחייבנה לעצם כבוד הבורא שנוי וחלוק אך עניןמלהרחק וזלם ממנו יתעלה והעולה על דעתנו ושכלנו מענינם כי בורא העולם יתעלה לא מתרבה ולא נעדר ולא מחודש • וכן צריך שתדע כי כל אחת מאלה המדות השלש אשר זכרנו מחייבת שאריתם כאשר נתבונן בעניניהם • ובאר זה כי האחד האמת כשהוא דבק וקיים בשום דבר צריך על כל פנים שיהיה נמצא קדמון • מפני שהתברר כי הנעדר לא יסופר בא' ולא כרכיבשיאות לשום דבר ענין הא' האמת ויתקיים לוי דין הוא שיאמר לו שם המציאות וענינה וכן ענין הקדמות דבק לוי מפני שהא' האמת לא יהווה ולא יפסד ולא ישנתה ולא יתחלף וא"כ הוא קדמון ביושאי' לו תחלה • ומי שהתקיים לו עניןהאחדות האמתית כבר התקיים (ס"ט הסדר) לו ענין המציאות והקדמות וכן נאמר כי מדת המציאות התמידית כשהיא נאותה לדבר • תאות לו עמח מדת האחד האמת ומדת הקדמות • אך מה " שראוי לו ממדת הא' • מפני שהנמצא תדיר לא יתכן שיהי' נמצא אחר אפס • ולא ישנת' מענין המציאת אל אפס מציאת' • ולא מאפס מציאת אל מציאת' • ומה שהוא במדה הזאת איננו רב מפני שהרב לא ימצא מציאת תדירה מפני הקדמת הא' לו • וכל הנמצא

מרפא לנפש

וצריך שתזין מן המדות האלה שלא תאמר מאחר שהוא נעל מדות האלה איך אפשר שיש ח"ו שינוי בעצם כבודו כמו שנאמר אם תתאר אותו שהוא חס נשתנה מהכחות להכחמה וכן שאר מדותיו של אדם הם שינוי נז • אצל נצורה יתברר לא נתייחו המדות האלו שום שינוי נז ית' וכו' : (אך עינים לרחיק זולתה ממנו) ר"ל לרחיק הסיפך ממנו ית' כמו שפרט • (והעולה על דעתנו כו' מענינים) ר"ל מהשגשג מדות האלה כי יורא עולם ית' (לא מתרנס) לך קוין אותו אחד אלו תאמר לא מתרנס : (ולא נעדר) הוא פי' של נמלא : (ולא מחודש) הוא פי' שס קדמון ורלונינו לסוכות שהוא ית' איננו מחודש כי הקדמון איננו מחודש וסמחודש אינו קדמון : (ובן צריך שדע כו' מחייבת שאריתם) ר"ל אם אני קריין להנורה ית' ממה ששלם המדות האלה יש בכלל מדה אחת מהן הסניס הכותרים ג"כ אף שלא זכרנו אותם כולם צפינו כמו שמנאר והולך : (ובן נאמר כי מדת המציאות המתמיד כשהיא נאותה לדבר) אם יש דבר שראוי ונכון לומר עליו שהוא נמלא תמיד

הנמצא תדיר איננו רב • אם כן הוא אחד • וכן ראוי לו עוד מדת הקדמות כי הנמצא תדיר איך לו תחלה ולא תכלה א"כ ענין הקדמות דבק לו עכ"פ • וכן נאמר כי מדת הקדמות מחייבת למי שהיא ראויה לו מדת הא' האמת • ומדת המציאות תדירה ומה שראוי לו ממדת האחד האמת • מפני שהנמצא תדיר הוא שאין לו תחלה ומה שאין לו תחלה איננו מתרבה • שכל מתרבה יש לו תחלה • והוא הא' • אם כן אין המתרבה קדמון • והקדמון לא יתכן שיהיה • אלא א' • והתחייבה מדת האחד בחיוב מדת הקדמון וכן צריך שתתחייב מדת המציאות בתחייב מדת הקדמות • כי האפס לא יסופר לא בקדמון ולא בחדש :

וכבר

התבאר כי המדות האלה השלש ענינם אחד והנראה נהן א' ושאינן מחייבות שנוי לעצם כבוד הבורא יתעלה • ולא הכנסת המקרים עליו ולא הרבוי על ענינו • מפני שהענין אשר נבין מהם הוא שהבורא יתעלה איננו נעדר ולא חדש ולא מתרבה • ואילו היינו יכולין להליץ על ענינו כמלה אחת הכוללת אלו המדות בבת אהת כמו שכולל אותם השכל • כדי שיעלו אלה הני' ענינים בדעתנו בה כאשר הם עולים בשלש אשר זכרנו • היינו מליצים בה עליו • וכיון שלא מצאנו כמה שאנו מדברים בו מן הלשונות מלה שתורה על אמתת ענין הבורא יתברך • הוצאנו הענין ביותר ממלה אחת • והרבי הנמצא במדות הבורא יתעלה איננו מצד עצם כבודו רק מצד קוצר כח מליצת המספר מהשיג ענינו במלת אחת שתורה עליו • וצריך שתבין מענין הבורא שאין פמיהו דבר • וכל אשר תספר אותו בו מן המדות • צריך שתבין מהם ריחוק שכנגדם ממנו • כאשר אמר אריסטוס השוללות במדות הבורא יתברך אמתיית מן המחייבות • מפני שכל מה שמחייבין לעצם כבודו מן המדות איננו נמלט ממדות העצם או ממדות המקרה ובורא העצם והמקרה לא תשיגהו מדה במדותם בעצם כבודו וכל המרוחקות ממנו מן המדות הן אמיתות בלי ספק • והנה נאותות לו • כי הוא נעלה מכל מדה ותאר • ומרויבם מכל דמות ודמיון ועל כן אתה צריך שתבין מן המדות האלה השלש אשר

מרפא לנפש

ע"כ הוא ג"כ אחד אמת וקדמון לכל דבר כיון שלא היה הפסק צמיתתו מעולם ועד עולם ולא היה שום זמן שלא היה נמלא : (כאשר אמר אריסטוס הסוללות כו') הוא לטן שולל שלל ממסור ומרחיק דבר מעליו • ור"ל שטוב יותר לשלל ולסחיק מהצורל ית' המדות שהם חסרון אללו למשל שיותר נכון לומר על הנורה ית' שחינו מתרנס ולא נעדר ולא מחודש שהם הסיפך והשליטה והם אמת יותר משתאמר עליו ומקרה אותו דרך חיוב שהוא אחד ונמלא וקדמון • כי אין לנחנו מצינים אחרות רק כאשר יסוגרו כמה חלקים יחדיו ואיננו נמלט או שיהיה מעדת העלם או מקרה שהם העשרה הסוגים הכלל ואין ספק שהצורה העלם והמקרה לא תשיג אותו שום מדה מעדות נצואו : (כי הוא נעלה) ענין עליו ומצינות מליצות נז עניני שפלות ומסרון : (רבות ודמיון) דמות הוא' לנור ודמיון שהיה דומה לדבר אשר מלי

שער היחוד

אשר זכרנו • הרחקת שכנגדם מעל הכורא יתברך :
אך המדות האלהית הפעוליות הם המדות אשר יסופר בהן הכורא
 יתברך מצד פעולותיו • ואפשר שישתתף בספורם עם קצת
 כרואיו והתרנו לספר אותו בהם מפני הדיק המצריך אותנו להודיענו
 ולעמוד על מציאותו • כדי שנקבל עבודתו • וכבר מצאנו שמשמשין
 במין הזה מדות הכורא בספר התורה ובספרי הנביאים הרבה מאד
 ובתושבחות הנביאים החסידים והם על שני דרכים הדרך הראה מדות
 שהן מורות על דמות וצורה גשמית • כמו שאמר הכתוב (בראשית ח'
 ויכרא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים כרא אותו • (שם ט') כי
 בצלם

ברפא לנפש

פי' דמות יאמר על תננית גשמית נפועל ודמיון יאמר על מחשבת מנח המדמה
 עכ"ל :

אך המדות האלהיות הפעוליות (שזכר לעיל ועתה מפרש אותם ואמר שהם
 נאמרים מצד פעולותיו : (והרתירו לספר אותן כו') וספר לנו לספר אותם
 צמלות בהשמיית אף שפי' שהם הוא סלא נדת אך הלחץ והדחק מצריך אותנו לנס
 כדי שנוכל לדבר זו ית' • ונדע שיש לנו צורה ושאלנו מייצגים לעצדו וסיים לקמן ולא
 היה מהפכים אותו צמלות דקות וענינים רוחניים לא המלות ולא
 הענינים ולא היה אפשר שפענוד דבר סלא נדע כו' ע"ש : (ורחם על שני דרכים כו')
 וז"ל הכורא צמלת • השני שהמדות משתנות זולתי השם המפורש ית' לטלסה חלקים
 שההיכנס מעשיית או טפוליות או טוליות והמעשיית נלקחים מהמעשים הנאים ממנו
 בצמלתיים טבעיים כמו מורים משפיל אף מרום רחום וחנון קנוא וטוקס צבור נדיב
 והדומה להם והפעוליות כמו צורך ומצורך מהולל קדוש רם ונשא נלקחות מרוממות
 המדרגים לו והלסה הם רצות אינם מחייבות לו ריבוי ולא מולאות אותם מן
 המדות • אבל הטוליות כמו חי ונמדד וראשון ואחרון יסופר עליו צללה כדי לשלול
 ממנו הפכס לא לקיים לו אלא על הדרך שצמחנו מצינים מהם כי אין אצחנו מצינים
 מייים רק שברגשה ותנועה וכבר התעלה מהם כו' ע"ש באורך דברים מאמר ד' ועיין
 במורה שפארץ צוה מאוד בכל חלק הראשון ע"פ פשטן דברים המתיישנים על הלז
 בהצטונות גדול ונפלא ע"ש :

אבנבם עדיין לריכין אנו למודעי ולא כור ולידע שיש פנימות ותרן וסודות גדולות
 צנניני מדות ותוארים הטוקס בתורה כידוע לחמי' הלמת וליים אשרי
 הזוכה לעמוד בצדו ה' ליראיו ולמותו נצוים ה' • וז"ל שעי' אורה בהקדמה כלל
 גדול דע כי אמתת עולם הנורא ית' אינו מוגשת לזולתו ואין בכל המוגי מעלה יודע
 מקומו כי' עם אמתתו הלא תראה מלאכי מעלה מה הם אומרים צורך כבוד ה'
 מנאקומו כל מקום שהוא ואם עליונים כד תתאווים עאיכו ס"כ כל אותן הענינים
 שאלו קרין בתורה כגון יד ורגל איזן ועיין כו' מה הוא דע והאמן שאין כוני' אצל
 הוא ענינים פנימים ופנימים לפנימים צממת מליאותו ית' אשר מהם המקור
 והשפע יואל לכל הנמלאים צורת הש"י כו' ע"ש באורך ובהז עוד צש"פ אצל שגבל עם
 ושם תלוי' כמה כנויין וככל כנוי תלויין כמה כנוי' אחרים והם שאר כל מלות התורה
 עדין שמואל כל התורה כלה נארגת על הכינוי והכינוי על השמות והשמות הקדושי'
 בולם תלויים על שם הויה וכולם מתאחדין צו נמלת כל התורה כולם נארגת על שם
 הסויה

שער היחוד

בצלם אלהים עשוה את האדם • (צמדנר ע"ג) על פי י"י (ישעים ת"ה) אני
 יד' נטו שמים • (צמדנר י"א) באוני י"י • (שמות כ"ד) ותחת רגליו •
 (ישעים כ"א) ורוע י"י • (תהלים כ"ד) אשר לא נשא לשוא נפשי • (בראשית
 ו') בעיני י"י • (שם ח') ויאמר י"י אל לבו • והדומה לזה מן האכברים
 הנאמרים • והשני • מדות שהן מורות על תנועות ומעשים גשמיים כמו
 שנאמר (שם) וירח י"י • (שם ו') וירא • (שם) וינחם • (שם) ויתעצב אל
 לבו • (שם י"א) וירד י"י • (שם ח') ויאמר י"י • (שם ח') ויחזק את ידיו
 י"י • (תהלים ע"ח) ויקץ בישן י"י ורכבים אלה ממעשה המדברים • אלא
 שקרמונינו ז"ל בפרשם כתבי הקדש • תרגמו לנו המין הזה מן המדות
 ודקדקו

ברפא לנפש

הסויה ולפי' נקראת תור' ה' תמי' עכ"ל ע"פ ש' צנוד ורומצ ספרו מזהק' אל הק"י
 כל מדה ותואר א"ך ומה הם רמוזים ונס' שומר אמונים ספריך צוה ג"כ והוא כמעט
 יסוד הם' ותוכן מדבריו הנחמדים מה שנוכל לנבין הוא שהמדו' סאלו הם ספירותיו
 הקדושים וכן עליות אמלעות והשתלשלו' מהש"ם ית' וכן הם מידותיו וכן הם
 שמותיו הקדושים שהש"ם ית' מתלכז בהן ובהם ועל ידיהם הוא סינוי ההגם
 שצועלמות כמו שסינוי הפעולות נחלם הוא ע"י איברי' והשמה שצאדס אחת סיה
 בן סטיוים שנספירות הקדושים אינו מלד השמה טחסו סה"ם יתנצך אלא
 מלד הספירות שכן כללים ועדיין שנסה ואו סגולו הסנויים ע"ש באורך ועיין
 הנריחה והנריחה נזיריה וביזירה נשמה ואו סגולו הסנויים ע"ש באורך ועיין
 בצל"ש דף י"ב דברים נחמדים צננין הוא וקולר דגריו הם נדרך הוא שהמדות
 והתוארים הנאמרים בתורה צמלות גשמיות כגון יד ורגל עין וכיוצא שמה העלם
 הוא צמלות העליונות וצמדות הרוחניות הם נקראים כך צעמ' ואנחנו קוראים
 אצרכו ומדותיו נדרך שאלה מהשמות הנ"ל ולכן נקרא לסוגנו ל' הקדוש שמקורם
 מעיקום קדוש שכל השמות והמלות שבה צא' ממקום קדוש וטהור אצל צוודאי אין
 הדמות שי' ד' זה טוח לזה טוקרס שם צא' ממקום קדוש וטהור אצל צוודאי אין
 דעתיו כי אין צנו יכולת להנין את זה כל עוד שאנחנו מלוזטים בחומר הזה ע"ש
 דברים נחמדים מזהב וגו' ואין לקר' צאתי כדי שיהא רק לזכרון צין עייניו דברים
 עיקרים נדרך כלל ומה שהצאתי צננינים סאלו די למצינים (הדרך ה' כו') כמש"ם
 ויצא אלהים את האדם צללמו כו' עיין במורה פ"ס טכח דברים ישרים על מלת
 כלל והשפס שנין ללס ותמונה וז"ל וחי' כי סוקר' המפורסמת אצל המון אשר היא
 תמונת הדבר ותאר' שמה המיוחד לה צל' עברי' תואר אמר יספ תוארן ויפס מראה
 מה תואר' כתואר' בני העמלך וכאמר צנורת המלאכיות (ר"ל העשוי צמלכס יתארהו
 צטרד וצמחונה יתארהו וזהו שם סלא יפול על השי' כלל חלילה והם • אמנם כלל הוא
 יופל על הצורה העשעית ר"ל על הענין אשר צו נתעלם הדבר והיה מה שהוא והיא
 אמתתו מאשר הוא הנמלא שהוא (כמו שצארכי' צמלת נדר לעיל צרים השער
 הסי') אשר הענין שהוא צאדס הוא אשר צענורו תהיה הסגסג המושית ומפני ההשגה
 הזאת הטיכלית נאמר צללם חלקים צרה אלותו ולכן נאמר צללם
 תנזה כי הצוין דבק צנפס אשר היא הצורה המושית לל לסכונת הצארכים ותאמר כו'
 (אלא שקרמונינו ז"ל כו' תרגמו לנו) ומצאתי צס' האמונות דגרי' כאלס ומסי' וצנול
 תרגום ר"ל חוקקלם ותציריו הם היו תלמידי נביאים יודעים יותר דברי הנביאים
 ואלו

ודקדקו בו כפי יכלתם להבינם דרך כבוד ויחסו הכל אל כבוד הבורא
 יתברך • כאשר תרגמו (גלוסית כ"ט) והנה י"י נצב עליו וז"ל יקרא די
 מעתד עלוהי (סס י"י) וירא י"י וגלי קרם י"י • (סס י"ח) וירד י"י ואתגלי
 יקרא די"י (סס ל"ט) ויעל מעליו אלהים ואסתלק מעלוהי יקרא די"י •
 הוציאו את הכל דרך כבודי והרחיקו אותם מהבורא יתברך כדי שלא
 ישיגוהו שום הגשמה ולא שום מקרה • וכבר האריך בכבוד הענין הזה
 הגאון הגדול רבינו סעדיה ז"ל בספר האמונות ובפירושו סדר בראשית
 ובפירושו סדר וארא ובספר יצירה מה שיש בו די • ושלא נצטרך עמו
 לפרשם ולבארם בספר הזה • ואשר נסבם עליו כלני כי הדחק הביאנו
 להגשים הבורא יתעלה ולספר אותו במדות הברואים כדי לשער ענין
 שיקיים מציאות הבורא יתברך בנפשות • והוציאו אותם מפרי הנביאים
 לבני אדם במלות גשמיות שהם קרובות לשכלם ולהבנתם • ואילו היו
 כספריסאותו בענין שראוי לו מן המלות הרוחניות והענינים הרוחניים
 לא היינו מבינים לא המלות ולא הענין • ולא היה אפשר שנעבוד דבר
 שלא נדע • כי לא יתכן עבודת דבר שאינו נודע • על כן היה צריך
 שתהיינה המלות והענינים כפי כח בינת השומע • כדי שיפול הענין
 על לבו • על דרך הגשמות המובן מן המלות הגשמיות בתחלה •
 ואחר כן נתחכמו ונדקדקו להבינו ולהודיעו שכל זה על דרך הקורבה
 ומליצת הספר • ושהענין האמתי הוא יותר דק ובעולה ומרומם ורחוק
 מאשר נוכל להבין אותו על תבנית דקות עינינו • והמשכיל הנלכב
 ישתדל להפשיט קליפות המלות וגשמותם מעל הענין • ויעלהו
 במחשבתו

מרפא לנפש

ואלו היה אללס (הפירוש) שלם המלות נגשמיות היו מתרגמים אותם לנו כאשר הם
 (כפשוטם) אך התנזר להם מהנביאים מן ממה שיש נשכלם כי אלה המלות
 המוגשמות להם צדס ענינים גדונים ויקרים ולכן תרגמום כאשר התנזר להם
 ככ"ל • וכתב עוד על כבוד סגורא יתנזר ז"ל ונאמר כי זאת סגורא (מה
 שראו הנביאים מראה כבוד ה' ודמות אדם) גרוסא ר"ל נכרל לשעתה וכן כס"ו
 והקריב וינשאיו כולם מחודשים חדס סגורא מאור לאמת אלל נביאיו כי הוא שלם
 דגניו פליו ויהא כורה יקרה מן המלאכים עומם נזריאם' בעלת הוד ואור והיא
 נקראת כבוד ה' ועלי' ספר קלת הנביאים מוס סוית עד די בורסוין רמיו ועליה
 אמרו חכמים שכינה ויש סתיה אור בלא לורת אים וסגורא הגייל נניאו סהסמיעו
 הננולס מנורס גרוסא מאור הקרא כבוד ה' כאשר נזרנו וממה שמורה על מה
 שאמרנו מה שאמר הנביא על זאת סגור' בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אום' ולא
 יתכן שיהיה זה המדבר הוא אדון העולמים כי התורה אמרה ולא קם נביא עוד
 בישראל כמשה אשר ידעו ה' פניהם כפניהם אלל שאר הנביאים המלאכים דברו עם כו'
 ע"ס צאורך (ע"כ היה צריך שתהיה המלות כו') ר"ל נשכל זה כדי שידע ויבין
 הכל עניני הש"י כל מי שיסמע דברי אלקים צין חכס צין טיפס ואח"כ נתחכם לו
 ודקדק לפרס אותם ולסבין לכל אחד ואחד שאין הדברים כפשוטם רק היא ע"ד
 המליצה והקירוב (והמשכיל הנלכב) ר"ל בעל לב נצון יסמע לעצם חכס • (וישתדל
 נעמום ולהפשיט קליפות המלות) ויסור המלגוס הגשמי שהוא המלס הסגמית הלוניס
 הענין

במחשבתו ממדרגה אל מדרגה עד שיגיע מאמתת הענין הנדרש אל
 מה שיש כח יכלתו והשגתו והכסיל הפתי יחשוב הבורא יתברך על
 דרך הנראה ממליצת הספר וכשהוא מקבל על עצמו עבודת אלהיו
 הוא משתדל לעשות לבבדור • יש לו מענה גדולה מצד פתיותו
 ומיעוט הבנתו • מפני שאין האדם נתבע אלא כפי יכלתו והשגתו
 בשכלו • והבנתו וכחו וממונו • אלא שהכסיל כשאפשר לו ללמוד
 החכמה ומתעלם ממנה הוא נתבע עליה ונענש על אשר קצר ועמד
 מללמוד • ואלו היה נוהג הכפר כשמתרגם הענין הזה המבוגר הראוי
 באמתו אשר לא יוכל להבינו כי אם המשכיל הנלכב לכד • היו
 נשארים רוב המדברים בלי דת וכלי תורה מפני קוצר שכלם וחלישות
 הברתם בענינים הרוחניים • כי הדבר שיוכן ממנו ענין לא יזיק
 למשכיל מפני שהוא מכיר בו ומועיל הכסיל כדי להתישב בלבו
 ובדעתו כי יש לו בורא שהוא חייב בעבודתו •

זה

דומה לאדם שבא אל אחד מאותיו מן העשירים והיה חייב
 בארוחתו • והיו לו בהמות שחייב לתת להם מספוא ושלח
 אליו רבחה מן השעורים לבהמותיו • ישלח מן המאכל הראוי לו מעט
 כפי

מרפא לנפש

סענין סרומי וסדק וידע שיש נחמו דבר רומני מאד • (והכסיל הפתי כו') אף
 על ז' של יצין את זפת מחמת שאין צינתו משיג את זה וסו' של סדגים הס כד
 נגשמות כמו סכסכת ונשכל זפת לא סר מכל מלות ה' ועוד את ה' נחמימות וכל
 שלם נפלי תמו לוה יש טענה גדולה וס' להם לא סקר ודרס כל דבר על מכוני מאחר
 שכלו אין מגיע לוה • (בפני סאין נחצט) לתת דין וסשנן לפני מלך ממי' ה'
 סקני' • (אלא כפי יכלתו וססגתו נשכלו) כפי יכלתו להסיג נשכלו והננתו כי לאו
 כל אדם זוכס ללמוד כל החכמות ולא כל סרוס' ליעול את ססס כו' עד שיהיה ראוי
 לס ג"כ ע"י מעשו' הטובים סוכים • צלי סיג וכפי מס סחלק לו ציוני וכן אמרו
 צוהר כמה פעמים לאו כל מוחל סניל דא עיין צס' סומר אמונים נהקדמס סנייה •
 (וברו וממונו) כי מי סהא חולה וחסל לא יוכל לעבוד עבודת ה' סכנידים סו
 להפענות סרצה וכיוצא וכן עגי לא יוכל לעשות דקרות וג"ח כמו עשיר וס' סכתת
 ידו סוף דבר אין הקצ"ה צא נצרוני' עם צריותיו • (אלא סהסכיל כשאפשר לו
 ללמוד כו') כי הלימוד הוא יתד סהכל תלה צו משלל למד לא עסס וסוף סיוול
 לתרבות רעס ר"ל כמי' רשיי נחוכחה על פס ק והיה סס לא סתמעו לי ולא טעסו
 גו' ומונה שבע תועבות סנוצעים מציטול תורה ולספך אמרו וס' סנגד כולם
 סהתלמוד מציא ליד מעסס ולא ע"ה ססיד וסחילת • דינו סל אדם על התורה שלם
 למד כו' וכתב צס' קי"ח סר איו לאדם שיהיה אל לנו מה סמוניס מפיו צכל יוס כמה
 פעמים נפתלו ססייעו לו מן הסמים צלימוד התורה סאומר סערג נא' ה' אלהינו
 את דברי תורתך צפנינו כו' • וכן צלננו לסצין ולהסכל כו' • וסאר עינינו נחורתיך
 ססינו אבינו לתורתך צרוך כוא אלהינו סנרלנו לכבודו וכו' סוא יפתח לנו נחורתו
 וכו' וסס לנו רחוק ממנו וכל סיוס סולך ססס' ואין נוגס לו מלסנות דצרי תורה
 ר"ל לפי מדרגתו כ"ל סלס יכלסויוס על גלומותיו ועל דצרי וסלס הטוב יכפר צעד •
 זה דומס כו' נצרוחתו צמוותיו ולכנדו צכל סעונ • כמו טוב ארוח' יק' וגו'
 וכן

כפי הצורך והמכפיק למונו בלבד • וכן תרחיבה לשון הקדש וכל
 ספרי הנביאים ורבי החסידים במדות הבורא יתעלה במליצות
 חגשמיית אשר זכרנו כפי הבנת ההמון ובלשון שמדברים בו בני אדם
 איש אל אשה וכל כן אמרו רז"ל בדומה לענין הזה דברה תורה כלשון
 בני אדם • ורמזו הספרים במעט מן הענינים הרחניים אשר יבינום
 אנשי השכל והלבנות להיות הכל שוים בדעת מציאות הבורא יתברך
 ואם תתחלק אמתת עצם כבודו בדעתם • וכן נאמר בכל ענין דק שיש
 בספר תורת האלהים כמו גמול העולם הבא וענשו • וכן נאמר בבאור
 החכמ' הצפונה אשר כוננו לבארה בספר הזה כי התורה קצרה בבאור
 ענינה מפני שהמכה בו על השכל ורמזה ממנה כרמזים להעיר עליהם
 כבר וברגום בתהלת חספר הזה להתעורר אליה כל מי שיוכל לחקור
 עליה ולדרוש אותה • כדי שיעיר אליה ויבינה • כמו שנאמר (משלי כח)
 ומבקשי יי' יבינו כל • וכבר הזכירנו הנביא שנשמר מחשוב שיש ליי'
 צורה או דמיון כמו שנאמר (דברים ד') ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי
 לא ראיתם כל תמונה ואמר (סס) ותמונה אינכם רואים • לתי קול •
 ר"ל הזהירו במחשבותיכם ורעיוניכם שלא תמשילו לבורא יתעלה
 תכנית ולא תדמוהו בדמות ולא דמיון מפני שלא נפלו עיניכם על
 דמות ולא על צורה בעת שדבר עמכם • ואמר (ישעיה מ') ואל מי
 תדמיון אל ומה דמות תערכו לו • ואמר (סס) ואל מי תדמיוני ואשוח
 יאמר קדוש • ונאמר (תהלים פ"ט) כי מי בשחק יערוך ליי' דימה ליי'
 בכני אלים • ואמר (סס פ"ו) אין כמוך באלהים יי' ואין כמעשיך •
 וחרבה בזה • ומפני שנמנע לדמותו בשכל ולהמשילו ברעיון • מצאנו
 הספר תזח שהוא מיחס רוב שבחיו ותהלותיו אל שם הבורא כמו
 שאמר

מרפא לנפש

סוף לחשוב שיש לה' זורס או דמיון כמי' ונשמרתם מאוד וגו' • (אחר מליצותו)
 אחר שנתגדר לנו מליצותו לא ידענו יותר • (רק שמו הגדול) והוא שם המפורס
 שמו העלם זה שמי לעלם כחיי כי שם זה לא נודע אלא שגלה אותו לנביאים וכל שאר
 השמות הם נלקחים מרוממת המדברים לו ויש לללם פי' וזיכור כמו אדני כמו אדני
 יוסף והאלקים נקראים השופטים וכן רחום ומנון שם המפורס כמם שהאריך
 ז"ס בעל ה' הכוזר וז"ל והיה שם זה שמו מיוחד לנו שמי' אחר יוד' אותו אמת' ידענתו
 וזלתינו והוא שם נודע כמו שפתס אומר פלוני זסם נודע כראובן ושמעון אחרי אשר
 יוזן ממלת ראובן ושמעון אמתת עימיכם ולא יסגול (זה השם) פי' הידיעה כאשר
 פי' וספת על אלקים כמו ויאמר האלקים וגו' (וע"כ טהם בתקנות דנים צ"ס שמו)
 אשר ימינו זסם יסודו נסתר עד כאן לטוני (וע"כ טהם בתקנות דנים צ"ס שמו)
 כפל וטסה כ"פ זסורה שמו המיוחד לזר כמו וידבר ה' כי לא ננין ממנו
 צלמי שמו ומליצותו • (וכבר ררפו שם כבודו אל השמים וכו') והוא מעשע ובעילה
 כי הוא נודע אלינו מן הזד הזה שמענו ידענוהו כו' ר"ל על ידי השמים והארץ
 והרוחות ידענוהו והסכלנו ענינו ומליצותו כמי' שמו מרוס עיניכם וראו מי זרס
 אלה • (והעילה זוס כי הו"ס כו') עד שמי לעלם כל זה אינו צ"ס ע"ל מ"ה •
 (ונודע אלינו הז"ס מצד אבותינו) ל"ל לגרום ונודע זוי"ו וקחי ארלמטה וייג
 ומליצותו נודע פלינו וקחי ומליצותו ארלמטה ירחוק ור"ל שר"ס עניני אלקינו כל
 מה שלא היה נודע בעולם יש לנו קבלת מלצותינו לפי שנגלה להם והודיע להם כי
 סודו ודרכיו מה שלא היה נודע וזלתינו מהסאומות ולכך אמר לישראל ה' אלקי אבותיכם
 וגו' אע"פ שעדיין לא ידעו וזלתינו מהסאומות ולכך אמר לישראל ה' אלקי אבותיכם
 והארץ וכדומ' כמי' שמו מרוס עיניכם וגו' • (אך העלה זוס) כעטס ט"ר שמו
 למצות • (שנודע חלינו) שהוא מודיע אלהותו חלינו או פי' שנודע חלינו שאננו
 יודעים

יוד

מרפא לנפש

(וכן תרחיבה לשו' הקודש כו') דברים רבים ונמלות גשמיית כפי הבנת
 המון השם כי לוני סה"י מנארים להם כל הלוך כפי הבנתם לא ידעו ולא יבינו כלום
 (ורמזו הספרים כו') אצל זענינים הדקים והרוחנים לא הולכו מה האריך כ"כ רק
 צרמו מעט כי הם נאמרים לחכמים ומאשכילים ודי לחכימא זרמיזא • (להורות הכל
 שוים כו') ר"ל כדי שיע"פ יהיה ידוע לכל שהשי' הוא מלוי א"כ כה"ס מלוי ואדון
 הכל רלוי לעצדו • (ואם תתחלק כו') ואע"פ שדיעותם חלוקות זה יודע מעט וזה
 יותר אצל עכ"פ הכל שוים צדעת זו שהשי' ז"ס הוא אדון הכל (וכן נאמר בכל ענין
 דק וכו') ר"ל וכן נוכל לתרץ על כמה דברים שהם תמוהים בעינינו למה לא הוכיזה
 תורס זכר היע"ז גמול ועוכס שהשי' רק צרמו כמי' שער הנעמוח צ"י חלק השני
 ע"ס זאונד • (וכן נאמר זיכור הסמכס הפנויה) ר"ל טחונ'ת מה שהי"ז האדם לו'
 זלנו ונמלפנו טלל זיכורה אותס הטורס דרך ארוכס רק זקיזור וצדמו כאשר זכר
 צמחלת הספר והוא ג"כ מפני שהמכס הטורה על המסכיל סינין מתוך הקיזור וקרמו
 ויתעורר אליהם לדרוס ולחקור עליהם כי הם דברים המסורים אל המשיג' והכנוני'
 כמי' ומקשי ה' יבינו כ"י (וכבר הזכירנו הנביא שנטמר כו') טלל תאמר פן וזלתי
 כל השמות והתוארים הם כפשוטן כי אין המקאל יולא מינדי פשוטו בכל מקום לזר
 אמר שדני זה כתזון נקטו וטקוי זנניא'סומוטלס זכתי'סומוטלס זכאל שזיכור גמול
 הוא

שער היחוד

אשר ירשנו מהם דרכיו • כמו שאמר (נחמיה י"ח) כי ידעתיו למען
אשר יצוה את בניו ואת בנותיו ואת אחריו ושברו דרך יי' לעשות צדקה
ומשפט • ואפשר שנודע אליהם בעבור התייחדם בעבודתו כדורם •
מפני שהיו אנשי דורם עובדים לאלהים אחרים • וכן נאמר בהקראו
(שמות ג') אלהי העברים • (נחמיה י"ג) אלהי ישראל • וכמו שאמר
הכתוב (ירמיה') לא כאלה חלק יעקב כי יוצר חבל הוא • ואמר דוד
(תהלים י"ו) יי' מנת חלקי • וכוס אתה תומיד גורלי זאלו היינו יכולים
להשיג אמת ענינו • לא היה נודע אלינו בזולת היובין שנמנע משכלנו
השגת אמת ענינו • ספר עצם כבודו שהוא אלהי • מבחר יצרו
מדברים ושאינם מדברים ועל כן אמר למשה רבינו ע"ה בעת ששאלו
ואמרו לי מה שמו מה אמר אלהים • ויאמר כה תאמר לבני ישראל
איהיה שלחני אלכסניו שידע שהשם הזה לא יבין העם ממנו אמרת
ענינו הוסיף באור ואמר כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם
אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמו לעלם
זה וזכי לדרור דוד • והיה רצונו בזה אם לא יבין העם המלות האלו
וענינו בדרך שכלם אמור להם שאני הוא הדרוץ אצלם מצד הקבלה
שקבלו מאבותם • מפני שלא שם הכורא דרך לדעתו זולתי אלה השני
דרכים

מרפא לנפש

יודעים אלהו מחמת אנוחיו שירטו מהם דרכיו והיה כל בני ישראל יודעים
שאלקי אבותם הוא חלבי ממה מפני שהיה ענינם מפורסם מאוד שאלקים היה דבק
צמם כמו שהספיק נב' הכוזבי ע"ס • (ואפשר שנודע עליהם) ר"ל ולכן זכו
אנוחיו לזם שנגלה עליהם • והיה יודעים אלהותו יותר מכל בני אדם מפני שהם
קבלו עבודתו ומלותיו ושאר בני אדם עובדי עבודה זרה היו כאשר הוא ידוע
ומפורסם נתורה (ובן נאמר בהקראו) וכן יוכל לומר על מה שנקרא חלקי הצדקים
או חלקי ישראל הוא ג"כ משעם זה • שני ישראל קבלו עבודתו יותר משאר האומות
לכן ראוי לקרותו ית' חלקי ישראל וחלק יעקב ר"ל אלהי יעקב • כי הוא חלקם שאלקו
ישראל ונחמו את ה' לחלק ולחלם לעבוד אותו וחלק ה' עמו • והוא נחר צמם והם
כונתו מכל העמים ומהם שאמר דוד ה' מנת חלקי עדי ג"כ • (ובין שנמנע
משכלנו כו') ספר עמם כבודו כצא לספר להודיע אחריו את עמם כבודו ית' קודיע
אותנו שהוא חלקי מנחר יצוריו כל האנוש ספלו ידעו שהיו סגולה ושונים מכל
שכל בעולם וכן מדברים על האנוש ספלו ידעו שהיו סגולה ושונים מכל
צני האדם וכן השמים והארץ והחיות שהם מנחר יצרות מכל הנמצאים שאינם
מדברים ולכן ירף שמו אל השמים והארץ ואל האנוש שהם מנחר יצרותיו וע"ס
אמר למשה כו' וכוון שידע שהשם הוא לא יבין העם כו' נראה מלשנו שהשם הוא
הוא ג"כ שם עמם כמו שם הסו' ית' ואין לו פי' וציאור וכן דעת הרמב"ם בפ"ה שמו
ונספר הכוזב כחז וז"ל אצל אהי' אפשר שהיה מן השם הוא (ר"ל כסם הוי' סוכר)
ואפשר שהוא נגזר מהים ורש"י לא למנוע מהשם צלמות העלם אשר ידעתו כמנעת
כו' אך אמר להם שהים ופירושו אשר אהיה והטעם הנמלא אשר אמלא להם צמם
שיצטוו אל יצקו ראיה גדולה מהמלאי עמם כו' וסמך לו מה שדומה לזה בצומת
חלקי אבותיכם שלחני אליכם וגו' המפורסמות בהמלא ענין חלקי עמם המיד עכ"ל
הים

וכ"כ האור' שהשם הוא נגזר מן

שער היחוד

דרכים • האחד מה שהשכל מראה מדרך אותות פעולותיו הנראות
בבריותיו • והשני מצד הקבלה מן האבות כמו שאמר הכתוב (איוב
ט"ו) אשר חכמים יגידו ולא כהרו מאבותם •

ומפני

שהיתה השגתנו לכל נמצא על אחד משלש צדדים •
האחד מהם הרגשותינו כראות וכשמע וכמעם וברית
וכמשוש • והשני בדרך שכלנו והוא שער הראיה על הדבר הנמצא
מסימניו ומעשיו עד שנתקיים לנו אמת מציאותו וענינו ממנה
בקיום השגתו בהרגשותיו והוא הנקרא בספר דעת ומוסר השכל
והשלשי ההגדה האמתית והקבלה הנאמנת • ומפני שנמנעת השגת
הכורא מצד הרגשותינו לא יכלנו להשיגו אלא מצד ההגדה האמתית
ומצד הראיה עליו מאותות מעשיו כלכד וכוון שעמדו לנו
ראיות מצד אותות פעולותיו כברואים ורבו מספריהם • רבו ספורי
מדותיו יתעלה אבנורם וספרותו הנביאים והחסידים ככפולים שאין
דומים זה לזה • אמר משה רבינו ע"ה (דברים ל"ג) הצור תמים פעלו כי
כל דרכיו משפט • ואמר עוד (ס"ו) הוא אלהי האלהים ואדוני
האדונים האל הגדול הגבור והנורא וגו' • ואמר (ס"ט) עושה משפט
יתום ואלמנה וגו' • ואמר הוא יתעלה בספור מדותיו (שמות ל"ד) יי'
מרפא לנפש

היה ע"ס צפ' ס"ג מח"א • (מפני שלא סם הנורא כו') סלא עשה סגולה כו' •
ומפני שהיה הסגולתו לכל נמצא) ד"ל נשלט דרכים כאלה דרך להשיג כל דבר
הנמצא בעולם או בהגדה דיינו נחוסים נראו' או נשמיעה כו' (והשני
דרך שכלנו והוא שער הראיה) כשמציאים ראיה נכונה על הדבר שזוהי נמצא
כמ"ס לעיל ספ"ו כסמל' כחז מסוד ע"כ יס ארסיתודע לכתוב כחז כחז א"פ
סלא ראיה • א"כ הכחז ראיה עליו כללו הסגולות בהרגשותינו וכן כל כיוצא בזה • מי
(ודוא הנקרא בספר) אפשר שר"ל נספר משני (ד"ע'ת או מוסר או הסכל) כי מי
שאין זו דעת או מוסר והסכל לא ידע להניח הראיות והמופתים הסכליים חף סיוכל
לידע נחוס וכן לר"ד לייסר עצמו עד שירגיל נמוסלות וכיוצא לכן נקרא מוסר הסכל
כ"כ צמ"ה • (והשלשי כסגור האמתית כו') וז"ל הכוזבי וכל קהל עדת ישראל
שיינים להחמין בכל מה שכתוב בתורה אשר התגבר אלם המעמד הוא נלא י
עניינם יחסי הקבלה הנמנעת שהיא כמראה העין עכ"ל וכתב הרד"ק והתאמת
אלנו מפי הספרים אשר הם ידועים מלכות דוד אשר דרך לכתוב הקבלה הזאת
כמנה אלנו ונתקפה בלזותנו כאלו ראו עינינו ושמעו אזינו ויורה עלינו • לזנו
ויחזר • וכתב הרמב"ן צום כי לא נעיד סקר לנבינו ולא נחיל' משה דבר הנל ואין צו
מועיל ויחמיו נוראי שלחני כולנו צמינו וכל מה שספרנו להם אמת כו' ע"ן לאור
באורך נב' הכירות שלז נזירות מ"ס עוד כתבו הנה יגידו המגידים כי יש עיר
שמה ק'שטנייה צעולה ויהו לא חקר שם ולא ראה אותה אצל לפי שכל אשר היו
שם מגידים ענינם ואין נחמ"ס צנייהם יתגבר אלנו שהוא כן וכן הספרים שכתבו
ידועים מלכות דוד אשר דור לא נמצא בה נחמ"ס בכל האמות גם כל הספרים שכתבו
בה מוצח טמם עד מנחה לא יבא ש אחד תת חנינו לפיך יתגבר אלנו שהוא אמת
וייזי ונכון וכו' • (ובין שעמדו כו' ורמז כו') כי מי יוכל לספור כל פעולות
הנמנעות בצדדיו • (ולכד רמז ספורי מרוחיו) כי כל' לא יוכל להספר נגודת ה'
מפעולת

י"י אל רחום ותנון אך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים וגו' .
 וכל אלה המדות הראיה עליהם מסימני מעשיו בכריאותיו והחכמה
 והיכולת הנראית במעשיו ואם נחקר על הענין הזה בשכלנו והכרתנו
 נלאה מהשיג הקטן שבקטנים מוחלקי מדותיו ושכחו כמו שאמר דוד
 ע"ה (תהלים ע"ג) רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך
 אלינו וגו' . אגידה וגו' . ואמר (סס ק"ו) מי ימלא גבורות י"י ושביע כל
 תהלתו . ואמר (תהלים ט"ו) ויברכו שם כבודך ומרומם על כל כרבה
 ותהלה . י"ג אמרו ז"ל (נדרים ל"ג) ההוא שליחא דצבורא דנחית
 קמיה דרבי חנינא אמר האל הגדול הגבור והנורא העוז והחזק האמין
 אמר ליה סיימתניהו לכלהו שבחיה דמרך ומה האל הגדול הגבור
 והנורא אי לאו דמשה אמריגהו ואתו אנשי כנסת הגדולה ותקנינהו
 בתפלה לא הוה אמרינן להו ואת שבחתיה כולי האי . משל למלך
 בשר ודם שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב וריו מקלפים אותו בשל
 כסף והלא ננאי הוא לו . ואמר (תהלים ס"ה) לך דומיה תהלה אלהים
 בציון ואמרו קדמוניו ז"ל (מגילה י"ח) כמה דכולא משתוקא . משל
 למרגנתא דלית בה מיניו כל כמה דאת משבח לה את מננא לה . על
 כן אתה צריך להמריח נפשך עד שתדע את בוראך יתעלה מצד
 סימני מעשיו ולא מצד עצם כבודו . כי הוא קרוב מכל קרוב מצד
 פעולותיו . ורחוק מכל רחוק מצד דמות עצם כבודו והמשלו . כי לא
 נוכל למצאו במחשבתנו מן הצד הזה אשר הקרובו וכשתגיע להוציאו
 ממוחשבותיך

מרפא לנפש

מפעולת ומעשה אחרת מה שלא ספר חסד ונכד : (אם נחקור על הענין הזה) ר"ל
 להציג נח אמת ממדותיו למשל שאנו מכניין אותו יתנוד בשופט דרך ורחום ותנון
 מי יוכל לדע ולקודיע פ"ך הוא שופט דרך כי פעם הוא גוזר על זה האדם ריש ועוד
 ויסורינ מכאני' והכל במשפט ופעם לא יצר ממנו כל טוב וכן רחום ותנון וביולא
 צום ולכן כל מה שאנו משתמים אותו עפ"י סימני מעשיו והכמתו היא אינו פילוס
 כערך עפה מן היס כפי מה שראוי לו כמה שא' רוד : (רבות עשית וגו') הנה
 דברים עשית צעולך ונפלאותיך ומתשנותיך שעשית צעולס הוא אלינו ר"ל טוב
 לנו והכל לזכרנו חבל לא לזכרו ח"ו או פי' אלינו כלו' בעינינו הוא הכל נפלאות
 גדולות ורבות חבל אין ערוך חלד כי לפי גדלו וערכו מיכה כלום כמ"ס בסוף שער
 הכניס ע"ס ולכן אם אגיד' ודנ' עמו מספר כי אין מספר לנפלאותיך משל למלך
 צ"סו כ"ו) וכתב במיכ"פ י"ט מח"ס ח"ו"ל ולא אמר ר"ח משל למלך שהיה לו חלף
 אלפים דנרין והיו מקלסין אותו צמחם דירכים שהיה מורה זה המשל על שלימותו
 ית' יותר שלימות מאלו השלימות לו רק הם ממינס ואין הענין כן כמו שצארו חבל
 חכמת זה המשל הוא אמרו דנרי וזה ומקלסין אותו צמל כסף להורות שהיו אשר הם
 חלנו שלימות אין חלנו ית' ממינס דבר חלל בולס חסרון צחיקו כמו שמנואר ואמר
 צום המשל והלא גנאי הוא לו עכ"ל (עומי) לשון ערך ודמיון כל' אין לו ערך : (כי
 לא נוכל למצוא נמשותיהו מן הכד הוה כאשר הקדמונו) ככ"ל גרום כאשר הקדמונו
 לעיל שאי' לנורה יתנוד דמות ודמיון או פי' כי לא נוכל כל' מן הצד הזה שער
 הקדמונו לעיל מלך עמס דמות עלס כבודו והוה צהרשס הנשמי וזה נמשע כמו

שמנואר

במחשבותיך והרגשותיך מפני שאינו נמצא ומצאת אותו מצד סמני
 פעולותיו כאלו אינו נפרד ממך . זאת היא תכלית ידיעתו אשר הוהיר
 הנביא עליה באמרו (דננים ד') יודעת היום והשבות אל לבבך כי י"י
 הוא האלהים וגו' . ואמר אחד מן החכמים היודע את הנורא דעת
 יתירה הוא נהגל בעיניו יותר' ואמר אחד החכמים שבכני אדם בדעת
 הנורא . הוא יותר סכל באמת עצם כבודו . ומי שאינו יודע אותו
 הוא סבור שיודע עצם כבודו :

ונשאל

קצת החכמים על הנורא' מהו . ואמר אלוה אחד' אמר
 לו השואל ואין הוא' אמר לו מלך גדול . אמר לו ואנה
 הוא . אמר לו בצפיה . אמר לו השואל לא שאלתיך על זה . אמר לו
 שאלתני במלות האלה שמורות על המדות הראויות לנברא ולא על
 בורא . אך המדות שצריך להבין מבורא' יתעלה מה שאמרתני לך
 מפני שאי אפשר לנו זולת זה . ונאמר על קצת מן החכמים שהיה
 אומר בתפלתו . אלהי אנה אמצאך אך אנה לא אמצאך נסתרת ולא
 תיראה והכל ממך מלא . דומה למה שאמר יתברך (יחזקאל כ"ג) את
 השמים ואת הארץ אני מלא נאם י"י . ותכלית דעתך אותו שתורה
 והזאמין שארתה בתכלית הסכלות באמת עצם כבודו . וכשתדמה לו
 צורה במחשבתך או המשל ברעיוניך השתדל לחקור על ענינו . אז
 תתברר לך מציאותו ותרדה ממחשבתך דמותו עד שלא תמצאהו
 אלא בדרך הראויות בלבד . והדמיון בזה על דרך הקרוב מצאנו
 אמת

מרפא לנפש

שמנואר : (בפני שאינו נמצא) ר"ל על דרך זה אינו נמצא דמיונו כהרגש וגחוסים
 כי כל מה שנמצא כהרגש ונחוסים אין זה צורה עולם כי צורה עלס מין ספק שלא
 ישנ נחוסים כמו שיתצאר צורך ואינו נמצא רק ע"י סימני פעולותיו ומעשיו וחס
 היא חכלית ידיעתו כמ"ס יודעת היום וגו' מלאתי סכסכו וידעת היום ר"ל מנגל
 היותי כל לדע כי ה' הוא וגו' כמ"ס לעיל צפ"ו ע"ס . ונשאר קצת מהחכמים כו'
 הוא סלסל שאינו יודע לשאול על הנורא ית' כראוי כמ"ס לעיל צפ"ד ע"ס הנורא
 ית' אין אדם רשאי לשאול עליו חלל צלס הוא צלנד כו' ע"ס וזה הסואל שאל שלא
 להבין כמו שסואלין ודורסין ככל החקירות מהו . ואין הוא ואנה הוא ככ"ל והחס
 הכסאל הסי' לו כפי שאלתו לפר' לו המלות ולשאלו כונתו : (אמר לו נפשי) ר"ל
 בהסתר בסתר הוא נמצא צסכל חף שאינו נראה נחוס אמר לו שאלתני צמלות כו'
 לגברא מפני שמכות ואיכות ואנה הם עמי' מאמרים והס כולם מקריים כמ"ס לעיל
 צפ"ו והנורא ית' צוהדי שלא יגיטוהו מקרי נעמס כנודו ככ"ל אך המדות כו' הוא
 היום השונת החסס חליו לאמור שאותן מדות שאמר אלוה ה' ומלך גדול וסוקוהו סוכן
 בסתר ובסכל מין ראוי לומר עליו ג"כ נחיונ רק שאי' להנינו זולת שאמרו חלס
 הדברים עליו או המשל ברעיונך או שאל ברעיונך להמטילו לסי' דבר הסתדל לחקור
 ענינו ר"ל כשיעלה נמשנתך להמטילו כו' תראה להוציא דמיונות ממשכני' ע"י
 שחשדל לחקור על ענינו ר"ל עניני ססי' שאין לו סוס דמות או נורה עד שסתפנר
 ק' שלא נדע ממנו רק מציאותו למחותו וככ"ל : (והדמיון צום כו' מוחנו חמת
 הנפש כו') שהיה הדבר ידוע ומצדד שיש ככל אדם כפס המתווה לחלול ולסתות
 ולכל

אמתת הנפש מבלי שגשג ממנה צורה ולא דמות ולא מראה ולא ריח
אע"פ שפעולותיה נראות ומעשיה ניכרים בנו. וכן השכל שפעולותיו
והימניו נכרים ונראים לא נשיג משנו דמות ולא צורה ולא נמשילחו
ברעיונותיו כל שבן יוצר הכל אשר אין כמוהו יתברך. ואמר הפילוסוף
אם הדברים יגיעים בענין הנפש קל וחומר בענין הכוה"א יתעלה. וכיון
שהגענו עד הנה מדברינו אין צורך לבאר הענין הזה יותר מפני שאנו
שייבין לרהות ולירא ולהוחר ממנו כמו שאמר קצת החכמים במופלא
מפך אל תדרוש ובמכוסה מפך אל תחקור כמה שהורשת התבונן
ואין לך עסק בנסתרות ואמרו רז"ל (תניג"ה י"ג) כל מי שלא חס על
כבוד קונו ראוי לו באלו לא בא לעולם. ואמרו (פ"ג ל"ו) היסופר לו
כי אדבר אם אמר איש כי יכולע אם בא אדם לספר גבורתו של מקום
מתבלע מן העולם. ואמר הכתוב (סמואל א' ו') ויד באנשי בית שמש
כי ראו בארון יי. ואמר (משלי ל"ט) כבוד אלהים הסתר דבר רוצה
לוכר הסתיר סודו מבני אדם שאינם חכמים. ואמר (תפלים כ"ט) סוד

מרפא לנפש

לכל הנאותו ולא יוכלו להשיג מה הוא (כן הסכל) שנו לנו משלים ומצויים כל
דבר ולא ננין מהותו. וכתב בצוהרי סהרי אהתנו ג"כ אין משיגין מליכות דארעא וק
דציון וסמו פעמים רוחין לבשו והיכלו סהס טפלים למך. אלו נפשו וטבלו מה
שמכריג זו את המדינה לא ראה אדם ולא השיג מהותו כן כניכולו ראו צמותו
והנצאים לנבזיו ית' סהס האס והענין כניל עכ"ל. וכן עתה עכ"ל. אלו רוחין
י עולמות וגדולתו נצוהים סהס כולם לנצוים של הנורה ית' ש"ן דבר שבעולם שאין
זו כח עכ"ל ית' שנו הוא ח"י וקיים עד עת קץ כמ"ס ואתה מתי' את כולם וכדנ"ל
עתיקין כמו שהפריך זה צמ' שגרי קדושה ע"ס. (ובין שהגענו עד הנה כו' אין
צורך ל' אר הענין יותר כו') וכ"כ בספר הצוהרי כמה פעמים שהרשיות והמפוסים
הרחוקים מהעולם לאדם ומצוי לידו אפיקולוסו והפאריך צום צלל ספרו הישר ודעתו
הוא צללה' סיהים האדם תמים עם ה' אלהיו צלי חקירות ומפוסים עיין סה
ורבצ הסמנים סבלות עכ"ס פיה וז"ל מזה סלה לתור אחר הרי"ר הלז וז"ל
עיקר כל וי בעכ"ס כו' ולא עכ"ס צלצד הוא סאסור לספנות אחרים צמ"ה סלה
כל מחשבה סהוא גרס לו לאדם לעקור עיקר מעיקרי סהורס עושרין אלו סלה
להעלות על לבנו ולא כסית דעתנו לכך ונחטוב ונמסך. אחר הרהורי הלז ומפני
סדעתו של אדם קרה ולא כל הדעות יכולים להשיג סמה על צוריו ואם ימסך כל
אדם אחר מחשבת לבו נמלא מחריב את העולם לפי קולר דעתו ליד פעמים יתור
אחר עכ"פ ופעמים יחטוב צידה הנורה סמה הוא סמה חינו מה למעלה ומה למטה
מה לפנים מה לאחור ופעמים נצוהס סמה סיה סמה היא חניק ופעמי' צתורה
סמה היא מן סמנים סמה חני' ופעמים נקנהס סהיה תורה סע"פ סמה היא
סמה סמה חניק וחינה יודע. חמדו' סדין צהן עד סידע סמה על צוריו ונמלא
יתא לידו מניית ועל ענין זה סהים תורה ונאמר זה ולא סתודו אחרי לנצבס ואחרי
עניינס אחר אהס וזניס לכו' לא ימסך כל אחד מנס אחר דעתו והקצרה ודמה
סמחטבו סמה סמה כך אמרו. חכמים אחרי לנצבס זו מניית ואחרי עניינס
או נזות ואלו זה אע"פ סהוא גורס לאדם לעדו עין העו"ה סין צו מלקות ג מבני

וי לראו:

וממה

שצריך שתדע ויתבאר אצלך מן החושים הגשמיים אשר
זכרנו והחושים הנפשיים אשר הם הזכרון והמחשבה
והרעיון והזיכרון והתבונה שכלם מגיעים עד ענין אחד והוא השכל הנותר
להם כח להשתת הענינים. ולכל חוש מהם ענין מיוחד לחוש מוחשו
לא יושג מזולתו. כמראים והצורות אשר לא נשיגם כי אם בחוש
הראות בלבד. וכקולות והנגונים אשר לא נשיגם כי אם בחוש השמע
בלבד וכן הריח ומיני המורחים בחוש האף. וכן מיני המטעמים בחוש
הטעם בלבד. והחום והקור והרבה מעניני האמות בחוש המשוש.
ולכל חוש מהם כח להשיג מוחשו עד גבול ידוע מגיע אצלו. ואחר
יעמוד בתכלית הגבול ההוא. כראות שהוא משיג הרבה הנראה
מקרוב וכל אשר ירחק ממנו תחלש השגתו אותו עד שתעמוד ולא
ישגתו. וכן חוש השמע וכן שאר החושים ואי אפשר להשיג מוחש
בבלעדיו חוש המוכן לו. ומי שיטרח להשיגו בזולתו לא יגיע אל
הפצו. כמו מי שיטרח להשיג הנגון בחוש ראותו והמראים בחוש
שמעו והטעמים בחוש משושו. לא יוכל למצאם ולהשיגם ואם הם
נמצאים מבני שמבקשם בבלעדיו האברים אשר בהם יושגו וכן נאמר
בחושים הנפשיים אשר זכרנו שיש לכל חוש מהם כח מיוחד להשיג
מוחש מיוחד לא יושג בזולתו. והגבול אשר יגיע החוש אליו יעמוד
אצלו כמו שיזכרנו בחושים הגשמיים. וכן נאמר כשכל שהוא משיג
הדברים המושכלים בעצמו ובררך הראיות. מה שהוא קרוב אליו
ישגתו באמתת עצמו. ומה שהוא רחוק ונעלם ממנו ישיגו בדרך
הראיות המורות עליו. וכיון שהכוה"א יתברך נעלם מכל נעלם ורחוק
מכל רחוק מצד עצם כבודו אצלו לא תשיג השכל זולתי ענין מציאותו
בלבד. ואם ישתדל להשיג אמתת עצם כבודו או לרמותו תהיה
מציאותו נעדרת ממנו אחר המצאו מפני שהשתדל בכך שאיננו
ביכלתו.

מרפא לנפש

סהוא לאו שאין צו מעשה ואין לוקין עלו עכ"ל רבינו משה דר מיימני ז"ל):
וממה שצריך שתדע כו' אשר זכרנו) ר"ל מהוסיס הגשמיים והנפשיים סהס
סוכרו כו' יתברר אלך את אשר זכרנו שאין להשיג את סה"י מצד ע"ה
דמותו רק מצד סימני מעשו צנרואים כמו סנצור וסולך סל חוס צין הנשמיים וצין
הנפשיים יס לכל אחד כח מיוחד ולא יסנו את תפקידם כי כל אחד משיג מה שניתן לו
בעצמו להשיג ומה שאין בעצמו להשיג ע"כ סס יעמוד ווא יוכל לעצור גבולו ותפקידו
(והוסס) ענין עשה או רצון. (ובמי שיטרח כו') לא יוכל למלאס ולהשיגס וסס סס
נמצאים) ר"ל אע"פ סס נמצאים צוודלי (וכן נאמר צחוסיס הנפשיים אשר זכרנו)
לעיל סהס סוכרו וסמהטבס כו' סמדות ג"כ כמו החוסיס הנשמיים שיש לכל אחד
כח מיוחד כאשר זכרנו צהס כן צחוסיס הנפשיים יס לכל חוש גבול. (ואם ישתדל
להשיג כו' סהים מציאותו נעדרת ממנו אחר המלא) אע"פ סהסי נמצא צוודלי
אלו צהס סהוא רואה לרמותו נעדרת ממנו אחר המלא) אע"פ סהסי נמצא צוודלי
צמחוס זו לא ידע מענין סנורס קליס ועודו למי סהינו צורה עולם סהוא מין
ואפיקו'

ביבלתו • כמו שספרנו מהעדר המוחש הגשמי כשמבקשים אותו בכלתי החוש המוכן לו • ועל כן אנהנו צריכין לבקש מציאות הכוּרָא יתברך מצד סימני מעשיו בברואים והיו לנו לראיות עליו • ובשתתקיים לנו מציאותו מן הדרך הזה אנהנו צריכין שנעמוד ולא נבקש במחשבותינו לדמותו ולא ברעיונינו לשום לו תבנית ולהמשילו ולהשיג הוית עצם כבודו • ואם נעשה כן ואנו חושבים להקריבו אל בינתנו • אז תעדר ממנו מציאותו • כי כל המתדמה במחשבותינו הוא ענין זולתו ואמר הכתוב • (עסלי כ"ה) דבש מצאת אכול דיק פן תשבענו והקאותו :

וראיתי לקרב לך הענין הזה בשני דמונים קרובים • האחד מהם יורד כי כל חוש משיג מוחשו ואחר יעמוד יתחיל חוש אחר סמוך לו ואחר יעמוד גם הוא • וכן שאר החושים • וכשיעמדו יתחיל השכל להשיג מה שיש בכחו להשיג וכל זה בענין אחד בעצמו והוא שתחשוב באבן מושלבת מרחוק עשתה צליל והכתה אדם אחד השיג כחוש ראותו מראה האבן ודמותה • והשיג כחוש שמעו צליל אבן • והשיג כחוש מישושו קרירותה וקשוייה • ואחר עמדו החושים הגשמיים ולא השיגו מענין האבן יותר מזה • ואחר כך השיג השכל כי לאבן משליך השליכה • מפני שהתברר כי האבן לא נדה ממקומה מאליה כי מה שדרכו שיושג כחושים הגשמיים ימנע מהשכל להשיגו בכלעדיהם • כל שבן שימנע מהחושים הגשמיים מה שדרכו שיושג בשכל בלבד • וכיון שנמנע משכלנו להשיג הוית עצם כבוד הכוּרָא יתברך • איך יהיה לנו רשות להמשילו או להגבילו ולדמותו לשום דבר במישושי חושינו הגשמיים וזה דבר נמנע • והדמיון השני יורד כי הענינים הרוחניים כאשר נעמוד על כבוד מציאותם אין מן הזרירות לדקדק בהם ולחקור על גופם • כי זה מפסיד את שכלנו וזה כמי

מרפא לנפש
ואפיקור' לדברי הרמזים כי צוודאי אין זה אלקים עם שהוא גזר ואמר עליו והטעם כתנתי נב' הוכירות שלי כי לא מה שאדם מעלה על לבו מהדמיונות או תמונות וזויות הם נלי ספק ללקחים ונתפסים בנח דמיונו מדבר הנכרה אמר טראה כדנן כזה והוא הכל גשעיות ואין ספק שהצורה ית' מרוחק מכל זה אמר טראה כזה אלא הכל ואיך יהיה הצורה שזה להנצח מאתו ית' שמו לעד :

וראיתי לקרב לך הענין כו' עשה צליל) לפי הענין הוא לטון השמעת קול מ' צליל לחם שעורים או צלללי שמע : (השיג נח ע וזאת) ר"ל אותו האדם שמוכה מאנן הוא השיג כו' : (כי לאנן משליך השליכה) ר"ל שעיני האנן שהם אותו הם ע"י אדם' שזרק עליו האנן כי צוודאי לא תוכל האנן לזיז ממקומו מעצמה : (בי עם שדרכו שיושג כו') נותן עעם למה לא השיג השכל מתחלה ועל סוף ואמר כי נמנע מהשכל להשיג הדבר שיושג צחושים כמו הצליל והמכס אליו לא ראה את האנן ולא שמע האנן ואלו לא הרגיש ההכאה לא ידע השכל אם היה שום אנן משמיע קול או הכאה או לא וכן כיוצא בזה ונמנע נדון ק"ו אם השכל לא יכול להשיג את שדרכו להשיג צחושים הגשמיים כ"ס שנמנע להשיג צחושים הגשמיים את שדרכו להשיג בשכל צלנר : (בי זה מפסיד שכלנו כו' נפקד שכלנו) כמו יפקוד' עמיד

שטרה להשיג השמש מצד אורה וניצוצה וזריחתה וריחוק האופל ממנה יעמוד על מציאותה ונהנה כמנה ומשתמש לאורה ומגיע אל הענין המבוקש ממנה ומי שיטרח למצאה מצד עגולה וכיון בעיניו להביט אל עין השמש תכהנה עיניו ויעדר אורם ולא יהנה מהשמש • וכיון קרינו בששיג מציאות הכוּרָא יתעלה מצד אותותיו והכמתו בהם ויכלתו ככל בראויו נשכיל ונבין ענינו אז יאיר שכלנו בידעתו ונשיג כל מה שיש בכח שכלנו להשיגו כמו שכתוב (שעים מ"ח) אני יי אלהיך בלמדך להועיל מרריכר בדרך תלך • ואם נטריה שכלנו להשיג ענין עצם כבודו ולדמותו ולהמשילו במחשבותינו נפקד שכלנו והכרתנו ולא נשיג בהם שום דבר מן הידוע לנו • כמו שיקרה עינינו בהכיסנו אל עין השמש וצריכים אנו להזהר בענין הזה ולזכרו בחקרנו על ענין מציאות הכוּרָא יתברך וכן אנו צריכים שנהיה במדותיו אשר ספר בהם עצם כבודו ואשר ספרוהו בהם נביאיו • שלא לחשוב אותם כנראה מהמלות ומה שזורה עליהם פירושים הגשמיים • אך צריך שנדע ידיעה ברורה כי הם על דרך העברות ומליצות כפי כח הכרתנו ויכולת תבונתנו ושכלנו • מפני דוחק צרכנו לדעתו ולרוממו והוא ית' גדול ומרומם בכל זה עד אין תבליט • וכמו שאמר הכתוב (תמיה ט') ומרומם על כל ברכה ותהלה • ואמר אחד מן הפילוסופים מי שקצר שכלו להבין ענין הפשיטות החזיק בשמות אשר דברו בהם הספרים הנתונים מאת הכוּרָא ולא ידע כי המליצה בספרי התורות לא תהיה אלא כפי בינת מי שנתנו להם • לא כפי מה שמליצין בו על המדבר אליהם

מרפא לנפש

עמיד כלו יחסר : (ולא נשיג נחס סוס דבר מן הידוע לנו כו') כמו שנמצא בספרי' שרז כלוסופים הקדמונים ילאו מדעת' וכן ראינו בדורינו אותן הכתוב שהלכו חסר דעתם וחקירותם או טילאו מדעתם או טילאו לתרבות רע' ר"ל • ואפשר זכו מה שאלמו צן זומא סליך וכפגע וחסר ואל לת' : ועיין מ"ס לעני דעת צ"ס הכוז • וזריכים לנו לזכר בענין הזה ר"ל להסיר ולהסגר טלח נמסיל להשי' סוס דמות או לורס ח"ו : (ולזכרו שחקרו כו') ר"ל ולהזכירו בתוך מחקרנו שלנו חוקרין צעבר סוס על ענין מלימות הצורה ית' מחויבים אליו כמו שצריך שיתפשט בהמין ויוזכר לורס גשמיים ח"ו וכי המורה פליה מח"א וז"ל כמו שצריך שיתפשט בהמין ויוזכר הנערים על שהסס יתעלה אחר ואין לרד' שיעצור זולתו כן לרד' שימסר להם על דרך הקנה שהסס ח"ו י"ו וז' דמיון צינו וצין צרוחי כלל צסוס דבר מן הדגני' וחי' בסוף חע"ס חמינו יודע טעמן קל דרגים ולרדע המופת ע"ז עד שיתיישג דעתו קנלה וח"ס' כשיגדלו יפורס להם הענין ראסון ראסון לפי סלי' כו' ע"ס נאורן ענין הפשיטות כו') ר"ל שמינו יודע להספיש המליה כגשמים מהענין כרוחי וסדק מחומריהם כמיס לעיל והמסכיל הנלנצ יסתדל להפשיע קליפות המלות גשמות מעל הענין כו' ע"ס או פי' שמינו יודע שהשי' פשיט בתכלית הפשיטות נלי סוס חסר ומדע כו' : (רהזיק גשמות כו') ר"ל הוא מחזיק וזוחו צפוסען של גשמות כפי גשמותן (לא כפי מה שמליצין בו על המדבר אליהם) ר"ל לא כפי מה שראוי להמנין

שער היחוד

אליהם • אך הם כמו השריקה לבהמה בעת שתות המים שמביאתה
לשתות יותר ממה שהי עושה הרבוץ הצה והנבון יוכאשר תעמוד על
המעלה הזאת מן היחוד בשכלך ותבונתך • יחד נפשך לבורא יתעלה
והשתדל להשיג מציאותו מצד חכמתו ונבירתו והנותו ורחמנותו
ורוב השגתו על בראויו • והתרצה אליו בעשות רצונו אז תהיה
ממבקשי יי ואז תשיג ממנו העזר והאומץ להבינו ולדעת אמתת
ענינו כמו שאמר דוד ע"ה (תפלים כ"ה) סוד יי ליראי ובריתו
לחודיעם • ואני עתיד לבאר לך דמיונות בשער השני מן הספר הזה •
בשתתגו בהם ותלך בנתיביהם יקל עליך הדבר בעזרת האל יתעלה:

אך מפסידות היחוד בלב שלם • הרבה מהם לשתף הבורא והוא
על כמה פנים • מהם בהנחת הרבוי ומהם בעבודת הצורות
ועבודת השמש והירח והמזלות • ומהם חשתוף הנעלם והוא החונף
בעניני

מרפא לנפש

על הסיי המדבר אליהם (אך סס) הסמות והמלות הנשמיות (כמו הסריקה לנכמה)
אף שחין זה ל' של בני אדם אך מחאר שהנפסם מצין הסריקה וע"י הסריקה היא
שיהי יותר מחסרבר חליה ג' של ג' כ' דגה תורה כלשון ג' ולל כל' הראוי לדבר
צדוהיים ועיין מה שכתבתי לעיל דעת הספיד צל"ס דף י"ג • (ובאשר תעמוד
על המעלה הזאת כו') שהאמין צמח שהנורא ית' רחוק מכל רחוק מכל עלם דמות
כבודו וסוף קרוב מכל קרוב מצד פעולותיו ככ"ל : (יחד נפשך לנורא ית') ר"ל
הספר והספקד נפשך לנורא ית' לנורא ולא תשתתף דבר אחר עמו ר"ל ג' סוס פניה
(והתרצה אליו נעשות ראונו) ותראה שהסיה מרוצה לפניו יתנצח והוא תשתעס
לנו ולנצדו נלצד טלס כלל מלגותיו אחר יונו : (ואו תהיה ממבקשי ה') ותהי
ומבקשי ה' יצונו כל : (ואני תמיד לנאר כו') ר"ל כיך ה"ה הסחיה צדוהיים
וכשהנחיה היא תמיד לנגד עיני האדם צדוהיים יוכל לעלות לכל המדרגות הרמות
ולתהם אותו ככל לנצו ונפשו ומאודו וזה יוכל לקיים שוית ה' לנגדי תמיד כמו
שיתנאר צ"ה ה"ה צדוהיים :

אך מפסידות היחוד בלב שלם (ר"ל צדוהיים דברים יוכל אדם לנא לירי הפסד
וקהקול צדוהיים שאינו מידה האלהים בלב שלם כראוי וכזה לקמן נשער יחוד
המעשה כי חין עיני מעניני העונם טל יהיה לו פגע שיפסיד אותו ומי שעמד על
אופני הפגעים המפסידים את המעשים יוכל לדעת להאכר מהם ומי טל ידע כי
טוב לנא לא ימלט טל ינא לירי מכשול לרוב הפגעים המשיגים את המעשים כו'
ע"ס ומה תצין ותדע שלכך כזה המחצר צדוף כל שער מה הן הדברים המפסידים
אותו לידע אותם כדי טל יתעברז סוס סוג חוץ צדוהיים אך יסיו כמען זית וך כתיב
למאור וגו' : (בהם לשתף עם הנורא) שמתתף עוד דבר אחר אל הנורא יתהם כשנחת
הרבו שאלמרים טיס טיס או טלסה אלהות : (ובהם צדוהיים האלמים וכו')
שאלמרים אמת שהסיי הוא הסנה הראשונה רק שהשמש או הירח והמזלות הם אלמני
צ"ס וצין אלוה וטוהים ללם וטלסמאות דמות האלמני שעובדין כיכ המור' פליו
מח"ס : (ובהם הסייוף הנעלם) ר"ל נעלם שאין בני אדם יודעים כוונתו הוא
השתתף עם הסיי דבר אחר דמיונו שעובד עבודת ה' עם מוונה מוויפת ונגלה
נראה

מב

שער היחוד

בעניני חרת לבני אדם והוא על כמה ענינים אני עתיד לבאר אותם
בשער החמישי מן הספר הזה בע"ה • ומהם הנמיה אל תאוות הגופות
המגונות כי הוא שתוף נעלם בפני שמשותף האדם עם עבודת אלהיו
עבודת תאוותו • והכתוב אומר (סס פ"א) לא יהיה כך אל זר ואמרו
ז"ל (סנפ קט"ו) איהו אל זר שיש בגופו של אדם הוי אומר זה יצר
הרע • ושמה הכסיל הפתי כשיקרא הספר הזה ויעמוד על מה שאזכרו
בשער הזה יאמר בלבו היעלם עיני היחוד ממי שלמד דף אחד מן
התורה עד שיעיר אותנו המחבר הזה עליו ויורנו אותו • אומר
כתשובתו כמו שצוה החכם (משלי כ"ז) ענה כסיל כאולתו וגומר כי
האומר זה הכרתו הלוישה להבין כלל הענינים הנאמרים על מינים
נחלקים וקבולם מתחלק ברב ובמעט ובחזק ובהלש • והדומה לזו
תועלת אור השמש שכוללת כל בני אדם ומצאנו אותה מתחלקת לג' חלקים
האחד מהם למי שעניניהם ונצלות מכל חולי שהם
נחנים מן השמש ומשתמשים לאורה ומגיעים לכל הנאתם ממנה •
והחלק השני העורים אשר נעדר אור עיניהם לגמרי איך השמש מועיל
אותם ולא מוקת אותם אבל תועלתם ממנה תהיה על ידי שליח •
והחלק הג' בני אדם שנחלשו עיניהם מחשתמש בהם כנגד השמש
והשמש מוקת אותם אם לא יסתירום מאורה • שאם ימהרו לרפא
עיניהם בכחלים וברמיית ובתקון מאכלם עם שמירת עיניהם
מהשתמש כרמלאור השמש אפשר שישגו אל הכר יאות ויהנו בשמש
שהיתה מוקת אליהם ואם יתעכבו לרפא עיניהם יגיעו אל כת העורים
במהרה ויעדר מאור עיניהם לגמרי • ועל הרמיון הזה יתחלק עיני
היחוד הנכתב בספר התורה לקהילת המדברים אחר שכלל אותם
בכלול אור השמש לכל בעלי העינים באשר זכרנו ומתחלקת הכתם
לג' חלקים • האחד כהם אנשי השכל הצלול והתבונות הכולת והחלק
השני בני אדם ששכלם חלש מהבין מה שיש בספר התורה לגמרי •
והחלק

מרפא לנפש

נראה כאלו עובד ד' לנצו : (והוא על כמה ענינים) כי יש שעושין כן לרע לולתו
ולקיער וכזה לקמן טסס הכתום הרעות שכל הכתום והס גר ע"ס יותר מעובד
ע"ז מד' פניי • ויש שעושין להלחמ ולטובתן צין צדוהיים או צדוהיים ע"ס צדער
המחיי : (ובהם הנטי) אל תאות הגיפות המגונות) כי ככאדם נוטה אחריהם לא
יבות ולא יכנות יומם ויללם וכל מגמתו למללות תאוותו וכל מעשיו אינם לש"ס כי
ציע תמיד חס יגיע לו כהאס אמנו יעסס ואס לאו יניח הכל כמ"ס טס וזהרנה
מקומות צוס הספר (היעלם) טלס נעלם : (כי האומר זה הכרתו מלוטה גו') ר"ל
הסנה דברים נאמרו (בהם לשתף עם הנורא) שמתתף עוד דבר אחר אל הנורא יתהם כשנחת
הרבו שאלמרים טיס טיס או טלסה אלהות : (ובהם צדוהיים האלמים וכו')
שאלמרים אמת שהסיי הוא הסנה הראשונה רק שהשמש או הירח והמזלות הם אלמני
צ"ס וצין אלוה וטוהים ללם וטלסמאות דמות האלמני שעובדין כיכ המור' פליו
מח"ס : (ובהם הסייוף הנעלם) ר"ל נעלם שאין בני אדם יודעים כוונתו הוא
השתתף עם הסיי דבר אחר דמיונו שעובד עבודת ה' עם מוונה מוויפת ונגלה
נראה

והחלק השלישי בני אדם שקצר שכלם מהשיג כמו הכת הראשונה
אך יש בהם כח להכיר הענינים הקרובים הקלים . והכת הראשונה
שהם אנשי השכל השלם הנמלט מכל פגיע כשהם משימים אל לבם
להבין מה שהגיע אליהם בספר התורה יבינו אותם ויכנס ענינו בלבם
בכח הבנתם וזכות שכלם ואלה הם שאינם צריכים אל הספר הזה אלא
להזכיר דבר שהתעלמו ממנו . אך הכת השניה אינה יודעת ספר
תורת אלהים כל שכן היחוד אשר בו והם שומעים את שמינו ואינם
מבינים ענינו אין להם תועלת בספרי זה כלל . והכת הג' שמבינים
היחוד אשר בספר תורת אלהים קצת הכנה ואין בכח הכרתם להבין
ענינו ולעמוד על אמתתו . אם יורם אותם מורה ויבינם ענינו על דרך
המופתים האמתיות והראיות השכליות . יתברר להם ענינו ויגלה
להם סודו ויגיעו בכת הראשונה ואם יתעלמו מחקור ויתרשלו מעיני
כמה שיהיוק הכרתם וילטוש שכלם ירדו אל מדרגת הפתאים וספרי
זה מועיל לכת האזת תועלת גדולה וכוללת . מפני שיכולים לחקור
ויחיה להם הספר הזה ככהלים המועילים לבעלי העינים החלושות
שמקיים הארוכה ברפאם אותם . וכבר המשיל הספר האדם הבסול
בעיור והחכמה והסכל' באור ובחשד' קס פ ז' באמרו וראיתי אני שיש
יתרון להכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך . ואמר (סס) החכם
ועינו בראשו והסכל בחשך הולך ואמר (יטעיס מ"ג) ההרשים שמועו
והעושים הכישו לראות והמשיל החכמה והמוסר בעין החיים ככתוב
(יטעיל ג') עין חיים היא למחזיקים בה וגו' . ואמר (ססו) כי חיים הם
למוציאיהם . ואלהים יורנו דרך ידיעתו וישיירנו לעבודתו ויפק לנו
רצונו

מרפא לנפש

אם לא יסתירו עיניהם מאור השמש מו'ק להם השמש והאור (אלא להצניח דגו
שהתעלמו ממנו) ר"ל צוודאי הם אינם צריכין להעמיק ולהציג ראיית על היחוד
הגורא ית' כי לא נעלם מהם כל אלה מנח סכלם והנחם ג' ב רק זאת צריך כל אדם
ונכירט הלומי תורה סיהיה לפניכם ספר זכרון מיוחס ומוסר ונפרט ספר הזה כרי
שייכח ויסר את נפשו תמיד מתוך הספר פן אולי יאל מגדר עבודת ה' ולא ידע
ולך צריך לסמוך ולספסס צמעטיו תמיד כי היצר סמוך ואינו מניח לאדם לעשות סוס
דגנ טוב עד שלא יסיחנו מעליו כמו ספאריך המסנר צשער יחוד המעטה ונשקדמה
ע"ס וכן א' המגיד לזכר' כמ"ס צשקדמתי ע"ס וכן' הוציורו' שלו סארכתי קת
גם משאר ס' קדמונים מגודל החיוב על כל אדם מישראל לעסוק תמיד צספרי סירא'
והמוסר ונפרט לה"ח כי כל הגדול מהצניח יגרו גדול וק'את צצנתי הס' הקטן הסוה
לסיות לזכרון לזני ישראל דגנ יוס ציומו : (וילמוש) ל' חדוד : (סארוכה) רפוחס
(ואמר הסכם ענינו צגאסו) כלומר הוה ספך העיור סאיין לו עינים סמרעה הסכל
לעיור והסכם לפקח : (והבישיל החכמה והמוסר צען החיים כו') מציא ראייה להם
סכתו ססס' הוה ממה סיס צו מן סחכמה והמוסר לה מועיל ככחלי' וסמיס
המועילים לצעלי סעינים סחלושות ולוה סעטס המשיל סחורס סחכמה והמוסר
לען החיים כלומר לסם קייסולעשנים ומיני עינים ונמחיס סמרפאס ומועילים לה"י
הגוף

רצונו ברחמיו ובחמלתו אמן :

נשלם שער היחוד בעזרת האל האחד רקדמון :

סגוף והנפש . וסאלהיס יורנו דרך ידיעתו כו' אמן :

נשלם שער הסאסון

השער השני

כנאור אופני הבחינה בכרואים ורב טוב האלהים עליהם :
וזה פתח השער

אמר המחבר מפני שהקדמנו בשער הראשון אופני יהוד האלהים
בלב שלם . והיתה הבחינה בחכמה הנראית בכריאת
הכריא יתעלה הדרך הקרובה אל בירור הציאות והנתיב הסלול
לדעת אמתתו . התחייבנו להדביקו אליו כדי לסמוך כל שער אל מה
שהוא דומה לו מן השערים ולהכייא אחר כל ענין מה שיאות לו מן
הענינים אשר בהם נתחייב בעבודת האל יתעלה אשר בראנו לה כמו
שאמר החכם (קסל ג') והאלהים עשה שיעראו מלפניו . ונאמר תחלה
כי טובות האל יתברך על בראויו ואם הן בוללות את כלם כמו שאמר
הכתוב (ססלס קמ"ס) טוב י"י לכל . רובם כעיורים מהכירם ומחביין
גודל מעלותם ואינם משבילים עינים מפני שלשה דברים :

אחד

מרפא לנפש

אמר המחבר

(והיתה סמיהס כו') ר"ל ע"י סנחין ונצנון
צחמת הגורא ית' צצנתיסו נוכל לזכר מליחותו ית'
כי זילת זכ איין דרך לדעת אותם כמ"ס צשער יחוד (והנתיב) הוה דרך הכנוסה
והסלול : (התחייבנו להדביקו אליו) ר"ל לך ראו ונכון לחנר שער הצחיה אחר
שער היחוד כדי לסמוך כו' : (אשר צסס כחסיין צעבודת האל ית') כשיחצנר לנו
סני סעעריס סקודמיס דהיינו יחוד האל צנצ סלס והצחיה צצרוואיו אז אהמנו
חייבים לעבדו ית' על כל סטונות סמטיו עמנו כמו סית' צשער ססליסי : (אשר
צצרוס לס) צצנל ז'את צגאל את האדם ואת כל העולם לשמחו להכיר גדולתו ורוממתו
לירא אותו ולרין למצותיו ולעבוד אותו : (ונאמר תחילה) ונקדים תחילה להצין
את זאת מאחר סססי' טוב ועטיו לכל א' ואח' מצני אדם וא"כ כולן מחוייבים לעבדו
ולרין למצותיו ומפני מה רוב העולם (בעוורים) ר"ל כסומים סאיין מכידין סטונות
כגדולות ואינם מצייס גודל מעלות סטונס ואינם מסכילים עניני עממם איך ססי'
מתנהג עממס לתת סנח והודלס להסי' עליסוואמר ססמניעס סוה מפני ג' דצניס

אחד

אחד

מהם רוב התעסקם בענין העולם ותענוגיו והתאויתם מה שלא יגיעו במנו והתעלמם מהביט אל טובות הבורא עליהם מפני שלבם תלוי בעוצם מה שהם מקיים במלאות תאותם והשלמת משאלותם • כי כל אשר יגיעו ממנו אל מעלה מבקשים מה שהוא למעלה ממנו ודורשים מה שאחריה ותמעטנה בעיניהם הטובות הרבות • והקטננה אצלם המתנות הגדולות • עד שהם אוהבים כל טובה שיש לזולתם כאילו שגללה מהם • ומה שהגיע אליהם ממנו רעות מוצאות אותם ולא יבינו אל פעולת יי המטיב בהם אליהם כמו שאמר הכתוב (סס י) רשע כנוכה אפו כל ידרוש אין אלהים כל בוימותיו :

והשני

צאתם אל העולם הזה והם נמשלים כבהמות סבלות וכעיר ככז שאמר החכם (איז י"א) ועיר פרא אדם יולד והתגדלם בטובות האלהים העודפות והתגלגלם בהם עד שישבו אצלם רגילות וידועות כאילו הם עצמיות להם בלתי סרות מאתם ולא נפרדות מהם כל ימיהם • וכאשר ישבילו ותתחזק הכרתם יסבלו טובות הבורא עליהם ואינם משימים על לבם היות ההודאה עליהם מפני שאינם יודעים מעלת הטובה והמטיב בה אליהם • ומשלם בזה לתינוק שמצאו איש אחד מאנשי החסד במדבר וחמל עליו ויאספהו אל ביתו ויגדלוה ויאבילוה וילבישהו ויתגדב עליו בכל הטוב לו עד שהשכיל והבין אופני דרכי טובתו • ואחר כן שמע האיש ההוא על אסיר שנפל ליד שונאו והגיעוהו אל תכלית הצער והרעב והעירום ימים רבים • ונכבדו

מרפא לנפש

(אחד מסה) הוא מפני שרוב עסקיהם ומעשיהם הוא רק צעניי העוה והענוגיו והתאוה תאוה לדברים שלא יוכלו להגיע ולהשיגו ולכן התעלמו מלפניהם לתת שנה והודאה על הטובות שיש צידם שעשה עמם כי כל זה איננו טוב להם • ונזנה אלם מפני שרואים תמיד יותר ויותר ממה שצדו : (ע"ד סהס חושבים) שאחרים שיש להם הרבה מהם יותר (נשלה) נגזלם מהם כי ראוי להיות להם מה שיש לתצורו ומס שיש אלם היות רעה שחלא אותם כי הכל מעט צענייהם ולכן לא הבינו אל פעולת ה' מה שמטיב עם האדם תמיד אם מעט אם הרבה הכל הוא טובתו ואין אדם טובע צנה סמוכן לחצירו : (כמ"ט רשע) מפני גזנה אפו וגזנה לבו כל ידרוש מי נתן לו חילו כמו שזכר סס י' כל רשע על תאוה נפשו ואמר סס יח' לו דרכו צל עת וגו' ולכן אין אלוקים כל מו'מיותיו) כל מהשנותיו ומזימותיו שאין אלוקים נתן לו כח לעשות חיל ולכן אינו מחייב א"ע לעבוד את ה' על כל הטובות שקבל מאתו ית' עד הנה : והשני אלמס אל העולם הזה) ר"ל שהאדם נולד ויאל לעוהו צלי טוב שכל והוא נמשל כבהמה וכעיר הוא חמור קטן ואינו מחייב צין טוב לרע • והתגדלו ונתגדלו מהקטנות ואיך צענים גדולות ומרונות : (עד ששנו אלם רגילות) ונהיה אלם מורגלים והסרגל נעשה טבע אלם ומזגיהם שכן ראוי שיהיה להם לעולם (וכאשר יסבילו) ואף לאחר שיצטוו ויטבילו ג"כ אינם משימים על לבם חיוז כו' (יסבלו) ל' מכלות ופתיות : (ומשלם נזה) והם נמשלים נזה : (ואח"כ שמע הא"ט) מאנשי החסד הנוכר על הא"ט ש' ששנה ונאמר צמאמר ציד שונאו • והגיעוהו והביאו

ונכבדו רחמיו על צערו ופיים לשונאו עד שהתירו ומחל לו את דמיו ויאספהו האיש אל ביתו וחטיב לו במקצת הטוב אשר היטיב בו לתינוק והיה האסיר מכיר בטובת האיש עליו ומודה עליה יותר מן התינוק שגדל בה • מפני שיצא מענין העוני והצער אל ענין הטובה והשלחה בעת שהכרתו בה גמורה על כן הכיר טובת האיש החסיד וחסדו מאד • והתינוק לא הבין מעלת הטובה עליו אע"פ שהתחזקה הברתו והתישב בדעתו מפני שהיה רגיל בה מימי נעורתו • ואין איש מאנשי השכל מסתפק שחסדו וטובו על התינוק כוללים ונראים יותר ושהוא חייב בהתמדת ההודאה והשבח עליהם יותר • וזה דומה למה שאמר הכתוב (סוע י"ד) ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו ולא ידעו כי רפאתים :

והשלישי

מפני מה שמוצא אותם בעולם ממיני הפגעים ומה שכוניע אליהם מעניני ההפסד כגופם ובממונם ולא הבינו סיבות אופני טובותם בהם ותועלת הנסיון והמוסר להם כדברי הכתוב (תס"ט י"ד) אשרי הגבר אשר תיסרטו יה ומתורתך תלמדנו • ושכחו כי הם וכל אשר להם טובות שהטיב להם הבורא נדבה והסד וגזר בהם בצדק כפי מה שחייבה החכמתו • וקצו בהראות צדקו בהם • ולא שנחורו בהגלות חסדו עליהם • והביאה אותם סבלותם לפפור בטובה ובמטיב בה להם • ואפשר שתביא הסבלות רבים מהם להתחכם עליו במעשהו וכמיני הכריאות אשר בראם לתקנתם • ומה נדברו

מרפא לנפש

והביאו (ואין א"ט מאנשי הסכל מסתפק) אין ספק אלנו סטטונות שעשה אחת ע"הן לתינוק כוללים יותר מכל הטובות שעשה לאסיר ספרי סס לא ספק אותה הניחה סיה מת ססוהו יותר ממה שעשה לאסיר שאפשר שיכול ה' להציל נפשו משונאו צחצוה' אחרת וכיוצא א"כ מהסלחו סיה לתינוק להודות לשנה הא"ט ססוא יותר מהא"ט ואינו עושה כן והוא מפני סהוא רגיל בטובותיו מהקטנות וסובר שכן היא סמידה ורואו לו וכן סדנ ציוז צ"א סניוהין כתינוק סוה : (כמ"ט) ואנכי מרגלתי) הולכתים מצניחם כאשר ישא האומן את סיונק (ולא ידעו) ולא ראו לידע כי אני ה' רפאתים : והשלישי ולא הבינו סיבת אופני טובתם צסה) לחשוב תמיד שכל מה דעביד רחמנא לעב עביד וכל הרעות המה טובה לאדם או סהס לתועלת הכסיון ששנה ספ"י לדיקום להרונות סכרס וסס יסורין של אהנה : (וסמוכר להס) או סהס על דרך סעוטה ומוחלין צו את סעונות כמ"ט צחצוהן כ"ז ע"ס : (וקאו צהרלות דקרו צסה) ל' ק"תי צמיי ר"ל כצנאים עליהם סוריס על עוונות סרון מהקנלים וסוהס צלסנס לומר סדקס עסס הקניה עמסה • ולא שנחורו צהגלות חסדו עליהם או סמא סס יסורין של אהנה וסס חסד אל כל היום כמ"ט כל רחמות ה' חסד ורחמת או חסד או רחמת כמ"ט צוס צחצוהן כ"ז ע"ס : (להרחבהם עליו צמעסיהו) ל' מ"ה כי רבים מן הסלכיים חשנו סהס יותר חכמיסמס"י וצאיים לנגות מעסה סס"י ומחפרים ומגדפים צרהסס רעסס המגיע להם ממעסה סס"י ולא יחשנו כי סס ע"סס סגרמו להס זס • וס ע"ד מולת אדם ססלף דרכו ועל ה' יזעף לבו עכ"ל והוא כמ"ט צמ"י פ"יי מח"צ על תלונות פילסוף א' ססרעות צעונוס יותר מן סעונות וגו' והסיון

שער הבחינה

נרמו כזה אל אנשים עורים הובאו אל בית מוכן להסביל תועלותיהם ורושם כל דבר בו על מכונתו הטובה והותקן על התקון הנאה והנאות לתועלתם וכונת תקונתם ויזמן להם בו עם כל זה כחלים מועילים ורופא חכם לרפאם כהם כדי שיישיב ראותם והם התעלמו במסוק ברפואתם עיניהם ולא שמעו אל הרופא אשר היה מתעסק ברפואתם והיו הולכים בבית בענין רע מעורונם וכל אשר הלכו בכית נכשלו בדברים המוכנים לתועלתם ונפלו על פניהם והיו מהם מי שנפצע ומי שנשבר ורב צערם ונכפלה רעתם והיו מתרעמים על בעל הבית והבונן אותו וגנו את מעשהו והיה בעיניהם מקצר וכמחונן רע והשבו כי לא כיון בהם כונת טובה וחסד כי אם כונת הצער והנזק וגרם להם זה לכפור בטובת בעל הבית וחסדו כמו שאמר החכם (קס"ג י') וגם בדרך כשהסבל הילך לבו חסר ואומר לכל סבל הוא יוכיח כהוא כן התחייבו אנשי החכמה והמדע להעיר מי שלא הכין טובות הבורא ולהוריות בני אדם לרעת יתרונם בדרך שכלם כי כמה טובות מנע בעליהם ליהנות מהם וערכב שחתו בהם הסרון הכרתו אותם וידיעתו מעלותם וכשמעירים את בעלי הטובות להביר אופני יתרונם ומגלים להם מה שיעלם מדעתם מהם יגדל שבחם ותרבת הודאתם למשיב להם וישיגו כזה אל התענוג וההנאה בהם בעולם הזה ולשבר טוב

מרפא לנפש

והסיב הרמזים הם צלוחך וכלל דברו שניחם טרוב רעת האדם הם צעזור רוע צחירת האדם עלמיו מהם מחמת רוע סדר הכנסת אדם צמאלכו ונעססו ונמסגלו או שהוא תודף אחרי דברים שאינן הכרחים לו ועיניו נופל צלרות ומאורעות רעות ומתערב על מדותיו ית' ואלו היה מסתפק בסכרתי לנד לא יצא לכל הצרות לי הסכרתי הוא כמלא צללות ומנעט לכל חסד ע"ס צלוחך ועיניו צמסזון כ"צ ג"כ דכרתי להם : ויש לפרט עוד להסתכם עליו צמעסיהו הוא ממרה את האלוקי' ועוסה נהן רע כמ"ס ע"ס זמס סלל יסיס העוסה סינה להמרות הצורא ויכ"ס צמסזון הסיסי ע"ס ומה כדמו צוה למס הם דומים צוה : (רוזמן לסס צו) וסס צניית הסוה סיה ג"כ מוכן ומזומן רופא חכם ורפואות שמועיל לעיני' כדי שיתרפאו מעורונם וסס לא די סלל שיעו אל הרופא ולא עסקו ברפואות לעוז להם אלל הוכו צניית סוה ואנה ללא צורך ועיני' הציאו עליהם מכות ופגעים ולא עוד אלל חף גם הסרעמו על צעיהם כו' : נואמבר לכל סכל הוה) ססכל סוה מעסס סכלות מחחר סלפי דעתו אינו כדלונו : (התחייבו אלסי הסמסס והמדע כו') ולכן מחויבים הסכמים והכזונים סנכל דור להעיר וללמד את בני האדם ולהורותם שידעו ויכירו את גודל הטובים שעושה הסי עמסן כחות הרופאים סנותנים רפואות שייטיב ראותם ולא יסיה סומים לעולם וזו יגדל שנה' ותרגס הודאת' כו' ומי סלל שמע אל הרופא אינו דאפסיד אנפסי' ונפל צלרות ונזקין כמו אלו העורים וכמ"ס צמס סמורס כני"ל סיה ססס דברי חכמים לדרכונות סוה מקל סמחריסה ונקרא ג"כ מלמד סנקר או מרדע ו"ל סרז מצרענור' צמסס דללים פ"ט מ"ו על מסס מלמד סנבל את הדרכים (מלמד) מקל צורך וצראשו כעין סמסר דק ומדריכים צו ספרס לתלמיה לכך סוה קרוי מלמד והסמסר סנראשו קרוי דרנן כמו דברי חכמים דרנונות עכ"ל וכתב צעזור מלמד סמלמד

שער הבחינה

מוב לעולם הבא וכבר אמר החכם בענין הזה (ס"ג י"ג) דברי חכמים בדרבונות וכמסמרות נטועים בעלי אסופות דגמה החכם דברי חכמים לדרבונות בענין ההערה ודמה אותם למסמרות נטועים בעלי אסופות כעבור קיום עיניהם כלבכות וקיום אופני החכמה בהם יוכבר פירשו כבעלי אסופות בעלי החכמים בהסתרת דברי אשר בתחלת הפסוק והטעם וכמסמרות קבועים דברי בעלי אסופות כי הספרים המחוכרים כמיני החכמה קיימים עומדים אין תועלתם נפסקת ועל כן דמה אותם למסמרות נטועים וצריך שנבאר עתה מענין הבחינה ששה עינים הראשון מהם מהות הבחינה ואמתתה והשני אם אנחנו הייבין לבחון כברואים אם לא והג' איך אופני הבחינה כברואים והרביעי כמה מיני סימני החכמה כברואים אשר נוכל לבחון מהם והחמישי איזה מהמקרים אלינו ואנחנו הייבין לבחון בו יותר משאריתם והששי במפסידי הבחינה והדברים התלויים בה :

פרק א אמר

המחבר אך מהות הבחינה היא התבונן כסימני חכמת הבורא כברואים ושערם כנפשו כפי כח הכרת המבחיני החכמה ואם סימניה נחלקים כברואים היא

מרפא לנפש

סמלמד ספרס לתלמיה לחיטס לית? חיים לנעלים מרדע מורס דעה לפרס - דרנן סמדי צניס לפרס ולכן דמס ססס דברי חכמים לדרנונות לפי כל סג' הסמות סני"ל דמס אותס כו' כלומר דמס את נעלי אסופות ססס נעלי סמחצרים ספרים יסרים למסמרות נטועים קבועים כזותל לא וימוטו לעולם כן ספריסס הנעימים יס לסס קיום לעולם ודברים ככססם נלל סלומדים אותס כיתד סתקוע כזותל וכבר פירסו סמפרסוס כסמטר' דברי אשר נפת לת ספסוק ר"ל סמלת דברי סמחילת ספסוק דברי חכמים וגו' סוה כסתר כסן וקפי ג"כ על נעלי אסופות וכלאו כתי' ד"ח וגו' וכמסמרות נטועים דברי נעלי אסופות : (והמטעם) ר"ל ופי' סססוק כך סוה וכמסמרות קבועים דברי אסופות : (והקדים סקדמס זו לומי חף סלין סכמים מערין את האדם לעונתו סיה יס ספרים וחצרים סמחמים ונצונים וכל סרוזה ללמוד ולסער א"ע יצא וילמד דלפי' חין אדם יולא ידי חונטו אס חינו עיסק נב' סמוס (ססס ענינים) סס סססס פירקס סנצער סוה :

פרק א

(אך מסות סנחיס) מה סיה הבחינה ואמר סוה סיתננן האדם צמסני חכמת סנורל צנרואים צנרואים ויעטר ננפסו כפי כוחו וסכלו כו' עד מקו' סיד סכלו מנעס סלל ימטר האדם מלח' סלל ידעתי חכמ' סתכו' וסגלגים וסמס יורדי כים צחיות וכיוולא עכמס אלפי סלפוס סימני סמסס סנרל סקציה צעלמו סלן יד סכל מסגת סת כולס וס"כ יסידי ידו מלנח מ ס סידוע לו ויכיה סכל כל ימיו ולכן אמר סכל אדם יוכל לנחן כפי סכלו וימלא כמס ס מיני' סמחמתו ית' כמסיות - (כי סמסס וסל סמסס כ') ר"ל אל ע"פ סס סמיה סחלקים נכל צניס צני עמיו יס צו סמס סחרת מ"מ כולס ינלום סמסס יוכל ח' ומי סחר וסוה לא יסמרה ח"ו מעולם ועד עולם רק כל דבר ודבר סנעולם קבל סכונו ומסכונתו כפי סרליו לו ללורך סעולם ולכן נכל דבר סנעולם סן קטן או גדול מכולן יכול להנחין צו יכולת סנורל יתנר

היא ביסודה ועקרה אחת כשמש אשר היא אחת בעיקרה ובעצמה
 ובתחלקות מראות נצוציה בשמשות הנעשות מן הזכוכית הלבן
 והשחור והאדום והירוק ומשתנה אורה כפי השתנות צבעי הזכוכית
 ובמים שמשקיץ מהם הפרדם שפרחיו שונים זה מזה במראה שלום
 נראים עליהם במראתם * על כן התבונן בכריאות הבורא בקמנם ועד
 גדולם והתישב בנעלם ממך מהם תמצאם כאשר ספרתי לך ב"ה *
 ומפני שהם מתחלקים בכרואים התחייבנו להתבונן ולחשוב בהם עד
 שיתישב ענינה בנפשותינו וינוח ברעיונינו * ואלו היו סימניה על דרך
 אחת בכרואים בלבם לא היה ענינה מסתפקת על אחד מהם והיה
 המשביל והכסיל שוח בהכרתם * והעילה כזה שהדבר שהוא מעשה
 אי תדיר מורה שמעשהו אינו לרצונו אך הוא עושה בטבעו שהוטבע
 עליו בלבד ויש לו מכריח שמכריחו על המעשה החוץ ואין לו יכולת
 לשנות ממנו * כאשר אשר כחה השרפה בלבד * ובמים אשר הם
 מקררים בטבעם בלבד * ואשר הוא עושה בתפצו יראו ממנו מעשים
 משתנים בעתים משונים ומפני שהבורא יתברך הפיץ כמעשהו ואיננו
 מוכרח * ולא צריך ולא מוטבע עשה הדיברים משתנים זה מזה כפי
 שמחייבת החכמתו בכל עת כדי שיורה השתנותם על אחדותו ועל
 הפצו

מרפא לנפש

יתנוד והכמתו כמו שתנוד צבער היחוד : (כשמש אשר היא בעיקרה אחת כו')
 ונשתנה אור השמש צמטות : תלויות הנעשים ממנה מיני זכוכית הלבן והשחור כו'
 והרוא' בתלויות סוגר שיש כמה גוונים נהמטם אבל צמטת השמש בעיקרה אחת רק
 המקנלים דהיינו הזכוכית נשתנה נעשה וכן המים סהם צמטת אחד וזכוכית פילס על
 הפרחים הסגורים צמטתין נשתנה גם מראש המים שעליהם ואם הדג
 הוא נראה לעינינו צדדים גשמים כ"ס וק"ו שנוכל לזייר את זה נחמטת הגורל ית'
 סוף וחכמתו ח' וסמקנלים קינולו כל ח' תכונתו ולורתו כפי הרואי לו ע"כ התנוון
 : (והתישב בנעלם ממך) ואם יש דבר שלא תדע תועלתו וחכמתו רק כאשר
 פתייטנ ותשתכל הטיב בכל הדברים תמלא טבולט נחמטה עשה ואין לך דבר שאינו
 לנווד ולהועלת ויש בו חכמה נפלאה * כאשר ספרתי לך לעיל וצבער היחוד והיה
 פירושו תמלאם צ"עם כאשר ספרתי לך : (ואלו היו סגניה כו') לא היינו צריכים
 לפתייטנ על סוף הדברים נסתרים כי כל החכמות היו נגלים ומפורסמים : (וסעיל'
 צוה) והטעם צוה למט צמטת אין כל הנלוות שוות הוא מפני שהדבר שהוא עשה
 מעשה ח' תדיר הוא מוכרח מדבר אשר שלא יוכל לשנות את תפקידו כמו האש כו'
 וכן נראה צמטת וירח וכל הגלגלים שהם מוכרחים מהמכריח יתנוד וזרם השמש וזו
 הטעם ואלו היו נרשות עצמם היו יכולין לשנות את המלכס ותפקידם וזוהו נראה
 צמטת שיש יוצר גורל וכולם עומדים על משמרתם כאשר העמידם הגורל ית' סמו :
 (ובפני סגורא ית' חפץ צמטתיו) ר"ל שבוטה הכל כחפלו ורלונו הטוב ואינינו
 מוכרח מטוב ד"ה (ולא צריך) ר"ל לא נכרך וחסר לדבר זה סדרם וכן אינו פועל
 צמטת כמו שאל הטבעיים שלושין כפי טבעם נהכרח : (עשה הדברים משתנים)
 ולכן עשה שרשנו דברים משונים זה מזה כפי רצונו וחכמתו : (כדי שיורה השתנות'
 על אחדותו) וזה ראיס גדולם ועדות מנורא ש' ית' צולמו כי מי יאמר לו מה
 תפסם

חפצי כפעלו כמו שאמר (תהלים קל"ה) כל אשר הפיץ ה' עשה בשמים
 ובארץ * והאלהים יודע אם בעבורה לא היו כל הכריות ברמות אהר
 ותמינה אחת * והדין נתון בעבור זה * השתנות מימי החכמה
 בכרואים וחכמתו יתברך נעלמה מהשיג אך זכרנו אחד מהרבה פנים
 שלא הגענו אליהם * ולו יתעלה החכמה המנעת ואין אליה מבלעדו ;
פרק ב אד אם אנו חייבין לבחון בכרואים אם לא * נאמר
 כי הבחינה בכרואים והבאת ראייה מהם

לחכמת הבורא יתברך אנו חייבין בה מן המושכל ומן הכתוב ומן
 הקבלה : מן המושכל כי השכל מעיד שיתרון המדבר על שאינו מדבר
 הוא בעבור יתרוהכרתו והכנתו וקבלו דעת סודי החכמה המקוימים
 ככל העולם כמו שאמר הכתוב (איז"ל) בלפנו מבחמות הארץ
 ומעש השמים יחכמו * וכשאדם חושב ומתבונן ביסודי החכמה ובוחן
 סימניה יהיה יתרונו על הבהמה כפי הכנתו * ואם יתעלם מהם לא
 יהיה דומה לבהמה אך יותר גרוע ממנה כמו שאמר הכתוב (יסעי' ח')
 ידע שור קוניה וחמור אכוס בעליו ישראל לא ידע וגו' : ומן הכתוב
 (ס"ט) מה שאמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה * ואמר
 (תהלים ח') כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ירח וככבים אשר
 בוגגת ואמר הכתוב (יסעי' מ') הלא תדעו הלא תשמעו הלא היגד
 מראש לכם וגו' * ואמר (ס"ט) החרשים שמעו והעורים הביטו
 לראות * ואמר (קהלת') טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית
 משתה כאשר הוא סוף כל האדם והחיי יתן אל לבו * ואמר (ס"ג)
 החכם עיניו כראשו והכסיל בחשך הולך ואמר (משלי ד') ואורח צדיקים
 באור נוגה הולך ואור עד נכון היום * דרך רשעים כפאלה לא ידעו
 במה יבשלו : ומן המקובל מה שאמרנו ז"ל (שנת ע"ה) בל חיוודע לחשב
 בתקופות ומזלות ואינו מחשב עליו הכתוב אומר (יסעי' פ') והיה
 בנוד ונבל תוף והליל ויין משתייהם ואת פועל ה' לא יביטו ומעשה ידי
 לא ראו * ואמרו בעיני שחייב אדם לחשב בתקופות ומזלות שנאמר
 דברים

מרפא לנפש

הטעם ואין מי שיוכל לשנות מעשיהו מן העולם ועד העולם כל הנצחיים בכלין
 ונפרטנ כולם עומדים על משמרתם אין זה חלל שיש להם עבדות וכולם ציד נסומו
 וכו' : (ואלקים יודע אם כו') ר"ל אפשר שבינינו חל האמת בעטוסה סתתתני למט
 לא היו כל הנריות נדמות אחת : (והדין נתון צמטתו זה) ר"ל צמטת הטעם סנונר
 כו' ותקמתו ית' נעלמת חכמת סהם יתנוד נעלם ומרוטם לידע טעמו ונמוקו למט
 עשה ק' ח' כי מי צל צמטת ה' רל זכרנו אחת מהרבה טעמים סהיה להקצ"ה
 ואפשר ש"ל וס"ין נתון כו' קודם ואלקים יודע כו' * ויסיק דבר דגור על אופניו
 דוק ותשכח :

פרק ב אד (וקנולו) סהוא מקנל ויוודע סודות החכמה המקוימים השעוין
 בעולם : (במש"ה עלפנו) סה"י מאלפיו ומלמדיו חכמה יתד
 מנהמות ויחכמו יתד מעוף הסמים : (הלא סוגד מראש לכם) הלא הניחוטם
 עבודות סהין (וס"י יתן אל לבו) מי שלנו מי כמ"ס לקמן : (כל היודע להטח
 תקופות

שער הבחינה

(דניס ד') ושמתם ועשיתם כי היא חכמתם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון וגו' איזו היא חכמה ובינה שהוא לעיני העמים הוי אומר זה חשבון תקופות ומולות ואמרו הוי מחשב הפסד מצוה בנגד שבה ושכר עבירה בנגד הפסדה ואמרו (עירונין ק') אלמלא נתנה תורה לישראל למדנו צניעות מחתול ועריות מיונה ודרך ארץ מתרנגול וגזל מנמלה וכבר התבאר חוב הבחינה בכרואים והכאת הראיות מסימני החכמה ואתה דע לך :

פרק ג אף

אף אופני הבחינה בכרואים נאמר כי הבחינה בכרואים היא העיין בפנות העולם ותולדותיה המחוברות מהם ובתכונת חלקי כל מורכב ואופני תועלתו וסימני החכמה בכרואות ובמתכותיו ודמותו ועילתו המשלימי אשר לה נברא והדרת רוחניות העולם הזה ועלוליו ומעולליו ותקנתו התמימה שנברא

מורפא לנפש

תקופות שנת פ"ז (ואמרו הוי מחשב ב') זה ראיה של יהיה האדם כפי כבוד חין הנין רק שרירי לחסוד ולהתנוג תמיד בכל מעשיו : (ואמרו אלמלא נתנס תורה שרונין פ"י לניעות מחתול שאינה מטיל רעי אלא נסתר והיונה אינה מזווגת אלא לכן זוגם והתרנגול מפייה ואח"כ צועל והנמלה לא תגזול מחצרתה מה שהכריס לעלמה :

פרק ג אף

(היא העיין בפנות העולם) ציטודת והסרטים של כל העולם שהם אש רוח מים עפר וכ"כ ששער היחוד פ"א מפתח דתינו ורשיה כמו היתה לראש פנה : (ותולדותיה המחוזרות מהם) ולעיני כל התולדות היינו כל הנריות שנתחברו מהר יסודות : (ונחכיות חלקי כל מורכב) שכל המרכיבים לאשר שנתחברו ונתחברו מהר יסודות יש להם תכונה ולורה אחרת ואין מראיהן כאשר צתחלה : (ואופני תועלתו) וכל דבר נברא לתועלתו שכולל להשתמש בו ואין דבר צעולם שלא יהיה בו תועיל לאדם וללכו וכל זה יש בו חכמה רזה ונפלאה בכל דברים ונר"ה : (ונמתכותיה) ונמתכו ודמותו) נורתו או שסויס לטון לורה ודמות : (ועילתו המשלימה אשר לו נברא) ר"ל לדעת ולהבין הסויס העולה שיש לכל דבר מעי' הסויס ההוא הוא נסלס ונתקיים שם לו יהיה לו הסויס ההוא לא היה נסלס כמו שהיה סה"כ ח"ך לנמה והלמס למים ולחמ"כ הנמה הוא עילה וסויס לנעלי חיים סויס נסלס וקיים צעולם וכן הוא בכל הנבראים שצעולם שיש לכולם על לה וסויס המשלימה כמ"ס ששער היחוד פ"ז מ"ג ע"ס : (וסדרת רוחניות כעו"ס) לטון סוד וסדר לעו"ס שיש בכלל קנת רוחניות שזה יש להם קיום שהרי אפי' דודום יש בו כח חיוני ורוחניות שמעמיד הלומה ומלמיה מכה הרוחניות שנו כמו שמסויס אוי שחדע ב' : (ועלוליו) שמכל דבר יוכל לנאל דבר אחר כיואל צו : (וביגולריו) ומה יולל עוד אחר וכן זה מזה וזה מזה כמו מאב צן ומצן צן וכן לעולם וכ"כ שער הנצחון והבורא ית' אשר הוא תכלית העילה נרוחק מן המעוללים רחוי לנטוח בו כ' ע"ס : (ותקנתו התמימה שנברא צעורה) ר"ל להבין ולהשכיל הסוף והקץ של כל הנבראים למה נבראו כולם ומהו תקנתו התמימה וכאשר ישחלל המשגיל יתהם וינחין שסכל נברא צעורה האדם וצו תקנת כל העולם כמ"ס ששער

שער הבחינה

מז

שנברא בעבורה ולדעת רוחניות העולם הזה וגשמותו ומדבריו ודומיו ונחו ונעו וקפאיו וצמחיו ועליונו ותחתונו ושהכורא יתברך הרכיבו הרכבה נכונה וכדורו כדור מתוקווחלק אותו חלק מבואר ושמהו רומז אליו ומורה עליו כאשר תורה המלאכה על עושה והכנין על בנהו וס"א וס"ב על צנור) וראוי שתדע כי כל העולם מחובר ממשמיות ורוחניות ומזונו ונתערכו עד ששכ קצתם מעמיד את קצתם כנפש וכגוף בחיים וסוימני החכמה בכל זה על ג' ענינים : האחד מהם סימנים מבווארים ונלוויים אינם נעלמים מן הכסילים כל שכן מן המשכילים בתנועת נגול השמש ממעל לארץ ביום להאיר פאת הישוב בה ויהנו הכרואים כמו שאמר הכתוב (פסיס ק"ד) תזרח השמש יאכפו וגו' יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב מה רבו מעשיך י"י כלם כחכמה עשית וגו' והשני סימנים נעלמים מן הכרואים אשר לא ידע קשרם ב'

מרפא לנפש

ששער היחוד פ"ז מ"ג ח"ל ואורך האדם חל הכל ותקנת הכל צאדם וכ"כ לקמן ששער סוף והרמזים בסקדמת סדר זרעים האריך מאוד צענין זה וכחז סס וכאשר חקרו הפילוסופים שסכל הוא צעורה האדם חקרו לדעת מהו תכלת האדם בכל פעולותיו עם כל משמיו ומלאו כי תכליתו הוא פועל אחד לנר והוא לייצר נפשו המושכלות והנמיות האמתיות ולעבוד את ה' בכל פעולותיו כי הדעת נותן ששוא וטקר לסיוט תכלית האדם להכילם ולשפיהם או לננות עיר או לסיוט מלך כי כל אלה הם מקריים מתחדשים עליו ועוד שהוא משתתף צוה עם רוח הנרואים לו' וכל העולם עם כל הפוקרים ונעלי מלאכות לא נבראו אלא צענין זה או ללך לזה כמשה"ל כ' ע"ס צורך ומעשה נדע ונתנוגן מהו תקנה התמימה של כל העולם וכל אשר בו למה נברא ומ"ה פ"י צענין אחר ולפי דבריו העניין לכן כפול ומכופל דוק (ולדת רוחניות העו"ס) שיש דברים שניעים יותר לרוחניות כמו השמש והירח והרקיע וכן האש והרוח נוטים יותר לרוחניות משא"כ צנ"ח וקוואה והארץ נוטים לנמיות יותר (ומדע"י) הם צ"ח (ודומתו) כמו הארץ וכיואל (ונחו) הדברים הנאים כהב ומתכות (ונעו) שמתחנענים כמו המים ונעלי ח' (יקפאו) מה שנקפא כמו האדמה כמו קפאו תבועת (ועלי יו) מה שטנעו לעלות למעלה כמו השם והסוד (ותחתונו) כמו הארץ והמים טנעם לרדת למטה (הרכבה נכונה) בכל המחוברים צמוג השם שלא יגירו יסוד ח' על חנירו (וסדרו כדור מתוק) כל אחד על מקומו הראוי לו כפי צורך העולם וחלק את העולם כל חלק למקום הנ"ך קנת צמדינה זו וקחם צאמרת והוא מבואר שסכל הוא לכוונת תועלתו ושחלק זה נ"ך לחלק האחר : (ושמהו רומז אליו) והש"י שם את העולם צאופן של רוחיו ויכירו וידעו שחכם נצור ויכול שאין חכמתו נברא אותם כמו שמורה הננין על הסוכה אותו טנדע ממנו עד היכן הניע שלא נוכל להשיב עממותו ית' וכמו שנתבאר ששער היחוד (ממשמיות ורוחניות) חף על פי שהם שני הפכים מעמיד ח' את חנירו נכפס והבגוף צמיים שלא תנאל נפש צלל גוף ולא גוף צלל נפש (ממזגו ונחערצו) הם שמוות נרדפים ופירוס אחד : והשני סימנים נעלמים כנעע מכל צ"ח : (אשר לא ידע קשרם) למה קטר אותם הקניס

כי אם המשביל המביא יושרם כמות המולל כל כשר • וכו תקנת העולם כמו שאמרו ז"ל (נחמיה ב') (צ"ט) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד והנה טוב מות • ואמר החכם (קס"ד) ושבה אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עיניה • והשלישי סימני החכמה שהם נראים מצד אחד ונעלמים מצד אחר ולא יכירה מי שבינתו מעומה אלא לאחר שהתישב בהם וידקדק עליהם בהשתנות עיניו השנה בארבע תקופותיה והדומה לזה והחכם המביא יברור לו מן העולם דעת רוחניתו ודקתו וישימם כסולם להכמת הראיות על בורא הכל יתברך וידבק בעבודתו כפי גדלו ורוכמותו בלבו ובפי הכרתו סימני טובותיו וחנותו אל כל מעשיו ואת אשר הגנו ברוב חסות ואת אשר נשאו מבלי מעשה שקדם לו • ולא בדה יתרה התחיל בה התחייב לו בעבורם הגמול הטוב מאת האלהים

מרפא לנפש

הקצה צ"ס: זה: (אלף המשביל) והמס מעשים וסוף מצני עלי' (המצני יושרם) שנין יושר טובה הגדולה שבו (כמות הסולל כל נצר כן יל' לנרס) ר"ל המיתה סוף נוסף נכל נצר נפש מי הכל של כל העפר ולפי הנראה הוא דבר רע מאוד: (ובו תקנת העולם) ונחמה אם לא יסיה המיתה לא סיה לעולם תקנה כמס עמיס נגלים ונסתרים כי מה נצט שיעמול האדם תחת השמש לעולם ומתי יטיל שכרו כי כל טובות העושה אינם טובות נעלם מל"ס הרעות וסרע לא יפחד מהמות ויעמוד לעולם נרשעתו והרדיק יטול שכרו סס כפי פעולתו (וכן הארץ) סיה ככור שמתיק וסוהמס מכחם הכרעק נבאס מחטס אדם סרססון וצעת סחמס יעמוד סגוף נקי מוכן לקבל נפש סרסוס כמו ססיה צבד"ס קודס סחטס כ"כ סר"מ חלסוך צפ" סמוז וכן יס עוד כמס טובות נענין סמות מה סלל נוכל לסגסג וסיה סרסס: (וססני סיימס נעלמס כ'') כי אם סחטסיל סמצין יושרס • כמות סכילל כל נצר כו' וסין צורך לדוחקו של צ"מ ע"ס וכל סמצניס ססכיימו לנרסתי (כססתות עניני ססנה) קין וסוי' ק' ורסוכל סחד סמסס רניעית ססנה ססס ד' תקופות ססנה וכסמרדק סאס ויכל לסצין למס נססנו סווס מפני עליות סמס וירירס: (והחכם סמצין בו' דעת רוחניתו ודקותו כו') ר"ל לא יביט על גשמותו של הדברים לנד סלל יסמר סאס סלל נכרסו רק לצורך נסמיות לעשות צמס כל ארכי גופי לסכילתו ולסחר ארכיו דא"כ לא סיה ארכי סהיות ככל נכרס קלת רוחניות ודקות חלל סרוחניות סכל דנר סו סרסיה גמורה ונררס על הנורס ית' כמו ססוס מנורר למי סירדק צוס וכמו סיתנאר וכסר ירגיל סאס צוס ככל דבר סיתסכל וכל דרי' סנעולס יוכל לרסות זו סת מעס' ס' כי נורס סווס ויכל לקיים סוימי ס' לגדי סמיי (וידעק נענדרתו כו') וכסר יתנב כד יכניס אימתו וסחרו ית' כלצו וידעק נענדרת סס"י כו' וסל סל סכר חננו מרוב סעונות כו') סססס ית' תנן סת סאס סרסנה טובות ונססו וסגדילו על סכל וכלל כססדו וצטיו סגדול (מצני מעסס שקדם לו) כי עדיין לא עסס סוס מע"ט לפני הקצה: (ולא מדה ית' התחיל נס) וגס לא סיה זו עדיין סוס מדה טובה ויתירה: (התחייב לו נענורס הגמול סעוס) סיתחייב לסאס צצילס הגמול סגדול סוס סעוסס סס"י עמו אלל סכל ססר ונרסס וסנות סמסו ית' וכמו ססמר סו"ל מי הקיימי וסלס"ס עסס לוי"ס נצנדו סס לא נסתי לו נגד סחלס וכן מווסס

האלהים ואחר כך יברור לו מגשמי העולם מה שיש בו הנאת גופו ותקן ענינו בעולם כפי צורך והספק בלבד ויעזוב שאר מותר העולם ומשכיותיו דמטרירים את הלככות מן האלהים וישתדל לעשות לאחריתו ולאשר הוא הולך אליו לאחר מותו והשוב העולם וקנינו צד' מנעת ליסמועדו ולאחריתו יוקח ממנו מה שיוליד עמו נסמיעתו בלבד ויסכל בדרכי העולם ופיסמי החכמה בו ויסבהו בית עולמס ומכון סבתו ומשתדל בו ככל יכלתו וישים כל לבו אליו וכל עמלו והוא סוכר כי הוא ריקלתקנת נפשו ואינו שוער כי עמלו ומותר קבוצו יהיה לזולתו • בריו • ואחרי מותו • והתעלם מענין אחריתו:

ומה נדמו בזה לשני אחים ירשו מאבירם אדמס שצריכה לעכרת וחלקו אותה לשנים ולא סיה להם דבר זולתה • וסיה סחד מהם דעתן וריו • והשני הפכו • הדעתן רסיה כי עסקו בנדרתו בלבד ימנע אותו מעסק בנדרסתו ומסגייע אל סרפו והשתכר לעבוד כאדמת אחרים כדי שיהיה משכר עמלו יום יום • וסשה נפטר מן העבודה לערכי סיה עושס כאדמתו שעה סחת כסשתדלות וסריצית וכסשה נותר לו משכיות ימים כדי מוזן יום סחד על מוונותיו או יותר סיה מניה לעשות כשל אחרים בעת סחיה ועושס בשלו כסכלית סשתדלותו וסריצותו ולא סר לעשות כן עד שנגמרה עבודת אדמתו מוונן • וכסגייע עת פיריתיה וסמן תבוטתה קצבס ואספס והתפרנס מהם בשנה השנית • וסיה עובד אדמתו כרצונו והולך ומוסיף בה אילנות עד שחיתה תבוטתה מספקת לפרנסתו והותרה לו מה שחוסף

מרפא לנפש

וסחר כל סמנות כי ממך סכל ומידך נסנו לך: (ואח"כ יצור לו כו') כי לא סמוז נרסס לסנת ירסו וסכל סווס לצורך סאסס לסנות ממנו יססיה לו קיוס נעולס סך רק לפי לרכו ספוקו נצנד וסמותר ימרס: (מססניותו) לסון רסיה וסמדה נלל כולו מסכיות נצנ: (ויססו העולם וקנינו זידתו לעו"ס) סהעו"ס וכל קנינו סווס נכרס רק סיינין סאסס צו זידתו לעו"ס כי סס צימו ודיתו סלמיתו וסס סווס כסורס נסס ללון וסעו"סו דומס לפרוודור לפני העו"ס כו' וסיוס לעסססמס לקבל סכרס לנך למ יקח מן העו"ס רק מה סט"ו צו נעו"סנ ולא ית' סלל ססכל סלין מנין מס ס' שולל מעמו ולמ' נס סל סעו"סו ונצי"סו וסונר סלסן סווס צימו ודיתו ולעולסיה' כלן ולנך מסתדל נעניני סעו"סו לנד וסוכס קיוו מכל ועל: (והוא סוכר כי סווס רן לסקנת נפשו) ר"ל סווס סוכר סכל מה סעמל תחת ססמס יססיה לו לעמלו ולנפסו לנד: (ואינו שוער) ואינו מסער דיעתו סכל מותר עמלו סווס סכל וסעו"סו לסחריס סו צנייו סו עכ"פ לסחר מותו וסווס גלגל סמוז נעולס וכו' סל סווס ככל דור ודור ססמוניס עלי תולע חנכו אספתות ס"כ מותר קנינו למס סווס לו סת סיס לו סינו סו קנין סחינו סו למס סווס לו:

ומה נדמו צוה ר"ל ולמה סס דוויס ססכס וססכל דרכי סעולס סגיל (דעתן) נעל דעה ירסס (וססני סכרו) סיפך סססס כסיל ונער: (ולא סר לעשות כן) לא סיה ידו מעשות כן לענוד אדמתו מעט עד סנגמרה ענדרת כל דרסו ססון (וסחריס לו) סו' לו נותר מן סדכו כ"כ עד סקס וסוסיף עוד סרס על

שער הבחינה

שהוסף בו אדמה על האדמה... כבודתו באדמתו תמנעו מהתעסק בענין מוזנותיו עזבה לגמרי... היה משתכר לבני אדם בעבודת האדמה ולוקח שכרו ומתפרנס ממנו ולא היה מותיר בלום... ובשחיה נשאר כבודו מוזן יום אחד היה משיב אותו יום מנוחה ובטלה ושעשוע ולא היה חושב בענין אדמתו... והעתות אשר היה נפטר מן העבודה בימי עבודתו היה הולך בהם אל המרחץ ונשארה אדמתו שממה לא הצמיחה דבר... ותעל כלה קמשונים ונהרס גדרה ונשא השטפון את אילניה... כמו שאמר החכם (משלי כ"ד) על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לכי-הנה עלה כלו קמשונים כמו פניו הרולים וגדר אבניו החרסה והמשכיל כאשר יעיון במשל הזה יתבונן ממנו עניני אחריותו אשר היא ביתו באמת ויעשה לה בכל יבלתו וכשהוא עושה לעולמו יעשה לו כמי שעושה בשל אחרים כדי הצורך והפסק בלבד... והכסיל עושה בשני דברים בהפך משתדל בעניני עולמו ומתעלם מעניני אחריותו כמו שאמר החכם (סו) בבחינתו בכסיל ואחזה אנכי אשית לבי ראיתי לקחתי מוסר:

פרק ד אף כמה סימני חכמה בברואים אשר נובל לבחון בהם נאמר כי פנות החכמה המקומיות בברואים לרוב מיניהן ואישיהם שבע:

מרפא לנפש

על שרכו : (וכסמל הוא ע"ד מ"ס חו"ל מ"ה גוררת מלוא או סהו ע"ד מ"ס חו"ל זכה נוטל חלק חנינו נביע, והבמשכיל כאשר יעיון כו') כי סס ביותו של אדם וכפן הוא כחורח נטל ללון רק טרירי למחיה ולפרנסה ומוכרח הוא להכין פרנסתו אך לא יעוזב אדמתו שיש לו צעו"ס בשלל יטגים עליה כגמרי פן תסיה שממה ומחומ' לא ימלא סס וגם פס לא עשה לנפשו מחומה רק לגופו ונמלא קרו ומלאן (כמ"ס) החכם שלמה צנחנתו נכסילי) שהחכם כחם הכסיל הכיל מה שעלתה לו ואמר: (ואחזה אנכי) ראיתי על דרכי הדרך הישר שיעוזב שדה עצמו לגמרי ומתי אעסס וגו' ראיתי לקחת מוסר שאין זה הדרך הישר שיעוזב שדה עצמו לגמרי ומתי אעסס גם אנכי לנתי - רק פן יאמר האדם שאין לי סוס פנאי לעסוק בעסקי העו"ס כי עמוד אני על המחיה ועל הסובלס תמיד לא יחסה ולא ימחיס וכתב סס (מבעמ) שינות מעט תנומות) ר"ל אל תהפך צלרכי גופך תמיד ויום וילגם לא יסבחו רק אח זזה וגם מזה אל תנח ידך וטניקס יקימו צידך (ובא מחסלך רישך) יבא לך מה שאתם רש ממנו סיניו חלקך צעו"ס כמי שהולך מוסר (ומחסוך כלים מנן) יבא לך כל מחסוך שזעו"סו כליס הנס למנן לך ר"ל הסובל לזכות לשני סולחנות ועיון לקמן נחשזון כ"ב כדברים אלו:

פרק ד (נאמר כי פנות החכמה) ר"ל ש"ס החכמה ויסודותיה נובל לחלקם לשנעה חלקים (המקומיות) העשויין ויטגס צברואים לרוב מיניהם אע"פ שיש הרבה מינים צעולם כמו מין אדם מין חיה מין צמח וכו' ולישיהם כל אחד צפני עצמו נקרא איש ח"כ החכמה שזכולן לרוב מאוד אבל צללן נובל לחלק על שנעה חלקים :

שער הבחינה

מט

אחת

מהנה סימן החכמה הנראה כשרשי העולם ויסודותיו בראותנו עמידת הארץ כאמצע העמים סמוכים לה למעלה ממנה והאוויר כמוך להם והאש למעלה מכלם על משקל ושעור לא ישתנה ממנו דבר כל אחד מהם שוקד על מקומו המתמיד בו והמנובל לו והים עובד והמים אמורים בתוכו לא יעברו את נכולו ואם יהמו גליו ויסתערו רוחותיו כמו שכתוב (חייזו ל"ח) ואשבור עליו חקי ואשים כרית ודלתים - ואומר עד פה תבא ולא תוסף ופא ישית בגאון גליו ואמר בעמידת השמים והארץ (תכליס קי"ט) לעולם י"י דברך נצב בשמים - לדור ודור אמונתך כוננת ארץ ותעמוד - למשפטין עמדו היום כי הכל עבדיך - וכמו שזכר דוד ע"ה מהענין הזה במזמור ברכי נפשי את י"י : (הפנה

השנית

סימן החכמה הנראה כמין האדם אשר הוא העולם הקטן אשר בו השלמת סדרי העולם ויפיו ווינו ותמימותו ואליו רמוז דוד ע"ה באמרו (סס מ') י"י אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ :

והשלישית

סימן החכמה הנראית בהרכבת האדם וחבור גופו ובוהות

מרפא לנפש

אחת מהנה (ש"ס העולם) סס ה' יסודות כמו שפרטס והולך : (בראותנו עמידת הסרן צ"מלע) כנקודה צלמלע המרכז כך הארץ תולס על גלי מה שהי נראה לעינינו שלל מקוס ססלד' עומד נכל העולם סוה רואה חלי כיפת סרוקיע מות נראה ססלרן צלמלע העולם כנקודה צתוך הע גול : (והבמים סמוכים לסלרן) כי כל יסוד סכנד נוסל למטה ולכן ענב סלס למעלה מכלל ומח"כ סלור ומח"כ המים ולמטה מכלל העבר שהי כנדה מכלל (על משקל וסיעור) להיות סוקדים ועמידים כל א' על מקומו וסלל יתגבר יסוד על חנירו ויסרצ העולם : (וכיס עומד) סנור סעמוק נקרא ים כמ"ס ירעס היס ומלואו וכמו יס של שלמה (והס יהמו גליו) חף סגלי יס הומים ומגניחים עד מאוד עד סלל א' יוכל לשעוף כמה מדינות הסמוכי' ממנו אע"כ לא יוכל לעבור את חקס הוא הסול אשר הוא נצולס שלל יעצרו חולס ומזה נראה ססלל עבדיך ר"ל מין האדם נכלל הוא עולם

והפנה השנית

כי אשר סוה העולם הקטן) ר"ל מין האדם נכלל הוא עולם הקטן צפני עצמו כמו שכל העולם הגדול סוה סלרן זה לזה וזה לזה כקוסו האדם צפרט השלמה כל סדרי צללסית וצללסי חמר סלרני גיפיו וכסמתו של חסס סוה דומס לעולם הגדול סהו סיעור קומס צדמות אדם ולכן קרא סרמנ"ס צמורס פ' ע"צ מח"ס לכל העולם צללל סיעור קומס ע"ס : (אשר צו השלמת סדרי העולם) צללס כסלס ונמנר כל מה סנרל הקצ"ה צעלמו כי הכל סוה לחועלת האדם ולשמשו והאדם סוה כנעל צית צעולם : (וכסו פי'ו) כי צלל האדם היס העולם כמדבר סממס : (וזיונו) מלסון ללי זיון או ל' זן ומפרנס או ל' זיו קלסתר פניס : (תימיותו) כי צלל האדם הי' העולם עדיין חסר יהוה מתמס ומסלס סכל כמו סתפצר לעלי פ"ג ע"ס ואליו רמוז דוד ע"ס ה' אדונינו וגו' ואמר תמסלכו נמעסס ידיך כל ססס (כתת) תחת רגליו גו' :

והשלישית (בהרכבת האדם) גוף האדם עצמו מורכב מכל ה' יסודות ומנפס וסלל

שער הבחינה

ובחות נפשו ואור השכל שיהיה אותו בו הכורא ושם לו כי יתרון על שאר החיים שאינם מדברים והוא דומה לעולם הגדול נמשל אליו בשרשיו ויסודותיו ואליו רמוז איוב באמרו (א'ו י') הלא כהלב תתיכני וכנבינה תקפיאני עור וכשר תלבישני ובעצמות וגידיים תפוכבני חיים והסוד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי ;

והרביעית סימן החכמה הנראה במיני שאר החיים מקטנה ועד גדולה מהם המעופף והשוחה והזוחל והחולך על ארבע לפי התחלקות צורתם ומדותם ושמושם והנאתם ותועלתם בעולם כמו שזכר כמענה שהוכיח בו הכורא את איוב כדי להעיר אותו (סס ל"ח) מי יכין לעורב צידו וגו' ושאר מה שספר בו במיני החיות המדבריות והימיות :

והחמישית

סימן החכמה הנראית בצמחים ובמוצאים המוכנים לתקנת האדם ואופני תועלתו בהם על התחלקות טבעיהם ומזניהם וכתותם וכבר הזכירו הקדמונים בספריהם מן הענין כפי השגתם וכמו שכתוב (מנצ' ח' ד') וידבר על העצים מן הארץ אשר בלבנון וער האזוב אשר יוצא בקיר וגו' :

והששית

סימן החכמה הנראית בחכמות ובמלאכות ובפעולות אשר הכינם הכורא יתברך לאדם להשלמת תקנתו ופיכות

מרפא לנפש

ושכל ונפש יש כמה כחות כמו סימנאלר : (והוא דומה לעולם הגדול) דבר זה ידוע ומזוהר בכל ספרי החכמים הקדמונים שהאדם הוא יעולם ומלאו מכל הנחיות וכחות שיש בכל העולם הגדול הכל יש באדם דוגמתו ודבר זה מזוהר בצורך בספר המורה פ' ע"ג של העולם ככלל הוא דוגמת אדם אחד ע"ש בצורך ועיין במ"ס ח"ל וזכיר ס' שבע מוסר ע"ש ועיין לקמן בפ"ס ובשער ע"ה פ"ט שיאלרו המחנך ג"כ ע"ש : (כמ"ס איוב הלא כלל תתיכני) תחלה נראית האדם הוא כלל הנהך וכשכך ואח"כ נקפה ונקרש צמעי אמו כנבינה ואח"כ מליגשו צבור וצער על עצמו וגידין שהוא מסוכך בסך ועושה עמו חסד שנותן בו חיים צמעי אמו ובפקודת הש"י כשאל רוחו נקרו וקושר דבר רוחני דבר גשמי כמו ש'תנאל לקמן :

והרביעית (ול"ס המעופף) ר"ל העופות שמעופפים באויר : (והסוהה) הסולכים שחזו כנהמה וסדומה להם וצמ"ס פי' והסוהה צמ"ס מל' כאשר יפרש הסוהה לשחות והוא הרג וסאר צמ"ס השטים צמ"ס : (והזוחל) מל' זוחלי עפר ופי' רש"י סולכים על נחונם ועל צמניהם כנחש : (ומדורה) כל נריה יש לו מדע צפני עצמו יש מהם שזונים וקמננים ואורגים : (כמו שזכר צמ"ס כו') וכתב ר"ת צמ"ס הישר שער י"ג טראוי לומר תמיד המענה הדין של אור נא כנגד חלץ (והימיות) הנריות שיש צמ"ס וצמ"ס :

והחמישית (ובמלאכים) הם מיני מתכות ודומיהן שמואל"ס מן האדמה : (וידבר על העצים וגו') שאלמה ידע עזעו של כל אחד מהם ומה תועלתו כן פי' רש"י :

והששית (בחכמות) כמה מיני חכמות שיש בעולם שצ"א מהחכמים צמ"ס כידועו ובמלאכות

שער הבחינה

וביכות טרף הקו ושאר תועלתיו הכוללות והמתבודדות ועל זה רמז הכתוב באומר (איוז ל"ח) מי שת במסות חכמה אויבי נתן לשכוי בינה ואמר (משל' ז') כי י"י יתן חכמה מפיו דעת ותבונה :

והשביעית

סימן החכמה הנראית בקביעות התורה והחוקים לעבוד בהם הבורא יתעלה להגיע בהם השוקד עליהם להנאות העולם הזה מיד ולגמול העולם הבא באחרית כמו שאמר הכותב (שע"ס נ"ה) שמעו שמעו אלי ואכלו טוב ותהענגו בדשן נפשכם ואמר (סס) הטו אונכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם וגומר ותלויים בזה עניני המנהגים אשר בהם סדר הנהגת שאר האומות ותועלתם והם עומדים להם במקום התורה בעניני העולם בלבד וכבר

מרפא לנפש

(ובמלאכות) הם מלאכות כצדקות כמו מריס וזריעה וכיוצא וצפולת הם מלאכות קלות כתפירה וכיוצא : (ושחר תועלתו הכוללות) שכל צ"ח לריכין למלכה הדין כמי לחריס ולזריעה וסדומה לזו ויש מלאכות שמצדדים צו קלת צ"ח כמו יוקב מרגליות וכיוצא טאין הכל לריכין לזו : (כי סם נטוחות חכמה) מי עשה זאת סתף לאדם חכמה וצו"ס נקרב לזו לחשוב מחשבות ולעשות כל המלאכו ופעולת שעותה סמי מפרשים על הלך הסוכה והאופה הנולדות :

והשביעית (נקיטת סתורה) סקבע הש"י צמ"ס מורשו ודמו כדי שדע כדס מה לעשות צמ"ס וזריעה נהיגו את עצמינו וע"י סתורה נדע

צמ"ס עושין לריכין ית' שמו וכלל מורס אדם ככסיל צחוסך הולך כמו שהנחתי דברי ס' המקרי לעלי כמה פעמים ולא עוד שמגיעים ע"י סתורה להנח' העו"סו ג"כ כמו שנתנאל נתורה אס צחוקי' תלכו ונתתי בשמכס צעקו וכמה פסוקי' כל"ס (ולגמול העו"סו צחחית) כמ"ס אכלו טוב צעו"סו ותענגו בדשן נפשכם צעו"סו והסכל מחויב ג"כ הגמול העו"סו כי איך יזויר שמלך גדול והנורס ממ"ס הקצ"ס יקפח סכר העושים לרונו ומלותו ית' : (ותלואים) גזס בעניני המנהגים כו' כמו שנתלס ס' החכמה נתורתנו הקדושה כן נראה חכמת הבורא יתברך סתף לזכר להנטיג את העולם בדרך יבר להעניס העושים עולה וליסס וליתן צמ"ס ויסר נימוסיסם דל"ס איס את רעיו חיים צלעו : (בעניני העולם בלזר) ר"ל שיש להס סנאה וסכר ע"ז צעו"סו אכל לזו צעו"סו כיון סכל נימוסיסו עושין לאורך הנתחפ ס' וז"ל בעל העקרים ממחר ח' פ"ח הדס הנימוסיסו הקרן מן האלסיות צמ"ס נריס ה"ל כי הנמ"סות סתקן פעולת קיצוץ המדינה אכל לא סתפיק לתת סלימות נפכס לסוב על ידיקן למקורו וע"ז אמר המסורר תורת ה' תמימה מסינת נכס : (והצ') סהנמ סיות לא סוכל לספיר סנאה מן המג נה דרך אמתי כי כנר יה"ס אלנו סנאה או מגוב' ואין כן דרך אמת ואין כח אדם להסיגו ע"ז נאמר עדות ה' כאמנס מחכימת פתי פי היא מודעת הנדל כהס ממגינס צמ"ס : (סג') להיות העוסק נדס נימוסיסו מסופק אס פעולותיו מוגללים כראוי וכל אשר יסופק צו סאדס נל ישמח בעשותו אכל קועני סתורה מוקים ומשמח"ס וסו פקודי ס' יס"ס משמחי לני (סד') סהדס הנימוסיס' לת סל לספירי פיעטי פעולות מפני קולר המסיג לרבות המקיפי' וסתורה מייסי כל הפיעים וז"ס מלות ה' צמ"ס ג' וכו' (הס') סהנימוסיות מדורס מנן אדם חי אפסר סתפיה לחיית יען כהסס והמגונס יסתנס צדנות זמן אכל תורת אל

זכור נאמר כי מדרגת הטבע מן התורה כמדרגת העבד מאדוני
כי כחות הטבע הם נוהגים במנהגות העולם כפי מה שיאות לתורה כמו
שאמר (סמות כ"ג) ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת
מימך והסירותי מיהלה בקרבך ואמר (ס"ט ט"ו) ויאמר אם שמיע
הי שמוע בקול ה' אלהיך והישיר בעיניו תעשה והאונת למצותיו ושמרת
כל חקי כל המהלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה'
רופאך. ורבים כאלה ויש מי שסובר במאמר החכם (מל"ט ט') חכמות
בנתה ביתה חזבה עמוריה שבעה. שכיין אל אלה השבע פנות אשר
זכרנו :

פרק ה' א'ך

איזה מין קרוב אלינו ואנו חייבין לבחון בו
יותר נאמר כי הבחינה בכל א' מהם ואם הצורך
אליו גדול ואנדרחייבין לבחון בו הרבה. הקרוב אלינו יותר והגלוי לנו
הוא סימן החכמה הנראה במין האדם אשר הוא העולם הקטן והוא
הסכה הקרובה להיות העולם הגדול הזה וחייבין אנו לעיין בהתהלת
האדם

ברפא לנפש

היא נחיתה ה' יתפת ה' טהור' עומ' לנר (סו') הדת הנימוסיו לא תלא ידי כל
הדעות שאין כל הטבעים שוים משא"כ האלהיות ה' שמשפטי ה' אמת נרוק יחידו
ע"כ מתק לטובו לוף דגש אמרונו וספתקתי כל דגרינו מפני כמה דגרים נחמדים
דאיכא למשמע מיני' בספר הים : (וכבר נאמר כי כו') ר"ל א"ש"פ שלפי הנראה
לדעתנו העולם כנוסגו מורג והכל לפי הטבע אבל בחמת משועבד הטבע והמנהג
לתורה ר"ל למקיימי התורה לעשות כלונס כעבד המשועבד לאדונו והסדר מנוול
ואיננו חן לעצם סהרי כשי' הנורה העלמות והטבע הוא בעלמו נתן לנו תורתו
ודתו וטוב ליה על כנראהו שיסב משועבדים תחת יד מקיימי התורה ומי יעבד על
ידו וכמו שמורים בסתוקים שגמורה ונראהו המחנך בחסדו השטי' נגמל מרץ ע"ש
וכיים סס הלא אלה יודע כי הנורה ית' הסנה שגמורה האמנה שיסיה נרסות
ונחפזן כל מה שבעולם אם תעבדו ושיעבדו על ר'ונך כשתעבדו על דגרינו כמו
שהוא מנואר בפ' אם צחקת תלכו וזולתה ע"כ ועיין בס"ז שלי מש"ס וכן דעת חז"ל
שהנה מקומות כידוע ונש"ל הניא ג"כ כמה דעות האם הסכר נעני או הסכמי
ודעתו דעת כל המקונלים שהסכר נעני נעך נעש' למקיימי התורה ע"ש
צארכות :

פרק ה' א'ך

איזה מין קרוב אלינו כו' נאמר כי בחמת שראוי לבחון יכולת
הנורה בכל א' משענה דגרים הנזכרים : (וחם לכוין אליו גדול
כו') ופשיטא הדג שגוף לאדם יותר זה נכס וזה נכס אנו חייבין לבחון בו דג
הטוב הנליך לנו ביותר סהרי האדם רואה שאין לו קים והעמדה גלא דגרי זק אד
זום אינן בחינות שוים ולפעמים צריך לדגן אחר ודגן זה רחוק ממנו ואינו יכול לבחון
בו תמיד : (הקרוב אלינו יותר) אך מה היא הדגן שקרוב אלינו תמיד ונגלה לנו
חכמת ויכולת ה' יותר משאר דגרים הוא ה' החכמה הנראה במין האדם כו' וכאשר
נדקדק לבחון בו מתחלתו עד סופו יתגלה לנו מסוד העו"ה האדם כו' וכאשר
צאריך לפנינו : (אשר הוא העולם הקטן) האדם הוא עולם קטן כמו שפרשתי לעיל
(והוא הסנה הקרוב ה') שקרוב הדגן לסנין שהאדם הוא עיקר מכל הנכרמים
סהרי

האדם ומולדתו וחבור חלקיו והרכבת אבריו ותועלתו ככל אחד מהם
והצורך המביא לעשותו על הצלם אשר הוא ואח"כ נעיין בתועלתיו
ובכל מדה ממדותיו וכחות נפשו אשר שכלו והדברים העצמיים
והמקורים אשר בו ותאוותיו ונכליות ענינו. ובעמדנו על מה שזכרנו
מן האדם יתבאר לנו מסוד העולם הזה הרבה מפני שהוא דומה אליו.
זכור אמרו קצת החכמים שהפילוסופיא הוא ידיעת האדם את עצמו
ר"ל ידיעת מה שזכרנו מענין האדם כדי שיכיר הנורה יתעלה מסימן
החכמה בו כמו שאמר איוב (ס' ס'ט) ומבשרי אחזה אלוה. וכיון
שהוא כן ראוי לנו להזכיר מכל מה שזכרנו מעניני האדם מעט מועד
מכל ענין להעיר המתעלם על מה שהוא חייב לזכור תמיד ויביאחו
להקור על מה שלא זכרתי. ואז יבנע לבורא על רוב הסדו ושבו עליו
ותתגל הודאתו לו כמו שאמר דוד ע"ה (תפלים ק"ט) אודך על כי
נוראות נפילתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד לא נבחר עצמי
ממך אשר עושיתי בסתר רוקמתי בתחתיות ארץ. גלמי ראו עיניך
ועל ספרך כלם יבתבו ימים ויצרו ולא אחד בהם. ותחלת מה שראוי
לך שתעלה במחשבתך אל תחלת האדם ואל ראשית היותו. ואז
תראה כי חסד האלהים עליו המציאו אחר אפסו. והוא אצלו מתכונת
היסודות אל תבונת הצמח ואחר כך יעתק מתבונת הצמח אל תבונת
המחן

ברפא לנפש

סהרי הוא כנעל הצית המשמש בכל אשר צו ונתן רגיו סעדים גאון ז"ל כי המנהג
והנהיג משמים כל דבר נכבד נאמלע הדגרים אשר אינם נכזדים במוכו כן האדם
הסס בחמלע העולם כו' ע"ש כמ"ס לחכי עשייתו ארץ וחדס עליה נרשפי עכ"ל :
(ואח"כ נעיין בחפלותיו) סיס כמה דגרים ססס תועלת לאדם כמו שפירש לפנינו
כמו מונו משרי אמו והנכי' לקטים והחלמים ע"ש : (ומכלית ענינו) ועיד סלר
דגרים וולתם ססזכיר לקמן כל מה סס כל לעמוד עליו כל' עד תכלית יסוף מעינינו
שאין לדגן ממנו עוד כמו וקל עזירם : (ספולוספיא) ר"ל שהחכמה בכלל כי כל
החכמות וכל החקירות בכלל נקרא נלסוסס פלוסופיא ואמר שהחכמה בכלל היא רק
שירע האדם א"ש כלאר זכר לפנינו קלת ממנו : (כמ"ש אינו ומנשר) מעממי
ומנשרי אחזה ואינן את חלקי סהוה נורה חכם והסבול (כמ"ס אודך) אודס חוף
על כי כו' : (לא נכחד) לטון מניעה לא נמנע ממך מלדעת מספי' עצמותי אף
שעשתי בספר נעמי אמי : (רוקמתי) נצטר וגידים : (נתחפזים ארץ) נמדור
התחפזן שנעמי אמי (גלמי) גולם שלי (ראו סס עיניך) (ועל ספרך פולס) כל אשר
וגידי או כל הנכרמים סס כמזנים נספרך : (ימים ויארני) כל הימים סס נולדים
צידועים לפניו ולא אחד בהם מכל הימים סלח נודע וגלוי לפניו ית' בתחלה : (אל
תחלת האדם) מהו תחלתו של אדם ומאיתו דגן נחסוה וזו ת"אס אף נחסוה
והציאלו מן האפס והאין סלח ה' דגדגרים ססס סוס אורס ודמות אדם ונכרס מסס-
(ויסוה אפסו) סתחלס יצולתו והיותו סוה מהיסודות סהרי סוה נכרס מודע סליס
נרס סלסס והיע וסרס נחסוה מהמזון סיוון סלסס ממנו והמזון סוה סיומח וצ"מח
נחסוה סהר' יסודות סמכולס נחסוה סיומח וצ"מח סוה סוה סוה וסיומח סל ד'
יסודות ומזורה זו נספך לגורס סומוח ומזון וחמכי' לגורס סווע והדם וחמכי' לפנות

המוזן • וממנו יעתק אל תבנית הדור והדם • וממנו יעתק אל תבנית
החיים ואחר כך יעתק ממנה אל תבנית האדם והוא החי המדבר
(המת) והוא הולך בשנויים וגלגולים וסבות מתחלפות ומציעים
בתמידים מתוכרים במהשכה נמונה וחבור מתוקן • וכאשר תתבונן
בזה תראה סימן הטובה והחכמה והיכולת בכל • השתכל והשוב
בשרשי החבור והנראים ר"ל נפשו וגופו תראה גוף ואדם מורכב
מיסודות הלקים וטבעים שאינם דומים הכרם הכורא יתעלה בגבורתו
וקשרם בהכמתו והתחבר מהם גוף עומד בתאהד במראיתו מתהלך
בטבעיו והכרם אליו עצמיותו אורו דומה לרוחניות האישים העליוני
וזה העצם הוא נפשו אשר קשרה בו באמצעים ראויים לשתי הקצוות
והם רוח החיים ותחום הטבעי והדם והגידים והעצבים והעורקים יושם
להם

מרפא לנפש

החי שניתן בו חיות להתנועה סס צמעי חמו אח"כ ניתן לו צורת אדם וכוה האדם
עגרו סוף מי מדבר מת סגדר זה סוף נדל מכל הנרואים ונמיתה סוף נדל
מעליונים וכוה ג"כ הקמתו ססצמרה נובע מהמיתה וכנ"ל דאם לא היה המיתה לא
ייתה הנחירה וכוה כמלאכים ססס עומדים והאדם סוף מהלך ממדרגה למדרגה
כדוע ועוד שאין כונת הנריאה ססיהם הכל כמלאכים ועיין צמ"ס : (והוא הולך
ר"ל וסוף הולך ומתגדל) : (צמ"ס) : כמה מיני שינוים זין צמין מחיותו ומזונו
שפעם הוא כך ופעם הוא כך וכן נעצמו שפעם טעם האדם כך ופעם כך והס
הינחיו וגלגליו והסם מתחלפות זין צנטן אמו וכן אח"כ : (ובצמ"ס) : מהמיתה
יש זו דברים ססס ממנועים לקשר הנשמה בגוף ססס שני הפכס ונדברים ססס
הממונעים מתקשרים יחד ונחצרו וסס רוח החיים והחיים ססס גמי והסם כמ"ס
לפניו והמנועים האלו ססס תמיד צאדם כל זמן סססו חי : (מחוצרים נחשטה
נכונה וכוה) כי מי יוכל לחצר ססס יסודות זה לזה או לקשר הנשמה עם ססס וסס
תרחס ססס הטוב והססס והיכולת מה סססרה ססס צאדם : (הששתכל וססס
צשרטי חנורו כוה וסס נפשו וגופו) סססי הדבר ידוע ונראה סססרה מחוצר מגוף
ונפש זה כלל זה אין לו קיום צעולם : (והגוף מורכב מהארבע יסודות) ססס סס
רוח מים עפר ססס חלוקים זה מזה ונעצם סססיה שים זה לזה והסס ית' חצר אוסס
וקשרם נקשר חמין סלף יתפרדו עד עת קץ : (בתאהד נמלאית) לפי הנראה
סססרה סוף דבר ססס נחתיכה אמת : (ובתהלך צעצעי) ויש זו כמה
מיני טעיות סעין רוחס והאזין שומעת והסס מדבר והאזרים הפנימיים
יש לכל אחד טעם אחרת כמו סיתצאר לפניו : (והחבר אליו) אל הגוף
(עצב אוייר) זרים סליתס צמ"ס אחרים וססיה גידים רוחניות כמו
הגוף והיא צעמסה אוייר כאויר רוחס שאין נראה לעין כמו מלאכי מעלס
ססס אישים רוחניים : (וזה העצם סוף נפשו) כמ"ס ויפס צאפו
כמטת חיים וגוה ססס זו חיות : (אשר קשרה זו בגוף) סלף יכלו להתחצר ולהתקשר
נפש בגוף ססס שני הפכים לכך נקשרו ונתקשרו הקצוות זה לזה : (והם רוח החיים)
קלת רוחניות וגשמיות וצוה נקשרו ונתקשרו הקצוות זה לזה : (והם רוח החיים)
סססרה נקצ' ומנפס תמיד צאפיו לתוך גופו וממנו נחסוה ססס סעצעי סססרה
והסם רוח החיים ותחום הטבעי והדם והגידים והעצבים והעורקים יושם
להם

מהסרגל

להם סבות לשמרם ולהגן עליהם מהפגעים והם הבשר והעצמות
והחיותים והעור והשער והצפרנים וכלם מינימים ומכסים להגן
עליהם מהפגעים ואחר כן חשוב כחנות הכורא יתעלה בהנהגתו את
האדם אשר שם לו בטן אבן למציע בתחלת ענינו כדי שיהיה במקום
שמור ומכצור נצור שלא תשינהו ולא יגיע אליו לא חום ולא קור
עם המגן הרזק והמחכה הנבצר ועם המזון המזוכן • והוא הולך ונדל
עד שיהוק על התנועה והתנודה עם הגעתו אל מזונו מבלי יגיעה
וסורה הוכן לו במקום אשר לא יוכל אדם להגיע אליו בשום פנים וכל
אשר ינדל גופו ירכס מזונו עד עת קצוב • ואחר כן יצא מבטן אמו אל
דרך צר מבלי תחבולה שיתחבר בה לצאתו ולא דבר שיעשה לסייע
לו בו • אלא כיכולת החכם הרחום והזן המרבה על ברותיו כמו
שאמר לאיוב (צמ"ס) הירעת עת לדתי יעלי סלע חולל אילות
תשמור • תספור ידחיים תמלאנה וידעת עת לדתנה • ואחר כך יצא
הולך

מרפא לנפש

מהסרגל • וא"כ הנפש שוכן על רוח החיים והסם הטעני והסם ססס המציעים
סעין הנפש והגוף : (והגידים) ססס צמס סס • (והעצבים) • ונראה לו רוח
העלזים כי כן מלא ג"כ נספר הכוזר וצמורה ע"ס • כ"כ לקמן צעצער ענודת ס'
העלזים והס גידים ססס צמס ליחס ענה ויש זו יותר גשמיות מהדם •
(והעורקים) ומלאחי צמסר המורה ח"ג פ' ל"ג וז"ל העלזים ססס כלי חסס
והטנועים והעלזים כולרו מן החמו ומחמו סססרה וסססליחין צעצעים חסין ומלאו
החוטין צצסר ונעשה עורק אח"כ ילף העורק מקצה העצב ויתקשה ויתערב עמו
מחלל חתיכות קסוה ונעשה ממנו מיתר וידבק המיתר צצצר ויסורו צו או יוכל
העצב להניע האצב על זאח ההדרגה עש"ל : (ושם להס סינות) להגידים והענבים
ולל ססס לשמרם ולהגין עליהם כי אס יהיה הגידים כך מגוליס כלל צסר ועור לא
יוכלו להתקיים מקור וחום ומשאר פגעים • וז"ל הכוזר צמ"ס והנפש לא תחצצר כי
אס צרוח סס טעני אי אפשר לו צלתי לצ סיקשר צו כהקשר הלהב צנלס ספתי'ס
דמיון ספתי'ס הוא סלצ והלצ נריך אל מסך דס והסם לא יתסוה כי אס צצצית כלי
העבול ע"כ הולך אל האצטומכס והכבד וסמססה כוה ע"ס ור"ל כל סגוף סס
מגין ומססס להנפש וכ"כ לקמן : (ואחר כן חסו) א"ך סס"ס צרמח"ו מחכבה סס
ססס מתחלת צריאותו צחצר וסמיה אסר סס לו צען אמו למצע סססכ צצצן חמו
כצמסה מיופעת כדי סססיה סס שמור נכלל ספגעים כמי סססן צמצצר חוק סלף יוכל
ססס דבר לסדוק ויש לו סס מוונתו ססס מוככים ממה סססו אוכלת : (והוא הולך
וגדול אח"כ כהגדל סס צמעי חמו מעט מעט : (עד שיחוק על סססיה וסססרה)
ססס להתנועה ססס ל' נע וכד • (עין הגעתו על מזונו כוה) חע"פ שיחגלה ססס כל
יוס מעט יותר ונריך סס למזון יותר ואין זרים סססל לסססליס לו מזון • (ואח"כ ילף כוה)
הוכן לו סס מזונו כפי צרכו אס מעט מעט וסס סרצס סרצס • (ואח"כ ילף כוה)
סלף יוכל אדם לעשות סססדר המסיעו כדי סססל ללאת מרחס אמוי'ס היריעת עת
לדת יעלי סלע) כוה רס"י יעלי סלע אססנציוק וסססס אס וולדה ועולה לנלס סלע
גצוה כססורעת לילר כדי סססל לנריך וימות והקציה מוונן לה נסר ומקבלס צצכסו •
(חולל חילות חסמור) ל' חיל כולדה אילס רחמה לך ואין הולך יכול ללאת וצשעת
לידתה

הולד אל העולם הזה והוא הלש בחושיו זולתי חוש המשוש והמטעם ויזמין לו הכורא יתעלה מזוננו משדי אמו ויהפוך הדם אשר היה מזוננו כמעי אמו לחלב בשדיה ניגר ערב ומתוק כמעין הנובע בעת הצורך אליו איננו רב שיכבד על אמו משאו ויגר מבלי מיץ ולא מעט שיינע הילד בהוציאו מן השד ומחנותו כזה ששם נקב השד כפי מחט לא רחב שיגר החלב מבלי מיץ או שיחנק בו הילד בעת מצוצו את השד ולא צר הרבה שימרה בהוצאתו כמיץ :

אחר

כן יחזק נופו לראות המראים ולשמוע הקולות ויתנהו האלהים לחן להכיר ולרחמם בלב יולדיו כדי שלא יכבד עליהם גדולו וירגישו עליו יותר מעצמם כמאכל ומשתה ויקל בעיניהם כל טרחה ועמל גדולו מרחיצה וחתול וכיוצא בהם ולהגלו לאט ולרחות מעליו כל נזק על כרחו ואחר כך יענק מענין הילדות אל הנערות ולא יקצו בו אבותיו ולא יתקצפו לרוב צרכיו ומעוט חכמתו מה שהם טובלים מטרחו וספוקו ומשאו אך תגדל הדאגה לו מלבם עד שיינע לימי הבחירות וכבר למד לדבר על סדר ודלות ויהזקו כחות חושיו וכחות נפשו ויקבל ההכמה והרעת ויכיר קצת המוחשים מקצתם בחושיו הגשמיים וקצת המושכלים בחושיו הרוחניים כמו שאמר החכם (מסלי 3) כי ימי יתן חכמה מפני דעת ותבונה

מרפא לנפש

לידתה הקצרה מוזן לה דרוקן ומכיסה נרמחה ונפתח ואם מקדים ומאחר רגע עין ממה ע"כ (חלש נחשויו) שאין לו חוש הטעם וחוש הריח וחוש הרמות אפי"ט שיש לו עינים ואזנים וכו' רק חוש המשוש והטעם: (ויהפוך הדם אשר היה) כי מן הדם היה ניזון שם נמעי אמו ועגנה הדם נעצר ונעס חלב: (ניגר ערב) ל' מים הניינים כלומר דבר סזו והוא ממנו ונובע כמעין הנובע: (איננו רב כו') ר"ל אין החלב הרב יותר מדאי שלא יכבד משאו על אמו: (ויגר מבלי מיץ) שלא יזכר מעצמו ולא מליצת הילד ויספק לאיבוד: (ולא מעט) גם אין החלב מעט יותר מדאי שלא יהיה לילד יגיעה רבה כשירא למנוח החלב משדי אמו: (ובבחנותו צוה) ועוד מרמז רחמי ותוכות ית' צדנר הוה סתקצב הוא צדנר ממוצע כפי הצורך שאם היה סתקצב רחב וגדול היה החלב צו מעצמו ולא מליצת אמו וגם אם היה הילד רותה לינק היה סתקצב הרבה צנורו ויהיה חתק הילד וגם לא לר וקצו סתקצב שלא יהיה עומם גדול להילד להוציא החלב ולהקיא :

אחר

כן יחזק נפשו (ויתנהו האלקים לחן וכו') כן נתן ה' ית' צנעה האדם שימלא הילד חן בעיניו דל"כ לא כהגדל שום אדם (יותר מעצמם) יותר ממה שיסגיחו על עצמם הם משגיחים על הילד: (וחתול) גל"ס (ויקלין) כמו והסתל לא חתול: (ולרחות מעליו כל נזק על כרחו) אפי"ט שהוא צועק ונוטה צנעה שרוחניו אמו וכיוצא צוה אם יודעים שיש צוה עונתו: (ולא יתקצפו לרוב צרכיו ומעוט חכמתו כו') כלומר אפי"ט שצרכיו מרובין והוא ר"ל הילד אינו מכיר מה ססס סוגליו כו' ואינו מחזיק להם עונתו על כך אך תגדל הדאגה לו מלבם כו' למ"ה: (מלבם) מעצמם ואין מי שיכריחם לכך (וכבר למד לדבר על סדר ודלות) הרבה קצת דגרים יוכל לדבר כסדר כדקצב צ"ה וקצת דגרים סוף מדגל תבנית שאינו יכול

ותבונה - ומרוב הטובה על האדם שאיננו משביל ולא מכיר הטוב הרע בעת ילדותו שאם היו שכלו והכרתו שלמים בעת גדולו ויכיר יתרון בני אדם עליו בהנהיגם עצמם ומהירות תנועתם ונקיזתם ויראה עצמו בהפך כל זה היה מת מן היראה והיגיון ויכן התימה בעיניו כבייתו כי הילד יש לו תועלת בה כפי מה שאמרו חכמי הרופאים כי במותו הילדים ליחה כשהיא נשארת על עיניה מהרדת עליהם הדושים רעים והכבי מתיך הליחה הוא ממוחיתו וינצלו מרעת מאור עיה וכרוב חנות הכורא יתעלה על האדם שהוא מחליף את שניו זו אחר זו שלא ימנע מאכול כל ימי צמיחה מה שנפל מהם ואחר כך יעברו עליו הלאים ומקרים מכאיבים כדי שיכיר העולם ולא יעלם ממנו עיניו שיבטח בו וימשלו בו תאוותיו ויהיה ככהמות לא ישכיל ולא יבין כמו שכתוב (תהלים ל"ג) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין: ואחר כך ישיב אל לבו וישתכל בתועלת איבריו ונפשו ואופני תקנתו בכל אחר מן הים הירים לקחת ולתת והרגלים ללכת והעינים לראות והאזנים לשמוע והאפה להריח והלשון לדבר והפה לאכול והשנים ללעוס והאסטומכא לבשלו והכבד לזקק המזון והסימפוני להוציא המתרות והכיסים ס"ס (ומעיים) לסבלם והלב משבן החום הטבעי ומבועי החיים והמיוח משבן הכחות הרוחניים ומבועי ההרגש ושרש העצבים והרחם לקיים הזרע

מרפא לנפש

יכול לדבר צמידור הטוב: (ומרוב הטובה אל האדם שאיננו משכיל וכו') שהיה הדק נותן לכחור שראוי שישיב אל האדם מתיך צנעה לרדתו ולא יהיה נעדר הסכל כל ימי ילדותו ואמר שגם זה הוא לו לטוב גדולם שלא יכיר ויזין סטרונותיו נגד נקיות הגדולים וסילוכס ויהיה מת מחמת דפנה ויגון: (ומן הסימס צנעין נקייתו) שכלחורה יחשב שהוא רע לו ונאחזים לו תועלת צנכי להפך הלימה שנמחי הילדים כי כמה מאורעות רעות יוכלו לנא מהלימה הסי"א וצנכי ינצל מהם: (ומרוב חנות הנורה שהוא מחליף את שניו זו אחר זו) כי כך הוא הטבע שהסיניים הם מחיים צנעה ייקת הילד הם ניפלים ולינחם אל אחרים תחתיהם (וכן אמרו חז"ל בקרוטין) שן דחלב אין עבר יוצא לו לחרוץ ע"ס: (שלא ימנע מאכול כו') שלא יהיה הילד נמנע מלאכול כמו כי שכתתי מאכול לחמי ור"ל אם היו כלם ניפלים צנעה אחת לא היה לו שנייים ללאכול עד שילמחו אחרים לכן מחליפים זו אחר זו צנעין ואל (ואח"כ יעברו עליו חלמים כו') כי אם ה' ג"ה תמיד טונות צנעין יסכח ולא יזכור עיניו אחריתו וינעה צנעיהו וילך אחר סרירות לנו ותאוותיו כל הימים ולכך היה מחכמת הנורה ית' לשלח עליו לפרקים חלמים רעים ואפי"ט נקטנותו כדי שיכיר וידע שאין לך טובה נמורה צנעיהו ואף צנכי פו צנעיהו גדולה יוכלו החלמים רעים לערב טמחתי ולא ינעה צנעיהו ונתאוותתי שהם מויליף את האדם כו' והכעס הוא כחן מאד ל' ייש צוה כמה דברים זרים כמו טמנאר: (ואח"כ ישיב אל לבו כו') איד כל אבר ואבר שנאדם הם לתקנתו ולתועלתו ואם יחסר ח' מהן איננו מחוקק וכסלם: (והצטומכא) לנשל העמאל והוא (העמגין גל"ס): (והלב משכך חום הטבעי) שכל יתקנן הדם מכל הגוף וצו נקשר כנפ' החיוני כמו האם צפתילה כמ"ש ל דגרי הכוזבי ע"ס: (והמזון) שם שוכן נפש הסכלי: (וישרש העצבים)

הזרע וכן שאר אברי הגוף • ואשר יעלם ממנו מתועלותם יותר ממה שנראה לנו • וכמו כן תראינה פעולות הטבע בתוך הגוף למתבונן בהם כהגיע המזון אליו בחלקו אותו על כל חלק מחלקי הגוף • ויראה מסימני החכמה מה שיזרו אותו להודית לבוראו ולשבחו עליהם כמו שאמר דוד ע"ה (ס"ג) כל עצמותי תאמרנה יי' מי כמוך • והוא שהמאכל הולך אל הבטן אל העלה מוכנת על קו ישר • אין בה עקום ולא עוות והוא הושט • אחר כך טיחן אותו הבטן יותר מן המזינה שטחנו אותו השנים בתהלה • ואח"כ ישלחנו אל הכבד כנגידים דקים נוגעים בינתיים הושטו כמסנת למזון שלא יגיע ממנו שום דבר עבה אל הכבד ויהפכו לרטיחלקו על הגוף וישלחוהו אל כל חלקיו בתעלוי מוכנות לזה כתעלות המוכנות למים וישלח מה שנשארו מן הפסולות אל תעלות הוכנו להם • מה שהוא מן המרה האדומה הולך אל כים המרה • ומה שהוא מן המרה השחורה הולך אל המחול • ומה שהוא מן הליחה והרטיב הולך אל הריאה ומה שהוא מתמצית הדם ילך אל השלפוחות • התבונן אחי בחכמת הבורא בהרכבת גופך וישומו אלה וזאברים בו במקומותם לסבול הפסולות ההם שלא תתפשטת (ס"ד) סתפנסה) בגוף ותהלינה אותו • ואחר כך התבונן בתכונת כלי הקול ומוציא הרבור הקנה נכוב (ס"ה) כלונס) להוצאת הקול והלשון והשפתים והשנים להתוך האריות והמעיים ובאלה האברים תועלות אחרות האויר הולך אל הריאה כקנה והלשון לשמם בו המעעים ויש בו עם זה עזר להעביר המאכל והמשתה • והשנים ללעוים המאכל • והשפתים לעכב המשתה כדי שיהא הצורך ממנו בשעור ובכונה וכן בשאר האברים תועלות מוקצתם ידועות ומקצתם אינם ידועות לנו • ואח"כ התבונן אחי בכחית הארבעה שהמה בגוף ומעשיהם בו • והכח המוחיק הוא המעכב המאכל בו עד שיעשה בו האצטומבא • והכח המבשל הוא המבשל אותו מוציא חזק שבו הטבע מעשהו • והכח הפסולת הבלתי נאות ומשלח אותו אל הגוף • והכח הדוחה הוא הדוחה הפסולת הניתרת אחר שיקח הכח המבשל צרכו

מרפא לנפש

עיינ מה כחצנתי לעיל דברי המורה (ואשר יעלם ממנו כו') ויותר נעלם מאתנו תועלת האברים ממה שאנו יודעים ונראה לנו • (ובכו כן נראה פעולת הטבע צורך הגוף כו') והוא דבר נפלא מאוד שהאדם איננו יודע מאומה מכל המעשים אשר נעשו צורך גופו כי המזון נעכל צורך גופו וכל אשר נועל חלקו ממנו להיות ניזון ממנו נלי שום סיוע מהאדם רק מתכמת הנורא ית' שנתן צבע שיעשו הכל מעצמם בלא סיוע ועזר כמו שפירס • (תעלה) ל' צניקה וסילון ישר • (המרה האדומה) י"ג מרה ירוקה • אם יספך או יגד דבר מהמזון וממותריו שלא צמקומו יחלם האדם • (הקנה נכונ) חלול ותפוח נכונ לוחית מתרגמי' חליל וחיזי' • (המעעים) ר"ל הקודות • (הנצוק) סתפנסה נגורו יסיה מעט מעט צעוד סתפנסה סתפנסה דאליב היה מוכנת לשפוך סתפנסה אחת ויחנק נגורו • (כח המנצל) ובמ"ה

מן המזון • ראה היאך הופקדו אלה הכחות על הגוף לשמש אותו כמה שיש בו תקנתו • והוא כחצר המלך שיש בו עבדים ונציבים פקידים על ביתו אחד מהם עומד לצרכי העבדים ולהגיעם אל גזבר המלך ופקיד שני לקבל מה שיביא הראשון ולאצור אותו בבית עד שיוכן ויתוקן • ופקיד שלישי להכין מה שנאצור ולתקנו ולזמנו ולחלקו על העבדים • ופקיד רביעי לכבד מה שיש בבית מן הזבל והכלוך ולהוציאם ממנו:

אחר כך חשוב ככחות הנפש ומקומותם מתועלות האדם במחשבה והזכרון והשכחה והבושת והשכל והדבורית האדם אם יחסר לאדם מאלה המדות הזכרון לבדו היאך יהיה ענינו • וכמה הפסד יבא לו ככל ענינו כשאנינו זוכר מה שיש לו ומה שיש לו עליו ומה שלקה ומה שנתזומה שראה ומה ששמע ומה שאמר ומה שנאמ' לו ולא יזכור מי שהטיב לו ומי שהרע לו ומי שהועילו ומי שהזיקו • ועוד שאנינו יודע הדרך אם דרך בה פעמים רבות ולא יזכור חכמה אם יגנה בה כל ימיו • ולא יועילו נסיון ולא ישקול דבר כמה שעבר ועל מה שעתיד להיות כמה שיהיה אך הוא קרוב להתפשט מן האגשות • ומתועלות השכחה כי לולי השכחה לא היה נשאר האדם מכלי עצב ולא היה טורדו ממנו שום דבר משמחת עולם • ולא היה

מרפא לנפש

כח סון • (והוא כחצר המלך) והגוף כוח כחצר המלך סתמלך שוכן סס וסוה ססכל וכל הסנינים סס כעגדים סנחלו ועל סס פקידים ונציבים לתת מזון להעבדים כדי שיוכלו לשרת את המלך הסכל ומעשה לא נפלאה היא ולא נמוקה למה האדם נקרא עולם קטן כי מתנהג בו כנבל העולם ככלל ככ"ל • (א' מהס עומד לצרכי העגדים) ססוה יודע מזונו של כל אחד מהס כן סוה כח סמוך סתקבל סמאלל כפי מזון של כל דבר ואשר ססס העגדים • (ולחגיג אל גזבר סתמלך) וסוה מוסר סכל אל גזבר המלך ססוה סתלעמוכס • (ופקיד סני לקבל כו') והוא כח המסויק ססוה כל דבר המונע אליו סלל יצא סוס דבר ממנו לאיצוד עד שיצטרך ליקח ממנו לסנין ולתקן כל דבר • (ופקיד שלישי להכין כו') סוה כח המנצל סמנצל סמאלל ומחלקו לכל סנין לכל ח' סלקו • ופקיד רביעי לכבד כו' הכח הדוחה סתפנסה סתפנסה סלל יתרגס סתפנסה וסנזילס צורך הגוף :

אחר כך חשוב ככחות הנפש סתפנסה צנפס כמה מיני כחות סכח זה אינו כח זס וכלס סס נס צחודות וכל ח' סתפנסה עורך לדבר אחר לתועלת האדם והא שיש לו • סס סכנר עסס וסס סיס עליו לעסס עוד סן לאלקים או לז"ח • (ולס יועילנו כסיון) סס סקנ"ס סולח עליו יסורין לנסיוו סילך צתורסו סס לא וסוה יסכס סכל וסל ידע להטיב דרכיו או לס סוה ינכס דבר לא ידע להסטר מזה פעס אחרת מאחר שיסכס סכל • (ולא יסכול דבר צפס סענר) למסל סכיס עוסס עתס דבר לא יסכול נדעסו ליקח ראי' מדבר סענר עליו כיוול צוס • (ויצ' מה סעתיד לסיות) ר"ל מה סרגיל לסיות מס סילוד סתפנסה כיוול צוס מה ססוה עושס עתס: (צפס סיסיס) צפס סיוכל לסיות מס סילוד סתפנסה כיוול צוס מה ססוה עושס עתס: זס מאחר סליוו זוכר מה סענר • (אך סוה קרוב לסתפנסה מן סליוסיה) כי יסיה צפסיה בלא זכרון • (ולא יסיה עורדו ממנו סיס דבר כו') אפי' צעסס סססס סדוך

שער הבהינה

נהנה במה שמשמח אותו וזכר פגעי העולם • ולא היה מקוה
 מנוחה ממקוה • ולא התעלם ממלך • הלא תראה איך הושם באדם
 הזכרון והשכחה והמה מתחלפים ושונים זה מזה והושם לו ככל אחד
 מהם מינים מן התועלויות • ואח"כ חשוב כמדת הכושת אשר יחד בה
 האדם מה גדלה מעלתה ורכה תועלתה ותקנתה ולולי היא לא היו
 מאכסנים אכסנאי ולא מקיימים דבר ולא ממלאים משאלו ולא גומלים
 חסד ומתרחקים מן הרע בשום דבר • עד כי דברים רבים מדברי
 התורה עושים כעבור הכושת • כי רוב מבני אדם לא היו מכבדים את
 אבותם לולי הכשת כל שכן זולתם ולא היה משיבין אכרה ולא נמנעין
 מעבירה • כי כל אשר יעשה מכל אלה הדברים המנוגים שזכרנו אינו
 עושה אלא לאחר שיפשוט כחות הכושת מעליו כמו שאמר הכתוב
 (ירמיהו י) גם כן לא יבוש גפ הכלם לא ידעו • ואומר (פסיה ג) ולא
 יודע עול בושת • ומן התימה הגדול שהושבע האדם על הכושת מבני
 אדם כעבור מה שזכרנו מתועלותיו בה ויותר ממה שזכרנו • ולא
 הוטבע על הכושת מכוראו המשקיף עליו תמיד כדי שלא יהי' מוכרח
 על עבודתו אותו ויהלש היוב תגמולו עליה אבל אנהנו חייבין
 להתבושש מאכברא מדרך הבהינה ובידיעה מה שאנו חייבין מעבודתו
 ודעתנו השקפתו על גדלותו ונסתרותיו כמו שאמר הכתוב (ישו אל
 ליו) בוש והכלמו מדרכים בית ישראל • אך רב טוב האלהים עלינו
 בשכל ובהכרה אשר בהם יחרט משאר בעלי חיים אין תועלתם לנו
 בעלמא

ברפא לנפש

לשכוח העצב והוא לא יסכן ולא יסחטו מדעתו לעולם • (ולא יסח מקום מנוחה
 ממקום) ממה שרגיל להיות בו מקום לנוח מעצבון • (ולא הסתעל ממנו) לא יסח
 מהעלם מלהיות מלך תמיד ולהטען על כל מעשיו • אס יעשה לו ולא ידאג תמיד
 שמה יהיה כך או כך ולא יסכים על דבר לעשותו • (במדת הנושט בו) וכן אמרו
 חו"ל נושט פנים לנפש • ואמרו כי אדם שיש לו נושט פנים • לא צמקה הוא חושט
 כדכתיב לעצור תהיה יראתו על פניו כללית החטאו • ואמרו יסר • יהי' מורא
 שמים עלינו כמורא צ"ו כו' • (ומן התימה הגדול) ויש לאדם להפוש על זים מאוד
 ולסוס אל לנו חממת הנורא ית' צעין הנושט • טעב אדם להצניט צפני צ"א ולא
 ניתן בו כטעב ג"כ שיהיה לפני הנורא יתצרך • שקרי אין ספק שהנורא ית' • משקיף
 על האדם ורוחא מעשיו כי מי שילך יחד לנס ע"כ מנין על כל מעשיו ואמל
 שהטעם הוא מפני שלא יהיה האדם מוכרח צמטעו כי לא יחטא לעולם אס יחטוב
 האדם שהמלך הגדול הקצ"ם מ"כ ס"כ עומר • עליו ורוחא צמטעו כמ"ס צ"ע א"ח
 ע"ס • אס יהיה כן צטעב שיהיה צפני הס"י צמו לפני צ"א יהיה מוכרח ולא יהיה
 ראוי לגמול מאת הנורא ית' וצמטת הכל צידי שמים חוץ מיראת שמים כדי שיהיה
 לו שטר ועכש על צמרתו • (אך אנהנו בו' מדרך הצניטה) • שמי ס"ר אותו ונפח
 צנו נשמתינו ציך הוא שידע כל מעשיו • (ודעתי' • ושמחנו יודעים שהוא משקיף
 על הגולה והנחמך מכל מעשיו • (אך רצ טוב האלהים עלינו צטכל וצמכרה) ר"ל
 העונה הגדול שטעם הס"י עם האדם מנחלי סאר צ"ח צמה שחננו צטכל והכנה
 סין

שער הבהינה

בעלמא ממנו בהנהגת גופינו והסדרת תנועותינו מבלעדיו מי שפקדם
 ממנו לפגע שארע את מוחו • אך המדות אשר נגיע אליהן כשכל
 רבחת מאד • מהן שבו נדע שיש לנו כורא חכם קיים אחד קדמון יכול
 לא יכלתו זמן ולא מקום יעלה ממדות הברואים והתרומם מחשבות
 והנמצאים רחום והנן ומטיב לא ידמה אל דבר ולא יתדמה אליו דבר
 וגם מהם שאנהנו מבינים בו ההכמה והיכולת והרחמים המקויימים
 בעולם והיוב עבודתו לאשר יאות לו ובעבור טובת הכוללת
 והמיוחדת • ובשכל יאמן אצלנו ספר תורת האלהים הנאמנה הנתונה
 למשה נביאו ע"ה • וצפני שכל האדמוהכרתו הוא בא לידי השבון
 ובדקדק עליו בוראו יתעלה • • ומי שפקד שבלו מסתלקות מעליו
 המעלות האנושיות כלן והמצות והגמול והעונש וממעלות השכל שבו
 ישנו האדם כל מושגיו המוחשים והמושכלים • ובו יראה מה שנעלם
 מהושיו הנשמיים מן הגראות כנשיעת הצל • ומעשה הטפה האחת מן
 וחמים

ברפא לנפש

אין צריך לצאר תועלתו כי הוא מנוח • (מבלעדיו מי שפקדם ממנו) רק אס
 נמלא אדם שלם ויכל להנהיג א"ע • צדך טוב וישר הוא מפני שפקד ר"ל שחסר השכל
 והכרה ממנו • (לפגע בו' והוא) מחמת פגע רעם ר"ל שארע צמוחו כחוקן השט"י
 והמטוענים ר"ל •

אך המדות הטובות שנוכל להגיע אליהן ע"י השכל הן הרה"מאה • (ולא יכלתו
 זמן) • אין הס"י תחת הזמן שהעצר והעמיד הכל לפניו כדבר הקוים עתה
 צמטע ח' כי הזמן נמשך אחר גלגל היומי צנו • כרע אנהנו סימנים והקנים • וזה הכל
 נצרואים מאתו ית' • ואיך יכול הוא ח"ו תחת הזמן והזמן נצרא מאתו יהיה וזה
 ויהיה קודם הזמן ואחריו • ואע"פ שאין צנו כח להצין את זמנו • ככר אמר הכתוב כי
 גנשו שמים מהאמן וגו' במ"ט סרמ"נס • על המסנה וכולם כמקרים צמקה ח' ע"ס
 דברים נחמדים ונסי' שומר אמונים האריך צום • (ולא מקום) שטע"י הוא מקומו של
 עולם ואין העולם מקומו ומקומו סרמי הס"י • אין לו תכלית וגמול והמקום ג"כ נצרא
 מאתו ית' • (ביעלה ממדות הנצרואים) • שהוא געלה ומרוחם סיהיה לו סוס מרה
 כדמת הנצרואים דל"כ יהיה סוס הנצרא לנצרא כג"ל צטעת סיחוד וכן הוא מרוחם
 סיהיה לו דבר כמחשבות הנמצאים כמ"ס כי לא מחשבותי מחשבותי יס • (והיוב
 עבודתו לאשר יאות לו) ר"ל וצטכל כשפוט שראוי לנכון לעצור את הס"י צנצור שהוא
 ראוי לום מחמת גדולתו ורוממותו • (וצעבור עוצבת) • שהוא מטיב עמנו תמיד לכל ח'
 צפרע ולכל בני העולם ככלל וא"כ ראוי לעצור ית' • (ובשכל יאמן אצלנו כו' •
 יאמת אצלנו סחורת משט • אמת וחננו חייצין לקיים את הסורה כמו שיאמת
 אצלנו מאנותינו ומשכלנו • (בפניו של האדם הוא צא לידי חסדן) צעבור השכל
 חייב האדם לתת דין וחסדן לפני מ"מ הקצ"ם • (ומי שפקד שכלו) שחטר ממנו
 השכל הוא מסולק ופטי' מכל המעלות והמנוח בל"ס ואין לו גמול ועונש • (וברו ירא'
 מה שנעלם מחושי' הגשמיים מן הנצרואים) ח' שטנו רחמים כמה דברים צעיינו של
 נדע סיהנה רק ע"י השכל נוכל לשפוט מאין צאו • (כנשיעת הצל) ע"י הכל מהממה
 נוכל לידע השעות ציום על כן וקראם צ"ח וזנין ווייזר • (ובמעשה טפה אמת
 צנו

חמים בציר החלמיש • וכו' כידול בין האמת והשקר וכו' היתר והחסר
והטוב והרע והמשובח והמנוגה וכו' הראוי והאפשר והנמנע • וכו'
יעביד שאר מיני חיים כתועלותיו והנאותיו וכיך מקומות הככבים
ועמור על מרחקיהם ותנועות גלגליהם ויבין הערכים והחששות
שבחכמת השעור וצורת המופת אשר בחכמת הדבר ושאר החכמות
והמלאכות שיארך זכרם • וכן שאר כל מדות האדם כאשר תבחנם
תמצאם בתכלית התקנה והתועלת לו כאשר זכרנו בשכל ואחר כך
חשוב כמה שהיטיב בו האלהים לאדם בדבור והסדרת הדברים אשר
יליץ בהן על מה שיש בנפשו כמצפוני ויבין בהן עניני זולתו • והלשון
קולמוס הלב ושליה המצפון יולולי הדבור לא היה לאדם צוות בחבירו
והיה כבהמה יודבור יראה היתרון בין בני אדם יוכיחו תחי' ברית כרות'
ביניהם ובין האלהים ועבדיו • ובדבור ישוב האדם ממועותיו ויבקש
כפרת עונותיו והוא הראיה על חשיבות האדם וגרועותו • וכבר נאמר
כי האדם הלב והלשון וכו' השלכת גדר האדם • ר"ל הדבור • כי גדר
האדם הי' מדבר מת • וכו' נבדל מן הבהמות • ואח"כ חשוב כמעלות
אותיות המכתב והכתיבה אשר בהמה מחכרים מעשי העוברים
והנמצאים ועניניהם לבאים אחריהם • ומגיעים דבריהם אל מי שאינו
נמצא עמדם • ויודעים דברי הרחוקים מהם ועניני קרוביהם אשר
בארץ אחרת שאפשר שבהגיעם אליהם חיי רוחם והצלתם מרעתם
ושחיתותם

מרפא לנפש

צ'ור החלמיש) לפעמים נוטף טיף אחר טיף על צ'ור החלמיש ונעשה ממנו רוטס
וגומא צ'ור והסכל גזר שממנת פורק הזמן יוכל עפה אחת מן המים לעשות רוטס
גדול וגומא אפי' צ'ור החלמיש • (ובמזה יוכל האדם ליקח ראייה) סהסרגל נכל
דבר סהסרס חשק צו יעסה צו טצע צ'ורק הזמן ודגמים סהסרס מלאחי צם' פרקי
דרי' טע"י צ'ור החלמיש ככ"ל גא' ריא' צן הורקס ס לכל סמעלות אחר סהסרס מתיאס
מסן ע"ס • (ובו יענדו סאר מיני חיים צתועלותיו) ונשכל יססענד עס צע"ס
לצורכו ססוס לרכיב והסמור לסאת מסאו והסלן והסנקר למאלו ומלסו • (ויכיר צ"ס
על מרחקיס) כעס רחוקיס זה מזה וממרכו סארן • (ויבין סערסרס כו"ס) ז'ל
מ"ס סס יסססס סססססס ססססס ססס ססס ססס ססס ססס ססס ססס ססס ססס ססס
ג' צו' כן הוה צססצורט וצסססס ע' קו צ' אמות צד' אמות כערך קו ס ג' צו'
אמות • (בסכבבות סדבור הוה חכמת ססגיון) סמלאס צסכל' ססססס והסועלת
לו כסר זכרו נשכל ר"ל כל סמדוט סססס סמלא ססס סכל צסכל' ססס' והסועל'
ע"י ססכל וצלעדי ססכל לא חקן לו סוס מרס מעס כסר זכרו מעס ססס'
מעעלת ססכל • (לווט צסצירו) סצורסס אס לא ידצרו ציניסס לוס סלדוק • (ובדבור
צ"ס חו"ל כל העולם לא נצרב אלא ללווט לוס ססיסו ססיסס לוס סלדוק • (ובדבור
ירסס סיתרון צ"ן צ"ס) מי הוה סססס יוטר סכל צססססס גס אויל סססס ססס יססס
ואין יתרון לחס על עסס וצדצורו סל ארס ניכר אס הוה ארס סססז או אס הוה
גרוע • (כי האדם סכל וסלשון כו"ס) כמ"ס ויסי סססס לנפס חיה ססססס לרוח
ממלא ואח"כ כו"ס • (סמכצו וסכתיצס) סמכצו סס אסססס סס סססס ססססס סססס
(וסכתיצס) סססן כותנין אססן ונמס כמו סרוו וססססס • (שאפסר ססססס
עליסס

ושחיתותם וכו' תתקיימנה החכמות בספרים • ויתחברו הענינים
המפורים ללכבות • וכו' כותבין מה שיש ביניהם מעניני משא ומתן
וסחורה והלואה וקנין ונשואין וגרושין והענין רב מהשלים • ומשלמת
הטובה על האדם שהוכן לו כף ואצלעות לתקן בהם הרושם והמכתב
והרקמה וקדיחת האש ושאר המעשים והמלאכות הרקות מבלעדי
שאר מיני החיים מפני שאינם צריכין להם' ואומר כי אין אכר שזכרתי
תועלותיו שאין סימני החכמה נראים בהרכבתו ותכונתו • וחברו למי
שמתבונן בהם ועדותם חזקה וראייתם נלויה על חמלת הבורא עלינו
וכבר נאמר גל"גוס ככמה ספרים תועלת האברים באר היטב • ואלו
היינו מכונסילכבאר את זה באבר א' לכדו היינו יוצאים בדברים מגבול
הדרך הקצרה • וכמה שהבאר די' להעיר מי שיורחו הבורא דרך
הצלחו בע"ה :

אך הבהינה בשאר מיני החיים והנהגתם ומחיתם אינה נעלמת
ממי שמסתכל בהן ומתבונן סימני החכמה מהם ועל כן שונים
אותם הספרים בזכרם פליאות הבורא יתעלה כמו שאמר לאויב (סע"ן
ל"ח) מי יבין לעורב צידו כי ילדיו אל אל ישועו • ואמר (ססלס קמ"ז)
נות לבהמה להמה לבני עורב אשר יקראו והרכה כאלה וכן כשהוה
מעין כמרוצה הגלגלים החלוקים בתנועות משתנות והמאורים
החלוקים לסדר ענין הכל בהם • יראה מסימני היכולת והחכמה מה
שלא תבילה מחשבת אדמוילאה לספרם כלשון כמו שאמר דוד עליו
שלום (סס י"ט) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע
ושאר המזמור • ואמר (סס ח') כי אראה שמד מעשה אצבעותיך ירה
וככבים אשר כוננת • ומן המופלא שבה שנופלת עליו עין האדם
מביאות הבורא יתעלה הגדולות • השמים • כי בכל מקום שהוא
עומד

מרפא לנפש

עליהם חיי רוחס כו"ס) טע"י אג"ת וסססס ססיגס סססס ססססס לו סססס
סחי רוחו כמו סחי רוח יעקב • (והצללת מרעסס) וע"י אגרות יוכל לסכל סכנ'
רעוט וכיול • (ויתרברו סעניני סמפוזיס צלצוט) כי כמס דצני סססס
וסיססס סמפוזיס צלצוט ססססס סלס יורדו ולא יאלו לאור סס לא סיו יכילין
לסר אססן צספריס צססיצס • (והענין רב מססלס) (והענין סוס ר"ל לפרס ולסר
סורק סל סססיצס והסכצו רב סססר ס' סכל ולססלס ססיסור צו כי רב סוס ולקס
סל יכייני • (ומססלססס סעוס על סססס כו"ס) וסן גס צס ססלס סעוס לזיס
כו"ס • (וקדיחת ססס) ר"ל סססן לו כף וסלצעוט סוכל לתקן צסס ססס וסעיס
לקדום ולצער ססס לזורך ציסול סרוו וסלצע לזורך סססיצס ולסר דצניס •
אך סססיצס כו"ס • (וע"כ סוניס אסס סספריס) ר"ל ע"כ נמלא צספרי כניסס
וכסוניס ססדצניס ומספריס מסן ססס • (סגלגל"ס צססועוט ססססס)
עיין לעיל סער סיסור ס"ז מס ססססי על זס ועיין צר"ס צס"יט סססר על זס •
(לסדר ענין סכל צסס) צסס סססור סעוס לידע צסס יוס וליס וימ"ס וססיס
וק"ן וסורן וכן כל לרכי סעוס סו ע"י כמו ציסול סססס וסיוס וסיוס וססססס ססס
צל זס ירסס סססיני סיוול • (ובן סמפול כו"ס סססיס כי צלל מקוס כו"ס ירסס
סל

עומד מן הארץ יראה הצי הגלגל הסובב את הארץ • וכשמסתכל בו האדם ע"ד הבהינה יראה כי הכורא אותו בהפצו אין תכלית ליבולתו וחכמתו וגדלותו כאשר אנהנו רואים ממעשים בנינוכני אדם הקדמוני מאומרו נתמה על יבולתם לעשות כמוהו ויורנו על חזקת גופם ויקרת נפשם לעשותם מבצר חזק לעצמם • וכאשר יגדל בעינינו זה המעט המזער והמעשה הנבזה הזה שאינו מוסף על מעשינו אלא מעט • כמה אנו חייבין שתגדל המיהתנו ועמל מאין דבר ולא על דבר אלא בהם בעלי יגיעה וטורה ולא לראות ועמל מאין דבר ולא על דבר אלא ברצונו ויחפצו כמו שגא' (ס' לג') בדבר י"י שמים ועשו וברוח פיו כל צבאם • וכן הטובות על האדם כי כל אשר תסתכל כסימני החכמה בכרואים • תמצאם עם מה שהן מעידיים בו לכורא מן האלהות ומן האחדות אינם נמלטים להיותם כם לאדם אופני תועלת וכונת תקנה אלא שקצתם גלויים וקצתם נעלמים • אך החשך תועלתו נעלמות האור נגלות ונראות אינם נעלמות • אך החשך תועלתו נעלמות מפני שבני אדם משתוממים בו ונפסקים מעשיהם ותנועותם כבואו ולולי השגת הלילה היו גופי רוב כ"ח כלים בהתמדת יגיעתם ועמלם ואורך תנועתם • ובלילה יבדל קצת הזמן מקצתו ובו יודעו הזכמים שאינם ידועים ואורך ימי החיים וקצרותם • ואלו היה הענין הולך תמיד על צורה אחת לא היתה מצוה תלויה בזמן כשבטות ומועדי מוכבחות ולא היה בין בני אדם מועד לעת קצוב ולא היו יודעין רוב הידיעות התלויות בזמן ולא היה נגמר בשול המאכל בכמן אהו • מבעלי חיים כראוי ומפני שהיה האדם צריך לאור בלילה לעשות בו קצת מעשיו ולהיות בו צוות לחולה העמיד לו הכורא במקומו מאור האש להשתמש

מרפא לנפש

הצי הגלגל י"ל מצי הכופס והיא גדולה עד ממד וסוף רק קצת הגלגל הסובב את כל כדור הארץ ויושנים • וכשמסתכל בו האדם ע"ד הנתיב (כ') לא ולמד מהשמש שכתב הרמב"ם שיש מופת מוחך סכדור השמש לנדס היא גדולה מכדור הארץ מאה וטעמים פלגם וכדור הארץ יש בהיקפה כ"ד אלף מיל ומפתח נוכל לזייר דעתנו מגודל כדור השמים שהשמש קטוע נרקה כקערה הטטה וכי"ת הקצוע צנית גדול שאינו נחשב נגד הנית לכלול כך השמש הוא נגד כל כיפת הקרני וה"כ יראה ועד ינא נלמד וכשמסתכל נרקה כקערה לנדס יוכל האדם לקיים שו"ת ה' לנגדי תמיד כי הוא רואה וחסמתו וגדולתו ומזה לנד יוכל האדם לקיים שו"ת ה' לנגדי תמיד כי הוא רואה אותו תמיד • (בי כאשר כו') סהרי אנו מתמייסין אם אנו רואים דברים גדולים וחזקות ונבזרים ממעשי צ"ח הקדמונים ומה נחשב זה סהרי גם אנו יכולים לעשות כמעט כאלו • וע"פ כן אנו ממיקין מאור על גודל גבורת' וא"כ כמה אנו חייבין שהגדל תמיחסתנו על צורה שמים וארץ כו' • (ובין הטובות על האדם כו') תמצאם של מה שאלו הש"ס מוכרחים להשגות גדול לז"א • (ולולי השגת הלילה כו') והוא פ"ן צו תועלתו בלש"ס מוכרחים להשגות גדול לז"א • (ולולי השגת הלילה כו') והוא צו צלמת יראה שהלילה הוא תועלת גדול לז"א • (ולולי השגת הלילה כו') והוא דבר מנואר להזיית מלנן של דרוקים שאוממים שהלילה הוא הסדר כו' כמ"ס לעיל

להשתמש בו הלילה בכל עת שירצה ויכחו בכל עת שירצה • ומן התיבה שיחיה מראה השמים מן המראים המחזיקים את אור העינים שהוא נוטה אל השחור ומכחו המיוחד לו שהוא מקבץ אור העינים ומחוקו ואם היה כראויו לכן היה מוצק לעיני בעלי החיים ומחלישם וכן שאר החכמה בשאר הכריאות :

וסרבו טוב האלהים על האדם ששם מוראו על שאר החיים המזיקים כמו שנאמר (נלמ"ט ע') ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגו' • כדי שיחיה התינוק בטוח מן החתול והעכבר והדומה לו • ובשהאדם מת איננו בטוח מן העכברים • עוג מלך הבשן מת צריך לשמרו מן העכברים שגא' ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית וגו' • וממה שראוי לך להבין מכל הכריאות החלונים והתחתונים • מקטנם ועד גדולם הענין הנעלם אשר בו סכת הכל והשלמתו ואינו מושג בהושים הנשמיים והיא התנועה הרבקה לכל מחוכר ואין חוש מהחושבים הנשמיים משיג אותה • אך השכל משיג אותה באמצעות הנע אשר ישנוהו החושים • ולולי התנועה לא היתה נגמרת היות שום דבר עם הנמצאות ולא הפסדים • ואמר אחד מן הפלוסופים רוב הטבעים מן התנועה • ובשתבין סוד התנועה ותשכיל ענין אמתתה ורוחניותה • ותדע כי היא מפלאי החכמה האלהית • ותביר רוב המלת הכורא על כראויו או יתברר לך כי כל תנועותיה נקשרות בהפץ הכורא יתעלה והנהגתו

מרפא לנפש

שער סיחוד פ"ו ע"ס : (ובין הטובות על האדם כו') סכוא נועם מל סמור כו') ר"ל כמראה עיניו סכוא קרוב למראה סמור • (ובמחור המיוחד לו) למראה הסמור וסדומה לו שיש לו כח זס : (שהוא מקבץ אור העינים) אליו מל המראה הסמור סהרי כותבין סמור על לנן שיפול ע"ז הקורא על הסמור ולא על לנן (ומחוקו) שמראה הסמור מחוק אור העינים סהרי גולין מסך סחורם על עינים תלושים ומתפרסים : (וכן שאר החכמה בשאר הכריאות) כי כל צדי"ס לו חיונים ונחות כפי טבעו ופסי ירכו :

ומרוב טוב כו' : (ובמחה שלחו' לך לסנין כו') והיא התנועה כו') ר"ל סהרי אלו רואים שכל הנריות שנעולס לך לסנין כו') והיא התנועה כו') וממקום למקום ואין החושים הנשמיים שצאדם משיגים הכח הזה שבו מתנועע לא נשמיים ולא נרואים ולא נמיסוס ולא נרית רק אנו משיגים זה נשכל שיש ע"כ איוס כח נפש סנו מתנועע והתנועה עלמה אנו משיגים נחשונו סהרי נחשתל כלן וא"כ נמקום פחר : (ולולי התנועה לא היתה נגמרת כו') כי אם ה' הכל נלי תנועה כלנן דומם הא"ד סיס נגמר מכן סוס דבר והסמיסה והוריעה ולא סוס דבר נעולס : (ובשתבין סוד התנועה) שאין לך דבר שאין בו כח להתנועע אפי' סדומם מנמים ה' עת נכח התנועה סנו וכן נולס : (אז יתברר לך כי כל תנועות נקשרות בהפץ הכורא כו') סה"כ סוס שיש נצאדם סנו מתנועע סוס כח כוחני וסרוח' צודדי דנק ונקשר נרואני סכוא חפן סה"ס ונתנועה סוס יתצור נוכח אם סה"כ נכל אשר יתפזר כוס' סה"כ סה"כ צדי המנהיג כן מחמו צידו ית' כלל תנועותיו הקטנה והגדולה סגוליס והכשתנות הכל

שער הבחינה

הנהגתו ורצונו הקטנה והגדולה שבהם - והגלויה והנסתרת חוץ ממה ששם ברשותך מבחירת הטוב והרע - וכאשר יתברר לך זה תפקוד עצמך כהל תנועה שתנוע - וחכור הקשר אשר קשרך הכירא בו - והתבושש ממנו תמיד - ותירא אותו - ותמסר לרצונו בנוריותיו - תניע אל רצונו ותחיה אחריתך לטוב כמו ש הכתוב (תפלים ל' 3) והכח ב"י חסד יסובבנו וממה שראוי לך לבחון בו מעניני העולם שתסתכל תמיד באהרית הדברים שהם מזדמנים לנו ומתקשים עלינו - ותראה בהם פליאה גדולה כי הרבה דברים כאים על כרחנו ושבה אהריתם והבאך - וכבר נאמר כי הבורה אחת מעוברי דרכים לנה אצל כותל אחד ובא כלב והשתין על א' מהם ונעור וקם לדחוף עצמו מן השתן וכשחרחיק מחבריו נפל הכתל עליהם ומתו וניצל הוא - והרבה פעמים יקרא בזה והפכו - ומן הגדול שבדברים שראוי לך לבחון בהם כלילת מתנות האלהים לבעלי חיים וצמח האדמה כגשמים בעת הצורך אליהם ויורדתם בעתם כמו שאמר הכתוב (ימיא ד') היש בהבלי הגוים מגשמים ואם השמים יתנו רכיבים הלא אתה הוא ה' אלהינו ונקוה לך כי אתה עשית את כל אלה ואמר (סס ס') ולא אמרו כלבכם בירא נא את יי אלהינו הנותן גשם יורה ובלקווש בעתו שבועי חקות קציר ישמר לנו - ותמצא - הכתוב כי גדיל ענינם מאד באמרו (ס' ס') עושה גדולות ואין חקר נפלאות עד אין מספר הנותן מטר על

מרפא לנפש

הכל הוא ציד וצרכותו כולל להניע היד והרגל וכל שאר האברים וצרכותו קושר אותם שלא יוכל להניע צדס כמו שצרכו צירצעס ותיצט ידו ולא יוכל להניע חליו וגו' וכן כל אדם הוא ציד הסי' ויקשר זו ית' : (דחין ממה שסס ורשתיך מנחירת הטוב והרע) שהכל צדי שמים חוץ מיראה שמים כמ"ס ראה נתתי לפניך וגו' וצורת צמיים ור"ל רק את זו לעשות טוב או רע אהיה התנועה צדינו דלפ"כ ה' מוכרת עטלס סכר ועינוס : (וכלסר כ') ולכך ראו לך שכל תנוע' תזכור ותפקוד ותחשב עם עצמך מה תעשה תנוע' זאת שלא יהיה דבר שלא צרכו הסי' שהרי אתה נקשר זו וצידו לשנות' וא"כ תעשה כל מעשהך ותנועתך לט"ס ותהניש ממנו תמיד שהרי הוא תמיד עמך בכל מעשיך : (ותמסר לרצונו) ר"ל תנועה זו שכל מה שצרכו לך הוא צודאי לטוב : (ורצה צגורותיו) כל מה שגורוין עליך חסי' מרובה זו : (תניע אל רצונו) אז תניע אל רצונו הצורא ית' והוא ירך שאין לך מדה טובה ממנה אם הסי' מרובה צנו וצמעינו ט"ס תכל' האדם צנו' וצמעינו כמ"ס לעיל בהקדמה ויתנצל עוד לפנינו צמעינו : (ונמיה פירס סוד התנועה צענין אחר ע"ס ולא ידעתי האידך הוא מפרס כל' תענין של התנועה עד הנה והמנין צנין) ונמה שראו לך כו' בצמחית הצנרים כו' ש"ס דברים הרצס שצודמנים לנו ונרמיה קטיס עלינו וסונרים אנו שהס לרעה ונאים על כרחנו ולצסוף נראס אחריתם מצננה ועוט והוא אמרו : (כי הרצס דברים צאים על כרחנו וסנה ר"ל וישננה אחריתם) וצפסך מלאה ג"כ שתחלטה טובה וסופה רעס ונכך ראו להסתכל תמיד על סופו של הדברים ותכליתם וכ"כ הרצמ"ס צמססה חייג אדם לצרך כו' לפי ש"ס דברים רבים נראים שתחלטה טובה ויהיה אחריתם רעה וכן להסך וסויס ע"כ אין ראוי למסכ"ל להשתמש

שער הבחינה

נח

על פני ארץ ישראל מים על פני חוצות לשום שפלים למרום וקודרים שג"ו ישע ומן התיבה כסבת המונות מן הורעים כי גרניר א' מוציא אלף ויותר בשינצל מן הפנעים וכבר נאמר כי ימצא בגרניר אחד של חמה שלש מאות שבלים ובכל שבלת יותר מעשרים גרנירים - ומצא אילנות גדולים אשר יהיה שרשם גרניר אחד - וגדול אחר על החקשה אשר זכרתי מן הכפל - ישתבח ההכם החונן המסכב לחיות הדברים הגדולים מן הקטנה והחלושי שבסכות כאשר אמר הכתוב (שמואל ח' 3) ולו נתכנוו עלילות - אך הטרפים המיוחדים לאישי מיני החיים רבו מספר וההכס באשר יתכונן בהם ויבין סבותם - יכיר חכמת מוחשבת הבורא יתעלה בהם ועליותם אמר דוד (תפלים ק"ד) כלם אליך ישברת לתת אבלם בעתו תתן לחם ילקוטן תפתח ידך ישבעון טיב : ואמר (סס קמ"ס) פתח את יריך ומשביע לכל תי רצון - ואני עתיד לבאר הענין הזה יותר בשער הבסחון בע"ה :

והגדולה שבטובות שהיטיב בהם הבורא לאדם והראיה החזקה עליו והתורה הנתונה למשה נביאו ע"ה והיראות האותות על ידו ושנות המנהגים והטבעים והראות המופתים הנוראים כדו להאמין בבורא יתברך ובנביאו כמו שאמר (שמות י"ד) וירא ישראל את ה' **היד**

מרפא לנפש

לסתמוס כשתנוס עליו זרס גדולה מפני שאין יודע סופו עכ"ל כלילת ל' כולל ור"ל שרשעים סס מהנה טינה וכולל כל צטר וצמח האדמה סלס ה"ס להס חיוני מנלי גסס וסס יודים צנת סלור ור"ל לנחון צרס טונות סונרס ית' : (לשום תפלים למרו') הספל ש"ס לו תנוסס הרצס יתרוסס ויתעסר (וקודרים) ומי סה"ס קדור וסחור צפניו מחמת הרעצ יגב יסע צהסנע : (ומן סה"מס כו' סגריר ח' מוליס ח"ק גרנירים יותר כו') והוא פלא ועונה כפילס למקוס עלינו דל"כ סלס יוליס סך רב כהס ח"ק היו מתפרנסים י"ס וה' עמלס לריק : (ובמצא אילנות גדולות כו') וגדול מאוד ה"ג צמ"ס : (על הסקשה אשר זכרתי מן הכפל) ר"ל סדנר זה סמגנר ח' ילא סשת חלפ"ס גרנירים הוא פלא גדול ויש דוגמתו צעולס מה סנמלס וכל אדם וראה סורו סלילות הגדולי מאוד סרסס גרנר ח' לצד ויש צלילן כמה כפלי כפלים יותר מסנלים ולפי ערך ורעיון אשר זכרתי צהסנלים וצגורניס סה"ס דבר כפלא וצלילות הוא דבר גדול ופלא יותר ויותר : (אך סטרפים המיוחדים לאישי מיני סהיים כו') ר"ל כלסר יתנצון האדם סך וצמס ניסוניס כל ח"ס ול"ס ר"ל ספרטים של כל מיני סהיים שלל פני כל האדמה ח"ק וסנמס מוזן לכלס ולפ"כ סה"ס ספרטים קצנען טוב ולינס מתיס צרעצ והסי' מתיס מוזן לכלס ולפ"כ סה"ס ספרטים יתנצון ויין לס זריך זו כ"י מכל ח' לצד יס די לנחון זו יכולת סה"ס וסנמסו וטונו יתנצון וצפרט כל אדם יוכל לנחון צפרטס עלמו :

והגדולה

שטונות כו' והרא' החזקה עליו היא המורה הסמוכה כו' ר"ל מי שנותן לנו ודעתו דבר גדול הוא של מעמ' הר מיני ונמיה הסורה ויוליס מרריס ומס סלורס ל"ס סרלו כלס עין צנין כי ססס הוא סלוקיס וח"ק עוד מלגדו וסרר לו הכח לסנות המסננים וסעעפים ככל עת סירלה וח"ק מי שימחה צידו וכל סס ה' צמעמד כל ישראל סה"ס יותר מ"סר ח"ק לצד כסיס וטף ועבר רב וח"ק מי סיוכל

שער הבחינה

היד הגדולה אשר עשה יי במצרים ויראו העם את יי ויאמינו ביי
וכמשה עבדו ואמר (דניס ד') אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים
אין עוד מלבדו ואמר (סס) מן השמים השמייעך את קולו ליסרך ועל
הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש ואם יבקש
אדם בזמן הזה לראות מה שהוא דומה לענייניהם יביט בעין האמת
עמדתו בין האומות מעת הגלות וסדור ענייניו ביניהם עם מה שאנו
כלתי מסכימים עמהם בסתר ובגלוי והם יודעים בזה ויראה כי ענייניו
אפשר שיהיה קרוב מענייניהם במונות ובמפרים ואפשר שיהיה טוב
מענייניהם בעתים המלחמות והתגרות והנראה הבינונים והכפריים
שבהם טורחים יותר מן הבינונים שבנו והרלים אשר בקרבנו כמו
שחבטיקנו יוצרנו יתברך (ויקרא לו) ואף גם זאת בדיותם בארץ
אויביהם לא מאסתים ולא געלתים וגו' ואמר עזרא (נסימן י') כי
עבדים אנהנו ובעבדותנו לא עזבנו אלהינו ונאמר (סליס קי"ד) לולי
יי שהיה לנו יאמר נא ישראל בקום עלינו אדם ויפאר המזמור ואני
עתידי להרחיב בשער קבלת עבודת האלהים בזכרון רב טוב האלהים
עלינו בתורתו אשר נתן לנו מה שיש בו די בע"ה וממה שראוי לתת
אל לבך ולבחון בו הסכמת בני אדם והתחברות לכותם עם רוב
התחלקות מדותם למנות עליהם איש מהם ומקבלין עבודתי ושומעין
בקולי במה שהוא מצוה ומזהיר אותם ויראים אותו והוא שומר אותם
והוביל עליהם לך בצדק ביניהם ומנהיגם על מה שיש בו תקנת כלם
כדי שלא יתקלקלו ענייניהם ולא יוכל האויב להם ואילו היה כל אחד
מבני אדם חושש לעצמו ולדחות מעליו לא היו מסכימים על בנין
מגדל

מורפא לנפש

שיוכל להכחיש את זאת מכל האומות צעור פרסומו איך אין לך להניא רעים גדולה
וחזקה על צורא עולם ית' יותר מזה וכבר האריך דבר הוה צ' בדברים רבים
נכוחים ויטרים למ'ד והוא יסוד הספר מנהל אל הקהל וכמ'ס לעיל ע"ס : (ואם
יבקש האדם נזמן סוף כו') ר"ל סל זה וסדומה לזה שעסס לנחיתו עושה סטי'
עמנו נגלות המר הוה נכל יום שהיה לנו זיי כשנה אחת בין שבעים וארבעים
ונכל דור ודור עומדים עלינו כו' כמו שרמז עין צעין וסקי'ס מיתלנו מידס
(והדור עניינו צניסס) טאנחנו מקיימים סדר תורתנו ומנהגנו צניסס ואין כל
אומה ודורן יוכלו לעבד על ידינו אע"פ שהם יודעים שאלו אין מסכימים עמנו
צמח ונגלו ואין יכולת צניס לנצל אותנו ממנהגנו ומקיום תורתנו : (ויראה כי
עניינו כו') שכמה פעמים אהחנו מסיגים מוונותינו צמעט טרחה וקרוב להטי'
מאנשי אים וצמעת המלחמה הם מוכרחים לירד למלחמה מסא"כ אהחנו : (ואני
עמיד לסרמי כו') זה קאי על תחלת דברי סזכר צדך כלל מהטונות שלטה סטי'
עמנו צמיתת התורה : (ובמזה שראוי לתת אל לצדך ולבחון צו) ר"ל לבחון צו חכמת
הצורא יתברך ועונו אין נתן כלל כמה אלפי אלפים צ"א להסכים לדעת אל' למנות
עליהם אים אל' למלך עליהם אע"פ שדעות צ"א חלוקים אים צכס וזה צכס וזה סכל
לטונתם כדי שלא יתקלקלו ענייניהם כקידר' דני סופי וכסאין מלך אים הוה
צעניו

שער הבחינה

מגדל ולא חומה והיו ענייניהם מופקדים ועכו"ש שהמושל בהם שומר
חקי התורות ומנהיגם במשפטים צדיקים וברכים טובים וישרים
והוא משרת לתורה ושומר מנהג הצדק ובהסתבין ממשלתו ותתמיד
ממלכתו כמו שאמר (משלי כ') חסד ואמת יצרו מלך ואמרו רזול היו
מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים
בלעו ומה שצריך לך לבחון בו ולהבין סימני החכמה העליונה והיד
הטובה ממנו הוא הסכמת בני אדם על המקח ועל הממכר בזהב
ובכסף והשתדלם להרבות במהם בחמלת הנכרא עליהם שיהיה בהם
תקן ענינים ואם לא יעשה להם בהם חפץ בנפשם כי כל מי שימצאו
רעב או צמא מחסרון המזון והנימלא יועיליהו רובם ולא ימלא מחסרו
וכן אם ימצאו באחד מאבריו כאב לא יפא בזהב ובכסף והרבה
מישתמשים בשאר המוצאים במיני הרפואות ומעט משתמשים בזהב
ובכסף ומפלאי סימני החכמה בהם שהם הרבה אצל קצת בני אדם
מצד שאינם ריקים מהם והם מעט אצל רובם ואילו היה הרבה אצל
כלם לא היו מגיעים בהם אל חפץ ומזהם מעט מצד והרבה מצד וכן
הם יקרים מצד ונמכזים מצד מפני שאין תועלת בעצמם וזה מן
המחשבה

מורפא לנפש

צעניו יעסס : (ועכו"ש שהמושל בהם שומר חקי התורות) ר"ל שהסי נותן צלנו
סעכס ממסלמי נלך וצמספט ועעוסס הרעסס ונענר פרעסס ולסטינ לצוניס כרי
סתבין ממסלתו ועוסס רלון סנורס יתברך : (ובמה שצריך לך לבחון צו כו') צכס
ונססס) ס"ס כינו כל צ"ס לזס סתפסו לצנור כספ וזכס סכל אסר יס סחת ידס ימכרו
צעד כסספ וזכס אע"פ שסס סיס סחת ידס אססר ססוה טונ ונלך יומר לצ"ס כמו
המכלל והסססס והמלנוס ומס יתרון יס לאדס צכספ וזכס אכל חכמת האלקיס הוה
ס"ס כינו לך כדי סכל אדס יוכל לקנות מחצירו מה סלריך לו מס סלינו צידו וכיולס
לתקן עניניהם : (ואם לא יעשה להם צכס חפן צכספס) ר"ל ופע"ס סכספ וזכס
צעמנו לא יוכלו לעשות צכס חפסס לנפסס לעמס סכרי מי ססוה רעב או
אמל וקף סיס לו הרצס כספ וזכס ואין המוון מצוי לא ימלא מחסורו צכספ וזכס
כמ"ס כססס צחיות יסלינו : (והרבה משתמשים צכסר כו') ור"ל אפי' צרפואות
אע"פ שקלט משתמשים צכספ וזכס אין זה מצוי כ"כ כי הרבה יותר משתמשים כו'
וא"כ הוה פלא מה סאוהניס אים סכספ והכס : (ובפלאי סימני כו') שהס סרצס
כו' מצד סליסס ריקים מהס סיס כמה צני אדס סקס עסניסס יוסי להס סרצס כספ
וזהב יותר מכדי צרכס ואינם ריקים מהס ואלל רוב סעולס אין אהס רק מעט מועי'
כי אס סיו סרצס אלל כלס לא סי' נחשז למאומה רק היו כלצניס צעלמל ולא יניעו
זו לחפס כי לא יקנו צכס כלסס וגס לא סיס סוס אדס משכר לעשות צכל חצירו
וסעניסס והסליס סס תיעלת גדול כדי סיעוור סל' לחצירו צמלאכס וצענוריס צנד
סכרו : (ובזהם מעט מצד והרצס מצד) ר"ל והס כלומר סיס צכספ וזכס סני הססכ"י
שהס מעט מצד כלו' לערך אל' סס מועטיס מפני סלינו נמצל לכל אדס כמו סלר
דברים כליכיס ומצד אחר ולערך צמסס סס הרצס מצוד סכרי לא יחסרו לעולס
כמו סלר דברים והס הרצס אלל סמלל והעסעייסס ועולס סס צעין ואלוריס מהס
לרוב מצוד : (ובכן סס ריקים מצד) לערך זה שיוכלין לקנות צכס מס סחפון א"כ

שער הבחינה

המחשבה המעולה אשר בתבונה העליונה ואח"כ עיני בדברים אשר בהם נקיים הגופות והשארם על עינים וגבולם עד עת קצם תמצאם ברב ובמע' כפי רוב הצורך אליהם וכל מה שאפשר לעמוד בלעדו ולהתעכב זולתו תחת מצוינותו יותר קשה והזדמנותו מעומה והרמיון לזה האויר הנשאף מפני שאי אפשר לעמוד בלעדו שעה אחת בשופנים המציאו הכוירא יתבודד בעולם והזמינו המנה שאינה נמנעת משום אדם באיזה מקום שיהיה זככל עת זמן ומפני שהצורך גם כן למים אלא שהם יבולים לעמוד בלעדו יותר ממה שהם שיכולים לעמוד בלתי האויר שלחם הכוירא על פני הארץ וקצתם במקום מיוחד שהולכים בעלי היסמאליז איננו נמנע מהם אלא שאינם בכל מקום כאויר ומכיוצא אותם בדמים לקצת בני אדם מה שאין כן באויר והם מזומנים לקצת החיים יותר מקצתם והאויר שיה במציאותו והשגתו לכולם תמיד על עיני אחד ומפני שהצורך גם כן אל המאכל אלא שאפשר לעמוד בזולתו ולמצוא תנוורתו יותר ממה שאפשר באויר ובמים הרבה היתה השגתו יותר קשה ומציאותו יותר יקרה מקומים אלא שהוא עסכל זה נמצא הרבה ואיננו נמנע כלל מבני אדם וכן אודות המלבושים מן העורות והצמר והצמרדים יש להם תמורה יותר מן המאכל והשגתם יותר מעומה אלא לאחר זמן מפני שיוכל אדם לעמוד זולתם והסתפק מהם במעט בזמן ארוך יותר ממה שיוכל אדם לעמוד זולתם ולהסתפק מהם בהקסף ושאר מיני המוצאים מפני שהיה הצורך אליהם בעצמם מעט ותועלתם יותר רחוקה אלא מצד ההסתמיה עליהם לא נמצא מהם אצל המון בני אדם מה שביצא מן המאכל אצל אחד מהם וזה בעבור העילה אשר זכרנו שיוכל אדם לעמוד זולתם ישתכח הכוירא החכם החומל והמרהם על עבדיו אשר עינו עליהם לטובה בכל מה שיש בו תקנתם אין אלוה מבלעדיו כמו שאמר עינו (נסימן ד') אתה חסת על הקקיון אשר לא עמלת בו ולא גדרלתו וגו' ואני לא אחום על ניהול העיר הגדולה

מרפא לנפש

הם יקרים מכל דבר שנעולם (ונמנעים מרד) ולעוד זה מפני שלא יוכלו להנות דם מעצמם הרי הם נזוים מרד זה והם כמו האנשים והעפר שאין צעמם צורך כל כך (ואח"כ עיני כו' המלאם צדו ונמעט כו') מה שהצורך צו יותר לז"ל האומן מהם הקצים הרבה נעולם ומה שאין צו צורך כ"כ ויכול האדם לעמוד ולחיות נלעדו כמו סוס וסיון הטוב או נגדי מש' והאנשים הטובות אינן מלו' כ"כ והאויר והמים והכחון שאין האדם יוכל לחיות נלעדיהם הם מלוים יותר ויש מהן הרבה כמו שפורסם והזיל (בפני שהצורך ג"כ אל המאכל אלא שהאפשר לעמוד זולתו כו') ז"ל מ"ה דרך מל אס אין לו צער ויכול לאכול לחם ואם אין לו לחם יוכל לאכול ירק' או שאר דברים משא"כ צמים וכתב הסורה כי כשישתה ולא יאכל יעמוד קצת צ"ד ד' או ס' ימים מנלתי מוזן ע"כ ולכן המאכלים הם יקרים יותר וקשים יותר להשיג מן המים (אלא מרד הסכמנה עליהם) ס"ה הם צעמם כמו האנשים ומהם נחשט סוכס יומר מנזול ונחושט רק שהסמימו צ"ל לסינת חסון ויקר צעייניהם והוא כדי שיוכלו

שער הבחינה

הגדולה וגו' ואמר דוד ע"ה (תפלים קמ"ה) טוב יי לכל ורחמי וכל כל מעשיו :

פרק ו' אך

מפסירי הבחינה והדברים התלויים בה - אומר כי כל הדברים המפסירים את היהודי אשר הקדמנו זכרם בשער הראשון כלם מפסירים הבחינה והשלשה פנים אשר הקדמנו זכרם בתחלת השער הזה גם הם מפסירים ומהם הנאות בטובות הכוירא שיהשוב הכמיל הפתי כי הוא ראוי לחם וליותר מהם ואיננו ברוח בטובות האלהים ולא יחייב את נפשו לשבח עליהם ולהודות לבורא ובכמותו אמר החכם (משלי י"ז) תועבת יי כל גבה לבי אך הדברים התלויים בבחינה מהם שיבין האדם טובות האלהים עליו ושיקבל עבודתו בעבורה ומהם שישב אל לבו תמיד מזמני חכמת הבורא ולא יעמוד מחשוב בהם ומחקור עליהם בכל אשר יגיע אליו מן המוחשים והמושכלים ואיננו פוסק מראות סימן חדש בכל יום כמו שאמר דוד ע"ה (תפלים י"ט) יום ליום יביע אומרי ומה שראוי לך לדעתו בעת קריאתך מה שהעיריתך עליו בשער הזה כי הוא מעט מהרבה מה שתגיע אליו בבינתך מסודי החכמה שנגלו לך כבר לבכך וזכות נפשך וכאשר תגיע מזה עד התכלית אשר ביבולתך ראו לך לדעת כי כל מה שנעמדת עליו מחכמת הבורא ויכלתו בעולם הזה איננו נחשב למאומה לנגד יכלתו וחכמתו כי אין נראה אלא מה שהצורך אליו בעבור האדם בלבד לא כפי הגעת יכלתו כי אין לה קוץ וראוי

מרפא לנפש

שיוכלו לקטת הכל דהם כנ"ל ולכן אינו נמלא כי כן כמו שאר דברים הנל"כ וזה צעבור העלים וטעם שזכרנו שיוכל האדם לעמוד ולהתקיים זולתם : פרק ו' (אך מפסירי הנחייס) מה הם הדברים המפסירים את דעתו של אדם ועי"ז איננו מנחין בטובות הבורא נחכמתו ויכולתו כמו שהזכרנו נעשר הוא : (והדברים התלויים בה) ר"ל שיש דברים התלויים ושייכים לו חייסם ודאי ג"כ להזכירם כמו שמנאח לפנינו : (אומר אני כי כל הדברים כו') מפסירים ג"כ הנחייס כי מי שאינו מאמין ביחודו של עולם וססוף לנרו צדא אס כל אלה וזוודא איננו מנחין בטובות הבורא ית' לתת הודאה עליהם כי מאחר שאין דבר אלול רחוי לעבוד אמר כלל נלנו אין אלקים ואם ה' מנחין צעין פקוחם על גודל חכמת הבורא ויכולתו והסגתתו הים מאמין ביחודו של עולם וסע"כ הוא לנרו צדא אס כל אלה כמו שהזכרנו א"כ זה תלה צוה : (אך הדברים התלויים כו') ושיקבל עבודתו נעבורם כי מה תועלת אס אדם נוחן ויודע גדולות וטובות הסיי ואין מקבל עבודתו עליו בע"ש חז"ל תכלית חכמה תשובה מע"ט : (ולא יעמוד) ר"ל שלא יפסוק מחשבתו בכל עת וצכל רגע בכל דבר שרואה מציאת הבורא ית' הן גדול או קטן ובפרט צעיינן האדם צעמיו א"ך הסיי מתנהג עמו בכל הדברים ואם האדם יתן דעתו על כל זה שזכר לעיל ומה שלא זכר זוודאי לא יפסוק מלראות ס' חרש על הבורא ית' צכל יום וצכל שעה וצעיינן צחשון ד"ג : (כי אין נראה כו') צעבור האדם כו' והוא כמשל מתך חכם טבויה בית לננו ויסס לו סס כסא ומטיה וסולחן ומטורה וזהר ררכי בני אצל זוודאי יש להאזן זה כמה צמים וסגולת מלכים מהם שלא ראה הן ויוכל לננות צמים טוויס

שער הבחינה

וראו שיהיה בלבך מיראתו וגודל יכלתו כפיהו לא כפי מה שתכין ממנו בלבד אר דמה עצמך בעולם אל ילך שגולד כבוד מאסר המלך והמל עלי המלך וצוה לו בכל הטוב לו וכל הצריך לתקנתו עד שגדל והשכל ואיננו יודע מאומה חוץ מן הכבוד ומה שיש בו • והיה שליח המלך בא אליו תדיר בכל מה שצריך לו מנר ומאכל ומשתה וכסות וחדיעו כי הוא עבד המלך וכי הכבוד וכל אשר בו וכל אשר יביא אליו מן המזון של מלך הוא • וחייבו להודות לו ולשבחו ואמר אני משבת בעל הכבוד הזה אשר לקחני לעבדו לו ויחדני בכל טובותיו ושם עינו ולבו עלי • אמר לו השליח אל תאמר כן פן תחטא כי אין הבה • הוה לבדו ממשלת המלך כי ברחבי ארצותיו מכפלי הכבוד הזה מה שלא יספך מרוב • וכן אין אתה לבוד עבדו כי עבדיו רבו מספר • וכן מה שהגיע אליך מטובותיו וחסדיו אינם נחשבים למאומה לנגד טובותיו על זולתך • וכן השגחתו עליך איננה נחשבת לנגד השגתו על זולתך • ואמר הנער אינני יודע מה שזכרת אך הכינותי מדבר המלך כפי מה שראיתו טובתו וממשלתו בלבד • אמר לו השליח אמור אני משבת המלך העליון אשר אין קץ למלכותו ולא תכלית לטובתו וחסדו ואני כלל חשוב בין רובי הייליו ועניני איננו כלום לפי גודל יכלתו • והבין הנער מענין המלך מה שלא היה מבין וגדלה מעלתו בנפשו ונכנסה אימתו כלבו ותגדל בעיניו טובתו ומה שהגיע אליו ממנו מפני גודל מעלתו ומעוט חשיבות הנער במלכותו ויגדלו מתנותיו אצלו • ואתה אחי שים לבך אל הדמיון הזה כשתשתבל בגלגל הסובב את הארץ כי אין אנו מבינים מה שיש בכקעה קטנה מן הארץ כל שבן בכולה וכ"ש מה שיש אחרי הגלגל התכונן אחי המשל הזה ובחן אורנו והבין מענין הכורא יתברך כפיהו • ויגדל בעיניו מה שהנך מטובו וחסדו אשר

מרפא לנפש

טובים מאלה כמו שמצואר צמלל הנמרץ טלפניו גילד הנולד צנור כו' ולך ראוי לנו שתיס יראתו צלצנו כפי גודל יכולתו וגדולתו שאין לו קץ ולא יסיק סנירא לפלניו רק כפי מה שאנו מבינים ממנו מצדיותיו כי הוא רק מעט מהרנס • אך דמה ענאך כו' • ורוחה שליח המלך צל חליו כו' כלומר הניא אליו תדיר מה שאריך ונמשל הס הסכמה וכל נלל השמים • (והודיעו כי כו') נמשל הוא הכני' הר"ן • (ואמר אני משבת בעל הסור סה) משמע שאין לו אלא הסור הס וכן הכל ולך אמר לו סהא גנאי לומר כך כו' • (בגלגל הכסוד את הארץ) ר"ל נרקיע השמים סהא למראס עינינו סהא לפי ערך גדולתו יתנוד צנור להטינוק סיולד צנור וכנר כתננו לעיל לליד גודל הקיפה מסהמס כמה הוא גדולה והיא איננה רק כמסמר קטן צבית גדול סמה נחש סהא וסמא תאמר שאננו מבינים עכ"פ הגלגל סהא וכל אשר צנורו ר"ל כל העו"ה ולך אמר • (כי אין אנו מבינים מה שיש בצקעה קטנה מן הארץ) סהי על צקעה אחת יומחים כמה מיני דסאים וירקות וסילנות סהם משונים זס מה צמראיין וסנולתס ונמלא בצקעה אחת כמה מיני אגנים ומחיות וסכ וסכף צנול ונחשת וסיולא ואין אנו יודע עד מה כמה מיני כוחות סיס זס ומסויא כח תנמיח כל אלה וכסאר תספור תמלא מים מתחת לארץ ואס כך בצקעה אחת קענה כ"ס צנורס

שער עבודת האלהים

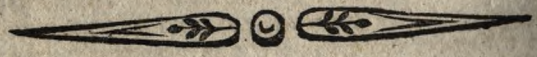
אשר שם עליך • עינו לטובה בכלל בריותיו • והבט אל ספרו ומצותיו וחקיו בעין הגדולה • והעבר על מחשבתך רוב המורא והגדולה אשר תמצא בלבך למי שהמצא ידו מן הטוב יותר מבני אדם • כי כפי יתרון מעלתו על מעלתך ומעוט צרכו אליך תהיה גדולת טובתו אצלך • וכן תהיה למצותיו ואזהרותיו מעלה בלבך כפי זה • והשתדלותך וטרחך בעניניו • בין והתכונן תמצא בע"ה • והאלהים ישימנו מאנשי עבודתו המכירים עינינו טובתו ברחמי וחסדיו אמן •

נשלם השער השני • אל י"י אקרא ויענני •

מרפא לנפש

צמול וכס"א ועליו חדי וכל אשר צו וכו' • (והבט אל ספרו ומצותיו וחקיו צעין הגדולה) צעין פקושה סחצין כל דבר על צור"י תס"ס צחשנן ק"ד ע"ס וכל זס סהא כדי סתוכל לידע אך לעס"ת רלון סנורא יתנוד כי צלא סתורס הנתונס ממתו ית' איכה נוכל לידע צמה עוסין רלונו כי כל אחד יוכל לננות צמה לעלמו ולעשות תורס לעלמו ולכך סעיקר סהא לסניט אל ספרו ולעשות כפיהו • (והעבר על מחשבתך כו') ר"ל תס"ס אל לנך אך אחס מכניע את ענאך לפני אדם אחד עסיר סיס לו יומר מנך ומכ"ס אס סהא מטיצ עמך תגדל סעוסס אללך מלוד ותירס מפניו ויגדל צעניך מלוד סהוא איננו צריך אליך וסחס לנך אליו ומעלתו ימירה על מעלתך (וכן תס"י למותיו כו') וכן אחס רן לעשות מצות העסיר סהוא כפי מה סהוא סחצו צעניך • (והשתדלך ועמך צעניניו) וספתדלו וסעריה ס"ע לעשות עיניו ועסקו כל כוסך (בין וסחצונן) • כלל זס ותמלא צמ"ס איך מענוד את ה' על כמה עונות כפולות לעקס עלינו ואלו פינו כו' • אין אנו מספיקים וסוה אינו צריך לנו וסנחנו צריכין לו כו' • (וצמ"ה פי' וז"ל וכן תס"ס למצותיו כו' וכ"ס סכן תס"י למצותיו וסזהרותיו של ס"סי מעלה צלצנך כו' עכ"ל וסנורר יצנר וסאלס"ס יסימנו מלנשי עבודתו סמכירס עינינו עונתו צממיו וחסדיו אמן •

נשלם השער השני • אל ה' אקרא ויענני •

השער השלישי

בבאור אופני חיוב קבלת עבודת האלהים יתברך • וזה פתח הסער

אמר

המחבר • מפני שבארנו במה שעבר חיוב יהוד האלהים כלב

אמר המחבר

מרפא לנפש
המחיינו לזכור מה שהאדם חייב לנסוג צו כסיתננר
מז
אלה

שער עבודת האלהים

כלב שלם ואופני בחינת טובותיו על האדם התחיינו
 לזכור אחר כך מה שהאדם חייב לנהוג בו כשיתברר אצלו • והוא
 קבול עבודת האלהים • כפי אשר יחייבהו השכל למטיב על מי
 שהמטיב לו • וראוי להקדים בפתחת השער הזה באור אופני הטובות
 וחייבי ההודאה עליהן • מבני אדם קצתם לקצתם • ונעלה מזה אל
 מה שאנו חייבין בו לבורא יתעלה מן השבח וההודאה על רוב חסדו
 וגודל טובו עלינו • ונאמר כי מן הידוע אצלנו כי כל מטיב אלינו אנו
 חייבין להודות לו כפי כונתו להועיל לנו • ואם יקצר במעשהו לדבר
 שיקרהו ימנענו מהמטיב אלינו • הודאתו חובה עלינו כיון שנתברר לנו
 כי דעתו עלינו לטוב וכי כונתו להועיל לנו • ואם תגיע לנו שום טובה
 על ידי מי שלא כיון בה אלינו • יסתלקו מעלינו חייבי ההודאה לו ואין
 אנו חייבין בה • וכאשר נתבונן בטובות בני אדם קצתם על קצתם אין
 יוצאות מאחד מהמשק פנים (ס"א מיניס) האחד טובת האב על הבן •
 והשלישי טובת האדון על עבדו • והשלישי טובת העשיר על הרש כדי
 לקבל שכר שמים • והרביעי טובת בני אדם קצתם לקצתם לקנות
 השם והכבוד ולגמול העולם • והחמישי טובת החזק על החלש בעבור
 חמלתו עליו ושהוא כואב על ענינו • וצריך שנעיין עתה בכונת כל
 אשר ספרנו אבאית הלוי ברבך כי אמלתועלת מי ששטיבין אליהם
 אם לא ותחלתם טובות האב על בנוימן הידוע כי הוא מכוין לתועלת
 עצמו בו כי הבן נתח מהאב עם עוצם תקותו (ס"א תסוקתו) בו והלא
 תראה כי הוא מרגיש עליו יותר מגופו במאבלו ובמשתתרו ובכסותו
 ולדחות כל נזק מעליו ונקל בעיניו מכל המורה והיגיעה בעד מנוחתו
 עם

מרפא לנפש

אלו) ר"ל אחר שיתברר לאדם כל זה ט"ס אלקים נשמים ונצרך וכו' ואלו לצדו צ"ל הכל
 ויתברר אללו כמה טובה כפולה למקום יתנצח עלינו כמו שכתבאר צנטי השערים
 העצורים יסיהם הסולדה מזה שמחייב האדם לקבל עליו עול עבודת הסודת יתנצח
 צעזור טובותיו : (כפי אשר יחייבנו הסכל למטיב על מי שהטיב לו) ר"ל שתי
 הסכל מחייב להכניע ולהעזר למי שמטיב לנו כלומר מי שמטיבין לו חייב להכניע
 ולתת הודאה לממטיב על הטובה שמקבל כמו שיתבאר • וכ"כ לקחו צמ"ק פתיחה זאת
 וצפ"ג ע"ט : (ונעלה מזה אל מה כו') ונקח ראיה ללמוד מזה אם אדם לאדם חייב
 להודות על טובתו כמו שיתבאר • א"כ כמה האדם חייב לנורא ית' אשר אין קץ לחסדו
 ולטובו כמו שיתבאר : (ונאבאר כי מן הידוע כו') הסכל הולך אחר הכונה אם הוא
 מטיב צ"ל ט"ס פניה וס"ף טלפעמים יקצר וימנע מלהטיב מחמת שקרה לו מקרה
 ואינו שואף יכול להטיב עכ"ז (הודאתו מוצה עלינו) חייבין אנתנו הסודות לו
 על כונתו הטובה ולצדו הנאמן : (והרביעי כו' ולגמול העולם) ר"ל גמול העו"ס
 שמי יצטרך הוא לצדיק ירחמו עליו ג"כ כמו שמפר' לפנינו : (ושחוא כואב על
 ענינו) ר"ל שהוא כואב ומאטער וחומל על לדותו וענינו : (כי הבן נתח מהאב)
 עלים מעלמו וצטר מצטריו : (עם עולם תקותו) (או תסוקתו) זו שתי האדם מתחל'
 שיהיה לו צנים וצוודלי כונתו לטובה עלמו • וי"מ שמקרה זו טובה לעת זקנתו או
 להצילו לחיי עו"ה : (ולא מראה כו') שהוא מרגיש על צניו יותר מעל גופו ומעניו

שער עבודת האלהים

עם מה שהוטבועו עליו האבות בין הרחמים והחמלה על בניהם • ועם
 כל זה חייבה התורה והשכל על הבן העבודה והכבוד והיראה כמו
 שאמר הכתוב (ויקרא י"ט) איש אמו ואביו ויראו (משלי ה') שמע בני
 מוסר אביך ואל תמוש תורת אבך • ואמר (מלאכי ה') בן יבד אב
 ועבד אדוניו ואם האב מוכרה זה בדרך הטבע והטובה לאל והוא
 שליח בה בלבד • אבל טובת האדון על עבדו ידוע כי הוא מכוין לתקן
 ממונו בממונו עם צרכו לעבודתו • והוא אינו מכוין בזה כי אם תועלת
 עצמו ועי"ז כבר חייבו הכורא יתברך בעבודתו והודאתו כמו שאמר
 בן יבד אב ועבד אדוניו • אבל טובת העשיר על הרש לקבל שכר
 שמים הוא כסודר שהוא קונה הנאה גדולה קיימת יגיע אליה אחר זמן
 בטובה קטנה ואבודה ונבזית יתננה מידי ולא נתכוון אלא לפאר נפשו
 באחריותו בטובה שהפקידה האלהים בידו לתתה למי שיהיה ראוי
 להיומן הידוע כי ראוי להודות אותו ולשכחו אף על פי שהיתה כונתו
 לפאר את נפשו באחריותו ועמכל זה נתחייבה לו ההודאה כמו שאמר
 איוב (נסימן ל"ט) ברכת אבד עלי תבא יועוד (ס"א) אם לא ברבונ
 חלציו ומגו כבשי יתחמם אבל טובת בני אדם קצתם אל קצתם בעבור
 אהבת השבח והכבוד וגמול העולם • הוא • במי שאוצר דבר אצל
 חברו או בפקיד אצלו ממוקמפני יראתו שיצטרך לאחר זמן אף על פי
 שכוונתו לתועלת עצמו בהמטיב לו ולתתו כמו שאמרנו • חייב לו השבח
 וההודאה עליה כמו שאמר החכם (משלי י"ט) רבים יהלו פני נדיב וכל
 הרע לאיש מתן ואמר (ס"א) מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו
 י"א אך טובת החזק על העני הכואב לו הוא מכוין בה לרחות צער
 מעל עצמו אשר מצאהו מענמת נפשו וכאבו למי שחמל עליו והוא
 כמי

מרפא לנפש

אלו) ר"ל אחר שיתברר לאדם כל זה ט"ס אלקים נשמים ונצרך וכו' ואלו לצדו צ"ל הכל
 ויתברר אללו כמה טובה כפולה למקום יתנצח עלינו כמו שכתבאר צנטי השערים
 העצורים יסיהם הסולדה מזה שמחייב האדם לקבל עליו עול עבודת הסודת יתנצח
 צעזור טובותיו : (כפי אשר יחייבנו הסכל למטיב על מי שהטיב לו) ר"ל שתי
 הסכל מחייב להכניע ולהעזר למי שמטיב לנו כלומר מי שמטיבין לו חייב להכניע
 ולתת הודאה לממטיב על הטובה שמקבל כמו שיתבאר • וכ"כ לקחו צמ"ק פתיחה זאת
 וצפ"ג ע"ט : (ונעלה מזה אל מה כו') ונקח ראיה ללמוד מזה אם אדם לאדם חייב
 להודות על טובתו כמו שיתבאר • א"כ כמה האדם חייב לנורא ית' אשר אין קץ לחסדו
 ולטובו כמו שיתבאר : (ונאבאר כי מן הידוע כו') הסכל הולך אחר הכונה אם הוא
 מטיב צ"ל ט"ס פניה וס"ף טלפעמים יקצר וימנע מלהטיב מחמת שקרה לו מקרה
 ואינו שואף יכול להטיב עכ"ז (הודאתו מוצה עלינו) חייבין אנתנו הסודות לו
 על כונתו הטובה ולצדו הנאמן : (והרביעי כו' ולגמול העולם) ר"ל גמול העו"ס
 שמי יצטרך הוא לצדיק ירחמו עליו ג"כ כמו שמפר' לפנינו : (ושחוא כואב על
 ענינו) ר"ל שהוא כואב ומאטער וחומל על לדותו וענינו : (כי הבן נתח מהאב)
 עלים מעלמו וצטר מצטריו : (עם עולם תקותו) (או תסוקתו) זו שתי האדם מתחל'
 שיהיה לו צנים וצוודלי כונתו לטובה עלמו • וי"מ שמקרה זו טובה לעת זקנתו או
 להצילו לחיי עו"ה : (ולא מראה כו') שהוא מרגיש על צניו יותר מעל גופו ומעניו

שַׁעַר עֲבוֹדַת הָאֱלֹהִים

כְּמִי שֶׁמֵרַפָּא כָאֵב שֶׁמִצְאָהּ בְּטוֹבַת ה' עָלָיו וְאִינוּ נִשְׁאָר מִכְּלֵי שֶׁבַח
כְּמוֹ שֶׁאֵמַר אִיּוֹב (נִסְיָמִן ל' א) אִם אֶרְאֶה אוֹכֵר מִכְּלֵי לְבוּשׁ וְאִין כְּסוּת
לְאִבְיוֹן • אִם לֹא כִרְכוּנֵי הַלְצִיו וְזִמְנוּ כְּבִשְׁי יִתְחַמֵּם וְכִבֵּר נִרְאֶה מִמֶּה
שֶׁהִקְדַּמְנוּ כִּי כוֹנֵת כָּל מִטִּיב לְזוּלָתוֹ מִכְּנֵי אָדָם הִיא לְתוֹעֵלַת עֲצָמוֹ
תְּהֵלָה וּלְקִנּוּת קִשּׁוּט נֹאֵה לַעֲיָה אוֹ לַעֲיָב • אוֹ לְדַחּוּת צֶעַר מֵעַל
נִפְשׁוֹ • אוֹ לְתִקְוַת מִמּוֹנוֹ • וְאִין כָּבֵל זֶה מוֹנֵעַ מִשְׁבַּח הַהוֹדָאָת
וְזִמְרָאָה וְנִמְאָהֶבָה אוֹתָם וּמְחַשֵּׁיב לָהֶם גְּמוּלָם • אַף עַל פִּי שֶׁהַטּוֹבַת
הִיא שְׂאוּלָה בִּידָם וְהֵם מוֹכַרְהֵם לְהַטִּיב כֹּה כְּאֲשֶׁר זָכְרָנוּ • וְטוֹבַתָּם
אֵינָה תְּמִידוּת וְלֹא נְדִיבוּתָם נִמְשַׁכֵּת וְחַסְדוֹתָם מֵעוֹרֵבַת עִם כוֹנֵת
תּוֹעֵלַת נִפְשָׁם אוֹ לְדַחּוּת הַחֵזִיק מִמֶּנָּה אִם כֵּן כִּמְהָ אֲדָרָם חֵיִיב מִן
הַעֲבוּדָה וְחִשְׁבַּת וְהַהוֹדָאָה לְבוֹרָא הַטּוֹבַת וְהַמִּטִּיב כִּהִיא אֲשֶׁר אֵינָתְבִלִית
לְטוֹבָתוֹ אֲךָ הִיא מִתְמַדְרַת וְנִמְשַׁכֵּת מִכְּלֵי כוֹנֵת תּוֹעֵלַת וְלֹא דְחִיית
נִזְק • רַק נִדְבָה וְחִסָּד מִמֶּנּוּ עַל כָּל הַמְדַבְּרִים :

וּמִמֶּה שֶׁרְאוּי לְעַמּוֹד עָלָיו • כִּי כָּל מִטִּיב לְזוּלָתוֹ מִכְּנֵי אָדָם מִכָּל
הַמִּינִים אֲשֶׁר זָכְרָנוּ אִין לוֹ יִתְרוֹן עַל מִי שֶׁמִּטִּיב לוֹ אִלֵּא

כְּמִקְרָה מִן הַמְּקָרִים אֲבָל כְּאִנּוּשׁוֹתָם (ס'א ז'טוֹט) וְעֲצָמָם הֵם נִמְשָׁלִים
וְקָרוֹבִים זֶה לָזֶה בְּעֵצָם וּבְדַמּוֹת וּבְחִכּוֹרָם וּבְצִלְמָם וּטְבִיעֵיהֶם וּבְרוּב
מְקָרֵיהֶם וְעַם כָּל זֶה חֵיִיב מִי שֶׁמִּטִּיבֵם לוֹ מִן הַעֲבוּדָה לְמִטִּיב מִה
שֶׁסִּפְרָנוּ • וְאִם הֵינּוּ חוֹשְׁבִים כִּי מִי אֲשֶׁר מִטִּיבִין לוֹ בְּתַכְלִית הַחֶסֶד
וְהַגְּרִיעוּת בְּהִרְכַּכְתּוֹ וְחִבּוּדוֹ וְדַמּוֹתוֹ • הִיא חֵיִיב כְּעַבּוּדָה יוֹתֵר • וְכֵן
כְּאֲשֶׁר נִחְשָׁב כִּי הַמִּטִּיב בְּטוֹבָה טוֹב וְשֵׁלֵם מִכָּל נִמְצָא וְכִי שֶׁמִּטִּיבִין
לוֹ גְרוּעַ מִכָּל נִמְצָא וְהַלוּשׁ מִכָּל נִכְרָא הַשְּׂכָל מֵחֵיִיב בְּתוֹסֵפוֹת הַעֲבוּדָה
לְמִטִּיב עַד אֵין תְּבִלִית • וְכִי אֲשֶׁר נִבְחָן עַל הַהִקְשָׁה הַזֹּאת דִּבֵּר הַבּוֹרָא
יִתְבָּרַךְ וְכִי אָדָם בִּשְׂכָלּוֹ נִמְצָא הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ נִעְלָה וְנִשְׂא וּמְרוּמָם
עַל כָּל נִמְצָא וּכְל מוֹשָׁג בְּהַרְשָׁעָה וּבִשְׂכָל כְּפִי אֲשֶׁר הַתְּבַאֵר בִּשְׁעַר
הָרֵאשׁוֹן מִן הַסֵּפֶר הַזֶּה • וְכֵן נִמְצָא הָאָדָם בְּהִקְשָׁתוֹ אֲצֵל שְׂאֵר מִינֵי
הַחַיִּים שְׂאִינָם מִדְּבָרִים חֶסֶד וְהִלָּשׁ מִכָּל־ • וִירְאֶה לָךְ זֶה כִּי עֵינַיִם •
אֶחָד מֵהֶם בַּעֲנִין גְּדוּלוֹ וְעוֹלָלוֹתוֹ כִּי נִמְצָא : : : : : שְׂאֵר מִינֵי הַחַיִּים
חֲזִיקִים מִמֶּנּוּ וְיֻכְּלִים לְסָבּוֹל הַצֶּעַר יוֹתֵר וְלִנְשָׂא אֶת עֲצָמָם וְאִינָם
מִטְרִיחִים אֹתָם כִּי גְדוּלָם כְּאֲדָם • וְהַעֲנִין הַשְּׂנִי כִּשְׁנַעֲיִין כִּמְהָ שִׂישׁ תּוֹךְ
גֹּף הָאָדָם מִן הַלְּכוּכִין וְהַמְּנוּפִים וְכִי שֶׁנִּרְאֶה עָלָיו מִהוּזֵן מִמֶּה שֶׁהוּא
קָרוֹב מֵהֶם כִּשְׁהוּא נִמְנָע מִן הַרְחִיצָה וְהַנְּקִיּוּת יָמִים רַבִּים וְכֵן כְּאֲשֶׁר
יָמוּת כִּי זֹה־מִתּוֹ יוֹתֵר כְּבִדָּה מִכָּל זֹה־מִתּוֹ כָּל נִבְלּוּת שְׂאֵר כִּיָּה וְצוּאָתוֹ
יוֹתֵר מִכִּרְחַת מִצוּאָת שְׂאֵר כִּיָּה וְכֵן שְׂאֵר מְנוּפִיו • וְהַעֲנִין הַשְּׂלִישִׁי מִה
שְׂהוּא

מֵרַפָּא לְנִפְשׁ

וְחִנּוּרִים לְאִישׁ הַנּוֹתֵן וְגוֹמֵל חֶסֶד (וִירְאֶה לָךְ זֶה) וְרַל וְיִתְנַחַר לָךְ זֶה • (אֶחָד
מֵהֶם צַעֲנִין גְּדוּלוֹ וְעוֹלָלוֹתוֹ) אֵיךְ הוּא נִתְגַּדֵּל מִקְּטַנּוּתוֹ וְעוֹלָלוֹתוֹ מִלְּטוֹן עוֹלָל וְיוֹנֵק ;
(וְכִי שֶׁנִּרְאֶה עָלָיו מִחֻז מֵמֶה שֶׁהוּא קָרוֹב מֵהֶם) רַל דּוּמָה לְסִלְכּוּכִים וְהַטִּיטוּפִים
שֶׁנִּחָן הָאָדָם אִם אֵינּוּ רוֹחֵן זָמָן רַב מִהַלְּעַתָּה וְהַכֵּינִים וְהַדּוּמָה מִשְׂאֵי צַעֲנֵי מִיִּם
אֲעִי

שַׁעַר עֲבוֹדַת הָאֱלֹהִים

שְׂהוּא נִרְאֶה מְחוּלָשֵׁת תַּחְבּוּלוֹתָיו כִּשְׂחִסָּר כֹּה הַדְּבָר אֲשֶׁר נִתָּן לוֹ
הַבּוֹרָא יִתְרוֹן עַל שְׂאֵר הַחַיִּים שְׂאִינָם מְדַבְּרִים לְמֵאוֹרַע שְׂאוֹרַע בְּמוֹחוֹ
כִּי כְּעַת הַהִיא יִרְאֶה נְעוּה וְנִתְעָה מִשְׂאֵר כִּיָּה וְאִפְשָׁר שִׂישִׁיחִית עֲצָמוֹ
בְּשַׁחֲיוֹת וּבְתַכְלִיתוֹת • וְנִמְצָא רֹב כִּיָּה שִׂישׁ לָהֶם מִן הַחִבְרָה כְּדִרְכֵי
מִיכְתָּמוֹת הַתְּחִבּוּלָה כִּהַשְׂגַּת מִזוֹנוֹתָם מִה שֶׁמְקַצְרִים רַבִּים מִן־הַמְשִׁבִּילִי
שֶׁכְּבִנֵי אָדָם מְכַמּוּתָה כָּל שָׂבֵן כִּי שִׁפְקָד שְׂכָלוֹ כִּיָּה • וְכִי אֲשֶׁר עַמּוֹד
בְּמַחְשְׁבוֹתָיו עַל גְּדוּלַת הַבּוֹרָא יִתְעַלָּה וְעוֹצֵם יִבְלָתוֹ וְחַכְמָתוֹ וְעִשְׂרוֹ
וְנִשְׁתַּל כָּל־הַלִּישוֹת הָאָדָם וְחִסְרוֹנוֹ וְשְׂאִינוֹ מוֹנֵעַ אֶל הַשְּׂלֻמוֹת וְרוּב
צָרְכוֹ וְרִישׁוֹ לְדַבֵּר שִׂימְלָא מִחִסְרוֹ וְנִבְחָן רֹב טוֹבוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ
וְחִסְדוֹ עָלָיו וְשִׁבְרָהוּ כְּמוֹ שִׁבְרָהוּ מִן הַחֶסֶד בְּעֲצָמוֹ וְהוּא רֵשׁ וְצִדִּיק
אֶל מִה שִׂישׁ בּוֹ תִקְנָתוֹ וְלֹא יִגִּיעַ אֵלָיו כִּי אִם בִּיגִיעַת נִפְשׁוֹ זֶה מִחֻכְמַת
הַבּוֹרָא עָלָיו כְּדִי שִׁיכִיר אֶת עֲצָמוֹ וְיִבְחָן כָּבֵל עֵינָיו וְיִדְבֵק בְּעַבְדוּת
הָאֵל עַל כָּל פְּנִים • וְיִקְבַּל עַל זֶה גְמוּלָה הַעוֹלָם הַבָּא אֲשֶׁר לוֹ נִכְרָא כְּמוֹ
שֶׁהִקְדַּמְנוּ מִן הַדְּבָרִים בִּשְׁעַר הַשְּׂנִי מִן הַסֵּפֶר הַזֶּה • כִּמְהָ אֲדָרָם חֵיִיב
לוֹ יִתְבָּרַךְ מִן הַעֲבוּדָה וְהִירְאֶה וְחִשְׁבַּת וְהַהוֹדָאָה וְהַתְמַדְרַת הַתְּהֵלָה
עַם

מֵרַפָּא לְנִפְשׁ

אֲעִיפִי סְאִינָם רִחֻמִּים ; (בְּשִׂיחָרֵךְ כֹּה הַדְּבָר) רַל הַסֵּכֵל שֶׁהוּא כֹּה הַדְּבָר וְאִם אִין
זוֹ כֹּה הַסֵּכֵל ; (לְמֵאוֹרַע שְׂאוֹרַע צַעֲנִי) לְפָנַי שְׂקָרָה לוֹ צַמּוּחוֹ וְלָךְ הוּא חֶסֶד דַּעַס
וְזוֹ הוּא נְעוּה וְנִתְעָה כְּדִרְכֵי הַמְּסוּנָעִים וְזוֹ הוּא גְרוּעַ מִהַנְּחָמָה כִּי הַנְּחָמָה אֵף שְׂאִין
זֶה הַסֵּכֵל אִין עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה מַשׁוּעַ לְפָנַי מִיָּסוּס הוּא מִשְׁחִית אֶת עֲלָמוֹ וּמְמִית אֲעִי
מִשְׂאֵי צַעֲנִי מִמְּכִירִין עוֹצֵמָה וְיֻכְּלִין לַעֲשׂוֹת תַּחְבּוּלוֹת לְהַסִּיג מְזוֹנוֹתָם כְּמוֹ שֶׁנִּרְאֶה
כְּקָרוֹי עֲכָשִׁיט אִו דַּעַס דְּנוֹרִים וְכִיָּלָם מִה שֶׁהִקְדַּם מִסְכִּילִים מִצִּיָּה לֹא יוֹכֵלוּ לַעֲשׂוֹת
מִמּוֹסֵס כִּיָּלָם צֶדֶק כִּיָּם מִי שִׁפְקָד שְׂכָלוֹ מִי חֶסֶד וְהַסֵּכֵל שֶׁלֹּא יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת כִּיָּה דְבָר •
(וְרִישׁוֹ לְדַבֵּר שִׂימְלָא מִחִסְרוֹ) שֶׁהוּא רֵשׁ וְחִסָּד לְאוֹתָן דְּנִרְמֵס סְהַמָּס צִדִּיק לְנִלְאוּת
חִסְרוֹנוֹ כְּמוֹ מְזוֹנִיתוֹ וְנִגְדִיו וּמְכּוּלָה הוּא רֵשׁ וְחִסָּד מֵהֶם ; (וְשִׁבְרָהוּ כְּמוֹ שֶׁנִּרְאֶה
כִּי) רַל שֶׁנִּרְאֶה אֶת הַסֵּהֶס כְּמוֹ שֶׁנִּרְאֶה לְעִין שֶׁנִּרְאֶה מִן הַחֶסֶד צַעֲנָמוֹ לְלוֹ מִן הָאִין
וְהַסֵּהֶס לִים אֲיִכְּ הַתְּהֵלָה צִרְיָחוֹתוֹ חֶסֶד וְעוֹצֵמָה הָאֵל ית' ; (וְהוּא רֵשׁ כִּי) אֵף לְאַחַר
שֶׁלֹּא לְאוֹרֵי הַעוֹלָם צִדִּיק לְכָל דָּבָר וְהוּא נְעוּר וְרִיק מִכָּל עַד שִׁנְעַה וְיִטְרַח צִיעַת אִפּוֹ
לְתַקְנָתוֹ ; (זֶה מִחֻכְמַת הַצְּדָקָה עָלָיו כִּי) רַל שֶׁלֹּא מִה שֶׁעוֹשֶׂה הַסֵּהֶס עִם הָאָדָם
הוּא הַסֵּהֶס לְנִינּוּתוֹ וְחֻכְמַתוֹ עָלָיו זֵין מִה שֶׁנִּרְאֶה חֶסֶד מִכָּל זֵין מִה שֶׁנִּרְאֶה לְעַמְלָה וְיִנְעוּ
עַל כָּל דָּבָר לְזַכְּרוֹ וְלַהֲבִיט עֲרֵף ; (וְהוּא כְּדִי שִׁיכִיר אֲעִי) . שִׂידַע הוּא צַעֲנָמוֹ אִין
רִישׁוֹ לְטוֹס דְבָר ; (וְיִבְחָן צָלַע עֵינָיו) . כָּל־מִה שֶׁעוֹשֶׂה הַסֵּהֶס עִמּוֹ מִקְטָן וְעַד גְּדוּלָה
יֻכְלָ לְנַחֵן זֶה חֶסֶד הָאֵל ית' ; (וְיִדְבֵק צַעֲנוּתָה הָאֵל עֲבִיפִי) מֵאַחַר שִׂידַע וְיִתְנַחַר
אֲצֵלוֹ הַסֵּהֶס כִּיָּה לְכָל מַתָּה הַסֵּהֶס • וְחֵין לְאַדָם טוֹס תַּחְבּוּלָה לְגַמּוֹר טוֹס דְבָר נָלִי רִחוּן
הַסֵּהֶס אֲיִכְּ יִהְיֶה עֲמּוּנוֹ חוֹק צִיָּה ית' ; (עֲבִיפִי) זֵין שֶׁהִטִּיב עִמּוֹ אִף שֶׁרַע עִמּוֹ כִּמְיָס
כָּל אֲרוּחוֹת ה' חֶסֶד וְחֵמָה כְּמוֹ שִׁתְּנַחֵר לְקַמֵּן צַעֲנֵס הַצַּמּוּחַ צִהֲקָעֵס הַחֲמִישִׁית עִיָּס
(אֲשֶׁר לוֹ נִצְרָה) כִּי לִכֵּר נִצְרָה הָאָדָם שִׂדְקָה צַעֲנוּתָה הַסֵּהֶס • וְיִקְבַּל שְׂכָרוֹ מִשְׁלָם
צַעֲנִי ; (כְּבוֹד הָאָדָם חֵיִיב לוֹ ית') קָאִי אֲלֵנִיעַל כִּיָּה יִתְנַחֵר לְאַדָם כָּל הַסֵּהֶס
מִגְּדוּלַת הַצְּדָקָה יִתְנַחֵר וְטוֹבוּתוֹ לְאַדָם וְחִסְרוֹן הָאָדָם מִכָּל וְהוּא ית' טוֹב וְיִטְרַח לְכָל
אֲיִכְּ כִּמְהָ הָאָדָם חֵיִיב לוֹ ית' כִּי מֵאֲרָךְ לֹס שְׂכָרֵי צִיָּה חֵיִיבִי לְהוֹדוֹת־זֶה לִּי צַעֲד
טוֹבוֹת

עם כבוד חיוב כל אשר הקדמנו מן שבת בני אדם והודאתם קצתם לקצתם • ואם יש איש שכל שהולק בהיוב כל זה לבורא יתברך על האדם • כשהוא מבחין ומתבונן בענין הזה ומודה באמת על עצמו הלא יעור הישן ויקיץ המתעלם ויבחין הכסיל וישביל המושביל בידו היוב קבלת עבודת האלהים עם בירור הראיות ופרסום העדים ואמנת המופתים וכמו שאמר הנביא ע"ה למי שהתעלם מעינין בקבלת עבודת האלהים יתברך (דננים ל"ג) הלא תגמלו זאת עם נבל ולא חכם אם כן כבר נתברר חיוב קבלת עבודת האלהים על בני אדם מצד התמדת טיבותיו עליו • וצריך שנבאר מענין השער הזה עשרה ענינים • אחד מהם (כ"א לנד) ההיערה על העבודה והלקיחה • והשני בצורך המביא אל כל חלק מהלקיחה • והג' בגדר העבודה והלקיחה ומעלותיה • והד' בצורת ההיערה התורה והלקיחה ומעלות אנשים בידעת ספר התורה והבנת עניניו • והחמישי בצורת ההיערה השכלית להורות עליה על דרך השאלה והתשובה • והששי במיני היובי העבודה בפני מיני הטובות ומחלקותיהם והשביעי כבאור הפחות מימה שהיוב בו מי שמביטין לו כטובה מן הטובות • למשגיח בהזוהר במחלוקת החכמים בהכרח ובצדק והדעת הקרובה אלהאמת כן הדעות בזה • והט' בספור סוד יצירת המין האנושי בעזרה בדרך קצרה • והעשירי בספור דרך השמוש בכל מדה במדותינו במקומה :

פרק א אמר

המחבר אך הצורך אל ההיערה על עבודת עבודת יי' יתברך מדרך השכל וההכרה ויש בין עת הראות הטובות על

עונות שמקבלים מהם ואע"פ שיש להם כחם מזה כ"ל : (עם צרור הראיות נו') ר"ל מלמד מה שהשכל מחייב כל זה לנו עוד ראוי צרור ומה שראינו צנינו צ"ל מלרס והאותות ומופתים ופרסום העדים כי כל העם ראו צנינוס את הקולות ואת הפיידים ואת הכר עשן והמן וסליו ושאר המופתים הירועים והמפורסמים : (ובכמו שאמר הנביא הלה' תגמלו זאת) וכי כך תגמלו ל' צעד כל עונותיו שהטיב עמכם וטובא דקרא' כלל הוא אצרך קוד הוא עשן ויכונך וסו עונות הכוללת כל בני אדם שזראום מאין ליש ועיין לעיל בהקדמה ספרטסי פסוק זה ואח"כ זכר הטובות המיוחדת לנו והראיות הנכונות והגלויות אמר זכור ימות עולם וגו' שלל אצרך ויגדו וגו' כי חלק ה' עמו וגו' ימלאכו בחרן מדבר וגו' וכל בעינין מדבר נקבלת התורה ועונות הסי' עמנו צפרט כמו שפירש רש"י שם ע"ה :

פרק ג (אמר המחבר אך הצורך אל ההיערה על עונות ה') לידע ולהודיע ולעל כמה חלקים התחלק ע"ה : (בפני שהאדם חייב כו') שהרי אין ספק שהאדם מחויב לעבוד את ה' כי הסכל מחייב זה כמו שהתבאר בפתיחה : (ויש צין עת כו') רק שיש זמן ארוך צין עת שמקבל הטובות שהוא מיום צדק האלקים את האדם וכו' חינו

על האדם ובין עת שישביל ויכיר מה שהוא חייב עליהם מן העבודת • זמן ארוך יחיתה הערת האדם על מה שהיוב בו מן המעשים ואמנות הלבביות אשר כהם תשלם לו העבודה לאל יתברך • הוכח • כדי שלא ישאר בלי דת עד שיגמר שלכו וההיערה על ב ענינים יא' מהם תקוע בשכל נמצע בחברת האדם נוצר עליו בשרש בריאתו ותולדותיו והשני קנוי בדרך השמע והיא התורה אשר יניענה הנביא אל בני אדם להורותם דרך העבודה אשר הם חייבין בה לבורא יתברך :

פרק ב אך

הצורך המביא אל כל חלק מהלקיחה ההיערה הוא מפני שההיערה התקועה בשכל נחלשת מנו' פנים התחייבנו לחזקה בהיערה התוריה • והאחד מהנ' פנים הוא מפני שנבאר האדם מדברים שונים זה מזה ומכעים מתגברים זה על זה ומעצמים זה הפך זה והם נפשו וגופו • ונטע הכורא יתברך בנפשו מרות ובחות יכסוף בהם לדברים כאשר יתנהג כם האדם יגדל בהם גופו ויתחזק על ישוב העולם הזה וישאר המין האנושי על ענינו ואם יפסדו אישיו והמדה הזאת היא התאוה להנאות הגופיות והיא כוללת כל

מרפא לנפש

אינו יודע לתת כדולם עליהם עד עמ' שישכיל וידע מה שהוא חייב עליהם וצין כך וכן ילך צנינות לנו : (היתה סערת האדם כו' חוסה) ולכך הוא חייב וראוי להרוי' לו מה דרך אשר ילך זו ואת המעשה אשר יעשה להעיר אורו ולהעמידו על האמונ' הסמיתית מקטנותו כדי שלא ילך צלא דת וצלא מעשים טובים זה זמן רב ואפסר שישקע כדו"הי' כסום כפרד ומלת חוסה קאי' אדלעיל כלומר הית' חוסה על המשכיל לעורר את שאינס המכילים עדיין כדי שלא ישאר צלא דת זמן רב עד שישכיל צעלמו • והסערה על שני ענינים ופתה הוא מפרש חלקי הסערה : (אחד מהם תקוע צסכל כו') כן הוא צענע כל אדם צר סכל כמו שידע ויכיר צין עונ' לרע כן ראוי להכניע למי שטיב עמו : (והשני קנוי בדרך השמע כו') ויש עוד הסערה אל האדם מה שמע ולמד מאחרים דסינו מה שמענו ממשה רבינו ע"ה ארוך הנביאים אכרה נעמד את ה' : (אשר יניענה) אשר יניע אותה הנביא ר"ל הסורס אל בני אדם :

פרק ב

(אך הצורך כו') (מדברים טובים זה מזה) נכפשו וגופו וס רוחני וזה גשמי וסס רוח'ים להסתגור זה על זה ועלם של זה ספק זה : (ונמצע הנורא ית' צנפשו כו') צנן כח צרמנ'ם צסמונ'ם פרקיו שחלקי הנפש חף שהנפש היא אחת יש צס כעם כחות וסס חמסס סון וסוה כחמוסס והמרג'ס והמדמס והמתעורר והסכלי והסכל סוה העיקר ושער הכחוספ האלס נעע צו הנורא ית' כדי להכניג את סונף דל'כ' לא יהיה לגוף קיוס והעמדה צעולס : (ובמסיים הרמנ'ס סס וסס יתנהג האדם צכל כחותיו ולא ישתמש צססגל הכל לצעלה אללו וסס'ה גס צלא דעת נכס לא עוז) : (וישאר המין האנוסי על ענינו) כדי שיטאר המין האדם על האדמה דל'כ' סיס לו כח התאוס יפס'ד ויתנעל מיוסאוסס מן סעולט לגמרי : (ואם יפסדו אישיו) אע"פ שהאנוסי ר"ל הפרעיס מכל מין האנוסי ממיס רק זה מת וסס נולד וד'כ' יש צו קיוס ויסוז סעולס צס מה שיש להס כח התאוס והכוסף לכנאות סונפות אלל אל סיה להס הכח סוס לא יפרס ולא ירבה כו' ולא ישאר אפילו מין האנוסי צכלל וסו

שער עבודת האלהים

כל מיני החי הגדל • והרכיב הבורא יתעלה בנפש האדם עוד מדות
וכחות יסופף בהם כאשר ישתמש בהם למאום בעמידתו בעולם הזה
ויחפוף להפריד ממנו והוא החכמה (כ"ט סה"ס) השלמה • ומפני שהיו
ההנאות הגופניות קודמות אל נפש האדם מעצרו וצוותו בהם
בתחלת ענינו הזק וגדול ונחון במ יותר • הגבירה מדת התאוה על
שאר מדותיו עד שגבר על השכל שנוצר עליו האדמוטחה מראוי עינו
ואכדו סימני המדותיו • והוצרך האדם בעבור זה לדברים שהם חוץ
לו לעבוד בהם כנגד מדתו המנונה והיא התאוה להנאות הבהמיות
ולחיות בהם סימני מדתו המשובחת והוא השכל • והדברים ההם
עניני התורה אשר הורה בהם האל בראוי דרך עבודתו על יד
שלוהיו ונביאיו ע"ה • והשני שהשכל הוא עצם רוחני נגזר מן העולם
העליון הרוחני והוא נכרי בעולם הגופים העבים והתאוה אשר באדם
מחוברת מבחות הטבע ומוגז היסודות והוא בעולם יסודה ומעין
שרשה מושכים אליה המאכלים כח יומחזקים אותה והנאות הגופיות
והשכל מפני שהוא נכרי אין לו מהזק ולא חכר והכל כנגדו • ומן הדין
היה שיהלש ויצטרך לדבר שידחה בו מעליו גובר התאוה ושיחזקהו
עליה • והינה התורה רפואה לחלי כזה מהל"י הנפשות ומדוי המדות
ועל כן תמצא התורה מזהרת מהרבה מאכלים ולבושים ובעילות
וקנינים ומעשים שהם מחזקים כח התאוה • וכן הוא מצווה במה שהוא
עומד

מרפא לנפש

והיו הכל נפסדים הר"ן : (והרכיב הנורא נפש האדם מדות כו') הסכל והנסה
שע"י יסופף לדברים עליונים ורוחניים ולא יחפון נגוף וצבאלותיו ורועם להפריד
ממנו מסגוף ומעו"הו כי הוא כוסף לטורט שלו לטבע כל דבר הכוסף לטורט •
(ולאוטו צבס כו') והאדם יש לו חזרה ורעות עם תענוגי עו"הו מקטנותו (הגזירה
מדת התאוה) ולכן גזרה מדת התאוה על השכל ילד השכל ילד ומסכן והתאוה שהוא
הי"הר הוא מלך זקן וסכל מאחר שצא קודם לז"ט : (לדברים שהן חוץ לו כו') ר"ל
ולכן נריך האדם לזרז אחר שטינו דבק צאדם להיות לו עזר וסיוע מחוץ והוא
התורה שע"י יוכל להלם מעצרו עם התאוה ולהסוות את השכל שיהיה כל ענינו
ע"ד התורה והסכל ועונים סתנים מן הא' כמ"ס חו"ל צלתי ילד צלתי תורה
תלני : (והשני שהסכל הוא עלט רוחני כו') כמ"ס חו"ל צלתי ילד צלתי תורה
הכשמה סה"ס מעולמות העליונים וכלולה מכל צחינת העולמות העליונים ויש זה
דמ"ח אצנים וס"ה גידין רוחניים ולכן נצנה הרגף ג"כ צליו הוא לאומץ ששטה
מלגוט ומתפשט וזה נקרא כפס היסודות ועליהם טוכן השכל או הכשמה והשכל חינו
יכרות ומנפסת וזה נקרא כפס הבהמיות והוא ממזע בין הגוף והכשמה כמו שתצאר זה
וכפס הזו הנקרא כפס הבהמיות והוא ממזע בין הגוף והכשמה כמו שתצאר זה
הטיצ כפס שגרי קדושה וצב"ר אלטיק ע"ס : (ושיחזקהו עליה) ולחוק השכל
על התאוה : (והיתרה התורה רפואה כו') להקלים התאוה ושלא תחגנר על השכל
ולכן תמצא תורה שמוזהרת מכלים את זה תאכל וזה לא תאכל וכו' כד"י טל
יחיק כח התאוה : (ובן הוא מנווה) וכן האדם הוא מנווה שיתכנס כספך מה שהוא
נגד

שער עבודת האלהים

עומד כנגדה מהדברים שהם תפכה והם התפלה והצום והצדקות
וגמילות חסדים ולחיות בהם סימני השכל ולהועיל האדם במ בע"הז
ובע"הב כמו שאמר דוד (תהלים קי"ז) נר לרגלי דברך ואור לנתיבותי
ואמר (משלי י') כי נר מצות ותורה אור • ונאמר (קהלת ז') וראיתי אני
שיש יתרון להכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך • וראיתי אני
התאוה משתמשים בה תדיר כמזון הגוף ולא תרפה מהעבודה לילה
יום והשכל אין משתמשים בו אלא במה שהוא מספיק לתאוה • ומן
הידוע שהכלים שמשתמשים בהם תמיד ע"ד הטבע מוסף תקונם
ומתחזקים מעשיהם וכאשר ימעט שמושם יפסדו ויחלשו מעשיהם •
הדין נותן שמתחזק התאוה מפני שמשתמשים בה תדיר ויחלש השכל
מפני מעוט השמוש בו והנהגתו על מה שהוטבע עליו והצריך הרוח
למציאות ענין שאין משתמשים באמתתו מאכרי האדם ותאוותיו
הבהמיות מאומה אבל משתמשים בה כשכל להנצל מגבור התאוה
עליו • היא התורה אשר בהשתמש השכל בה יחזיק ויך ויחזיר וידחה
מעל האדם הסכלות הגוברת על נפשו המונעת אותו מראות הדברי'
על אמתתם ומחזיקם על מכוניהם כמו שאמר (תהלים י"ט) תורת יי
תמימה משיבת נפש עדות יי נאמנה מהביות פתי פקודי יי ישראל
משמחי לב מצות יי ברה מאירת עינים • והתחייבה מאשר זכרנו
היערת האדם בדרך התורה הכוללת המצות השכליות והשמעיות
לעלות בהם אל העבודה אשר האדם חייב בה מדדך הראיה השכלית
אשר היא תכלית הענין המכוון בו כבריאית המין האנושי
בעולם הזה :

מרפא לנפש

נגד התאוה : (נר לרגלי דברך) כמו נר סה"ס מדחס החושך ועיני יוכל לראות
עם לעשות כך התורה היא מאירס לאדם וזו יוכל להשתמש בהסכל של יסיהם טח
עיניו מראות : (והסלטי כי התאוה כו' לא תרפה) לא תפסוק עבודת מלשתמש
תמיד בשנאת הגופות : (והשכל אין משתמשין זו אלא צמה סה"ס מפיך התאוה)
ר"ל צמה סה"ס נגד התאוה והפכה כלומר שחין משתמשין בשכל רק צלמוד התורה
ותפלה וכיוצא שסם דברים • סה"ס כנגד התאוה ודברים האלה צודלמי מועט"ס נגד
מה שמתמשים בתאוה תמיד (מפיך) מל' מוציא כמו יפ' ק ר"ל מן הא' : (ובן הידוע
הסכלים כו' ע"ד הטבע) דוקא הכלים הפועלם ע"ד הטבע מוסוף תיקונם
בשתמשם צבס תמיד אלא כל הכלים הנעשים צבס מלאכה כי הקודם יתקלקל
כשתמשםין זו הדין זה שאמר הסרגל נעשה ענע עכ"ל מ"ה : (לכן נריך האדם
שימלא דבר שיהיה לעזר להסכל שחין משתמשין דבר הסה"ס רק בשכל הכלול מגובר
התאוה והיא התורה) שחין משתמשין צבורם רק כאשר יעליך מעליו כל גלגלי תאוה
עו"הו ע"כ צמה הדין : (במ"ש תורת ה' וגו') ועיני לעיל מה שכתבתי
פ"י זה הפסוק מצעל העקרים : (אשר היא תכלית הענין המכוון כו') כי רחמנא
לנא צעי וסעיקר מכל עגורם סה"ס כדי להכנס וליראה אורו ית' ולקיים סיטי"ה'
לנגדי תמיד כמו שיתצאר שצער האכנה כבודך ועיני צחשנן ל"ה דברים אלו כבודך
וצבאלור ותנין וכו' צמורם חלק ג' פרק כ' ג ע"ס :

שער עבודת האלהים

פרק ג אך גדר העבודה ובאור חלקיה ומעלות כל חלק מחלקיה.
 הוא שגדר העבודה כניעת מי שמטיבין לו • למטיב •
 בטובה שיגמלוהו על טובתו כפי יכלתו • והכניעה • נחלקת לשני
 חלקים • האחד כניעת רהות ויהול בהכרח והזקה • והשני
 כניעת חובה ודין לגדל ולרומם • למי שנכנעין לו • אך החלק הראשון
 הוא הכניעה לאל שתהיה מצד ההערה הקנייה אשר זכרנו שהיוכן
 מדרך הגמול והעונש בעולם הזה ובעולם הבא • אבל החלק השני
 הוא הכניעה אשר תהיה מצד ההערה התקועי בשכל והנוצרת בטבע
 האדם כהקשר נפשו עם גופו • ושתי הכניעות משוכחות מביאות אל
 דרך ההצלחה בעולם המנוחה אלא שאחת מהנה גורמת להכרתה
 ומביאה על עולמם במנה אלהי והיא הערת התורה והכניעה שתהיה
 מחמת הערת השכל ודרך הראיה קרובה אל האלהים ובצויה יותר
 לשבעה פנים :

אחד מהם שהעבודה שתהיה מחמת התורה אפשר שיהיה האדם
 מכוין בה לשם שמים ואפשר שתהיה כונתו להנופה ולשבח
 בני אדם וכבודם בעבודה כי שרשה מוסד על התוחלת והרהות •

אך

מרפא לנפש

פרק ג (אך גדר העבודה) מה היא העבודה הכנונה שאין בה פרץ כמו
 שהכנייה נדיש ענין היחוד ע"ס : (וביאור חלקיה) לגמר כל
 חלק מחלקי העבודה הנז' : (ומעלות כו') כי כל חלק יש לה מעלה על האחר
 כמו שיתבאר : (הוא) מפרט שגדר העבודה הוא : (כניעת מי שמטיבין לו)
 שהיא כנעו מי שמקבל טובה : (למטיב בטובה) למי שהטיב עמו טובה
 (שיגמלוהו) וזמה יכנע לו שיגמלוהו על טובתו כל מה שזכרנו לגמלו : (ורכניע
 היא על שני חלקים הם שני חלקי העבודה הזכר) הא' כניעת רהות ל' אימה ופחד
 כמו אל תפחדו ואל תרפו כלו' שכנע מחמת יראה ועונש : (ויחול) שהוא מיתל
 ומלפס לשכר טוב : (והברכה וחוקה) שהוא מוכרח להכנע : (והשני כניעת חובה
 ודין) שהוא מיוז והדין נותן שראוי ונכון להכנע לזה המטיב אלף צלי מורה והכרח :
 (ההערה הקנייה) היא התורה כמש"ל פ"א : (בדרך גמול ועונש) כי כל התורה
 צריכה על יסוד זה שפעמים לרשעים ונותן שכר טוב למקיימיה : (בהקשר הנזכר)
 עם גופו • צדוד שפשו קטורה בגוף האדם ישכיל מעצמו שראוי להכנע למטיב
 ככ"ל : (אלא שאחת מהם היא הערת התורה) כמו שמהיים גורמ' לעלות אל
 הערת השכל כמו שיתב' :

אחד מהם שהעבודה כו' ואפשר שהיה כונתו לחנוף כו' ר"ל כל צודאיי
 שיעבוד לעולם לחנוף' יק' שנמלא כן על הרוב שהעבודים הם ' מחמת
 הערת התורה לצד כוונת' לחנוף' ולשנן' של צ"א מאחר שגור' התורה מיוסד על
 התחול' כמו שכתב כמה פעמים וסיה אסמעיית השמע ונתתי מער אר"כס וגו' וכתיב
 אל צחוקתי וגו' וכמה קללות ועונשים הם לא ישמעו והם הכל דברים השייכים לגוף
 וכל עוד שלנו איננו שלם עם ס' אלהיו לעבוד מחמת עצמותו וגדלותו • ועוד יק'
 מחמת הלאומי בתורה לצד הוא עובד לפעמים לחנופה ולשנן צ"א ג"כ כאשר שערך
 כוונתו הוא לתועלת עצמו • ויחשוב בלבו מה לי תועלת מהס"י או מצ"א מאחר
 שלכבוד

שער עבודת האלהים

אך העבודה שהיא מצד הערת השכל לא תהיה כי אם מיוחדת לשם
 שמים לא יתערב בה שום חנוף ולא זיוף מצד שיתפאר בה • כי אינה
 מיוסדת על תוחלת ועל רהות אך היא מצד ההכמה והידיעה במה
 שהנברא הייב לבווא • מן העבודה :

והשני כי העבודה שהיא מהערת התורה לא תהיה אלא אחר
 היחול בגמול והרהות כעונש • ואשר תהיה מהערת השכל
 לא תהיה כי אם לנדיבו הנפש ורצונה להשתדל בכל יכלתה בעבודת
 אלהים לשמו אחר ידיעה והבנה כי הנפש לא תתנדב במה שיש לה
 אלא אחר שיתברר לה שהתמורה עורפת עליו • והוא רצות האל
 אותה :

והשלישי כי העבודה שהיא מן התורה בלבד יהיה הנראה ממנה
 על האברים מן המעשים הטובים יותר ממה שהיא צפון
 בלב מעבודת האלהים • והעבודה שתהיה מן השכל • הצפון בלב
 בפלים

מרפא לנפש

שלכבוד עצמו הוא דורס אלל אל האדם עובד ס' משכלו מה שהנבוא חייב לנורא ית'
 וס"כ צוודאי אינו עובד מחמת שום שכר ופרס מרצו (אלל הטעם נאמת למי מיוסד
 החורה על יסוד השכר ועונש הוא מנאר אותם לנפשו כשצדע מעלות ש"ס לתורה
 יותר על השכל כמו שיתבאר : (מלד שיתפאר אלל אל עובד את ס' מחמת הערת
 איננו כו') :

והשני (כי העבודה כו' לא תהיה אלא אחר היחול כו') ר"ל אל למד התורה
 זכר ועונש שכל לא סיה האדם מהעורר מעצמו לעבוד ולעשות המצות
 הכתובים בתורה רק אחר שמיתל נגמול וירא מעונש ואחר שנתעורר בתורה איננו
 עובד ע"פ לקבל פרס כמו שאמר בפנים הראשונים וזהו ההפרס שנין הראשון לשני
 ששני הוא צמדרגה וצמעלה יותר מהראשונים אלל אל עובד את ס' מחמת הערת
 השכל איננו נר"ך שיעוררהו השכר והעונש רק הוא מתנדב מעצמו ומרצו להשתדל
 בכל יכולתו צעודת ס' צסתלסנות גדול וזהו (אחר ידיעה) ר"ל שידע את ס'
 וגדולתו ורוממתו : (וכנס) ואף גם שהוא מנין ומכיר למי ראוי לעבוד כי האדם
 חסר מכל והסס יתנרך מוטל בכל ישאר התעורר' לעבוד ס' ית' כמו שזכר צעבר
 ע"ס פ"ג ע"פ אלל צלא ידיעה והבנה לא תנא הנפש לעולם למדרגה זו לעבוד
 את ס' צלהסנה ורצון טוב : (כי הנפש לא תתנדב צמה שיש לה) ר"ל לעבוד עבודה
 הרמה כו' : (רק אחר שיתברר לה שהתמורה עורפת עליו) ר"ל שידע ששני
 מעוררת עבודת' והשתדלותה דבר שהוא עורף ועוב לה יותר אלף פעמים מעבודתה:
 (והוא רצות האל אותה) שתכיר צדעת' צדעם תטיב שהנבוא ית' רואה צם ויהא
 אותה כלב צן ירל כמ"ס צבוף הקדמה שהכנת רצונו ויראת הרובי כמה תכלית
 הטוב והרע וכ"כ עוד כמה פעמים ע"פ והוא עיקר הכל לטעיג רצונו ית' שאין
 כוונתו לקבל שום פרס רק לעשות רצונו ית' ולהנין הדבר הזה על צור' רצונו
 לפעתיק דברי ר"ת ס' הישר עבר ס' ו"ל ואחרי אשר הנעני עד התכלית אשר הוא
 כוונת עבודת האלוהי (דהיינו הסגת רצון האל ית' ולהדנקו צו שזכר לפני זה) כאשר
 כ' עד וכניי מפרט לך כי אין תועלת גדולה כלשהי בצורה לאדם וצמחנת הצורה
 בכלל כל הגמול הטוב ואין לנו לחקר איך יהיה גמול הטוב אךעל המטיב מלה כוללת
 ט"ס

שער עבודת האלהים

צפלים ממנה שנראה ממנה על האברים והם חובות הלכות :

והרביעית כי העבודה שהיא מן התורה כמבוא אל העבודה אשר היא מן השכל והיא כנגד הרצון והתורה לה בעבודה לאדמה והרישתה ונקותה והעזר שהוא מן האלהים כמטר המשקה אותה ומה שהיא מציאה ומצמחת כמה שיקיי בלכות מעבודת האלהים לשמו לא ליחול ולא לרהות כמו שהוזכרו ה"ל עליו אל תהיו בעבדים המושמשים את הרב על מנת לקבל פרס כו' ויהי מורא שמים עליכם :

והחמישי כי מצות התורה יש תכלית למספרן והן מגיעות עד כך ידוע והוא תרי"ג מצות אך מצות השכל כמעט שאין לחם תכלית כי בכל יום יוסף האדם דעת בהן וכל אשר תוסף הכרתו ויבין טובות האלהים ועוצם יכלתו ומלכותו יוסף להכניע לו ולהשפיל לפניו ועל כן אתה רואה דוד ע"ה מתחנן אל האלהים להעיר אותו עליהם ולהסיר מן הסבלות מעל עיניו כמו שאמר (תפלים קי"ט) גל עיני ואביטה נפלאות מונותך וגו' ואומר (סס) וגו' הדרביני בנתיב מצותיך וגו' הט לבי אל עדותיך וגו' ואומר (סס) לכל תכלה ראייתי קץ רחבה מצותך מאד ר"ל כי כל מה שאנו חייבים

ברפא לנפש

שיט גמול טוב לעושה על מעשה טוב ועונש על הרעים כו' ע"ס צאורך דניס מנ"ס :

והרביעי כי העבודה (כמבוא אל העבודה כו') שעל ידי לימוד התורה מביא אל האדם שינוי מה שהוא נשמה וסגולה הטובה היא הפתח שבו נכנסים לדיקת האדם הסגולה שהיא עבודה כמ"ס חו"ל חל על דלית ליה דתתא ומרעא לדרתא עבד כמו שפי' רש"י ע"ס ה"י שהמטילו הפתח וסגולה (והיא כנגד הרצון) ר"ל הערת השכל תקוע ומורשט 'לנז האדם נכח רק טרין האדם לעזרה ולשמרה בתורה ונמלית ולכ"י"ה נכח אל הפועל כמו טרין כנגד הרצון והתורה כו' ודרור כן לרין השכל הטוב לעבודת התורה שהיא כנגד הרצון והתורה כו' ודרור דעות נתיב יודקת והנחות כוונתו כמו דעות הפלסופים וכיוצא כמו שהארין זכ"ס הכוזב והוא יסוד המעשה פ"ה ח"ל ונאמר כי הסכמה כו' ע"ס : (והעיר שהוא מן לקמן נשער יסוד המעשה ע"ס וכ"כ ר"פ ז' ה"י כמס פעמים והמחנך האלקים כו') כי אע"פ שהאדם נוצר נעול לרין לעזרת האלקים להוליך מהשגתו הטובה למעשה והכל צדיק שמים חוץ מ"ס והוא הנחמה כו' ע"ס : (והעיר שהוא מן יסוד כו' לקמן כמס פעמים : (ובמה שהיא מציאה ומצמחת כו') שהיא התכלית מכל עמלו מה שהיא חוץ כו' כדי שתמית תנועה טובה ומנוצרת כן העיקר והתכלית מכל הלימוד והעבודה מה שעושה לשמו ית' לצדו לא לשם גמול ועונש אפי' צע"ס שהעבודה האלה הוא שום מורא אחרת : (פרשתי לעיל בסקדמה) : שמים עליכם ולא שום מורא אחרת : (פרשתי לעיל בסקדמה) : והחמישי (כי מצות כו') לכל תכלית ראייתך (ק) פרשתי לעיל בסקדמה :

שער עבודת האלהים

היובים מעבודתך על התמדת טובותיך אין קץ לו מפני שאין קץ לאופני טובותיך עלי וכבר נאמר על קצת הפרושים שהיו כל ימיהם בתשובה מפני שהיו מחדשים בכל יום תשובה כעבור תוספת הכרתם כגדולת האלהים בכל יום וקצורם כמה שהם חייבים לו מן העבודה בשעבר כמו שאמר דוד ע"ה (סס י"ט) יום ליום יביע אומר וגו' ואמר (סס קי"ט) פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך :

והששי כי העבודה שהיא מן התורה היא ביכולת האדם כשהוא מכוין בה ומודמן אליה אינה נמנעת ממבקשה אך העבודה שהיא מן השכל לא תגמר לאדם אלא ככה גדול ועוד מאת האלהים ית' כי יכולת האדם קצרה מהשיגה ועל כן אתה רואה דוד ע"ה שמים תמיד התחנה לאל לעזור עליה כאשרי תמימי דרך : והשביעי כי העבודה כשהיא מן התורה בלבד אין אדם בוטח בעצמו שלא יכשל בה כי כח התאוה אורב לה ומצפה הענות שהוא מתעלם ממנה אבל העבודה שהיא מהערת השכל בטוח הוא מהכשל בה ומחטוא כי הנפש אינה נמשכת אליה אלא לאחר המית תאויות הגופות והנכרת השכל עליה ושמושו בה כחפצו ורצונו ועל כן היא עבודה מוכשחת מהכשל בה ובעלה שמור מן החטא כמו שאמר הכתוב (מס"י י"ג) לא יאונה לצדיק כל און אך מעלות התורה צריך שאבאר מהם מה שידומן ואומר כי הענינים המצריכים להערת התורה גם כן הם שבעה :

אחר

ברפא לנפש

(וכבר נאמר כו') ר"ל שעושה תשובה על מה שקצרו מהעבודה נשנים שגורו אע"פ שלא חטאו רץ על מה שלא יספיקו העבודה לשענר כדלוי : והששי (כי העבודה כו') לא תגמר לאדם אלא נכח גדול כו' כי העיקר מכל העבודות הוא שיפיה האדם שלם וישר עם ה' תמיד נגלה וננסתר נטכנו ונקימו וכל מעשיו מה שעושה אפי' עניני גופו וכל נכיו יחי' הכל לשם ה' ית' כמ"ס ד"ד שו"ת ה' לנגדי תמיד וסדרן הוא אין נכח האדם עד שיעזרו הכוזב ית' להשיגם והוא אחר שיסתדר האדם לעשות מה שזיכרנו לעשות וישתדל אח"כ לסוסי' עליו צמחיות וזריזות שיעזרו הכוזב ית' מה שהוא למעלה מביכולתו כו' ועיין לקמן בחסנון כ"א כל הדברים האלה צלר היטיב :

והשביעי כי העבודה מן התורה נלמד כו' ומצפה הענות כו' ר"ל צנת שאינו לומד ואינו מתפלל אז כח האלו' מתגבר עליו כשהוא מתעסק צמקי הגוף : (אבל העבודה כו') צנוח הוא שלא יחטא : (כי הנפש אינה נמשכת אליה) ר"ל לעבוד את ה' בעבודת השכל אלא לאחר שהמית את החפשות הגופניות ואחר טכנר גגרה השכל על הגוף האדם א"כ אין מקום לנ"ה להשתגב עליו והדברים ארוכים וכתב ז' הכוזב זריס מאמר ג' שהוא כמולד צמדינס מתחבג צחוסין וכוחותיו נצדק ונדרך היס' כמו סכתו ומולד צנוח מלוכד עיר ע"ס צאורך ובסמוכה פריקס לסרמניס ונס' פ' מורה נבוכים : (אך מעלות התורה כו') שרייכים אל ההערת התורה ג"כ אף שהערת השכל היא רכויס צינור אל ה' אצל נלא חורה לא יגיע האדם

שער עבודת האלהים

אחד מהם כי האדם מזוכר (ס"א מורכב) מנפש וגוף * ובמדותיו
מה שיביאהו להתמכר להנאות ולשקוע בתאוות הבחמיות
ולנתק קשה השכל מעליו ויש בו מדוי שיביאהו למאוס בעולםולחיות
ישו בו כפני התהפכות עניניו בו והתמדת הפגעים והיגונות עליו
ולנשות אל עולם השכל העליון * ושתי העצות אינם משובחות מפני
שהאחת מביאה להפסדת סדר העולם והשנית מביאה להפסדת עניני
האדם בע"ה ובכא' ומחמת הסודא יתעלה ועוצם טובתו על האדם
שחננו מה שיתקן בו עניניו ויכונן בו דרכיו בשני העולמים בסדר
אמצעי בין השכל והתאוה והיא התורה הנאמנה השומרת הצדק
בגלוי ובנסתר * שמרחקת האדם מתאוותיו בעולם הזה ושומרת לו
גמולו באחריתו כמו שאמר הכתוב (משלי כ"ג) הט אונך ושמע דברי
חכמים נעים כי תשמרם כבטנך וגו' * להיות ב"י מבטחך הודעתך
וגו' * הלא כתבתי לך שלישים במועצות ודעת להודיעך קושט אמרי
אמת להשיב אמרים אמת לשולחך :

והשני כי הערת השכל איננה גוררת חיובי מעשה עבודת האלהים
מתפלה וצום וצדקה ומעשר וגמילות חסדים ואין אדם מניע
בה לידיעת נכולי העונשין אשר יתחייב כהן המקצר בעבודה והוצרך
למעמד וגבול בכל זה בדרך התורה והוראת הנבואה כדי שיסדר לו
הענין המכוון ממנו בהתקבצם והיא עבודת יי' יתעלה כמו שנאמר
קהלת

מרפא לנפש

האדם לזה ויש לתורס גם כן שצעה מעלות :

אחד (מהס כו') הן הם דברים כגאמרים לעיל נחמת פ"ב ע"ס * (ובמדותיו
כו') יש צו מדות שע"י ינא האדם להתמכר להיות נמכר ומסר להנאות
ולתאוות העו"ה תמיד לא יחסר עד שיטכס וינתק מעליו קשר השכל לגמרי * (ויש
צו מדות כו') כאשר יתחבט האדם בשכלו שאין העוה"ז דירת עולמים מפני ההספתי
העניני' צעו"ה שאין יום שאין קללתו מרובה מחניו והתמדת היגונים על האדם
וע"י רוצה לנעות אל העולם הנא ומאוס צעו"ה לגמרי רק שאין שני העצות עונן
אס נוטה רק לעו"ה הוא הפסדת עו"ה שלא לתווסף צדקה אלא לשנת יסרס וחס
נוטה רק לעו"ה ושוכח עו"ה הצל נגמרי הוא הפסד עו"ה ועו"ה כי מאחר שאינו
מכאיג עצמו צדק הנכוץ שניספסדסו: (ומחמת הנזר כו') ולכן נתן לנו תורתו
וע"י התורה נחל שני עולמות שני עו"ה נוכח עצמו צדקה וצמצפת צדק הישר וצדק
ציוני וכאשר יתנהג הכל ע"פ התורה נחל ג"כ עו"ה שחרי עושה ומקיים מצות ה'
(כמ"ס הלא כתבתי לך שלישים) תורה נביאים וכתובים :

והשני כי הערת השכל כו' אפסר לומר שכוחו שלפי שהשכל אינו גורס ומחייב את
האדם לתפלה ולזיוס כו' כלל כמ"ס צמ"ס ע"ס ולכן ציארס התורה כל זה
ואפסר לפסד ג"כ שאף שהשכל מחייב ג"כ התפלה והואס להסי' וצדקה וג"ה רק
שאין אדם יודע עד כמה תכזר העבודה וגזול של כל אלה כמו שממייס ולכן הולך
למעמד וגזול בכל זה צדק התורה וכן העונשין אשר יתחייב כו' (כדי שיסודר
לנו) כל התורה והמצוות דהיינו כל התרי"ג מצוות לאשר ולקיים כולם יחדיו כי כל
התרי"ג מצוות הם כמו קומה שלימה בכל אחד מישראל וכנגדם יש צדס תרי"ג אגרי'
וגידים

שער עבודת האלהים

(קהלת ז') והאלהים עשה שיראו מלפניו :
והשלישי כי ההערה השכלית איננה כוללת כל המצויים מפני קוצר
מחשבת קצתם ויתרון הכרת קצתם על קצתם * וההערה
התוריה כוללת כל מי שהגיע לתנאי הצווי על דרך שוה ואם הם
חלוקים בהנחם אותו כמו שהקדמנו בסוף השער הראשון מן הספר
הזה * ויש שיחיה האדם מקצר בקצת עניניו * וממייס בקצתם
ומתחלפת הערת השכל בו כהתחלף הכרתו * וההערה התוריה אינה
מתחלפת בעצמת אבל צורתה צורה אחת לנער ולבחור ולישיש
ולוקן * ולמשביל ולכסיל * ומתחלף המעשה שיחיה מחמתה בכל
אשר זכרנו (ס"א נספר פנינו) כמו שאמר הספר (דברים ל"א) בכלילת
ההערה התוריה לכל העם הקהל את העם האנשים והנשים והמ"ס
וגרן אשר כשעריך וגו' ואמר (ס"א) תקרא את התורה הזאת נגד כל
ישראל באזניהם :

והרביעי כי מן הידוע כי עבודת בני אדם חייבין בהן כפי מעלות
הטובות עליהם ובכל דור ודור מתחדשות טיבות לעם
זולת עם אחר מביאות ליחדכטובה מאת יי' יתעלה וצריך בעבודה
שיתחדו גם הם בתוספת עבודת הכורא מבלעדי שאר העמים ואין
דרך לדעת זה מצד השכל לבדו * כאשר בחר בנו בחוציא אותנו
מארץ מצרים ובקיעת ים סוף ומה שסמוך להם מן הטובות אשר אין
צורך לזכרם בעבור שהן ידועות ומפורסמות * ויחדנו הכורא יתעלה
משאר

מרפא לנפש

וגידים ובהתקבצם כולם יחד אזי יסמח ה' צמצפיו שלואת הכונה צדא את הכל כדי
שיעבדו אותו צפרי"ג מצותיו :

והשלישי כי הערת השכל כו' כי מי שיש בו שכל מועט צודדי אינו עובד ה'
כ"כ כמו מי שיש בו שכל הרבה אצל ההערת התורה כולל כל בני ישראל
מקצלי התורה כולם שוין צם כמו שהפסיל מצוה ומחוייב לעשות סיכה ולולץ ולזיית
ותפליין כו' כמו כן חייב הסכיל והפתי : (אם הם חלוקים בהנחם כו') ואע"פ
שתלוקים בהנחם התורה שהס' מצין יותר מחניו אצל התורה היא סוה לכל (כמ"ס
לעיל) שהתורה היא כשמש לאור העינים ע"ס * (ויש שיחיה האדם מקצר כו') ר"ל
ואף שנמצא בהערת התורה שזה עושה הרבה וזה עושה מעט צמצם מצות ה' אע"פ
שגולו כלס צטוה הוא מחמת סוה שכלו חוק ועו"ה מצוה ה' צוריות וצמצם צלי גרעון
זה שכלו חלס וזיניו אצין איך עושין מצות ה' וע"י עושה צרפיון ולפעמים גורע
לגמרי וכל זה כל מחמת השכל אצל התורה עצמיה אינם מתחלפת רק הים מצוה כלס
יחד לעשות מצות ה' וכל א' עושה לפי שכלו והכרתו אצל כלל תורה רק ע"י הערת
השכל ה' כשארים רוב צ"א ככסילים צלי עבודת ה' :

והרביעי כי מן הידוע כו' עיין לקמן צפרק ו' מוס הסער תמצא דברים האלה
מבוארים צלר היעז ע"ס * (ויחדנו הנזר ית' כו') יותר מה שהשכל
מחייב לעבוד את ה' שזה מחוייבים כל בני אדם וחיה אצל לנו בני ישראל על סיליאו
ממארים וסאר הטובות שעשה עמנו צמצם הטיל עלינו עבודת אחרות שהס החקים
וגידים המקום עלינו אף שאין השכל מחייב אותם כ"כ לקמן וג"ל שזה מש"ס וצרת
כ"י

שַׁעַר עֲבוֹדַת הָאֱלֹהִים

משאר האומות בעבודה חייבנו בה להודות לו וייעד אותנו על קבלתה מהגמול בעולם הזה ובכא מה שלא יסופר מרוב חסד וטובה ממנו ית' . וכל זה לא יתברר כי אם בתורה כמו שאמר הכתוב (שמות י"ט) אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אל ירשתה אשר תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי וגו' ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וגו' :

והחמ"שי כי ההערה התוריה היא הקדמה ומביא אל הערת השכל וראיה עליו בעבור צורך האדם בנעירתו אל חנוך והנהגה ולמנוע תאוותיו עד שיחזק ויכון שכלו . וכן הנשים יקלי הדעת מן האנשים אינם נמשכים אחר הנהגת השכל מפני הלישות איסורו בהם וקשורו אותם והצריך הדוחק להנהגה בנינות שיסבלוה ולא יצטר מהם לעמוד בה . ועל כן נוסדו התורות על קטבי היחול והרחות ומי שאינו מקצר בחיובי העבודה יהיה במדרגת החסידים הזכים ויהיה ראוי לגמול העולם הזה והבא . ומי שעולה ממנה אל העבודה שהיא מדרך הערת השכל יגיע אל מדרגת הנביאים ובחירי עליון החסידים ויהיה גמולו בעולם הזה השמחה במתיקות עבדות יי' כמו שאמר הנביא (ירמיה ט"ו) נמצאו דבריי ואוכלם ויהי דברך לי לששון ולשמחת לבבי כי נקרא שמו עלי יי' אלהי צבאות ואמר (תסלים ס"ד) ישמח צדיק ביי' וחסה בו ויתהללו כל ישרי לב . ואמר (סס ל"ו) אודע

מַרְפָּא לַנֶּפֶשׁ

כי ענד היית נצרך מזריס וסמרת ועשית סחקים סאלס סחקים דייקא . ופסוק זה נאמר נחג הסנועות ועיי' צפ"ו מ"ט : (וייעד אותנו כו') ר"ל ולא זו בלבד שעשה עמנו כמה טובות כפולות א"כ אנתנו חייבים לקבל גזרותיו וחקיו לסודות לו עכ"ז הצניח אותנו כספקל לקיים גזרותיו וחקיו לגמול אותנו בגמול טוב צו"ה וצו"ה ס"ה מה של יסופר מרוב ונאמת סוף : (חסד ועוזה ממנו ית') כמ"ש וד' ה' חסד כי אהם השלם לאיש כמעטו ר"ל כאשר אהם השלם כ"כ לקמן כי בלא זה ג"כ אנתנו חייבים לקיים כל דבריו כמ"ש . כמ"ש אהם ראייתם וגו' וחסה תהיו לי ממלכת כהנים וגו' הרי שהצניח לסם גמול טוב כי איך יך גמול טוב יותר מזה :

והחב"שי כי הסערה התורה כו' עייך לעיל פ"א : (עד שיהוק ויבין שכלו) לטון הסכס כמו הכון לקראת אלקיך וגו' : (וע"כ נוסדו הסמרות על קעני היחול וסרהור) ע"כ כל סתורה וסמאות מ'סודים על עמודי סכר ועונס וסיה אס שמוע תשמעו וגו' ונתתי מער סרלכס וגו' הסמרו לכס פן יפחס לנכסס וגו' וסרה אף ס' צכס כו' וסוף כדי שיקבל סקטן וסמון סעס אה מלות ס' סממת סגמול וסעונס ולא יבלי מהס תורה ס' אכל אס יתעוררו ללמדס סממת סמעלות סטונות סיס למורה ס' יקבל סתורה וסמלות לעולס . כמו ססאריר צוה צסער סטטחון ס"ד סמלן ססטי ע"ס : (ובי סמינו מקרן סחינוי סענודה כו') ר"ל אס אהס מקייס כל סתורה כראוי סממת ססכר וסעונס סנתורה ססניל זה סכרו מרונס צו"ה וצו"ה ס' אצל צוודל מי סעולה מזה ומגיע למדרגת סעליונס לענוד אה ס' דרך ססכל א"כ סין למעלה ממנה וסין קן לסכרו כמו סססיס : (רש"סבורח סמתיקת ענודה ס' כו') וסכס ססליס דף מ"ט ססאר"י ז"ל סעיד על עמלון סלל זכס לכל סמעלות סגדולות

שַׁעַר עֲבוֹדַת הָאֱלֹהִים

ורוע לצדיק ולישרי לב שמחה . ונמולו לעולם הבא להגיע אל האור העליון אשר לא נובל לספרו ולא לדמותו כמו שאמר (זכריה ג') אם בדרכי תלך ואם את משמרת תשמור וגם אתה תדין את ביתי וגם תשמור את חצרי ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה . ואמר (תסלים ל"א) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם ואמר (ישעיה ס"ד) עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה לו :

והש"שי כי התורה כללה ענינים לא יוכל השכל (ס"א הספר) לבאר אופני חיובם והם המצות השמעיית וכללים משרשי השכליות . וזה היה בעבור שהיה העם שנתנה להם התורה בעת שהיו בניעין גובר התאוות הבהמיות עליהם ונחלשו מדעתם והכרתם מהכין הרבה מן השכליות ונתנה בהם התורה בזה מנהג אחד ושבו השכליות והשמעיית אצלם ושימרו עליהם יומי ששכלו והכרתו חזקים יתעורר אליהם ויקבלם על עצמו לשני הפנים . ומי שנחלש שכלו מדרך חיובם יקבלם מצד התורה בלבד וינהג בהם מנהג השמעיית . והיתה בזאת תקנת הכל כמו שאמר (משלי ג') דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום :

והשביעי כי התורה נגיע אליה במציעות אדם שיראו על ידו אותות ומופתים . כל בני אדם שוים בהם מצד הרגשותם לא יוכלו לדחותם . ויתברר להם מה שהוא בא בו משם הבורא במופתים

מַרְפָּא לַנֶּפֶשׁ

הגדולת מה שזכס ולרוח סקודס כמפורסס רק סממת סהיס סמח סמיד כסעסס סוס מלוס ע"ס :

והששי כי סתורה כללה כו' סססורס כללה סכלל אהר : (הן מלות ססמעיות) ר"ל סחקים סכרס ארומו' וסעטנו וסיר ודומיהן סלין ססכל מחייב אותס כלל וכן ציאר' סתורה סכלל א' כללים וסרססס ממלות סכליות כמי מליאת סגורס ית' וסחדומו וקדמותו וסכסס וירסלס אע"פ שיוסגו דרך ססכל לא סניס סתורה מלכוכיס כי מי סלין סכלו סלס סממת גינר ססאות כמו ססיה ססעט מתן סורה לא ידרסס ולא יקסס מפני סלריכין לכמס סקדמות ולכר כללס סכלל א' : (וסנו ססכליות כו') כדי להיות שוים מלות ססכליות סכללס כמו סחקים לקיימס סמלות ס' ומי ססחמו ס' סכל וצניס וייצין אותן מלות ע"פ סכלו ג"כ עונס לו סיקוימס : (לסני ספניס) מצד ססכל ומלר סתורה :

והשביעי כי סתורה נגיע אלי' כו' ר"ל מלחר סלמנו קלנו סתורה ע"י מרע"ס ססיס אמצעי וסכסיר וסס"י עסס ע"י סאות וסופתס גדולים וסורסס ססוף דכר סכרסלס לעיינס סלל יוכל סוס אהס להכניס אותס מפני פ"ססיס אה סכר יתר מנולר מלליות ססכל וכמו ססאריר צוה סס' סכוזי מקלס אל קלס וסנלתי דכרו לעיל . לכך אנתנו חייצין לענדו ולסודות לו יתר מסלר צ"א סמלות סתורה ססמעיות וכן כל סעט סמיוחד נעיסס יסירה מחייב סענודה יסירה כמו ססכסיס וסלויס וכן אהס ס' סמיוחד סעונס סמולתו כמו מלך או נציח או סכס סממתו מחייב לענוד ענודה יסירס על סענודות סרלססיס סמחויב ככר עס כל

שער עבודת האלהים

במזמרתים מורגשים ושכליים • וזאת תוספת על מה שהושבעו אליו
בשרש הבריאה והיצירה מן ההערה השכלית • ומי שיבחן טיבות
האלהים עליו אשר ישתוה בהן עם כל בני אדם יאמין בחיוב קבלת
עבודת האלהים בכל מיני השכליות • וכשיבחן טיבות הבורא עליו
אשר יחד בהן עמו משאר העמים יאמין בחיובו במצות השמעיות
מבלעדי שאר האמויות • וכן כאשר יבחי טיבות האלהים עליו אשר
יחד בהן שבטו מבלעדי שבטי שאר עממי • בכהונה ולויה יאמין בחיובו
במצות אשר יחד בהן האלהים שבטו • ועל כן תמצא תורת כהונה
ארכעה ועשרים כנגד ארכעה ועשרים טיבות שהטיב בהם הבורא
לכהנים והם כ"ד מתנות כהונה • ועל ההקשה הזאת כל מי שיהרו
האלהים כמטובה מבלעדי שאר בני אדם צריך שיחייב את עצמו עבודה
שיתיחד בה מבלעדיהם עם השתדלו בעבודה הכוללת אותו • עמם
כפי יכולתו והשגתו • להודות ו"י יתברך על מה שיהרו בו מן הטובה
ויהיה גורם התמדתה' ולהוסיף לו עליה ולגמול על עבודתו בכא ולא
יהיה כמו שנאמר בו (כ"ט ע"ג) וכסף הרבתי להם והזה עשו לבעל •
ומי שמקצר בעבודה על מה שיהרו בו מן הטובה יגרום לו לקצר במה
שיוחרה בו משפחתו ואחר כך כמה שיוחד בו עמו ויניח את התורה •
וביזון שאינו מקבל את התורה אינו מקבל חיובי השכלות • וכשאינו
מקבל מה שמחייבו השכל עם המצאו לו והתעורר עליו • יצא לו
מתכונת החי המדבר ויהיו ההבמות מבינות דרך תקנתם יותר
ממנו כמו שנאמר - (ש"ע ס"ו) ידע שור קנהו וחמור אבום בעליו
ישראל לא ידע עמי לא התבונן • ויהיה דרכו בדרך מי שנאמר עליו
(תהלים ל"ז) כי רשעים יאבדו ואיבי י"י ביקר כרים בלו בעשן כלו •
פרק ד וראוי לנו לבאר צורת ההערה התוריה וחלקי התורה
ומעלות אנשי החכמה ותכונתם ואמונתם בה וקבלתם
אותה • ואומר כי ההערה התוריה היא חזון מאת האלהים על ידי איש

מבני
מרפא לנפש
ז"א ולא יעזוב צב"ל זאת ספר העבודות ומכ"ש עבודתו של יוסף מכל שמדרגות
עד שיסיח כבסמות נדמה ויהי דינו כזהמה כו' • וכל הדברים האלה נתבאר צורך
צפרק סו' מהם הסער ע"ס • (וע"כ תמצא תורות כסוה כ"ד) וללו הן יציקות •
צילות פת"ת • מליחות • סתופות • בגשות • הקמיות • הסקרות • והמליקות •
הקלות • הסולכות • והאמות • העריכות • והסקלת סוקס • עסרת מלוע • נסילות
כפית ותרומת הדסן • וסידור המערכה • וטני גיורי עינים • ודיסון מזנה הפנימי •
ודיסון המורה • ולחס הפנים וצויכי לנגוה • והערכות הנרות כן מלאתי •
פרק ד וראוי לנו לצאר זורת הערס הסורים) כמו שפרש לפנינו שהערת
הסורה היא חזון ונזוהא מאת ה' כו' • (וחלקי הסורה) סוף
לפי ספרה יש נחורס מרייג מלות וכןמס מלות הלצות אלל המשכיל יתלקס רק לז'
חלקים טוב ורע וחס מע"ע ולא העסה כמו שציאר צורך לפנינו • (ובמעלות אנשי
החכמה) וכמה מעלות יש צלומדי הסורה כי יש עשר מדרגות צלומדי הסורה כמו
סיחצאר טזס לומד ומשתדל צתורס כד וזס לומד כך כמו סיחצאר • (ואמונתם בה
צתורס וקבלתם אותה) ממתט טזס מלאמין צתורס כד וזס כך עי"ז חשמש קבלתם
לנני

שער עבודת האלהים

מבני אדם כמה שהוא טוב בעיניו מהם מעבודתו • לנמלם על קבלתה
גמול בעו"הו ובעולם הבא חסד ונדבה וטובה • והתורה הולקת מעשי
בני אדם לג' חלקים • צווי ואזהרה ומותר • והצווי מתחלק לבי חלקים •
א' כמה מצות הלכות והם הדברים אשר יתכנו כאמונת הלב כיהוד
האל והיות הלב שלם עמו ובטוח עליו והמסר אליו ורצות בנזרתו
והאמן בנביאיו ובתורתו וירוא אותו ושומר מצותיו ובחשב
בפליאותיו והבהינה בטובותיו • והרבה כזה ממה שיארך ספורים • ומן
מצות הלכות והאברים יהדיו כיהוד הלשון עם הלב וקריאת ספר
התורה ולמודו והתפלה והצום והצדקה והשביתה מן המעשים
בשבתות ובמועדים ועשות סוכה ולולב וציצית והדומה לזה •
והאזהרה מתחלקת גם כן לשני חלקים א' מהם חובת הלכות והשני
חובת האברים • והאזהרה שבחובת הלכות בשתף עם הבורא
בסתר ובהתקפואהבת עשות מה שהזהיר האל מל'עשותו והנאווההנוכה
והנאון ובזות בני אדם ולעונ לנביאים ולדברים הבאים מהאלהים על
לשונם וכמוס כטיב ואנשיו ומצוא קורת רוח במרעושיהקנאה והחמיר
ואהבת הרע לבני אדם והתקצף על גזרות הבורא והרבה כזה • אך
חובת האברים המוזהר מהם השתף עם הבורא בגלוי ושבועת שקר
והכזב והרכילות ואכילת האסור (ההבילות האסורות) ושפיכות דמים
והרבה כזה • והמותר מתחלק לג' חלקים • די הספוק והרבי והקצור
ודי

מרפא לנפש

ר"ל קיום הסורה טזס מקיים הסורה יותר מזה כמו סיחצאר • (במה שקוא טוב
צעיניו צסס מעבודתו) ממתט ענדוס ה' הגדולס ססי' צליס הסוס ע"כ טרס עליו
רוח סקודס וכנצויהס וסר"כ מפרס צמס סרוולס ססי' ססוס טוב צעיניו סינעצויהס
צלוותן מלות • (לגמלם על קבלתם גמול כו' חסד ונדבה וטובה) כמו שכתב לעיל
דציעי כי לך ה' חסדך כאשר תשלם לליס כמעטסו מאחר שכנר קבל טוונת גדולת
לזויה) הוס מלות עסס • (ואזכרה) מלות לא העסס • (ומיתר) מה ססוס מותר
סלין צו מלות ולא עצרים • (אשר יתכנו צאמונת הלצ) אשר יתכן לקיים חוחס
לנצו צלצד רק ע"י אמונה צלצ יחיוד הסל כו' • (ובחן) מלות הלצנות והאצרים
יחיוד הלצד עם הלצ) כאשר מייחד את הס"י ואומר ססוס אחד יס"ה סלצו וידע
מס ססוס אימר סלין יחדו יתנצר • כסאר סלחמים סנקרסיס ג"כ אחד כמ"ס צנענר
סחיוד ע"ס • (וקריאת הסורה כו') כולס לריכיס לכוונת הלצ סיסיס לנו צחס
לס"ס • (כשתרף עם הנורס צסטר) ר"ל סמססף כוונת אחרת צשעת ענדוסו
לאלקים דהיינו סכיונתו לכנר עו"סו או עו"כ צכו סיחוף צסטר סלין חוס יודע
מזה ומינו מוזיק ללחמים • (וסחונף) הוס סינעס ענדוסו כדי סינחחורו ויגדלוהו
במתנות ויובל להזיק לנצ"ל והוס כענדו ע' ז' כמ"ס לקמן צנער יחד המעסס ע"ס •
(ואהבת עשות כו') ר"ל ססוס מחלום חמיד לעשות ענירות אע"פ סלינו עוסס
לפנינו כמ"ס כמס פעמים • (ולעונ לנביאים כו') ססוס מלעיג על נביאי ה' או
ססוס מלעיג על דצריכס סלמרו צסס ה' • (וביאורם צטוב ונכסיו) ססוסל את
סחכמים ולכסיס סטוניס • (ובצוא קורת רוח צמרעיס) סמחלום ליסינת נכסיות
לע"ה לטון רעי מיוב או ססוס לטון אל סמחר צמרעיס צרעיס • (ואהבת הרע
לנני

שער עבודת האלהים

ודי הספוק הוא מה שאי אפשר לאדם לעמוד בלעדיו בתקנת גופו והנהגת עניניו כמו המזון במאכל ובמשתה והמלבוש והמכסה והיכבוד מה שהוא צריך אליו בסדר עניניו ובעילותיו וסחרותיו והשתמשו בכל מיני תנועותיו ושיקח מהם כדי הספוק והנכונה אשר בהם יבין ענינו כמו שאמר הכתוב (תהלים ק"ג) טוב איש חונן ומלוח יכלכל דבריו במשפט והחלק השני שהוא הרבוי והוא עבר ובלוי די הספוק אל התוספות אשר אין צורך בה לאדם כמו הרבוי מן המאכל והמשתה וכבר הזהיר ממנו החכם כאמרו (משלי כ"ג) אל תהי כסוכאי ויבזולתי בשר למי וכן שיפליג להתקשט במלבושים וכדומה במשכנים ללא דוחק ומותרי הדברים אשר איננו בוטח שלא יכשל בהם כמו שאמר החכם (רועה') דבר דברים לא יחלל פשע ורב הכפילות וכן אמר (ס' כ"ט) רועה זונות יאבד הוין ואמר (ס' ל"א) אל תתן לגשי די חילך ואמר במלך (דניס י"ז) ולא ירבה לו נשים והשתדלות ברוב הקנין וקנין הממון ובה נאמר (משלי כ"ג) אל תיגע להעשיר מבינתך חדל ואמר במלך (דניס י"ז) ובכסף וזהב לא ירבה לו מאד וכל מה שזכרנו בתקנת הגופות והנאותם מגונה באהרונה מפני שמביא האדם אל מה שהזהיר הכורא ממנו ואסר אותו והחלק השלישי מן המותר הוא הקצור והוא שלא יגיע האדם אל גדר די הספוק במאכל ובמשתה ובמלבוש ובדבור ובעסק בצרכי המזון והדומה לזה והחלק לשני חלקים שיהיה הסידות או לענין העולם ומה שיש ממנו לחסידות ולהתקרב בו אל י"י על דרך הפרישות הוא משוכה ויש עליו גמול כמו שאמר החכם (קס"ג) לב חכמים כבית אבל ולב כסילים כבית שמחה ומה שיש ממנו לענין העולם והוא להותיר ממנו (ס"ג) ממונו או לשבח אותו שהוא פורש מן המותר ומסתפק מן העולם בפחות ממזונו זה מגונה מפני שהוא יוצא מנתיב הכחינה והיא חיוס את גופו וזה מפני רוב אהבתו בעולם ואמרו קצת החכמים מי עפורה מן העולם לאהבת העולם כמו שמכבה האש בתבן אבל הדבר והשינה הקצור בהם משוכה הדבור מפני שהשתיקה אורחיה יותר טובה כמו שאמר החכם (ס' ה') אל תנהל על פיך ולבך אל יבחר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על יהיו דברך מעטים אבל השינה כמו שאמר (משלי ו') מעט שנות מעט תנומות מעט חבוק ידים לשכב :

וכבר התבאר כמה שזכרנו שכל מעשי האדם אינם יוצאים מצויו ואזהרה

מרפא לנפש

לזני אדם) שטמה צלילו של מצורו וצנעתם : (יכלכל דבריו צמט) ענינו צדק וצמטט והחלק השלישי כו') עיין צעור הפרישות צ"ג דברים טאלה מנאריס יותר יעו"ט : (מפני סכסו יולא מנתיב סנחיה כו') סקציה נותן לכל אדם לרבו ומזונתו כפי שמיני סממנו לנחון את דעתו כמו שיתבאר לפנינו ואסכסו מקצת סו חומס נפסו וגופו וסו קרס מכאן ומכאן מעו"כז ומעו"כז :
וכבר כו') ואס יניס מעשות כו') ויס למל ידו סהיה יכול לעשותו ואינו עושה סו עננס

שער עבודת האלהים

ואזהרה ודי הספוק כי כל מה שיוצא מגדר די הספוק או אל התוספת או אל ההסרון איננו נמלט מהשיג בצויו אם יהיה לשם שמי או באזהרה אם לא יהיה לשם שמים וכאשר נחקר על די הספוק להגיע מן העולם אל המזון נמצאנו מצווה בו כמו שאמר בראשית היצירה (בראשית ה') ויברך אותם אלהים וכאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה ואמר אחר כך הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואם כן די הספוק במזון נכנס בשער הצויו וכיון שהוא כן כבר התברר כי כל מעשי בני אדם אינם יוצאים מן הצויו והאזהרה ובאור זה כי כל העושה מעשה אם הוא מן הצוים הוא מעשה טוב ואם יניח מעשותו והוא יכול לעמוד בחובתו הוא מקצר וכן מי שעושה דבר מן האזהרות הוא חוטא ואם יניח מעשותו הוא צדיק כשיניחנו בעבור יראת יי כמו שאמר הכתוב (תהלים ק"ט) אף לא פעלו עולה בדרכיו הלכו ואם יעשה מן המעשים המותרים על דרך שוה ונכונה הוא צדיק כאשר אמר (ס' ק"ג) טוב איש חונן ומלוח יכלכל דבריו במשפט ואם יהיה מרבה ועובר די הספוק הוא מקצר מפני שהוא מביא למה שהזהיר ממנו האלהים ואם יקצר מדי והספוק עסיכלתו עליו ותהי כונתו ליסר נפשו בעבור יי ולמשול בתאוותיו כדי להתקרב אל האלהים או לפרוש מן העולם ולנטות אל העולם הבאי הוא צדיק ומעשהו טוב ואם אינו לשם שמים הוא מקצר ומעשהו מגונה :

והנה נחלקו מעשי בני אדם אל טוב ואל רע והמשכיל מי ששוקל את מעשיו קודם עשותם כמשקל הזה ייברך אותם במחשבתו הטובה ובה הכרתו ויבחר בטוב מהם ויעזוב זולתו כמו שאמר דוד ע"ה (ס' ק"ט) חשבתני דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך השתי ולא הוזהמהתי לשמור מצותיך וראיה על ברור מה שזכרנו מהמעשי הטובים והרעים מה שאמר החכם (קס"ג) כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע והנה הכנים המעשים כלם תחת טוב ורע והוא מה שזכרנו מענין המשוכה והמגונה וכבר התבאר כי מעשי בני אדם יחלקו לשני חלקי התורה

מרפא לנפש

נענס : (כשיניחנו צעור יראת ה') ר"ל סהיה יכולת צידו לנמנו ולא עסס מחמת יראת ה' אכל סס יניס סעציה מחמת סלל מ"א דרך לעשותו זה אינו גייל מהעונס כניל ונמ"ס צננימל עס סרס ולחשך גס אכני מטטול סלי וכן אמרו סו"ל צמפ"ד קדוקיסן יסז ארס ולא עבר עצירה נותנין לו סכר כעוסס מנאו וכנון ענל דבר עצירה לידו ונילל ממנו וכמעסס ססיה כו' ע"ס כמו סיתבאר צעור סנעסון צפי חלק סד' ע"ס :

והנה נחלקו כו' והמטכיל מי ששוקל את מעשיו קודם עשותם כו') ר"ל מי נקרא מטכיל וד"ק יסר צכל מעסיו מי סיעסס לו הרגל וענע צדנר סוס סלינו עוסס סוס דבר צעולס סז צענינו ע"כ לו עו"ס עד סלינר צענוט מחלס מס סול עוסס ואס יולא ממנו דב טונ עוסס ואס לכו יניחנו וזה הדנר כולל כל ענודת ה' יס'

שער עבודת האלהים

ר"ל הצוויים והאזהרות לבד • ומפני שהיתה התורה מלות וענינים נהלקו בני אדם בהכמת התורה על עשר מעלות • התחלת אנשים למדו החומש והמקרא והספיק להן בנירסת הפסוק מבלי הבנת ענין ואינם יודעים פ"י המלות ושמוש הלשון והם כתבונת המור נושא פפרים ויהשגית אנשים בקשו לברר קריאתם ולשמור התנועות ושמו רוב השתדלותם בידיעת כקומות הנקוד והם בעלי ה. קוד והמפורת • והג אנשים ראוי חסרון מי שקדם זכרם והשתדלו לדעת עילות הנקוד והמעשים והברו אליהם דעת שמוש הלשון והקדוק ודעת השמות והפעלים ותיבות המשעם והסמוך והנפרד וכפור העבר בלשון עתיד והצווי בלשון המקור והשלם והחבר והנח והכפול והנראה והנכסר • והדומה

מרפא לנפש

ית' • וכן אמר דוד השנתי דרכי על ידי סתשנתי ונתת לני על כל דרכי מס יהיה הכליטס עיני ואטינה רגלי אל עדומיך • (ומפני שהיתה התורה כו') הרי אחתה כפרק שאמר שיש כמה מעלות צלומדי התורה ועמה מפרש שכל נחלקים לעשר מדרגות כדי שידע האדם באיזה מדרגה שהוא עומד וזו ויסתדל לעלות ממדרגה למדרגה שחמרים כמו שמסיים נס q פרק זס • ואמר שחלוקי הדעות נובעים מחמת (היות התורה מלות) תינות לני פשוט • (וענינים) ויש הרבה פרושים וענינים שנאמרו למשה בתורה ולכן נחלקו צ"ח נלמו' התורה לעשרה מדרגות • (ותחלתם) אכסים כו' • למדו החומש נקטותם ואף כי זיקונו לא סרו מדרך היה והספיק להם כך ולא ידעו ולא ידעו מה הם סתם אומרים כמו אלו שקוראים שנים מתקף ולא יבינו דבר וכן הוא תפלה • (והשגית) אנשים נקשו לצר קריאתם) שלא יתקשו בלשנים שידברו לשון הקודש בניקוד ובעצמים כראוי אבל אינם מבינים הענין כמותן הקוראין צמורה ע"פ דקדוק ואינן יודעים מאלוהי: (וכג' אנשים כו') לדעת עלת הנקוד והעצמים: יקשו לידע העצם למה נקרא התי ה ז כך וז כך יראה נחירק כמו יראה צירי שפי' זה אינה כזה וכן בעצמים תשתנה שפי' והענין כמו צהה שנה מעיל או מלרע וכיוצא • (והברו אליהם) דעת שמוש) לידע האותיות המשמשות את לה"ק ודקדוקי שיש אותיות סתם משמשין להתינה כמו הכלקתה שטורס התינה הוא לע"ק והסתר שמוש • (ודעת השמות והפעלים ותינות העצם) הם שלשה חלקי הלשון שכל לה"ק ככללים צדן והם שם פעל מלה • שם הוא שם כל דבר כמו שמים ארץ ראובן שמעון פעל הם התינה סמוך על הפעולס כמו הלך צנה אלה והטורס התינה הוא לעולם שלש אותיות והוא צנין הקל ויש בפעלים שבעה צנינים צנין הקל הוא פעל כפעל פועל הפעל הפעל עיני צמדקדוקים פירושים ותינות העצם הוא הנקרא מלת העצם שנותן טעם לשנה להצין ולהצר המקרא כמו גם למען צעצור אשר עם את (הסמוך) כמו זקן ציתו הוא דנוק לכך נקוד שצ"ב כי זקן יחמק הוא נכרד לכך נקוד קמץ ודומיין • (ובפור העצר צ"ל העתיד) כמו על פי ה' יהנו מנין כל"ל ככה יעשה איוב עשה ה"ל ככה יעשה איוב עשה ה"ל צ"ל עצר רק מפני שהוא חסר נוכל לאומרו צ"ל עתיד וכיוצא • (והצווי צ"ל מקור) כמו זכור צבוא הוא צווי וזכור צמץ הוא מקור ומצינו בתורה זכור את יום השבת שהוא צווי צלשון חסר ומקור פירושו ענין הפעולה עצמה צ"ל גדענן • (והשלם) הוא מלה שאינו מקור שום אות לא צעצר ולא נעמיד כגון פקד שהוא עצר ונע"ד יאמר יפקד ויש צו נעמיד

שער עבודת האלהים

והדומה לזה • והר' אנשים שהוסיפו על מה שהקדמנו זכרם בפירושי המלות המסופקות בספרי הקדש והנראה מן הפשט וזקרו עם זה על ידיעת העובר והאמית' בלשון העברית והשמות הדומים ושאינם דומים והנגזרים ושאינ' נגזרים והזרים וכן בתארים ובפעלים והדומה להם • והר' אנשים שהוסיפו על מי שהקדמנו זכרם • כדעת עניני ספרי הקדש ולהבין שרשיו ולחקור על העובר והאמיתי מעניניו • כגשמות הנזכרת בו • והם המפרשים ספרי האלהים כנראה ממנו יאין כומכין על הקבלה והששי אנשים סמכו על הקבלה הקדמונית שהיא המשנה והגייעו לקצת חיובי התורות והמצות והדינין מבלי עיון בתלמוד • והז אנשים שהוסיפו על כל מה שזכרנו בעיון התלמוד והשתדלו בגרסתו וקריאת הלכותיו מבלי פרוק קושיותיו ופתח סתומותיו והר' אנשים לא הספיק להם מהכמת התורה מה שהספיק למי שקדם זכרו עד שהמריחו את עצמם להבין דברי אנשי התלמוד ולהתיר

מרפא לנפש

נעמיד ג"כ ג' אותיות שאורס שסס פקד • (וחסר) הוא מלה שחסר ממנו אות מן האורס נעמיד כמו נגח שנעמיד יאמר יגח וחסרה כסון מן האורס ונל דגש צ"ל נמקום כסון • (ויחנה) הוא מלה שאינה חסירה אות מהאורס נעמיד רק שמות אחת מן האורס היא נחה ואינה נקראת כגון חכל יאמר נעמיד יאכל שהאלף אינה נקראת אלא נחה • (והכפול) שמות אחת כפולה נה כמו סנז ותחסר בית אחת צעצר ונעמיד וצכה לומר צעצר סנות ונעמיד יס צמזי וכו' • (והנראה) הוא אות שנסוף המלה שאין תחתיה נקודה והיא נקראת צמנצט כגון אגרים סמיים סתומים היא נח נראה ונח נסתר הוא אות שאינה נקראת כגון הקל האלף היא נח נסתר והר' אנשים שהוסיפו כו' • שלמדו ג"כ דקדוק לשון הקודש כמו אלה שזכר דבלא ידיעת לשון הקודש על צוריה לא ירוס איש את ידו בכל התורה כולה כמו שהוא ידוע ומצואה רק שאין לאדם לנלות כל זמנו צענינים האלו נלד ולא ילמד דברים אחרים שנידק לנשמתו וצבר הפריון זה כמה מפתנים • (ואנשים האלה הוסיפו על הכל לרקד ג"כ על פירוש המלות שנתקד' שיש צהס ספק שלא נודע פירושו: (העובר והאמיתי) שיש מלות ושמות בתורה שאין נקראים צעצט רק על דרך העברה ומשל כמו בלז יס דלס הנה צבורות צממים ויש שהם על דרך האמת כך כמו שנתצאר צעצר סיחוד ע"ס • (והנגזרים) כמו ארס מחדמה אסה כי ממיס לוקמה זאת • (וכוונת) מלות ותינות שאין להם דמיון צנקרל • (ותארים) כמו חסס עשיר • (והר' אנשים כו' כדעת עניני ספרי הקדש כו') ער הכס דנז צנאנים שהשתדלו לפרש התורה רק ע"פ דקדוק והאנשים האלה מפרשים ע"פ הענין כפי דעתם ורלוונס ואינם רונים צפירושי חז"ל ע"פ הקבלה והם כה האדוקים והקראים • (כגשמות הנזכר בתורה) כמו יד ה' עיני ה' ודושהס כל זה הם מפרשים לפי דעתם וכמו שזכר צעצר סיחוד (והששי) אנשים והגיעו לקצת חיוני התורה) סהרסוים שאין סומכין על הקבלה לא יעשה שום מלוח צממות כי יוכל לפרש התורה כפי דעתו כמו סיריה ולפעור עצמו מחיובה כמו סהריר צהס צמ' הכוונת ע"ס: (והר' אנשים כו') צעיון התלמוד) שפענינים ג"כ בתלמוד רק שאינם מתינים לז לפרש ולתיר קושיותיו ולפתוח הדברים הסתומים שנתלמוד • (והר' אנשים לא הספיק להם כו' לקנות צוה הסס והסתפרת

ולחתיך ספקותיו ולפתוח סתומותיו • לקנות ביזה השם והתפארת • והם מתעלמים מחובות הלכות ואינם מתעוררים למפסדי המעשים כלו ימימה כבידעת הענינים הנכרים מתולדות הדינין והזר בקשה מפסקי הדינין וזכרו מהלוקת בעלי התלמוד בחדושי הנופלים בדינין והתעלמו מעיני כמה שאי' להם רשות להתעלם ממנו מעניני נפשות אשר הם חייבין לחקור עליו מאמתת אותות הנביא ע"ה והקבלה ותנאיה אשר בהם תתברר • ומה שהייכנו בו הבורא מהבאת דראיות עליו בשכלנו ולעברו בלב שלם והרבה בזה ממה שאני עתיד לבאר • במאשר יישג בדרך השכל • בשער הזה • והתשיעית אנשים שהגיע נפשותם לדעת חובות הלכות והאברים ומפסדי המעשה והכינו נפש דברי הקדש ומצפוני ענינו ועמדו על אמנת הקבלה מן הכתוב והמושכל וסדרו הדינין וחלקו חובות המעשים כפי הראוי לעניני כל זמון החלוקת מדיני כל מקום אחר שהכינו שרשי ספר התורה ונזכרו בהם והזכירו עליהם עם הפקת האמת בכתר ובגלוי ונשות עם האמת באשר הוא נוטה והיה בעלי הנמרא והגאוניס והגוי' מנהיגים אחריהם והעשירית אנשים שירשו חכמת התורה מהנביאים בכל פירושיה ותולדות

מרפא נפש

כו' כי מאחר שסע מתעלמים מחובות הלכות כו' וכלו ימיס דגנרים שאין נסע לורך לעצמם הדינין לנשמת' ור"ל שאינם לומדים ג"כ דגני יראת ומוסר וכיוצא בזה ודאי כל לימודם אינו אלא להרבות מריפות ונקיאות לעיני ע"ה לקנות צדק כו' • אלא כי קשט עמך תחלה ואח"כ קשט אחרים וכבר האריך צדק המצדד בהקדמתו ג"כ דקשט עמו ודבנו לנו כו' ע"כ שהצדד דגני ר"ל שאמרו כדריס האלף ולא מרו כל שיצאת עמו קודמת להכמתו כו' וכאלה הצדע ור"ל לסודיענו צדק שאף שהסתדלו הכפ הזאת בתורה כל מה שיוכל אדם להסתדל כמו שזכר עד הנה עדיין הם מנחזין מאחר שאינם לומדים לש"ס רק לקנות כו' אבל עכ"פ הם קרוצים להמדיגה הרעה אם יפקח עיניו על דרכיו ומתוך שלא לשמה יצא לשמה והכי יתן אל לבו שלא יירש ח"ו תרתי גיסיס כמ"ס חז"ל : (והתשיעית אכסיס כו') שמקיימים ראשית חכמה יראת ה' וכל שיצאת עמו קודמת כו' : (ומפסדי המעשים) ושמרו אפי' שלא יכנס הפסד וקלקל צמעייו לא ככה שלפי זה : (והכינו פסד כו') למדו התורה תחלה לפי פשוטו ואח"כ הכסתר מענינו כי שצעים פנים לתורה שהתורה נדרשת בצדדים (ועמדו על אמנת הקבלה כו') מה שקבלנו מרבותינו מנביאים ראיות מן הכתוב ומן הסכל על מה אדריס הענינו (והחלוקת מדיני כל מקום) ז"ל מ"ה ר"ל לפי המקום והמדינה שצמקום זה יש יוסף חיוב מנאחר כגון צא"י צמלות התלויות בצדק וכן צמקומות המשתני' בגליות כפי מ"ומ שלסע עם האמות וכעין מה שצמרו בד צדקה מלא וגדרה וכל כיוצא בזה מן הנבאים כו' עכ"ל : (ובזהירו צד) הם עצמם ואח"כ : (הזכירו עליהם את אחרים ע"ד התקושטו וקטו כו') (ונעות עם האמת נאשר הוא נועט) ואינם מתעסקים לנעות לדרך עקלקלות סקר : (והעשירית) אכסיס שירשו חכמת התורה מהנביאים כו') וככה הזאת הם צמעים העליונה שאין למעלה מהם מאחר שירשו כל התורה כולה עם כל הפירושים דהיינו תורה שצמ"ס איש מפי איש ועדיין לא היה צימיהם שום מחלוקת לך היה כל לימוד' ודקי ועוד

ותולדות שרשיה וכן אנשי כנסת הגדולה ומי שקבל מהם מן התנאים וכן בעלי המשניות והבריתות כמו שזכר במסכת אבות משה קבל תורה מסני ומסרה ליהושע לזקנים לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרו לאנשי כנסת הגדולה ואנשי כנסת הגדולה לשמעון הצדיק ושמעון הצדיק לאנטיגנוס ואנטיגנוס ליוסף בן יועזר ויוסף בן יוחנן איש ירושלים והם מסרו ליהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי והם מסרו ליהוד' בןטכאי ולשמעון בןשטח והם מסרו לשמעון ואבטליון ומהם לשמאי והלל ומהם לרבן יוחנן בן זכאי וריב"ז לרבי אליעזר ורבי יהושע ור"ג ורבי אליעזר בן ערך ורבי יוסי הכהן ור' שמעון בן נתנאל ומהם לר' עקיבא ורבי אליעזר בן עזריה ורבי מרפון ורשב"ג ומהם לרבי מאיר ור"י ור' יוסי ורבי שמעון ורבי יהודה הנשיא והוא רבינו הקדוש אשר קבץ עניני המשנה וסדרם וחלקם לפרקים וחברם והוא עיקר כל הקבלה שסומכים עליו בתורתנו :

אך דעות אנשי התורה כאמנתם וקבלת עבודת יי' יתברך הם על עשר מדרגות • תחלתם אנשים נשא אותם הסכלות גם גובר התאוות עליהם למאום בתורה וחשבו אותה כמנהג' שמנהיגים בה האמות וכחקים שמנהיגים בהם הכסילים • מפני גובר התאוה על שכלם ועובי טבעם • ואינם נכנסים תחת עול התורה ולא נמשכים בעבודת השכל מפני שהן הפצים בהפקר • ובכמותם אמר החכם (משלי י"ח) לא ירפוץ כסיל כתבונה כי אם בהתגלות לבו • והמדרגה השנית אנשים לא יוכלו לרדות האותות ולהכחיש המופתים אשר נראו

מרפא נפש

מאחר שלא הוצרכו לעיין ולפלפל בדגרי הראשונים כמו האחרונים שאמר המשנה היה לסס פנאי לעסוק בכל ההכמות וצמדות החלסיות עד שנאו ע"י מעשיהם והסירוסם למדרגה קרוצה לנצואה לרוח סקודש ונת קול כמו שסוף מפורסם וכמ"ס על הלל ור"י זן זכאי שראויס ה' שפסרה טכיסה עליהם וצימיהם של אלו המנויין כצן צבל דור כמס אלהים חכמים שהיה תלמידים ותצירים לאלו כי צבל דוונת הסס היה שצעים סכהדרי גדולה צצ"מ מון סכהדרי קטנס של כ"ג צבל עיר וצוודלי אין יבולין לצרר שצעים זקנים אלא מכמה מאות ואלפים חכמים שלמטע מסס ואלו שזכרו כצן וצבל מקום מפני שסס היו עמודי הסורס ססאחד מכל זוג היה נשיא והסני אצ"ד ומופלא שצססכדרין כמו שצטנו צצמסס פ"צ דמגינס ע"ס כ"ז סעמקת :

מספר הכוזרי סוף מאמר שלישי ע"ס צאורק דגניס נמרו"ס : אך דעות אנשי התורה כו' ועתה הוא מפרס שיש כמה חלוקים צאמנות התורה ועי"ז שתחנה קבלתסעט עבודת ה' מחמת אמונתס : (תחלתם אכסיס כו') ע"י ככלותם ותאות עולם היה שגנרה עליהם ומאלו לססאמתללות סיפיקו מעליהם על תורה וחסכו ססתורס דומס לנימיס' הנאים ממלכי האומ' וחוקיהם שאין צדס עעס רק כססילסיאמינו צס' ומקיימין אותם וזומריסס אצן צמורס סוס סכר ועונס : (והכבודרגה הסנית כו') מחמת סידוע ומפורסס האותות והסיפיתס סגדוליס שעסו הננימסס וצוודלי האותות סס מאס ה' סתךך אצל על דגנ סנצואס צעלמס יכחיסו שיצדק ה' עם האדם ססס יאמרו צצצור ססדצור גסמי וסאלפסס נעלס ומרומס

נראו על ידי הנביאים מפני פרסומם יאלא שנסתפקו באמתת התורה ואמרו דברים קרובים לדעת מי שהקרבנו זכרם שהאלהים רצה להורות את בריותיו דרך שיתקן בו ענינם בעולם הזה והעיר הנביא להנחיהם כמה שצריך להם מן החקים ונתן לו אותות ומופתים לשמוע דבריו ולקבל חקיו ואינם באמיני' בגמול ועונשי ואני רואה לבאר מה שיש עליהם מן התשובות בקצרה על דרך המניעות וההסכמה על דרך המניעות כי הבורא נעלה וברומם לשנות מנהג למי שמביט עליו ויאמר בשמו כי הבורא הוא מישר אחרת כבזבו על אלהים (אל האלהים) כי (ס"א נ"א) החזון הנראה אל הנביא יותר נפלא וקשה משנות המנהג לו ועל דרך ההסכמה אילו היה מתברר בראיה ברורה שהוא כן היה מן הדין להמשך אחריו כי אין הבורא יתעלה

מרפא לנפש

ממדות הגשמיים כמו שזכר בספר הכוזבי הדעת הוא ועיני לקמן מה שקצו עליהם ולכן הם חומרים שהמורה איננה מהתו יפצרך רק שדעתו ית' סיס סיסינו בני חסד צדק היטר בעולם הזה של יסיו עינים כספקר ולכן סעיר את הנביא להסניסם צדק היטר לפי נלונו וסרסל לסם אחרות ומופתים צעורת הסלסים כדי שיטמעו דבריו ומליותו וגם כן אינם מאמינים שיש גמול ועונש על הסורס וכמו שלמרו סתם הרסאנסה: (ואני רואה לנאר כו') על דרך המניעות שנמנע ונעלה דעתם מהלמחין כך כי יש לסמור ולסטי' על דעתם : וההסכמה) אפילו אם מ'ו נסרס לדעתם הסכר אפ"כ ראוי לאשר ולקיים כל הסורה כלס ונודאי יש גמול ועונש מ'ו יתצרך על מקיימי הסורה : (ע"ד המניעות כ') שנמנע ס' א שיעסס ס' אחרות ומופתים נמי שאלם על ס' כזו דסיינו שאלם נסס ס' סורה לו כל הסירס כלס ולפי דניסס צדס הנביא מללנו ומעלמו את כל דברי הסורה ומדן יססה ס' נציילו מנסנו סל עולס מאלר סהו כזנ : (ואם הוא מייסר כו') ופע"פ סקנניא מייסר את העס : (בבזבו על אלהים) שאלם שאלם מה שלל נלמר לו חלל עכ"פ הוא (אל אלהים) ר"ל הוא מייסר אותם אינה יענדו את הסלסים ור"ל א"כ נוכל לומר שלכן משנה מנסג להנביא כדי שייסרם אל אלהים זה גם כן נמנע דאס כן יקסס מאלוד למס לא יאוס ס' צעלמו נמס עושין ילניו וילוסו צעלמו את כל דברי הסורה : (כי אין החזון כו') כי צוודאו אין חזון הנראה אל הנביא לנאות אחר דברי הסורה (יותר נפלאה וקסס לפניו ית' משכ' המנהג לו כי' טוב לפניו לנטי' מנסג צנצילו למס לא יאוס לו צעלמו דברי הסורה וכי או קסס מזו וכי יד' תקלר אלל על כדחך נצלמט ס' ס' נתן חמטת הסורה מפיו אל הנביא וכתב נס' הכוזבי ססוס על הנעת סלון אחרת ודע"ו א"ד עלניו שלל נדחס מס סקנלנו מן (המעמד סר סי') ונלמר סלון אחרת ודע"ו א"ד נגסס העיני סללקי יתצרך עד ססז דגיר וקרע את אזנינו וגם לא נדע מה סנרל לו יתצרך ממה שלל סיה נמלל מכל מה סססניר לו מן הנמללים כי לא יחסר לו יבולת כלסר נלמר כי הוא יתצרך נרל את הלוחות וכתב אחרת ככז חרות כלסר נרל את הסמים נמלמרו נלנד ורלס ית' ונגסס על ססיעור אשר חפצכו' כלסר קרע את סיס כו' וכן ילטייר סלויר המניע אל חזון הנביא צלורת סליתות סרס מורות על סענינים סהו חפן לססמיעין אל הנביא או אל הרמון ע"כ ע"ס : (וע"ד הססכמה כו') אפילו אם היינו מסכימים לדעתם דסיינו אם סיה זה מנצור נרליות נרורות שלל ידני אלקים את סלסס וחי והנביא צדס מעלמו כל הסורה אפ"כ : (היה מן הדין

יתעלה משנה מנהג ולא מראה מיפת על ידי מי שאינו יודע הדרך המוכנה והישרה ומי שנבחרהו הבורא יתעלה להורות לנו הדרך המוכנה והישרה ולהנחינו אחר שנראו האותות על ידו ראויו הוא שנסמוך עליו בהרכבתנו והנהגתנו ואנו חייבים כזה למלך או לשלטון מאין חכמה כמו שאמר (סס כ"ד) ירא את השם בני ומלך וגו' וכל שכן מי שנראה מופת על ידו ועל שני הפנים הם חייבים בקבלת התורה ובכמותם אמר החכם (סס מ') חבינו פתאים ערמה וכסילים הבינו לב :

והסדרגה השלישית אנשים שנתבררה אצלם אמתת התורה וחשבו כי הוא מחסר האלהים ליישר בה בריאותיו בעולם הזה ולהנחיה אותם בו בלבד לא לגמול בעולם הבא ולא לעונש ולמעטם בזה מה שהושב פעמים בספרי הנביאים מן הגמול והעונש בעולם הזה ולא בעולם הבא יוכבר האריך רבינו מעדיה ז"ל בפרשת אם בחוקתי מה שיתברר בו בטול דעות האנשים האלה ובספרי הנביאים סימני' חזקים בעניני השכר והעונש בעולם הבא מהם מה שאמר (קל"ג) כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואמרעי ומהם מה שאמר (מלאכי ג') ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם וגו' ואמר (עסד) ושבחתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובר אלהים לאשר לא עברו ואמר (ישעיה ס"ו) ויצאו וראו בפני האנשים הפושעים כי כי תולעתם לא תמות ואיש לא תבכה והיו הראון לכל בשר ואמר (תהלים ל"א) מה רב טובך אשר צפנת ליריך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם ואמר (זכרי' ג') ונתתי לך מהלכים בין

מרפא לנפש

הדין לסמך אחריו ולעשות מליותו מאחר שהנורא יתצרך משנס המנהג נצטיל שיטמעו לדבריו צוודאי יודע ס' ססנניא סהו יודע הדין הטיוס וסיסרס סס כן רלוי סו סססמך על דצריו צין ססרצנותו סס דצרים ססדס יס לו קיוס וסעמדה על ידס וכולו מורכב על ידס דסיינו נמלכלו ומססרו רלוי לעסות הכל על פי צווי הנביא וכן סלר סססגותינו וכ"כ לקמן נסחנזן סססטיס) : (ואני מיינין צוס למך כו') אם מלך או סלטון יאוס עלניו לעסות מליותו אפ"פ סלין חמס נמליותו א"ף על פי כמליות ס' ס' לטמיע סליו כמ"ס ירל את ססס ומלךונס את המלך סירל וכ"ס מי סרלרס מופת על ידו סרלרס נחוס סלס סלס מלחוי יתצרך כל סכן סמיינין לטמע אל מליותו : (ועל שני הפנים) דרך המניע ודרך הססכמה (וססדרגה כו') וסעסס צוס) למס מאמיניסו סלס ומניס פי' וסעסס כמו וסעסס חותס מה ססוסז מס ססוסז' סתור' ססוס' חו' על הדג כמ' פעמי' נוכר סתור' גמול צני' סו ולא לע"סכ (וכבר סלריו כו') עינין לקמן צעסר סעמחון פ"ז נחלק ססטי דצריסמספי' על קיוס או ג"כ ועינין נצליס דף ינצ ססלריוך להצא כל דעות סרססניס סתירין קוסי' זו ומס סתירין סו צעלמו מלרס סתורטו הקודסס סו לס'ק ור"ל ססל' נל ממוקס קדוס דסיינו מעילמות העליוניסו"כ כל סיעוריס סוכרס נסורה סלף לפי דעתינו סס נסמיס כמו ונתתי גסמסס צעסס וזולתס סססעולמות העליונות יעוריס ורמיס ססס נקלרס כד נעלס וססמנות סס מוסלילס כך צעו"ס לדצרים נסמיסס וסס כן קוסילס מעיקרל ללו קוסילס סו ע"ס צורוך דפת"ס ונס מוסך סמדות ססנסיס

שער עבודת האלהים

בין העומדים האלה ואמר (יסעי' ס"ד) עין לא ראתה אלהי' וזלתיך
 יעשה למהכה לו : ואמר (דניאל' י"ג) רובים מישני אדמת עפר קיצו
 אלה לחיי עולם ואלה להרפות ולדראון עולם ומחם מה שאמר
 (יסעי' נ"ח) והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך * והרבה כאלה מה
 שיאריך זכרם * והמדרגה הרביעית אנשים התקיים בנפשותם כבוד
 התורה ואמתת הגמול והעונש בעולםהבא אלא שנפשותם המזו אותי
 אל אהבת העולם ותאוותיו ולקחו מעשי העבודה לבערות יצודו
 בהם העולם וקבלו התורה בגלוי ולא במצפונם * ובלשונם ולא
 בלכתבם ובכמותם נאמר (יומי' ט') בפיו שלום את רעהו ידבר ובקרבו
 ישים ארבו ונאמר (יסעי' כ"ט) בפיו ובשפתיו כבודני ולבו רחק ממני
 והמדרגה החמישית אנשים נתברר להם כל מה שהקדמנו מענין
 התורה ואמתת הגמול והעונש בעולם הבא אלא שהטו אותםנפשותם
 לאהבת העולם וקבלו התורה וכווננו בקבלתה להגיע לגמול האלהים
 ולשבה בני אדם וכבודם בעוה"ז עליה והוא שער משערי החולף והוא
 השתוף הנסתר * והמדרגה הו' אנשים כווננו במעשיהם גמול הכורא
 בעולם הזה כלכד מאהבתם אותו ובהרם בנעימותיו ואינם מכינים
 גמול העולם הבא ונעימותיו * והמדרגה השביעית אנשים התבררו
 להם כל מה שהקדמנו זכרו אלא שהיתה כוננת בעבודתם לאלהים
 תוחלת הגמול בעולם הזה ובעולם הבא * ולא ידעו אופני עבודתו * ולא
 לשמו לגדלו ולכבודו ולרוממו למה שיאות לו כלכד ועליוסא"ל אל
 תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הו
 בעבדים המשמשים את הרב על מנת שלא לקבל פרס ויהי מורא

שמים

מרפא לנפש

הגשמים הנוכחים נחורס והספתי דבריו לעיל נסער סיחוד ונזיכר ונתיקונים מתוך
 טלם יעבוד האד' ע"מ לקבל פתי העוה"ז ומה טזכר סכר עוה"ז נחור' סוף להודיע
 למקיימי החור' שלא יחסרו כל טוב ויהי' לספנאי לעבוד' ה' אגל איוז סכר האמתי
 כי הוא רק לגוף ע"ס וכ"כ הרמזים (ועסותם השעים לשון דחיקה ומיעוד :
 והמדרגה' סרביעית כו' אלא שנפשותם ממתת גדול חלונתם ננעימות סעו"ס
 לקחו ממעסה סענודס למזודית יודו זכס העוה"ז טלם יכלו להגיע
 לחלונת' ממתת דלותס וענייס ע"כ סס מרמיס עמלס לחסידים אפרוסיס ולנזיסיס
 צנדי ח"ס כדי שימניו זכס ויתנו להס מתנות ויפקדו חללס מצאנסיס ונזיסיס דעת
 הנריות והמקוס ומסייס צטעת הפריסית פ"ד ססס סכה סרעה סנכל סכמות :
 (והמדרגה' החמיסית אנסיס כו') סודועיס סיס גמול ועונס צעוה"ז אלא ממתת
 גדול ססנחס את עוה"ז לכך כונס צענודת ססיי סייעיז להס ססיי חייך צעו"ס
 צעוה' גדולס וגס רותיס סינחס ס צ"ס ויכדוס צעולס סוס על גול ענודתס
 וחסידותס ע"פ סלינסי רותיס לזויק לז"ס כמו סמירנסי סד' א"ע"פ כן סוס סער
 משער סחונק וסוס סיחוף כססמר כי סוס ססתק ענוד' עמלו והנחלת עם ענודת
 ס' : (והמדרגה' סססית אנסיס) סס ענודיס רק לס"ס רק סכונתס לגמול סעוה"ז
 צענוד סלינסי מצנינסי גמול סעוה"ז : (והמדרגה' ססביעית) עדיין סס מנחול
 צענוד סמקוים סכר טוב על ענודתס ולויל ססיס מקוים לסכר לא סיו ענודיס
 ענודת ס' ונממת רטיו לענודו לסמו לגדלו ולנכדו כו' וסוף סנודו לנכד יי נודתי איו
 הקני"ה

שער עבודת האלהים

שמים עליכם * והמדרגה השמינית אנשים התברר להם נפשותם כל
 מה שקדם זכרו אלא שהם מקבלים עבודתו * מי ראיתם את עונשו
 בעוה"ז ובכ"כ * ובכ"כ בארנו גנות שתי הדעות האלה כמה שקדם לנו
 והמדרג' ה' אנשים האמינו בתור' ובגמול ובעונש עליה כב' העולמי'
 וכווננו בעבודתו * לשמו ולמה שיאות לו אלא שלא נשמרו ממפסידו
 התכבדות ובכנס ההפסד עליהן ולא הכירו מאין * דומה למה שנאמר
 (קהלת י') זבובי מות יבאשי יביע שמן ריקה יקר מחכמת ומכבוד
 סכלות מעט * ואמר (סס ט') והוסיף אחד יאבד טובה הרבה * ואמר
 קצת החסידים לתלמידיו אילו לא היה לכםעונות הייתי מפחד עליכם
 ממה שהוא גדול מן העונות * אמרו לו מה הוא גדול מן העונות * אמר
 הגבוהות (ס"ס סחונק) והנאות כמו שאמר הכתוב תועבת יי כל גבה
 לב * והמדרגה העשירית אנשים התבררה אצלם אמתת התורה וכל
 מה שהן חייבין מן הגמול והעונש עליה בשני העולמים ונתעוררו
 ממתעלותם וראוה אל לבם מה שחייבין בו לבורא לגדול טובו וחסדו
 עליהם ולא שבו לבם אל הגמול והעונש שלמכעובד ידעתם אותו והכרתם
 לשמו לגדל ולרומם בכוסףולכב שלמכעובד אל עבודת האלהים
 את ענינו * וזאת המעלה הרמה שבמדרגת אנשי התורה וזאת מעלת
 הנביאים והחסידים אשר נמסרו אל האלהים וברתו עמו ברית וסחרו
 עמו והסכימו עליו ונתנו לו נפשותם ובניהם וקנינם * ועמדו באמונתם
 במה שקבלו לו על נפשותם ועליהם אמר הכתוב (תהלים נ') אספו לו
 חסידו

מרפא לנפש

הרנ"ס מקפח סכר סוס צנ"י אפי' סכר סיחה נחס סהי' לס"ס כמו סידענו חדסיס
 לס יסניס כמו סססריך צוס צמקוס סמר : (וחושמינית כו') סלינסי ססיס לגמול א"ך
 ענודיס ממתת מורל וירל עונס עוה"ז או עוה"ז ומתוך דבריו אלא ינצח לכך
 סספס סיס צין סמדריגות ססס עוליס ממטס למעלס סספחותס להעליונסי כדי
 סידע סס דס לעלות ממדריגס למדריגס כמו סססיס צכוף העני' * ועיין סנסיס
 צדק נ"צ ע"צ ונציין כל סמדריגות סללס : (והמדרגה' ססשיעית כו') אלא סלל
 נסערן ממפס"די סענודות כו') כמ"סל צסער יחוד סמעסס דף קמ"ס סלין ענין
 סעיני סענוד סלל יסיס לו ענעיס סספסדייס סחוס וכוס סרסורי סיליכר סרולס
 להס"ד מעוה"ז ומעוה"ז ע"ס לכך ילמוד סללס ספנעיס סססינסיס כל מרס עונס
 לסנול ממנו וס"כ יוכל לעשות סטוב ע"ס צאורך : (יביעי') מל' אענעויות או
 נגיעת מעיני צל"ס מחכיץ יעריץ למ"ס : (וסוטס ח') סעל רני : (אלו לא סיס
 לכס) סוס עון סייתי ממחר עלינסי סלל ינכס צמעינסי עון סס ססול גדול מסלר
 העויות וסכו סגולס וסננסות כי סילו לא למד ולא עסס מצות ומעיס לא סיס לו
 צעס לסננסות וע"ס מעסיו סוס צלס לדי גלות ועוד לעשות ענירס יתצייס סללס
 וסס סולך ומסננר גנילותו ססנר מ"ס קעניד ועוד סעל ענירס יתעורר לעשות
 ססס וע"ס סילו סז ולכן סוס גדול מרעון וע"ס לקמן צסער סססנסיס דנריס סללס
 ג"כ : (והמדרגה' סעשירית כו') : (ונתעוררו סססעלמוסס) סס נעלס
 מ"ס דנר טוב מלעסית או סלל לעשות חייך נסעוררו ועמדו על צלמס כננר ינסיס
 סלל יסיס ל"ז דרך לחלס עליסס : (וסחרו עמו ו"כ לקמן צכוף סער ספריסות
 וסחרו עמו וכוניוס ע"ס) : (ודסכימו עליו) ר"ל וסמכו עליו : (ובזכרנו סחוס
 תועלתו

הסידו כורתו כריתו עלי זכחי וזאת צורת ההערה התוריה ומדרגות אנשי החכמה כספרי התורה ותכונות ומעלות המאמינים בה ואפשר שימצא במדרגות אנשי התכונות בתורה זולתי מה שספרנו אך זכרנו הנמצא עליו רוב המון האומה וזכרנו אותה תועלתו מוכח למבקש הדרך הישרה והוא כאשר תמצא בו מעלה שהוא קרוב אליה וידע מה שמכונה לה מן התכונות וישתדל לעלות אליה ויתבאר לו מה כונו ובין התכונה העליונה מן התכונות וישתדל לעלות אל המדרגה אחר מדרגה ויהיה יותר קל עליו :

פרק ה

וראו לנו עתה לבאר אופני ההערה השכלית ע"ד השאלה והתשובה עד סוף השער בעבור מה שיש בזה מן הכאור והגלוי למחקרנו ונאמר כי ההערה השכלית היא הזכרת האלהים את האדם באמצעות שכלו לדעת אותו ולהכיר סימני חכמתו והיה זה מאת האלהים המלי ששמהתורה אור לנתיבתו כשהוא מגיע אל תכלית שכלו וברור הכרתו ויהיה נכסף להגיע לרצון האל ולעלות במעלות החסידים ופנה לבכו מדאגות עו"ה וטרוותיו א"ן דדברים אשר יגיע בהם האדם לענין ההערה השכלית שיתברר אצלו כה שנמשע הבורא בשכל בשבח האמת ונגות הכזב ובחור בצדק וסור בשעול וגמול בעלי הטובה כשוכב והודותם וגמול אנשי הרעה ברע ונגותם ולהשלים עם בני האדם ולהטיב אליהם ולשקול הטובות בשבח והצדקות בנמול והרעות בעונש ויתרון נמול על גמול ועונש על עונש והחזילה לפושעים בשוכם באמת וכאשר תתבררנה אלה היריעות בנפש האדם בדרך שכלו והכרתו יהיה שכלו שלם מרפא לנפש והבררתו

תועלתו מוכיח כו' ר"ל תועלתו מצואר כמו לכו נא ונוכח וגו' פ"ק ה וראוי לנו עתה לבאר אופני ההערה השכלית כו' עד הסה סיה מפ"ה סערת התורה ועתה הוה מפרש מה היא הסערת השכל : (בעבור מה שיש בזה כו') עיי"ן יתגאר ויתגלה היטיב מה שאנו רוצים לחקור ולפרש : (ונא' כי ההערה השכלית היא כו') כשזכיר אלהים את האדם ויעיר אותו שאל יפ"ל נרשט השכחה ונטיט התאווה ונחסיכו ע"י שכלו ונשמחו סנקאל יא"ט : (לדעת אותו) סידע ויכיר את מי שאמר וסיה העולם כי זאת המדרגה העליונה כמי"ט כ"א זוא' יתכלל המתהכלל השכל וידוע אחי וצמח כי אני ס' עושם סחד ומ"ט ודקדק צורן וסוה ע"ס : (ולהכיר סימני חכמתו) וסיה זס מאת סלסלים : (למי שסס סחורה אור לנתיבתו) ר"ל אחר שמתנהג הכל ע"פ סתורה ולא נעה על ימין או על שמאל כאשר זוה ס' את משה או יוכל לעלות מעלה מעלה לסערת השכל דל"כ צלא סורה סוה כסול צחושך סולך ומסוקע צחלוות סגיפניות ונדעיות מופסדת וכמי"ט כ"ז לעיל פ"ב ע"ס : (ובאשר יגיע אל תכלית שכלו כו') וסיה נכסף כו' וסיה צו מדגחית העולם כו' אז יוכל לסגי למדרגה סרמה לסערת השכל כמו שצנאר : (אך סדננים מתי יגיע האדם להערה השכלות ואמר : (באשר יתצטר סלול) הדעות סגורות וסאסיפית סהסכל היסר מחייב אותם דסיונו סראוי לסנח סלולת ולנגות סכזו כו' : (ולשקול הטובות צננח) כפי סעונה כן יסיה סננח : (ויתרון גמול על גמול כו') כפי גודל סעונה יסיה הגמול יוסר וכן צעונס : (ובאשר תצנננה כו' יסיה סכלו שלם כו') כי יש כלה סכלו סאוסים הרע צעומים

והכרתו הזקה ואם יזכירו האלהים דרך טובתו יעורר רעיוני נפשו ומחשבתו להכין טובותיו עליו ויחוק הכרתו בהם וכאשר ישתדל לספר סולעמור עליהם בשכלו ולא ישוג את זה בעבור כליל סמורובם והתמדתם ומשיבתם יתבע את נפשו כמה שהתכבר חיובו בשכלו בממול בעלי הטובות בטוב ובחור בצדק ויבחר לגמול האלהים סיעלה עם רוב טובותיו אצלו וכאשר יראה בענין לבבו שאין לו יכולת לזה על שאין הבורא צריך לו יתחייב להכנע ולהיות שפל ונקל אצל עצמו ואחר כ" יתבע את שכלו במעשים אשר בהם יתכן לגשת ולהתקרב אל האלהים כדי שיהיו תמורת גמולו ויעירוהו שכלו על הדרך הישרה בזה :

ויאמר לנפש האם התכבר אצלך והתקיים בדעתך שאת חבולה בטובות בוראך וקנייה ברוב חסדיו ועוצם חנותיו ותאמר כן

מרפא לנפש

ונזמרים העול וסוללים דרך עקלקלות וחלופים צנולס : (ואם יזכרו סלסלים דרך עונתו) ר"ל סהסיי מכנים צנלו סרוריס עינים ומעורר חסו סיצנר לעלמו דרך עונתו לטוב צעו"ס וצעו"ס : (יעורר רעיוני כו') יתחיל צוה לסרסר ולסנצ צעלמו על כמה עונות כפולות למקום עליו (ויחוק סרורו צנס) וסלס לסכיר סותס דוק סיעז וסלס יסכח ספי' א' מהן ולהיות לטועפות צינעיוני סעונות סגדולות ססר עסס ס' עמו צכל יוס תמיד : (בעבור כלילוסס) סיס כמה עונות סמקנלים סותס כל צ"ס ולכלוס יחד צפוטן סעונות : (ורובס) וגס סס סרנס סאלוד : (וסחמדתס) סחממדיים תמיו ומסכין זמן אחר זמן לכך אין לספרס ולעמוד על כל סעונות : (יתבע את נפשו כו') יתסנצ עם עצמו סרסוי סיה לגמול את ססס סנכנד צנניל עונותיו ססרי ססכל מחייב לגמול צעל סעונות צעו"ס : (ובאשר יראה צענין לצנול) צעיוני צננו ויסג צעין לצנול : (שאין יכולת לזס) ר"ל לגמול את סהסיי ספי' צעד עונה א' קענע כמי"ט לקמן צענר סנעמוחן פ"ד צחלק סו' כ"א סיה מעסס צ"א כחול סיס צמספר לא יסיה סקול צעונס אחת מעונות סנורס עליו צעו"ס כל סס יסיה לו סחט וסס ידקדק סנורס עם סרסס צנניעות סודלות סעונס סיה כל מעססו נכחד ונסקע צקענע סנעונות סנורס ית' עליו עכ"ל ע"ס : (עם סמין סנורס לריך לזס) ספי' סיה יכולת צידו לסלס גמול צינן ויסכיל סמין סנורס לריך לו ולגמולו : (יתחייב להכנע) ולהיות שפל ונקל אלל עצמו לאמר מי אני ומס סיי כי סכחוסכי עד סלוס וסעניק סעניק אחי צעונות סנורס עליו וס"ס כל סענין אז סענינע ולסלס ספי' כמלא נימא כמי"ט סמלך סחסידי צד"ס א' י"ז ויסל מלך דוד ייסג לפני ס' ויסמר מי אני ס' ומי צייתי כי הנלוותני עד הל' וגו' וע"ס כל סענין אז יתלס לצנן : (ואחר אחר ססוח כנר ספל רוה ונכנע לפני צורלו יתצנר) יתנע את סכלו יסיה סחול עסס צסכלו כרת מס לעשות ואיך יוכל לסתקרב אל סלסלים צמע"ס סרנילים לפניו : (ויעירוהו סכלו) לפי סלולתו כן יזכור ויעירסו סכלו ודריכסו על דרך סיסרס : (בזה) צאופן סזס כמו סמספר וסולך :

ויאמר לנפש ויאמר השכל אל הנפש הנפש הוא נפש החיוני שעל ידה יש לגוף קיום והעמדה וזה נעש הבורא סתאור לכל דבר גופני ונקראת נפש סתאמה ססססמס ג"כ יש בה סתאור לקיים גופס אלל יתרון האדם וסוה צסכל סוה מעקד על סגוף לסתסנג סכל צדקן סיסר ולססוף לדננים וסונייס כמו סחנ' סמס פעמים

שער עבודת האלהים

כן • (אמר) לה השכל • האם דעתך לפרוע קצת מה שאת חייבת
לברוא • (אמרה) הנפש אינו • (אמר) לה השכל • והיאך יתכן לך זה
עם רפיון כוספך אליו ואיננו סובל מרירות הרפואה אלא מי שהוא
נכסף לבריאות אבל מי שאינו נכסף לבריאות לא יסבול קושי הרפואה
(אמר) הנפש • כוספי חזק וצערי גדול לפרוע מה שתשיג ידי ממה
שיש לאלהי עלי ואתה זרו אותי עוד • (אמר) לה השכל • אם תאמרי
אמת כאשר ספרת אפשר שתצליחי כך הרפואה • ואם איננו אמת
כאשר אמרת למה תפתי נפשך • כי החולה כשהוא מכזב לרופא איננו
מונה כ"א עצמו ומפסיד הרופא טרחו ויכפיל על החולי חליו • (אמרה)
הנפש והיאך יהיה ממני הכוסף לו או הרפיון בו • (אמר) לה השכל
אם כוספך לו אחר ידיעה ברורה בעצם מה שאת
חייבת לאלהים מן הנמול ומעוט מה שיש ביכלתך ממנו ומי
בהתרפותך בו מפלתך ובהשתדלותך בו הצלחתך וחיותך • כוספך
אמת וחפצך נחויץ ואם לאו הוא שקר • (אמרה) הנפש לא פסק הפצי
מהיות רפה וכוספי כוזב מעת העירו אותי דברי הימים הקדמונים
שחלפו עד אשר נתבאר לי בדרך החכמה אמתת מה שזכרתו •
ונתברר אלי מדרך הערת התורה תחלה ואחר כך בדרך הראיה
השכלית עד ששב כוספי אמת וחפצי ברור • (אמר) לה השכל אם
מה שזכרת אמת התאפקי על צער הרפואה וסבלי מרירות הסם ורוע
טעמו אחר אשר תגנעי מן המאכל הרע שהיית רגילה בו • (אמרה)

מרפא לנפש

פעמים נס' הוס ועיין שמונה פרקים להרמזים פ"א ועיין מה שנס' שער
קדושה לקמן • (שאת חנולה טעונות כו') שאת ממוטק ובעלת חוץ לצורףך נשניל
הטונות הגדולות שקבלת מאתו ית' מענין אס חנול תחנול • (אמר) לה השכל והאין
יתכן לך זה) שתאמר שדעתך לפרוע כו' ואין את כוסף ומתארה לזה שתסוקה נמלאת
ותאמר צפוף ולנך אין עמד • (כי החולם כשהוא מכזב כו') ר"ל חולה שמנסק לעשות
לו רפואה והוא קן צב ואינו עושה הרפואה מי נתאנה סלל הוא מונה את עצמו
והרופא לא הפסיד רק ערמו • (אמר) השכל אם יהיה כוספך לו כו') וכי בהתקרבות
כו' ותדע ותשילי סכל זמן שתפסד ותתעלם לכסוף לזה לאמר תמיד מתי יגיע ענת
שאול לעשות טוס דרך לעשות ולזנו וזוה יהיה סללך צעו"ה וזוהו יתחיל לעו"ה
וכאשר פדע ותשכיל זאת תמיד • (בכוספך אמת) אזי תדע שום הוא הכוסף האמת
ואם לאו עדיין אהם מנחמן • (אמרה) הנפש לא פסק חפצי לפיות רפה כו') ר"ל
מן היום שקיימתי ולמתי דברי הימים הקדמונים מה שאירע להקדמונים שהונס
לרשעים כמו דור המנוול ודור הפלגה ולמלאכים ועדת קדם וזולתם וסכר טוץ למריקים
כאזותינו אצרכם יחוק ויעקב ונניו ודור המדבר וזולתם • (עד אשר תצננך לי צדך
התכמה) ר"ל מדרך הטורה נתצננך לי כל זה סה"ה התכמה סמיתית ואח"כ נתצננך
לי ג"כ כל זה צדך השכל • (עד ששז כוספי אמת) עד ששז והורגל אללי אחר כך
הכוסף להס"י אמת וחפצי לשלם כל מה שזכרתי צדור אבל קודם לזה היה חפצי
וכוספי להס"י אין ולאו ופיא צידי • (התאפקי על צער הרפואה) א"פ שיס קצת
צער נלקיחת הרפואה דהיינו רפואות הנפש הסנוול ותתאפק כי הוא לטונת צריאותך
צאחרונה ולטון לך צעו"ה וצעו"ה כמו שיתצננך • (אחר אשר תתנעי מן המאכל
רע אשר היית רגילה בו) כי הרפואה איננו נותן הרפואה כל עוד שהחולה רגילה

במאכליו

שער עבודת האלהים

הנפש ומה הוא המאכל הרע אשר הייתי רגילה בו ונוהגת • (אמר) לה
השכל היא המרה המנונה שנברה עליך מראשיתך וכחותיה המהויקים
אותה מתחלת גדולך • (אמרה) הנפש ואינו מדה היא המדה הזאת •
ומה הם הכחות המהויקים אותה • (אמר) השכל המדות המנונות שבך
רבות אבל שרשם ועקרים שתים מדות • אחת מהן אהבת ההנאות
הגופניות מן המאכל והמשתה והמשגל ושאר צרכי גופך והמדה הזאת
קנית אותה מן שבנך הרע והוא גופך • והמדה השנית אהבת הישרה
והגדולה והנאות והגבהות והקנאה והיא מביאה אותך למעט בשילום
הגמול לבעל הטובה אצלך והמדה הזאת היא קנויה לך משכניך אשר
התגדלת ביניהם והם אחיך • וקרויבך • (אמר) השכל כחות המדה הראשונה הן
שאני צריכה למנעם ממנו • (אמר) השכל כחות המדה הראשונה הן
מותרי המאכל והמשתה והלבוש והתנומה והמנוחה והשלוח והדומה הן
להן • אבל כחות המדה השנית הן מותרי הדבור ורב חברת בני אדם
והתנאות להם ואהבת המהלל והכבוד מהן והקנאה בהם בקנינים
העולמיים והכריחם כאשר בידם ובוות אותם וזכור גותם והדומה לזה •
ואם מה שזכרת מכוספך ורב חפצך לפרוע טובות האלהים עליך אמת •
הרחיקי מעליך כה שזכרתי לך מן הכחות והמדות בכל יבלתך ואח"כ
אעלה אותך אל שער אחר מן הרפואה • (אמרה) הנפש זה יקשה עלי
להפרד

מרפא לנפש

במאכליו הרעים שהם רגיל צבס שער צומצום ונתסווים כל החולאים רעים וגאמנים •
ואמר לו שהמאכלים הרעים לנפש הם המדות הרעות והם נכללים בשמים סל' אהבת
הטלות סגופניות כו' והסנית אהבת הקשר והבנסות והקנאה כו' ואם תרצה להסנין דבר
זה למה קורא למדה שנתצננך ממאכלי הרעים ולמה לא נכנסו אליו המדות צדור
הרפואה עתה כמו שזכר לפנינו אבל כחשר תתסכל ומנין דברי קדוש' ה"ה
החלקי מו' מייס וויטאל צס' שער קדושה סס ביאר דבר זה בצורך צס' רנינו יחוק לורי'
וזקיל צדוקף רוק' שהים צו וכבר העתקתי כל דברי הנאמרים צס' הקטן שלי ס'
ואכירות נזכירות מעסה עגל ע"ס • ותוכן דבריו שהמדו' הטונות והרעות הם נונעים
מנש בהסמיות שצדס והסוף מורכב מד' ים דות העולם ומנפשות' שמקינן הוא החומר
והצורה ולכן כל המדות הם שתיים סהם חרבע כחנולס • מייס סמ' סען והסדנור טוץ או
דע נמשך מייסוד הרוח ותאזות התעניינים נמשך מייסוד המים סען ומייסוד המלחיות כל
הנאות והעלילות והעלילות מייסוד העפר ולהפך מעס נינעים המדות הטונות שצדס
והסריג' מלות הם כנגד תריג' אצרי הנשמה הרוחניות שמתלצס' צדוק נפש בהסמות
והם מתלצס' בתריג' אצרי הגוף ולכן אין הגוף יוכל לעשול ולקיים הסריג' מל' את
הספס חולי צדוקי מדות רעות הנל' כמו שאלס הגוף חולי ולכן לא צלו המדות ככלל
הסריג' מלות ומצולר מוז סהמדות רעות הם חמורים מקיים סמנו' עתם שכלל
גוף עם נפשו היסודית אינו יוכל לקיים טוס מלוצ' צסליעות ולכן המדות רעות הם
כמו המאכלים רעים לגוף החולי שכל צרי גלעד לא יועילוהו אס מחויק צמאכנים רעים
כו' ע"ס בצורך דברי פי חסס חן ותצין היעני • (והברירהם צאשר צידס) וז' מ"ה)
לגו' והקנאה צבס צענור סקיס קנינים סעלעונים והצדנים המוכרחים לסס לצורכי
מיותם אשר צידס או ירלס סמרנר קנאה צל אליהם צבכרס ונחוקס לתקיף עליהם
לעולל מלשר צידס • (ברבות אותם כו') מרנר גיאותו וגלוקו ספן תמיד לנזוס צ"ל ולזכור
גנוס

בק

שער עבודת האלהים

לחפד ממנו מפני אורך רגילותיו כו לכן הורני באיזה פנים יקל עלי .
בחסדך : (אמר) השכל הלא ידעת כי המשכיל יקל בעיני לברות נתח
אחד מנתחיו ולפקוד אבר אחד מאבריו כשיארע לו בו חולי ומפחד
מהתפשטו בשאר אבריו . כשהוא מבין מה שיש בין שני הענינים ומכיר
במה שיש בין שתי הרעות . וכן את אמ תרצי שתקל בעיניך פרידה מה
שפרידתו קשה . שימי אל לבך והשתמשו בכינתך בשקול מה שיש
בין הטובה אשר תגיע אליך בהפרדך ממנו והרעה אשר תמצא אותך
בהתמך חברתו ואז יקל בעיניך פרידת מה שיקשה עליך ממדותיו
המנוגות : (אמר) הנפש ומה היא הטובה שתגיע אלי בפרידתו והרעה
אשר תמצא אותי בהתמדתו : (אמר) השכל הטובה . שלות נפשך
ומנוחתה ממאפל קדרות העולם שהנאותיו מעורבות בעצבים ותאותיו
נפסקות והביאך להכיר באהרית . הזקת הכרתך בבית מרגועך .
ושתשתדל לו ותחוש עליו . והשער הזה משערי הטובות אשר הצלתך
והיותך בהם . אך הרעה משיבת דאגתך והכפלת יגונך והתמדת אבך
בהעדך משאלותיך בעולם הזה אשר אם תגיע אליהם תגיע אל החבל
אשר אינן לו קיום ולא התמדה כי הוא הולך אל זולתך בלי ספק ולא
ישאר בידך העולם הזה ולא תגיע אל הכא . כל שכן שלא תגיע בו אל
משאלותיך עם אורך השתדלותך בהם : (אמר) הנפש . הבינותי מה
שזכרת ואני מקוה שיקל בעיני בעבורו פרידת מה שהיה עלי קשה קודם
לכן אך הוסיף לי שער שני מאופני הרפואה יורני מה שהפצתי מעבודת
האלהים : (אמר השכל) . במשלת הדבר וכללו של ענין הוא שתקבלי
עליך

מרפא לנפש

גניחה עכ"ל (לכן סורני צחיה פנים יקל עני נחסדיך) ר"ל סורני נחסדיך צחיה פני
יקל עני : (ולפקוד צנר א') ולחזור אנר א' : (ומפחד צסתפטו) ויפחד סלל יתפטט
סמולו צסאר צצני : (אמר הסכל הטונס סלות נפטן) . הטונס היא כסתפרד מהמדות
הרעות ומכל דבר רע סלל סהיה נפטן צסלום וצסתקט מתפלות העו"ה ססס אפליס
והסוקים קודם סניגע סלרס לסס וממיד סול צעצנ וצלגס וצף סס יגיע לסס עוד מעט
יפסקו סכ"ל כלל סיו : (והביאך לסכיר צלמיה) ר"ל ודבר זה יביאך להכיר צלמיה
ואפסר סענות סכל וצ"ל צלמיהך ססוק סלרס למות : (הזקת סכרתך צצית מרגועך)
ר"ל וחקת סכרתך סכ"ל רק צצית מרגועך סדיינו סעיקר מחצנתך לעו"ה כי סס ציתך
צלמת וסס סנוח ומרגיע : (והשער סזס כו') ר"ל סססער וספפת סזס ספפתת
סחמנע מכל סמדות סרעות כס"ל וס סוז לך ולסלמחך ולטונתך צע"ה וצע"ה ססס דלגה
יסיה סזר סל קל צעיוך וסרעה סול לספך : (מסינת) לסון סמיתת דלגה סלרס דלגה
צידו וז"ל ר"ל ס"ל סיסר ודע כי רעות הע"ה ענמו מספר ואין לסס סכלס וכנגד
סס טונס וסע"ה כי סנו רואין הע"ה אינו קיים וכל סוכניו יכלו ויאצדו וכל עיני לא
יעמוד וסע"ה קיים וסוכניו לא יכלו וטונס לא יחליף . סע"ה לא ינמס סלרס צציות
וכנודו וסע"ה יצטח סלרס צציות כי לא ססור . סע"ה מלא סלחות וספר וצרות
והספוכות וסעושות רעות וחליים מסוכים וענות ואיצות ומלחמות וקלון ודבר ויגיע
ועצורס קסו וע"ה סלל סלור וססקט ונעסח וסמח וסחיס ונחיס וצריאות וסלס
וכנוד ומסוכה כו' וע"ס עוד דגרים ערנים : (אמר) הסכל סמללת סדבר כו' כל

עיקרו

שער עבודת האלהים

עליך ממני שלמעל במך מה שאת רוצ' שיקבל ממך עליו מי שהוא לקמ'
במך עם השתיות הערכים . ומה שהוא טוב בעיניך ממנו . וירע לך
במנושותו . קבלי ממני שלמעלה ממך . כמיוח' : (אמר) הנפש הוסיפה
לי פירוש ובאר : (אמר) השכל העלי על דעתך טובות האלהים עליך
במה שכולל' עם זולתך ומה שאת מיוחדת בו וואח"כ העלי על מהשתבך
שאת הטיבות ככמותם לעבדך מקנת כספך והפנים אשר ייטבו בעיניך
ממנו קבלי אותם עליך מבוראך ומה שהוא בעיניך רע ממנו ירע בעיניך
גם כן ממך לבוראך : (אמר) הנפש הבינותי מה שזכרת לי בכלל אך
עשה עמי חסד ובאר אותו לי בפרט : (אמר) השכל הענינים שהם
טובים מא' מעבדי העולם שיתנהג בהם לפני אדוניו כשינומלחו בן הטוב
קצת מה שנמלך בוראך . מה שיכבדו ס"ל סענדכו' לברו כדבור
ובמעשה ושיהיה נאמן ומשתדל בעניניו כגלוי וכסתר . ושיירא אותו
וופחד ממנו כל זמן שהוא עומד לפניו . כמו שאמר קצת החסידים אל
תמרה את אדוניך והוא רואה אותך . ובהם שישפיל ויכנע לאדוניו
בנראה ממעשיו וכסתר מצפונ' ושינהג בשפלות לפניו במלושיו
ובמדותיו ויכבדו וירוממוהו בלשונו ובלכבוש ושישבח ויודה אותו ביומו
ולילו ושיזכור טובותיו בסתר ובגלוי ויספח מהלליו ושבחיו כפי שראוי
לו . וירוצ' לעבודתו בשמחה וכטוב לבב מאחבתו שיימצא חן בעיניו .
ויתקרב אל רצונו ויתחנן לו תמיד לרצות אותו ולכפר לו . ויאחבהו
ויפחד שיהי' מקצר במה שצוהו וישמור מצותיו ויתרחק ממה שהזהירו
ממנו . וישיב אל לבו מה שחלף לו מן העונות . וירבו בעיניו טובותיו
ויגדלו ויבו מעשיו בצד מה שהוא חייב בו . וימעט אצלו טרה לנגד
מה שראוי לו . ויודה בקטנות מעלתו בעיניו אצל גדולת אדוניו . בנפשו
וירבה להשתחוות ולברוע לו בריעה וכניעה ושפלות ושיימט בו בכל
צרכיו

מרפא לנפש

עיקרו סל דבר וכללו סל ענין כידר רלוי לעוד סל ס' סר רלס סעלמך ססרי סל ס'
לך עזר מקנת כספך וסעזר סקנל ממך לטונס סלס רולס סעסער סוס יכנר אותך
ויעזרוך ככל מיני סירות כמו סמנלר לפנינו כמו כן רלוי לך לקנל סלמתי ס' כל מיני
עבודת סירות סהרי סול למעלס ממך וסדון סכל וסלס מקנל טונס ומנו ית' מה
סלין לך לספר : (עם ססותות סערנים) כלו' לא סיהיה צסוס מנמ סלל סלס ססויה
ויעריך טונס ס' מול טונס סלדון לעזר וסרלס סלין דעיון זה לוס סכרי סס כוללס
ומיוחסס רמיו סמנלר צפיו מסל"כ טונס סלדון לעזרו : (ואח"כ כו' סלס סטונס
צמוחס) סלס עסית כמו סופן סטונס לעזרך כו' : (וריס גרס סלס סטונס) לסון
קנס ור"ל סל סלס סטונס כד לעזרך : (סל סמרה סל סלדויך וסל רולס סופן)
לך סלר דסע"ה סוית ס' לנגדי סמיד סלל יתעס צכניו ועפ"ז סעמתי סומרינו פ"י
ס"מ סטלנו לסכ"ך ר"ל סלף סלסל לפנינו ורולס סל מעסניו אעפ"כ סטלנו : (ויפחד
סיהיה מקר מליתיו כו') סלל יסיה מקר מליתיו וסל לקיים מלוס עסס : (ויתרחק
ממס ססוכירו ממנו) סס מלוס ל"ת ספ"י סלס סקיס סלין טעס ידוע : (וממס ססול
טוב ממנו ר"ל סעעזר) (לסרלות סימני סעוניה וסמקס עליו כו' ר"ל כלל סנועותיו
וכל מלס ממדותיו ירסס ס"מיס ססול עזר לאדוניו וסנקס לו וסיינו סלל יסנה כ"ס
עלרו ונל יציע כו' עזר סויו . ונמ"ס פ"י וסמקס עליו כדוך סעזר סטול סופס סל

שער עבודת האלהים

האל כמזכרה בעולם הזה ובגמול חגודל לעולם הבא • ויהיה נדיב נבחר
או מורה צדק • כמו שאמר הכתוב על פנחס (תפלים ק"ו) ויעמוד פנחס
ויפלל ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדור ודור עד עולם • ואמר
(יחזקאל מ"ד) והכהנים הלויים בני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי
וגוברי • וימי שהמרה האלהים מהם נופל מכל המעלות העליונות בעולם
הזה ויצע לו צער גדול בעולם הבא כמו שידעת מדבר קרה ועדתו •
והענין הרביעי טובת האלהים על איש מאישי בני אדם נתיחד בה משאר
משפחתו • ועמו • ושאר המדברים כנביא מוכרח או נגיד (ס"ח נ"ח)
מצווה להנהיג אומה או תבם העיר האלהים את רוחו בחכמה ותכונה
ועצה והדומה לזה • ועל כל טובה מהם יתחייב בעבודה יתרה לאלהים •
וכי שהשלימה מתמידות לו כל הטובות הכוללות והמיוחדות בעולם
ויוסף לו האלהים בה עליהם וידעת בהם כמו שנא' (תפלים ק"ג) נשבע
י"י לרוד אמת לא ישוב ממנה מפרי בטןך אשית לבטא לך אם ישמרו
בניך בריתי ועדותי זו אלמדם גם בניהם עדי עד ישבו לבטא לך ויהגמול
לעולם הבא כמו שכתוב (ס"ח ק"ו) לולי האמת לא ראית בטוב י"י בארץ
חיים • ומי שימרה האלהים בטובה אשר ייחדו בה יפול מכל המעלות
היתרות עליו וידקק עליו הבורא בחשבון יותר בעולם הזה כמו שנאמר
(ויקרא י') הוא אשר דבר י"י לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם
אכבד וידום אחר • ואמר (עמוס ג') רק אתכם ידעתי מכל משפחות
האדמה על כן אפקוד עליכם • ויהיה עוד עונשו בע"ה יותר קשה כמו
שנאמר (ישעיה ג') כי ערוך מאתמול תפתה גם הוא למלך הובן העמיק
הרחיב וגו' ועל אלה ארכעה הענינים הייבסכני אדם בעבודת האלהים
וכל אשר יוסף הבורא טובה לאדם הייב עליה עבודה • זמן הראיה על
זה כי התבואות הייבות במעשר שנא' (דברים יד) עשר תעשר את כל

תבואת

מרפא לנפש

אותו העונש המיועד לו לא יתקיים לרע ולא ילך ימים ר"ל צע"כ במשאו"ל למען
יחריכוך ימך בעולם ס"ל ארוך וכו' : (ויעמד פנחס ויפלל וגו') שעשה משפט
וקנאות ה' כמו זנתן צפוליים והכסנים הלויים בני צדוק אשר שמרו משמרת מקדשי
שעמק בני ישראל מעלי המה יקדשו אל לשרתינו וגו' : (ועל כל עונם מסכת) ר"ל
ומי שמקבל עונם משענות הכוכבים הן כלם הן מתקנים כן יתחייב בעבודת יתירה : רק
אתכם וגו' חפוד עליכם את כל עונותיכם : (גם היא למלך הובן העמיק וגו') של
המלך העמיק והרחיב מדור' הגיב' יותר מעל שר צ"א : (ובן הראיה על זה כי
התבואות הייבות צמער כו') וכתב צפוליים ונקיטה שלאו דוקא תבואה אלא כל מיני
מטיב הוא ויחייב לעשרן • וכל רוח שנתן ה' לאדם מחויב לתת מהן מעשר לעניים סכני
אבות הע לם נגשו זה מעולם כמ"ס ויהן לי מעשר מכל וכת' וכל אשר נתן לי עשר
לעשרנו לך וכת' וצמנוני לא צואת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם ארצות הסמים
וכריקתי לכם צרכם עד צלי די ומאחר שאלוה זרופיה צותר צמדינות הללו ראוי
לסאזיר ולסודיע מעלתה וגנותה וז"ל ספר י"ב ונספר חסידים אוי להם למעכבים את
מעשרותיהם • כי למוך לא יסר צדים כי אם המעשר והוא דבר הנראה לעינים
שצמקומות סהגו וזכרים צמעסרותיהן כראוי נעשרו הרצם ועושרם שמו צדים
ומגח לם אותו לנביהם אחריהם ונמקום שאין נוסרין צם יורדין מנכסיהן ואזר העושר
סכוא

שער עבודת האלהים

תבואת זרעך • ומי שנתן לו האלהים מאה כור של תבואה חייב ממנה
עשרה כורים לאלהים • ומי שנתן לו האלהים עשרה כורים חייב
לאלהי מהם כור אחר • ואם יוציא האחד תשעה וחצי והשני אחר
יחיה הראשון ענוש והשני מקבל שטר • וכן אומר כמי שלא היה לו כן
כמלה ממנו חיבת הביולה ולימוד התורה ומי שהוא פיסח כמלה ממנו
חיבת החג ומי שהוא חולה כמלו ממנו חן המצות מה שאינו יכול
לעשותם • ועל הקשה הזאת יתחייב מי שיחדרו הכורא יתעלה
לשובה (י"א צנוס) בתוספת עבודה עליה • ועל כן היו החסידים
הראשונים כשהיתה באה להם טובה כמטובות • מתפחדים לה משני
פני"א אחד מהם שלא יקצרו מהשלמת העבודה עליה והתודאה בעבודה
ותשוב להם לרעה כמו שאמר יעקב אבינו (צ"א ס"א ל"ג) קמתי מכל
החסדים • והשני שלא תחיה • גמול הבורא על עבודתם • וירע מנמולם
לעו"ב כמו שפירשו הקדמוני' בענין (דברים י') ומשלם לשונאיו אל פניו
להאבירו • ודי לך ביה : (אמרה) הנפש כבר הבינותי מה שיזכרת • ואיני
מוצא את עצמי יכולה לשלם חובתי הבור' על טובות הכולל' המדכרתי
כ"ש מה שיחד אותי בו מהם • ואם הפצי ורצוני לשלם מה שאני חייבת
עליהם • מיד קודמת למחשבותי בחשלימו • תוחלת טובה עתידה ממנו
וכן בהודותי לאל כשאהודנו אודנו במלותי על גדול טובו עלי ומחשבותי
וטנתי בהודאה לבקש על התמדת הטובה ולהוסיף עליה לא כוננת
הנושא מתוספת הטובה והתמדתה • וכשאני על הדרך הזה בעבודתי
והודאתי לאלהים ממעוט הכונה בהודאה לחובת טובותו איך אני על שלם
שאר עבודתי על טובותיו המיוחדות : ואני צריכה שתוריני מה שאני
חייב בו על יחבם עבודת האלהים על זמנתי שאהיה ראויה להתמדתם

אמר

מרפא לנפש

סכוא צענין רע והוליד צן ואין צידו מחומה ודע סכולת זו סכולת ליתקדוק ולהפרי
כ' מעשרה לא כמו כו' ע"ס ונספר ק"ח צבורך ועיין צחיתמה עשר הסמון מ"ס :
(ובן אומר צמי כו') ר"ל כן אפי אומר וליקח רבים אם האדם חסד דבר סכוא חייב צה
ע"כ פטור מחיובם סכאום רחמנא פטריה וכן להפך מי שיחוסר כבוד י' צנוס
גדולה מחויב בעבודה יתירה : (קמנוני מכל החסדים) פירס רש"י נממעט זכיותי
ע"י החסדים והאמת טעמ' עמי כו' ור"ל אפשר שלא נתתי טנח והודעם כראוי על
כל החסדים ועיין קטונתי נממעט זכיותי ויגרים כהטע' כו' : (ובמשלם לשונאיו וגו')
ומתרגמין ומסלם לטכסיה צנין דליטון עדין קדמיה צמייסון לצדיקיהו (לע"כ) גו' :
אמרה הנפש (ביד קודמת למחשבותי צפוליימו) כשאני משלי' סוס עבוד' להס"י
תיקף עליה צמחשנתי סראוי לתת לי טובה על עבודת זו וכן צמחשנתי
זכרונות על העצר כיונתי על הסתמ' הטובס וסיוסיוסו לי טובות רבות : (לא כוננת
סכוא כו') ומסראוי ה' סכונתי יהיה צעבודתי והודותי לייש' אה לני מהטובות
העתידות חף שלא יהיו צעתיד לי כלום אפ"כ אני חייב להודות על העצר כי צכל עור
סכונתי לסוסיף טובות הרי אני עונד ע"מ לקבל סכר ולכונד עממי אני עונד : (ואני
צריכה שיתוריני כו' על המעוט) ר"ל מה שאני חייב לכל הפחות והמיעוט מה שאין
לפחות ממנה סכאשר אתהג צום אהיה ראוי להסתמדת הטובס ממילא כי צודאי אין
סכ"ה מקפח סכר כל צרי' ובלגד שחתיס סכואו לרזי' וכמו שיתבאר צפ"ז :

אמר

שער עבודת האלהים

(אמר) השכל • מה שהתרעמת ממעוט כונתך בעבודתך והוראתך לאלהיך וכי דברי פיר דברי מורה וכונתך בהם כונת מבקש ולך להוסיף על הטובה ולשאול התמדתה • היא מפני שלש מדות • המדה האחת רוב אהבתך את נפשך והכנין למשך הנעימות אליה ולא תפסע פסיעה לעבודת האל ולא לזולתה אלא שכונתך בה להתענג בהנאות וכבר הקדמתי לך בתהלת רפואתי שתשתדלי בכל יכולתך להרהיק המדה הזאת ממך ובוזה אקוה לך הטוב • והמדה השנית מפני שאיך מבינה חסד הכורא ולישועה במחשבתך שאיך מגעת אל הטובה אלא בכקשתך עליה • וכבר הטיב לך במה שתדעי וכמה שאיך יודעת ואת לא תשכילי בכקשתך מי עשה לך כל זאת בתהלה • אם היית מרחקת במדה מהשכה הזאת היית עבודתך כבונה שלמה והוראתך לו במצפון ומה שתקוי ממנו אז יהיה ראוי ומהוייב לך יותר • והמדה השלישית שאיך מברת את עצמך ולא ענין הנהגתך ואת רואה אותך ראויה לגדולה שככל הטובות ואיך פוסקת לבקש אותם • וכל אשר תגיע מהם על דבר • כחשבתך עולה למה שלמעלה ממנו • ואיך רואה הכורא יתעלה ראוי לגדולה שבעבודות ממך • וכשתהיה ממך עבודה תחשבה חסד ממך עליו עם ידיעתך מחסודך אליו ושאינו צריך לך • ואילו היית מגלה הסכלות הזה מעליך ותעייני בעין פקוה והיית יודעת כי הכורא אשר בריך הושב עליך ויודע במוב לך וכמה שאינו טוב • יותר כבוד • היית רוצה במה שיגיעך מהם ותגדל הוראתך לו עליהם בלב שלם ולא יהיית

מרפא לנפש

אמר השכל (המדה האחת רוב אהבתך את נפסך) את עצמך ר"ל את גופך כלו שאתה צעל רנא' ציוות ולהתענג בכל דבר ודבר וצ"ל שאתה עושה לעוה"ב או לעוה"ז כוונתך שיהיה לך תיכף הנאה מזה ואינם לט"ס וצממת ראויה להיות כל מעשיך לט"ס • (וכבר הקדמתי לך כו') לעיל סתמאות מוציא: את האדם מן העולם • (והמדה כו') שאתה סובר אם תפקס על דבר אז כותנין לך וצאל ללא לוא זאין אתה נותן לך טעם עונות עשה הט"ס עמך מה שלא ידעת ולא חשבת עליו מעולם ואלו היה האדם נותן לך עז זה המיד' לא היה תולה ממשנתו צענדותו וצתפלת על שום קצול סכר כי סוף הצנוד לנא צלי ספק וז"ל ר"ת צב' הי"טר חסודו • אין אהבה צאל ית' תלויס צדדו ע"מ לקבל פרס וצענור שלא צקס אצרהס סכר מענדותו ע"מ אמר לו הכל ית' סכך הצנה מאוד כי נן מנהג הצורא עם חסדיו צעת יענדוהו ע"מ יען לקבל פרס ית' סכך הצנה עושר וגו' וכת"צ אחריו וגם אשר לא שאלת נתייך לך גם עושר גם צנוד וגם חסד וכוונתו ע"מ • (והמדה הטלישית כו') שאתה איך נותן לך לנ מאיך אהבת ומי אתה שאתה שפל צדיקיה ותולעה צמידך ואתה צריך חסוד אל חסד הצורא ית' והצורא ית' אינו צריך לו ולא לעבודתך • (ואלו היית מגלה הסכלו' הוה מעלך ר"ל מסיר ומדחה ית' ויגל את האצן ר"ל שחדע ותצין את זאת שאין אתה ראוי לנ הטונות והצורא ית' ואלו לכל הענדות ממך על גודל טונותיו עליך • (ותעייני צענין פקוהס כו') וגם תהיס על לנך כי הצורא חוסך עליך וצו נגד המדה הסנית ככ"ל • (והיית רוצה צמה שיגיעך מהס) הן טוב והן רע הן מעט והן הרב על כולם תהיה סודתך עליהם ולא תהיס דעתך להנחתך ולעונתך • צלל אשר אתה עושה וזה כבוד מדה

שער עבודת האלהים

פא

היית תולה תקותך במה שיטריך מהכרת מה שהגיע אליך מהם ופרוע חובות האלהים עליהם • ומה שאת ראויה לו אי אפשר שלא תגיע אליו כשיתחייב לך בעבודתך • לא שתקוי אותו בתלות דעתך בו •

פרק ז ומה ששאלת על המעוטה שבעבודות האלהים שאין אדם יוצא ידי חובתו בכפירת מצנעה ותתחייב לו בה התמדת טובתו עליויהם עשרה עניינים • מהם שלא ישימנה סבה להמירותו • (ס"א) שלא ישימנה סיבה ועילה למספתיו ולסכניס נוראו • כי מרוב טסקיו צרות הטונות לו יתפלל צננה וסודלס וצננודס) ומהם שיוכידי טובות האלהים בלשונו תמיד וירבה להודות לו ולשבחי בלבו עליה וכנרא' מדבריו ומחס שלא תהיה נמבזה ומעוטה בעיניו ומהם שלא יתלה בזולתו אם תהי' על ידי אמצעי שיורה האמצעי ויתעלם מהודות הכורא עליה • ומהם שלא יתפאר בה ויעל' על דעתו כי בכחו לקחה ובחכמתו במה שהוא ראוי לה ומהם שלא יעלה כמחשבתו שיתמידה בהשתדלותו בה ושתאבד ממנו אם יתעלם ממנה • ומהם שלא יבזה מי שחסר הטובה ההיא • ויראה את עצמו טוב ממנו לפני האלהים ושכח האלהים מנחה אותו בה להראות בו שנסתר בו מרוע המצפון ותשיאיהו הטובה • ויהיה כל חסר טובה • טוב ממנו לפני האלהים

כרפא לנפש

עוד הראשונה סוכר • (ולא היית תולה תקוה כו') וממדת שאתה תולה דעתך ותקוהך על כל כני' אתה טרוד ותסכס מלהכיר הטונות הצרות • סכך קנלת והגעת אלסס וצ"ל איך פורע מה שחייבת על הטונות סעצר ואלו היית ממיר ומסלך הסלס' ממות הסלס' צוודאי תגיעי לכל הטונות סראוים אליך וממדת ענדתך ולא תעטרך לתלות דעתך ותקוהך אליו כני' צסס ר"ת •

פרק ז (ומה ששאלת) איך אתה צענדת ה' לכל הפחות ואף שאין יוכל להצרות יותר ע"פ המעט יסיס צכוונס • ואמר הסכל סכס עשרה עניינים שצריך לנהוג צבס וזהו הפחות צענדות ויכול כל אדם לקיימם • (הראשון מהס שלא ישימנו סינס להמרות) ע"י הטובה יצא להמרות הצורא כמ"ס ויסמן יסורון ויצנע וגו' וכסך הצנית לסס וזהו עשו לנצל ופירס צ"י אחס סגומת להס סהשענת להס וזהו וכן כל כיוצא צזה: וס"א עשות הוה כמו שיתצאר (וכנ') סיוכיר חמיד צלסונו הטונות עשהס האלהיס עמו • (וכנ') שלא תהיס הטובה נצוה ומעט צענינו רק גדולה ויקרה ותנינס • (הד') שלא יתלה הטונות צחחיס סמטיניס עמו ויהיה לזה סמטיני צדדו סהוה רק אמצעי צינו וצין ה' ית' ועשבו סליח ורואי • להודות לו על טוב צלצו וסטה"י מגלגל זכות ע"י אלל העיקר להודות לס' סהוה המטיב העיקר • הטובה שלו צדדו כמו שיתצאר צענר הצנמות ע"ס • (וכס') שלא יתפאר צה ויאמר כמי ועלס ודי עשה לי את החיל הזה או שיאמר סהוה ראוי לזה ממדת מעשיו וצממת כל הטונות סס חסד אל כל היום כי אין אדם ראויה לכל אלה כמו שיתצאר לקמן • (יהו') שלא יעלה ומשנתו סיהמיד הטובה אללו כשיסתדל צלל כמו לאוספס ולסמרה וכאשר ניח ירו יתסורה • (וכנ') שלא יבזה את העני צענינו ויחסיו צעצמו סהוה טוב לפני האלהיס מתחר סהוה מסופת צטונות חל אין זה רואיה כי שמה איה לנצד רע לפניו ית' • וצ"ל לא ידעו מזה לך נחן ה' רק טובה גדולה ויסתך הטובה בעשות רע לפניו ית' • ומהם סדצד לכל מרוע לנצך ויעזל צעל ח"צ מוקס לגצות חצו צפני כל משא"כ קודס לזה יהיה חלול

שער עבודת האלהים

כי המעשים הנראים מן האדם נתונים ברשותו והוא בוחר בהם כחפצו והם הווים ברצונו ובחירתו וע"כ התחייב בגמול ובעונש על העבודתו ועל העבירה והוא מה שאמר הכתוב (דנ"ס ל') ראה נתתי לפניך היום את הדין ואת המטב ואת המות ואת הרע' ואמר (ס"ט) ובחרת בחיים ואמר (מלאכי ב') מידכם היתה זאת' ואמר (איזו כ"ד) כי פעל אדם ישלם לו' ואמר (מס"י י"ט) אולת אדם תסלף דרכו וכל מה שיש בספרנו מתורה ומצוה ומוסר מורה על כירור הענין הזה וכן מה שיש בו מגמול העבודה ועונש העבירה הכל מורה כי מעשי האדם מונחי' אליו וכי כבוד האלהים נקי מטובתו ורעתו וצדקותיו ומעוותיו והענין אצלי קשה והפיק בין שני הענינים קשה מאד' ואם יש רפואה למדוה הזה ירפאני האל ממנו על ידך :

אמר השכל אין במה שזכרת מקושי ההפקה בין שני אלו הענינים הנמצאים בספרים גדוליממה שימצא ממנו בפעל בדרך הכתיבה והוא מה שאנחנו רואים כמעשי האדם שיהיו כפי דעתו וחפצו בקצת העתים ויהיו שלא כרצונו וכונתו בקצתם והם ירוך כי יש לבורא יתעל' ממשלת עליו ושהוא תחת מאסרו יתיר לו מה שיחפץ וימנעהו ממה שאינו חפץ' ויראה לך ממנו גם זה כתנועת לשונו ושמעו וראותו וזאת רואה אח"כ' שהגמול והעונש עוברים עלין כפי מעשיו ותנועותיו לעבודת האלהים ולהמרותו' וכבר ארכו מחלוקות החכמים באופני ההפקה בין ההכרח והצדק' מהם מי שאמר כי כל המעשים האנושיים הולכי' כחפץ האדם בהם ויכלתו וכחו מסר האלהים בידו עניניה' והשליטו בהם וכי כבוד האלהים נקי מהם ועל כן התחייב עליהם הגמול והעונש' ומהם מי שמשויב המעשים האנושים וזולתם אל הבורא ית' ואמר בי כל תנועה המתחדשת בעולם מכריב ודומם היא ברשות הבורא ית' וזוהרתו ודינו ותחת מאסרו אין נמלט מהם בשערה לא פחות ממנה ולא למעלה הימנה' ובאשר הקשו עליהם בדרך הגמול והעונש אמרו ענין הגמול והעונש

מרפא לנפש

(והפיק בין שני הענינים קשה מאד) הוא לזון הולאס כמו ויפיק רזון מה' ומפיקים מן אל זן והרבה צמטי ור"ל להוציא לאור ולהעמיד לתן שני הענינים האלו הוא קשה מאד כי איך יזויר שאדם הוא מוכרח בכל מעשיו ואם יעשה רע יהיה נענש ואם יעשה טוב יקבל גמול מאשר שהוא איני צדקותו ומחירותו' (אמר השכל איך צמה שזכרת כו') ר"ל אתה מתמה מה שנמלא הפסיקים סופרי' זה את זה דבר הכו כ"ל ואין אתה מתמה שנראה צפעל וצחוס בדרך הנתינה שני הדברים האלו נראים סותרים זה את זה : (והוא שחננו רואים) שנקת העתים יוכל האדם לעשות כל מה שלבו חפץ וזוהר משה צדו : (ויהיו שלא כרצונו בקצתם ונקת עניני' וקת זמני' לא יוכל לגמול הדברים כפי מה שלבו חפץ וכמה פעמים יצאו כמה דברים על האדם שלא לרצונו' (והם יורוך) וזוה תראה ותחון שאדם הוא תחת מאשר השי' ויש לו ממסלה עליו כחומר צד היותו אם ירצה הבורא ית' יתיר לו הנתינה ולפעמים מונע ממנו הנתינה אם אינו חפץ שיה' הדבר שהוא (ואני רואה אח"כ) שהוא נענש ויגמול על כל מעשיו א"כ צד זה הוא נראה צחוס שהוא סופר זה את זה וזוהרתי האור תמים פעלו וכל דרכיו מסתם : (ובכך ארכו ממלוקת כו') ר"ל ישג ולתן הקושיהם הוא יש מחלוקת ודעות שזכות

שער עבודת האלהים פג

והעונש אין אנו יודעים צורתו ולא מחלבי דיניו והאלהים צדיק ולא יעול ונאמן כמה שיעד מן הגמול והעונש ולא יעבור' נחלשו דעותינו מהשיג בה היות הבטוח וצדקו יותר גלוי וחסרו' נראה יותר ממה שנחשדהו וצדקו אין אלה מבלעדיו' ומהם מי שראה להאמין בשתי הדעות ההכרח והצדק ואמרו כי המעמיק בהם אינו נצול מחטא ומכשול על איזה דרך שיסבול אותה' ואמרו הנכון שנעשה מעשה מי שיאמין כי המעשים מונחים לאדם יגמל ויענש עליהםונשתדל בכל אשר יועילנו אצל הבורא בשני העלמים ונבטח באלהים בטחון' מי שהתכרח אצלו בי ממשלת כל המעשי' והתנועות והתנועות' והנזק בנזרת יי רשותו וכמאמרו וכי לא יתברך המענה הנצחת על האדם ואין מענה לאדם על האלהים ית' והדעת הזאת קרובה אל דרך ההצלה מכל אשר קדם זכרו' כי מן האמת והנכונה שגודרה בסכלות בדבר הזה' מהכמת הבורא ית' מפני חלישות דעתנו ובעוט הכרתנו ובסכלותינו בו פנים מאופני הטובה לזוה נעלם ממנו ואילו היתה לנו בעמדתו על הסוד הזה תקנה' יהיה הבורא מגלה אותה לנו והרמיון הקרוב בזה מה שאנו רואים מענין הלש הראות שאין לו תנועת כאור השמש עד שישים מסך דק בינו ובין עינינו וכל אשר יהיה החולי בעינינו יותר גדול תהיה תקנתו במסך יותר עבה וכל אשר

מרפא לנפש

שזכות זיוהסכמי' הפאסוני' מוזן ארוך לו סהרניו למענית' צתיקוהו זה אומר צדק זה זכ"י (נחלשו דעותינו מהשיג) מלסגי' בת סוית חמתו און הוא מסוס ומגסג' העול' צתמנו דומס ח"ס ח"ל צ"ה לל צ"ה' נעלם עוברין לפניו צבני מןו' ח"ל' ומי'נ' כולס נסקרין צסקירה אחת וכתב הרמזים הנגלס מזה בו' אצל הסכספי' קסס מאוד צלי ספק כו' אצל כמו סח"ל להסיג מסותו ית' וית' זכרו גלס בן א"ל להסיג סגחנתו וסקירתו סלססינו מסיגי' דרך סגחנתו כנר סיינו מסיגי' עגמותו וס ח"ל צסוס פניס ע"ל ג"ס : (ומהם מי שראה לסתמין צמטי סדגות ס סכרס) סוס סתם ססרס מוכרס מתס ה' ית' : (והצדק זכ"י סתם ססרס לדיק צכל מעסיו ר"ל סיס לו סכמירס לסתוטו כלסר ירסס ויסיו צעניני סמנו' ומע"ט צכמיר' צדינו כמ"ס ונחרת צמטיס וצמעס סענו' יס צטוט עליו סל מעסס ירינו הוא סלל צרסותו וצמלמרו במי"ס אסרי כגנר אסר יענש צס' וגו' כי רעתינו חלוסס לססיג סת זסת כי סיו סנו רואין צדקו וחסדו ועוזו צכל יוס ולקי' גחסרסו ח"ו צדיניו' (ואמרו סכנון סעסס כו') ר"ל סכנון לסתמין סני סדעות כי סניסס אמת כ"ל ולקי' צסס מכסול : (והדעת סוסת קרונס כו') ר"ל קרונס לסתקנל מסאר סדעוס סזכר וכן סיול דעת חו"ל סלמרו סלל צידי סמי' ופי' רסי' כל הנס על ססרס ציד סקצ"ה סוס כנון ארוך קר עני עסיר סכס סוטס לנן סחור סלל צידי סמיס סוס אצל לדיק ורסע סני ע"י סמיס סתיו מסר צידו סל ארס ונתן לפניו סני דרכיס וסוס יצחר לו ירסת סמיס ע"כ וכן אמרו סכל ככוי וסרסות נחונס עיין סס פירושו עיין צפי' חלק סד' צצטחון וצצין קת דבר סוס' (כי מן סלמת כו') ר"ל סררע ידיעס צרורס סזוודאי יס צוס סכמת סנורס יצנרן צמה סלנו סכליס דנדר סוס סלין סנו מצני' סדנר סוס ח"ך סוס ויש צכעלס דבר זס מלאתנו סונס לנו וללו ס' תקנל לנני ארס ע"י' סכידעו וצינו דבר זס צו ודאי ס' ססי' מגלס אוחו סכוד לנו כי ססי' טוז ונטינו לכל לא יכנע טוז וכמסל מסך סדק סתולין על עיני חלוסי סלכות סוסו לעוו לו יוסר' מאלו נקגלס עינינו לנגד' סמס

שער עבודת האלהים

אשר יקל החולי מעיניו יהיה המסך הרק יותר ראוי לו : ועוד כי אנו רואים ברוב המלאכות הגופניות פעולות אילו לא היינו רואים אותם בעינינו והיה דברם מגיע אלינו היינו ממחרים להכניח המגיד בו עליהם כמו האסטרונום היינו שהיא מאוני החזים שאילו לא השגנוהו בראותנו היד לנו מגיד צורתו ודמותו ומה שיושג בו מתנועת הגלגלים ומקומות הכוכבים וכיון השעו של כל עת ועת מעתי השמידייעת מרחקי הדברים החלוקים והרבה מן הדברים שאינם ידועים לא נתברך במחשבתנו ולא עלתה ברעיונינו צורתו : וכן מה שהוא יותר קרוב אלינו : מן הכלים שמשתמשי בהם המון בני אדם הפלם כי לולי השגת חוש האותנו אותו לא היה מתקיים בנפשותינו שישקל שקל הצדק כמאזני שאחד מהלקוח יותר ארוך מן השני ומן התימה שישקל בו שקלים רבים נחלקים בחסד וביתר באבן אחת ומה שמשתמשים בו בני אדם יותר : תנועת האבן העליון מאבני הרחים בסכוכ שיה באמצעי חלשים מגיעים אותם המים ובשארנו משליכים אבן קטנה בשטף המים הנגרים לא היה מתעכב שעה עד שזיה מגיע לתחתיהם : וכרחים ממשקל האבן כפלים רבים וכן האמצעי שנינו הרחים כעבור פחות מכה השטף הרבה ואילו היד לנו מגיד ולא היינו רואים הדבר בעינינו היינו ממחרים להכניש ולהשיב על דבריו וזה מפני מעוט ידיעתנו בסודי היציר וחלישות הכרתנו בשרשי הנמצאים ותולדותיהם וטבעיהם וכחותם המתבודדים : זמי שהוא בסכלות אשר ספרנו בדבר שהוא בין ידיו הידיר אין מן התימה שלא ידע מהלכי הגזר והצדק במשפטי הבורא יתעלה אשר הסגלמי ובעלים ממה שזכרנו עד איוקן ובכמותו אמר דוד עליו השלום תי' קל' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו' ואמר אחר זה מה שדומה לו מהמסר אל האלהים במאמרם אם לא שויתי ודומותי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי :

אמרה

ברפא לנפש

הטעם הי' עיני נחלסים יותר ונתעורר : (ועוד כי אנו רואין ברוב המלאכות כו' ר' אל' גס אל יפלא בעיניך מה שאין האדם יודע כסוד הוה ודיני הבורא י' עם צדואיו סהרי יש כמה מלאכות שני אדם משתמשין בהם ולא יכלו לעמוד על סודם וטעניהם מאחיה כח יוכלו לעשות כן ואלו לא ראינו בעצמנו והי' עספרי' לנו שהוה כך היינו ממחרים להכניס להמגיד הסוד (בבמו האסטרונומי) אפסר שהוה הכדור ששטין הבעלי תכונה ונלא חועל קוגלי-הספסל) הוה קלנעטל או צעזמן : (תנועת האבן העליון אזני החיים כו' באמצעים חלשים) ר' אל' האבן הוה מתנענע ע"י נגלן קטן מחובר מעשים שהוה האמצע בין המים ובין האבן והאבן גדול כי כן וסוקל כמה פעמים יותר מנגלן העשים ואלו יונח האבן הוה על הנגלן מהעשים האלה המנועים האבן על סוף מים כאלה צודרף ויוללו תיפק בתוך המים ועתה הם מניעים אבן גדולה כוה שהוה פלא ועיין לעיל בשער היחוד מ"ט כיואל זה מלי המורה שמשל הילד הנולד צאי הים שמשנר צוה כל מופת' הפילוסופים מלאמי הקדמות ע"ס דברים נמרצים וכמוסו אמר דוד ע"ה ה' לא גבה לבי ולא הלכתי צנדודות וגו' ר' אל' לשאל ולחקור דברים שהם גבוהים ממני וכפלאים מעיני אם לא שויתי ודומותי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי :

כבר

שער עבודת האלהים

פרק

פרק ט

אמרה הנפש כבר נחמתני כמה שיאשתני מהשיג סוד הדבר הזה לדקותו ועומק עיניו אך גלה לי סוד עיני והכונה בהעמדתו בעול הזה וקרוב לי צורת ההכרה והצדק בכל יכולתך מן הדרך הקצרה : ולא יהיה עיני בענין מי שלא הכין אופני טובות מן המלכים כאשר תגיעני : והוא שבקצת אי הודו מדינה אחת המכניו וישביה למנות עליהם איש נכרי בכל שנה : וכאשר תשלם לו השנה ויצאוהו מביניהם ויהזור על הענין אשר היה עליו קודם שיתכנה עליה : והיה כמתכנים עליהם איש אחד ככל לא ידע סודם בו וקבץ ממונות ובנה ארמונות וחזקם ולא הוציא ממדינת דבר והשתדל להביא כל אשר היה לו חוץ למדינה ממון ואשה ובנים אליה : וכאשר נשלמה לו השנה הוציאוהו אנשי המדינה והיה נעור וריק מן הכל והפרידו בינו ובין כל מה שבנה וקנה תהלה וסוף ולא מצא בצאתו מאומה מכל מה שהיה לו בעיר וחוצה לה : והיה מתחרט ומתאבל על מרחו והשתדלותו במה שבנה וקבץ והיה לזולתו ואחר כך המכירה דעתם למנות עליהם איש נכרי נלכב ונבץ : וכאשר נתמנה עליהם בהל מהם איש אחד והטיב אליו ושאל אותו על מהגיה העם ודתייהם עם מי שנתמנה עליהם קודם : וגלה לו סודם ודעתם בו וכאשר ידע הדבר לא נתעסק במאומה ממה שנתעסק בו הראשון אשר זכרנו אך השתדל וטרה להוציא כל דבר יקר שהיה במדינה והיה למדינה אחרת ושם כל כסמניו ומחמדיו בזולתם : ולא בטח בגדולתם ובכבודם והיה בין האבל והשמחה כל ימי עמדו במדינו מתאבל במהירות יציאתו מאתם על שמעט בעיניו מה שמוציא מן

ברפא לנפש

פרק ט' אמרה הנפש (כבר נחמתני כו' אך גלה לי סוד עיניו) ר' אל' הודיענו מפני מה הניאני המלך הקצ'ה לזה העולם הלא הי' עוב לי אז מעתה ומה כוונתו שמעבדני ציוף סגוף צעויה וצודרף עעם יש דבר לעוב לי ואכרי לא ידעתי ואני ממלס פניך סתודיעני סודו : (וקרב לי צורת הסכרה והצדק כו') ר' אל' סיניני על דרך קצרה צלוה אננים ונלא' דברים ומתי אני מיכה צעושי ונלא' מהם יהי' הצדק ר' אל' הנחמה ממני ואיך יוכלו להיות השני הספסי סאלס נ' כמו שיתבאר לפנינו (באשר הגיעני) כמו שנאמר לי והנישו הדברים אלי- (והיה צמתמנים) ואירע שנה א' סהי' צתיד אותן המלכים הסתמנים עליהם מלך סכל סלא ידע סודם בו סלאחר סיכלס סנתו סליכורו מאלרס והוה סנר סלעולס ימלוך ולא לנר סקצן ממון לננות צמדיתס אף גס מה ססיה לו חוץ למדינה הניס לנלן ואח"כ נשאר קרס מכאן ומכאן והוה מסל נמרץ לארס סהיוס כאן ומחר נקנר סלא לנר סלוסף ממון ונורה כאן כאלו לעולס יסיה אף גס מה סיה לו סס דהיינו תורס ומלות סיה לו לקבל סס צעה' צ עוסס אותס ע"מ לקבל פ"ס צעילס הוה ולננדודו ונלא' אותו והוה מקבל סכרו עליהס צעולס סוה כמו סהיה חפץ וכאשר יסליכיהו לקניו נשאר קרס מכאן ומכאן ומאותם חין צידו סס ג"כ ולא יועיל אח"כ סחרסס אכל סמלך סלנצב צעל לב נבון וחסר כאשר ידע סאמת עסס לספק כו' וכן הוה האדם סחס סכל סוה סעוסס צעויה אפילו הוה לנפוס ולסנחתו ססס צדריס יקריס אכל צ"ס הוה מוילס לסס דהיינו עעויה סכל ל"ס רומלס סכרס צעויה' וסס יסענג צסס ונמלל הוה לעולס צמתמס צין צעויהו ונעו' סס (ושם כל סממניו) וסס כל עמוטותיו ואנרותיו :

אביר

שער עבודת האלהים

מן החמדות כי אם היה עומד היה מוציא יותר . והיה שמח בצאתו
מהרה ממנה להתישב במקום אשר שם שם חמדותיו וישתמש בהם
באופני תועלותיו ומיני הנאותיו ככל שלם . יגפש בטוהה והתמדת ענין
ובששלמה שנתו לא דאג על צאתו מאתם אך מהר לדבר כשמתח
לב וסבר פנים . משבח מעשהו והשתדלותו והלך לטובה . רבה
וכבוד גדול בשמחה מתמדת ושמה בשני העניני והגיע אל תאותו בשני
המקומות . ואני יראה שיקרני מקרה הכסיל אשר יגע בשני הענינים
והפסיד בשני . המקומות וכיון שהנני האל אותך הורני והראני
עניני ומה שעמדת עליו מסוד דבריו ואופני תקנתו :

אמר השכל . כבר כפרת במשל שהכאת . צורת עמדת בעולם וכי
עניןך בר בענין המלכים אשר זכרת וכבר התברר אצלך גרותך
ומהירות יציאתך ואת צריכה שתעשי מה שעשה הנלכב הנכון שיהיה
עניןך כענינו יואם תמי ממנו אין לך תועלת בדברי ולא הגא' במליצתי
אמרה הנפש . לולי הפצי בדבר לא הייתי חוקרת על מה שנעלם ממני
בעניני :

אמר השכל . אבל סוד דברך שהבורא בראך מלא דבר בכלל מה
שברא מן הגרמים הרוחנים ורצה לנשאך ולהרים מעלתך עד
מעלת סגולתו ובחיריו ובריו מן הקרובים אל אור כבודו לטוב לך ולהסד
עמך . ולא היית ראויה לזה אלא אחר ג' דברים . אחד מהם הסר מסך
האולת מעליך והאיר לך בדעתו והשני נסותך ובחנך אם תבחר
בעבודתו או בחמדותו . והשלישי מיסרך בעולם הזה כסכלך על
עבודתו

מרפא לנפש

אמר השכל אל סוד דברך למה ועל מה צאת לם העולם הזה : (שהבורא בראך
מלא דבר) ר"ל מאין ומאפס לים : (בכלל מה שנלא כו') ר"ל שהנשמה היא
מעולם הרוחניים והיא קודם צואה לעויה כמו שאר מלאכי מעלה רק שהם מוכרחים
צמעייהם והם עומדים צמקום א' שאין להם סכר ועושם : (ורכס לנשאך כו') ורואה
השני לנשא את הנשמה להעלותה למדרגה אפי' למעלה ממעלה המלאכים וז"ש . (מן
הקרובים אל אור כבודו) טעמת הדיוקים הם ממש מהכנה וקרובים אל השכינה כמ"ס
חז"ל הסנות הן הן המרכזה וכל אדם יוכל להגיע למדרגתם צמעייהם וכל זה הוא מוסר
צפי כל המקומות שמדרגות הדיוקים הם למעלה מן המלאכים וכ"כ דעת המחנך הוא
כדעת רמ"ג ולא דעת הפוליסופים שהציגו הרא' ע' צרפתה נראשית שמעטו מאוד את
נשמת הדיוקים ועיין צמ"ס שער' וצמ"ס . (ולא היית ראויה לזה שבעול' הרוחניים
להעלותך למדרגה המרמס כמ"ס שהנשמה היא ערומה עדיין מן מלות ומע"ט
ואוכלת שם הנשמה דכסופה וכמ"ס צוהר כמה פעמים : (אלא אחר שלטה דברים) כמ"ס
עושם השני עמך צמעייהם של דברים אז תוכל לעלות למדרגה הרמה הפ"ל וס"ס (רא'
הסר מסך האולת מעליך) שלא תפיה הכל כסוד כפרד אין הנין (והיעיר לך נדעתו)
שנתן לך דעה וצניח והסכל כי נעדרו לא ירים אים את ידו . (נפסותך כו') שהשני
מנשם אותך צמעייהם שתוכל לצמר בעזרתו או להמרות ויראה צמ"ס דרך חזרת
(והשלישי מיסרך צמעייהם שס"ס שולח יסורי' או שאר נסיוני' על האד' לרא' אהשתבע
צמורי' או את תפגלם נלהבה ותעזוב את' ככל מדה שהוא מודד לך וכמו שהאצות
היו כל ימיסם נעלעול וצמורי' וכן התמימים וסיסרם שכל דור ודור שהמה צמורי'
ועעם

שער עבודת האלהים

עבודתו בו להעלותך אל מעלת העליונים הסובלים שנאמר בהם
(תפלים ק"ג) ברכו " מלאכיו גבורי כח עושי דברו ולא יתכן לך זה ואת
על ענין הראשון ומחכמת הבורא יתעלה כרא לך העולם הזה בכל אשר
בו מקווא וציומו וחי על סוד מתוקן והנהגה נכונה והכל מוזמן
לתועלותך . ובחר לך מסוגלת יסודותיו היכל מתוקן דימה לעולם
בשרשיו ותולדותיו ותכונתו ופתח לך בו חמשה שערים אל העולם .
והפקיד עליהם חמשה שערים מנאמינו . והשערים הם כלי החושים
הענינים והאזנים והאף והלשון והידים . והשערים הם החושים החמישה
המשתמשי בהם והם הוש הראות וחוש השמיע והריח והטעם והמשיש
אשר בהם תגיעי אל כל תועלותיך . והכין לך בתוך ההיכל
ארבע מעלות לארבעה נגידים להנהיגו והם המיוה והלב והככר והכצים
ותקן בתוכו עוד ארבעה אוצרות לארבעה פקידים ר"ל הכח המושך
והכח המחזיק והכח המעכל והכח הדוהה . ואוצרותם ומשכנותם הם
שתי מרידות השחורה והאדומה (ג"ל סיווקס) והליחה הלבנה והדם
לתקנת ההיכל . ופזר העבדים מבית ומכחוץ לעבדו ולשמרו הפנימיים
המעים והגידים והמתרים והעצבים והעורקים . והצוונים הידים והרגלי'
והלשון והרחם והשיניים והצפורנים והדומה להם . והכין לך אחר כן
קשרים ומצוים בין הרוחנית ובין הגשמיות והם הדם הנובע והחום
הטבעי והרוח החיוני . ואחר כך הברך אל ההיכל הזה חבור מתוקן
וקשרך אליו קשר מסודר ביבלתו והכמתו ית בדי שישלמו לך השלשה
דברים אשר זכרתי לך . והכין לך לצרכך שנים יועצים והפקיד עליהם
שני סופרים ונתן לך מן העבדים והשמשים בצרכך בעולם הזה . והשני
יועצים האחד מהם הוא השכל המורה אותך מה שיש ברצון האל .
והיעין השני תאורך אשר תשיאך ותסיתך במה שתקציף " אלהים
בראך

מרפא לנפש

ועעם הזה כדי להעלותם צמדרגה העליונה מלחות המלאכים הנקראים צמורי כח וגו'
זמס לא כן סיהים לו רק טוב צעולם הוא צמס יזכר לכל הגדולה האוא : (ולא יתכן
לך זה) צמור סהיית שס צעלם שהשמות לשמות נן הג' דברים האלם : (ומחכמת
הנורא כו') מקווא הוא הדומם וכל אשר נצרא צעולם הוא הכל נצניל האדם : (ובהך
לך מסוגלת יסודותיו כו') הוא הנוף שנננס ממנחר ומטהנז סנד' יסודות שהם עפר
עיס ווח סל והנוף הזה סהיא סהיכל לנשמה דומה לכל העולם ככל כן יש צנוף הכל
צפרעות כמ"ס לעיל : (והכין לך ד' מעלות כו') שלל אחד מעלתו יותר מ' צנירו כי
מנחו סזן סוכן הסכל והכרה וכלל סוכן נפש החיוני והרוחני וכן המתעורר וצכדו צו
משך נפש הומוחות והצנים שהם כח הוועי והמוליד צדומה . ונד' כחות האלו
מתנסב כל הנוף . (דכחה הנוסף והמחזיק כו') הכחות האלו נחצרו סטיצ צעער
הנחנים פ"ה ע"ס . (ואוצרותיהם כו') הם ד' שהם שתי מרידות מרה השחורה היא
העמול מרה האדומה כ"ס המרה וייג מרה ירוקס והליחה סלצנים צריחה וי"ל צמות
והדם צמורו צכדו ומשלא מנחר סדס ללז והסאלר לשאר סאצנים והבידי' כמו סמנואר
צעער כ"ו ע"ס . וכן הבענים והעורקים וכל הענין ע"ס פירוס . (והכין לך לצרכך
שנים יועצים הם השכל והסאהו ואנו מננים אותם צמעת ינ' הטוב יולל הרע הם
ללכך

שער עבודת האלהים

כוראך בו והשני סופרים אחד מהם כותב מעשיך הטובים ככתר
ובנלו ובמצפון ובנראה על ידי המשתמשים בו מכל מי שקדם וזכו מן
השוערים והנגידים והפקידים והעבדים והיועצים והמשרתים והשמשים
והסופר השני הוא כותב המעשים הרעים על הדרך
הנזכר במעשים הטובים והמשרתים והשמשים הם
המדות הנפשיות כשמוחה והדאגה והששון והיוגון והזכרון והשכחה
והחכמה והסכלות והגבורה והמורד והנדיבות והכילות
והצדק והרשע והכושט והעויות והתקוה והיראה והאהבה והשנאה
וההנאה והצער והנאות והעונה והשררה והשפלות והרבה כאלו
ממה שאת משתמשת בהם במצפונך והבורא ית' צוה השוערים
והנגידים והפקידים והעבדים והיועצים והמשרתים והשמשים לשמוע לך
ולעמוד למצותך עד קץ ידוע אלא כעניני מיוחדים באדם להם בעת
התחברותם אליך והם ענין ההכרה ומקום הגיירה יזחית לך להשתמש
בכלם בתקנות גופך ובכל מה שחשליטך לעשותו בעולם הזה על פנים
ידועים

מרפא רנפש

לזכך כדי סיהיה לך הנחירה לנעות אחרי מי שתרצה והשני סופרים אחד מהם כותב
מעשיך כו' כי כל מה שסאדם עושה הוא עושה רועס למעלה זין טוב זין רע וכללו
כותבם ממש וידוע שגורם צמצמו או נדיבורו או סניגור וסם עומדים ולא
יתנו עד שיעשו תשובה וכן אמרו צמצם הסנות פתחה והסנוני מקיף והסנתם
פתוח והיד כותבת וכל הרוצה כו' ואמרו צמצם צפרק קמס דמענית על פסוק לזיך
זיכר הוא אמרו צמצ' פטירתו של אדם לזית עולמו כל מעשיו נפטרם לפניו ולאמרים
לו קדוך עשית צמקום פלוגי זיוס פלוגי והוא אמר הןואמרים לו תחסו ותחסם סחמ'
ציד כל אדם יתחסו ולא עוד אלא סמדיק עליו את סדיןואמר להם יפס דמתני לקיים
מה סחא' למען סאדק צדדיך וגו' עכ"ל הגמ' (בשמוחה והדאגה להסוף והסנון
והיוגון לעצד) הרי' (והבורא ית' לזה כו') ר"ל לזה הגוף וכל המשמשי את הנשמה
לשמוע לך בכל אשר תספון ותקן לו זמן עד קץ ידוע עד יוס המיתה כפי סגור עליו
מתי ימות (אלא צענינים מיוחדים צאדם) אלא שיש ענינים מיוחדים צאדם סחוא
מוכרח בהם כמו אם חכם או עפש עני או עשיר וכו' כח"ל וכן הכחות סבאדם כמו
הכח המוסק והמחזיק והדומה והדומה סם ג"כ מוכרחים צמעשים (בערת סתמצנחות
אלך) ר"ל סעניניים האלה ססם סכרס צאדם נתנו צו צענת יצירת סאדם סחוא
עם סתמצנחות סכסמה עם הגוף או נגור עליו כל מדותיו סכרסס וכו' סחוא סקודס
יצירת הולך צא מלאך לפני סקציה ואומר עפש זו מה סחא עליה חכם או עפש כו' -
(והם ענין סכרסס ומקום סגורה) וסן סם סדננים סבאדם מוכרח
צסם ואין יכולת לנשותם ונכח סכל צדי שמים סכל צסאר כל סהסותו
עם סגוף הוא סכל צצמיתך ואת סכל נתן צצושר לנחור עוז או
רע כמו סאמר וסחיר לך כו' עד וכל זה לך צצושר כו' ומעתה סתצין ענין
סכרסס וסאדק סרוס לנצל ל: (והתיר לך לסתמש צכולס) וכל מה סזכר סססועים
והסניגידים כו' (בתקנת גופך) סיהים קיוס לסגוף: (ובכל מה סססלישך לעשותו)
וזן כל סאר דננים סיש לסאדם סנחירה וססלישם מלתו ית' לעשותו צצויהו: (על
פנים ידועים כו') ר"ל צו לססחיר לו ונתן לו סנחירה לא סחיר לו שיעשה סכל' רק
שיעשה סכל ע"פ סחורה וסמאס כמ"ס ראה נחמי לפיך וגו' ונחרת צצוים:

והס

שער עבודת האלהים

ידועים ובענינים מיוחדים והם כל המצות השכליות והשמעיות
והמותרות ואמר לך כל אשר שמתיו בידך והשלטתיך להשתמש
בו בעולם הזה אל ישיאך כי לא יוסף לך בעצמך מאומה
ולא יגרע ולא תגיע אליך ממנו הנאה ולא צער אך הם דברים
בתהדשים על גופך מבית או מחוץ אין דבר מהם לצרכך והם ממך
שליא מן הולך ובקליפת הויצה מן האפרווח ואם תבני ותשכילי כונתי
בך וסובתי עליך ותבחרתי בעבודתי ותרחקי מהמרותי כחנהגת כל מה
שחשלתתיך בו אעלך אל הגדולה שבמעלות בחירי וסגולתי ואקרבך
אל רחמי ואלבישך זיו כבודי ואם תבחרתי בהמרותי אענשך עונש גדול
ואענך עניי ארוך ואם תסכלי אופני השמוש בהם כאחד מן הדברים
אשר חיבתתיך בהם בעבודתי מפני מרדתך בנוסף ועסקי אשר נסיתך
בהם ינה יחרתי לך יועץ חכם נאמן כשתשאלי עצתי יורה אותך ואם
תעלה יתירתי עליך ותבחרתי בעבודתי והוא הסכל והוא הדין כי הוא יצו
להשתמש בכל העומדים לפניך באופני עבודתי ותשובנה המדות
סמנונות משובחות כאשר יעשה הרופא החכם שמשתמש בסמים
שורכם לחזיק בתועלות הנפשות כסמים הממיתים וזולתם ואם תהיה
על

מרפא לנפש

(והם כל המצות השכליות) סססל מתיצד לוחס כמו יסוד סאל דומה לזה וכן נול
ולתס דומה לזה: (והשמעיות סס סמקיס וסמספטים סאר לזה ה') וסם לא
סמענו לא נידעו אלינו: (והמותרות) סס דננים סמותרים לעשתם ואין צסם
מלס כמו המ'ומ צמאוס וסלילה כדי ססיפוק ור"ל אפי סנתן לך סמחיה לעשות
כל אשר סספון סודיע אותך צצורתו סלמאס סמעס סכל ע"פ סחורה וסמאס ועל
יד זה יש לך סכר או עוכס דסם לא כן סיהים סכל סכרסס אלך לא יוכל לענטך ולנמול
אותך לפי מעשיך סמאר סאתס מוכרח בכל אלה וכמו סמססים: (ואמרו לך סאר
סמתי צידך כו') ר"ל סקציה סתרה צן צענת יצירת סאדם לעולם סוס וכן סתיה צניו
על ידי תורתו סלמאס וכן אמרו חז"ל סמסציעין לנשמה קודס צואה לעולם סוס סיהי
לזיך ולא רעס וכו' ור"ל סף על פי סנחית צידך כל הגוף וכל העולם אל יסיאך רק סדע
סכל סדננים וסל ססכול לסנות צעולם סוס סר רק לסגוף סכל לא יוסף צעמך
עלמס ר"ל לנשמה חין צכל סענוני העולם סוס סעניו סוס סחאה ולא לער
צעטדס: (ואם סתניו וסכילי כונתי צך) מה ססס"י סחאל ממך ומה כיון צך
סססוף סלום לעולם סוס: (ומוכרתי עונתי) סתצין סססל סוס סוא לעזב לך כמ"ס
לעיל לסעלומך על ידי זה למדדגה סרמס: (ותבחרתי בעבודתי כו') סל סנח'
לעשות צעלססוס רק מה סחוא עבודת ה' וכן סדע סודלי אלך לאל סגדולה ס מעלות
כו' כמ"ס סס צדפי סך וגומר וסתי לך מהלכים זין סעומדים סלסל: (ואלבישך
זיו כבודי) לזיקים יוסנים ועערותיהם צצאסס ונחנים מזיו ססחינה וכן סס סילוקי
דננן סלנזיסים לנשמה כ"א לפי כבודס וכן לספך סס סננדים סולאס סלנזישין את
סאדם ע"י עזרותיו וכן סס סמקועיניס וסס מענישין אותו צציהכס כמו סססריכו
צווסר וצספרי קבלס מהעוסיס וקסיה וסריס סמענישין לנשמה כידוע ועיין צספר ססד
לצנרסס עיין מספט מענין צענע דינים סענזרים על סאדם: (הנה יחרתי לך יועץ
חכם נאמן סוא ססכל) סתיעני עמו בכל עניניך וצכל מה סתסח עושה צעויהו וסוא
ילמדך איך סתסמס צכל עניניך סכל לטס סמים ולעבודת סגורל ית' סיהיו אפי'
סלמות

שער עבודת האלהים

על הדעת הזאת ותגבירי שכלך ותשמעי לעצתו יכתוב סופר המעשים הטובים כל תנועותי המותרות בכלל המעשים הטובים ותהיינה נוספות עליהם ויהיו כל שמשך עוזרים לך בעבודתי ואם תמרי את עצתו ותמי לדעת היועץ השני שהוא כנגדו בכל עניניו ותשתמשו בהם כאשר ייעצך תשובנה מדותיך המשובחות מגונות כרופא הכסיל אשר ימית בסמים המועילים מפני ככלותו באופני שמושם ויכתוב סופר הרעות כל תנועותיך המותרות בכלל רעותיך ותהיינה נוספות עליהם ותמצאי עוררין ושמשוך ומשרתיך וכל מי שתפגעי בו מסכמים על רצונך ומפיקים הפצץ ותוסיפי בהם שמחה וששון וכל זה צדק מבוראך על כהרץ המרותו מעבודתו או עבודתו מהמרותו במצופונך ובכונתך בסתריך כי הנגלה והנסתר ממך שוים אצלו והוא יגיד לך על מה שהשקיף עליי ממך מכל זה ואם נעלם מבני אדם הלא תראה כי הריזן הוא דן כפי מה שנתקיים אצלו אם בעדים או בחושו ואם היה מתקיים אצלו מה שיש במצפונים היה דן עליו והבורא ית' שידיעתו בכל שוה מן הדין היא שישפוט כפי ידיעתו כמו שאמר

מרפא לנפש

המדות המגונות שנאדם גי' לעבודת הנורא כמו סוכר צפי צבור : (ואם תסיה על הדעת הזאת) שתעסה כל מעשך לט' יחמוז הסוכר מעשים טובים יכתוב גי' תנועתך המותרות שחין צמם מלוה כמו האפילה והסתיה ומ' וכן כל שאר לרכי גופך יסו נכתיב נחוק מעשך הטובים תקבל עליהם סכר כמו על מצו' ומע' מאחר שטשיתם לט' : (והיו לך משךך עוזרים לך בעבודתי) כאשר תצטרך לעשות הכל לט' גם כל האנשים והחוסים יעמדו למנותיך לגמור הדבר ע' ד' הצא לט' מסיינין לו וכן להפך פותחין לו אם תמרי כו' : (ואם תמריה) את עלת הסכל רק תשמע לעלת התאו' הוא הטען והסיל'הי' שהוא סכל נגד ס' כל : (תשובנה מדותיך המשובחות) כמו השמחה והנוטה והכניעה כמו שיתצאר צפי' מתוך שיהיו סל' לט' רק להנאחך ולשונך יסונו למדות מגונות : (ויכתוב סופר הרעות כו') כל תנועתך המותרות כחילם וסתיה כו' צלל רעותיך לעצירות יחסנו ויהיו נוספת על מחשבתך שהרי לא תמיר לך לאכול ולשתות ועשות כל לרכי גופך רק שתהיה צריח וחוק לעשות רצון ית' אצל אם תעשים להנאחך ולשונך ואין אתה עוזר עבודת ה' ית' הרי כל לרכי גופך לנעלה ונכלל עון ונכלל חטאת יחסך וכמו שאמר הכתוב צלל דרכיך דעכו וחז' אמרו וכל מעשך יהיו לט' ועיין צפ' מה מ'ס' להרמזים : (ובכל זה צדק מבוראך על נחוד כו') ר'ל' שהשי' עשה עמך נוס דקסך וחסד ועונה גדולה צמם סתנו לך רשות לנחור הן טוב וכן רע וסיונו צמל'ך וצלנך ונמשכתך יש לך הנחירה אצל לגמור הדבר הוא ציד ה' אם ירלה יגמר מחשבתך ואם לאו לא כמו שית' : (ודוא יגמלך על מה שהשקיף השי' ממך) ממשכתך כפי מחשבתך והסכמתך לעשות כן יגמלך אף ע'פ' סל' נגמר הדבר ואם נעלם מצ' אע"פ שבעלם מצ' מה שחשז לעשות אע"פ כן יש סכר ועונש כפי מחשבתו מאחר שהנגלה והנסתר שוה אצל השי' : (כי הריין) מה שהוא יודע ונתצאר אללו הוא דן עליו ולא תהיה שמיעה מעדים גדולה מראיי' והבורא ית' חוקר לז נוחן כליות אף לא שפטו כפי ידיעתו : (ואם ישלם השאלה הקדרים האלה) לכאורה הם אף נגד דעת חז' צנפי' אמרו שהמחשבה רעה אין הקדרים המרפס נמעסה רק צע' וכן אמרו שאין אדם יל' צלל יוס מהירכורו עבירה וצאמת דגרי

המחנך

שער עבודת האלהים

פז

שאמר הכתוב (דברים כ"ט) הנסתרות לוי אלהינו וגו' ובשירצה הכורא להעיר אותך ולהוכיחך יצוה אחד מן המשרתים להסתלק מעבודתך ויהלה האבר שהוא מגופך או שנים או כלם ויהלה ויהיה עד עת ידוע ואם תקצי ותשובי אליו יצוה לשוב לעבודתך וירפא גופך וישוב לענינו הראשון כמו שאמר הכתוב (תפלים ק"ז) אוילים מדרך פשעם וגו' כל אוכל תתעב נפשם וגו' ויעקו אל יי וגו' ישלח דברו וירפאם וגו' וכאשר ישלמו ימי נסיונך בעולם הזה יצוה הבורא יתעלה כל מי שזכרנו מן השערים והשוערים והעבדים והמשרתים לשוב מעליך וינתקו הקשרים והמצועים אשר בינך וביני גופך ותשובי אל ענינך הראשון וישאר גופך אין תנועה לו ולא הרגשה ויהיה הרגשה וישוב גם הוא לענינו הראשון כמו שאמר החכם (קולת 34) וישוב העפר על הארץ בשחיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה וירא לך פנקסי מעשיך ומחשבותיך והצפין ומה שכחתי והסתרתי נפשך בו בעולמך ויהיה הגמול כפיהו ובכר הזוהרך על זה והתרה בך על ידי שלוחיו ונביאיו ותורתו הנאמנה

מרפא לנפש

המחנך הם דברי טעם ומושלים ומי' יהיו דברי חז'ל ח'ו נגד הסכל אצל האמת הנמור הוא כפי מה שתצו המחנך שער הצעמון צפי' ח'ד שאין האדם יוכל לעשות שום דבר רק בשלש דברים האחד הנחירה צללו ומלפניו שהוא הסכור לדבר והשני הכונה והסכמה לעשות מה שצמר צללו דהיינו סכרן הולך ומתעסק ומסכים לעשות מה שצמר והשלישי שגמר המעשה צלנריו הרחיים ויויל'סו אל גדר המעשה ותוכן דבריו שצמר דברים הרחיים דהיינו הנחירה והסכמה מהם ציד האדם וצרותו וע' יענה ויגמל אצל גמר מעשה איהם ציד האדם רק כאשר ירצה הבורא ית' נעשה ונגמר ע"ס א"כ וכל לומר שמה שאמרו שאין עושין על המשכנה רעה היינו הכריהר ומחשז צלנו צלנר אצל הפך השני דהיינו הכיוון והסכמה לעשות ע'ץ נעשה בודאי ע"פ סל' גמרה כי מן השמים עכנוס חס מה שירלה המחנך שעונסין עליו חז' ר"פ א' משע"ה אף שאמרו חז'ל' אם חשז לעשות עבירה אינה נחשבת לו כאלו עשה היינו כאלו היא ח'ס' צפפתיו והיינו דכתיב און אם ראתי צלני לא ישמע ה' אם אם דברתי צפפתי ישמע ה' ולפיכך אמרו שנסתה סרסור מותר דבור אסור מפני שהקול מיד עולה למעלה ועושה רושם כפי ר'ל' ר"ח ומכ"ס אם כבר התחיל להתעסק בעבירה אף סל' יוכל לגמרה נענש לפי דעת המחנך צלל הספר וכו' דעת חז'ל' צמם מקומות ואין להסריך : (ובשירצה הבורא להעיר אותך כו') ר'ל' להעיר אותך להנסתה ולסוכיך על עיונותיך ועתה נותן טוב טעם למה נוטל השי' לפעמים הנחירה מהאדם וסולל עליו יסורין ססס מדה נגד מדה היא סכל לעונתו כדי שיקן מסינת האולת ויפסס צמעשו ולשוב מעצירות שנידו : (ובאשר ישלמו ימי נסיונך כו') ר'ל' שהגיע אף הכפס ש'סונו מעליך ויסורו מהכפס לעשות כן יגמלך אף ע'פ' סל' נגמר המלועבים הם הכוח החיים והחוס הטבעי שהם האמצעים והדם המקשרים את הכפס לבגד ועמה הם מסתלקים ותפודה החנילה : (ויראו לך פנקסי כו') כמו שהנחתי דברי חז'ל' לעיל ע"ס ובכר הספיקר ססס צ'ס על כל מה שאמרתי סל' חאמר לא ידעתי ולא שמעתי אינה נעבוד את ה' שהרי התורה לפניך ומכאן ואומרת לנו צנים

שמעו

שער עבודת האלהים

הנאמנה כמו שאמר החכם (משלי כ"ג) המ אונך ושמוע דברי חכמים כי נעים כי תשמרם בכבוד וגו' הלא כתבתי לך שלישים כמועצות ודעת להודיעך קשט אמרי אמת להשיב אמרים אמת לשולחך : פ"ק אמרה הנפש כבוד הכינות מאמרך והקשבת לי לכל מה שזכרת ואני מתחננת אל כבודך שתבאר לי המקומות אשר אשתמש בהם כמושוב וכמוננה כמדותי אשר בהשתמשו בהם שם ישבחוני עליהם ויודו בשמושי בהם : (אמר) השכל מדותיך רבות אוכיר לך מהם מה שזכרתי לי בקצרה והוא שבמדותיך שתי מדות הם השמחה והאבל וזה כבוד כבוד זה ואופני השמוש בשמחה כשתכתי בהנאה קיימת תמיד ולא תתערב בה תונה ולא יארע לך פגע התירי המדה הזאת אבל מקום השמוש באכל כי יפגשך דבר מצער קיים תמיד אין כך יכולת לרהותי ולא פנים להתפרר ממנו התירי ג"כ מדת האבל והשתמשי בה ובכלל שדותיך שתי מדות והם המורה והתקוף ומקום המורה שתהיה בענין שמיביא אל הענין שיצערך ולא תהיה לך אחריתו טובה ואין כך בחי ויכולת לרהותי מעליך אך מקום התקוף מבלי מונע שימנע מהם ולא דבר שיריבול בינך וביניהם כעשות המצות שצוה האל לעשותו מפני טוב אחריתו ובכלל מדותיך שתי מדות הגבורה

מרפא לנפש

שמעו לי ולא צעמים היא וכל הרועל לנפשו יצא וילמוד : (במ"ש הט אונך ושמוע דברי חכמים) הם דברי קבלה שקבלו ממשה עד דור אחרון שלא כתבתי לך שלישים תורה נביאים וכתובים להודיעך קושט אמרי אמת איך תתכונן צעויהו לקשט עמך צאמרי אמת וככונים להשיב אמרי אמת לשולחך כי כאשר תקשט עמך צעויהו צאמרי אמת כפי מה שהוריתך בתורה אז תכל להשיב דברים נכונים להשיב צעויהו ונאמר עשיתי שליחותך על מה ששלחת אותי לעשותי דל"כ מה ישיב אוי ללות בוסה ואוי ללות כלימה כי ערום יצא מנצח אמו וערום ישוב טמה כנ"ל פירש פסוק זה לפי כונת המחבר :

פרק י אמרה הנפש

כבר כו' במשנה וצמונה צמדות ר"ל צאיסה מקומות אוכל להשתמש אפי' צמדות מנוונות ואף על פי כן ישנהו אותי עליים : (ואופני השמוש בשמחה כשתצטוי בהנאה קיימת תמיד כו') ויכל לפרט שכונתו אם תעשה דבר מצוה שהצטוו ממנה להגיע על ידי' להבא קיימת ר"ל לנפול עולם כהם הנה אחר זאת ואת הדימו לעשותה בשמחה דבה כמיש לעיל פרק ג' דאם לא כן לעשה מה זו עושה והלפך מקום השמוש באכל ר"ל צענוות אס יפגשך דבר שמורכח אתה לעבור ענינה שעל ידי זה יגיע לך צער קיים צנינסס מותר להשתמש צמדות העלנות וכן צנינסס קרונים וריקיים מותר להפאכל צענוות אכל צאלו הכי העלנות מדק גרוע מאוד כמיש צם' טעני קדושה וכש"ל עיני' שם : (במקום המורה שחסיס צענין כו') ר"ל שאתה עוסק בלאה ענין וזה טענין מציא על ענין אחר איך תמיר מדת המורה הא צאלו הכי אל תירא ואל תקח וצטח עליו והוא יעשה הטוב לך כמיש קים אל' חזק וגו' : (ומקום ההקוה ששתדלי כו' צענות סמלות כו') ר"ל ששתדל תמיד נאותן דברים שיסיס האחרית מהס עוב כמו העשות המנוות כשתשתדל

שער עבודת האלהים

הגבורה והמורך ומקום השמוש בגבורה בפגוע באויבי יי להלחם במ' ויכול כל יצב וכל נסיון ברצון הכוריא יתעלה ורצון חסידיו כמו שאמר (תהלים מ"ד) כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו בצאת טבחה ואמר (סס קמ"ב) יחלכני צדיק חסד ויוכיחני אד מקום המיורך בפגוע באוהבי יי שלא להלחם במ' ובאנשי עבודתו ושלתאדרי מעמוד כנגד מוכיחך במה שיש בו טובתך כמו שאמר (תהלים מ"ג) יען רך לבבך ותכנע מפני יי ובכלל מדותיך שתי מדות הכושת והעזות ומקום הכושת בהריות להמטיב לך בטובתו על פניו ובין ידיו ובהוכיחו אותך כעדין הטובים והרעים ופגנית נביאיו כמו שכתוב (תהלים מ"ג) בן אדם הנד את בית ישראל את הכית ויכלמו מעונותיהם וגו' ואמר (עזרא ט) אלהי בושתי וגבלתי וגו' ומקום מדת העזות בפגנית הרשעים ואנשי העבירות

מרפא לנפש

צ"ב אזי צודאי יהיה האחרית מהס טוב וכן כל כיואל צוא למטל שתעסור צמוי' צמונה ויסיס צענוך צם' שיסיס האחרית צעסק טעוב צוא וצנא : (ויכול כל ענב וכל נסיון צלון סס"ג) לסיס גנור כארי טלא לעבור על רגליו ס' יתנך אפי' לנפול כמס נסיונות ועלצון וכלימה אז לקיים מלי' ס' ומלות חסידיו אף שיש כמה מיוענס לנדיך אל תפסו וסנול כלימהס : (במ"ש יסלמני צדיק וגו') פי' כשי' טוב לי שמיכתי ויסרני כזיס אמת ורקר טל מסלומיו ומוכתמו מסד עכ"ל : (וישתאדרי מעמוד כנגד מוכיחך) ר"ל אף שסינו גדול ממך מי' טכניע לנצך לעריו מאחר שהסו מוכיחך דבר שיש בו טובתך ואל תעמוד כנגדו כמיש יען רך לנצך וגו' ציאסיסו כתיב' טטלה אל חולדה הנציאס ע"ד הספר הנמול צצית ס' והסיסו יען רך לנצך ותכנע מפני ס' לכן אוסיף אל צנותיך וחלספת אל קצורתך צצלו ס' ובקוי' הנשט צהמרות העמט לך כו' כ"ל אז תצניס ותכלס כשהסי' מסלק ממך הטענות טעסס עמך עד הכס על פניו וצין ידיו) ר"ל אעפ"י שמתטיב לך חי וקיים וכסעטויות יטלס צין ידיו לעשות לך כמאלו נט עשה ואעפ"י כן מסלק ממך ולינו רועה להטיב לך עור אז יס לך ליצוט מפניו לאמר על מה עשה ס' ככס איך זה כיא חטאתי לו ותחמרט ותטוב צפאנס טלימה ועל פניו עלשן לא יכ' לך חליסס אחרים על פני ונכסוהו אחרך צעדין טטוניס וגס חנינע לאמר סס"י מוכיח אותך צעדיס טוניס סס טמוכיחי' דנדרים טוניס ורכסיסוהרע"ס סיטוריין טטולה הקציה עליו ועל רכסו כנגד מדה או שגמרס דריסס עליו טמיטריין אחרו (ופגיעת נציאסי) אס הוא צומן הכוואס וכן לאמר כגי' צעדיס אלו טלופר צסס ורואס טלינו עושה כדריסס יצוט זיכלס כמי' הגד את צית ישראל את טוניס ויכלמו מעונותיהס וגו') הודיעס איך יהיה הצית האחרון מפואר ורחב מאוד והסיס וס צפסוק טלפי' זה את מקום כסאי ואת מקום קפית רגלי' אשר חטכו סס אחר צני ישראל לעולם ולא יטעא עוד צית ישראל סס קדיסי וגו' וסכנתי טטונס לעולם ואח"כ אמר לו הגד את צית וגו' כי אוי לאוהו צוסס ואוי לאוהס כלימס כמאלו רואין וטועיין איך יהיה צנין הצית האחרון מפואר ורחב מאוד וגדולס מו' סטצטוטו טיטכוו כצויכונו לעולם ועדיין לא נפקיים וצענוותינו ירוסל ס ועמו לחרסס וכל דור טלא נכנס צייס צימוו כאלו נחרצ צימוו וסו לא קרס יד ס' מפדות א"כ איך לך צוסס וכלימה גדולה מו' כנ"ל לפרס ספסוקים האלו : (ואמר עזרא אלהי צוסיטי וכלמתי ונמר כ' עונותינו רבו למעלה ראס ואטמתינו גדלה עד לסמיס) טעיקר כנוסס הוא טינזס טאדס

שער עבודת האלהים

העבירות והחולקים על האמת ולצוות בחדר ולהזהיר מן הגנות ולחובש
 החטאים ולהוכיח הקמנים והגדולים כמו שכתוב (ישעיה נ) שמתי פני
 כחלמיש וגו' וכן שתי מדות הכעס והרצון ומקום הכעס כנמות מדרך
 האמת ומדין הצדק והגברת השקר על האמת ואנשיו ומקום הרצון
 בהפיל כל הדברים על אופניהם ובהניחם על מכוניהם ובלכת בדרך
 האמת כהם וכן שתי מדות הרחמים והאבירות ומקום הרחמים על
 הדלים והעניים והחולים והפורשים מן העולם ומי שאינו מכיר אופני
 טובותיו ומי שאינו יודע להנהיג עצמו והאסור כיד אויבו ומי שפקד
 טובה רבה והמתחרט על עונותיו והבוכה על מה שעבר מחטאיו
 מיראתו את עונש האלהים ומקום האבירות להפרע מן דרשעים
 והנקם מן המשחיתים כארץ כמו שאמר הכתוב (דברים י"ט) לא תחם
 עינך עליו וגו' וכן שתי מדות הגאווה והענוה ומקום הגאווה והגובה
 כשתפגעו בכיפורי' באלהים ובגושים מעליו אל תשפלי ואל תבנעי להם
 שלא תראי כמצדקת אותם ונוטה אחר דעותם המשחיתות אך התירי
 מדת הגאווה והגובה המורה על הפך דעתם ומעוט רצונך בהם כאשר
 ידעת מענין מרדכי והמן ומקום השמוש בענוה כפגיעתך אדם חסיד
 ונבר וירא אלהים וחכם בתורתו ומתעסק בעבודתו ומי שיש לו עליו
 טובה וחמד את עיניבת לגמלו עליה כל שכן מי שגדלו ועצמו טובותיו
 מגמולך עליהם וכן שתקחי הדין לאלהי' מעצמך כמו שנאמר
 (ויקרא כ') או אז יבנע לבכם העירל וגו' וכן שתי מדות האהבה והשנאה
 מקום האהבה למי שמסכים עמך על עבודת האלהים ועל מה שישמך
 באחרית

מרפא לנפש

האדם על עונותיו מעטמו : (ומקום מדות העזות כו' ולהוציא החוטאים כו') אע"פ
 שכתב נשערי י"ה סהום מפתוי יסיר הכלים צ"ס וסהו דרך גלות ע"ס בנזר צ"ס
 דכאן מיירי ברשעים גמורים שידוע ומפורסם רשעתם וכן אם הוא נר הכי שראוי
 להוכיח ורנריו נשערים אבל סם מיירי שעושה דרך גלות וגם לא ידע צדור רשעתם
 משמע מלשנו כאן וסם וסאר מקומות וכ"כ סר"ן : (ומקום הכעס נכנות מדרך
 האמת) כאשר יבנו צ"ס מדרך האמת וכאשר יגביר השקר על האמת : (ואנשיו) כן
 מותר לנעים על אכתי השקר : (ומקום הרצון בהפיל כל הדברים על אופניהם כאשר
 יתבאר בכל הדברים בדרך עזר וישר וא"ס איש על אופניו ועל מקומו יבא בלשון זה
 יתבאר בנזר ומגמתך : (ומי שאינו מכיר אופני עונותיו) ואתה תוכל להנחות לנזר
 עונת להשיאו ע"ס עונת לעזוב לו ותרחם עליו : (ומי שפקד עונת רב) ומי שהסיר
 ממנו עונת הרבה כגון סס"ס עשיר ועשה עני והוא צנין האמרו בתורה התאם לל
 דבר ועליו אמרו חז"ל די מחסורו אפי' סוס לרכוב ועד לרץ לפניו ומי שיש לו כו' כ"ס
 מי גדלו ועלמו עונותיו מגמולך שפין אתה הוכללגמול לו כפי עונותיו ועונותיו והסור
 הם גדולים ביותר פשיטא שאתה מחויב להיות ע"כ וספ"ל לפני הנורא ית' עונותיו רביסותהמית'
 ק"ו בעלמך אתה מחויב להיות ע"כ ועניו וספ"ל לפני הנורא ית' עונותיו רביסותהמית'
 ואין אתה יכול לגמול עליהם אפי' כמלא נימא כ"ל : (בב"ש או אז יבנע לבכם העירל
 וגו') כשילכו בגולה ומוכרחים להכניע לכל מי שעו"ש עמם קלת טובתו אז ידעו ויכירו
 ויזדקו הדין למה לא נכנעו לפני הנורא ית' כמא שכתוב תחת אשר לא עבדת את

שער עבודת האלהים

באחרית ענינך ומקום השנאה למי שעובר על רצון האלהים ועמד
 כנגד אנשי האמת והביאך אל מה שמקצין כוראך כמו שאמר (משלי
 כ"ט) עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו בה וכן שתי מדות
 הנדבות ורכילות ומקום הנדיבות לשום כל דבר במקומו ולתת לכל
 בעל מדה המורה מן הממון והחכמה כפי מה שראוי לו כמו שאמר (ס'
 ג') אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות ואמר (ס"ה') יפצו
 מעינותיך חרצה ומקום הכילות על האבירים והפתאים ומי שאינם
 מכירים את עצמם ולא ערך הטובה עליהם כמו שאמר (ס"ט') יוסר
 לך לוקח לו קלון ומכירה לרשע מומי : ואמרו ז"ל כל העושה טובה למי
 שאינו מכירה כאילו זורק אבן למרקולים וכן שתי מדות העצלה
 והחריצות ומקום השמוש בעצלה בתאוות הכחמיות אשר הנאותיהם
 חולפות מן האדם וישאר עליו חרפתם בעולם הזה ועונשם לעולם הבא
 ומקום החריצות בהנאות הרוחניות וכמעשים שמתכווני' בהם להגיע
 אל רצון האלהים ית' כמו שאמר דוד ע"ה (תהלים ק"ט) חשתי ולא
 התמהמתתי לשמור מצותיך ומא שזכרתי בשער הזה די לבחר בדרך
 הישרה ומבקש האמת לעצמו וחפץ בחכמה למענה והאל
 יפק

מרפא לנפש

ס' ונור : (באחרית ענינך שימחק צדני שספיה תיעלתך לעו"ס : (ומקום
 הכנות על האבירים כו') אע"פ שהכילות והקמנות סו"ס מדה גרוע כ"ל וכנז ר"ת
 נ"ס ס"ס וז"ל הכליות או סדומה לו מרוע הנפש כי המדה כואת השמית העושה
 כל מי שיהיה כלי לא יעשה נרקס נעתה ולא יעזור צנין כי אם נצל כרמו וכל מזה
 אשר יביר זה תועלת יעשה כמאפט ואם יכיר זה אפי' הפסד מועט מהונו יקל זה
 ויבא רחום עליה ע"ד שיתירנה ויעשה זה חרעה ופסדו כגון כו' וע"כ א"ס לכלי
 ליות עובד אלקים כשציל רוע לצנו ועינו אשר נצטיל פרוטס יתיר כל איסור וכ"ס צינו
 לניו ע"כ כי לא יסמור לא איסור ולא סיתר כלל אם לא צדנר תיעלת וע"כ תריך לעובד
 חלק ס לבל ילכוד במוקש' ככילות כי ירמא אלסיו נחלק שפתיו וירחם לו תכלי'הכחידו'
 ונשדמך לו סוס תועלת או ריוס על מנת שית' איסור או יחסור מותר יעשה וכו' ע"ס
 שסארך צדנים נמרלים : (ומי שאינם מכירים את עצמם כו') כמו שסמר לע"ל והמדה
 כפי שסירך מרת את עלמך כו' ע"ס פירושו : (ואברו חו"ל) חולין ד' קל"ג : (כל
 העושה טובה למי ס' ס' המכיר) ס' אינו מחסדס לכלים וכן כל"ס מורה לתלמיד שאינו
 כפי חוק צנין למרקולים כי זו סיה עזודתה וסם אדם זורק חנן למרקולים לצדמס
 וזככ"ס לה וסנר שסז"ס קע"ד : אע"פ כן הוא חייב מאחר שעזודתה נזק והכמירס
 עזודים ע"י עזודתס כמו סאמרו צנמ"ס פ' ד' מ"מ"ס צנינן פ"ער לפעור ע"ס : כ"ך
 סו"ס צנינן המלמד תורה לתלמיד שאינו הגון סל"ל לנד שאינו עושה נזה מזה כסאר
 ח"ה סל"ל אף גס נעכס ע"י לימודו אותו כי סו"ס יקד ד"ס ועושה צכס כל דבר רע
 וסאותן סעני'ו הספיקורס"ס וכמו סאמרו סכ"ס פ"ו יומר מכולס והדומה להם : (ומה
 שזכרתי בסערי סו"ס כו') ומקנא סאמח לעלמו) ע"ד סם אין אני לי מי לי ולמה יונס
 החדם את עצמו כי כל סיעשה סאדס עושה רק לעלמו סו"ס רע או לטוב : (וחפץ
 נחמס למענה) כלומר לסמה לעמן סחמס עלמה ולא לסוס כונס אחרת וסל"ל יפק
 סו"ס

שער עבודת האלהים

יפק אותנו אל דרבי עבודתו ברחמיו אמן :

נשלם השער השלישי • בעיה
ברפא לנפש

חמתו יולאנו אל מור הממט דאינו אל דרכי עזותו נחמנו אמן :

נשלם הסער הסלישי נעזת הס"י

שער הרביעי

בכמתון על האלהים יתברך • וזה פתח השער :

אמר המחבר מפני שקדם מאמרנו בחיוב קבלת עבודת האלהים ראיתי להביא אחריו מה שהוא צריך יותר מכל הדברים לעובד האלהים ית' והוא הכמתון עליו ככל דבריו • בעבור מה שיש בו מן התועלות הגדולות בענין התורה ובענין העולם • ותועלותיו בו בתורתו מהם מנוחת נפשו ובמתונו על אלהיו ית' כמו שהעבד הייב לבטחו על אדוניו • מפני שאם איננו בוטח באלהים כוטח בזולתו ומי שבוטח בזולת יי מסור האלהים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבטח עליו ויהיה כמי שנאמר בו (ירמיה' 3) כי שתיים רעות עשה עמי אותי עיבו מקור מים חיים לחצוב להם בורות כרות נשברים וגומר • ואמר (תהלים ק"ו) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב ואמר הכתוב (ירמיה' י"ז) ברוך הגבר אשר יבטח ביה יהיה יי מבטחו • ואמר (תהלים מ') אשרי הגבר אשר שם יי מבטחו ולא פנה אל רהבים ושמי כזב • ואמר (ירמיה' 17)

ברפא לנפש

אמר המחבר

מפני כו' (הוא הכמתון עליו יתברך בכל דבריו) ככל עניניו • בעבור מה שיש בו (ר"ל כמתון צד' יתברך תועלת גדולה • כן בענין התורה ר"ל אם רוצה אדם להתכונן וליך בדרך התורה ולסתתק בחסידות יסיה נקל לו מחמת צעמונו צד' ית' וכן מי שרודף אחר העולם ורוצה להנות מעו"ס ג"כ יסיה לו להשיגו מחמת צעמונו הטוב כ"ס : (בי שתיים רעות וגו' פי' רש"י אם המירו יי' אחס נכיוולא צד' ית' כחן רעה ועכשוו שחתי עזבו סגני מקור מים חיים ללכת אחרי ע"ז שהיא כזרות של מים מכונסים ונשגרים ונסדקים ומימיסם כנלע"צ בסדקים) כרי שמי רעות עכ"ל וסוף הענין פיסד דרעהד ומסוזהד תיחסיך ודע"וראי כי רע ומר עז"ז את ה' וזה ראי' שה' מסיר הסגחתו ממנו ומניח אותו צד' כו' : (ויבירי את כבודם וגו') ויאמר להסעידים לולי מהם צחירו וגו' : (ולא פנה אל רהבים) לפי ענין לשון המחבר צד' הספר משמע שפירושו לפי פשוטו הכל עניני קניני העו"ס ותאוותיו נקראים רהבים ש"כ נשער הפרישות פ"ב ורהבי סחורות המפסדות לטרוד לנותם צתולדות רכשוני ונשער א"ה פ"ב חדלו מסוף לעולם ולרצונו וכן נראה ש"כ פירט הפסוקים כמו ורהנס עמל ואון וכן לך והתפרסם ורהנס רעך ווולתם והדרסה תדרס :

וס

שער הבטחון

צד

(ו) ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בש"ד ורועיו ומן יי יסור לבו • ואם יבטח על חכמתו ותחבולותיו וכח גופו והשתדלותו ייגע לריק ויהלש בחו ותקצר תחבולתו מהשוגג הפצו • כמו שאמר הכתוב (פיוס ה') לובד הבטוח בערבים ואמר (תהלים ט') שבתי וראה תחת השמש כי לא לקלי' המריון ולא לגבורים המלחמה וגו' ואמר (תהלים ל"ד) כפירי רשו ורעבו דורשי יי לא יחסרו כל טוב • ואם יבטח ברוב עושרו יוסר ממנו וישאר לזולתו • כמו שאמר הכתוב (פיוס כ"ו) עשיר ישכב ולא יאסף עיניו פקה ואינו ואמר (משלי כ"ג) אל תיגע להעשיר מבינתך חדל • ואמר (סס) התעף עיניך בו ואינו וגו' ואמר (ירמיה' י"ז) בחצי ימיו יעזבו וגו' או תמנע ממנו הנאתו בו כאשר אמר החכם (קפיס') ולא ישלישנו האלהים לאכול ממנו וגו' ויהיה אצלו פקדון ששומר אותו מן הפגעים עד שיושב למי שהוא ראוי לו כמו שכתוב (סס ז') ולחוטא נתן ענין לאסוף ולכנוס לתת לטוב לפני האלהים • ואמר (פיוס כ"ו) יבין וצדיק ילבש וכסף נקי יחלוק ויאפשר שיחיה הממון סובת רעתו ואבין נפשו כמו שכתוב (הכלת ס') יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו • ומהם שהבוטח באלהים יביאנו הבטחתו עליו שלא יעבוד זולתו ושלא יקה לאיש ולא יידל לבנו אדם ולא יעבדם להתרצות אליהם ולא יחנק להם ולא יסבים עמם בבלתי עבודת האלהים ולא יפחידוהו עינים ולא יירא ממחלקותם אבל יתפשט מבגדי טובותם וטורה הודאתם וחובת תנמולם • ואם יוכיח אותם לא ייהר בכבודם ואם יכלימם לא יבוש מהם ולא ייפה להם השקר כמו שאמר הנביא (ישעי' ג') ויי אלהים יעזרו לי על כן • לא נבלתי על כן שמתי פני כחלמיש ואדע כי לא אבוש ואמר (יחזקאל ז') אל תירא מהם ומדבריהם אל תירא • ואמר (סס) מדבריהם אל תירא ובפניהם אל תחת יואמר (ירמיה' א') אל תירא מפניהם ואמר שם

ברפא לנפש

(ושם צטר ורועו) פי' רש"י כמו עזרו ות"י רוחניים : (ואמר קבלת צנתי וראה וגו') ולא נצנתי המלחמה וגם לא לחמתי לחם וגם לא לנצונים עושר : (וישאר לוולמו) וישאר כמתון לוולמו וי"ג וישאר וולמו ר"ל וישאר הוא זולת הממון (אל סוגע להעשיר וגו') וכזה סרי"ג חלשך מדלל כתיב להתעס' לעלמו א"ל להעשיר משמע לחמיס סורסיס אותו ע"כ : (יבין וצדיק ילבש) יבין רשע וצדיק ילבש והנקיים יחלוק נכסו (ולא יסכים עמם צנתי ע"ס) צדנרים סהס צנתי עזות ה' לא יסכים עמם : (ולא יפחידוהו עינים) כלומר מחמת עינים אם הם עשירים או קרונים למנות לא יפחד מפניהם ולא ירא ממחלקותם אף אם יחלוקו וירחיקו מעליו לא יירא או פי' אף אם הם יחלוקו עליו מחלוקת וקטעות לא יירא מהם מחמת סכנון לזו צנוח צד' ומה יעשה לו אדם : (אבל יתפשט מבגדי טובותם כו') ר"ל הוא רואה ועושה כל כפעולות בלא יעזר לזריות ושלא ילביס עלמו מעצות אחרים ויסיס מחוי' להסריח להודות ולנמול אותם כמו סראוי ומחוי' לגמול לעושה טוב צנוט כני"ל צסער סג' חלל הוא רואה בסס"י יעצו עמו ויודע לו לנלו : (ואם יוכיח אותם כו') כיון שאינו נכנס עמם אינו מחניף אותם כמו סחמול' כצנוות דף ק"ה מלי' דכתיב מלך נכסעט יעמיד סרן וליס סרומות יירסנסה אם דומס סדיין לנלמל' ס"ו כיון לכלוס יעמיד סרן אם דומס לכלס סמחוי' על סגרנות יירסנסה ע"כ : (ואם יכלימם כו') עיני ע"ס צנוף הסער ססליסי מצי

שם אל תחת מפניהם ואמר יחזקאל ג' בשמיר חזק מצור נתתי מצדך וגו' יומהם שהבוטח באלהי ביאהו בטחונו לפנות את לבו מעיני העול והיה לבבו לעיני העבודה והיה דומה במנוחת נפשו ורוחב לבו ומעוט דאגתו לעיני עולמו לבעל הארכימיאה והוא היודע להפך הכסף לזהב והנחשת והכדיל לכסף על ידי חכמה ומעשה ועוד כי הבוטח באלהים יש לו עליו יתרון בעשרה דברים :

תחלתם שבעל הבימיאה צריך לדברים מיוחדים למלאכה לא יגמור לו דבר זולתם ולא ימצאם בכל עת ובכל מקום והבוטח באלהים טרפו מוכסח לו מכל סיבה מסיבות העולם כמו שאמר הכתי (דנ"ג ס') למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יהיה האדם וגו' כי הסיבות עם העורבים ועם האשה האלמנה ועונת רצפים וצפחת המים ודבר עובדיהו עם הנביאים שאמר (מל"ג ס') ואחביא מנביאי יי מאה איש חמישים חמישים איש במערה ואכלכלם לחם ומים ואמר (תפ"ג ל"ד) כפירים רשו ורעבו ודורשי יי לא וחסרו כל טוב ואמר (ס"ג) יראו את יי קדושו כי אין מחסור ליריאי :

והשני כי בעל הבימיאה צריך למעשים ולבלאכות לא ישלם לו הפני זולתם ואפשר שימיתו ריחמושעשנמי עם התמדת העבודה ואורך הניגיה בהם לילה ויומם והבוטח באל כבטחה מהפנעים ולבו בטוח במציא הרעות וכל אשר יבאנו מאת האלהים יהיה לו לששון ולשמחה וטרפו בא אליו במנוחה והשקט ושליו כמו שכתוב (ס"ג כ"ג) כנאות דשא ריבויני על מי מנוחות ינהלני :

והשלישי כי בעל הבימיאה אינו מאמין על סודו זולתו מיראתו על נפשו והבוטח באלהים אינו רוא משום אדם בבטחונו אבל הוא מתפאר בו כמו ש' דוד המלך ע"ה (ס"ג ל"ג) באלהים כטחתי לא אוריא מה יעשה אדם לי :

והרביעי כי בעל הבימיאה אינו נמלט מחזמון מהזהב והכסף הרב לעת צרכו או שלא יזמין מהם כלום אלא כפי שישפיק לזמן מועט ואם יזמין ממנו הרבה יהיה כל ימיו מפחד על נפשו שלא יאבד ממנו בעיני סיבות הבירה ולא ישקוט לבו ולא תנח נפשו מפחדו עליו מהמלך

מרפא לנפש

מחי יוכל הכלים ז"ה : (ומהם כו' ומעוט דאגתו לעיני עולמו) כי עיקר נגלות דעת האדם מלמוד הסוד והעבודה הוא שדואג ממיד על האחים ועל הכלכל האין יבא לו ועי' מה אצל מי שטעות נס' ימעט דאגתו וזה וירגה דאגתו בעבודתו ית' וסוף מנוחת לבו כמו נעל האלכמיאה ועוד כו' :

תחילתם צריך לדברים מיוחדים דסיניו עפריות ומטעריים וכלים הארכים לו למלאכתו וחס אינם צידו לא יוכל לעשות סוס דגז :

והשלישי (אינו מאמין על סודו זולתו) ר"ל אינו מאין נגלות סוד מלאכתו לזולתו לאחרים מחמת יראתו כלומר אינו מאמין זולתו על סודו :

והרביעי כו' (אינו נמלט כו') ר"ל לא ימלט מאתה מסתי אלה או שיזמין הרבה לזמן מרוכז או לא וצין כך וצין כך הוא דואג ממיד אצל הנוטח כו' תחת

מהמלך והעם יואם לא יזמין מהם אלא למלאכת מחסורו זמן מועט אפשר שיבצר ממנו המעשה בעת הצורך הגדול אליו מפני המנע סיבות מסיבותיו ממנו והבוטח באלהים בטחונו חזק באלהי שיריף אותו ורצונו בעת שירצה ובמקום שירצה כאשר שיריף העובר ברחם אמו והאפרוח בתוך הביצה ואשר אין בה מקום מפולש להכנס אליו ממנה דבר מחוצה והעוף באויר והדגים במים והנמלה הקטנה עם הלישתה ויבצר המרף מהארי עם תקפו בקצת הימים כמו שנאמר (ל"ד) כפירים רשו ורעבו וגו' ואמר (מס"ג י') לא ירעיב יי נפש צדיק וגו' ואמר (תפ"ג ל"ז) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק געזב ורעו מכקש להם :

והחמישי שבעל הבימיאה תחת יראה ופחד על מלאכתו מן המלך ועד הקטן שבעם והבוטח באלהים יראוהו המלכים ונכבדו בני אדם אף החיות והאבנים מןקשים רצונו כמו שנא' במזמור יושב בסתר עליון (ס"ג ל"ג) עד אחריתו ואומר (ל"ג ס') בשש צרות יצילך ובשבע לא יגע כך רע ברעב פדך ממות עד סוף העיני :

והששי שבעל הבימיאה אינו בטוח מהחליים והמדויים שמערכבין עליו שמתנו בעשרו ואינם מניחין אותו ליהנות ממה שיש לו ולא להתענג כמה שהשיגה ידו והבוטח ביי בטוח מן המדויים והחליים אלא על דרך הכפרה או על דרך התמורה כמו שכתוב (ס"ג ע"ג) מ' אייעפו נערים ויגעו ובחורים כשול ישלוי ואמר (ס"ג קו"י) יהליפו כח וגו' ואמר (תפ"ג ל"ז) כי רועות רשעים תשברנה וגו' :

והשביעי שבעל הבימיאה אפשר שלא יגיע אל מזונו כמה שיש אצלו מן הזהב והכסף מפני שלא יהיה האוכל נמצא בעירו בקצת העתים כמו שכתוב (יחזקאל ז') כספם בחוצות ישליכו ואמר (לפ"ג ס') גם כספם גם זהבם לא יוכל להצילם והבוטח ביי לא יבצר ממנו מזונו בכל עת ובכל מקום עד סוף ימיו כמו ש' (ל"ג ס') ברעב פדך ממות וגו' ואמר (תפ"ג ל"ג) רועי לא אחסר וגו' ואמר (ס"ג ל"ז) לא יבושו בעת רעה ובימי רעבון ישבעו :

והשמיני שבעל הבימיאה אינו מתעכב בשום מקום מיראתו שמא יתגלה סודו והבוטח באלהים בבטחה בארצו ובמנוחת נפש במקומו כמו שכתוב (ס"ג) במה ביי ועשה טוב שבון ארץ ורעה אמונה ואמר (ס"ג) צדיקים ירשו ארץ וישכנו לעד עליה :

והתשיעי שבעל הבימיאה לא תלונו הרביה (ס"ג כתיאסה) שלו באחריתו ולא ישג בה זולת הבטחון מן הריש והצורך לבני אדם והבוטח ביי ליונו נמול בטחונו בעולם הזה ולע"ה כמ"ש הבוטח

מרפא לנפש

והחמישי תחת יראה ופחד כמו א' תירא ולא תחת ר"ל שהוא מפחד ממיד מחמת מלאכתו שלא יגלה למך ולמוסלי :

והששי כו' (אלא ע"ד כספר) או שימכרו עונותיו צמדיים הכלים עליו (או ע"ד התמורה) הס יסורין של אהנס כדי להטינו נאחרית יוסר כמו שית' נחשון כו' ע"ס :

שער הבטחון

סס ל"ג והבוטח ב"י חמד יסובבנו ואמר (סס ל"ח) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' :

והעשירי שבעל הכימ"א אם יודע ענינו תהיה סיבת מותו מפני שמה שהוא משתדל י"י וטורח בו הפך הנהגת העולם ומנהיג הכל ישרים עליו מי שימיתו - כשאינו יודע להעלים את סודו והבוטח ב"י כאשר יודע בטחונו יגדל בעיני הכריות ויכבדוהו בני אדם ויתכרו בקרבתו ובראייתו ויהיה גורם לתקנת עירו ולרחות הפגעים מעל אנשי מקומו כמו שכתוב (משל"י) וצדיק יסוד עולם ובענין לוט בצוער : ומתועלות הבטחון ב"י בענין התורה כי הבוטח ב"י אם הוא בעל ממוץ ימרה להוציא טובות האלהים והובות בני אדם ממנו כנפש חפצה ורוח נדיבה - ואם איננו בעל ממוץ יראה כי חסרון הממוץ טובה מטיבות המקום עליו - מפני שנסתלקו מעליו החובות שהוא חייב בהם לאלהים ולבני אדם בעבורו - ומעוט טרדת לבו בשמירתו והנהגתו כמו שנאמר על אחד מן החסידים שהיה אומר המקום יצילנו מפני הנפש - אמרו לו מה הוא פזור הנפש - אמר שיהיה לי ממוץ בראש כל נהר ובראש כל קריה והוא מה שאמרו ז"ל מרבה נכסים מרבה דאגה - ואמרו איזהו עשיר השבח בהלוקו - ומתה כי הבוטח ב"י לא ימנעו רב הממוץ מבטחו ב"י בפני שאיננו סומך על הממוץ - והוא בעיניו כפקדון צוה להשתמש בו על פנים מיוחדים ובענינים מיוחדים לזמן קצוב ואם יתמיד קיומו אצלו לא יבעט בעבורו - ולא יזכור טובתו למי שצוה לתת לו

מרפא לנפש

והעשירי (אם יודע ענינו) ר"ל אם נתלה ענינו כו' : ומנהיג כו' כשאנו יודע להעלים את סודו) הוא ע"ד מ"ש חז"ל שלטס הדגים זמנידים עונותיו של אדם כו' הרי לפניך אם אינו עומד במקום סכנה ויכול להנצל פי' עדיין לא הגיע זמנו להפריע מעונו אבל אם מתראה לפני המשמית יאסף עם החטאים כו' הוא צעוק רמיה כל זמן שיוכל להעלים את סודו עדיין לא הגיע זמנו והפטר שיעל עוד יואריך ברמייתו כמו כל עושה עולה אבל כשאנו יודע להעלים את סודו אז ימלא צע"ה מקום לגנות חונו כך שמעתי מפרשים ועיין צמ"ס שומר אמונים דבריהם טעם ואני פרשתי שמנהיג הכל כו' ר"ל ה"ש שהוא מנהיג הכל משליט עליו טעם ויכול להעלים את סודו כדי שימיתוהו כי נא ק"ו וס' חפץ נמיתוהו אבל כל זמן שאין ה' חפץ נמיתו עדיין ויכל להעלים עשירות את סודו וכ"כ בר"כ ועוד שמעתי שמנהיג הכל קאי על מלך וטעם המדינות שהוא יטיל עליו כו' ובסודו יצטר : (והבוטח צה' כאשר יתגלה בטחונו כו' ויתכרו בקרבתו ובראייתו) כל מי שהוא הצדיק ויתקרב אליו מתנזר כמו סודו מענין חיוץ קבלת פני רבו ברגל ובשפתו ועיין צמ"ה חמד לנדרים - (כמ"ש וצדיק יסוד עולם) ואח"כ כל העולם גיוון בשביל מנוח בני וכוונת צום נמלא נגמ' הרבה : (ואם איננו בעל ממוץ יראה כו') ר"ל יראה וישים אל לבו כי כו' : מפזר הרפס בהתפור הממוץ נראש כל נהר וכל קרי' התפור מחשבות הנפש לדאוג תמיד על כל המקומות האלה והקדמות מוציאין את האדם מהעושה ומעושה - ועסה כי הצוער צה' כו' מנוחה צה' כי אין צמחוני על הממוץ שיש לו רק עיקר בטחונו על ה' - זום להסתמך צו ר"ל כמי שהוא מצוה ועושה בפקדון אחרים שיסתמך צו כך וכך - ולא יעט צערו ע"י וישאן יסורין וינעט

שער הבטחון

לו ממנו ולא יבקש עליו נמול הודאה ושכח אבל הוא מודה לבוראו ית' אשר שמוהו סכה למובתו - ואם יאבד הממוץ ממנו לא ידאג ולא יאכל להסרינו אך הוא מודה לאלהיו בקדומו פקדונו מאתו - כאשר הודה לו בנתינתו לו - וישמח בחלקו ואינו מבקש חיוץ זולתו ולא יתמודד אדם בממונו כמו שאמר החכם (סס י"ג) צדיק אוכל לשובע נפשו :

אך תועלת הבטחון בעולם - מהם מנוחת הלב מן הדאגות העולמיות והשלוח מנגדוד הנפש וצ"ערה להכרוץ תאוותיה הגופיות - והוא בהשקט ובכמחה ובשלוח בעולם הזה כמו שכתוב (י"מ י"ז) בדרך הנבר אשר יבטח ב"י והיה י"י מבטחו - ואמר (סס) והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו וגו' : ומהם מנוחת הנפש מלכת בדרכים הרחוקים אשר היא מללה הגופות וממחרת השלמת ימי החיים כמ"ש (ספ"ס ק"ג) ענה בדרך כתי קצר ימי - ונאמר על אחד מן הפרושים כי הלך אל ארץ רחוקה לבקש חטף בתחלת פרישותו ופגע אדם אחד מעובדי הצורה בעיר אשר הלך אליה יאמר לו הפרוש כמה אתם כבלי הערוך וכעוטה ההבנ' בעבודתך לצירות - א ל האמנושי ומה אתה עובדי אמר לו הפרוש אני עובד הבורא היכול המכלכל הא' הכמריף אשר אין כמותו אמר יו האמנושי פעלך סותר את דבריך אמר לו הפרוש והאין אמר לו אילו היה מה שאמרת אמת היה מטריף בעירך כמו שהמריףך הנה ולא היית מורה לבא אל ארץ רחוקה בזאת - ונפקה טענת הפרוש ושכ לארצו וקבל הפרישות מן העת ההיא ולא יצא מעירו אח"כ ומהם מנוחת הנפש והנהיג מן המעשים הקשים והמלאכות המגיעות את הגופו ועוזב עבודת המלכים וחקיהם וחתום אנשיהם והבוטח ב"י הוא תובע מטיבות חטף מה שיש בו יותר מנוחה לגופו ושם טוב לו ובנאי ללבו ומה שהוא מפי' יותר לחובות תורתו עם יתר אמונתו כי הסיבה לא תוסף לו בחקו ולא תחסרהו ממנו מאומה אלא בגזרת האלהים ית' כמו שאמר (סס ע"ג) כי לא ממוצא וממזערב ולא ממדבר הרים - כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים - ואמר (סס כ"ג) כנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני - ומהם מעוט צער נפשו במסחר אם יתעכב אצלו פרקמטיא

מרפא לנפש

וינעט למי טעם לתת לו ממנו ר"ל למי טעם סכ"ל לתת מהונו דהיינו לעני ולציון כו' רק הוא מודע ומשנה להש"י אשר עשאו אפוערופם על העניים כמ"ש אל תגזל דל כי דל הוא סהוא כפול רק הפי' דל יך שהוא דל ואתה העשיר ומה תעשה אם ה"י לספק א"כ למס תגזול את שלו שנידך ולכך אמרו צדיק דצי' סכרסק המעולה המללה ממיסה משונה טאין סתוה והמקבל יודעין זה את זה ע"ס - ואינו מנקה חיוץ זולתו טיה' למצירו חיוץ כי אין אדם נוגע במס שמוכן למצירו :

שער הבטחון

פרקמטיא או אם לא יוכל לגבות חובו או אם יפגעהו חולי בגופו • מפני שהוא ידע כי הבורא ית' מתקן ענינו יותר ממנו ובוחר לו טוב יותר ממה שהוא בחר לעצמו כמו שאמר (סס ס"ג) אך לאלהים דומי נפשי כי ממנו תקותי • ומהם שמחתו ככל ענין שיעיתקוהו אליו ואם יהיה כנגד טבעו עניניו בטחונו באלהי שלא יעשה לו אלא הטוב לו ככל ענין כאשר תעשה האם החומלת לבנה ברחיטתו והתולתו וקשירתו והרתתו על כרהו כמו שאמר דוד ע"ה (סס ק"ט) אלא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי • וכיון שבארתי מתועלות הבטחון באלהים • והנאותיו • בתורה ובעולם • מה שנזדמן לי • אבאר עתה מענין הבטחון שבעה דברים • אחד מהם מה הוא הבטחון • והשני בכיבות הבטחון על הברואים • והשלישי בכאור ההקדמות אשר כעבורם יתחייב הבטחון באלהים • והיוב העסק פסיכות • והרביעי בכאור הדברים אשר בהם יהיה הבטחון והיוב שבהו וגנותו בהם • והחמישי בהפרש שיש בין עסק הבוטח באלהים פסיכות הטורף ובין עסק מי שאינו בוטח באלהים בהם • והששי בכאור אופני חיוב גנות דעת האומרים כבאריכות התאוות בעולם ומיחללים נפשותם בקבלת עבודת האלהים כשיגיעו להפצם בו והם בעלי המשכונות • והשביעי במפסידי הבטחון באלהים • וכל מה שצריך לדבר בענין הבטחון ולקצר בחלקיו •

פרק א

אך מהות הבטחון היא מנוחת נפש הבוטח • ושיהיה לבו כבויך על מי שבטח עליו • שיעשה הטוב והנכון לו • בענין אשר יבטח עליו • כפי יכלתו ודעתו כמה שמפיק טובתו • אבל העיקר אשר בעבורו יהיה הבטחון מן הבוטח ואם יפקד לא ימצא הבטחון • הוא שיהיה לבו בטוח במי שיבטח בו שיקיים מה שאמר ויעשה מה שערב ויחשוב

מרפא לנפש

ע"ס • (במסחר אם יתענז אלנו) מחורס שאינו יכול למכרס מסרה • (או פרקמטי') סתמיל צמ"ט ואינו יכול לגמור ככל זה אינו מאכר דואג עליו : (בכיבות סנטחון על הברואים) כמו שיתבאר בפ"ג ור"ל אם ימלאו אותן מידות שזכר סם אפילו צלום ג"כ ה"ס ראו לנטוח זו כמו שיתבאר סם • (והיוב סתמו וגנותו צסס כי יס מהנטחון שיסונח האדם אל צועת צס' דסיינו צעני' גופו ופחיתו ויס מהנטחון ססוא גנאי לנטוח על ה' דהיינו אל יס צעט צעשיות המלות כי צוה סנחירה צידי האדם או שיצטח טראוי סוא לגמול טוב צעו"ס או צעולס סנא מחמת מעשיו כמו שיתבאר כל זה צפי' חלק ה' וסח' ע"ס • (והששי חיוב גנות דעת כו') א"ך ראו לגנות דעת סחושנים סירארכו סחוחסם צעולס וסח"כ יתחילו לפרוע טונות ה' ולעניוד ענדתו וססס כח צעלי מסכנות סתחלה רואיס ליקח מסכח מהאל יסנוד וסמר כך רואיס לסלמו צענדוסם כמו שיתבאר סוף פ"ה סמנאר פני טעוחס מסנעס פניס יסריס ע"ס :

פרק א

אך מהות סנטחון) מס סוא סנטחון וסמר ססיא מנוחת סנפס כו' • (ודעתו מס סקפיק טונתו) וגס מי סנטחון זו יודע מס ססוא טונ לוס סנוטח • (אבל סעיקר כו' וסס יפקוד כו') אם וסמר דנר זה אינ צועמין צו (הוא ססיס כו') ר"ל סלל לנד סמקייס מס ססנטיחוא אלל חף גס טיעסס עמו עוצות חף סלל סנטיחוא וול ה"י מיינ לו רק נחמדו ועונו דל"כ יסי' לצו נוקסו חמיד סמס

שער הבטחון

ויחשוב עליו הטוב כמה שלא התנה לו ולא ערב עשותו • שיעשה נדבה וחסד :

פרק ב

אך הפיכות אשר בהן יתכן הבטחון מהבוטח על הברואים הן שבע :

אחת מהן הרחמים והחמלה והאהבה • כי האדם כשהוא יודע כחבירו שהוא מרחם וחומל עליו יבטח בו ותנוח נפשו עליו ככל מה שימריחחו מעניניו :

והשנית שיהיה יודע בו • עם אהבתו • שאינו מתעלם ממנו ולא מתעצל בחפצו אבל הוא יודע בו שהוא משתדל ומסכים לעשותו • כי אם לא יתברר לו ממנו כל זה לא יהיה בטחונו עליו שלם מפני שהוא יודע התעלמותו • ורפיונו בחפצו • וכאשר יתקצו לבוטח ממנו שבטח בו שתי מדות אלה • גודל רחמנותו עליו • ורוב השגחתו על עניניו • יבטח בו מבלי ספק :

והשלישית שיהיה חזק לא ינוצח כאשר הוא חפץ ולא ימנעהו מונע מעשות בקשת הבוטח • כי אם יהיה חלש לא ישלם הבטחון עליו אע"פ שנתברר שהוא מרחם ומשגיח • מפני המנע דברים ממנו ברוב הענינים • וכאשר יתקצו בו שלש המדות האלה יהיה הבטחון עליו יותר ראוי :

והרביעית שיהיה יודע באופני תועלת הבוטח עליו ולא יעלם ממנו כי שהוא טוב לו כנסתר ובנראה ומה שייטב בו ענינו • כי אם לא ידע כל זה לא תנוחנפש הבוטח עליו • וכאשר יתקצו לו • בו • דעתו בתועלותיו • ויכלתו בהם • ורוב השגחתו עליהם • והכלתו עליו יחזק בטחונו בו מבלי ספק :

והחמישית שיהיה מתיחד בהנהגת הבוטח עליו מתהלת היותו וגדולתו וינקותו ונערותו ובהרותו וישישותו וקנותו עד תכלית ענינו • וכשיתברר כל זה ממנו לבוטח • יתחייב שתנוח נפשו עליו וישען אליו כעבור מה שקדם לו עליו מן הטובות העודפות והתועלות המתמידות ויהיה זה מחייב הזקת בטחונו בו • והששית שיהיה ענין הבוטח מסור בידו ולא יוכל אדמלהיקו ולהועילו ולא להטיב אליו ולא לדחות נזק מעליו זולתו • כעבר האסור אשר הוא בבית הבור ברשות אדונו • וכשהיה הבוטח ברשות מי שבטח

מרפא לנפש

סמא איני ראו לטנו' ססס ויניח מלנטוח עליו : (ברואים) סס ימלא ססנעה מדות סאלס צרס ראו ג"כ לנטוח עליוס כמו סיתנאר • (ולא מתעל' נחפלו) וזה סנוטחין צו אינו מתעלל מס סחפן וס סנוטח עליו :

פרק ב על

והחמישית שיהיה מתימד צססכפ סאדס כו') ר"ל ססוא יחיד צססכנחו וזין עוד סמר סעסס עמו טונס מעולס רק זה צצטח עליו : והששית שיהיה ענין כו') כ"ס לא יתנר לו ססוא צידו וצרכו לצדו אי יסיס צסחוונו על סחריס ג"כ מאחר סיס צידס לסועילו ג"כ כמו סמסיס צמק ג' צמשיס כ"י סענדר כשי"ה לו יותר מלדון סמר כו' ע"ס : וכסציעת כד

שער הבטחון

שבטח עליו על הענין הזה יהיה יותר ראוי לבטוח עליו :

והשביעית שיהיה מי שבטח עליו בתכלית הנדיבות והחסד למי שראוי לו ולמי שאינו ראוי לו ותהיה נדיבותו מתמדת וחסדו נמשך לא יכרת ולא יפסק ומי שנקצו בו כל המדות האלה עם כל מה שזכרנו קודם לזה נשלמו תנאי הבטחון בו והתחייב היודע זה ממנו לבטוח בו ושתגוה נפשו עליו בגלויו ובנסתרו בלבו ובאבריו ולהמסר אליו ולרצות כגזרותיו ולדון אותו לטוב בכל דיניו ומפעליו ובכאשר נחקור על אלה השבעה תנאים לא נמצאם כלל בכרואים ונמצאם כלם בכורא יתעלה . שהוא מרחם על כריותיו כמו שכתוב (תהלים ק"ג) רחום וחנון יי וגו' . ואמר (ינס ד') ואני לא אחוס על גינוה העיר הגדולה וגו' . ושאינו מתעלם כמו שכתוב (תהלים ק"ט) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ושהוא חכם . ולא ינוצח . כמו שכתוב (אינ ע') חכם לב ואמיץ כח מי הקשת אליו וישלם . ואמר (ר"ס ס' כ"ט) לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והניצח והחוד וגו' . ובתיב (לפנים ג') ויי אלהי בקרבך גבור וישעי . ושהוא מתייחד בהנהגת האדם מתחלת ענינו והתחלת גדולתו כמו שכתוב (דברים ל"ג) הלא הוא אביך קנך הוא עשך ויכוונך . ואמר (תהלים ע"ב) עליך נסמכתי מבטן ממעי אמי אתה גוי . ואמר (איוב י') הלא כחלב תתיכני ובגבינה תקפיאני ושאר הענין ושתועלתו והיזקו אינם ברשות אדם כי אם ביד הכורא יתעלה לבדו כמו שנאמר (מ"כ ג') מי זה אבר ורתי ד' לא צוה מפי עליון לא תצא הרעות והטוב . ואמר (ישעיה מ') יבש הצר ובל ציץ ודבר אלהינו קום לעולם ואמר (סס) אכן הציר העם . וכבר התברר הענין הזה במאמר השלישי מן הספר הזה כמה שיש בו די . ושנדיבתו כוללת וחסדו טובב כמו שכתוב (תהלים קמ"ה) טוב יי לכל ורחמי על כל מעשיו ופיר (סס קל"ו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו . ואמר (סס קמ"ו) ופתח את ידך ומשביע לכל חי רצון . והשכל גזור . בהקבץ אלה השבעה ענינים בכורא יתברך מבולתי הנבראים . לכן הכאתי אלו הפסוקים מן הכתוב לזכרון

ברפא לנפש

והשביעית שיהיה כו' (דל"כ יתאס מעוזות סגורא אס יסתפ' האס ראוי לזה וימעט נפשו צד' ית' וזוה יתרחק מס' ומתורתו רק תחזו סס' מעט לרעים ולטובים כמו שתכזו ורמזו על כל מעשיו וזוה יתקבז אל ה' ויעשה הטובה סיה' ראוי לטובה ועיין ג' בסקדמה הרביעית סס מנזאר דגר זה דהיינו של ימרוד צמד ונמעל וינצח על ה' סזכו נגר הסכל ע"ס . ומי שתקננו כו' פס כל מה שזכרנו קודם לזה) נפ"א ובהקדמה . (בשהוא חכם לא ינוצח) אפשר שהוא ע"ס ונ"ל שהוא חזק לא ינוצח : (וישקווא מתמיד כו') כלן חסר סרלי' על הרביעי סיה' יודע צלופני תועלת כו' ואפשר שהפני סדגר זה הוא מוסכל שאין סוס נגד יודע צתועלת חזירו צלתי סיה' לגדו אין לריך לזה רחיס מסכתוני ולקמן נפ"א מניא רחיס לזה צמה סתנז וססי כי סגורא ית' לא יעלמו וסדין נותן זה כו' ע"ס ואפשר סוס כלן נמעט צסעתקס או צדפים . וסרינ כנז וסוהו חסס ולא ינועל סס סני דגריס סדי' וסני ועל זה מניא רחיס על סהיסס חסס לנז ואמיץ כח וגו' : (והשכל גזור כו' לכן הנאתי אלו פסוקים) ר"ל מה שנהאתי אלו פסוקים ולא הנאתי

שער הבטחון

לזכרון בלבד . וכאשר יתברר זה לאדם ויתחזק הכרתו נאמתת חכר הכורא יבטח בו וימסר אליו ויניח הנהגתו עליו ולא יחשדוהו כדניו ולא יתקצו על בחירתו לו כמו שאמר דוד ע"ה (סס ק"ז) כים ישועות אשא ובשם יי אקרא . ואמר (סס) צרה ויוגן אמצא ובשם יי אקרא : **פרק ג** אך ההקדמות אשר בכרוין ואמתתן ישלם לאדם הבטחון באלהים הן המש :

אחת מהן שיאמיץ ויתברר אצלו התקצות השבעה ענינים באלהים אשר בהתקצצם במי שבוטחין בו יתכן לבטוח לבטוח עליו . וכבר זכרתים והעירותי עליהן כמה שנזדמן לי מן הכתוב . והם הראשון שהבזרא ית' מרחם על האדם יותר מכל מרחם וכל רחמים והמלה שנינו מוזלתו עליו . כלם הם מרחמי האל והולתו כמו שאמר הכתוב (דברים י"ג) ונתן לך רחמים ורחמך והרבה . והשני כי הכורא יתעלה לא יעלמו ממנו אופני תועלו' האד' והדין נותן זה מפני שהוא אחד ממועשיו ואין מי שיוודע באופני תקנות העשוי והפסדו ובפגעים המשיגים אותו ובאופני מחלתו וארובתו יותר מעושהו : ואם יהיה זה נמצא בעושים מבני אדם אשר לא יחדשו במעשיהם זולתי צורה מקרית אך השורש והצורה עצמית אין להם בהם שום תחבולה ולא יכולת להרשם . ואשר חדש שרש האדם וצורתו ותכונתו וסדר חבורו הוא החכם היודע בעיני תועלתו ונזקיו והטוב לו בעולמו ואחריתו בלי ספק כמו שכתוב (ישעי מ"ס) אני יי אלהיך מלמדך להועיל מדרייך כדרך תלך . ואמר (משלינ') מי את אשר יאהב יי וכיה וגו' : והשלישי כי הכורא ית' חזק מכל חזק ודברו נגזר מכל דבר ואין משיב את דינו כמ"ש (תהל ס קע"ו) כל אשר הפץ עשה : ואמר (ישעיה נ"ס) כן יהיה דברי אשר יצא מפי לא ישוב אלי ריקם וגו' : והרביעי כי היא משגיח על הנהגת בני אדם כלם לא ירחם ולא יתעלם מהם ולא יסתר ממנו דבר מהם מקמגם ועד גדולם ולא ישיחהו דבר את דבר כמ"ש (סס מ') למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מיי ומאלהי משפטי יעבורי ואמר (סס) הלא ידעת אם לא שמעת אלהי עולמי בור' קצו הארץ לא יעפולא יגע איחקהר לתבונתו והחבישי

ברפא לנפש

סנאתי עוד כמה וכמה פסוקים כאלה סמוריס סהמד' סלה נמלסס צנורא לגדו רק סס"ל להניאס כלס מפני סדגר זה הוא מוסכל וס"ל סוס רחיס ססכתונס סך מס סהנאתי סססוקיס מלו הוא רק לזכרון דגריס : **פרק ג** (ובל רחמיס וממלה כו') להנין דגר זה עיין לקמן מ"ס צפ"ד . (והשני כי סגורא ית' לא יעלמו כו') היינו סרביעי' סזכר לעיל צפ"ג וכלן לא סזכירס סססר דלעיל ואין מוקוס ומלומר צדגריס סלול . (ואם יס"ס נמלל זה צעוסיס מניא כו') ר"ל אס צעל מלכס מניא יודע תקנת מלכתו והפסדו סע"פ סלה יחדסו צמעסיסס זלמי לזיס מקרית סהנגר אס יס נידו עמיס יוכל לעשות ממנו כסא וסולחן וכן כל סלר מלכות אכל אס אין לו עלמית סדגי איד וכל למדס סתמו וסל לז זה יודע כל צעל מלכס תקנת מלכתו וסססידו . (ואשר מדס סרס סלסדס כו') ועספס קח כ"ס וק"ו סססי' ססוה מדס סרסי סלסדס ולורתו הכל יס מלין פשיטת סהוה סחכס היודע צענינו ס עלת סלסדס כו' : (ודברו ננו מכל דגר) גירמס

והחמישי שאין ביד אחד מהברואים להועיל את נפשו ולא להזיק ולא לזולתו כי אם ברשות הבורא ית' כי העבד בשיהיה לו יותר מאדון אחד ויהיה כל אחד מהם יכול להועילו לא יתכן לו לבטוח על אחד מהם מפני שמקוה התועלת מכל אחד מהם ואם יהיה אחד מהם יכול על הגדלתו יותר משאריתם יהיה הזיק בטחונו בו כפי יכלתו אף על פי שהוא בטוח בשאריתם ואם לא יוכל להועילו ולהזיקו כי אם אחד מהם בלבד על כרחו יבטח עליו לברו מפני שאינו מקוה תועלת מזולתו וכן כשיגיש האדם שלא יועילנו ולא יזיקנו אחד מהנבראים אלא ברשות הבורא יתעלה ישוב לבו מיראתם ותקותם ויבטח על הבורא לברו כמו שכתוב (תהלים קמ"ז) אל תבטחו בנדיבים בכך אדם שאין לו תועלה והששי שידע רב טוב האלהים על האדם ומה שהתחיל אותו בו מרוב החמד והטובה מבלי שיהיה ראוי אצלו לבך ולא לצורך שיהיה אליו אך נדבה וטובה וחמד כאשר ביארנו בשער הבחינה מן הספר הזה וכמו שאמר דוד ע"ה (סס מ') רבות עשית אתה יי אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה וארברה עצמו מספר והשביעי שיתברך אצלו כי יש לבלוזהויות שבעולם הזה מעצמומקרה גבול ידוע ולא יוסף ולא יגרע על מה שגזר הבורא יתעלה בכמותו ואיכותו וזמנו ומקומו אין מרבה למה שגזר במעוטו ולא ממעט מה שגזר ברבותו ולא מאחר למה שגזר להקדימו ולא מקדים למה שגזר לאחוריו ומה שיהי מן הדברים על הדרך הזה הוא הנגזר אשר קדם בתחלת הידיעה אלא שלכל הנזרות הקדמות בידיעת הבורא סיבות ולסיבות סיבות ומי שאינו

ברפא לנפש

וגזירתו יותר חזק מכל דבר והחמישית שאין ציד א' מהצדדים לטועיל את נפשו ופת עלמו (ולא להזיק להזיק עלמו (ולא לזולתו) וכן לא יוכל הוא לטועיל ולהזיק לאחר כ"א ברשות הבורא ית' (ואם יסיה א' מהם יכול) ר"ל לטועיל להעזר (על הגדלתו) מחמת גדולתו וזוהי יותר מאדון סאחר צודאלי יהיה חזק בטחונו בו כו' (והששית שידע האדם כו') היא השביעית דפ"ב (והשביעית) היא החמישית דפ"ב (עצם ומקרה) כבר פתחנו אותם בשער סיחוד צלר טיעז שהם כוללים כל הנזירות והזירות שעולם ואמר טיעז להם גזול ידוע שגזר על כל א' מהם יהיה כך וזה יהיה כך והכל בהשגחה פריעת (בכמותו) ר"ל כמה שנים יהיה (ואיכותו) אך יהיה קצו או ארוך וכדומה (וזמנו) וצדאיה זמן יהיה (ובמקומו) וצדאיה מקום יהיה וכל הדומה לזה שהם הכל צדי שמים חזן מיראת שמים (אין מרצה) אפיין טיובל לצדנות ולדבר שגזר עליו להיות מועט סזנכני חייו או צפרנסתו צל עמקין ולא ממשע כו' (ולא מאחר למה שהקדימו) אם נגזר זה הדבר יב' כך וכן תיכף יהיה אם ומה והאדם רוצה לאחור לזמן מרובה אין מי טיובל לסנות הגזירה וכן להפך ולא מקדים כו' (ובמה שיהיה מן הדברים על הדרך הזה כו') ר"ל אם ירחם האדם שיתחדשו ויתהוו דבר' חדשים או זרים צעול למשל זה (נתעשר זה נעשה עני או כיוצא אל תתמה על הספן ותאמר שדבר' מקרה הוא או מחמת חזק השתדלותו או רפיונו גרמה להם כי הכל הוא גזירה מלפניו רק שיהיה הרבה שלוחים למקום והם הסיבות והמאזנים שנסם ועל ידיהם נגזר כל דבר לסיבות גזירות המג' הקצ"ה אלז אין צמינות שום נח להרבות או למעט כאשר נראה בנגררים כצדאיה ס' להרבות

שאינו מכין עניני העולם הישוב כי הסיבה המתחדשת מחייבת שנוי הענינים והתהפכותם מענין אל ענין והסיבה חלושה וקלה מהחיות ממנה שנוי או חלוקה בעצמה באשר נראה הנגריר האחד מן החמדת מצמיח שלש מאות שבלים וככל שכולת שלשים נגררים ויהיה הנגריר האחד סיבה לעשרת אלפים או קרוב להם היעלם כי כח הנגריר הלויש מעשות כמות זה וכן שאר הנגררים הנזרעים והנזועים וכן נאמר בהיות האדם ושאר החיים מטפת הזרע וכמו כן היות הדג הגדול מביצת הדג עם קטנותה וטירת הנפש לחקרים מה שאיחר הבורא יתעלה ולאחר מה שחקרים להרבות מה שהמעט ולהמעט מה שהרבה מקניני העולם מבלי שכך אל קיום מצות עבודתו וקבל תורתו חלישות החברה כאמת ידיעתו וסכלות מהבין טובות הנחתו וכבר רמז החכם אל הענין הזה באמרו (קהלת ג') לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים ואחר כך זכר מהם שמנה ועשרים ענינים והוא מה שאמר עת ללדת ועת למות וגו' עד אמרו עת מלחמה ועת שלום ואמר (טס ט') כי עת ופגע יקרה את כלם ואמר (טס ס') כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם והליכות דיני הבורא יתעלה יותר נעלמות ועמוקות ועליונות מהגניע אל ידיעת חלקיהם כל שבן כללם וכבר אמר הכתוב (ישעיה נ"ה) כי גבוה שמים מארץ כן גבוה דרכי מדרכיהם ומחשבותי ממשחבותיהם :

והקדמה השנית שידע ויתברך אצלו כי הבורא יתברך משקף עליו ואין נעלם ממנו נגלהו ונסתרו וצפנו וגיראיו ואם כשהינו

ברפא לנפש

לכרבות זרעו של א' הנאמית תזואתו צדרכ מרונס ומגרר א' ימאל עשרת אלפיהנגררים ומי טעיר סל לו לא נעלם ממנו דבר זה סאזיקיכולת בנגריר לעשו כמות זה אלז צודאלי כשגזרת המלך הוא טילאית תזואתו כ"כ ימאל כך בנגררים וכן צלל הדברים שצעולם אינם נגמרין רק ע"י הסיבות וכן השליחים של הטיי ועיין לקמן בסקדמה החמישית טס יתצאר הנורך אל הסיבות צעוז טעס ותצין טיעז : (וטירתת הכפס להקדים כו') ר"ל ולפי זאת הסגמה תצונן אם האדם ערוד להקדים כצדאיה להקדימפרנסתו ומחיסו או סאר דברים ורואה לזיווק הסעה ונאמת טעדיין אינו ראוי לזה עד עת צל דבר' יתצרך וגזירתו אז יבא מה שגזר עליו ממילא צלל סוס טרדה וחריצות ומי טעורד זה צודאלי הוא מחמת חלישות הכרות צלמיתת ידיעתו ית' ואינו מצין טוצת הכסגת הטיי וטכבר יהיה צידיעת הטיי שיהיה כך או לא יהיה ובמבלי טונצ אל קיוס מלוצת כו' : ר"ל צודאלי אם רוצה להקדים דבר לעשותו תיכף ואם יניח לא יעשהו והוא דבר טיוביב על יד קיוס מלוצת ועזודת ס' אזי ראוי להקדים לעשותו תיכף כי צקיוס המלוצ הנמירה ציד האדם ואין גזרין עליו כמו טינצל' אלז צאלר דברים מלרני גופו ומחיותו אין ראוי להקדיסולאחר כו' כמ"ס צפ' יחלק ד' (ואמר כי) צנוס כו' הוא ר"ה טיעז לכל הסיבות טנע עד טמגיע למינס כל הסיבות והוא הטיי : (והליכות דיני הנזורה כו') ר"ל חן לחמו יודע עד מה כילר מתנסה הטיי עם צריותיו צמיצותיו וסס נעלמות מלאתו אפי' חלק א' מה שנתהווה ונעשה דבר אחד אלדס אמר אין נפתלסלו ומכ"ס לידע איך מתגרב צללות העולם או לאומה א' כי אין לנו צמינים דרכיו ומחשבותיו כ"א הייבן ידיעים דרכיו ומחשבותיו ית' היינו גיכ חלפלים וצובאליס ויוזריסכ"כ ר' טס : היסר : והקדמה השנית שידע כו') וכסיתצנר זה לצועת הטיי יודע האמת אם פיו ולנו

באלהיו בלב שלם אם לא . כאשר אמר הכתוב (תהלים ל"ד) יי' יודע מחשבות אדם כי המה חבל . ואמר (משלי כ"ד) הלא תוכן לבות הוא יבין ואמר (מלכים א' ח') כי אתה ידעת לבדך את לבב כל בני אדם וכשיתברר זה לבוטה אין ראוי לו למצוין שהוא בוטח באלהים יתעלה בדבורו מבלי שיבטח עליו בלבו ובמצפנו . ויהיה במעלת מי שנאמר עליהם (ישעיה כ"ט) בפני ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני ויהיה חלשיות שישית שייחד אלהיו בכמתו בו כמה שהוא חייב לבטוח בו ואל ישתף זולתו עמו ויבטח עליו . או על אחד מהברואים . ויפסד במחשבו בהשתתף זולתו עמו וכבר ידעת מה שנאמר באסא עם הסיידות עת שסמך על הרופאים דכתיב (ד"ס ג' י"ו) כהליו לא דרש את יי' כי ברופאים ונענש על זה ואמר הכתוב (ישעיה י"ז) ברוך הגבר אשר יבטח ביי' והי' מבוטחיומן הידוע כי מי שימנה מבני אדם שני ממונים או יותר לעשות דבר . מנויו מופסד . כל שכן מי שבטח על האלהים וזולתו שיתר במחשבו ויהיה זה הסיבה החזקה להבטח במנוי מה שבטח עליו כמו שכתוב (ס"ט) ארור הגבר אשר יבטח באדם וישם בשר זרועו ומן יי' יסור לבו :

וההקדמה הרביעית שתהיה השגחתו חזקה והשתדלותו גדולה לקיים מה שחייבו הבורא מעבודתו . ולעשות מצותיו ולהזר מאשר

מרפא לנפש

סוים צנחנו ואין יעוץ ויפטר סכוא צונט צה' וצמחת כסלנו זל עמו צנחנו ולא גס' ה' מסיר השגחתו ממנו כג' צמחת הסער ולא הוא חילל הסס חיו וכלל החיוץ הוא ראוי לנו לטוס עינינו ולצנינו על הדברים שילאו מפנינו כלל ויס צמחנותו שחמנו טוענין ואומרים כמה פעמים שחמנו צונטים צו ית' ומחכים אליו צמחנו נפשונו כחה לס' כי צנס קדשו צנחנו . יהי הסדר ה' עלינו כאשר יחלנו לך . כי צנס קדשך הגדול והנורא צמחנו נגילה כו' והן סכר טוב לכל הצונטים צמך צמחת וחסן חלקנו כו' מי צך צמחנו וזולתם עוד הצנס פעמים וראוי לכל אדם שיסים עינו ולצו כל הימים אל דברי הסער סוה או לא נכנס ולא נכלס לא צנסי' ולא צנסי' :

והקדמה השלישית שייחד כו' . שיצנח על ה' לצדו ואל יסתף סוס דבר עמו ית' לצנח עליו לומר סיס דבר צנעול סיכול לטועיל או להזיק לפעמים ויסח אה ה' : (מה שנאמר צמחת) סהיה הסיר צמאר מעשיו וצנסינו סתלה צנחנו צרופאים לצד ולא דרס את ה' לנקס מאתו ית' שיטלנו לו רפואה סן עיי' הרופא' או עיי' דברים אחרים סוה סוה מדת כל אדם סיטר כמו סי' הצלר והוא צנח צרופאים לצדס לנך יענש . ומן הידו' מי סימנס סהפקיד סני פקידסאו יותר לעשות לו סוס דבר : (מנוויו מופסד חיו דבריו נעסיין סהגן קידדל דני סתפי' סוה סומך על זה וכו' . אע"פ שסימנס סס מטרסיו עושה רצונו כך כ"ס מי צנח כו' : (שיכתר צנחיו) מאחר ססוא צונט על דבר אחד סמועילו גיכ סוף סנדלפי לא יועיל לו הדבר או אדם ססוא סהיה צונט עליו כי חיו לצנח רק על ה' לצדו ולחטוב תמיד ססוא סינת . כל הסינות והכל סלוחים חליו כמו שיכתר לקמן בסוף פיי' ס"א ע"ס :

והקדמה הרביעית שתהיה השגחתו כו' . שיע"פ סהק"פ מרחס על כל מעשיו חפי' על הרסעים כמו סתנאר לעיל צנסינו זה לא יתנך צנסינו לאמר סלוחיםהים לי לעולם ויצנח צה' שיעשה לו כל טוב סלה צנודו צרשטו ואף סתננו מלתי עכסיו

מאשר הזהירו כמנו . כפי מה שהוא מבקש . כדי שיהיה הבורא מסכים לו (ס"א כפי מה שהוא מבקש שיהיה הבורא לו) כמה שהוא כוטה עליו בו כמו שאמרו רבותינו י' עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו במל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך . ואמר הכתוב (תהלים ל"ד) כמה ביי' ועשה טוב שכן ארץ ארצה אמונה . ואמר (איכה ג') טוב יי' לקויוו נפש תדרשנו אבל מי שיבטח על הבורא והוא ממרה אותו כמה הוא סכל וכמה דעתו חלושה והכרתו . כי הוא רואה כי מי שנתמנה לו מבני אדם על דבר כשהוא מצוה אותו להתעסק בצורך מצריו או מחיר אותו מדבר ויעבור על מצותו . ויגיע לכמונה עברו על מצותו . כי יהיה הסיבה החזקה להמנע על מצותו . ויגיע לכמונה עברו עליו בו . כל שכן מי שעבר על חוקי האלהים ומצותיו אשר יעד והועיד עליהם . שתהיה תוחלת הכוטה עליו נכונה בשימרהו . ולא יהיה ראוי להקרא בשם כוטה באלהים אך הוא כמו שאמר הכתוב (ישעיה כ"ד) כי מה תקות חנף כי יבצע כי ישל אלוה נפשו הצעקתו ישמע אלי . ואמר (רמ"ס ו') חננוב רצונו ונאוף והשבע לשקר וגו' . ואמר (ס"ס) ובאתם ועמדתם לפני בבית הזה אשר נקרא שמי עליו ואמר (ס"ס) המערת פריצים היה הבית הזה אשר נקרא שמי עליו :

מרפא לנפש

עכסיו חיו מנוס מדיניו סו' שימאל ציה מקוס וזמן לצנח חונו מתי שירכה הנל ראוי לו לסתל לעשות כל מלות ה' (כפי מה ססוא מנקה) כמו סססי סולל מעטו לעשות מלתי : (כדי סיהס הנורא מסכים לו) ואז גס' יסכים עמו למלות חפלו צמח ססוא צונח עליו : (כמ"ש חז"ל עשה רצונו) ואז גס' יסכים עמו למלות חפלו צמח סתפס חפך סימאל ה' כל מסלותך : (כדי שיעסס רצונך) כדי שיעסס ה' גיכ רצונך אס עשסס רצונו צמחתי : (כרצונו) כי זה רצונו וחפלו ית' להספיע לכל אדם כל טוב רק סיה' ראוי לוס : (במל רצונך עפני רצונו) ר"ל צעל תאחך ויהי' מעליך עפני רצונו ססי' (כדי שיצנל רצון אחרים וכו' כמ"ס צריות ה' דרכי חיס גס חויניו יסלים אסו וכן אמרו נספ"צ דקדוסיין כל הנס דבר ענירה לידו ונילול ממנו עוסיין לו נס וסנילו כמה מעסיות ע"ס סרי סמנעל ססי' רצון אחרים סלל צדך סנעט מפני רצונו סלז סהפי' סוה סל המחנך נכון מאוד צמסס : (כי סוה רוסה כי מי סתמניה לו כו') ר"ל אס נעטונו ונתפקר אדם אחד מחניונו למסל סמעון נתמנס ונפקך מראובן שיעסס לו סוס דבר או להספעסס צנסינו או מסיכר אותו כו' וסמעון צנח על רצונך סיססס לו גיכ סמולו ויעשה עמו טובה וחנות : (יעבור על מלות) וסמעון זה עבר על מלות רצונך ואל עשה כדכר ל' הו' : (ויגיע למנוחה) ר"ל ונעטע דבר זה לראובן סמנניה אותו (עבר על מלות) סעבר סמעון על מלות : (כי סיהס סהינה כו') צודאי סמעסס לא יעסס רצונך לסמעון מם ססנתיחו ומם סנעט סמעון עליו (כ"ש וק"ו מי סעבר על חקי האלהי' . (אשר יעיד והועיד) אשר יעיד ססי' צנודו וצנעמו והועיד עיי' נציאו ומכעו למ' : (כי יצנע) ינולו כי ישל אלוס כססו ססוכו כי ה' יוציא את כססו ישל יוציא כמו סל נעלך . (ואמר הגנוד רצונו וסנעט לסקר וקטר לצנל והנודחמרי אלהי' אחרים אשר לא ידעתם וצמחתם לפני צנית סוה אחר נקרא סמי עליו ואמרתם נללו למעשעות כל' סתועונו' סמערת פריצים וגו') : וסמרתם סללו סססי' נולוים אע"פ ססי' כל סתועונו' סלה סמערת צמתי' וכי אלה סעסו ויעיל סהיכל לנס :

והקדמה

ויהקדמה החמישית שיתבאר אצלו כי השלמת הדברים המתחדשים בעולם הזה לאחר היצירה . היא בשני דברים . אחד מהם גזרות הבורא יתעלה והפצו כיציאתם אל גבול ההויה . והשני סיבות ומצויעים . מהם קרובים ומהם רחוקים ומהם נגלים ומהם נסתרים וכלם רצים להשלים מה שנגזר הויתו והראותו בעזר האלהים להם על זה ודמיון הסיבות הקרובות כהוצאת המים ממעמקי הארץ כגלגל הכלים המצויעים את המים מן הכבד . וסיבות הרחוקה האדם שהוא קושר הכחמה אל הגלגל ומניעתו להעלות המים מתחתיות הכבד אל פני הארץ . אך הסיבות אשר בין האדם והכלים . מצויעים בין שני הדברים . והם . הכחמה והעגולים שמניע קצתם את קצתם . והחבל . ואם יקרה פגע לאחת מן הסיבות הנזכרות לא יגמר הענין המכוון בהם וכן שאר המעשים היוצאים אל גבול ההויה לא יתקצבו מן האדם וזולתו כי אם כגזרת האלהים והזמנתו הסיבות אשר בהם הנמרים . כמו שאמר (שחול 6' 3') ולו נתכנו עלילות . ואמר (ימיס 3') גדול העצה רוב העלילות . ואמר (מלניס 6' 3') כי היתה סבה מעם יי' ואם תהייה הסיבות נעדרות בכלל לא תגמר יציאת דבר מן הפעולות הטבעיות אל גדר ההויה . וכאשר נסתכל בצורך האדם לסבב ולהתגלגל לגמור עניניו נמצאהו כראות העין . כי הצריך אל המזון כשיושם לפניו המאכל כראוי לו אם לא יתגלגל לאוכלו בהנהלתו אל פיו ולעסו . לא ישבר רעבונו . וכן הצמא בצרכו אל המים . וכל שכן אם ימנע המאכל ממנו עד שיתגלגל לתקנו בטחינה ולישה ואפייה והדומה לזה . ויותר גלגול מזה וקשה אם יצטרך לקנותו ולתקנו . ויותר מזה עוד אם לא יזמנו לו הדמים שיקנה אותו ויצטרך לגלגול ולסבב גדול ממה שיזכרנו קודם שישתכר בדמים או שימכור מה שהוא צריך לו מחפצים וקנינים וכיוצא בהם . והעילה אשר בעבורה חייב הכורא את האדם לחזור ולסבב על סיבות המרף ושאר מוח שהוא . צריך אליו לשני פנים . אחד מהם מפני שהייתה

מרפא לנפש

והקדמה החמישית) שיתבאר אלל הנזעם כי השלמת הדברים שיתחדשו עתה בעולם לסיות שלמים זלי חסרון עם על שני דרכים 6' מהם גזרת הבורא יתנצר שיאלו כן תיפק אל גבול הסו' ואינו לריך לשום טוע מדבר אשר למשל שים אדם שנעטר ע"י מעטמן לו נספלו כי ירוסה הכי נתעטר זה זלל' אדם יגיע וסו' והיות כי כך הים גזרת המקום ויש אדם שנגזר עליו שיתעטר ע"י כנה סיבות ומצויעים שהולך לערוח וליסע על ימים ודרכים רחוקים עד שיגיע למס שנגזר עליו אזל כלם רלים דדבר המלך להסלים מה שגזר שיאל אל גבול הסו' והראתו וסיתרסם ויתגלה הדבר זליס סוס . (ודמיון הסיבות הקרובות כהוצאת המים) ר"ל כשיצא האדם יש שמויא מים זלי שום טורח כי יש מקומות טעוין גלגלים המעלים את המים תמיד מן הסוף ע"י כלים ומלאכה וסו' וסותף אין לו שום טורח וסיתרס ויש מקומות שצריך האדם לקשור בהמה כו' . (ואם יקרה פגע כו') ומזה ראים שהכל מתכנס ע"י סיבות ואם נגזר שלא ישלים זה חפלו אזי יקרה סוס פגע בסיבת המצויע וזו לא יוכל להסלים וליגמר הדבר : (והעלילה אשר בעבורה כו') ר"ל וסעטס זום הדבר למס הולך האדם לערוח צויעת אפו לסבב למס סיבות עד שמגיע לפרנסתו ולזכרו ולמס

שחייבה החכמה בחינת הנפש כעבודת האלהים ובהמרותו . כהן אותה כמה שמראה זה במנה . והוא הצורך והחסרון אל מה שהוא חוץ לה . במאכל ומשתה ומלבוש ומעון ומשגל . וצוה אותם להחזיר עליהם להביאם כסיבות המוכנות להם . על פנים מיוחדים ועתים ידועים . ומת שגור הבורא שיגמר לאדם מהם . יגמר וישלם בהשלמת הזדמנות הסיבות . ואשר לא גזר לו להגמר בהם לא יגמר וימנעו ממנו הסיבות . ונתברר ממנו העבודה והעבירה . ככונה וכבחירה לאחת מהנה מכלתי האחרת . ויתחייב אחר זה הגמול והעונש ואפי' לא גמר בהם המעשה . והשני כי אילו לא הוצרך האדם לטרוח ולהחזיר ולסבב להבאת מרפו היה בעט ורודף אחר העבירות ולא היה מושיח על מה שהוא חייב בו על טובת האלהים עליו . כמ"ש (ישעיה 5') והיה כנור ונבל תוף וחליל חין משתיהם ואת פעל יי' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו . ואמר (דניס 13') וישבן ישורון ויבעט שונת עבית כשית ויטוש אלוה עשהו . ואמרו ז"ל ופה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיוגיעת שניהם משכחת עון וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון . כל שכן מי שאין לו חלק באחת מהן ולא שם לבו על אחת מהן . והיה מחמת הכורא יתעלה על האדם שהצריך בעניני עולמו ואחריתו . להתעסק כל ימי חייו בזה . ולא יבקש מה שאינו צריך לו ולא יוכל להשיגו בשכלו כמו עניני ההתחלה

מרפא לנפש

לא יכ' הכל מוכן ומזומן לפני האדם כל מה שיצטרך . ואמר סהו מפני ז' טעמים (הא' מפני שהינה החכמה כו') ר"ל כמו שאמר לעיל זפ"ט מעט השלישי סלס סק"ס לנשח הכנעה למעלה ממדרגתה מהם סתים קודם לכן וכל זמן שהיתה סס לא סתיה יכולה לסגיע למדרגה הרמה סוס ע"ס צורך ולכן הוצאה לעוה"ז אל הגוף סוס לגזון אותה סלס תלך בעבודת ה' לו נסמרותו נ בהן אותה זום סאוטן וסוינו (כמו סעמלס זס מענה) ססי מלסס הנסמירה מן הכנש זום (והוא סוורד וסחסרון) שהצריך לחזור אחר חסרונה ולרכס (אל מוס סמוך לה) מוס סלין זידה (וצוה אותה) לז"ס לחזור עליהם ע"י ססיונו' ססכין ססי' בעולם זס זכס זוס זכס (על פנים מיוחדים וסיתרס ידועים) זסיינו שיעס הכל על פי התורס וססווס כמו סוס ס' סת מסה : (ובזה שגור ססי' סיגמר לאדם) יוכל לסגמר ולססלים (בהשלמה הזדמנו הסינות) כסססי' מלסס ומזומן לאדם הסינות וססוועים יוכל לסגמר וסס לא יזלס הבורא יתנצר שיגמור אינו מזומן לאדם הסינות ססס חוץ לו' ונתברר ממנה מן הכנש ועי"ז נתנצר מה ססיתס רולס לגמור סן טוב סן רע . אפי' סלס סתיה יכולה לגמרה כי מן הסמוס עכנזוס מעטס כסמוס אסו יתנר' וכמו סתנז זעטס ססני ג"כ אלל האדם כזר הים מתעסק ורולס שיגמור לפי מחסנזו ולך חייב אחר זס הטמול וסעוקס וזוס תיכל לעלו' על סמדרג' הרמה סכ"ל כ"י מלסמ' גדולס לפניה זעוה' כמי' לעיל צורך ע"ס אלל אס ה' הכל מוכן ומזומן לפני האדם ס' דומה למלאכים ולא ס' לו סוס זיירס וסיה עומד לעילס על מדרגה אחת כמלאכים ולא סיה לו סכר ועוטס ופין רלעו ית' סיהים הכל כמלאכים ועיין זפי' חלק סד' וזנין הדגנר סיעינז : (והשגית) וסעטס סנ' למס סוורד האדם לערוח ולחזר אחר פרנסתו סלל יסיה פלסל לעשות כל תועבות ס' כיון ססי' הכל מוכן לפנינו וגם לא יסיה לנו אל התורס ואל סענווס : (ולכך סעינדוס) סיהים האדם ערוד או זענייני עוה"ז או לחסריתו סוהס לעוה"ז

שער הבטחון

ההתחלה והתכלה כמו שאמר החכם (קהלת ג') גם את העולם נתן בלכס מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש ועד סוף - ואם הוא מגביר עבודת האלהים ובוחר ביראתו ובטוב בו בעניני תורתו ועולמו וסר מן הדברים המגונים וכוסף למדות הטובות - לא יבעט במנוחה ולא יטה אל השלוח לא ישיאהו היצר ולא יפת ככשפי העולם יסתלק מעליו טורח הגלגל והסכוב בהבאת טרפו מפני הסתלקו שני הפנים מעליו - הבחינה - והבעיטת בטובה - ויבואהו טרפו בלי טורח ובלי יגיעה כפי ספקו ומזונו כמו שכתוב (משלי י') לא ירעיב יי נפש צדיק :

ואם יאמר האומר הנה אנחנו רואים מקצת צדיקים לא יודמן לחם טרפם אלא אחרי העמל והיגיעה - ורבים מאנשי העבירות בשלוח ויהיה בטוב ובנעימים - ואמר כי כבר קדמו הנביאים והחסידים לחקור על זה הענין - מוחם מי שאמר (ירמיה יז) מדוע דרך רשעים צלחה - ואמר הא' (מנקה ח') למה תראני און - ועמל תביט - ושוד וחכם נגדי - ויהי ריב ומדון ישא - ואמר (סו) כי רשע מבית את הצדיק - ואמר (סו) תחריש בבלע רשע צדיק ממנו - ואמר אחר (ספלים ע"ג) הנה אלה רשעים ושלו עולם השגו חיל - ואמר (סו) אך ריק זכיתי לבכי וארחץ בנקיון כפי ואחי נגוע כל היום ותוכחתי לבקרים ואמר אחר על פי אנשי דורו (מלכי ג') גם בחנו אלהים וימלטו והרבה כזה - אך הנה הנביא התשובה בבאור עילת זה - מפני שעיקר כל א' מן הצדיקים הנבונים וכל א' מן הרשעים שהם בטובה בעולם הזה וזלת עילת האחר לכן העיר על זה באמרו (דגים כ"ט) הנסתרות ליי אלהינו והנגלות

מרפא לנפש

לעוס' : (כמו עיני ההתלה והתכלה) הוא שאלת מה לפנים ומה לאחור שאינו חוץ נמסה : (גם העולם נתן נצט) שיתעסקו בעולם מצלי אשר וגו' : (ואם הוא מגביר בו') ר"ל וחס יס דייק שהוא מגביר עבודת האלהים בו' ולא יבעט במנוחה סוף שהוא נמנוחה (לא יבעט בו') ולא יטה אל השלוח ליטב בטלות : (ולא יפת נכספי העולם) יתפחה לנו אף שיש לו כל תעניגי עולם (י"ג נכספי העולם) : (יסתלק מעליו בו') כשיס לו כל המדות הללו ודאי זה אינו נכלל שיתעורר לטוב אחר פרנסתו מאחר שאין צורך להראות שיש העמית סכר הנחית והנעימה בעונה ויבא לו טרפו בלי טורח (ויס גורסין הנעימה בעונה :

ואם יאמר האומר בו' : (בי רשע מתיר את הצדיק) מסבבו ורודפו כמו יסורו את בנימין - ואמר תחיה למע תחריס כאשר הרשע נולע את הצדיק : (אך מניח הנביא בו') ר"ל שהנביא הקשה הקושי האת והניה התסוים עליה שלא האמר כלום לצדק העם והעילה למע רשע ועוד לו דייק ודע לו : (בפני שעילת כל א' בו' וזלת עילת האחר) פי' מפני שאין העם שוים לכל הרשעים שהם בעונם ולכל הצדיקים הנכונים ודע להם כי כל א' וא' יש לו טעם וסיבה אחרת מה שאין לאחר לך לא יכיר הנביא לפרט ולתת טעם לכל א' נפרט : (לכן העיר על זה) וכודיע לנו לומר א' חתמה אל סחפך כי דבר זה נסתר מנגד עינינו רק ה' לצדו יודע למע יעשה להם ולזה כה ואל אמונה ואין עול : (ואביר הנסתרות לס' וגו' וקאי אמתה הפרסה פ' נכס וגו' לא יבאם ס' סלת לו וגו' ומסיים הפרסה ואמר הנסתרות לס' סלת תקי שלעמית

שער הבטחון

והנלות לנו ולבנינו - ואמר החכם בדומה לזה (קהלת ס') אם עושק רש וגול משפט וצדק תראה במדינה אל תתמה וגו' - ואמר הכתוב (דגים ג') הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט - ועם כל זה ראיתי לבאר בענין הזה מה שיהיה בו מעט הספקה ואומר כי הפנים אשר בעבורם ימנע מהצדיק הזדמנות טרפו עד שיטרה עליו ויבחן בו - אפשר שיהיה לעון שקדם לו - התחייב להפרע ממנו עליו - כמו שאמר (משלי י"ב) הן צדיק בארץ יושלם - ויש שיהיה על דרך התמורה בעולם הבא כמו שאמר (דגים ס') לחטיבך באחרייתך - ויש שיהיה להראות סכלו והסברתו הטובה בעבודת הבורא ית' כדי שילמדו בני אדם ממנו כמו שידעת מענין איוב - ויש שיהיה לרשע אנשי דורו ויבחנוהו הבורא יתעלה בעוני וברש ובחללים - להראות חסירותו ועבודתו לאלהים מבלעדיהם כמו שכתוב (ישעיה כ"ג) אכן הלוינו הוא נשא ומבאונו כבלם - ויש שיהיה מפני שאינו מקנא לאלהים לקחת הדין מאנשי דורו כמו שידעת מענין עלי ובניו שאמר בהם הכתוב (שמואל א') והיה

מרפא לנפש

שלעמית אין העונם כפי רשעתו מו לספק לך חמר הנסתרות לס' וגו' ס' יודע מהי יעטס ופ'ד מה ולמה לך אל תתמה : (ועם כל זה כו' מעט הספקה) לתת קצת טעם וספק להשקיע הלצנות : (עון שקדם לו החייב להפרע ממנו נעוס' כמיס חו"ל ספ' דקדושין כל סכויטיו מרונין מעונותיו מריעין לו פייסי נעוס' לנכותו מעונותיו כדי שיטול סכר סלס נעוס' 3) ודומה כמי שטרף על התורה כלה ולא שיר מנהם חת אמת : (ובל שעונותיו מרונים מעותיו מענין לו) לסלס לו סכר מלותיו נמי' כדי לטרודו ודומה כמי שקייסכל הסור' כלה ולא סכר חות אחת ממנה עכ' וכתב רק אחס ידעתי מכל משפחות האדמה ע"כ אפקוד עליכם חת כל עונותיכם נפרעון חת לחמת : (ויש שיהיה ע"ד התמורה נעוס' 3) הן הן יסורין של אהנה שאינן תלוינ בענינה כמ"ס חו"ל נפ' דנצרות פשטס ולא מנא סוס ענינה שיתנה יסורין נסס צידוע שהן יסורין של אהנה סנא' כי את חסר יבאם ה' יבאם כדי להרבות סכרו נעוס' 3 יותר מכדי זכיותיו : (ויש יהיה להראות ס' לו והסברתו הטובה בו') שהוא מקבל הכל נסכר פנים יפות ואינו נמנע צ' יסורין כדי שילמדו חלג מעט ויראו ויבחנו בו שובל האדם לעבוד את ה' אף שאינלו כל חלותיו ואף גם אם הוא בעוני ונחלים רעים כמו שחיינו צאיוב ונחכמים הרבה סהיו צ' יסורין - ולא נכעטלו מהתורה והעונות וכמו שטרע מענין הלל סהיה עני ציותר וזולתם סהיה צ' יכין לעשות מלאכות לפרנסתם ולמדו התורה : (ויש שיהיה לרשע אנשי דורו בו') ר"ל נכעטל רשע אנשי דורו לפעמים שולח סה"י יסורין על הצדיק לנפר על עון הדור - ואין ספק שלא יקופס סכרו לע"כ ויסלס לרשעים נמולס כמו שפי' רשי' על פסוק זה : (אכן חליינו הוא נסא) אכד לטון חלג כך יחמרו החומות על ישרתל כשיגאלנו חלג מעט חנו רואין סלל מחמת ספליתו חלג בו היסורין סלל מיוסר צ' יסורין לסיות כל החומות מהכפרות צ' יסוריהן של ישראל חלי סהיה רכוי לנא עלינו הוא נסא - ואנחנו סחננוסו חנו היינו סנוריס ססול סטוב למקום וסוול לא היה קן חלל מחולל ה' מפשעינו מדוכל בעינונו עכ' וצוס חנין כל הפרסה סוס סל מי סלמינ לסמועתינו : (ויש שיהיה מפני שאינו מקנא בו') וכלו חמרו חו"ל מי סיס צידו למחות צכנסי צ' יח - ואינו מוחס נכפס על חלסי צ' יח צכנסי עירו נכפס על חלסי עירו ככל העולם - ואמר ממוקדי חמלו הפורענות

והיה כל הנותר בבידת יבא להשתחות לו וגו' . אכל מוכת האל ית
על הרשע . יש שתהיה כעבור טובה שקדמה לו . יגמלוהו האלהים
עליה בעולם הזה כמו שכתוב (דברים י) ומשלם לשונאיו אל פניו
לאמבדו ותרגום בו הראשונים ומשלם לשנאוהי זכוון (מ"א עזר) דאיתן
עבדין קדמוהי כהייתן לאובדיהון . ויש שתהיה על דרך הפקדון אצל
עד שיתן לו האל ית' בן צדיק יתה ראוי לו כמו שכתוב (איוב י"ז) כי
וצדיק ילבש . ואמר (קבלת ז') ולהוציא נתן ענין לאסוף ולכנס לתת
לטיב לפני האלהים . ואפשר שתהיה הסיבה הגדולה שבסיבות מותו
ורעתו כמו שכתוב (ס"ה) עושר שמור לבעליו לרעתו ואפשר שתהיה
להאריך הבורא יתעלה לו עד שישכח ויהיה ראוי לה כמו שידעת מענין
מנשה . ויש שתהיה לחסד שקדם אביו והיה ראוי להטיב לבנו בעבורו
כמו שאמר יהוה בן נמשי (מנסי ז') בני רבעים ישבו לך על כסף
ישראל . ואמר (משי כ) מתהלך בתוכו צדיק אשרי בניו אחריו . ואמר
(ספ"ה י"ז) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש
לחם . ויש שתהיה לנכות אנשי התרמית והמצפונים הרעים כשהם
רואים זה . ממהרם לטור מעבודת הבורא והשים להתרצות אל אנשי
הרשע וללמוד ממעשיהו ויתברר הנבר לאלהים ויראה הנאמן בעבודתו
בסבלו עת ששולטין בו ומביישין אותו . ויקבל . שבר מהבורא
יתעלה על זה כמו שידעת מענין אליהו עם איזבל וירמיהו עם מלבי
דורו :

וכיון שהתברר חיוב הגלגול על הסבות . על בני אדם . נבאר עתה כי
אין כל אדם חייב לחזר על כל סיבה מסכות המטרף כי הסבות
רבות . מהם נקלות שמטרה מעט . כמחורה כהנות או גלאכת יד
שמורה מעט בתפירה וכאחיו . והספרות ואצור המסחרים . ושכר
האריסים והפועלים והשמשים בעבודת האדמה ומהן סבות יש :

מרפא לנפש

הפורענות שלו ז' א' אפי' שקיימו התורה מא' עד תי' מהם הפל הנגף ולמה מפני
שלא עיניו נרעעים : (יבא להסמכותו לו לאגרת הכסף) צנזיל גרה א' של כסף וסמכותו
להסתכל אלל תנירו מחמת עניומו : (ויש שספי' לנסות אנשי התרמית) ר' ל' מה
שאר ענינים מלליהם לפעמים צנוס' סעי' מנסה ספי' את אנשי הנורמית דהיינו
הרמאים והצנועים ספי' מרליס רעעס צנזלי מחמת מורא או כיואל צנה כו' :
(שהם רואים זה) שרעעים מלליחין ממסריס גה הם לסור מעבודת הצורה לעשות
כמעשה הרעים אולי ילחו גם הם : (ויתברר הנגד לאלהים) עיי' יחזר מי
סחוא נגר ועוז לז עם' ונלאמן בעבודתו אפי' שסולטין עליו הרעעים ומנייטין
אותו הוא מונל הכל ויודע ששעס מללחת ולא לעולם מוסן וסוף סימאל ציח לננות
חונן ואינו לומד ממעשיהם ויקבל סכר מהצורה יתצרך ע' אלל אם היה מענייטין
הרעע' תיקף ולדריקסלנגו ל' עוז תיקפס' סנחיר' צטלס ושכר ועונס והיו כל ז' א' רודפי'
לעשות עוז לקבל סכר מהר ויפחדו מעונס מהר וזכו מחמת הצורה יתצרך הכפלה
וכעין זה מלאחי צמ' מנורת המאור צחסימ' נר שלטיסי ע'ס' ונמס' כ' צנזין אמר
וכונתו יצמ' (בתפירה) המור צנזים : (ובאחיו) מלאכת הרקמה וי' א' צנז'
למ' : (ואצור המסחרים) ולאזור סחורות הקנה ומכרס צמדס ונלסון חו'ל

בחן יגיעה וטורה כעבור העורות והוצאת הכרול והנחשת מן מוציאים
הקוק הכסף כעופרת ונשוא המשאות הככרות ולכת כדרכים החוקים
הטמיר ועבודת האדמה והרישתה וכיוצא בהם . ומי שהוא מבני אדם
חוק בנפשו וחלש בהכרתו ראוי לו מהממה שיש בו מן היגיעה כפי שיכול
לסבול . ומי שהוא חלש בנפשו . והכרתו חזקה . או גופו ויכול להתמיד
המטרף מה שמיגע גופו אך יטה אל מה שיתיה קל על גופו ויכול להתמיד
עליו : ולכל אדם יש חפץ במלאכה או סחורה מכלתי זולתה . כבר
הטביע האל לה . בטבעו אהבה וחבה . וכן כשאר החיים כמו
שהטביע בטבע התולל צידת העכברים ובטבע הנץ צידת מה שראוי לו
מן העוף ובטבע האיל צידת הנחשנים וכן יש מן העופות שיצודו הרגים
לכד . וכן בטבע ז' מין ומין מביני החיים נטיה ותאוה אל מין מביני
הצמחים . והחיים . הטבע עליו להיות סיבה למונו : ותכונת גופו
ואכריו ראויין לדבר ההוא . כפה האריך והשוק האריך לעוף . שהוא צד
את הרגים . וכשן והציפורן החזק לארי . והקרנים לשור ולאיל . ואשר
תוכן מונו מן הצמח לא נתן לו כלי הציד והמטרף . ועל הדמיון הזה
הנמצא מדות בני אדם . ונפשות . מיכונת לסחורות ולמלאכות .
ומי שמוצא במדותיו ובטבעו כוסף אל מלאכה מהמלאכות . ויהיה גופו
ראוי לה ויכול לסבול את טורחה יחזור עליה וישם אותה סיבה להבאת
מונו ויסבול מתקה ומרירותה . ואל יקוץ כשימנע ממנו המטרף
בקצת העתים . אך ימטה באלהים שיספיק לו מרפו כל ימי חייו .
ויכין במרדת לבו וגופו כמיכה מן הסיבות והסבוב עליה לעמוד במצות
הבורא שצוה האדם להתעסק בסיבות העולם . כעבודת האדמה
והרישתה וזריעתה כמו שכתוב (צנזים ז') ויקח ה' אלהים את האדם
ויניחו בנגן עדן לעבדה ולשמרה . ולהשתמש בשאר בעלי חיים
בתועלתו ומונו . ובנין המדיניות והכנות המזונות ולהשתמש בנשים
ולבעול אותן להרבות הזרע . וית' נשבר על כונתו בהם לאלהים בלבו
ומצפונו . בין שיגבר לו הפצו בין שלא יגבר לו הפצו . כמ'ש (ספ"ה
ק"ח) יגיע בפיך בי תאכל אשריך וטוב לך . וארז'ל וכל מעשיך יהיו
לשם שמים . ויהיה כמחוננו באלהים שלם . ולא יזיקנו הסבוב על הסיבות
להבאת מרפו בהם מאימה . כשהוא מכין בהם בלבו ומצפונו לשם
שמים . ואל יחשוב כי מרפו מועמד על סיבה ידועה ושום תמנע הסיבה
והשלישי

מרפא לנפש

הקרא סיטון : (ושביר האריסין כו') ולסכור פועלים ואריסין כו' שסם מל' צנות קלות :
(הקוק הכסף צנופת) כסל רפיץ כסף נחמיס עופרת צכור ומועיל לזירוף כך מירס
רסי' צירמיס ז' : (ויסבול מתקס ומרירסס) צין סחוא מתוק לו והללית צמללכתו
צנומי' צנחר צין סכ' מרס צענין סריר להתייגע צה או סאין מללי' צם לפעמים אל
יקון צה אך יצטח צללסיס סו' : (ויכוין צנדרת לנו כו') לחזור אחר איזה סינפ
לצמח' : (והסיכוב עליה) למס הוא מסצנ עליה : (לעמוד צמנות סנורל) לקייס
מלות ה' סזוס את סלדס לספעס כו' סלל לחוכו צרלס לצנח יציס : (ויהיה צמחונו
צללסיס סלס) רל אפי' שססצנ לעסות מלאכה ומוי' שמרפו לא יסיס לו זולת למסוך
צמחון צה' ונלנד סיכון לנו לטמיס : (כי אם צנוחו) צנזונו :

שער הבטחון

היא ממנו לא יבא בסיבה אחרת * אבל יבטח על האלהים בטרפו וידע כי הסבות בלן אצל הכורא שוות * יטריפהו במה שירצה מהן * בעת שירצה * מאיזה ענין שירצה * כמש"ה (סמולא ס' י"ד) * כי אין לוי מעצור להושיע ברב או במעט * ואמר (דברים ח') כי הוא הנותן לך כח לעשות היל ואמר (זכריה ד') לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר יי צבאות :

פרק ד

אבל הדברים שחייב המאמין לבטוח בהם על הכורא יתברך * כוללים אותם שני מינים * א' מהם דברי העולם הזה * והשני דברי העולם הבא * ודברי העולם הזה יחלקו לשני חלקים אחד מהם עניני העולם לתועלות העולם הזה * והשני עניני העולם לתועלות העולם הבא * ועניני העולם לתועלות העוה"ה יחלקו לג' חלקי אחד מהם תועלות גופו בלבד * והשני תועלות טרפו וסיכות הונו ומיני קניניו * והשלישי תועלות בני ביתו ואשתו וקרוביו ואוהביו ואויביו ומיני שהוא למעלה מכמו ולמטה מכמו מכתות בני אדם * ועניני העולם לתועלות העוה"ה יחלקו לב' חלקים א' מהסחובות הלבבות * והאברים שהוא מתיחד בהם לבדו ואיך מעשהו יוצא בהם להנאת זולתו ולא להזיקו והחלק השני חובות האברים אשר לא יוכל לעשותם אלא בהשתתפות זולתו עמו בפעל ובהפעל כצדקה וגמילות חסדים ולמדה החכמה ולצות בטוב ולהזהיר מן הרע * ועניני העולם הבא יחלקו לשני חלקים אחד מהם הגמול הראוי * והשני שהוא מחסד הכורא יתברך על החסידים והנביאים לעולם הבא * והנה כל הדברים שבטוחים בהם על הכורא יתברך שבעה חלקים * אחד מהם עניני גוף האדם בלבד * והשני עניני הונו וסיכות טרפו * והשלישי עניני אשתו ובניו וקרוביו ואוהביו ואויביו והרביעי חובות הלבבות והאברים שהיא מתיחד בתועלותם והזקתם * והחמישי חובות העולם הבא אשר יהיה פשי המעשה בעולם הזה * והשביעי גמול העולם הבא אשר יהיה מהכורא יתברך על דרך החסד על סגולתו כמו שכתוב (תהלים ס"ב) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בד גדר בני אדם * וכיון שפירשתי הקדמות אשר בעברין יתכן הכטחון מן הבטוח כאלהים יתברך יש עלי לסמוך להן פירוש אופני יושר הבטחון בכל אחד מהשבעה דברים * אשר בהם יבטח כל בוטח על אלהים ועל זולתו * אחד אחד :

ואומר בפיר' ש' החלק הראשון מהם הוא בעניני גוף האדם בלבד והם חייו ומותו וטרף מזונו לעצמו ומלבושו ודירתו ובריאותו וחלייו ומדותיו * ואופני היושר בבטחון על האלהים

מרפא לנפש

פרק ד' (למעלה ממנו) טעם חסונים וגדולים ממנו * (בפעל ונסמל טעם עוסק ספעול ואחרים מקנלים פעולתו * (אשר צעט יבטח על אלהים ועל זולתו) דסיינו אס מטימס טינס ואמלטיס נינו ונין טסי * וטסס טלחיס מלחית' כמו סיטנלר * (ומדותיו) כמו הטמחס והטענזות וענוס כו' כלטר וכרס צפי יו"ד משער סג' ע"ט *

ועם

שער הבטחון

ק

האלהים בכל ענין מהם * שישליך את נפשו בהם להליכות הנזיר * אשר נזר לו הכורא מהם יתבטח נפשו באלהים יתברך וידע כי לא יגמר לו מהם אלא מה שקדם ברעת הכורא שהוא הנוכח לעניניו בעוה"ב ובעוה"ב ויותר טוב לאחריתו * ושהנהגת הכורא לו בכלם שוה אין לשום בריה בהם עצה ולא הנהגה אלא ברשותו וגזרתו ודינו * וכמו שאין ביד הכוראים חייו ומותו וחליו ובריאותו כן אין בידם טרף מזונו וכפוקו ולבושו ושאר עניני גופו * ועם בידור אמנתו כי עניניו כסוד אל גזירות הכורא יתברך * ושכחירת הכורא לו היא הבחירה הטובה הוא חייב להתגלגל לסיכוי תועלותיו ולבחור הטוב כנראה לו מן הענין והאלהים יעשה מה שקדמה בו גזרתו * והדומה לזה כי האדם אף על פי שקצו ומדת ימיו קשורים בגזרת הכורא ית' יש על האדם להתגלגל לסיכות החיים כמאכל ובמשתה ובמלבוש וכמעון כפי צרכו * ולא ינשא את זה על האלהים שיאמר אם קדם בגזרת הכורא שאחיה ישיאר נפשי כגופי מכלי מזון כל ימי חיי * ולא אטרח בקקשת הטרף ועמלו * וכן אין ראוי לאדם להכנס בסכנות * בכטחוניו על גזירת הכורא וישתה פמי המות או עשיכך כעצמו להלחם עם הארי והחיות הרעות ללא דוחק * או שישליך עצמו בים או באש והדומה לזה ממה שאין האדם בטוח בהם * ויסכך בנפשו * וכבר הזהירנו הכתוב מזה במה שאמר (דברים ו') לא תנסו את יי' אלהיכם וגו' * כי איננו נמלט מזה מאדור משני דברים * או שימות * ויהיה הוא הממית את עצמו והוא נתבע על זה כאילו המית זולתו מכני אדם אף על פי שמותו על הדרך היא בגזרת האלהים וברשותו * וכבר הזהירנו שלא להמית שום אדם בשום גלגול באמרו (סמות ל') לא תרצח וכל אשר יהיה המומת קרוב אל הממית יהיה העונש יותר ראוי כמ"ש (עמוס ס') על דרפו כהרץ אחיו ושחת רחמיו וגו' * וכן מי שהמית את עצמו יהיה עונשו גדול כלי ספק * מפני שמשלו בזה * כעבד שצוהו אדוניו לשמור מקומולו בלי ידוע והזהירו שלא יפרד ממנו עד שיבא שליח אדוניו אליו * וכיון שראה שבושש השליח לכא * נפרד מן המקום קודם בואו * וקצף עליו אדוניו והענישו עונש גדול * וכן הממית את עצמו יוצא מעבודת האלהים אל המיתות בהכנסו כסכות המית יעל כן אתה מוצא שמואל ע"ה אומר (סמולא ס' ע"ז) איך אלך ושמע שואל והרגני * ולא נחשב לו לחסרון בכטחוניו על האלהים * אך היתה התשובה כאלהים לו במה שמורה כי זריזותו בזה מושבתו ואמר לו געלת בקר תקח כידך ואמרת לזבוח ליי' באתי ושאר הענין * ואילו היה זה קצור בכטחוניו היתה התשובה אליו אני אמית ואחיה וגו' או הדומה לו כמו שאמר למשה

מרפא לנפש

פירוש חלק הא' (ועם צדור אמנתו כו') חייז להטנגל למינת תועלתו) וי"ל חע"פ טלמונס זו צדור טללו טלל עניניו ציד ס' סו"ט חייז לעשות את טלו להטעמק צלחיס טינס לעזו לו כמ"ס למען יצרכך ס' ככל אשר תעשה * (כפני טעסלו צוה טלל תלמר טעל עלמו ויכל למחול סריג * (כי זריזותו צוה מטונח') ע"ס טהי' סמולא וריז וזכר לטלול מלחית ית' איך יכלל מכך טלול יסיה לו לזריזות כי סג' סמולא לעשות חזיס טמנוס טלל יסיה סכנס ולא יעיד ססי' לעשות גס נחנס סריג

שער הבטחון

למשה ע"ה (שמות ד') עת שאמר לו כי ככד פה וככד לשון אנכי מי שש
פה לאדם וגו' . ואם שמואל עם תום צדקתו לא הקל להכנס כסיכה
קמנה מסיכות הסכנה אע"פ שהיה נכנס בה במצות הבורא ית' כשאמר
מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי . כ"ש שהיה זה מעונה
מוזלת . מבלתי מצות הבורא ית' . או שינצל בעזרת הבורא ית' לו ;
ויאבדו זכויותיו ויפסיד שכרו כמו שאמרנו ה"ל בזה הענין (שנת ל"ג)
לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה ויאמר שעושין לו נס שמוא און
עושין לו נס . ואם עושין לו נס מנבין לו מזכויותיו ואמר יעקב אבינו ע"ה
(ג' א"ט ל"ג) קמנתי מכל ההסדים וגו' . ואמר המתרגם בפירושו ועירין
זכויותי מכל הסדין ומכל טבחון :

וכמנ' שאמרנו כחיים ובמות בן נאמר בחיוב תביעת סיבות הכריאות
והמוזן והמלבוש והדירה והמדות הטובות ולהרחיק שכנגדם עם
כירור אמונתו כי הסכות אינן מועילות איתו בזה כלום אלא בגזרת הבורא
ית' . כאשר יש לבעל האדמה לחרוש אותה ולנקותה מן הקוצים ולזרעה
ולהשקותה אם (ס"א א"ט ל"א) יודמנו לו המים . ויבטח על הבורא יתכרך
ולשפוט ולשמרה מן הפגעים . ותרבה תבואתה ויכרך אותה הבורא .
ואין ראוי לו להגיה האדמה מבלי עבודה וזריעה בבטחון על גזרת
הבורא שתצמיח האדמה בלתי זרע שקדם לו . וכן בעלי המלאכה
והסוחרה והשכירות מצווין לחרש על הטרף בהם עם הבטחון כאלהים כי
הטרף בידו ורשותו ושהוא ערב בו לאדמו"מ שלימו לו כמאין סיבה שריצ'
ואל יחשוב כי הסיבה תועילה או תזיקה מאומה . ואם יבא לו מרפו על
פנים מאופני הסיבות אשר התעסק בהם ראוי לו שלא יבטח על הסיבה
החיצא וישמח בה ויוסיף להזיק בה ויטח לבו אליה כי יחלש בטחונו
כאלהיו . אך אין ראוי לו לחשוף כי תועילנו יותר ממה שקדם בדעת
הבורא ואל ישמח בהרבה בו וסבבו אליה . אך יודה הבורא אשר
הטריפו אחר יגיעתו ולא שם עמלו וטרוהו לריק . במ"ש (תהלים קל"ט)
יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך . ואמר א' מן החסידים אני תמיה
ממי שנותן לחבירו מה שגזר לו אצלו הבורא ואח"כ יזכור לו טובתו
עליו . בו . ויבקש להודות אותו . עליו . ויותר אני תמיה ממי שקבל
טרפו על יד אחר מוכרח לתת לו . ויבצע לו ויפייסו וישבחוהו : ואם
לא

מרפא לנפש

הר"י . (או שינצל כו') הוא אחד משני דברים למי שנכנס סכנה או שימות כ"ל או
שינצל כו' (אם יודמנו לו המים) ולמ"ל הרכס א"ס לא יודמנו לו הנשמי' (ואב"ר ח'
מן החסידים חני תמי' כו') כי שעשיר הוא אפטרופוס של העני כמ"ש ומי אח"ך עמך
חיי ופרנסתו שחי העני עמך הוא כמו שיתבאר לפנינו צפי' חלק סגני : (ויותר אני
תמיה כו' מוכרח לתת לו ויבצע לו כו') ר"ל שאינו נותן שנה והודאה לסי' השומן
פרנסתו ע"י ועסה אותו אפטרופוס עליו רק נכנע לאדם זה לזרד ומתניפו כאלו הוא
נתן לו מעלו ויתבאר דבר זה צפי' חלק הסלישי צבורך ומעט תנין ג"כ מה שאמר מוכרח
לתת לו כסוף קצת קשה שהרי הלה הוא מעט פתוח תפתח נתון נתון וכן כמה אחרות
על הדיקה וא"ך נאמר שהאדם מוכרח לתת לו וכ"כ לקמנו צפי' ח"צ ואלו הסכ"ו והיננו
כי אין יכולתם ולא נכנסם לא לתת ולא למוע . למי שגזר הצורא א"לס לא היו מקיים
ולולתו

שער הבטחון קא

לא יבואו הטרף על הפנים אשר סכב עליהם . אפשר שטרף יומו כבר
קדם אצלו והוא ברשותו . או שבא לו על פנים אחרים ועל א"זה פנים
שהיה ראוי לו להתעסק בסיבות . ואל ירפה מחור עליהם . כשהם
ראויים למדותיו ולגופו כאשר קדמתי . ויבטח ע"ה על אלהיו
שלא יעזבוהו ולא ירפהו ולא יתעלם ממנו כמ"ש (נחום ב') טוב יי
למעו כיום צרה וגו' . וכן נאמר בנין המדות והחוליי . כי על האדם
לבטח בבורא בזה . ולהשתדל בהתמדת הכריאות בסיבות . אשר
מטבעם זה . ולרחות המדות במה שנהגו לרחותו כמו שצוה הבורא
יתעלה (שמות כ"א) ורפא ירפא . מבלי שיבטח על סיבות הכריאות
והחוליי שהן מועילות או מזיקות . אלא ברשות הבורא . וכאשר יבטח
בבורא ירפאהו מחוליו בסיבה . ובלתי סיבת . כמו ש"א' (תהלים ק"ז)
ישלח דברו וירפאם וגו' . ואפשר שירפאהו בכרך המזיק הרבה כמו
שידעת מענין אלישע במים הרעים שירפא הזקם במלחי . וכן (שמות ט"ז)
ויהרו יי עץ וישלך אל המים ואמרו הקדמוני שהיה עץ של הרדופני .
וכמוהו (ישעיה ל"ט) ישאו דבלת תאנים וימרחו על השחין ויחי . וכבר
ידעת מה שהיה מענין אסא בשבטח על הרופאים והגיה בטחונו כאלהי'
בחליו . ואמר הכתוב (פיוס ב') כי הוא יבא יי וחבש וגו' :

ופירוש החלק השני הוא בעניני קניני האדם וסיבות טרפו ואופני
עסקיו מסוורה ומלאכה והליכת דרכים ומינוי
ושכירת

מרפא לנפש

ולולתו כו' וכ"כ עוד כמה פעמים ונאמרו דבר מנואר הוא סאדם מושגה על כל עניניו
ונפרט עניני פרנסתו ולכורו ולכאורס סותרים זא' ולייטש הענינים הסנה הוא ג"כ
כפי מה שכתבתי צפ"ט משער הסלישי ע"ש וסו' כפי הנחת הסחנר צכמה מקומות
משער סוס ונפרט צפ"י חלק ד' ע"ש שגמר של כל דבר אין ציד האדם רק הנחירה
והסכמה לדבר והס"י הוא הגומר והמסלים של כל הדברים א"כ נירכל לומר סכך ה"ח
המדה סאדם מחויב לנחור ולהסכים ולפרוש מסוכו לזדקס כפי דגנת לזו נתת לעניים
או לעני זה וכאשר ילם סגורל לפרנס ז"ס העני מן הסדנן הסוס מוזמן לזונדק ח'
ויתנס ליה סרוסס הצורל צו ולפעמים לאחר לפי חממתו יחנך פו חס מינו ע"ז לפניו
מכסילו צ"א סחי' מהוגגים חו סחר מנישת אכל העיקר סה ח יסתדל לעשת חת שלו
לתת לזק' ולגמול חסד וחס ימנע ממנו להסלי' הוא עשה חת שלו ויקל סכרו מטלס
מעס ס' וכן הוא ככל סמנות וכלל המעשים סע"ס יס כמו ססאריך ציה סוף פ' חלק
הסלישי וצכן מעשטי ס' אמת לזקו יחידו יצוה תנין מ"ס גריס פ"ו וכל רחמים וחמלה
סיויו לזרס כלס חס מרחמי ה"ל ע"ש סה"י נוחן צלל ז"ס סנתן לזו וצוה נחצרו כמה
דברים קשים בצרטי הסכנת ס"י צעולתו למי סמהכל צ"ס וצוה תנין רוב הסער
הוא צעוסי' . (בשעהם רפויס למדותיו) כמ"ס לעיל צפ"ג ומי סה"ס מצני ארס חוק
צצוכו כו' ע"ש . (בסיבות אסך מעשע ז"ס) ר"ל יסתדל להסציר רעצווי צדברים
ססס צעעע סמצנרס רענון ללחס וכיוצא וכן לרפואת חולי צדברים ססס מרפויס
צעעע וחל יאל ומכנהו של עולס צרפואת או צמלאכו' לעשות ספך סענע והמנהג
ולסמוך על כס מע"פ סלפעמי' צעת סוורך וכסיעטת צ"י ירפאכו חפילו . צדבר סמוך
הר"י כו' אכל האדם צעלמו לא יעשה כן סה"ס כסיל מהצנר וצועט כ"ל . (עין של

הרדיופני' הנחומס פ' צנחס :

שער הבטחון

ושכירות ועבודת המלכים וגיבורות וקבלות ואמנה ופירות ומני העבודות והליכת המדברות והימים והדומה לזה ממה שמתעסקין בו לקבץ ממון ולהרבות מותרים המחיה ואופני יושר הבטחון בהם על האלהים שיתעסק במה שזימן לו הבורא מהם לצורך ספקו ומוזנו ולהגיע אל מה שיש בו די מן העולם ואם יגזור לו הבורא כתוספת על זה תבואתו מבלי טורח ויגיעה כאשר יבטח על האלהים בה ולא ירבה לחזר על הכבות ולא יסמך עליהם בלבו ואם לא יגזור לו יותר מן המזון אם היו משתדלים כל אשר בשמים ובארץ להוסיף עליו לא היו יכולים כשום פנים ולא כשום סיבה וכאשר יבטח באלהים ימצא מנוחת לבו ושלות נפשו כילא יעברנו חקו אל זולתו ולא יקדים ולא יאחר מערתו הנגזר לו בו ויש שמנהיג הבורא מרפי רבים מבני אדם על יד איש א' מהם להבחין בזה עבודתו לאלהים מהמרות וישים את זה מן הכבות החזקות שבסבות הנסיון והחכמה לו במלך שהוא מטרף חילו ועבדיו וכן השירים ורואי המלך והסגנים אשר סביבותיהם כמות מעבדיהם ושמשיהם ופקידיהם ונשים וקרובים ומשתדלים בעבורם לחזור על סיבת קבוץ הממון מפנים טובים ורעים והסכל מהם ישעה בני פנים א' מהם בקבצי הממון כי הוא לוקח מה שגזר לו הבורא לקחתו על פנים מגונים ורעים ואילו היה מבקש אותו על אופניו היה מגיע אל הפצו ורצונו והיה מתקיים כידו ענין תורתו ועולמו ולא הי' חסר לו ממה שגזר הבורא מאימה והשני כי הוא חושב שכל מה שהגיע אליו מן הממון הוא מרף מוזנו ולא יבין כי המרף מתחלק לג' חלקים אכל מהם מרף מוזנו והוא כלכלת גופו בלבד והוא המוכמח מן האלהים לבד אשר בו ריות חיים עד תבלית ימיו והשני מרף מוזן זולתו מאשה ובנים ועבדים ומשרתים והדומה להם ואיגנו מוכמח מן האלהים

מרפא לנפש

ופירוש חלק השני (ומיני) נחמנה סלל ח' לעשות לו ענינו (ואמנה) מקבל סחורות או ממון כהלוהם ונאשראי על נאמנות (ואם יגזור מה שגזר לו ח' חס לא יטרח כ"כ ולא יאמ' מתעשרין עד ש'טרה רוצה וילכה לחזור אחר הסיבות כי אין לה' מעורר וגו' : (כי לא יעברנו חקו) כי אין מעבירין ממנו חקו ופליטתו ומה שגזר לו (אל זולתו) לתת לאיש אחר כי אין אדם כונע צמט שמוכן לזניו (ולא יקדים כו') ולא יבא לו מה שגזר לו קדס זמנו רק לכל זמן ועת לכל חפץ צלותו טעה ובזאתו מקום סגור ולא יעבור (ויש שמכניה הצורה כו') ר"ל וכן נמלא צנולם שמיים ש"י אדם אחד כמו אפטרופוס ש"י יזנו כנה צ"ל לנחון אותו האיש האם יתנהג נממונו כדה וכסורה או אם ימרח דנה כ' ע"י הממון ע"ד וישמך יסורין ויבטע שמנת ענית וגו' : (כי הוא לוקח) אותו הממון מה שגזר לו הצורה (לקחתו) שיקחנו אלל הוא לוקח אותו על פנים מגינים ורעים ועל פנים מוכנס על כי הוא לוקח וסוף נמשל להאדם האמא צמדנר כו' שהיה לפנינו וסיךר ללאו סריג (וחשני כי הוא חושב כו' הוא מרף מוזנו) ובשגל כך הוא קמץ ועינו רעה לתת פדוטה לשום אדם כי טושט תמיד ענית לו לצדו (אחד מהם מרף מוזנו וסוף המונעט

שער הבטחון קב

האלהים לכל הכרואים אלא לסגולה מהם כתנאים מיוחדים ותוא מקרה מודמן בעת אחת ואין מודמן בעת אחרת בפי שמחייבת הליכת דיני הבורא בין החסד והמשפט והשלישי מרף קנין והוא הממון אשר אין בו תועלת לאדם והוא שומר עליו ונוצר אותו עד אשר ירשנו לזולתו או שיאבד ממנו והסכל יחשוב כל אשר נזר לו הבורא מן הבטחון שהוא מרף מוזנו וכלכלת גופו והוא ממהר אליו ומשתדל עליו ואפשר שיקבצנו לבעל אשתו אחריו ולחורגו (סי' אלוטנו) ולגדול שבשגונאו והשלישי שהוא נותן המרפים לבעליהם כמו שגזר להם הבורא על ידו והוא זוכר שובתו להם בהם כאילו הוא המרפים בהם וככלל אותם והתחסר במעליהם ורוצה שידוהו וישבחוהו הרבה עליהם ושיעבדוהו בעבירה ויתנאה ויגבה וירום לכוו ויניח הודאתו עליהם ויחשוב שאם היה מינוע אותם הבורא מהם היו נשארים אצלו וכי לולי הוא היו נפקי' מרפיהם והוא העני אשר ייגע לריק בע"הו ויפסיד שכרו לע"הב והמשכיל נוהג בשלשה הפנים על דרך הנכונה לתורתו ולעולמו ובמחורנו כמה שיש ביד האלהים מטרפו וקנינו יותר חזק מבמחורנו כמה שיש בידו מהם מפני שאינו יודע אם הוא מרף מוזן או מרף קנין ויגיע לכבוד הע"הו ואל הגמול הטוב בע"הב כמו שאמר (פסלים ק"א) בממור הללויה אשרי איש ירא ח' עד סופו :

ו' ש' מבני אדם בתיות שאינם משתדלים לקנות הממון ולהרבות ממנו אלא לאהבת הכבוד מבני אדם ולעשות להם שם ואין מספיק להם ממנו שום דבר וזה סכלות מהם בסבת הכבוד בע"הו ובע"הב וגורם להם זה מה שרואים מכבוד עמי הארץ לאנשי הממון ובכבודם להם

מרפא לנפש

סמונעט כ"י) כי מן דיכס ח"י ייכז מזינל (אלא לסגולה מהם) מי סהוא טונ צעני אלהים מהם עוסה אותו ממונה על אמרים צנאנים מיוחדים אס יס צו מנאים ידועים לפש"י שראוי סוף לך : (הוא שימך לו ר) על הממון הניתן לו אלל אין לו הנאה ממנו (ולחורגו) צן אשתו (ויניח הודאתו עליהם) ר"ל שאינו מודם ומשכח לפש"י על כל הטובה גמול איהו טעסו חידס לסע"צ (לאחרים עיי' מהס (ויחשוב) שחס סיס מונע אותם צנולם מהם כ"י) חפסד לפרט סהוא יכז יודע שגורת הצורה הית שיתפנסו אלו על ידו רק שמיסד אלו לא יהיה גורם המקום סהוא יפרכס עניינס הממון רכצ סהוא גשאר אללו אלל עשה צחוינו שדעשיר סוף כמו מסכך אס נסכך למטה סופכין צו למעלה ואס נספס מלמטה פוסקס לסכך מלמעלה ונפסר טעעות סוף וכלל ויחטוב טלס ס"י מונע אות' סנצונת מהס סיו נסארים אללו כו' (והמשכיל יוכס נסלס הפנים ע"ד הנכונה) דסיינו סהוא מקנץ הממון צדד טוב וישר ואינו חץ להששיר וגס אס יסיה סו ממין יתלקס לכל מי סרפוי לחלק וסיה ויחטין צממונו ואס נותן ח"י מתנאה צוח ואינו רולס שינחורו עליו וסוף טנח וסודלס לפש"י טעסה אותו למיניה על כמה אנשים :

ו' ש' (מבני אדם כו' ואין מספיק להם ממנו דנר) כסצורין סס כל מה סיוספ להס ממון יוספו להס כבוד (וזה סכלות מהם צנצונת הכבוד צעוסי' ובעוסי' צ) ר"ל זה הסכלות שרודפים אחר פשוטר מפני הכבוד צל להס ססצורין מי סיס לו ממון סרנה רלוי לו ככנז והגדולה צעוסי' וצעוסי' אלו ססכילו ססך רלוי לצדד אלל כ"י

שער הבטחון

להם לתקותם מה שיש אצלם ולמשך מאשר בידם • ואילו השבילו
והבינו כי אין ביכולתם ולא בכחם לא לתת ולא למנוע למי שגור לו
הבורא אצלם לא היו מקוים לזולתו • ולא היה ראוי אצלם לכבוד אלא
למי שייחדהו הבורא במעלות משובחות • ראוי בעבורן • לכבוד הבורא
יתעלה כמו שכתוב (סמואל ב' 6') כי מכבדי אכבד • ומפני שמכלו עמי
הארץ בכבדם בעלי הממון • כפיכות הכבוד • הוסיף להם הבורא
פכלות נמיכות בקשותם ונפלו כהשתדלות גדולה ויגיעה רבה כל
ימיהם • והניחו מה שהיו חייבין להשתדל בו ולמרר אליו • מהשלים
חובות הבורא אשר עליהם • ולהודות על טובותיו אצלם • ותהינה
בקשותם יותר קרובות אליהם כדרך הזה בלי ספק כמו שאמר הכתוב
(משלי ג') אורך ימים בימינה כשבמאלה עושר וכבוד • ואמר (ד"ס ב' כ"ט)
והעושר והכבוד מלפניך וגו' • ויש שימצא בכלל מבקשי הממון מי
שיגיע ממנו אל תכלית תאוותו • בדרך הסכות אשר זכרנו • ומהם מי
שיגיע אליו בדרך הירושה והרומה לזה ויחשוב כי הסיבות חייבו לו את
זה ולולי הם לא היה מגיע אליו ממנו • ומשכח הסיבה מבלעדי המסכב
ובמה הוא דומה כזה • לאדם שהוא כמדבר הכבד עליו הצמא ומצא
מים שאינם מתוקים כבור אחד ושמה בהם שמה גדולה ורוה מהם
וכאשר הלך מעט מצא מעין נובע מים מתוקים וראו על מה שקדם
משתרתו המים הראשונים ורוותו מהן וכן בעל הממון שהגיע אליו
במינה ידועה אילו היתה נמנעת הסיבה ההיא ממנו היה משיג אותו
כסיובה אחרת כאשר הקדמנו (סמואל א' י"ד) כי אין ליי בעצור להשיע
כרב או במעט • ובמה שראוי לבטוח על האלהים במרפו כשיתעכב
ממנו הטרף יום מן הימים • שיאכר בלבו כי אשר הוציאני אל העולם
הזה בזמן ידוע ועת ידועה ולא הוציאני אליו לפנייהם ולא לאחריהם הוא
שמעכב ממנו בא טרפי לעת ידוע ויום ידוע • לדעתו מה שהוא טוב
לי • וכן כאשר יבארו מרפו מצומצם לא יותר על מזונו מאומה • ראוי
לו לחשוב בלבו ולומר אשר הכין לי מעוני בשדי אמי בתחלת עניני בפי
מרפא לנפש

כמו שמיסים ומ"ס פי' נענין אחר ע"ס (יגורם להם זה) שעשו צדק מה שראוי בו •
(לתקותם מה ש"ס אללם) סיחה מעט ולמטר מהסון ט"ס צ"ס שיתנו להם מהסונם
וממונס • (ואלו הסכילו בו) לא לתת ולא למנוע כו"ל אם נגזר להם סוף שלא יהי'
פרנסתו מזה אין ציולת זה השער לתת לו ע"פ שהנחירה צד האדם כמו שכתוב
לעיל צאורך וכן אין צידו למנוע מזה אם נגזר שום הממון יהיה שלו יסנב
הס"י שיאבד ממנו או שער סיניט סינא הממון ירד לו או ימות עמ"ס נ"ח כמה
מעשיות מכ ולא זה ע"ס • (לא היו מקוים לזולתו) זולת הסי"י • (ובפני ססכלו
ע"ס) ומס היא סכלותם (בסבות הכבוד) ססגורין סצעלי הממון ראוין לכבוד וכלו
אמר ומפני ססכלו ע"ס נסינית הכבוד כנסד סצעלי הממון • (רוכיף להם בו) נסינות
נסינות) סיסתולו ציגיעס רכס אולי יגיעו ג"כ לממון הרנס ויכנסו להם ג"כ •
(ובשבה ססיניס) מלאכתו או מו"ס שלו • (מבלעדי המסכב הוא ה' ססוף מסנב
כל ססיניס) ונמה הוא דומה צום כו"רורס מהס סהס מהס כל צרכי סנבו יורדאן
על מה סקדס כו"ל ואלו סניד לו פדס סלמין סימלא סס צוודאי מים מתוקי' צוודאי לא
יהי' סכל כ"כ לסתו מים הרעיס וכן נעל' הממון סהגיע לממון הרנס ע"ס סינה
סלי

שער הבטחון

צרכי ודי כלכלתי יום יום עד אשר המיר אותו לי כטוב ממנו • ולא היוק
לי בואו בצמצום מאומה • כן לא יזיק לי בא הטרף הזה אשר העתיק
אותי אליו עתה מצומצם כפי צרכי עד תכלית ימי • מאומה • ויהיה
בשכר על זה • כמו שאמר הבורא אל אבותינו במדבר (שמות י"א) ויצא
העם ולקחו דבר יום ביומו • ואמר (ימיה ב') הלך וקראת כאזני
ידושלים וגו' • וכן אם יבארו בפניו מכלי סיכה ובמקום מכלי
מקום ועל ידי איש מכלתי איש אחר יאמר בלבו אשר יצרני על צורה
ותכנית ותכונה ומדה מכלי שאר הצורות והתכונות והמדות • לתקנת
עניני • הוא בהר לי שיבא מרפי על הפנים המפיקים לעניני מכלי שאר
הפנים • ואשר הוציאני אל העולם הזה במקום ידוע וע"י שני אישים
ידועי' מכלי שאר אישי העולם הוא בהר לי בא מרפי בארץ ידועה וע"י
איש ידוע שם אחר סבה למרפא לטוב לי כמו שאמר הכתוב (תפלים
קמ"ס) צדיק י"ו בכל דרכיו :

אבל פירוש החלק השלישי והם עניני אשתו ובניו ובני ביתו וקרוביו
ואוהביו ואויביו ומיודעיו ומכיריו ואשר למעלה ממנו ואשר למטה
ממנו מבתות בני אדם • אופניו יושר הבטחון על האלהים בהם כאשר
אספר • והוא • שאין אדם נמלט מא' משני דברים • שיהיה נכרי או
שהיה בתוך משפחתו וקרובו • וא' יהיה נכרי • יהיה צוותו באלהיו
בעת השתוממותו • ויבטח עליו בנגרותו • ויעלה על לבו גרות הנפש
בעו"ז וכי אנשי הארץ כמו הגרים בה כמו שאמר הכתוב (ויקרא כ"ה)
כי גרים ותושבים אתם עמדי • ויחשוב בלבו כי כל מי שיש לו קרובים
בו • עד זמן מועט ישוב נכרי בידר ולא יועילתו קרוב ולא בן • ולא
יחברו עמו אחר מהם • ויחשוב אחר כך בחסתלקות כובד משאם
וחובותם

מרפא לנפש

סלינו כסוגו למס לא יתן אל לנו סס גנו' לו ססי' • לו כ"כ ממון אין לסנות ססודס כי
נדר הוא מי טעס ספרנסתו יצא לכל אדם ככל' וצא יצא צפניס טוסיס • (עד ססר
סעיר אותו לי טטוט ממנו) דסינו צמכליס וצמסקיס סלא יטעד לינק עוד פסדי סמו
עני' מ"ס (ואמר הו"ד וקראת וגו') זכרתי לך ססד נעורייך וגו' לנכד סחרי צמדנר
צחק לא ידעס וגו' • (ובן סס יצלחו סרפיו צפניס ומצלי סיניס כו') וסותס ססיניס
או סומו סהיס רע צע"י ונכסד אליו לפחיתו' סיגיע לו פרנסתו על לי דיסיס מ"ס יסמך
צלנו ססר יצריני ר"ל ססלסיס ססר יכר אותי כו' (צורה) היא סלנן סו סמור כיולא
זסו (ותכנית) סספוסר צחימד סנריס • (ותכונה) היא ענין סמדוס סנפסיות כגון
סוכרון וסמססס וסחכמס וסעטס וססלסוס וכל יזולא צוס • (ומדה) סריכות וקלרות
סניף וסצריס וע"י צ' סנסיס ידועיס סני וסמי' למיס :

אבל פירש חלק השלישי (ואם יהיה נכרי יהיה סומו צללכו כו') ר"ל סיססוס
צלנו סוס סוה וסעלסו סלין לו קרודיס וסוסיסיס
סוכל לססעסע עמסס ועונו לו סיסיס סת סלקיו לסדר לרעני וינעס עליו נלדו סלסר
סלין לו מי סינעס עליו סמסס גירוסו יזותו ל' סנר • (ויעלה אל לנו גרות סנפס כו')
סלל סיסיס אל לנו מוס ססוהו גר וככרי ססרי כלנו גריס סנכמו סספסס סוה סלק סלוס
ממעלו וסיה צעוק' גר צנרן נכריס וסלמס עיקר סדסססוהו סנכס ס"כ כל סנסי סררן
גריס כו' ולא עוד סנזמן מועט ססיסלסוק מן העולם וסו צוודאי יסכנ סס צדד צלס
קרוצ

והזכותם מעליו ויחשוב זה טובה מטובה הבדא עליו מפני שאם יהי
רודף אחר עניני העולם וצרכיו תהיה גיעתו יותר קלה עליו מכלי אשה
ובנים והסרובם מנוחה לו וטובה ואם יהיה מבקש עניני אחריתו יהיה
לבו יותר ריק ופנוי בעת התבודדותו מכלי ספק ועל כן היו הפרושים
בורחים מקרוביהם ומכתייהם אל ההרים כדי שיפנו לבותם לעבודת
אלהים וכן היו הנביאים בזמן הנבואה יוצאים ממעונותיהם לתבודדים
לחובות הכורא עליהם כמו שירצת מענין אליהו עם אלישע שאני עליו
(מלכים ב' י"ט) שנים עשר צמדדים לפניו והוא בשנים העשר וכוון שרמו
לו אליהו במעט רמו הבין אותו ואמר אשקה נא לאבני ולאבני ואלכה
אחריך ואמר וילך אחרי אליהו וישרתהו ואמרו על אחד מהפרושים
שנכנס למדינה אחת להורות את יושביה עבודת האלהים וימצאם
לובשים צבע אחד במלבושיהם ותכשיטיהם וראה קרוביהם אצל פתחו
בתייהם ולא ראה בנייהם אשת ושאל אותם על זה ואמרו לו מה
שאנו לובשים צבע אחד שלא יהיה ניכר בנו העני מן העשירי ושלא
יבא העשירי להתנאות ולהתפאר בעשרו ויבא העני להתכבד אצל
עצמו ושידמה ענינו על האדמה בענינו תחתיה ונאמר על אחד
מהמלכים שהיה מתערב בין עבדיו ולא היה ניכר ביניהם מפני שהיה
גיהו מנהג השפלות בתכשיטיו ובמלבושיו ומה ששמנו קברות מתונו
אצל פתחיו כדי שנוכח מהם ונהיה נכונים למות וזמין לו הצדיק
המגעת אותנו למקום המנוחה ומה שראית שפירשנו מן הנשים והכנים
דע כי יהינו להם קריח קרובה מכאן כשיצטרך אחד ממנו על דבר
מדבריהם ילך אליהם וישלים צרכיו וישבו אלינו מפני שראינו מה
שיבנס עלינו מטרדת הלכ ורוב ההפסד וגודל היגיע והטורח בקרבתם
והכנותה מכל זה בהרחקתם לבחור בעניני העולם הכא ולמאוס בעניני
העה"ז וייטבו דבריהם בעיני הפרוש ויכרך אותם ויאשרם בענינים
ואם יהיה הבוטה כאלהים בעל אשה וקרובים ואוהבים ואויבים ויבטח
באלהים בהצלחתו מהם וישתדל לפרוע מה שהיית להם ולעשות
הפציה ולהיות לבו שלם עמהם וירף ידו מחוקתם ויסבב על מה שהיה
טוב להם ויהיה נאמן בכל עניניהם ויורם אופני תועלותם בעניני התורה
והעולם לעבודת הכורא כמו שנא' (ויקרא י"ט) ואהבת לרעך כמוך
ואמר (סו) לא תשנא את אחיך כלבבך לא ליחיל הנמול מהם ולא
לקדם אצלם ולא מאהבתו בכבודם ושבתם ולא להשתרר עליהם אך
לקיים מצות הכורא ולשמור בריתו ופקודיו עליהם כי מי
שתהיה רעתו בעשאתו הפציהם על אהר מהרברים שאכרנו תחלה לא
ישג

מרפא לנפש

קרוב וגוף כו' (ושירדמה ענינו על האדמה כענינו תחתיה) סיה"ס דומה לעסור עזר
סחוף חי על האדמה שלא יתגאס צגגדים נא"ס כמו שיהיה ענינו כסיה"ס תחתיה תחת
האדמה כי סס העני והעשיר סוים : (ונאמר אל א' מסמלנים כו') כל זה מהשונות
הסמנים סקו לזו"ס נזע אחד : (בהצלרתו מסס) סויבל לכנול מהס צמס שנוסס
לסס סמוטל עליו סרינ : (לא ליחיל סמול צסס) סחינו רוזס סיימלכו על טונזס :
(ולא לקדם סלסס) סחוף מקדיס לסס עתס טונזס סולי יטעד נס הוה לעזר וסו
יעזרוסו

ישג רצונו מהם כעולם הזה ויגיע לריק ויפסד שרבו לעו"הב ואם
הוא נזהר בזה לעבודת האלהים בלכר יעורם האלהים לגבול אחרת
בעולם הזה וישים כפיהם שבתו ויגדל ענינו בעיניהם ויגיע אל
הגבול הגדול בע"הב כמ"ש האלהים לשלמד (מלכים ב' א') וגם אשר
לא שאלת נתי לך וגו' אבל אופני בטחוני על אלהיו בעניני מי שהוא
למעלה ממנו ומי שהוא למטה ממנו מכתות בני אדם הפנים הישרים
לו כשיביא אותו הצורך לבקש הפץ ממי שהוא למעלה ממנו או למטה
ממנו שיבטח בו על אלהיו וישים סכה בהשלכתו באשר ישים
עבודת הארץ ויריעתה סיבה למרפו ואם ירצה להמריפו ממנה יצמח
הורע ויפרה וירבה ואין להודות הארץ על זה אך ההודאה לבורא לבדו
ואם לא יתפין האלהים להמריפו ממנה לא תצמיח הארץ או תצמיח
ויקרה הצמח פגע ואין להאשים הארץ וכן כשיבקש מהאחר מהם הפץ
שיחיה אצלו החלש מהם והחזק שוה בעשותו ויבטח בהשלכתו על
האלהים יתב ואם ישלם על יד אחד מהם יודה הכורא ית אשר
השלים הפצו ויודה למי שנעשה על ידו על לבו הטוב לו ושהכורא
הביא תועלתו על ידו וכידוע שאין הכורא מגלגל טובה אלא ע"י
הצדיקים ומעט הוא שמתגלגל הפסד על ידיהם כמו שאמרו הז"ל
(סנה"ד ספרי דגלים כ"ג) מגלגלין זכות על ידי זכאי והוכה ע"י חייב
ואמר הכתוב (משלי י"ג) לא יאונה לצדיק כל און ואם לא ישלם לו על
ידיהם אל יאשימם ואל יתלה בהם קצור אך יודה לאלהים אשר כתר
לו הטוב בזה וישבחה כפי שידע מהשתדלם לעשות הפציו אע"פ שלא
נשלם ברצונו וברצונם לו וכן ינהג כמיועדיו ואוהביו וכמי שנושא ונותן
עמהם ושמשו ושותפיו וכן אם יבקש ממנו מי שלמעלה ממנו או
שלמטה ממנו הפץ יסבב לעשותו בכל לבו וישתדל להשלימו במצפוני
אם יודמן לו ויהיה מי שבקשו ראוי להשתדל לו בו ואחר כך יבטח
על האלהים בהשלמתה ואם ישלמיהו על ידו וישיהו סיבה לטובת
זולתו יודה על זה ואם ימנע ממנו ולא יודמן לו לעשותו אל יאשים
נפשו ויודיע את חבריו שלא קצר אהר שימרה וישתדל בו בעצמו
אבל עניני אויביו והומדיו ומבקשי רעתו יבטח בעניניהם על הכורא
יתעלה ויסבול הרפתם ואל יגמול להם כפעלם אך יגמלם חסד ויעשה
להם כל מה שיוכל לעשותו מן הטוב ויזכור כלבו שתועלתו ונזקו ביד
הכורא יתעלה ואם יהיה סיבה להזיקו יחשיב עליהם טוב ויחשוד
את עצמו ומעשיו ברוע וקדמותיו אצל אלהיו ויתחנן אל האלהים
ויבקש מלפניו לכפר עונותיו ואז ישובו אויביו לאהבתו כמו שאמר החב'
ברצות

מרפא לנפש

יעזרוסו על טונזס ואינו עושה לס"ס ועיין צמ"ס : (וישיבם סינס צססלממו) ויסס
אוסס ססס רק סינס וסלוחיס ססלמט ססנר ססנתנו לו כמו ססרן הוה סינס למזונו כו'
וכל סיינין הוה יתפלר סיינע ע"ד מ"ס לעיל כמה פעמים עדרני ס' י' ע"ס :
(ויהוה נ"י סנקסו רלוי כו') סיה"ס סומו ארס סנקס ממך רלוי לעסות סומו טונזס
דמליכ מענע עמך ממנו כמ"ס צנפק סער ע"ס ע"ס : (אל יסס"ס נכסו כו') לא
יעטער על זס רק יתלס נזס סמל הוה סינו רלוי סייגמר סננר : (ויסבול סרפעס)
כמ"ס

שער הבטחון

(משלי י"ז) בראיות יי ררכי אישגם אויביו ישרים אותו :

ופירוש החלק הרביעי בעניני חובות הלכות והאברים שהאדם בתיהו בתועלתם וזקם . וזה כצום וכתפלה וכסוכה וכלולב ובציצית ושמירת השבת והמועדים והמעט מן העבירות וכל חובות הלכות . לא תעבורנה אל זולתו . ותועלתם וזקם מיוהדים בו מבלי שאר בני אדם . ואופני וישר הבטחון בכלם על האלהים יתב בו שאמי מבאר אותו . ומאלהים אשאל להורות אותי האמת ברחמי . והוא כני מעשי העבודה והעבירה לא יתכנו לאדם כי אם בהקבץ שלשה דברים . האחד הבחירה בלבו ומצפוני . והשני הכוונה וההסכמה לעשות מה שכבר בו . והשלישי שישתדל לגמור המעשה כבאבריו הנראים ויוציאו אל גדר המעשה ומה שאינו נעלם ממנו בהם בבחירת העבודה העבירה והכוונה וההסכמה על המעשה הבטחון על האלהים כזה שעות ומכלות כי הבורא ית' הניח ברשותנו בחירת עבודתו והמדות כמו שאמר (דנ"ס ז') ובחרת בחיים ולא הניח ברשותנו השלמת המעשה בעבודה ובעבירה אלא כסיבות שהם חוץ לנו מזדמנות בקצת העתים ומנעויות בקצתם . ואם יבטח על האלהים כבחרת עבודתו ויאמר לא אבחר ולא אכין לעשות כלום מעבודת הבורא עד שיבחר לי הטוב ממנה . כבר תעה מדרך הישרה ומעודו רגליו באופני הנכונה . כי הבורא ית' כבר צונו לבחור במעשה העבודה ולכוין אליה בהשתדלות והסכמה ובלב שלם לשמו הגדול והודיענו שהוא אופני הנכונה לנו בעה"ז ובכ"ח . ואם יודמנו הסיבות ויתכן גמר המעשה בעבודתו אשר קדמה בחירתו בה יחיה לנו השכר הגדול על הכחירה בעבודה ועל הכונה לעשותה ועל השלמת מעשיה באברים הנראים . ואם ימנע מן האברים גמר המעשה . יהיה לנו שכר הבחירה והכונה כאשר זכרנו במה

מרפא לנפש

כמיס חזיל כל המעזיר מדותיו מעניוין ממנו כל פשעיו וכ"ס עונות וחטאים חסס קלים :

ופירוש חלק הרביעי

(והוא כי מעשה העונות והענינים לא יתכנו) לא יתנו יעשום רק ע"י שלט דברים אלו : (הא' הנחירס בלבו) תחלה יצטר האדם בלבו בהסורו נעלמה שרואי לנשות דבר זה : (והב' הכוונה והסכמה לעשות מה שצטר) שכבר התחיל לכוין עלמנו ולהתחמץ לעשות הדבר הנשכח ובהחזקתו אך עדיין לא נגמר : (והשלישי שיסתדל לגמור המעשה כו') ומס שאינו נמנע ונעלם מאתנו והסכמה שהם נדחלי ברשותינו : (הבטחון כו') ע"כ אם ינעם נסם על ה' לומר שה' יתן בלבו שיבחר ויסכים לעשות מלפניו זה עשות וסכלות אם יחסוך כך סהרי הש"י כבר הניח ונתן זרשותינו לחזור צמיתו וכן שלא לסמרותו כמו שאמר בתורה גמרת נחיים וכן כמה פסוקים כלה : (ולא הכינס ברשותינו השלמת המעשה) ולכן נוס ראוי לנטות על ה' ונתחמץ לו סיימי לנו ויעזר סיימי אלא צמירותינו סטונה לירי גמר כמו שהתחנך דוד המלך ע"ה כמו שמסיים צמ"ך סענין מפני גמר המעשה אינה צמיר צמיר לדרג אחר להשלמתו וחס ססינות ופעמים מודמן ססי' הסיומת ויבא לירי גמר ולפעמים כשאין חפץ סיגמו לא יודמנו ססינות כמיס לעיל צמי' ח"ה ונתנצר ממנו העונות והענינים כו' וספי' לא

קה

שער הבטחון

במה שקדם וכן העונש על העבירה : וההפרש שנין עבודת הבורא ושאר מעשי העולם בענין הבטחון כאלהים ית' . ששאר עניני העולם לא נגלו לנו אופני הטוב והרע (ס"ה וס"ו) כסיבה מן הסיבות מבלעדי שאריות . ולא אופני ההפסד והרע בקצתם בלתי קצתם . כי לא עמדנו על איה מלאכה מן המלאכות שטובה לנו ויותר ראויה לבקשת הטרף והבריאות והטוב . ולא באינו סחורה ובאיו דרך ובאיהו מעשה מן המעשים העולמיים נצליח כשנתגלגל בהם . ובין הדין עלינו שנבטח באלהים בבחירתנו . והשלמתה . לעזרנו על מה שיש בו טובתנו . אחר שנתגלגל אליהם . ונתחנן אליו להעיר לבנינו לבחירת הטובה והראויה לנו מהם . אבל עבודת הבורא ית' אינה כן כפני שכבר הודיענו אופני הנכונה בה וצונו לבחור בה ויעד אותנו בנמול עליה . ואם נתחנן אליו בבחירתה ונבטח עליו בהראותנו אופני הטוב לנו . נהיה תועים בדברינו וסבלים בבטחוננו . מפני שכבר קדמה הודיעתה אותנו דרכי העבודה אשר יועילונו בעולם הזה ובבא כמו שכתוב (דנ"ס ז') ויצונו יי לעשות את כל החקים האלה וגו' לטוב לנו כל הימים . ואמר בנמול העולם הבא (ס"ס) וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות . ועוד כי עניני העולם יש שתשוב הכבה המשוכחת מגונה והמגונה משוכחת אך העבודה והעבירה אינם כן כי הכוונה והמשוכחת בהם לא יתקן מענינו ולא יתחלף . אבל מה שראוי לבטח עליו הוא גמר מעשה העבודה . אחר בחירתה בלב שלם והסכמה והשתדלות

מרפא לנפש

גמר נסם המעשה וכ"כ נסער סג' ספי' וסוף ית' יגמלך על מה שספקיך עליו חף אם נעלם מצ"ה ע"ס צמורך ומכ"ס סס : (וההפרש שנין כו') שנעזרת סנורא יתנצרך סמירה והסכמה ברשותינו וספולנו לנח' מס סיסכנ למלות ה' ונעניני העולם דסינו פירסותינו ושאר זרכנו כנפאר בכל ססער כוס סרואי לחרס לנשים נס' בכל עניניו וספול יגמר לו סטוב וסנכין בכל דרכיו ועניניו וכמו שאמר חז"ל הכל צדי סמים חוץ מיראת סמים ושאר סעסם נסם : (ששאר עניני העולם לא נגלו לנו כו') אכחנו לא נדע מה נעשה אם נעסס נמלל'ו או צמיות זה יסיה עזו לנו או כסמרת : (ובין הדין עלינו) וכן הדין עלינו שנתפלל לס' שיעיר לבנינו לסינס העונס וסרואי לנו . והוא יעזור לנו שוללית מעשה ידינו ולסנילו לירי גמר לטוב לנו : (אבל עזרת סנורא ית' כו') ככר סענינו ומסיני נסיה לני סעסס כל מלותיו וחקיו . כ' גלוי יודע לפניו סמלותיו סיא עזו לנו נעוה"ז כמיס וילוני ה' וגו' לטוב לנו כל הימים צעוס"ז וצדק ססיה לנו וגו' סות סכר סעוס"ז וז' הרמז"ן על סמון זה קרל גמול סמלית דקס' כי סענד הקניי לרבו ססוף קייב לעזוד אותו אם יתן עיד סכר בעבודתו כו' ע"ס וכמ"ס סמנצר כמס פעמים : (ועוד כי עניני העולם כו') ועוד א"ך כוכל לסעמיד על דעמיו לחזור צמו"מ זה או צופת סמלסס' כי כמס פעמים נמלל סססחד נסעסר נמלסס' זו או נסמורס זו ומסנחן סללו וססני חין צירו מלומס מוזת סמלסס' ומי"מ זה ומנוסס סללו א"כ חין סמנו יודע ער מה רק מס סס'נתן בלבו לעזוב לנו ובנמלל כמס סמוקיססמוריס על זה כמיס נרות סססנות בלל א"ס ועל"ה ה' סיא סקוס וכתיב מסלי ע"ז לל אדם יחסך דרכו וס' יכין לעזוב וכתיב סס'ך מ"ה מעעדי גבר וסרס מס יצין דרכו וכעוד כמס פסוקוס : (אבל מעשה העונות) מס ססוף עזוב דסינו עסיית סמלות סוף עזוב לעולם ולא יסמנה

שער הבטחון

והשתדלות כבר לכב וכונה לשמו הגדול . וכזה אנהו חייבין להתחנן אליו לעזור אותנו בו ולהורות אותנו עליו כמו שכתוב (תהלים ק"ס) הדריכני באמתך ולמדני . ואמר (ס"ט) הדריכני בנתיב מצותיך וגו' ואמר (ס"ט) דרך אמונה בחרתי וגו' . ואמר (ס"ט) דבקתי ביערותיך וגו' אל תבישני ואמר (ס"ט) ואל תצל מפני דבר אמת עד מאד וגו' . וכל זה ראיה שכחירתו היה במעשה העבודה אך התפלל אל האלהים על שני דברים אחד מהם ליהרר לכבו ולחוק בחירתו בעבודתו בהרחקת טרדות העולם מלבו ועיניו כמו שאמר (ס"ט) יהרר לכבי לריאה שמך . (ס"ט) גל עיני ואביטה וגו' (ס"ט) העבר עיני וגו' (ס"ט) הט לבי אל עדותיך וגו' והדומה לזה . והשני לחוק אבריו על השלמת המעשים בעבודתו והוא מה שאמר (ס"ט) הדריכני בנתיב מצותיך (ס"ט) סעדי ואושעה . והרבה כמוהו . ואני עתיד לכאר אופני מפסדי החלק הזה ואופני השלמתו והדרך הנכונה בו בעזרת השם :

אבל פירוש החלק החמישי והוא חובות האברים אשר תועלתם נוקם מתעבדים אל זולתו כצדקה והמעשר ולימד החכמה וצוות בטוב והזהיר מהרע ולהשיב האמנות ולהסתיר הסוד ולהבר טוב ולעשות הטוב ויפיד אבות והנני הרשעים אל האלהי והורות בני אדם דרכי טובתו ולחמול ענייה ולרר עליה ולסכול הרפת כשמעיד אותם אל העבור ומיחל אותם . ומיראם כגמול ובעונש . ואופני ישר הבטחון כזה שיחי האדם צופו כלבבו כל המעשים האלה והדומה להם ויבחר עשותם וסבב אליהם כפי מה שהקדמנו בחלק רביעי החיוב הבחירה עלינו להתקרב אל האלהי ללבד לא לקנות שם וכבוד ביניהם ולא לקוות הגמול מהם ולא להשתרר עליהם ואחר כך יבטח על האלהי בהשלמת המעשה שבין לעשותו מהם . כפי מה שהיא רוצה בו ממנו . אחר שייסבב עליו ויזהר כפי יכולתו בכל זה להסתירו ממי שאין צריך לו להודיעו . כי בהיותו נסתר יהיה שכרו יותר גדול ממה שיהיה אם יהיה נודע

מרפא נפש

זשכנה וכן העצרות הם רעים לעולם כמו שמזכר אלז מה שדאי לנטות עליו הוא גמר המעשה ס' יעזר ויטיע אותנו להניח מהסנתנו העונם לדי גמר וירנו ח' נוכל לקיי' : (במ"ש הדריכני באמתך ולמדני) וסיפאל דקר' כי אהם אלהי יטעי אותך קיימי כל היום א"כ בחרתי מעמלי ח' וקיימי ח' שטוטיעני לעשות רזוק . כן הדריכני באמתך שכולל לגמור ולהטלים בחירתי וכן כל הפסוקים שגני' סוף הפסוקים סוף פ' תחלת הפסוקים כמ"ס דוק ותשכח וזה מה שכתב וכל זה רמים כו' אך התפלל כו' :

אבל פ' חלק החמישי ולהסיב האמנית) להסיב ולטלם מה שלקח באמתה ובאשראי : (והורות ז"ה דרכי עונתו) דרכי ה' יתנך הטובים והיטרים כמ"ס נפתיחת שער ז' כי כמה טובות מנע בעליהם להכות מהם חסרון הכרתו אותם : (ומיחל אותם ומיראם) אמר ומיחל ל' תוחות על הגמול ומיראם על העונם לעו"ס : (צופן זכבז) זכבז ומנפונו ימנעו כל המעשים טובים תחלה : (כפי מה שסוף רחב לו ממנו) כפי מה שסטי רחב מאתנו לעשות לפני ומלתיו כן יהיה בעזרתו להטלים בחירתו : ומס

שער הבטחון

קו

נדענומה שלא יוכל להסתירו יזכור בו השרש אשר הקדמנו כי התועלת והנזק לא יהיה מן הכרואים כי אם ברשות הכורא ית' . וכאשר יגלגל הכורא על ידו מצוה יהשוב בלבו כי היא טובה מאת הכורא ית' שהטיב בה אליו . ואל ישמה ק' שבת אותו בני אדם עליה ואל יתפון בכבודם בעבורה ויביאהו זה להתנאות במעשהו ויפסד לבו וכונתו לאלהים ויפסיד מעשהו ויאבד שכרו ואני עתיד לכאר זה כשערו בעזרת השם :

אבל פירוש החלק הששי והוא בגמול העולם הזה והעולם הבא אשר יהיה האדם ראוי לו במעשה הטוב בעולם . הוא . שהגמול על שני פנים . גמול בעולם הזה בלבד וגמול בעולם הבא בלבד . ויש שיהיו ראויים שניהם על מעשה אחד . ולא פורש לנו באור זה באר היטב אך ערב הכורא לעמו גמול כולל על מעשה הטוב . ולא חלק הגמול על העבודות בעולם כמו שעשה בענין של העבירות בעולם . כמו שפירש המעשים . שעושיהם חייבין סקילה שריפה הרג וחנק ומלקו ארבעים ומיתה וזכרת יתשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה וזק שור ובור ושן ואש ונותן מוסכאדם ושולחת יד במכושיו והמציא שם רע והדומה לזה . אבל גמול העה"ב ועונשו לא פירש מהם הנביא מאומה בספרו בעבור כמה פנים . מהם כי צורות הנפש בלעדי הגוף אינה ידועה אצלנו כל שכן מה שתענג בו או תצמצר בענין החוה אך פירש אותנו למי שהיה מבין הענין הזה כמו שאמר ליהושע (ונוכי ג') ונתתי לך מחלכים בין העומדי האלה ולא יהיה זה בעוד נפשו קשורה בגופו . אבל רמז למה שיהיה אחר המות שתשוב הנפש בצורת המלאכי בענין פשימותה ודקותה ועזבה להשתמש בגופה כשתודרך ותזהיר והיו מעשיה טובים בעולם הזה . ומהם שגמול הע"ב ועונשו היה מקובל אצל עם הארץ מהנביאים ומושבל אצל החכמים . והניחו לזכרו בספר כמו שהניחו לזכור הרבה מפירושי המצות והחובות מפני שסמכו על הקבלה . ומהם שהעם היו

מרפא נפש

(רומה של יוכל להסתירו) כמו תפלים לזכור ויכילא כמו שיתנאר לקמן : (יזכור ז' הסוד כי הועלת כו') וח"כ לטוח הוא מיסע עלמו לפניהם : (ויאבד סגרו) מאחר שהיה לו הכאה וסנח על מעשיו כנר קנל סכרו זהו כמו שיתנאר לקמן : (אבל הפי חלק הששי ומס' כי לזרות הפ' כו') ר"ל של ניכל לזייר דעתינו לזרה הנש זלא ג' ק' ר"ל של ניכל לדעת זמה שתענג הנפש לזדה כמו של ניכל לזייר לטומא מתיקות האור והגוונים הנפלאים . ולעופות תענגו הדגים זמים לך נאמר עין לא ראתה וגו' : (ולא יהיה זה צדד נפשו קטור גופו כו') סכרי נאמר סס ויראני את יבוסע הכסן הגדול עומד לפני מלך ה' וגו' שהיה הכל צמחאס כרוחנית והעומדים סס הם צודאי וחכמים וכטיהלך זיניסם צודאי זלא ג' : (בשתדודך כ') כע"ס חס דרכי תלך וגו' : (ובמהם גמול העו"ס) סים מקובל כו') שהנביאים היו מודעים לזו צע"פ כמו צדו גופי תורה ופירושי המצות נאמרי צע"פ ולא נכנס מכם טעמים נכונים וידועים לחכמים ועיני זמים צורך : (ובמושבל אצל החכמים) סודאי עיקר סכר ועונש הוא לעו"ס סכרי העו"ס סמים לרמים וטובותיו אינם מתמידים וזין סכר בעולם שיתענג בשלימות של יסיה לו סוס עזב ודאס ומורא המעורבים עליו סמחתו

היו מן הסבלות ומעט ההכנה בענין שאיננו נעלם ממה שכתו בתורה ונהג הבורא עמם מנהג האב החומל על בנו הקטן כשהוא רוצה ליתרו בנחת ולאט כמו שכתו (סוף ע"ס) כי נער ישראל ואוהבתו והאב כשרוצה ללמד את בנו בנערותו החכמות אשר יעלה בהם אל המעלות העליונות אשר לא יבינם הנער בעת ההיא ואילו היה כפיים אותו עליה ואומר לו סבול יגיעות המוסר והלמוד כעבור שתעלה בהם אל המעלות החמודות וכאשר יעלה על זה במה שהוא ערב לו מיד ממאכל ומשתה ומלבוש נאה ומרכבה נאה והדומה לזה ויועידהו במה שיצטרך אותו מיד כירעב ועירום ומלקות והדומה להם וישב דעתו על מה שיכסח עליו מן הראיות המורששות והעדויות הגלויות האמתיות יקל מעליו לסבול יגיעת המוסר ולשאת טרחו וכאשר יגיע לימי הכהרות ויחוק שכלו יבין הענין המכונן אליו במוסרו ויבין אליו ותמועט בעיניו הערבות אשר היה רץ אליה בתחלת עניניו והיה זה לחמלה עליו וכן הבורא ית' יהל עיסוקהפחדים בגמול ועונש ממחריםפידע כי העם כאש יתקנו לעבודה הגל מעליהם סבלותם בגמול העולם ועונשויוכוונו בעבודה אליו ויתנהגו בה עריו וכן נאמר בכל מה שבספרים מחושמת הבורא ית' ומחם שגמול העול' הבא אין אדם ראוי לו במעשהו הטוב בלבדו אך יהיה ראוי מן האלהי בשני דבריםאחר המעשי הטוב האחד שיורה בני האד' עבודת הבורא יתעלה וינהיגם לעשות הטוב כמו שכתוב (דניאל ג') ומצדיקי הרבי' כבוכבי' לעול' ועד' ואמר (משלי כ') ולמוכיחי' ינעם ועליה' תבא ברכת טוב וכאשר יתקבץ למשתדל גמול תצדיקתו אל גמול צדקתו וגמול אמונת לבו וסבול יהיה ראוי לגמול העי'הב אצל הבורא והשני חסד מאלהי' נדב' ומטובה

מרפא לנפש

א"כ מי שעושה רצון וקר הכל זורקי יגילכו כפי יכלתו ועונו הגדול מה שאין לציורו צע'ה"ז וזדחתי הוא צעולם סכולו עונן וכולו חרוך ועיין בה' היסר לר' סהאריך צום וכ"ל : (בענין שאיננו נעלם כו') שאין הדבר הזה נעלם מאתנו שרוב העם שקבלו הסורה סיו צעה סה"ל עדיין בסבלות ומעט הסבסס כמו שמנזחל סתורה דתכיז ולא ולא נתן ס' לנס לז לדעת ועינים לראות ואזנים לסמוע עד היום סוס : (ובאשר יועדהו ע"ז) כאשר ינטיחו צסכלו סהסיר מעליהם הסכלות מל' ויגל סה סהסן : והסז מייסז דעת ססן : (תגל מעליהם) סהסיר מעליהם הסכלות מל' ויגל סה סהסן : (ויבוכונו צעזורה אליו) ר"ל לנס ס' ית' : (עדין) ל' אליו כמו עדין כל צטר יצואו ולכך חמרו חז"ל לעולם יעטוק אדם צתורה וספי' סלל לסמה סמתך סלל לסמה צל לסמה וסרמזס סהסיר צום צמסס מלך ע"ס : (ובן נאמר צל מה צסספרים מהסגמת סצורה) ר"ל מה ססספרים מסספרים כבוד סל צמלות גסמיות כמו יד ס' ועיני ס'כיוסל סו סג"כ צצטר טעס סז סצטר סהסיר קוד צצטר סהסיר פ"י : (ומחם) ועוד טעס צסעלססיעודי' וצורה וסדון כמו סהסיר קוד צצטר סהסיר פ"י : (ומחם) ועוד טעס צסעלססיעודי' סהסיר פ"י : (ובאשר יתקבץ למשתדל גמול הצדקתו) מה סמלדין ומחם סה סהסיר סל גמול דק' ע"מז סה סרלוי לגמול צע"הז צלי ספק כמ"ס ולמוכיח סגו' : (והשני) מה סתוק ססי' גמול לעוס"צ סו ס' ע"ד ססך ונדסס כו' כמ"ס כי סהס ססלס לסי' סכסר

וסכנה כמ"ס (סכסס ס"צ) ולך אדני חסד כי אתה תשלם לי איש במעשהו והעילה בזה כ' כי אם היה מעשה האדם כחול הים במספר לא יהיה שקול כמטבת אחת כמטבות הבורא ית' עליו בעולם הזה כל שכן אם יהיה לו חמא' ואם ידקדק הבורא עם האד' כתיבית הודאת המטובה יהיה כל מעשהו נכחד ושקע בקמטנה שכמטבת הבורא עליו ומה שיהיה מגמול הבורא לו על מעשהו הוא מחסד הבורא עליו ואך העונש בשני העולמי' הוא כאמת וכדין וחוב שחיי' בו האד' אלא שחסד הבורא ית' גמול עליו בשני העולמי' כמו שכתו' ולך אדני חסד (סס ע"ס) והוא רחום יכפר עון גו' ומרם כי המעשה הטוב מתחלק לשני חלקים ממנו נסתר איןמשקף עליו זולת הבורא כחובות הלכות והדומה להם יומנו נראה על האכרי' איננו נסתר מןהברואי'הם המצות הנראו'על האכרי' יחבור' ית' גמול על המעשה הנראה על האכרי' בגמול נראה בעולם הזה ונגמול על המעשה הצפון והנסתר בגמול נסתר והוא גמול העו' הב' ועל כן זכרו דוד ע"ה במלה שמורה על הענין כמו שאמר (סס ל"ס) מה רב טובך אשר צפנת ליראך וגו' וכן דרך העונש הנראה והנסתר בדרך הגמול והראיה על זה כ' האל יתעלה ערב לעמו על העבודת הנראית על האכרי' גמול נראה מהר כעוה"ז והוא המפורש בפרשת אם כחוקתי וכן ערב להם על העבירות הנראות הגלויות עונש נראה כהר בעולם הזה לפי שאין להמון העם אלא מה שנראה מהמעשים לא מה שנסתר והוא מה שאמר (דברים כ"ט) הנסתרות ליי אלהינו והנגלות

מרפא לנפש

כאשר סהס מסלס א"כ איך יוכל סהסור לנצו' גמול סעוס"צ כי סל נודע מיומי רלוי לוס ולס לסהס סהסור ססודיע כל ספסיעס לידע ולסודיע כל זס ור"כ כסז לסיס סוס ססוס מורה סה צ"ס צעזרת ס' ככ"ל לוס א"ס לפרוט גמול סעוס"צ ססוס יודע כ"ז מעסמו : (והעילה צום כו') והטעם למה איך סהסס רלוי לגמול על מעסו' סטוונס : (כ"א סיה כו') וכסז צסל"ס דף כ"צ ע"צ קח מלל ממי סססצסר רגלו סו נסמו עיניו וסל אדם ס' רופס גדול וצמסממו סהסו רפסו רסס וסף צסטר סלל זס וסיהס כל ימיו סהסס עזס צלי ערך איך קסס צעיניו כל מה סיזוס סלל סהס ססי' נתן לו ידיו ורגליו וכל רמיח צצרים וזן ומסרסס סומו ומסגית עליו ונתן לו נסמה סיזול לצו' ליד' לנחיות וצמסממו דצרים כלסל סלף פעמים כסס סעוונות סעסס ססי' עמנו וסלו פיו מלל ס"רה כו' איך סנו מססיקוס כו' עיין סס סהסיר' וכצו כסז המחצר צסטר סצחינה קל' סעוס"צ סעוס"צ ססי' עמנו מיוס סיהיטיו על סהסרס עד סיוס ומי ססיס סוהס סחיד לגנד עיניו סז יתלכז לצו סל ס' ית' (איך סעוסס כו') סלל סססד סצור' יסגנד עליונו צסני סעולמיס) ר"ל מה סמסלס סהסרס סהסרס' א"כ ספקוד עליססעוונותיכס צמסס ספוסס כמ"ס רק סתכ' ידעתי מכל מססמות סהסרס' ניסורין קלס וסחט לסת לס מסקידס על יד כמ"ס חז"ל דל"כ סלל סמר' כל סלומר סקצ"ס וסרין וסוורו סיוו סס לס ע"י ססונו סה סו ס"כ ססר סל סמקלל ססונו' (כמ"ס מה רב טובך אשר נסנת ליראך) ר"ל סעוונדי' סה ס' ניסלס וסססס פנימית לסס לנסת רב טובך ע"ס"כ מעלת רב טוב סיכך צע"הז לסוהן סחוס' צך נגד צ"ס סצ"ס יודעיס מלדקסו לכך פעל' לסס ג"כ סעוונ נגד צ"ס שידעו גמולו ג"כ ככ"ל (הנסתרות לס' אלהינו לענוס

שער הבטחון

והננלות לנו ולבנינו עד עולם • ואמר הכתוב (ויקרא כ') ואם העלם
יעלימו עם הארץ וגו' ושמותי אני את פני כאיש היה וגו' אך
העבודות והעבירות הצפונות כלב דין גמולם על הבורא ית' בעוה"ז
ובעולם הבא על כן הניח הספר פירוש גמול העולם הבא • ומהם כי
הגמול והעונש הנזכרים בספר דבר הנביא בגמול העוה"ז ועונשו לאנשי
העולם • ומפני שהיה יחושע בן יהוצק בעולם המלאים אמר לו
(נביא ג') ונתתי לך מהלכים בן העומדים האלה • כי זה דרך החיל
וההפחדה שהיה כראוי לזמן ולמקום • ואתה הבן • ומהם שגמול
העוה"ב אין תכליתו אלא להדבק באלהים ולהתקרב אל אורו העליון
כמו שכתוב (ישעיה נ"ט) והלך לפניך צדק כבוד יי' יאספק • ואמר
(דניאל י"ג) והמשכילים יזיירו כזוהר הרקיע וגו' • ואמר (איוב ל"ג)
לאור כאור החיים • ולא יגיע אליו אלא מי שרצה הבורא בו ורצון הבורא
שורש הגמול כמו שכתוב (פתיח ל') כי רגע באפו דמים כרצונו • ואמר
בפרשת אב בחקותי רמזים שמורים על הרצון מאלהים והוא מה שאמר
ולא תגעל נפשי אתכם • ואמר ופניתי אליכם והייתי לכם לאלהים
ואתם תהיו לי לעם • והבטחון על האלהים במה שיעד בו הצדיקים
מגמול העוה"ז והעוה"ב על העבודה שישלמהו למי שראוי לו וכן ישלם
העונש למי שראוי לו מן הדין על המאמין • ובטחונו על האלהים בזה
מהשלמת האמונה באלהים כמו שאמר (נבאיש ט"ו) והאמין ביי' ויהשבה

מרפא לנפש

לעונש ולפרוע צעמנו והננלות מה שהנו רואים מי שעוסק מעשה רע • לנו ולבנינו
לצער הרע מתקדנו כך פי' ט"י : (ואמר הכתוב ואם העלם יעלימו ע"ס וכו') ר"ל
כיון שיעלימו לענשו א"כ ענינה שלו נסתר לכך מייז כרת צדי שמים שהוא צדק הנפש
ממקורה וכרתה משם ואין לה חלק צעו"ס אבל אם לא יעלימו ויענוש אותו צדיק
צ"ד אז יש לו חלק לעו"ס כי כל המומתין צ"ד יש להם חלק לעו"ס כמ"ס צמ"ט •
(ובמהם כי הגמול כ"י) ר"ל צמ"ט תורה הין צ"י צעו"ס הים ראו לזכירם צמול
ובעונש העו"ס כי אין אדם מתי' מדבר שאינו מתדבק צו ומצין אותו (ובמפני שהי'
יהי'שע צן יהוצק צעולס המלאכי) כמ"ס צמלת הענין ויראני את יחושע הכסן
בגדול עמיד לפני מלאך ס' וגו' • וסאר הענין ומשמע סס שהכל היה צמראה הננולס
כללו עמדו צעולס העליון ועיני צמ"ס והיים כי אין מגלים לו • לאלה אלא מה שהיה
דק צו או קרוב להתדבק צו וזה מצוואר מאוד צמכמת סה"מ סה"מ סה"מ הקבלה וזהו
אמרו ואתם הן ע"ל (ולא יגיע אליו אלא מי שרצה הבורא צו) ר"ל כשה"ס ה' את
האדם ויראה צו כצא את צן יראה וכאשר יאסב הבורא את האדם אין קל לשאול מה
יהי' הגמול כי אין קל גמול גדול מזה כמו שהצריך צוה רצונו מה בספר הישר סער
החמישי עיין סס וכמו שכתב צהקדמה וכבר הנאתי לעיל דעה צעל של"ס ז"ל צענין
הסער הסור צמורה סה"ס כולם ייעודים רוחניים צעולמות העליונים וסס כחמי"ס צ"ל
הקודס סה"סן צל ממקום קדוש וסס נקראים צעלס כך ואלחנו סואלין סה"סן לרצוים
גשמיים וליעודים גשמיים ע"ס צאורי : (והבטחון כ"י) צמס סיעד כ"י מן הדין על
המאמין כ"י) ר"ל מי סיס לו אמונה סלמס צה' ראוי לו להאמין צאמונה סה"סי לא
יקפח סכר סוס צריה או צעו"ס או צעו"ס ומי סאינו ממאמין כך או מסיפס צוה אינו
צכלל ישראל ומאמינים (כבו סלמ"ס) צצמרה סה"סאמין צה' מה סה"סענינו ססכרו סרצה

מאור

שער הבטחון

קק

לו צדקה ואמר (ספלים כ"ז) לולי האמנתי לראות בטוב יי בארץ חיים •
ואין ראוי לכטוח על מעשהו הטוב ויכטוח נפשו בגמול העולם הזה
והעוה"ב על מעשהו • אך ימרה וישתדל בהודאה לטובת הבורא
התמידות עליו לא לתקית גמול עתיד שיתחייב לו במעשהו • אך יכטח
על האלהים בו אחר ההשתדלות לפרוע הודאת הבורא על גודל
טובותיו עליו כמו שארז"ל אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על
כנת לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשים את הרב על מנת שלא
לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם • והיה אחד מן החסידים אומר לא
יגיע האדם אל גמול העוה"ב במעשהו אם מדקדקים עמו בחשבון כמה
שהוא חייב לאלהים על טובותיו עליו אבל כחסד האלהים עליו • על כן
אל תכטחו במעשיכם • ואמר דוד ביה (סס מ"ג) ולך אדני חסד כי אתה
תשלם לאיש כמעשהו :

אבר פירוש החלק השביעי והוא כחסד האלהים על בחיריו וכגולתו
בעולם הבא ברוב הטובות אשר לא נוכל לספרם • אופני יושר
הבטחון על האלהים בו • שיתעסק כסיבות המניעות אותו אל מדרגות
החסידים הראויים לזה מאת האלהים ית' בחסדו • והוא שינהג כמדות
אנשי הפרישות המואסים בעולם הזה ולהוציא אהבתו וכחירתו מלבו
וימיר זה באהבת הבורא ית' ולהמסר אליו ולהשתעשע בו ולהשתומם
מהעולם ויושביו ויתנהג כמנהגי הנביאים והחסידים • והיה לכו כטוח
באלהים שיתחמד עמו שיתחיל לזה מבלי מצוע מעשה הוא הבטיל הפתי
שיכטח על האלהים שיזכרו לזה מבלי מצוע מעשה זמרי ומבקשים שבר
והוא דומה למי שנאמר עליהם עושים מעשה זמרי ומבקשים שבר
בפניהם • ומסימני אנשי המעלה הגדולה הזאת • שיוורו עבדי הבורא אל
עבודת הבורא • והסכל בעת הנסיון והצרה • ושיקל בעיניהם כל דבר
אצל קיום מצות הבורא יתעלה כמו שידעת מן הענין (נבאיש כ"ג)
והאלהים נסה את אברהם • ועינין חנניה מישאל ועזריה בכבשן האש •
ודניאל

מרפא לנפש

מאור וסיכיה לו יע צוקותו ויחסנה לו סמיונה סאזת לזכות ולצדקה : (ואמר דוד
לולס סלמנתי וגו') פירס"י סס לס ססלמנתי צהק"ס כנר קמו צו עדי סקר וכלוני •
לולס קרוד עליו למדרס סדרשו רנותו צרכות דף ס' יודע אני סלמס נותן סכר לצדיקי'
לעו"ס צ"ל איני יודע סס יש לי חלק מעמס סס לא סמל יגרוס סהטע ע"כ : (ואין
אוי לנצות על מעשכו כ"י) כמ"ס לעיל צעטר סג' פיט צאורך ע"ס ותצוין :
אבל חלק השביעי כ"י) אופני הנעטועל סה"סא"י"ו) ר"ל מתי וכל לנצות צה' ית'
סיח"לו רצ עוז סלפון לצדיקים) סיתעמק צסנינות סמניע"י
אחור כ"י) כסיעס סמעסס סמניא' למדרגות סחסידים דסיינו סינכס צמדות סלכסי
ספריסות כ"י) ולסמס- סליון) כלוער סיסניך כל עניניו על סלינות דיני סנורס ית' •
(ולחש"ת עש"ע צו) ר"ל כל סעסועיו וסמחנתו יס"י צלסנת ס' יתצרך • (ולחש"תובים
ססעולס ויסצ"י) סלס יסיה לו סח"ת רוח סתחננו ע"ל סלסי סולסוק יסחוק מסיסח'
ומסוסצותס (ובסימני סלסי כ"י) סיוור ס' כ"י) כיון ססול מוכס רניס זכות סלוי
צו ראו הוה למול סעו"ס צ"ל ע"ל צמ"ס וצוואר ציותר צפ"ו מסאר סה"סנה ע"ס
צאורך : (הסכל צעת ססיון וסרסר כ"י) סס מגיע לו ססיון סן צנפון סו צממונו
וסלר

שער הבטחון

ודניאל בנוב האריות ועשרה הרוגי מלכות ומי שבחר כמות בעבודת
הבורא מן החיים בהמרותו והריש מן העושר והחולי מן הבריאות
והצרה מן השלום ונמסר לדין הבורא ורצה בגזרתו ראו הוא לחסד
הבורא עליו בנועם העולם הבא אשר אמר עליו הכתוב (משלי ח')
להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ואמר (ישעיה ס"ד) עין לא ראתה
אלהים זולתך יעשה למחבה לו ואמר (תהלים ל"א) מה רב טובך אשר
צפנת ליראיך :

אבל

מרפא לנפש

וטאר לרות שהשיג מנסה את לדיק' חס עומ' צאמונתו ועוז לנו צ' וצחורתו כמו
שעשה לזרעם אזינו ע"ה וכדומה לו בכל דור ודור (שנחמו צמית) אם רואים מ"ו
לסכריו להמרות הנורא הוא צומר יותר צמות ולעמוד צאמונתו ועצודת ס' ואלו
רואה צמיים ולהמרו' הנורא חס ושלום וכן צומר צמיים יותר מעושר וכו' וז"ל הסוכני
אלמר החנר הרין עמך שחמרפני צום מה שאין אלו מקבלים הגלות צטון לב ומתקף הוא
מפני שחננו סובלים הגלות מצלי תולד' אל הצמתי צחצחים מצחננו ססס סין יכילים
לדחות הצח והעצדות מעל כפשותם צמלה שיאמרו מצלי טורח וישצו בני חורין ותרס
ידם על מעצדיהם ולינס עושים זה חלא צעבור שמירת תורתם חלא די צוקרנה חאפת
לספגיע ולכפר עינות צרות ואלו היה מה שחמה מנקש ממנו לא היונו מהעשכים בגלות
כו' ע"ש צחורך דצרים חמדים וגו' ועינין צספ' היטר לר"ת עשרים ראוית סלילות שיש
גמול עוז לעושי רצון ממ"ה הקצ"ה וסרמ' י"צ שחננו מולא' כמה הקלות נהגו
ונסרפו ואצדו עולמם וכל טובם על יסוד הססוכין כלל דור אלהו חננו ומסרים כפשו
וגופ נו ואחרנו על קיום אמונתו ותורתנו כמו סכרמ' לעין כי עריך הורגנו כל
היום ואלו רואים חס א"ש יענה כפשו על אהבת מלך צ"ו או ימסור עצמו למו' כי
המלך יגמלם כלו על טוב וכ"ש הנורא יתנך שלא יגמול גמול טוב למי שימסו' עצמו עלו
ושלח יתן סכר טוב זה סקר שאין אפשר להיות עב"ל (ראוי הוא לחסר הנורא עליו
צנועם העו"ה כו') ונוכל לומר עמום של דבר כי כל המצות שגשה האדם אינו ראוי
לסכר כמ"ש צפיר' חששי ע"ש והעילה צום כו' וכמ"ש חז"ל מי הקדימני ושלם סחל'
ע"ה ס' כל טוב לאדם ואח"כ עושה המלות לגמולו אלל מיי סמוסר כפשו ונפשו וכל אצד
לו על קדושה סס"י להסבתו א"כ כל טוב העו"ה וחיוו אינו נחשב צעינו כלום נגד
אהבת סס"י א"כ א"ל יהיה ראוי לסכר טוב הפסון לדיקוסולטרים וכדצרים צנוריים
ואחר סצעס מיני הנטחון חאלה סוכר' המחצד והעתיקם צספר אורחות לדיקים
צשער הסמחה צצירור קתה כתב חס"כ וז"ל סצעחון ססמיני סצטעם על המלך
סמושל על כל צ"א סצירא צימיני ססועס לישראל וינסס ירוסלוים וינסס צ"ה צימינו וצימיים
הסס יסיר יס"ר מלך עמו וכולס קטנים וגדול' ידעו את ה' ותרצ' הדעת כדכתיב כי
מלחה סארך דעה חת' ס' כמיס לים מכסיס כו' ע"ש צחורך ומס שלא הציח המחנר
מוס דבר כלל הסכר חין ספק ססמך צום על ספרי רצינו סעד' גאון ז"ל כמ"ש צסוף
הסקדמה והעזר להסיג אותו צקריאת ס' רס"ג ססמה מאיר' הסכל כו' ע"ש ע"ס
האמונת לרס"ג מיחך סני מלמרים ארוכים ונפלאים א' על חתימת סמת' וז"ל
סנאלוס סחצורנה סס ניאר כל סדברים חאלס צסידור נפלא מאוד וכל מה סחמרו ח"ל
צום הציח ראוית מהפסוקים ע"ש דברים ראוים ויסרוסלמ"ד וכבר חלאתי קיר' מדצרי
צספר זכרות שלי ע"ש ורואו וכו' להעתיק דצריו צספר חוס ותרלנו ביטע חלסיס

אלל

שער הבטחון קט

פרק ה' אבל הפרש שבין הבטוח על האלהי וזולתו בענין התעסקו
במיבות הט"ף אומר כי הבטוח באלהי יבדל מזולת הבטוח
עליו בשבעה ענינים :

אחד מהם כי הבטוח באלהי רוצח בדינו ככל עניניו ומורה לו על
הטובה ועל הרעה כמו שכתב (סס ק"א) חסד ומשפט אשירה
ואמרו רז"ל (נצכות ס') אם חסד אשירה ואם משפט אשירה ואמרו
(נצכות י"ד) חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה ואשר
אינו בטוח באלהי מתהלל על הטובה כמו שנא' (סס י') כי הלל רשע
על תאות נפשו וגו' ומתקצף על הרעה כמו שנא' (ישעיה ח') והי' בי
ירעב והתקצף וקלל במלכו וגו' :

והשני כי הבטוח באלהי נפשו כמנוחה ולבו שליו מצד הגזרות לדעתו
כי הבורא ינהיגו לטובתו בעולמו ואחריתו כמו שאמר דוד ע"ח
(תהלים ס"ג) אך לאלהים דומי נפשו כי ממנו תקותי ואשר אינו בטוח
באלהים הוא בטובה בצער תדיר ודאגה ארוכה ואלו עצב להוסיף
ולהרבות ולבנים וברעה מפני שהוא קץ בה והוא כנגד תאותו וטבעו
ומדותיו ובו אמר החכם (משלי ט"ו) כל ימי עני רעים וגו' :

והשלישי כי הבטוח באלהי ואם יתעסק במיבות לא יסמך בלבו עליהם
ולא יקוה מהם תועלת ולא נוק מבלתי רצון האל אך מתעסק
בהם לבחור בעבודת הבורא אשר צוה להתעסק בעולם לישבו ולזיינו
ואם תגיעו תועלת או ירדה מהם הנוק יודה האלהים לכדו על זה ולא
יוסיף בהם אהבה וחבה יותר ולא יגנוח נפשו עליהם יותר אך יחזק
בטחונו באלהי ויסמך לכו עליו מבלעדי הסיבות ואם לא יועיליהו
הסיבות ידע כי יביאחו סרפו בשירצה יי מאי זה ענין שירצה ולא ימאס
בהם כעבור זה ולא יניח להתעסק בהם לעבודת הבורא ואשר אינו
בטוח באלהים מתעסק במיבו לבטחונו עליהן שהן מועילות אותו
ודוחות הנוק מעליו ואם הסמועילות אותו ישבח אותן וישבח השתדלותו
בהן ובחירתו אותן ולא יפנה אל זולתן ואם אינו מועילות לו יניח אותן
וימאסם וישוב חפצו מהן כמו שאמר הכתי' (תהיקו ס') על בן יזבח
לחרמו ויקטר למכברתו :

והרביעי

מרפא לנפש

פרק ה' (אבל הספרס כו') ר"ל שניסס מתעסקים צמינות צמלאכ' או צמו"מ
והע"פ כן יש הפרס גדול ציניים : (חייב אדם לנגך על סרעה)
צסמחה כמו על סעוים : (והתקצף וקלל צמלכו ונפלאים ונסס למעלס) צחמות סאין
צו צמס : (ולבו סליו מלך סגורות) לנו צסלוס על כל מה סיגורו עליו : (לדעתו) כי
סוף יודע סכל מה דעציד רחמנא לעצ עניד : (הוא צנוסס) חס סוף צנוסס חע"פ כן
סוף צלער כו' : (וברעה) וחס דעס חנל עליו פטיע' סחול צלער ספני ססול קןצס
(כל ימי עני רעים) פי' עני דעת סחינו צוחן צנוסס ה' וססכל לעונמו או פי' מי
סדעעתו עני וחינו סמח צחוק לו ימיו רעים למ"ה : (לישבו וזיינו) סוף עוסק
צעיני סעו"ה יסיצת כעולס ססול מניו כמ"ס לע ל וזי אפשר לעולס צלל צסס וצלל
צרוסקי : (או ידחה מהס סחוק) כלומר על ידס ע"י ססינס דחה את כחוק סנל עליו :
(ע"ב וצנן למרמו) על אחר ססעשה מסחקת לו כמו סססרעס הנציח לפני זס כי רשע

עכתי

כח

והדביעי' כי הנוטח באלהים משיתר לו דבר על מאנו וציאנו כמה שמפיק רצון הבורא ית' כנדיבות נפשו וטוב לבבו כמו שכתב (ד"ה 6' ל"ט) כי ממך הכל וגו' ומי שאיננו נוטח באלהים איננו רואה העולם וכל אשר בו די פרנסתו וכפק צרכו והוא חס על ממונו מהשלים חובות הבורא והחובות בני אדם ממנו ואיננו מרגיש בו עד שיאבד ממנו סמוט וישאר לילתו כמו שאמר החכם (משלי 6') יש מפזר ונוסף עוד והושך מיושר אך לנוחסור :

והחמישי כי הנוטח באלהים הוא מתעסק כמינות העולם להכין מהם צידה לאהריתו וספק לבית מועדו ומה שיתברר לו בו הצלה תורתו ועולמו מתעסק בו ומה שיהיה בו שום הפסד בתורתו או מביא להמרית הבורא איננו מתעסק בו שלא יביא לעצמו מריה תחת הארוכה ומי שאיננו נוטח באלהי' נוטח על הסיבות ותנוה דעתו עליהן ולא ידחק מדבר מהם ויתעסק כמשוכה וכמנונה מהם ולא יחשוב באהרית ענינו כמו שאמר החכם (כ"ה ס' י"ד) חכם ירא וסר מרע :

הששי כי הנוטח באלהי' הוא אהוב לכל כתות בני אדם ודעתם נווה עליו מפני שהם בטוחים מהזקתו ולבם שלם בהמתו ולא יפחדו ממנו על נשיהם ועל ממונם יהיה גבן כטוח מהחמפני שידע שתועלתו תקוץ אינם ביד נברא ולא ביכולתו ועל כן איננו מפחד מהזקתם כאשר איננו מקוח הנאתם וכשהוא כטוח מהם והם בטוחים ממנו יאהבם ויאהבחו כמי' (ספ"ס ל"ג) והנוטח ביי חסד יסוכנו ומי שאיננו נוטח באלהי' איננו אהוב מפני שהוא בכל עת חומד אותם ומקנא במי' והושב כל טובה שהגיעה אליהם סרה ממנו ושטרפיהם לקוחים סטרפו וכל מה שנמנע ממנו מתאוותיו הוא כעבורם וכירם להגיעו אל תאוותיו ויאם תביאחו רעה או פגע בממונו ובניו יחשוב כי הוא מאתם ושביד' להעביר הנזק ולרחות הרע מעליו וכיון שקדמו אלה ההקדמות כנפשו יבא בעבור זה למאום אותם ולדבר בהם ולקללם ולשנוא אותם והוא הנמאס העולמים והמנונה בשני המעונים כמו שאמר חכמו (משלי י"ז) עקש לב לא ימצא טוב :

והשביעי כי הנוטח באלהים לא יאבד בהמנע בקשה ולא בהפקד אהוב ולא יאצור הנמצא ואינו דורש (ס"ח טוסט) ליות' במרף יומו

ברפא לנפש

מנחם את החרד ע"ס ולך זינח לע"ז : ולו וזינח הקרא כי נחמה שמן חלקו ע"ס ע"ז שלו נחם חלקו שמו : (ובמאבלי גריפה) טוב ושמן : (במה שמפיק רצון הנורא כו') ר"ל לעשות מן ממונו דקדוק וג"ס וזוה יפיק רצון מה' : (כי ממך הכל ומיך נתנו לך) כמו נתנו לך ומוסד ארבע על הכרזה הגדולה והנפלאה סדדנו דוד המע"ס ושרי ישראל לנחין צ"ס ע"ס : (וישאר זולתו) וישאר הוא זולת הממון : (ובספק לנית מועדו) סהיה לו סופיקו לעו"ס : (ובמה הסגור כו') וע"ז אמרו נכפסו נכממו יבא לחמו : (בהרמו) מחמת הנועם ונעצרו : (ידושוב כי הוא מאתם) ר"ל מחמת עינט הרעה עליו סר"י :

החשביעי (לא יאכל נחמנע נקסה כו') אם נמנע ממנו מזוהו וכן אם יחסר ממנו דבר סהיה אסוב ממנו חלקו חלקו חלקו : (ולא יאצור הנפלא) דבר סהיה

יומי ולא יעלה על לבו מה יהיה למחרתו מפני שאינו יודע עת בא קצו' ונוטח באלהים להאריך לו בו ולהזמין מרפו ומזונו בו * יאינו שמה בעתיד ולא יאכל לו כמו שאמר חכמו' אל תתהלל ביום מחר כי לא תדע מה ילד יום * ואמר (ינמות ס"ג) : בן סירא אל תצד לצרת מחר כי לא תדע מה ילד יום מחר יבא ואינו נמצא מצטער על עולם שאינו שלו יאכל דאנתו ואבלו על מה שהוא מקצב בו מחובו הבורא ומשתדל לפרוע מה שיוכל לפרוע מהם בנדרהו ובנסתרו מפני שהוא חושב כמיתתו וכיום האסיפה ופחדו שיבאהו המות פתאום ביימו יוסף לו השתדלות וזריזות להרבות לאהריתו ולא ירגיש על מה שיומין לעולם הזה * והוא מה שאמרו שכל יום אחד לפני מיתתך ופירשו בו ישוב היום שבא ימות למהר ונמצא כל יומי בתשובה כדכתי' (קהל"ט) בכל עת יהוה בגדיך ולבנימו אשר אינו נוטח באלהי' ירכה אכלו להחמרת פנעי העולם עליו ויפקד אהוביו וימנעו ממנו כקשותיו * וזמין מהן העולם הרבה כאילו בטה מן החליפה וסרה מעליו אימת המות כאילו ימיו לא יתמו וחיוי לא יכלו * איננו זוכר אהריתו ומתעסק בעולמו * איננו מעיין בעניני תורתו וצידתו ובית מועדו * והיה בשחמו באריכות ימיו בעול' סיבה לאורך תאותו בעניניו ויסיבה לקצו' תאותו בעניני אהריתו וכאשר יוכיחו מוכיח וירדו מורה יאבד לו עד מתי תתעלם מחשוב כצידתך ועניני בית מועדך : יאמר עז שיחיה לך די פרנסתי וספיקי ולכל אשר אתי באשה ובנים עד סוף ימינו תנוח נפשי מדאגות העולם ואפנה לפרוע חובותי לבורא ואחשוב בסיבות הצידה ליום המועד : וראיתי להראות פני סבלותם וטעותם כדעת הזאת בשכעה ענינים אגלה בהם גודל טעותם ואם יארכו דבריו :

פרק ו בעבור שיש בזה מן הכושי והתוכחה לבעלי הדעת הזאת והם כת בעלי המשכונות * ענינם בזה בענין הסידור שהוא מוכר באשראי למי שאינו מאמינו וימשכנהו בעת המכר מפני יראתו כמעוט

ברפא לנפש

סחא מלוי בעולם אינו אויר לחונו לגונו : (ואיננו שמע צפיד) אם מנטיחן לו נמה שעתיד להיות אינו שמה זום וכן להפך אינו מתחלל נמה סיהיט (כ"י לא תדע מה ילד יום) פי' דסי' אל תפאר עכשיו דבר שעתיד להיות ליום מחר כי לא תדע מה יארע היום סחא היום יולד סוס רעה ונעל מחשבות מחר : (אל תלך כו' מחר יבא ואינו) פי' חילי ימות קודם שיבא מחר נמלא היה מנענע היום על עולם שליני שלו כי איננו (ופחדו כו' יוסף לו) ר"ל מחמת הפחד שלא יבאיו המות פתאום לך מוסף הסתדלות וריוות להרצות לעיניך וגם אינו מרגיש מה שיזמן לעו"ס כי כל עניני העו"ס איננו שם לו : (ובית מועדו) י"ג לניה מועדו : (ודיה נטמונו בחריכות ימיו בעולם) מחמת סכר שילריך ימים על האדמה לך עוסק הרבה בעניני העו"ס לזכר תאוותו וטובה עניני אחריתו : (ואם יארכו דבריו) אף שלעוד ללריך קאת גזה אין לחס כי במקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקח' מפני שיש גזה מן הניזון כו' : (והם נת עלילי הסכונות) ר"ל שלוקח משכון מאתו ית' מהן העולם הרבה כדי שיהיה נעוה אם שנים הרבה יפיה סיהיה לו די פרנסתו עד סוף ימיו וכסיהיה צידו כל טוב חילי וסלס לסי' ית' ענורה מלות ומע"ט : (באשראי) נהקסה והנולח :

שער הבטחון

ממעוט אמותו • ושלא תמצא ידו לפרעו • והראשון מאופני התשובה
עליו שנאי לו אתה האיש המסתפק בגזרת הבורא ושאינו מאמין בגודל
עצמתו • אשר חשך אור שכלו וכבה נר תבונתו בנכור אפלת אתו
עליו • הטוב לך לבקש משכון ולקחתו אלא מריעד וחכיך • אשר אתו לו
רשות עליך ולא מצותו עוברת עליך • אבל השביר כשהוא משתכר
אצל בני אדם אין טוב למשכן שוכרו בשכרו קודם עבודתו • וכיש
העבד שלא ימשכן אדוניו קודם עבודתו לו • ק"ו הנוצר שלא ימשכן
יצרו קודם עבודתו לו • ומן התימה כי עבודת העבד לאדוניו ע"מ
שיפרע לו שכרו אחר עבודתו נגאי הוא כמו שאמרו אל תהיו כעבדים
המשבשים את הרב ע"מ לקבל פרס וכו' • כ"ש שיעזו פניו לבקש משכון
בפרנסתו קודם עבודתו וכדומה לזה אמר הכתוב (דננים ל"ג) הליכי
הגמלו זאת וגו' • והשני שכל המקבל משכון מחבירו יש לו קצבה •
ולבקשתו תכלה • אך בעת הדעת הזאת אין קץ לבקשתו • כי אינו יודע
מה יספיק לפרנסתו ופרנסתו אנשי ביתו ממוזן ומותרים עד יום מותו •
ואילו היה לו ממוזן כפלי כפלים במה שיספיק לו לא תנוה נפשו מפני
שקיצם נעלם ומדת ימיהם אינה ידוע • והוא סבל במה שבקש מפני
שאין לו תכלית אצלו ולא שיעור • והשלישי שהמשכן את חבירו אינו
משכן אותו אלא אם לא קדם לו עליו חוב שהוא הייב בו זאינו משח
בו משאת מאומה • והדין עמו • אבל אם קדמו לחברו עליו חובות
שהוא

מרפא לנפש

(בגבור אפלת תאוותו) ס"ז נחיקר וסג' נט"ו ר"ל מחמת סגור עליו
אפלת תאוות סעו"ס ולקד חסד אור שכלו וכנה נר תבונתו טליו מנין
אפי' מעטל ראשון טליו סוס אדם יוכל להכחיס אותו • (סטוב לך כו') למ"ה מלה
טוב לך ס"ה"א פתחה כוונת זאת זה הוא אשר טוב וסגור לך לקחת משכון מריעד כו'
אלה הסכרי כו' עכ"ל והוא תמי' קיימת • (ובן התימה כי עבודה
סעבד כו' ע"מ לקבל פרס הוא גנאי כמ"ס ח"ל אל תהיה כעצדים כו' נראה שדיין
דבר זה מלשון הסכרה טאפילו בעצדים דעלמא הוא גנאי אם עובד ע"מ לקבל פרס
דאלת"ה סך הוא המידה לעבוד לארזן כעציל פרס הל"ל אל תהיו כעצדים הסמטין
את סרז ע"מ לקבל פרס ולסמוק וספיר נלמד שאנחנו לא כהי' כחסת עצדים הסמטין
כו' למע כפל לטכו לומר אלם סוו כעצדים כו' אלם להורות זל טגס בעצדים הוא גנאי
אם עובד ע"מ לקבל פרס לך אמר אדם אל תהיו כאלות עצדים כו' וסטעס הוא כמ"ס
כפ"ו מטער ע"מ שאמר אחד מן הסמדיים חני מתנייס מלאקי' שאעבדנו בעבור הגמול
והעינט וזה"ל כעבד סרע אם ירע ויקוה יעשה ואם לאו לא יעשה אלם אעבדנו למה
טיחות לו עכ"ל ר"ל בעבור רוממותו וגדולתו וכו' ודאי סוף הכבוד לנא כי אין הקניס
מקפח סכר סוס גרי' כידוע ומעת' אם כך הוא בעצדים (כ"ש וק"ו סאיך יעזו הסרס
פניו לנקט משכון) מהס"י לתת לו די וסותר ועדיין לא עבד לו כלום • (בפני טליו לו
תכלית חללו ולא שיעור) כי אין אדם מת וזאי' תאוותו צידו א"כ אף אם היזו לו כמה
מאות אלפים לא יספיקו לו וא"כ אדם ראוץ לוקח משכון ומהמעון צומן טליו ראוץ חייב
אם לא קדם עליו חוב כו') למעל אם ראוץ לוקח משכון ומהמעון צומן טליו ראוץ חייב
לשמעון כלום ואין מאמינו אזי לוקח ממנו משכון אלם אם ראוץ חייב לשמעון מקודם
וכי' מחויב לטלם לשמעון זלל סוס טענה ועמה צריך שמעון להלוות ממנו דבר א"ל

יעז

שער הבטחון

ק"א

שהוא הייב בהם וידע שיש לו עליו חובות ראויות • אין לו לבקש ממנו
משכון בשום פנים ולא יהיה ראוי לקחתו ממנו אפי' אם יתנדב בו
המשכין • כל שכן הבורא שיש לו על האדם מן החובות הראויות מה
שאינו הו' מקצבין מעשיו כל בני אדם ככל ימות העולם לאיש אחד
מהם לא היה מספיק הכל לגמול טובה אחת משבת הבורא עליו • ואיך
לא יתבייש זה העז פנים לבקש מן הבורא שיקדים טובות גדולות על
מה שקדם לו אצלו • ויכבד החוב עליו • ושמא לא ישלם מה שנדר לו
מן העבודה • בעבור כלות ימיו ובא קצו • והיה אחד מן החסידים אומר
לבני אדם • בני (אדם) היתכן שיתלע אתכם הבורא בחובות מחרת
ביום הזה וכן • כמה שאתם חייבין שאריו כשנה ושנים • אמרו לו היתכן
יתכן שנהיה נתבעי' בחובות הימים שאין לנו יודעין אם נחיה עד שנגיע
אלהם ויחייבנו בהם • אבל לנו חייבים עבודה ידועה בזמן ידוע • וכאשר
נגיע לזמן נתחייב בעבודה • אומר להם וכן ערב לכם הבורא יתב' לכל
זמן ידוע מרף ידוע • ועליכם בו עבודה יתירה • וכאשר איננו תובע
אתכם בעבודה קודם חייב עתה מן ראוי שיהיה בפניכם כושת ימנע
אתכם מלבקש מרף שלא • הגיע עתו • ומדוע אני רואה אתכם
מבקשים ממנו מרפי שנים באת' • אינכם יודעי' אם ימוכס גיעו אליהם
ותבקשו להקדים לכם מרף מי שלא נברא עדין • מאשר ובנים • ולא
יספיק לכם המזון לבדו אלא שאתם מקדימים המזון ומותריו לזמנים
שאינם ידועים ולא ערוכים לכם ולא די לכם שאינכם מקדימין לו עבודה
לזמן עתיד' אלא שאינכם מחשבים עם נפשותיכם כמה שחתעלמתם מן
העבודה במה שעברו מן הימים • אשר לא התעלם מהשלים לכם מרפם
בם • והרביעי כי המשכן את חבירו הוא ממשכן אותו לאחת ממשלש
עילות • אחת מהן שמא יעני ולא תשיג ידו • והשנית שמא יקפון ידו
על מה שיש לו אצלו ולא יוכל להפרע ממנו • והשלישית מפני שהוא
י"א שמא ימות או שלא ימצאהו • והמשכון רפואות המרדים האלה בין
בני אדם • ואילו היו בטוחים בני אדם קצתם בקצתם מאלה השלש
מדות היה נגאי להם למשכן מבלי מופל • והבורא ית' אשר לא יאותו לו
אלו המדות • יתדר הוא נגאי גדול ומופלא שימשכנו אותו וכבר אמר
הכתוב (חגי ז') ל' הבכף ל' החוב וגו' והחבישי כי המשכן את חבירו
תנוה נפשו במשכון מפני שהוא מקוה להפרע ממנו וליהנות בו או
בתבורתו • אבל מי שייחשוב כי כאשר יקדים לו הבורא די ספוקו תנוה
נפשו

מרפא לנפש

יעז פניו לומר לשמעון שיתן לו משכון סלם הוא חייב לו ועדיין לא טילס לו • (ואיך
לא יתנייס זה כו') שיתן לו סמ"י טונו' חסדות על חסנות ועל היסנות אנו צוסיס
שעדיין לא טילס כלום להס"י וכו' נקטס וסולל מאתו ית' טונוס חדסיס ויגדל ויכבד
סכוז עליו ולא יוכל לטלם כ"כ ואפסר סלל יטלס כלום בעבור כלו' ימיו • (בחונות
מחרת) שבעבדו סיוס על טעונו' סעתידו' סרין • (ולא די לנס כו' אלם סחינ"ל כו')
סעטמיס רכוז ססיית' מתעלקי'ס מעעבדו' את ס' כראוי ונכל זאת לא סתעלס מכס
וגזו' לנס כל כרכיכס וטרפיכס • (והרביעי כו') לחמת סמלס עילוט) סינות ועעמיס •
(תנור פכסו צמטון) ע"י האשכון סו' צמטום וסרקט על מעטיו מפני סכוז

מקום

שער הנבחר

נפשו מצד העולם שעותו שקד • מפני שאינו בסוף בהשאר המצון
אצלו שאפשר שיקרהו פגע מן הפגעים המכרילים בינו לבינו כמו שאמר
הכתוב (ימיא יז) ברצי ימיו יעובנו • ומה שמענו ממונות נפש
כהגיע אל הפצם מהון העולם • בזב וסכלות מהם כבקשנות נפש
אפשר שיהיה סבה חזקה לטרדת לבם ולצער נפשם כמו שאמרו רז"ל
מרכה נכסי מרכה דאגה • והששי כי המקבל משכון מחבירו אילו היה
ברור לו שופרעהו קודם וימנו ויגמלהו תחת המתנתו כפל מה שיש לו
אצלו • להסד עליו • לא היה ממשכן אותו בשום פנים • והבורא ית'
אשר ידענו מנהגו הטוב עמנו וטובו הגדול עלינו חדשים גם ישנים •
ושהוא גומל על מעשה הצדקה והעבודה כמה שאינו עולה כדעת כל
שכן שיוספר כמו שאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וולתך
יעשה למחכה לו • יותר הוא ננאי גדול שנמשכן אותו • והשביעי כי
הממשכן את חבירו אינו כמשכנו אלא אחר שהוא יכול למלאת מה
שממשכן בעבורו • מהון העולם • אבל הממשכן הבורא ית' בהקרבת
הטובות אין לו יכולת לשלם העבודה עליהם • ולא מובטח לפדוע מה
שיש עליו מן החובות הישנות כל שכן החדשות • שהארב הצדיק אינו
פודע הובת טובת האלהים עליו אלא בעזרת האלהים לו • כמו שאמר
אחר מן החסידים בתשובותיו ואף המשביל היוצא אותך לא במעשהו
יתהלל בו אם בשמר וברחמיך אשר הוציא אותך לבבו לדעת אותך כי
בך יצדקו ויתהללו ידע ישראל לאמר באלהים הללנו כל היום וגו' •

מפא לפש

מקוה אם לא יסלם לו ישתמש במשכון או שימכרו • (אבל מי שיחשו' כו' מוח נפשו
מצד טעולם) טיהיה לו מנוחה צדקה ע"י הממון (מצותו סקר) כי אע"פ סחא
טעות ליקח משכון מהסי' כמו שכתב מכמה טעמים אע"פ כן אם היה צדוק שקממו
ישר אליו ולעשות בו כל הפעול לא היה טעוה סקר למשל אם לוקח משכון מאדם נכד
ועסיר שאינו מכיר אותו אע"פ טעם ליקח ממנו משכון אך מאחר שאינו מכירו אינו
סקר כי עכ"פ הוא צדוק בהמשכון במה פגיעים אל זה סלוק משכון מהסי' לא די
טע' צדקתו כי"ל אלף אף גם לא הועיל לו' צדקותו כי עדיין אינו צדוק כסוף
הממון אליו לעת סלוד שאל יפגע להממון פגע סלף ישר אליו או הוא ימות כסוף
ימיו כמו שיקרה בכל יום • (ובוח טעענו ממונות נפש כו') ר"ל ואף אם כאמר
שיטאר הממון אליו ולא יפדד ממנו עם כל זה אינו ידוע שיעצוד להסי' ע"י הממון
כי אולי יצאסו הממון לטרדם ולצער יוח' ממה שהי' קודם לכן כי המרצב נכסי מרב'
דאגה • (ויגמלהו תחת המתנתו כו') צנזיל שהממין לו חוצו הוא מעלם לו כפל מחמת
הסדו ועזבו צדוקי לא לקח ממנו משכון • (הבורא ית' כו') צמה שאינו עולה צדק
מטעם כי כ"סכר עוב על מצוה א' • (אלא אחר סחא יכול למלאות כו') דרך משל אם
מטעו ע"מ טיהיה לו על משכון זה אלף זהו' אם יס לו סאלף זהו' לוקח המשכון ואם לא
לאו וסאלדס יודע שאינו יכולת למלאות להסי' ענד' ודק' כנגד הטובות שמקבל מהסי'
ובצד אף אם מעלם קתה הוא צדוקה ס' ית' כמו שדרשו רז"ל על פסוק מי הקדמני
ואסל' מי עשה מוזהם אם לא נתתי לו בית וכן לויית נתתי לו צד וכן כל המצות וכן אפי'
חמתו והסלותיו הוא מאתו ית' כמו שאמר א' מן החסידים כו' • (כי נד ידקו) ר"ל
צנזתך

שער הנבחר ק"ב

פיק ז ויכן שחשלבנו בשער הזה מה שזיה ראוי לו מן הרברים כפי
השנתנו ראוי לנו עתה לבאר מפסידי הנבחר באלהים •
ואמר כי מפסידי השערים הקורמים בספר הזה כלם מפסידי הנבחר •
ובמפסידיו עוד • הסכלות בענין הבורא ובמדותיו הטובות • כי מי
שאינו מבין רחמי הבורא על בראיו והנהגות עליהם והשגותו ומשלו
כחם ושהם קשורים באסוריו • לא ינוה ולא יסמך עליו • ומהם סכלותו
במצות הבורא ית' ר"ל תורתו אשר הזוהר בה לסמוך עליו ולבטוח בו
כמו שאמר (מלאכי ג) ובתנוגי נא ביות • ואמר (ישעיה כ"ז) בטחו בני
עדי עד • ומהם נטותו אל חסיבות הקרובות אשר הוא רואה אותם ולא
ידע כי העילות כל אשר תקרבה מהמעולל (כי"ל להמעולל) תמעט
יכלתם להועיל למעולל ולהזיק • וכל אשר תרחקנה יהיה כח יכלתם
להועילו ולהזיקו יותר חזק ונראה • כמו המלך כשהוא רוצה לענות אחד
מבניו מצוה משנהו לעשות • והמשיגה מצוה השר • והשר מצוה
חשוטר • וחשוטר מצוה למרדיוט והמדיוט מצוה הנוגשים • והנוגשים
מקיימים המעשה בכלים מוכנים לו • ואשר יכולתו מעוטה מכלם להקל
מצערו ולהוסיף עליהם הם הכלים בפני שאין לחם הפין • והנוגשים
יותר יכולים מרובלים • וכן הסרדיוט יותר מחנוגשים • וחשוטר יותר מן
הסרדיוט • והשר יותר מן חשוטר • והמשנה יותר מן חשוטר והמלך יותר
מכלם

מפא לפש

צדקתו ידקו • (ואמר כי מפסידי השערי' הקורמ' כו') ר"ל היודו לסאמין צדוק'
עולם כמו סכת' סם וכן הנמיה לנחון צנזיותיו וקלג עליו ענדו' הנורס ית' כפי
סחולו לו ומי סרחוק ממנו השערים סאלס ונפל צנפסידים' כמו שכתב לעיל סחא
צדוקי חיינו צועת נה' (ובמפסידיו עוד) ויס עוד מפסידים לנחון הסכלות צנזין
סנורס סחינו ענין ססי' סחא מלך גדול ונורס ומלכותו ככל משל' • (ובמדותיו
סנורס) אך סחא מהנה' עם צדיותו וסנורס צדוק' וסחא סחא כל כר' תמיר •
(ושחם קשורים צנזיותו) סכל הנריות קשורים צו יתגר' ממש סכל ציד ס' כל
המאורעות סלדס עוסס סחא סכל מירדו וסין מי סיוכל לסנות דבר סוך מירלס סמיס
סנן הנמירה צידו סל אס • (ובחם סלכותו צנזיותו הנורס כו') סחינו לומר סורת
ס' סלמלד' לאס דעת אף יצטע נס' כמ"ס וסנזינו נל צנזת וגו' וכל סרס' סס על
קנענך כממר כמ"ס סיקנע אס אלקי' (לי גוילס) כי אס קנעני' חומי וסמרקס צנעס
קנענך סעשער וססרומס • (סלס' גזילס מן סכסניס והלוי' סחא גולת' צנמלרס חקס
נחרי' על עין זס סחי סולס קללס צנמעס ידיו' וסעפ' כ וסוחי אס קנענע סגוי כו'
צנזלו אס כל המעס' אל גית סחול' וסי ערף צנזיני' (לר'ת' חן לירס' ס' סס צית ס'
ממש) וסנזינו כס צנזת אמר ס' צנזות אס לא אפתח לכס ארובות סמיס וסריקותי
לכס צר' ער צלי ד' וגו' כל ססרס ע"ס ועיני' מ"ס צנער ג' פ"ו ממענות המעס'
מכל אס חנ' ס' לאס סחא מצוה גדול' מליד וסומר אס הממון ומסופו ע"ס מס' יס
וחלני' ומקני' ס' במחור צו עדי עד כי ציה ס' צור עולמיס) סלע וזר ומסחס עולמיס
(ומסס נעותי אס ססיצית הקרובות כו') ר"ל סס סחא מפסידו הנעמון צס' אס סלדס
מסיס צנזונו אל ססיניס הקרובס לו מס ססוס רואס סממנו פרנסתו סנר סוס סדנר
סחא סחן לו פרנסתו • (ולא ידע כי סעילו' כו') כי סדנר קר' מליז סממנו פרנסתו
כמו מועע לתס לו פרנסתו מסדנר סח' סמנו סח' עלס וסנעס לוס סדנר ודנר זס
לדנר

שער הבטחון

מכלם מפני שאם ירצה ימחול לו . וכבר נראה לך כי חלישות העילות
וזוקתם להועיל למעולל . תהיינה כפי קרבתם ורחקם ממנו . והכורא
יתעלה אשר הוא תכלית העילות כרוחק מן המעוללים ראו לבטוח בו
ולסמוך עליו לחזק יכולתו על יצלתם ונגזק כאשר קדמנו מן הכרבים .
וכללו של דבר בענין הבטחון כי יתרון הבטחון מהבוטחים כאלהים .
כפי יתרון ידיעתם אותו . ואמונתם בהגנתו עליהם ורוב השגחתו על
טובתם :

והנה הילד בתהלת ענינו בוטח על שדי אמו כמו שאמר (תלים ל"ג)
מבטיחי על שדי אמי . וכאשר תחזק הכרתו משיב בטחונו על
אמו לרוב השגחתה עליו כמו שאמר (ס' קל"ט) אם לא שויתי ודומתני
נפשי כגמול עלי אמו וגו' . וכשתחזק הכרתו עוד ודואה כי הנהגת אמו
אל אביו משיב בטחונו אליו למעלת הגנתו עליו . וכאשר יחזק גופו
ותתכן לו התבולה במחיתו במלאכה או מחורה והדומה להם משיב
בטחונו אל כחו ותחבולתו מפני סבלות ככל אשר קדם בטובת הנהגת
האלהים . ואמר אחד מן החסידים שחיה לו שבן סופר מהיך היה
מתפרנס משכר ספרותו . אמר לו יום אחד היאך ענייך . אמר לו בטוב .
בעוד ידי שליטה . ולערב היום הוא נגרעה ידו ולא כתב כת שאר ימיו
והיה זה עונשו מהאל ית' על אשר במה על ידו . ואם יתכן לו שרפו על
ידי זולתו מן הכריות ישיב בטחונו אליהם יתנו נפשו עליהם ובשתחזק
הכרתו ויראה חסרונם וצרכם אל הכורא ית' ישיב בטחונו אליו ויסמוך
עליו בענינים שאין לו יכולת בהם ולא יוכל להמלט מהמבט בהם אל
גזרת הכורא כמו ירדת השמים בעת הזריעה והליכת הים והליכת
המזכרות מאין מים ובכא שטף ובגפול הדבר בחיים והדומה להם מן
הענינים אשר אין בהם לאדם שום תחבולה . בשום פנים כמו שנאמר
(ירמיה' ז') ובעת רעתם יאמרו קומה והושיענו . ואם תחזק הכרתו
באלהים עוד . יבטח בו גם כן במה שיתכן לו בו קצת התבולה כמו
הכאת הטורף בסיכו המסוכנות והמלאכות הבינעיות את הגופים ויניחם
לבטחונו באלהים שיטריפחו במה שיהיה קל להתעסק בו יותר מהם .
ואם תחזק הכרתו באלהים יותר . ישיב בטחונו אליו בכל הסיבות
הקשה מהם והקלה יכוין בהתעסקו בהם לעבודת האלהים ולשמור
מצותו . וכאשר תחזק הכרתו יותר מזה בחמלת הכורא על בראויו
ירצה במה שיהיה מגזרת האלהים לו בלבו ובחושיו ובנראותו ובנשתרו
וישמח בכל אשר עשה לו האלהים ממות וחיים וריש ועושר ובריאות
והוליו לא יכסוף לזולת מה שבחר לו האלהים ולא ירצה אלא מה שרצה
לו . ונמסר אל האלהים ומשליך נפשו וגופו אל דינו . ולא יבכיר ענין
על

מרפא לנפש

לדבר אחר עד שנגיע לאדם זה כל האמצעים שמאיתו ית' נקראי' עילוי' וסיוני' והשי'
הוא עילוי כל העילות וסיונת כל הסינות והאדם המקבל מכל העילות
הוא נקרא מעולל ועסק ענין . (וכללו של דבר כו') וראי'
מוכח ע"ז הוא מה שאמר סהילד נתחלה נועח על שדי אמו ואח"כ על אמו ואח"כ על
סניו וכן עד עשרה מדריגות סוכר . ומזה נראה כי כל מי שיש לו ידיעה יתירה כ"ה
חזק

שער הבטחון קינ

על ענין ולא יבחר על זולת מה שהוא בו מעניני עולמו כמו שאמר אחד
מן הבוטחים לא הסכמתו מעולם בענין והתאוית לזולתו . וכאשר
תחזק הכרתו כאלהים יותר מזה וידע הענין המכוון אליו בבריאתו
ויציאתו אל העולם הזה הכלה . ויביר מעלת העולם האחר הקיים .
ימאס בעולם הזה ובספירותיו . ויברח במחשבתו ובנפשו וגופו אל
האלהים ית' וישתעשע בזכרו בכריות וישתומם מכלתי המחשבה
בגדולתו ואם יהיה במקלות . לא יתאוה כי אם לרצונו ולא יכסוף כי
אם לפגיעתו וטרידתו שמחתו באהבתו משמחת אנשי העולם בעולם .
ושמחת אנשי הע"הכ בעולם הבא . וזאת העליונה שבמדרגות
הבוטחים מהנביאים והחסידים וסגולת האלהים הזכים והוא כמו שאמר
הכתוב (י"ט ע"ג) אף אורח משפטך יי קיוונך לשמך ולזכרך תאות
נפש . ואמר (תלים מ"ג) צמאה נפשי לאלהים לאל חי . אלה עשר
מדרגות הבטחון אשר לא ימלט בוטח מאחת מהנה . ומציאו ענין
הבטחון בלשון חקדש . מליצים בערו כעשר מלות . כנגד עשר
המדרגות האלה . והם מבטח . ומשען . ותקוה . ומחסה . ותהלת .
וחכוי . וסמיכה . וסכר . ומסעד . וכסל . האלהים ישימו מן הכושרים
עליו הנמסרים לדינו כנראה ובנסתר . ברחמיו אמן :

שלם שער הבטחון

מרפא לנפש

והשגחתו עליו יס לו בטחון יותר כ"ה . (ולא יגזיר ענין על ענין) יומר טוב הדבר
חזק ועוב יותר לתת פרנסתו מדבר אחר רק מה סכוי' זו עתה שנמנו פרנסתו הוא טוב
נעיניו ולא יתאור ל"ה . (וישתעשע בזכרו צנדידות) כלומר וישתעשע אפי' אם
הוא צנדידות יחי' לו שעשוע ושמחה צנדרו סמו ית' . (וישתובם מנלתי המחשבה
בגדולתו) וישתומם וסותק אם יעלה על מחשבתו דבר שהוא צלתי
מחשבת בגדולת ס"הי אזי שותק וסוהס ומסליך מעליו כל המחשבות הזרות ומעלה
על לבו רק גדולת הנורא ית' לנד . (לפגיעתו) סיפגעו זו של חי' ומלאכיו או סהוא
לשון תפלה מלסון אל הפגע צי שלא יכסוף כ"ה סיפגלל לפניו : (תטרידהו שמחתו
בחסדות) העדרה סהוא ערוד תמיד צלח"ה ס"הי היא לו לשמחה גדולה יותר מה
ששמחין אכתי עו"הו כשמיגין חסותו ויותר ממה ששמחין סהתי' נהענוגי העו"הכ
כי שמחתו צלח"ה ס"הי הוא לו יותר תענוג מכל תענוגי העולם הוה וסוה"הכ כמי'ס
ח"ה יפה שעה אחת בנסונה ונמ"ע צנו"ה מלל חיי העו"הכ . אלה עשר מדרגות
מסילד עד צניא'ס והסכדיס אשר לא ימלט כו' וכתב נסער ע"ה סוף פ"ד וז"ל וזכרנו
המדרגות האלה תועלתו גווי' למי שמנקה הדרך . סיסרה וסוה כאשר תמלא זו מעלה
ססוה קרוב אליס וידע מה שממוכס לה מן המדרגות ויסתדל לעלות אליס ויסתדל לו
מס צינו וצין הסוכנה מעליונה ויסתדל לעלות אליס מדרגס אחר מדרגה ויס' יוסר קל
עליו ער"ל (וסכר) מ"ל שדו על ס' (ובסל) לסוהס סהתי' וסכ כלס ואלקיס יסימנו
מן הסועתי' עליו הנמסרים לדינו צנרלי ונסתהרנו צנחמי' אמן :

שלם שער הבטחון

כמ

סנתק

שער הבטחון

העתק המאמר השמיני. מספר האמונות לרבינו מעדים גאון ז"ל. בגאולה האחרונה ז"ל:

אמר המחבר סודיענו אלהינו ע"כ נביאיו שיגאלנו קהל בני ישראל מן העונו אשר אכחנו זו ויקבץ כפ' לותינו ממזרח וממערב ויניחנו אל עיר קדשו ויטיבנו שם ונהיה סגולתו ונחלתו נאמר. הנני מושיע את עמי מארץ מזרח ומארץ מצב השמש השמש והציוני אות' לנו צדק ירושלים וגו' וכן הצטלחו לנו כל הנביאים פס אחר. משה רבינו ע"ה סודיע לנו ג"כ צמורתו הגאולה האחרונה הזאת ואמר צ"ה והיה כי יצאו עליך וגו' וכן ה' אלהיך את שנותך ורחמיך וגו' אם יהיה נדחך צדקה השמים משם יקבץ ה' אלהיך ומשם יקבץ וגו' ומל ה' אלהיך את לצדך וגו' וכן כל הפרסה נאמרה על גאולה האחרונה שהרי נאמר צדק וקבץ מכל העמים וצדק שני לא היו מפורשים בכל העמים עד שיתקבלו משם ועוד שלא נקבלו כלם כמו שנאמר שם ועוד לא היינו הצטלחו שיהיה מפני חטאינו גלינו מארצנו מצית השני ג"כ וכי יעלה דעת שום חכם שלא יקיים הש"י דבריו שדבר של הנביאים משה רבינו ע"ה וישעיה וזולתם רבים מהנביאים אשר צברו מהגאולה האחרונה ושהשולח אותם משלימם צ"ה ספק כמיש מקיים דבר עבדו ועלת מלאכיו יטלים וכתיב ודבר אלהינו יקום לעולם והש"י ידריך ולא יעול אם הניח על האומה הזאת הגולה הגדולה הארוכה הללונו לא יתכן שיהיה ח"י צאין חלתי וצודרתי יש לדבר קן ותכלה כמו שהצטלחו כל הנביאים ומה"ש צעקה אחיטנה ונקים וקחתי ליה למועד הוא ממועד הראשון שיעברו צדו' וינינו צמלרים שדון את לוחינו וסיתן לנו רכוש גדול כמיש וגם את הגוי אשר יעצודו דן לכני' והח"כ ילאו צרכו גדול וכבר ראו עינינו מה שעשה צמלרים וקריעת ים סוף וכמין והסליו ומעמד הר סיני ועמידת השמש והדומה לה כ"ש טיקיים הסעטתו שהבטיחו הגדולה וכבוד כל מן הספלות והעונו שהגיעו כמיש תחת צמלרים משנה וכלימה ירונן חלקם לכן צאלרם משנה יירשו ואמר צבוע קצון עזבתיך וצמלרים גדולים הקבץ ואמר והטיבך וברנן מלצותיך צעבור זה שוכס לנו זכר יליאת מלרים צמקומות רבים צמורתו ומוכירנו מה שראינו ואם נשאר דבר ממה שעשה לנו צגלות מלרים שלא הוכירם צפי' צגאולה הזאת הוא כנכס תחת מאמרו כימי לאחר עמלך מלרים חרלנו כפלות. וע"כ אכחנו סוגלים ומיללים מה שיעברו לא נקון ולא נקלף אך כסיף חוץ וואומץ כמיש חוץ ויאמץ לצבנם וגורנו לא יתכן סעלה על לבנו שאיננו יודע מה שאכחנו זו ולא שאינו נפרע לנו ולא שאינו מרחם את כמיש כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא יעונך. ולא נאמר שח"י כמו קרן הקצין פאורינו מצין העמים ולסניחנו אל עיר קדשנו צית מקדשנו כמיש סן לא קרסה יד ה' מהסויע וגורנו. ואמר למס תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתח' דרכי מה' וגורנו. אבל אכחנו מאמינים באמונה שלימה כמו שהוכיחו כל הפסוקים וכן קבלו חו"ל שש"י שם לגאולתנו שני זמנים ח' זמן התשובה כמיש וה"ס כי יצאו עליך וגו' כל הפרסה והצ' זמן הקץ ואזיה מכן שיקדים התחייב הקץ הגאולה אם נשוב קודם הזמן יגאלנו קודם ואם לאו מוכרחין לנו לעמוד צגלות עד זמן הקץ ואז יכריח אותנו עד שנסוב אליו סהוא לא חבלנו רק מפני שהאמינו ואיך יגאלנו צמלמינו וחמ"ל אם ישראל עושין תשובה נחליץ ואם לאו מועדי עליהם מלך סגירותו קשות כהמן והס עושין תשובה ונגאלין ואמרו אני ה' צעקה אחיטנה זכו אחיטנה לא זכו צעקה וכו' וע"כ שהחריך מאוד צדדמים נמרים והניח כל הפסוקים השייכים לזה וסדרם צד' כיון איך יהיה כל דבר כפי קבלת חו"ל ואינם ויסתח מיי סבגירן חסדו עמינו שהודיענו סגלות האנה שלא יצאו עלינו פתאום תיאסנה אותנו כו' וכאשר יתקבלו החיים סגאלת המאמינים

שער הבטחון קד

המאמינים כאשר זכרתי הסיס או תחית הסמים כאשר צארתי צמלר הקודם ליה כו' או יחדס הוצר צנין מקדשו מפואר מאוד כאשר פרס יחוקאל ויסעיו כמו סמזאר צבס ע"ס ותחייב כל הארץ או יראה אור הסינים זורח על צ"ה כמיש וסלכו גויס לא רך ולא תחיל סכנוסם צתוך עמנו כו' כמיש ונצחו ציכס וצנתיכס וגו' כו' ויעמדו על הענין סוס כל ימי העולם נמשים ישראל נוסע צה' תאועס עולמים וכתוב לא ינחש ולא יסרם עוד לעולם וסוים ומה נכבד עולם כלו סמחה ושסון צה' תאועס עולמים וכתוב לא ינחש כלו גמול וסכר טוב ואחר זה יסכר פי דוצני סקר על ה' ועל משיחו האומרים למדס ח"י הקותנו וצטלו דעת סמעירין צלויס צרות אמתיות סכאסר סמענו כן ראינו סכל הנחמות סכצלו הנביאים פס אחד לא נתייכס מהס לא דבר ולא ח"י דבר כמו סמזאר ומפורס בכל הפסוקים שהציאס צאורך וכמו סודע לכל מצייני מדע ולכן לא סעתקתים כי יסיה סער ארוך צפני עמנו ומה סהעמתי פס די למציינים להיות צירינו למזרת : סימן צליון תאועס ולישראל עטרת ספאלת : לאור עולם לא יכרת. צמרה צימינו אמן כי"ר :

השער הרביעי

כבאור אופני היוב היות כל מעשינו מיוחרים לשמו ולהודו מן החונף. ויה פתח השער
אמר המחבר מפני שקדם מאמרנו בבטחון על האלהים ית' ראינו לסמוך לו באור אופני היוב היות כל מעשי העבודה מיוחרים לאלהים לבדו בעבור מה שיש בדבר זה מוכות המצפונים ובר הלככות מן הערבוב המפסיד אותם וההצלה ממיני היפוי המביא אל החונף ולהתרצות בחלקות לברואים כמו שאמר אליהוא (איוב ל"ג) אל נא אשאל פני איש ואל אדם לא אבנה ל"י לא ידעתי אבנה. וראוי שתה שנבאר מעניני יחוד המעשים לאלהים ששה ענינים. אחד מהם מה הוא יחוד המעשה לאלהים. והשני במה יהיה. והשלישי באי זה מעשה חייבין בו. והרביעי במה מיני כפס"דיו. והחמישי איך אופני הרהקתם מן
ברפא לנפש
אמר המחבר מפני שקדם כו' יצאור אופני חיוכו כו' נבאר עתה סמחויב האדם לעבוד את ה' לבדו ולא לסיס כונס אחרת ואז יסיה מצפונו ון ולנו צרה ל"ס : (בין סערצו) שלא ייערב לו סוס כונס אחרת צעודתו סמ"סיריס את עבודה ה' : (וההצלה) ואז יהיה נחיל סלס ליפות א"ע צפני צ"א אף סעוסס לסיס אך מאחר סרולס סיסנחוסו צעודתו סוס מצוא אל חסויך וסיסיה מרולס צעניי הצירוס יחלקות צמלמינו וצספתי חלקות ומאחר סהוא עיבד את צ"א צודרתי ליו צסחון סלס צה' ית' כמיש לעיל א"כ רלוי לססמיד סער ז"ס לשער היעסון : (אל אש פני איש) סלס אשט מניס לסוס איס : (ואל אדם לא אכנה) לבר דברי ככנוי ולא לנכח כי לא ידעתי אכנס לא סורגתי לחנוף לסוס אדם ולא תגורו מפני איס כתיב :

שער יהוד המעשה

מן הנפש עד שיתכן לבני אדם ליחד כל מעשה שיעשו לשם האל והששי שיהיה נזוהר במהשכחה ונשמר ממנה ומישל בה פרק א אבל מה הוא יהוד המעשה לאלהים הוא הכינה בנראה ובנסתר כמעשה עבודת האלהים לשמו להגיע אל רצונו בלבד מכלתי רצון הכרואים

פרק ב אבל כמה יהיה יהוד המעשה לאלהים לברו כעשרה ענינים כאשר יתקיימו בלב האדם ויתברר אצלו כי הם אדני עבודתו ושרשי מעשהו ישלם יחודו בה לשם האל ולא יפנה אל זולתו ולא יקוה בלעדיו ולא יכוין בהם זולתי רצונו הראשון יהוד האלהים בלב שלם כאשר קדם בתהלת ספרי זה והשני הבחינה כטובות האלהים והתמתן עליו כאשר בארנו בו והשלישי שיקבל עליו העבודה לאלהים כאשר זכרתי בו והרביעי שיהיה כבטחון עליו מכלתי הכרואים והחמישי שיאמין כי התועלת והנוק אינם ביד נברא ולא ביכולתו מכלתי רשות הכורא והששי שיהיה שזה אצלו אם ישבחוהו בני אדם או יגנהו והשביעי שיעזוב היפוי לבני אדם והשמני לפות לבו מעסקי העולם בעת שהוא עושה לעוה"ב והתשיעי שיהיה מאלהים ויבוש ממנו והעשירי שיועץ עם השכל בכל הרחורי היצר בלבד ולקבל עצתו מכלתי עצת יצרו

פרק ג אבל המעשים אשר ישלמו ביחדם לאל בעת עשותם הם מעשי העבודה שמקיים בו רצון האלהים והם כל המצות הנראות על האברין שאפשר שתהיה הכונה בהם לזולת האל ותהיה כונת עושיהם להזדיין בהם אצל בני אדם ולקוות כבודם ושבתם על עשותם אבל חובות הלכבות לא יתכן בהם חונף ולא כבוד ולא שבה למי שמקיים מהם דבר בפני שאין בני אדם יודעים את לבבו אך הוא מכוין בהם לשם המשקיף והוא הכורא ית' בלבד כמו שאמר (ירמיה יז) אני יי הוקר לב בוחן כליות ואמר (דניאל ז) הנסתרות ליי אלהינו וגו' אבל

מרפא לנפש

פרק א (אבל מה כו') להגיע אל רצונו בלבד שלא יהיה לאדם סוס כונה אחת כשעבוד את ה' רק טעושה צוה רצון ה' שאמר ונעשה רצונו וזהו צעמנו גם כן הסקר והעונש כמ"ס כי רגע נצטו חיים צרואנו ונתנאר זה לעל כמה פעמים ונאשר יהיה לו סוס כונתו אחת זולת זה הוא עובד את עצמו ולא לשם ה' לבד וזהו כעצם הדין שמשלם להשלים גמול וכמ"ס ע"ס

פרק ב (אבל כמה יהיה יהוד המעשה כו') ר"ל ע"י מה ובחינה הקדמות שקיים צנפשו ואמר סוס עשרה ענינים שיתקיימו תהיה צלל האדם צביוור ואז יהיה התולדה מהם שיעשה אח"כ כל מעשיו לשם ה' לבדו ולא יפנה לזו לשום דבר זולת ה' ולא יקוה בו (והעשירי שיועץ עם השכל כו') כי יצר לז האדם רע ומסיתו בכל דבר קטן וגדול ולכך נרדף לפקוח על עסקיו ולהיועץ עם שכלו שלא יפתחו יצרו צמיתו כי הוא מפתה צ"כ צעמנות סכליות רק סוס דברי שקר כמו שיתנאר לפנינו

פרק ג (להזדיין) ענין קישוט ליפות ולקטט את עצמו צעיני הנדיות (נ"מ) :

שער יהוד המעשה

קמו

פרק ד אבל מפסדי יהוד המעשים לאלהים הם שלשה דברים אחד מהם שלא יכוין את האלהים ואת טובתו והשני שלא יכוין מצות האלהים ואת תורתיו והשלישי הרחוק היצר ורמיתו לאדם כמה שיתחבב אליו העולם הזה וירחקו מדרך העולם הבא אבל אופני הפסד הסכלות מדעת האלהים למעשה העבודה הוא מפני שכל מי שאינו יודע את אדוניו לא יעבדה בלבד אבל יעבוד מי שיודע ענינו ויתכן מימנו התועלת והנוק ואם יעשה מי שאינו יודע את האלהים מעשה ממעשה העבודה כונתו בהם מי שירא ויקוה מכני אדם בלבד ועובד בני אדם ולא הכורא אותם מפני שאינו יודע ולא מכיר ענינו וכן נאמר בעובד הצורות כי מבניא לזה סכלותו כאלהים ית' ויש יתרון לעובד הצורות על התנף בד' דבנים אהד מהם כי עובד הצורות בזמן שאין חזון איננו מוחרר על ידי נביא שיברר אצלו הפסד מחשבתו באותיות ובמופתים אבל המחניף בתורת האלהים יש עליו טענה כמה שקבל מן המצות בעבודת האלהים והזהרה מעבודת זולתו והשני כי עובד הצורות עובד מי שאינו ממרה את האלהים אבל המחניף בתורת האלהים עובד מי שממרה את האלהים ומי שאינו ממרה אותו והשלישי כי עובד הצורות הוא עובד דבר אהד בלבד והחנף אין תכלית לנעבדיו והרביעי כי עובד הצורות אין ענינו נסתר מכני אדם והם נשכרים ממנו מפני פרסום כפרנותו כאלהים אבל החנף אין כפרנותו נראה ובני אדם בוטחים בו ויתכן לו להזיקם מה שלא יתכן לזולתו והוא הגדול שבמדות העולם נקרא בלשוננו חנף ויהוד ומפתח אך מי שאינו מבין מצות האלהים ותורתיו אין מעשהו מיוחד לשם האל בעבודתו שכיון שאינו מבין אופני העבודה שהם התורות כל שכן שלא יבין אופני השלמתם ביחד לבבו בהם לאלהים וכל מה שהוא עושה ממעשי העבודה כונתו בו לזולת האלהים בפני שהוא כמסתפק באמתת חיובו בהם ואינו יודע מה שיפסיד יהוד לבבו בעשותו

מרפא לנפש

פרק ד (אבל מפסדי יהוד המעשים) ע"י שלשה דברים האלה יצא הפסד וכליון צנפתי שזדלי אינם לשם והוא מפרסם א' לה' : (ואם יעשה כו' כונתו בהם מי שירא ויקוה מצ"כ לבדו) ר"ל כמו מי שירא מצ"כ ומוכח לעבוד אותם כן זה שמינו יודע את האלהים ועושה סוס מליה צודמי כונתו ג"כ נצ"כ שהרי אינו יודע את האלהים וי"ג מה שירא מצ"כ : (ועובד צ"כ ולא הצורה ח"ס) אותם קאי על כלל העולם : (איננו מוחרר ע"י נביא) רק מעשה הצורה ח"ס ומי יצר לו עתה הפסד אמונתו צדויות : (אבל המחניף כו') צמס שקיבל מן המנות מן הצדויות דור אחר דור וקבלו עליהם ועל זרעם לשאר ולקיים כל הסורס שהסורס מן הצדויות לעצמו לבדו ולא לעצמו זולתו : (עובד מי שממרה את האלקים) שפעמים מחניף לרשעים ולכל מי שרואם למצוא מן צעניו הוא מחניף לו ולכן אין תכלית לנעבדיו ג"כ : (אך מי שאינו מבין מצות ה' כו') ר"ל אם הוא עם סורס ובור אין יוכל לעבוד את ה' בצלמות כיון שה' מסופק אם הוא ממויב צלמות זו אם לא ואף אם עושה כו"כ רק מנו' חנפי מלומדס ועושה ג"כ צלמס ולא לשם וכמ"ס ח"ל מ"ן צור ירא מעט

שער יהוד המעשה

בעשותו לאלהים - ואם הוא יודע האלהים וטובתו : אבל הרור היצר
מתחלת לשני הלקים - אחד מהם מחשבות מספקות עליו האמתיות
ומשבשות עליו אמנותו - עד שלא ישלם לו מעשה לאלהים - החלק
השני שהוא בא עמו מדרך הטענה והראיה כי מה שהוא רץ אליו
ומשתדל בו מן המעשה לאלהים אינו הובח ולא מדרך היריות - אבל
מורה אותו לעשות לעולם הזה וליושבו :

פרק ה' וראיתי לבאר לך מן הענין הזה דמיונים יורה על מה שלא
זכרתי מהם - כדי שיזהרו מהם בני אדם ויהיה לבכם שלם
לאלהים כמו שאמר החכם (משלי ה') ישמע חכם ויוסף לקח וגו' והוא
שאושר - בן אדם ראו לך לרעת כי השונא הגדול שיש לך בעולם הוא
יצרך הנמשך ככחות נפשך והמעורב במזג רוחך והמשתתף עמך
בהנהגת חושך הגופיים והרוחניים המושל בסודות (ס"א צדקות) נפשך -
וצפון חוכך - בעל עצתך בכל תנועותיך הנראות והסתרות שתהיינה
ברצונך - האורב לפתות פסיעותיך (ס"א לפתות פסיעותך) ואתה ישן לו
והוא ער לך ואתה מתעלם ממנו והוא אינו מתעלם ממך - לבש לך
בגדי הירידות ועדה עדי האהבה לך - ונכנס בכלל נאמניך ואנשי
עצתך וסגולת אוהביך - רץ אל רצונך - כנראה מרמזותיו וקריצותיו -
והוא מורה אותך בחיצו הממיתים - לשרשך מארץ חיים - כמו שאמר
הכתוב

מרפא לנפש

חטא ולא ע"ה חסיד : (ואם הוא יודע כו') חף שהוא יודע כו' : (אבל הרור היצר)
שואו סליטי ממפסדי המעשים כמו שזכר : (א' מהם מחשבות כו') מה שמכניס
ה' ס"ר מחשבות רעות בלב האדם סהיה מסופק באמונתו וצדקתים האמתיים כמו
החורה והכזובה ושכר ועונש ודומים כמו שיתבאר ועיף פורק ממנו עול תורה ומצוות
(והחלק השני שהוא בא עמו כו') ר"ל אם הוא חכם צמורה ואינו יכול לו לשגש עליו
אמונתו הוא מכניס לו הפסד וכונות רעות בחכמתו ונחמתו צענונות סליות מזויפים
כמו שיתבאר צאורך הסני החלקים האלה צפרק ה' שלפניו צטוב טעם ודעת :

פרק ה'

(וראיתי לצאר דמיונים) דמיון ודוגמא ליקח ראייה ממנו על שאר
פיתויי היצר כי אין קץ לפתויו ומי יוכל לכתוב כולם : (והוא
שאושר) אפי לך בן אדם שראוי לך לדעת : (הוא יצרך הנמשך ככחות נפשך) היצר
הוא מעורב בכל הכחות שיש בנפש האדם וכן הוא מעירב וממזג צרות האדם וזמזמו
הגופניים סהם חוש הראות והשמע והריח ומשום ככולם הוא מעורב ומשותף להטותם
לפי רצונו עיין בסוף ס' שערי קדושה מהו היצר ע"ה צאורך ואשרי עין ראה הכל
דבריו ותנין מסס : (וצפון חוכך) מה שאלה מחשב צמלסון לנך וצמחשנתך שהוא דבר
שכחתיא וכשתר מכל נביה והוא מושל בכלם להטות לפי דרכו היעם : (שדתייהוה
צראוך אתה סוגר טענותך הנראות והסתרות) רס לפי רצונך ואיך נתן לך שכל
הנועתך. הוא נותן לך ענה לפי רצונו ואם אין אתה עומד כנגדו לדעת האם דרכיך
ישרים אם לאו תיפק טפול צרטה ותלךד לצפור נפש : (והוא מורה אופך) לטון יורה
קטת צמיים הממיתים : (לשרשך מארץ חיים) מעו"ה צ סהיה ראינו סהוא מפתה
את האדם מדגך את עד דבר צמור עד שאומר לו לך ועבוד ע"ה וכמה יזאלים לצרנות
רעם הי' והוא הכל מפתוי היצר ויצך סהיה כתוב מאוד לשמור ממנו מאוד כמ"ס
סמרו וחס פן יפתה לנכנס וסרתם ר"ל כאשר סרתם מדרך התורה אפי' נדברים קל"ה

סוף

שער יהוד המעשה

קמז

הכתוב כמי שענינו כך (סס כ"ו) כמתלהלה הורה זיקים חצים ומות כן
איש רמה את רעהו ואמר הלא משחק אני : ומן החוק שבשלותיו אשר
יורה אותך וילחם אותך בהם כמצפון עניך שישתדל לספק עליך
אמתותך ולשבש מה שנתברר לך ולערבב את נפשך במחשבות כזבים
וסענות שקרים - יטריד אותך בהם - מתועלותיך - ויספק עליך - מה
שנתברר לך באמונתך ודתך - ואם תהיה נזהר ממנו ותזמין לו שלוחי
שכלל להלחם אתו בהם ותסלק חיצו מעליך - תנצלו ותמלט ממנו
בע"ה ית' - ואם תשליך עניך אליו ותמשך אחר רצונו לא ירף ממך
עד שיאברך בשני העולמים וישרשך משני המעונים כמו שאמר בסעיף
בסעיפיו ואיש אחד ב"הייליו (סס ז') כי רכים הללים הפילה ועצומים כל
הרוגיה - דרכי שאול ביתה וגו' - על כן אל תטרידך מלחמת זולתו
ממלחמתו וקרב בלתי קרבו - והתרחב עם מי שהוא רחוק ממך - מן
החרב עם מי שלא יפרד ממך - ודחות מי שלא יגיע אליך כי אם
ברשות - מדחות מי שאינו שואל רשות בהמצאו עמך - ואמרו על חסיד
שפגע

מרפא לנפש

סוף ועצתם אלהים אחרים וגו' וסוף וחרס חף ה' צכס וגומר עד ואצדתם מהרס וגו'
וכמו שצבנותיו ספרו לנו בספרים וכן ראינו בעינינו וז"ל המגיד להרצ צית יוסף פ'
ומזל חוק ואלמן צפורתי ויחל לנצח סלל הספרים מחשבותיך מתורת ויראתי הסדק בנלתי
נצקותי צם די נצווי כו' ונצל מלנך כל הספרים שנאים לך מילס"ר ונחם וסם מכניסים
אוחס בלצנך לאצרך להומנך להסמיך ואתה עמוד כנגדם ונצל אוחס בנצך ואל יכניסו
דעייס בנצוין ובנן האצדס הסימס השמלרס כי אלך תסוקתס ואתה תמסול בנסכו'
וצפרט צנת הספלה לריך אתה סלל הסיס דעתך כלל כי נצגע אחר סמס"ס דעתך יצך
סרע לאצרך יסומנך יספ"ך יסמיך ויפ"ך צנור התחיות לכן אתה סהיה תמיד ער
לחמולותיו ואל תתעלם אפי' רגע ח' ממנו כו' וראה כי כל הספרים סיהרס האדם
צעסקו לא מוסיק ולא פורע ולא מצנל סהסנרז עליו דבר לכן צעל הספרים מלנך
והסרוף אוחס צקס דק"ס וצכן תתעלס ותתנכס עכ"ל : (כמתלהלה הורה זיקים)
פרס"ל לטון עיפוט וירגיש כמו ותלס נפש הפס נדך : (זיקים) יליוטו כלומר כמו
המגיע עצמו כללו אינו מכוון ועויה ומשליך על האדם נליוט ומי"ס וכלי מות ואמר
לא נתכוונתי עליך כן אי"ס רמס את רעסו וגו' : (יטריד אופך צסס מתועלתך) ע"ה
מחשבותיך קרעות שמעלה תמיד בנצך כדי שע"ז סהיה ערור מלהסתכל ולחשוב מה
סהוא תועלתך דסיינו תורנך ואמונתך : (ואם תהיה נזהר ממנו כו' ונצל צעו"ה)
נמי"ס חו"ל יצרו סל אדם מתנצר עליו ככל יוס ואלמלא הקצ"ה עזורו לא היס יכול לו
ס"י אופה רעע לנדיק ומנקה להמיוס ה' לא יעצנו צידו וגו' רק שאתה מחויב להלחם
בו שכלך : (כמ"ש נסעיף מסעיפו כו') כי רבים חללים הפילה) נלמר צלסס זונס
והסתווה צלסס זונס והדרכה אליה היא חלק וסעיף אחר מהסתנולות ססתות היס"ר
והסמשל ללסס זונס סוא מיניות וע"ז וכלל הפסוק סני מיתות צעו"ה ונעו"ה : (ע"ב)
אל סטרידך כו') סלל סהיה ערוד ללחוס סרר ללחוס ע"ס אויניך : (במלחמתו)
ועי"ז לא תלחוס עם היס"ר : (וקרב) סל סוא ללחוס ע"ס מלמס כמו סמלמד יד לקרב
די מלחמת היס"ר סוא יותר הכרח לך מסאר מלחמו' כי סאר אויניך סוקוס ממך וסילך
קרוב עמך וגם סאר אויניס סואל מעמך סלס תעסס עמו מלמס וסילך סואל כלוס
יק לוחס מלחמתו תמיד כי סוא נמלס עמך תמיד : (ואברו על חסיד שפגע כו')
והר"מ

שעך יהוד המעשה

כמו שאמר הכתוב על אנשי הדעת הזאת (ישעי' כ"ג) אכול ושתה כי
מתר נמות . ואם תתייעץ עם שכלך בזה ירחיק ממך הדעת הזאת
בראיות אשר זכרו אותך הקדמונים וכדברי הנביאים ע"ה :
וכאשר יתיאש מספק אותך בזה ישתדל לספק אותך בכורא ית'
ויאמר לך כי העולם הזה אינו הדש ולא נכרא ולא סר .
כאשר הוא עתה . ולא יסור כי . ואין דבר ממנו יותר ראוי להיות כורא
מנכרא ואין דבר ממנו חייב בעבודת זולתו . שהכל ישן קדמון וכאשר
יקרד בזה שוב לשכלך ויראה אותך הפקר הדעת הזה ממאמר היהוד
מן הספר הזה במת שימציאך לעולם הזה כורא ברוא מלא דבר :
וכאשר יתיאש מספק הענין הזה עליך פילך במיני השתוף כמו דעת
מניחי הרבוי ודעי אנשי התולדות ודעת הפתאים מחוץ
הכוכבים כפי התחלקות דעותם . וכאשר יתברר לך כי הכורא ית'
אחד קדמון כמה שקדם לנו מן הדברים בתחלת הספר הזה יסורו כל
אלו הספקות ממך :

וכאשר יתיאש ממך בפנים האלה ישתדל לפתותך מצד הויב עבודת
הכורא . ויאמר לך כי העבודה מן העובד לנעבד תחיה כעת
צרכו אליו . והכורא ית' איננו צריך לבריותיו ולא הסר לשום עבודה .
ועבודתך לו אין לה טעם ולא פנים . וכאשר תשקיף בשכלך על מה
שקדם לנו בשער הכחינה לטובת האלהים עלינו ובשער הויב קבלת
העבודה לאלהים כעבודה . יסור הספק הזה ותחייב את נפשך בעבודת
האלהים :

וכאשר יתיאש מפתותך בפנים האלה ישתדל לספק עליך בענין הנבוא'
והנביאים ובתורה וכאופני אמתתה והויבה . ואם תעמוד כנגדו
בשכלך ותלתם בו במענות הקדמות בספר הזה בשער השלישי ממנו
יסורו כל הספקות האלה מלבך ויתאמת אצלך ענין הנבואה וצורך הויב
תורה ושליחות הנביא בה ואופני ההערה עליה :

וכאשר יתיאש ממך בענין הזה יספק אותך בקבלה ויאמר לך כי
המושכל והכתוב שניהם אמת אך מה שאמרו רז"ל אינו עיקר
ולא קבולו חובה . וכאשר תשתכל בשכלך כי המושכל והכתוב צריכין
אל

מרפא לנפש

עוז לך צעירי כי מחר נמות וס' ליה דין ולית דין ח'ו (ואם תתייעץ בו' צראות בו'
ונתאלרו נס' הוס כמה פעמים הוסיק ותסכה: ויאמר לך כי העושה לא חרט) לא נחמה
ולא סר לא פסק מעולם סעולם ח'ו קדמון וכן לא יסור לעולם עד עולם לא יתגבל
סעולם ממילא א"כ אין מי שצרא את העולם ולינו מחויב לעבוד לשום דבר: (וכאשר
יקרד הזה) לשון קרי ומקרה להעלות צדעיוך כמחשבה זו צלתי עטור סוג לסכלך בו' :
(במה שימליך) טלחה תמלא בשכלך ס'ס לעולם נורא כמו שיתצאר בשער הסיוד עיין
סס כי אפילו גלגל קטן אחד לא יתכן שנתהווה כך מעלמו כ"ס וק"ו לעולם הגדול הוס
והגלגלים הספלאים עם טנחמו רואים ומה שלמעלה מהם ע"ס צאור : (כבו רעת
מניחי סרנ'ו) סאומרים ס'ס סרנה אלוהות ס'ס או טלס : (ודעת אכטי התולדות)
ר"ל אכטי סענע סאומרים ספין סענע יוכל להסתנות לעולם וצוטחים סענע ציטוף
למ'ס : (מצד חיונ עבודת הנורא) אס יס חיונ ר"ג : (בי המושכל אס לא תגדור לנו
הקבלה

שעך יהוד המעשה קיה

אל וקבלה צורך גדול כי אין אחד מהם יכול להגמר מבלתי הקבלה כי
המושכל אם לא תגדור לנו הקבלה כמותו ואיכותו וזמנו ומקומו ושאר
עניניו לא יתכן לנו מצד שכלנו בלבד . ובן הכתוב אם לא יפורש לו אלא
מן הספר בלבד . כמו שאמרו בו רז"ל (בספ"ס ס'ס) בשלש עשרה
מדות התורה נדרשת . ואמרו מסורת סיני לתורה . ועוד כי התורה
השיבה אותנו בכל תולדותיה אל הקבלה כמו שכתוב (דברים י"ז) כי
יפלא ממך דבר למשפט וגו' . ואמר (סס) ודרשת והגידו לך את דבר
המשפט . ואמר (סס) והאיש אשר יעשה בזדון וגו' . וכאשר תעמוד על
כל זה יסור הספק ותתברר לך הידיעה המושכלת והכתובה והמקובלת
וכאשר יתיאש לפתותך מן הפנים האלה . ישתדל בזה . מצד הנמול
והעונש . ויאמר כי אינם חולכים בעולם על דרך הצדק ואילו היו
חולכין על דרך הצדק לא היו מטיבין לרשע ומרעיין לצדיק כמו שאמר
מי שהקדמנו לזכרו בשער הרביעי מן הספר הזה וכאשר יגלה לך השכל
אופני הצדק בשני הענינים אשר קדם זכרנו אותם בשער הכמתין יסור
הספק הזה וינחה לבנו משבושו :

וכאשר יתיאש היצר מגבור עלינו מן הפנים האלה יספק עלינו גמול
הע"הב ועונשו וישתדל לערכב ולשבש עלינו מצד מעוט
מציאותו מבואר בספר תורתנו ומעוט הראיות ענינו בו' וכאשר נסתכל
במה שיש בספרי שאר הנביאים מן הענין הזה כמו (קילת י"ג) והרוח
תשוב אל האלהים אשר נתנה ירוס' ג' אונתני לך מהלכים בין העומדי'
האלה (ס'ס) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך . (יסעי ס'ד) עין לא
ראתה אלהים זולתך . (סס נ"ט) והלך לפניך צדקך וגו' והרבה כאלה .
עם מה שיורו עליו דברי רז"ל . ומה שישנש ממנו בדרך השכל . תנות
נפשנו ותכמת בכירור הויב הנמול והעונש בעולם הבא :

וכאשר יתיאש היצר מספק אותנו בכל מה שקדם זכרו ישתדל לעצל
אותנו כמעשי העבודה וימרידנו בעניני עולמנו ממאכל ומשתה
ומלבוש ומרכב וליהנות כמיני ההנאות הגופיות . וכאשר נשמע אליו
במזון אשר לא יתבן לעמוד בלתו ויפה לנו המתר'י שהם טפלה למזוני
ויהבב

מרפא לנפש

הקבלה כמותו) עד כמה תכנז עבודת ה' : (ואיכותו) וא"ך יסיה עבודתו יסנדק :
(וזמנו) וצלוס זמן : (ובקומו) צלוס מקום : (לא יתכן לנו מצד שכלנו) ועיין
גדס הקדמת המחנר גד'ס והסערים ספחם הנורא בו' מה סכמותי סס מ'ס' ס' ורי
דגיס רלו'ס ותבין העי' דברי המחנר זה וצמ' זכירת סלי: (ועוד כי סמורס ססינס
ואתנו בו') ר"ל סמורס צעלמה סמורס איתנו לס'ס' לסולא כסיס' לנו סוסספק צסוס
דבר צמורס סנדק לדורס אל סכסיס סלויס סעומדים צצס'מ כי סס עמוד סקבלס סלל
סי מסס פי' סמורס מן מסס עד אלו'ס : צס'ס' ססס ס'ס ס'ס ס'ס ס'ס ס'ס ס'ס ס'ס
לסס סלביסס ס'ס אולג'ס סס זכנ' סייניס לסע' לסס כמ'ס' והס'ס אסר יסס ס'ס צדורן
וגו' : (בשער סד' כו') ע'ס גד'ס וסס יסמר אומר כו' ע'ס צ'וקר ותבין : (גמול
העו'ס) כחצני מוס לעיל ככסס מקומות : (וכאשר נשמע אליו) ר"ל להיות ערוד
צו סמיד סר'ס : (ויפה לנו סאומרים) ר"ל הילר מייפס לחדס לרזן אחר סמותרות
והסענו'ס ססמס גרמל לכל עוןולל סעלס כמ'ס' גוס סוק'סער ס'סוד וצסער ספריס'ו'
ססוס

שער יחוד המעשה

ויהיב לנו השמחה והתענוג ולקנא במלכים ובאנשי עבודתם להרמות אליהם ולנהוג מנהגם וללכת בהקיהם בבקשת התענוגים וכאשר יראה פלצנו ורצינונו כזה . יאמר שנס מתניך חשוף זרועך האיש הנפתח . והשתדל ככחך הגבר המוסת . ועבוד העולם ועבוד אנשיו אולי תגיע לקצת מחפצך בו ואל תתעסק במעשה ממעשי העולם אלא מה שיהיה לך בו עזר על העולם הזה ותהיה מרוצה בו לאנשיו ומנהיגיו מן המלכי אל שאר העם . ואל תמרוד לך כדבר מן החכמים אלא מה שתתכבד בו אצל אנשי דורך ותתרגה בו אל גדולי בני זמנך משר ושומר וקצין וב על מעלה . כחכמת הלשון ותוכן המשקל ושרשי הדקדוק והשיר והחידות החמודות . והמשלים המופלאים והמליצות הנכריות והתמיד לשבת עם אנשי הצחות ולמד לדבר עם כל כת מכתות בני אדם ואל תשתוק שלא תחשב אול וכסיל . והנה שאר החכמות כי יגיעתם רבה ותועלת מעושה . אם לא נפתח פתח לתאווי כתהלה למלא משאלות להתנהג במותרים ולרדוף אחרים . ונשיכה כי המותרים אין צורך אליהם . וכמה שאנו מעיינים בו מעניני מזונותינו מטרדת נפשוננו בהם די . ואם יתן לנו האלהים המותרים מכלי טרדת לבנו בהם ויגיעי מוחשבותינו עליהם . נוציאם כמה שראוי להוציא ומה שהרין נותן . ואם לא . נכתפק במזון ולא נצטרך אל זולתו . אז ישבר היצר וינפץ . ואם נשמע אליו בהם נצא ממדרג' אל מה שאחריה עד שיביאנו לאכדון בעולם הזה ובעולם הבאיזה הרמיון בחלק הראשון אשר יספיק בו היצר את האדם כשיהיה חלש כחכמה וברעת האלהים ותורתו . אבל אם יהיה האדם חכם כדעת האלהים ותורתו ישתדל היצר להכניס ההפסד עליו והשביש כחכמתו וכמעשהו מדרך המענה והראי מאי זה צד שיוכל מן המושכל והכתוב והמקובל . ויביא מופת . על מה שיורדה עליו . מן המופתים המהבילים אשר אין הקדמתם אמתיו ולא תולדותיהם מחויבות . ואם יהי שכלך זך ותכמתך חזקה בדרך המופת ואופני ההזרה בו בעת הדברים והמהלוקת . תראה אופני טעות יצרך בראיתו ומופתו ויתכרר לך האמת ותיראה לך הנכונה ותמלט חכמתך

ברפא לנפש

סה א כל זר סגופו של אדם ע"ס : (הגבר המוסת) הניסת : (כחכמת הלשון ותוכן המסקל וכו') סס הפיוטים והסירים שמצדדים ע"ד המסקל ניתו ונתועס כידוע צמלכת הדקדוק והסירים כי כל מי שמייגע צמות דברים ומגל ומגל כנססו מעטל צה התורה והספקל ועל סרז נראה שמרשים חכמים צפני כל ומעשה ידם להפסד : (ותתבויו והשקט עם כו') ומד טענ עם סהסס המדגרים נלשון למ ותלמד מסס לדג עם כל כת כו' : (ואם לא) ואם לא יתן לנו הסי יתר נסתפק צמוע : (ולא נלטרך אל זולתו) אל המותרות : (ואם נשמע אליו נכס) לרדוף אחר המענוגים ולא ממדרגס למדרגה עד כו' : (וזה הדמיון נחלק ראשון) משני החלקים סוכר לעיל סוף פרק ד' שאמר אלל הכסור היצר מתחלק לשני חלקים כו' ע"ס : (אם יהיה שכלך זך כו' צמט הדגרים כו') כלומר אם צמט מעשה כמעשה היצר אופך אז יהיה שכלך זך ועתה ותסכיל היע' אד כל רפיותו ואותותיו סס עטות וסכלות והרגיל את עצמך בדרסי המופת : (ויתרברר לך ותיראה) כמו יראה כל זוכר : (ותמלט חכמתך) כלומר מוכל להגיל חכמתך מן כו' : (ואם תקצר דעתך מזה) ר"ל אלל סס המעטל צדנר זס ולא תתן

שער יחוד המעשה קיט

מן הספק ומעשיך מן הערכוב . ואם תקצר דעתך מזה יהיה פתויו לך יותר חזק וגברו עליך יותר מזדנן ומשלו כך והקיפו אותך בנראך ובנסתרך יותר נחוי . מפני שהוא כא עמך מצד החכמה . ומנהיג אותך בדרך המופ' אשר תנוח דעתך עליו . וכאשר יפתה שכלך ומה מעליך ויעזר בו עליך . מפני שאתה סומך עליו כמה שכמתפק לך וכופה בו כמה שלא תבין ענינו . וכאשר יגבר עליך וימשול כך בעזר השכל לו וסיועו אותו כמה שמטעו בו ומדמהו בעיניו מן השקר בצור המופת . יעתיק אותך מן המדרגה ההיא שהיתה קרובה אל האמת ונסתרים בה פני השקר . אל מה שאחריה עד שיביאך אל מדרגה שנסתרים בה פני האמת והיא השקר הנמור . וישרש אותך ויפילך ממדרגות הגמול בעולם הבא ותהיה חכמתך לרעה לך . ושכלך מיכה לאכרך . כמו שאמר הכתוב (יטע"ה) הוי חכמים בעיניהם ונגד פניהם נבונים . ואמר (ימ"ס ט') הנה ברבר יי מאור וחכמת מה להם ואמר (סוסע י"ד) כי ישרים דרכי יי וגו' :

וגאמר כי החכמה כשמנהיגים אותה על דרכה תהיה רפואה לכל מרוה וכשנוטים בה מנתיבתה תהיה מדוה כולל שאין לו רפואה ולא ארובה ועל כן נמשלה התורה כאש כמ"ש (ימ"ס כ"ג) הלא כה דברי כאש וגו' . מפני שמאירה העינים באורה כמו שאמר (סל"ס י"ט) מצות יי ברה מאירת עינים . ואמר (סס ק"י) נר לרגלי דרךך וגו' . ושורפת ביקודה מי שנוטה מנתיבה כמו שנאמר (ימ"ס ט"ו) כי נשפט . ואמר (מקל"ס י"ס) ימטר על רשעים פחים ואמר (ימ"ס כ') ואכרתי לא אוכרו ולא אדבר עוד בשמו והיה כלבי כאש בוערת וגו' . על כן הזהר שלא תמה אשורך מדרך האבות ונתיב הראשונים אל הכריאות ותסמוך על שכלך ותתיחד בעצתך ותתבודד בסברתך . ואל תחשוך אבותיך כמה שמכרו לך מאופני טובתך ואל תסתור עצתם כמה שהורו אותך . כי אין עצה שתעלה בדעתך שלא קדיוך לרעתה ועמדו על כל מה שמביאה אליו מטוב ורע . ואפשר שקדם לרעתך אופן יושר המחשבה ברפא לנפש

תתן דעתך ולגך עליו לעמוד כנגדו נחמס ונצונס ונדעת אזי יהיה פתויו לך יותר חזק כו' : (וגברו עליך יותר מזדנן) נכל עת סוה מזומן לגזור עליך : (וכאשר יפסס סלך) ר"ל אסר יפתה את סלך שיאמין לעצמו אזי יטה את סלך מעליך שעיך הסכל סניחן צאדם להנס' וגו' צדך יסרה ויהי יענו מעליך שיסיה עוזר לו לעשות כל סוענת ס' ע"פ הסכל לכן אמרו מז"ל סנה ופי' יומר מכולס : (ויפילך ממדרגות גמול בעולם סכס) ר"ל אף ססיהס חכס צחורס ותעסוק צמלות לא יהיה לך סוס סכר צעולס סנל וססתמע לעגס ס' יהי' שיהיו כל מעשך סלל לס"ס כמו סמנאר לפנינו וססי כדואב וסחי סופל וכיואל צכס סמייגס וספיקורסס סנכל דור סאין לסס חלק לעו"ס סף סכיו חכמים לדגים כמ"ס כי ישרים וגו' לדיקס ילכו נס ופוסעים יכסלו נס על ידי סתורה יכסלו וסס חכמים לסרע : (כי צלס ה' נספע) ואיוז אס ס' זו סוסס כמ"ס סלל לס דגני כסס וגו' : (והיה צלני כסס צעורס) וסיה סנווסס צלני כסס : (ע"ב סוסר סלל סעס ססוכך) מעגלותיך מדרך סלצות ססוה דרך סתורה וסעלות צתיך וסלר מוסרים ישרים סנוכרו צמלר וסוכר וססלר ספרי מוסר ססלכו צס וסוהיו וסללו לנו ללכת צס צוודלי לא נחלו לנו אנותינו דגרים סקרים סאין מעול ס' : (אל סניולות) כ"ל ר"ל

שעך יהוד המעשה

החיה בתחלתה ונעלם ממך אופן ההפסד אשר יהיה ממנה באחריתה .
ואתה במעושי יישובך תראה וישרה ולא תראה טעותה ואופני הפסדה .
ואמר החכם (משלי כ"ג) אל תסג גבול עולם . ואמר (סע י"א) שמע בני
מוסר אביו . ואמר בני שמאשים אבותיו (סע ל') דור מהודר בעיניו
ומצואתו לא רוחץ דור אביו יקלל . ואמר (סע) עין תלעג לאב . אך אם
תראה לקבל על עצמך מתוספת הרשות כמצות מה שתוכל עלי אחר
שתמלא חובותיך מן המצות לאהבת חסד . אחר שיהיה מסכים עם
שכלך ורחוק מתאוותיך יהיה טוב . ואתה מקבל עליו שבר . ואינך יוצא
בו מדעת הראשונים כי כבר אמרו ועשו סייג לתורה . ואמרו מפני מון
חרבה יושלים מפני שהעמידו בדריהם על דין תורה ולא עשו לפנים
משורת הדין ואמרו גע' י' אמר רב הונא כל העוסק בתורה בלבד דומה
למי שאין לו אלוה שנאמר (ד' ה' ט"ו) וימים רבים לישראל ללא אלה
אמת אלא בתורה ובגמילות חסדים . ואמר אחד מן החסידים מי שאין
לו תוספת אינן חובה ואין התוספת מתקבלת עד שתפרע החובה וכבר
התירו לנו וחייבו אותנו להתנהג בתוספת המצו' כמו שאמרו יומא פ"א)

מבפא לנפש מוסיפין

ר"ל של תנדה מלך ומעמך מנהגים זרעים ודרכים שלא דרכו צו אבותינו כי זה
הריסת כל המורה והמנהג כמ"ס אם לא תדעי כך וגומר . א"ל כך נעקני הא"ל נעקני
פנותינו עיני פי' רש"י (וכת"ב) אל תסג גבול עולם אשר עשו אבותיך על"ה עולם הם
העושים ממלכים שקבלו התורה מסיני : (שמע בני מוסר אבך) שהוא צוודאי דרך
הישר שמיישר הא"ל לנו ולכן מהפך הפסוקים וכן הפסוק : (דור עכור צעיון) הולך
אחר עיניו ודעתו ובאמת (מצואתו לא רוחץ) שסע הדעות הרעות ומטיגפות שלא
רוחץ מהם ולכן (דור אביו יקלל וגו') שאינו רואה לשי"ע לעלת אביו הטוב : ואין
לך קללה וקלות יותר מן ולכן מהפך הפסוקים שהם נתינת טעם לזה ועיני צרמנים
הלכות עבדים פ"ב סתת כדברים האלה והבטחי דבריו לעיל בשער היסוד ע"ס : (אך
אם תראה כו') ר"ל לעשות דקות וגו' ואלו מנהגים ישרים אף שאין התורה מחייב
אותם שסע לפנים משורת הדין צוודאי טוב וישר הוא וצדד שהוא תחלה ידי חונתך
שהמלה והמורה הכתובים שהם הולך כמו שמבינים : (ואמרו) אמר ר"ה כל
העוסק בתורה צדד דומה כמי שאינו לו אלוה פ"י רש"י להגיד עליו מהיסורין ומעילות
ועיני פירושו צדד הישג לעיל בהקדמה ואח"כ ושמרת את משמרת עשו משמרת
למשמתי : (ואמר אחד מן החסידים מי שאין לו תוספות כו') ר"ל שאינו עושה
סייגים ונדרים משמרת למשמרתו כיג עיקר צדדו הפיסור כשיחא וכמ"ס סר"ט אלשיך
טונים שהם לפנים משורת הדין אוי תוכל לשמור אורח דקדים השמור ר"ל אם תלך בדרך
שמשא צדדים דבר אין אהם טובע עש"פ בניוף המצות . אבל אם אין אהם הולך בדרך
טונים אזי לא תוכל לשמור אורח דקדים כי אין לך דרך צדד וגו' : (ואין התוספות
מתקבלת כו') כי היחזק שיעשה לפנים משורת הדין וחמידות ויעזוב גופי התורה ועיני
בם' הכוזבי מ"ב שהאריך צוה : (וכבר התירו לנו) שלא נאמר שיש צוה כל תוסף :
(והייבו אותנו להמנע צדדים המצות כו') וכתב הרמב"ם שכל הנגזרות עונות אף שלא
נזכרו בתורה סומכים אותה כמ"ס ועשיית הישר והטוב שכל מה שטוב צעירי אלהיסוארם
מחייב אהם לעשות הכל ע"ס ור"כ על פסוק קדושים תסיו שהוא צווי על האדם סומי
קדוש וטהור צכל הנבחותיו ומדותיו של עגמו שיהיה כולו קדוש והאריך להניח כל
האקנות

שעך יהוד המעשה

מוסיפין מחול על הקדש והתוספת כצום ובתפלה ובצדקה ועיוב הרבוי
ממותרי המון המותרים לנו ויהיה על השבועה בשם אפי' על האמת
ובתרבות הדברים אפילו אם יהיו נמלטים מן הכוב . ומזכרון עניני בני
אדם אפי' אם הם נמלטים מן הגנות ומחפלין בשבחה אדם ואם הוא ראוי
לכך . ושלא יספר בגנות המקצרים ומאמס . ואם הם ראויים לכך .
והרבה מן הדומים לזה :

וראוי שנבאר עתה מן החלק השני הזה דמיונים שילמדו מהם שאר
הענינים ויזהר האדם מהם בע"ה . כשידע איתם . כי אין ענין
מעניני הטובה אלא אם יש לו פגע שיפסיד אותו . ומי שעמד על אופני
הפגעים הנפסידים את המעשים יוכל לדעת להזהר מהם ומי שלא ידע
כי אם הטוב לבדו לא ימלט לו ממנו דבר לרוב הפגעים המשיגים אותו .
והיה אחד מן החסידים מצוה לתלמידיו למדו הרע תמלה להבדל ממנו
ואחר כך למדו הטוב ועשוהו כמו שאמר הכתוב (ינמיס ד') נירו לכם ניר
ואל תזרעו אל קוצים . ואמר רבן יוחנן בן זכאי (נ"א תנא פ"ט) בענין
הגואות המדות והשקלים אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר . אם אומר
שמה ילמדו הרמאים . אם לא אומר שמה יאמרו הרמאים אין תלמידי
הכמים בקיאים במעשי ידינו ואמרו אחד כך אמרו לא אמרו . ואמרו
אברן ומהאי קרא אמרן . (ס"טע י"ג) כי ישרים דרכי י"י צדיקים ילכו בם
ופושעים יכשלו בם . ואומר כי כל מה שהקדמנו זכרו בשער הזה ממה
שמספק

מבפא לנפש

הסגנות עונות עיני סע צאורך והי"ס ר"י אף על פי שאלו מצות מדבריהם עיקר הכתוב
ציוולא צוה יזיחי סנהיס נקיים וטורס ופירושים מהמון צ"א ססס מלכלים עלמס
צמותות וצ"עורים על"כ גב' טעור אמונים העתיקו ע"ס : (ומהדרבות סדריס
אפי' כו') כי מדברים צטליסונוצעים כל חובנות ס' ודברים מנוזים הכנס כאלו
צמחצו י"ז ע"ס וצלשקך על פסוק ועשיה מעיל האפוד ע"ס דברים נחמדים :
(ומחפליג צטמס האדם כו') ואמרו חז"ל מתוך צמחו צל לירי גנותו ע"ס ונאמר
ענך רעשו צקיל גדול צנקה סקס קלס חסכו לו כו' ע"ס : (ושלא יספר צנותס
וגו') שלא ירגיל לטנו לצדד צנ"א ויהיה לו לעזע ועוד סיסכס ע"י עומי עגמו כמ"ס

לקמן : (ואם סס) ע"פ ססס רלוים לכך :

וראוי שנבאר מן החלק השני הזה ע"ה שמתקם הילך לאדם הטלס צמורס ככ"ל רק
שהפסיק צענין סזירוו וכירד יעמוד כנגד הילך ועתה חוזר לענינו : (כי אין
עיני כו' אלס אם י"ג לו) ר"ל שאין לך דבר טוב שלא יהיה לו פגע שיוכל להפסיד וקלקל
הדבר הטוב הסוא וכל הטוב ציותר ווכל להסתלקל צמכרס יומר כמו סנרסס צננדי חופס
ומשו מתקלקל סנומעט סמז ורצנ וא"לס כליי הסעות סקורין זיגרי או חוסר סמתקלקלי
צמכרס מסכ"כ צלפלקות כננויס ונגדים כנניס והסקים : (לא ימלט לו ממנו דבר
כו') ר"ל לא יוכל להפלט מעשיו הטובים אפילו אחד מהן מסכנס כנניס הסקיים
אומס כמו סיצנאר : (נירו לכס כ"ר וגו') תחלס חורשין סדרס לנקותס מסקוים
והצקיקין וזו נומח צנווס נקיס אלל מי צוורע על קוים אין סצנווס עונס ומס
סעלומח מעורב עס ק"ס וסמר כנניס להס"שע"ש כן צמעשיס סטוניס ככ"ל (ואמרו
סמזן ומסחי קרא כו') ומוס רליס סאין למנוע עלכוידע ולפירסם כל חלקי סספת הילך
לח"ס ולא חייסינן סלל וילמדו לסקר סתוך סדניס רק לר"ך להודיע כל חלקי הטוב
ורע

שער יהוד המעשה

שמשפך אותו היצר על האדם • אם לא יוכל לספק אותו בחם ידבר עמו עליהם בדרך המענה והמופת לבטל עליו אמתותיו • וכשתעמוד על כמולו (סי' סגולו) וחלישות ראיותיו ולא יוכל לעמוד כנגדך ולא לבטל מה שידעת אמתתו וברורו ממה שקדם לנו בשער הזה • ישוב לפתותך ולהטעותך בנפשך ויאמר לך כמה אני שמח בענייך על אמונתך המטובה ולבך השלם לאלהים ויכבר הגעת ממעלות החסד מה שלא הגיע אליו זולתך בדרך יוש בו יותר מבדאי מהודאתך לבורא על טובותיו וחסדו • וראוי לך להתהיג עצמך גם כן לפרוע קצת חובות בני אדם כי כבר ידעת כי הם סיבות תועלתך והזקתך וכבר נתברר לנו כי ברצותם אותך תהיה תפארתך ובהתקצפם עליך יהיה חפרונך על כן השתדל במה שפיק רצונם ותמצא הן בעיניהם כמו שאמרו רז"ל כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו • השב עליו ומה יועיל לו בהתרצות אל הלש המלך אשר אין ביכלתו להועיל לי ולא להזיק ואמר הכתוב (ישעיה' ז') ברוך אני מן האדם וגו' • ואפילו אם היה חובה איך אוכל לרצות כל בני דורי ואין ביכלתי לרצות בני ביתי כל שכן זולתם • ומה שזכרת מדברי רבותינו ז"ל בענין הזה אינו מחייב להשתדל במשיכת רצון כל הבריות • כמו שכתוב (משלי י"ו) ברצות י"י דרכי איש גם אויביו ישלים אתו • וכן מי שכל הבריות מקטנים ועד גדולם מודים ומשבחים אותו ורוצים את משיבויראיה הוא כי האל ית' ררע לו האכה כלבות בני אדם ושם לו שם טוב על לשונם • וזה אין הבורא עושה אותו לשונאיו והוא לראיה ברורה וגדולה על רצות הבורא אותו אבל שיהיה האדם החסיד משתדל ושורח כמה שישבחהו בני אדם על עבודתו לאלהים אין זה ממנהגי החסידים • על כן הזרח בזה והדומה לו מפתוי היצר לך כי הוא משתדל להדריךך בזה עד שיפילך במצודת החונף והשב עליו כשכחו אותך ומה הוא שתאשר אותו עליו מדעתי חובות האלהים עלי וכו' היא

ברפא לנפש

והרע ונדויקים ילכו גם וגו' (ובמה שמספק) ומה שנותן היצר ספק בלז האדם (ישוב לפתותך בנפשך) ר"ל אם ככל מה לא תחשב ולא תשמע אליו להיות ככל גויי האריות צנין סדק והאמונה רק שאתה מתחוק בתורה ובמדות שמה תאמר שאין היצר שולט בך ואיך נרדף להטעים עליו ולרמות האם ירשים דרכיך רק תדע שעדיין השטן מתקד עליך לפתותך בנפשך ר"ל בעצמך ובחכמתך אשר אתך • (ובכבר הגענו ממשלת החסד) ר"ל צממלה אנשי החסד והאמת כלומר מכת חסידים וחסידים • (וראוי לך להכניס עצמך ב"כ כו') ר"ל לעשות מעשיך שממלא מן צניני הנריות ועיי' תהיה לך תועלת מהם • (ואמר הכתוב חרלו לכם וגו') אשר נשמה צלפו כי צמה נחשב הוא) פירש"י אשר כל חיותו וכו' תלויים בנשמת אפו שהוא רוח פורח שהיום יסנו צו ונמר תלא ממנו ע"כ • (והוא לראיה על רצות הנזר א תו) מה נראה שה"י רואה צו ונמעשו מאחר שצ"ה נוחים ומרוצים צממסיו כי כסם שהמקלל סם שמים צמחר נפרעים ממנו צנלוי נורא מדה טובה מרוצה וסירא את א' ח' צמחר הקצ"ה מצריו עליו צנלוי • (אבל סיהיה האדם החסיד כו') כי זה הוא החונף הגמור שעובד לצ"ה והוא כעצ"ו כמיש לעיל צפ"ד ע"ס • (והשיב עליו כו' מדעת חונות האלמים עליו) ר"ל ומה שאתה משבח אותי שאני חכם גדול ושאר מעלות שיש בי ככ"ל אני יודע שאני מתייב עיי' לסודות

לפס"י

שער יהוד המעשה קבא

כי אם למענה עלי לאלהים מפני שאני סובל לעשות כפי דעתי ואפילו אם הייתי עושה כפי דעתי היספיק הכל להודאת הבורא יתעלה על הקטנה שבטובותיו עלי ומה היא מדת ימי כמדת ימי העולם וכלם לא יספיקו לספר טובות הבורא עלי ואיך אוכל לשלמה שאני חייב עליהם לאלהים ובכר אמר הכתוב (ישעיה' מ') כל הכשר הצייר וכל חסדו כציין השדה ואמרו הז"ל אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשיו אימתי •

ותאשר יהי'אש היצר מפתותך בפנים האלה ישתדל לפתותך מצד אהבת השבח והשם טוב בעולם הזה ויאמר לך שמח אני על עבודתך לאלהים עם כסחונך הטוב עליי והשבתך הוא ענייך אליו ושפנית לבך מתועלת הברואים מבלעדי הבורא ואתה הוא הנוטח באלהים כאמת ובלב שלם ואין ראויו שתסתיר מבני אדם מה שאתה עליו מן החסידות אבל הנכון לך כיון שמשלת בעצמך וגברת על בעולם הזה כבוד מהם וזכר טוב ושם טוב בתוכי כמו שאמר הכתוב (ס' ונתתי להם בכ"ף ג' ובהמוותי יד ושם טוב מבנים ומבנות • ואמר (שמואל ז') ועשית לך שם גדול בשם הגדולים אשר בארץ יעוד שילמדו ממעשיך ותהיה נשכר עליהם על כן אל תסתיר ממעשיך אלא מה שאי אפשר לגלותו ולהראותו לבני אדם • ויהיה לך בזה כבוד ושם טוב בעולם הזה והגמול הטוב לעולם הבא • השב עליו ומה יועילני שבה בני אדם והשם הטוב שיהיה לי כתובם עם ידיעתי כקצורי כמה שאני חייב לבורא יתעלה • ומה הנאתי בכבודם ותדורים ואין להם יכולת להועילני ולא

ברפא לנפש

לפס"י יותר משאר אנשים שאינם יודעים כ"כ וכמ"ס חז"ל לפוס גמלא סימנא • (וכי ה"א כ"א לטענה עלי' מו סחה לו שגגת תלמוד עולה דרון וסמרו וסניגי כשערה מחוד הקצ"ה מדקדק עם סניגיו כחוע השערה • (בל נשגר חז"ר) כמי חזיר מעשג סהדי אשר ימולל ויבש צמחיה כן צ"ה • (ובל חסדו כלין הסדה) חסד שהוא עושה כלין הסדה ונפול משרם מספרי ואו נו מתקיים כן מעשה צ"ה חניה מתקיימה אם כן איך יתגלה האדם • (ואמרו חז"ל אם אין לי מי לי) מי ידלו צנלוי וכשני לעצמי ר"ל אם אני עושה כל מעשי רק לעצמי ולהנאתי מה אני נחשב אם לא לעצמי לש"ס ולתנו גמת רוח ניוצרי • (ואם לא עכשיו) צעורני ח' לעשית חיתמי שמה לאחר מיתת וסו אדם חפשי מן המלות ואין אדם נעומו לחיות אפילו שעה אחת •

ובאשר בו' (מצד אהבת הסגן כו') יפתח פותך שתחשב שיצטוו חסדך וס"א לך סם טוב צע"ה • (והשבתך כל ענייך אליו) כלומר שהסכלה רל יסדך וצמח נך על ה' לזרד • (שתראה מעשיך לצ"ה) כלן הוא מפתח אותו ש"ה פ"ע מעשיו הטובים לצ"ה כדי שיצטוו ויקנס הסם והכבוד ולעיל אמר אחר סכנר פ"ע חונות הנזר די כפי מהסנת יצרו כנגד מה שקיבל עונות מהסנורא וישתדל לפרוע חובו צ"ה והיינו שיעשה מעשים לתועלתם לזד שאינם מעניין עבודה ס' כדי שיצטוו צ"ה ויכדורו ובאן נתיאם מהפנים הנעורים ומי' יפתחו שיעשה עבודת הס"י בדרך שיראו צ"ה וישצטוו על עבודתו עכ"ל מ"ה • (ואין להם יכולת להועילני כו') כמו שהלמח ונע"מ חין צימנתם להועיל ולהזיק נתי' רצון הנזר ית' כן חין ויכולת חין להועיל חו

ל"א

לחזיק

שער יחוד המעשה

ולא לרחות הניק מעלי • והלא הם בזה כמו הצמח ובעלי חיים שאינם
מלבידים ואולי בשאתכוין לזה במעשי לא יתכן לי מהם הרצון המכוין
אליו ועלה בעדעתם כי אני הנף כמעשי ולא אחיה ראוי אצלם לא
למאוס ולגנות ואז אחיה מפסיד מעשי כבונתי בהם בלתי האלהים ולא
יעלה בידי מה שקיויתי מכני אדם בע"ה • ונאמר למלך אחד והיאך לא
ערבה לך קריאה פלוני והיה קולו ערב ובקי בטעמים של קריאה אמר
להם והיאך תערב לי קריאתו והוא אינו קורא אותה אלא כדי שתערב
לי וימצא חובעני בעבודה אבל אם היתה כינתו בה לרצון הבורא כלבו
היתה ערבה לי וכן נאמר בכל מי שמכוין בתפלתו מהמתפללים בצמי
ובעלי התזון כפיומים החדשים למצוא חן בעיני בני אדם מכלעדי האל
ית' שאינה מקובלת אצל הבורא • ותאמר לו עוד שמא אם יהיה לי
הכבוד בע"ה על מעשי לא ישאר לי לע"ה מן הגמול עליו כלום מפני
שקבלתי מהרה בע"ה • ואמרו על אחד מן החסידים שנכנס לשוק
לקנות הפנין ובא לחנות אחד מן הסוחרים לקנות ממנו אמר לו שכנו
ויתר לו ועשה כרצונו כי הוא מאנשי היראה והתורה אמר לו החסיד
איני צריך ליתורך כי לא באתי לקנות כי אם כממוני לא בתורתי
ומאן לקנות ממנו החפץ ובקשו אצל זולתי שלא היה יודע ענינו • ומה
שיזכרתו מענין ועשיתי לך שם • הוא כשאר מאווי בני אדם בע"ה
מעושר וכבוד • אשר הבורא מטיב בהם לעבדיו כשחכמתו מחייבת
להם זה • כמ"ש (מלכים א' ג') וגם אשר לא שאלת נתתי לך גם עושר
גם כבוד • וכתוב (משלי ג') אורך ימים בימינה כשמאלה עושר וכבוד •
אבל החסידים אינן כוונתם כמעשיהם לדבר מהם אלא ליש הבורא
יתעלה • שהוא מטיב בהם למי שירצה • מאנשי עבודתו • וזולתם •
מאמינים וכופרים • כפי שמחייבת חכמתו ית' כמו שנא' (ד"ס א' כ"ט)
והעושר והכבוד מלפניך • ומה הוא העולם הזה אפילו אם יפשמ זכרן
בכלו • ומה מדת ימי • ואם יצא בו שמי • כל שכן שזכרי לא יעבור בו
חלק קטן מהחלקי הישוב כשיגדל ויפשמ • ולא יתמיד כי אם זמן מועט
וישבה כאילו לא היה ואמר הקטוב (סהל"ס א' ג') אך הכל בני אדם כזו
בני איש וגו' • ואמר (סס קמ"ז) תצא רוחו ישוב לאדמתו • ואמר
(קס"ט א') אין זכרון לראשונים • אם כן טרוד נפשי בו וכונתי אליו
פחיתות נראה וטעות מגונה מכני • וכבר אמרו על אחד מן החסידים
שאמר לחבירו הנשתות • אמר לו באיזה ענין • אמר לו נשתות בעיניך
השבת והגנות אמר לו לא • אמר לו איך עדיין לא הגעת • השתדל

מרפא לנפש

לחזיק כמו שנתחזר צער הצעחון ע"ס: (ונאמר למלך אחד) ממלכי ישראל כך מלאתי
(לא יסאר לי לעו"ה כלום) כמו שמיניו נר"ח בן דוסא נתנו לו מן סמנים ורגל
משולחן של זכב לחנן עניונו וכאשר ראם סכל כפריקים יסנו על שולחן של ר' רגלים
וסולחנו חסר א' התפלל שיקוהו ממנו ולא רפה לכותו ממנו צעו"ה וכן אמרו נר"ח בן
פרת וזולתם ע"ס • (ומה שזכרנו) ר"ל סילר • (באנשי עבודתו וזולתם) דהיינו בן
מחאמים בן כפרים כמ"ס רומניו כל כל מעשיו • (וכבר אמרו בו) הסתות • כלו'
האם טוס לך • (חשבה והגנות) כמו שאם מגנים אופן אין אחס שמה זזה בן יהיה
צעניך

שער יחוד המעשה קבב

אולי תניע אל המדרגה הזאת כי היא העליונה שבמדרגות החסידים
ותכלית החמדיות :

וכאשר יתאשר היצר מפתותך בפנים האלה ישתדל לחכל את
מעשיך כטרוד לכך בעולם הזה וכאנשיו וכאורך מאוויך
ושכחת קצך • וכאשר יראה כי אתה רוצה לפנות את לבך לעולמך
הנא בתפלת חובה או רשות או בעת שאתה קורא בתורה או לומד
שום חכמה מחכמות האמונה והמוסר • מכלכל אותך ומטריד לבך
בדברי העולם בסחירות ומקה וממכר ודיוח והפסד • ויאמר לך אח"כ •
יש לך לקבל • עת הפנאי הזה בשמחה • ושעת הבטלה הזאת אשר לא
תוכל עליה בעת אחרת מפני רבות העסקים עליך • וחשוב עתה עם
שותפיך • וזכר מה שיש לך ומה שעליך ומה שקבלת מחובותיך ומה
שנשאר לך • ומה שקדם ממעשיך ששמחת או שנתרמת עליו • ואם יש
לך דין עם אדם העבר על לבך כל מענותיו וטעותיך וכל מה שתוכל
להתחכם לו בו • בעת דיןך עמו • ותנצחנה • וכן אם יהיה לך ממון או
צאן ובקר או אדמה לירוע • או עבדות מלבים או עם הארץ • או השבן
עם המושל או עם עם הארץ • או אם יש עליך חובות ואיך יכול לפרעם
אי אם יש לך חכמים שאתה צריך להרגיש על עינים ולחשוב עם נפשך
עליהם יעביר על לבך • בעת שתפנה לעבודת שמים • איזה מין שיהיה
מן המינים האלה • להטרידך בו ולהפסיד בו מעשיך • מפני שאתה
בעת עשותו מוזמן בנופך ואיך מוזמן בלבך ומצופוך • ואם לא יטרידך
במה שזכרנו יעביר על לבך חידות ודברים ארוכים • ואם יהיה האדם מן
המשחקים בקוביא או מפספסים וזדומה להם מראה לו כאילו הוא לפני
החושב במה שצריך לו להקדים ולאחר בו ואופני התחבולה לנצח • ואם
ימלט מכל מה שזכרנו ויהיה מאנשי החכמה והבינה • יעביר על לבו
ענין קשה מעניני החכמה ויטריד אותו בשאלה ותשובה ובקושיא
ובפירוך ומה שנתעלם ממנו בעינין מה שהיה צריך לעיין בו • ומה
שנשאר לו ללמוד מן החכמה • ויחשוב עם נפשו לעסוק בו • ויטרידהו

מרפא לנפש

צעניך אם משחזק איך לא יפעל כך טוס שמה מעעמים שכתב לעיל ז"ס • ונשלים
כתב טוס מה שאמר דוד אם לא סויתי וגו' סהא מלסון הסתות ע"ס :

וכאשר כו' (ישתדל לחכל את מעשיך צעוד לנד כו') ר"ל שמכס נלנך שדלוג
והסגנון ממיד על העושים איך יהיה פרנסתך ותפוחך וספסכח אמריט

ולא עוד שחף צעפת שפתה רואה להתפלל או ללמד טוס חכמים נלנך מכל אופנים
שיוכל כמו שמיים : (ויאמר לך אח"כ) אשר סהכנים נלנך כל זה צעפת הספסל
והלמוי אומר לך הן עתה יש לך כנאי ואתה נעל משאר עסקים טוב הוא לחסוד עתס
לל עסקיך ועיניך גפך כי זמנים אחרים תהיה טרוד זמ"מ ועלשים לרביך ועתס
צעפת הספסל תוכל לחסוד על כל אלה כמאל סהא מלנלן תפלחך ותכמתך (ומה
שעליך) ומה שאתה חייב לאחים : (מפני שאתה צעת עשותו מזומן בנין) מפני
מה מלא מקום לסכנים נלנך כל אלה מפני שאתה מדגדג תפלחך בלא כוונת לנד אצל אס
סוית מתפלל בכל כוונתך לסנין כל דבר מה שתזיל מפיד לא יארע לך כל אלה • (אין
נפספסים

שער יחוד המעשה

בזה בכל מעשי העבודה ויפסיד עליו כפלים מה שמתקן עליו • ואפשר שיכנס במעשה העבודה ויצא ממנו ויהיה תמיד במדרגת לבו בזולתו מעניני העולם ואפשר שיבקש כפרת המקור בלשונו והוא רץ במחשבתו ובמצופו להכרתו • ומתחנן אליו באכזריו • ופונה מעליו בלבו ובחובו • דומה למה שאמר הכתוב • בפי ובשפתיו כבדוני ולבו רוק מנמי • ואמר (מיס ע ח) ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו • ולבם לא נכון עמו • ואם ייקץ בעת ההיא ויחשוב עם נפשו ויאמר לה איך אתנהג עם הבורא כמה שאינו נכון לי להתנהג בו עם הברואים בעת שאני צריך אליהם • או בעת שהם צריכים לי • במי שאלך אליו לבקש ממנו דפיץ ואישאל אותו ממנו בלשוני ולבי פונה ממנו • אילו היה מכיר זה יומני היה בואם וגועל אותי כש שימנע ממני הפצייק ו הבורא ית' שהוא יודע מצפוני אסחיו וידע כי שאני מטריד לבי במה שאינו מפיק רצוני אך בבזה שמקצפני שתהיה עינאתו אותי יותר גדולה ומניעתו ממנו יותר ראויה • וכן מבלי ספק הייתי עושה לבי שהיה שואל ממני שום הפץ והייתי יודע מלבו מה שידע בוראי מלבי • ואיך לא אבוש מבוראי • שארצה לו • מנפשי • במה שלא הייתי רוצה לה מחלש כמוני • ולא היה רוצה

מרפא לנפש

צפספסום) ז'ל גרעט ספ ל מו קמטיין : (ויפסיד עליו וכו') אע"פ שיחזו צדעתי צעת התפלה לעשות מלות ולקרות ולתרוץ קוסיות שהם דברים טובים ומקנה אצל הספסוד מה שמפסיד התפלה זו צמחנות וזאת יותר ענינים צדו מכל מה שהעלה בלבו וילא סרו ציפסרו ולאמרו מו'ל זמן תורה למוד וזמן תפלה למוד ואמרו אין עומדין להפסל אלא מתוך הלכה פסוקה פי' רשי' שאינה נריכה עיון כדי שלא יבוסה צה צתפלה והטעם שהם יתברר כהלכה לא יכוין צתפלה כהלכה והתפלה נריכה כוונת כמו שנתבאר ג'ש' א' מ' י' וק"א ע"ס וז'ל סם התפלה הוא צמקום קרנן ולכן נריץ לזכור שהיא דוגמת הקרנן כוונתה שלא יערצו צה מחשבה אחרת כמו מחשבה שפוסלת צקדסים וכן שאר דברים הנזכרים סם ע"ס : (ואפשר שיבקש כפרת המקום כו') וכח צמורת חיים סימן ל' כיון צתפלתך כי התפלה היא עבודת ה'ל' ואם נקן ידבר לך ולא מלנן הלא יחר לך מה תעשה טפה מרוחה לפני מלכו של עולם ולא תסיה כעוד שמסרו לו מלאכה כצדק לטובתו ומתלה אותה ואיך יעמוד לפני ממיה הקצ'ס' ומה טו' צלקת סליחה על אומרו הלא לנו בלא כוונה ואם א"א ככל התפלות עכ"פ צרכה של י"ח וק"ס אל יחסר כי לא ילא ידי חונתו מי שלא כיון צסה עכ"ל (בהורבו) ר"ל צמסרתו • (ואם ייקן ויחסו עם נפשו) עם עצמי כו' וכח צצליה ויחסו צלנו אלו היה מדבר לפני מלך צ'ו וסי' מערב צין דבור לדבור דברים אחרים וזים צודלתי יתחייב ראשו למלך והנה אלא ממ"ה הקצ'ס' מחשבה כדבור כי כל הצלנות דורס ה' וכל ילי מחשבות הוא מנין ומה לי אם מפסיק צמחשבה אחרת או צדברים אחרים צמוד התפלה כו' ע"ס • (ואיך לא אבוש מבוראי כו') כי הוא יודע מחשבות צלנו ומה שנחשב צמוד התפלה ואיך לא יספוט כפי ידיעתו כמ"ס לעיל צשער ע"ס ספ"ט הלא תראה כי הדין כו' ע"ס • ויותר מה שנתבאר כאן צענין התפלה תמלא צמסנון ה' צבור מענין וזוהו התפלה ע"ס • (שארצה לו מנפשי) שאני אעשה להסי' דבר מה שאני עומני לא רייתי מצ"ה חלס כמוני וכן אם אני עשיתי כן לצדק כמוני ג"כ לא היה רוצה צזה ואיך לא אבוש מבוראי כו' :

שער יחוד המעשה

רוצה בו ממני נברא • וכמו שאה"כ (ימי' ח') גם כוש לא יבושו והבלם לא ידעו • אז ינגן היצר :

וכאשר יתיאש היצר מפתחת מן הפנים האלה ישתדל לפתותך בהנחת החונף • ויאמר לך לא יתכן שתהיה עבדוה לאל בלב שלם נמורה עד שתרחיק החונף ממך מעטמו ורובו • והרחקת החונף לבני אדם מעליך לא יתנו אלא בכסות כל מעשיך מהם • ובחראות הפך מה שיש בלבך • להם • וכאשר תתפלל קצר • ואל יראה ממך כה רצין ולא השתדלות • ובשתרצה ללמוד שום חכמה התיחד לכרך • ואל ידע בזה זולתי הבורא • ואל תראה כך שום מדה טובה • והראה העצלה והכבדות במעשי העבודה כדי שלא יצא לך כה שם ותפסיד שכרך • ולא תצוה על הטוב ותזהיר מן הרע • ואל תודיע חכמתך ואל תלמדה לזולתך • ואל יראה עליך סימן יראת שמים ולא אות מאותות העבודה שלא יכבדוך בני אדם כעבורם • ומהשלמת אופני דריוותיך (סי' וסיוותיך) שתותרע לכל כחות בני אדם ותתנהג במנהגיהם ותלך כדרכיהם ובנתיבותם בענין דברי האמת והשחוק • ואל תשמר כל כך מן הכזב והשבעה • והתחבר עמהם כמאכל וכמשתה ובחידות ובמותרי הדברים בעולם הזה אצל אנשי • ואם תשמע לו אשר ירהיץ ממך שם הפרישות בעולם הזה אצל אנשי • ואם תשיב עליו ותאמר לו כבר בזה ישלול ממך אמונתך ולא תרגיש • ואם תשיב עליו ותאמר לו כבר עזרת לאויבי בהלחמך בי והתחכמך לי להרוס כחי ולמהר מפלתי • ואיך אברה מן האש תקמנה אל האש הגדולה ואני לא ברחתי מאהבת השם והכבוד אלא שלא להזדיין לבני אדם ואתה מצוה אותי להזדיין להם בהנחת עבודת האלהים • אך מה שראוי להסתירו ממעשי • הוא כל מה שישלם ויגמר מבלי דעת בני אדם בו • אבל להתפלל בצבור ולצוות בטוב ולהזהיר מן הרע ולמוד ההכמות ועשות חסד והיזומה ליה אין מן הזריוות (סי' ססיוות) להניח אותו ולעזבו כעבור עילת החונף אך אני חייב לעשותו לשם שמים ואם ישכחוני בני אדם עליו או יכבדוני כעבורי לא יזיק לי בשכרי מואמה מפני שלא היתה כונתו בעת המעשה • ובכר נאמר כשתעשה מעשה שיודעים בו בני אדם ותראה לעמוד על ברור כוונתך • בהן פשוך בו בשני פנים • אחד מהם שתדע מה אתה מקוה במעשה ההוא מי הגמול • וממי אתה מקוה אותו • ואם מן האלהים • הוא שלם ואם מזולתו איננו שלם • והשני שתדע מנפשך • שאם היית מתיחד • ההיית עושה המעשה ההוא על הענין ההוא • ואם יתברך

מרפא לנפש

וכאשר יתיאש כו' צכנת החונף) ר"ל שניח החנופה מכל וכל וכוונתו שלא יעשה דברים טובים צמעמד צ"ה וא"כ הוא מניח עבודת הבורא צציל סנח צ"ה שלא יצמחוהו עליה והוא צורח מלא הקטנס ממדת החנופה אל אס הגדולה שלא יעשה סם מעשים טובים אמת לאמת • (ומהשלמת אופני דריוותיך) ויאמר עוד הילך אס חרלה לסיות ורין צסלימות (שתתדע) ר"ל שתיסס ריע וחבר כמו ריע רוד • (שלא להזדיין) ר"ל שלא להתקטט וליסית עצמו לצ"ה • (והשני שדע מנפשך) ספס היית מתיחד) ר"ל צימידות צפני עצמך • (ההיית עושה המעשה כו') ספס סינת

שער יחוד המעשה

יתברר לך זה: מעשיך שלם לאלהים הרבה ממנו. ואם יהיה פחות מזה: הניחוח עד שיזכר לך לשמים. אז יגנף היצר. ואם לא ימצא היצר דרך לפתותך מהפנים האלה יתחכם לך כמה שהוא יוצר דק מזה והוא דרך הגמול והעונש בעול. הזה והעול. הבא ויאמר לך כמה אמת מחסידי הבורא ומסגולתו. ובמזל הוא ראוי לגמול העולם הזה והבא וצריך שתשתדל כפי יכולתך אולי תגיע לזה במעשיך ובהמשכך אחרי עבודת האלהים בלב טוב ובשמחה רבה כמו שאמר דוד (הפס' 12) אור ירוע לצדיק ולישרי לב שמחה ואם תשמע אליו ותסמוך על דבריו יפילך במין ממזני השתוף הנסתר והוא ששמת נעבדך לנפשך כמה שאתה משתדל כמה שתמשך בו האמת עצמך ושמתה ותדחה בו מעליה הדאגות והיגנות. ולולי תקותך לזה היית כופר בטובות האלהים הנתמידות עליך ולא היית מזהיב את עצמך גבורה עליהם עם שאינך רואה שהעבודה תאות לו לגדולתו ועוצם יכולתו ואותות חכמתו. ובוזה אמרו רבותינו ז"ל אל תהיו בעבדי המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הווי כעבדים המשמשים את הרב על מנת שלא לקבל פרס: וכאשר יתיאש ממך מן הפנים האלה אשר זכרנו ישליך בים הספקות מעניני ההכרה והצדק. וכאשר יראה אותך מזה ומזכרו אותך עליו ולא היה אלא מה שהוא גזור. וכי תוכל לעמוד בנגד גזרותיו ולנצח דיניו. אין לך לעשות אלא מה שנגזר לך לעשותו כי ממשלת כל הדברים ביד הבורא יתעלה כמו שכתוב (ישע' 47) עשה כלי ואם יראה אותך מתעסק במעשה מעניני העולם הזה ועסקיו יאמר לך הזהר מן העצלה והרפיון ואל תסמוך על זולתך כי הטוב והרע ביכולתך וחמיעשה וההנהגה בכחך: השתדל בכח וטרח בכל יכולתך תגיע אל ביה שתתאוה מתענוגי העולם הזה: והזהר מסיבות הפגעים הרעים בכל כחך. תמלט מהם. כמו שאמר החכם (סל כ') צינים פחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם. ואמר (סס י"ט) אולת אדם תסלף דרבו וגו'. ואמר (מלאכי א') מידכם היתה זאת. והוא

מרפא לנפש
סייט עוטה הדבר הזה ג"כ (הרבה ממנו) לוי תוכל להרבות עוד כמעשה הסוף אפי' מפני כמה ז"ל ולא זיק ואם למו סעדיין אין לך טלם כ"כ מיטע שיניח אותה ולא יעשה דבר מוזיק וכוונות רעות (אולי תגיע לזה נמעשיך ובהמשך אחרי ע"ה כו') ר"ל וכשתמשיך אחרי עבודת הסי' אזי תגיע לגמול העושים והעושים א"כ יפילך צדקותי הנסתר והוא שפטים נענדין ר"ל נענדין לנפסך לעצמך צנזיל עצמו סיסה לו עולם הזה או עולם הבא ואם לאו לא היה עונש עבודת הסי' (בלב עוב ושמחה) שלא תעשה אלא אותם שיש בהם שמחה ר"כ:

וכאשר (מעניני הככרה והצדק) כמו שתצאר לעיל צעור ע"ה פ"ה שטני דברים האלה נראים לנו טהם סותרים זה את זה דסיניו בעמיתם נראה שטם מוכרח בכל מעשיו א"כ אין לו סכר ועונש ונראה להיפך שהסי' מזהו לאדם לעבודתו וט"ס לו סכר ועונש על מעשיו הטונים והרעים והכל דרך מאתו ית' וע"ה צבור

שער יחוד המעשה

קבר

הוא מהפך המעונות פעם בהכרח ובגזרה ופעם בצדק ובכחירה כפי מה שיאות לו לפתותך ולרפות ידיך. ואם תיקץ ותתן אל לבך מה שאמרו ז"ל (נדר ט"ז): הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שתתדל בעניני התורה השתדלות מי שנתברר לו כי במעשיו יהיה לו גמול ועונש כמו שכתוב (וי' 17) כי פעל אדם ישלם לו וכאורה איש ימציאו. ותתנהג בעניני העולם מנהג מי שנתברר לו כי קשר לו כי תנועותיו והתהפכות עניניו בגזרת הכורא יתעלה והוא בטוח עליו בכלם:

וכאשר יתיאש היצר נפתותך מהפנים האלה אשר זכרנו משתדל בזה מצד הנאות והגאון ומעושי העונה ויאמר כבר הנעת אל המעלות הגדולות שהגיעו אליהן החסידים והצדיקים באמונת לבבך ובמעשיך השלמים כעבודת האלהים ואתה יחיד כדורך ואחד באנשי זמנך וראוי לך להראות יתרוךך עליהם כמאום ואתה יחיד ותזכור רעותיהם ותהרסם רוע לבכם ותכלימם ותוכיחם על זה עד שיכלמו וישוכו אל האלהים ויתחרטו על מה שקדם להם ותנהג בזה מנהג הנביאים כמ"ש (ישע' 63) אתה כן אדם הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיה. ואם תשיב עליו בזה ותאמר לו איך אמאם ואכלים מי שאינני יודע ענינו. אם לבכו ומצפוננו לאלהים. ואם הוא בנראה ממנו נמאם אפשר שאין מצפוננו כנראהו. ואם הנביאים הכלימו והוכיחו בני דורם. עשו ברשות הבורא שחיה משקיף על לבכם רוע מצפונם יאבל אין בכה חכמתי ורעתי לדעת מה שיש בלבבות ובמצפונים. ושמא מצפון הנמאם בעיני טוב מגלויו הרבה. ואיננו יודע בו. ואולי מצפוננו טוב משלי אצל הבורא. ואם הוא בנראהו רע אפשר שגורם לו זה ככלותו במה שהוא חייב לבורא. ויש לו טענה יותר ממני. מפני יתרון חכמתו על חכמתו עליו. כי הבורא איננו תובע האדם אלא כפי חכמתו ואני יותר ראוי שאהיה נמאם ממנו מפני יתרון קצורי במה שאני חייב בו מעבודת הבורא עם דעתי אותו. על קצורו עם סבלותו בו. והוא ממרה את האלהים בסבלות. ובשגגה ואני ממרה אותו בדעת ובזדון: ואפשר שרעתו נראה ונגלה וטובתו צפונה נסתרת ואני בהפך זה: והוא ראוי

מרפא לנפש

ושנזיל כך מלא היצר מקום לפתות את הלבדס ולהסך הטענות עד שיחטאו. (ואם תיקץ ותתן אל לבך כו') ר"ל שטניסם חמת דהיינו בעניני העולם כלל צדי שמים סן הסחירה והן לגמור הדבר או לא אלל צירלה שמים הסחירה צידך לנחור הסעשים הסחורים אע"פ שגמר כל הדברים צידו ית' כמו שתצאר לעיל צעור הסטחון צפיוס חלק רביעי וסס חמלא מרביע לנפסך שלא יהיו סותרים זה את זה (ותזכור רעותיהם כו' ותוכיחם כו') עיינן מ"ש סוכף סער ע"ה סלל יהיה סותר זמ"ז (מי סלני יודע ענינו סס 133) ר"ל סס לע"ה סירך ועענה סלל יהיו נענסיס כ"כ על (ישע' לו) ועענה יותר ממני) ר"ל סס לע"ה סירך ועענה סלל יהיו נענסיס כ"כ על עונס מפני ססס עוסיס צנגס כפי חכמתם צהורה ותיס צדון כמ"ס חז"ל סגנת סלמיד עולה זדון. (בפני יתרון חכמתי על חכמתו עליו) ר"ל סלני חכמתי עליו יותר מחכמתו. (בפני יתרון קצורי) סקצורי מה סלני מקרר צעזדומו ית' סול יוסר גדול ורע על קצורו מה סכול מקרר מפני סלני מקרר וסמרה סל סנורא צדעת וצמרי וסול

שער יהוד המעשה

ראוי לרחמי האל וכפרתו יותר ממני וכות אחת ממנו שוקלת זכות רבות משלי... מפני שאין משקוף עליה זולתי הכורא ואין משבחין אותו עליה ולא יכובר בעבורה ואני כהפך זה מפני שהנראה שלי הוא טוב מהנראה שלו וכן בשאר העבירות... כי העבירה האחת ממני שוקלת עבירות רבות משלו מפני שעבירתי מכוסה וצפונה... ועבירתי נראית ומפורסמת ובגנות בני אדם אותו עליה מנבין לו מעונשו ויחסר שבר מעשי בעולם הזה מפני פרסומם... וישאר לו שכר מעשיו בעולם הבא... ויהטר עונשו על העבירה בעולם הזה מפני שמגנין אותו בני אדם עליהם... וישאר עלי עונש עבירותי לעולם הבא... ועוד כשאתירי לבי לפקוד מומי בני אדם ולעיין במדותם הרעות... ימעני זה מעיין בחסרוני וימעמד על מומי עצמי... שהוא יותר צריך לי ואני חייב בו יותר כמו החולה אשר יטרירה מדוה מפקוד מדוה בני אדם ורפואות עצמו ירפאות זולתו... אז ישכר היצר וינגף לפניך:

ואם לא יגיעוך חיצו כמה שזכרנו יארוך אותך בעתות הצלחתך... ובצר לך: וכאשר יהיו עניניך הולכים כרצונך יאמר לך זה פרי השתדלותך ותחבולותיך ותחבמתך... על כן השתדל בעניני עולמך וטרח בהם יתמיד לך הענין הזה ותעלה למעלה ממנו וקבל הימים האלה בשמחה והתנעם בהם כי עוד מעט מוצר ויקרא בשמך ותענה אל מחשבי הקבר מקום שאין חכמה ולא תנועה ולא הנאה ולא צער וישים ראיתו על זה מה שאמר החכם (קלל ט') כל אשר תמצא ירך לעשות ככהך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה כשאלו אשר אתה הולך שמה... ובצר לך יעביר על לבך טובות הרשעים והצלחת הכופרים כמו שכתוב (תוי' 31) ישליו אהלים לשודדים וכמחות למרגיזו אל... ויאמר לך לא נכנס עליך ההפסד הזה אלא מפני שדבקת בעבודת האלהים ובמצותיו ואין ביכולתך לעמוד בזה מפני כובד משאו ודוחק תכליתו... ואילו היית מסיר הענין הזה מלבך ותנוה לו ממנו... היית שמה בעניניך כמו שאתה רואה עליו הרשעים... הלא תראה מ"ש הכתוב (ויקל י')

מפרא לפש

וסוף ממרה צסוג ונסלות... (ובן נסחר העניות) ר"ל צדכי וצמנהגי של העניות (ועוד כשאתירי לבי כו') כמ"ס חז"ל התקוטטו וקוטו קטוט ענמך ואח"כ קטוט חמרי:

ואם (בעתות הצלחתך וצל לך) כלו' או צל לך (ויקרא צמך ותענה) ל' עינו כמו אם תענה את צנתי כלומר תהיה מעונה צמחכי הקצר ויש ליטנו ויקרא צמך לנא ליות מומו אל מחשכי הקצר ואתה תענה ותאמר הניני על כרחך למ"ס (כל אשר תמצא ירך לעשות) וכתב הרמ"א צ"ש ש"ק פ"י האמתו חז"ל (כל אשר תמצא ירך לעשות) ר"ל קונן צנוד סתה (בכהך) ר"ל צעוד צחיי צעו"ס גסה (בי אין מעסה) ס"ס מעסריים לך סתה נקראים מעסה... (וחשבון) על מלות ל"ה לעשות סס תסוגס למקן העצרות (ודעת) על ידיעת הסורה עמס ר"ל למקן סס מס סלל למדת... (בשאלו אשר אתה הולך סס רק היום לעשותם כי לחמר הפטירה סוף מעות סלל יוכל למקן וחסרון לא יוכל לסמוע ע"ס... (ודוחק תכליתו) סלל לנא לסכלית סענודס וסופס אלל ע"י ער ודוקק גדול... (ותנוהו למני) מלת לו

שער יהוד המעשה קב

בקרובי אקדש... ואמר (עמוס ג') רק אתכם ידעתי מבל משפחות הארסה על כן אפקוד עליכם וגו'... והרומה ליה... וכשהוא רואה שאתה מסכים לעשות מאומה ממעשה העבודה... יגדיל עליך ענינו ויפחידך ממנו... ואם יהיה מענין הצום יאמר לך הוזהר כי יהליש אותך ויהליאך וימנעך מעניני עולמך ואחריתך... ואם יהיה מענין תוספת תפלה בלילה יעלה על לבך כי השינה טובה לך מן המזון... ושומרת בריאותך ובחזקת גופך יותר מן המאכל והמשתה... ואם יהיה מעניני הצדקות ידמה בעיניך אכירת ממנוך וישים הריש לנגד עיניך ויזכירך דלות המסכנות והחסרון... וכן ככל מין ממני המצות והחסדים ישתדל להפחידך ולהגדיל הענין בלבך כדי שתתפרח ממנו... וכאשר תחשוב לעשות עבירה יחכב לך הנאתה וישכיחך עונשה וירז אותך לעשותה ולנשות עליה... ואם תרגיש לזה ולדומה לו... ממנו השב עליו... כי כל צער שעבר עליך כמה שקרם מיידי לא נשאר ממנו בר און... אך חלף מהרה ועבר... ושכרו עומד לך לעולם לא יתם ולא יכלה... והמתענה בשציום ביום ויאכל בלילה כאילו לא התענה וישוב אליו כחו וישאר לו שברו שכור... וכן הנעור בקצת הלילה... כאשר יישן ישוב לקלות גופו וכאילו לא נעור... וישאר לו גמול עמדו ושכר תפלתו לעולם... אבל ענין הצדקה כבר בארתיו בשער הכמחון באר היטב... אך ענין העבירות צריך שתשיב אל לבך ותעביר על מחשבתך חליפת הנאותך מהרה המותר והאסור שבהם... ותשאר חרפת המגונה מהם עליך ועונשה בעולם הזה ובעולם הבא... אז יהיה היצר נגף לפניך ותחרץ למעשה הטוב ותתפרח מכל מעשה מגונה:

ובאשר יאכד סברו כמך בפנים האלה... ועשת מה שהסכמת עליו ממעשי העבירה... ישתדל להכניס הדאגות בלבך ולהתמיד עליך היוגנים כדי שתתחרט על מה שקדם לך מן המעשה הטוב... וימנעך מן הגמול עליו ושיקבלהו ברוח אמת ממך... ואם תעשה דבר עבירה משתדל להכניס השמחה בלבך והששון כמה שקדם לך כדי שתתחזק בדבר ותחרץ עליו... ואם תרגיש לתרמיותיו ותשים לבך למיני מצודותיו... תהיה נזהר מהם... ותעזר באלהים להנצל מהם... ואם לא תרגיש

מרפא לפש

סג אל סלל כלו' ותנוח אל לנך ען סענודות חזי סייית סמח... (רק אתכם וגו') אפקוד חליכס את כל סענותיכס: (בי כל צער סענר עליך) ר"ל נצטיל סענודת סס"י (חליפוי) סלל סך סהרס סמוסר וסססור סגסס) ר"ל כל סלנודת סענודס סן מוסר סו חיסור סלל סוף רק לפי סעס וסח"כ סלף וענר וס"כ לל יעלס צידך סס סעסס דר חיסור לסלנאך רק סומו סעס וססרפס וסענודס על סענודת סססר עליך בעלס סוס ונעו"ס ס"כ לל סעסס סל סענוד לססמך נצטיל גופך סמכר לססמך לעלס: ובאשר (ושיקבלהו סנודל סמך) ר"ל וימנעך סילי סלל וקנל סנודל ס' סת מלוחך וסורמך נססר סססס סססס עליכס ח"כ ח"ך ינמלך עליכס כ"פ מ"ס וסססר לפרס ס"קנל סנודל גמולך סהיס סרוי לך על מעסך וסססו ליעדך ססו סמך סססר סססרס על מעסך כמ"ס חז"ל וס"ל כו'... (ותעזר בללסס לסלל ססס) כמ"ס חז"ל יכרו סל סדס סססנר כו' כמ"ס לעיל וכמ"ס סססלל סססל וינלו

שער יחוד המעשה

תרגיש להם ויפילך פתאום ויריק חציו כך בפתע כמו שאמר (משלי י') עד יפלה חץ כבדו . ואם תעמוד כנגדו בכל זה . ולא יוכל לפתותך במה שזכרנו . ישתדל לך מצד החכמתך . ואם יראה ממך הריצות ללמוד החכמה יאמר לך הלא יספיק לך מה שמספיק לגדולי דרך וקנין לדעת ותרתך הנאמנה הלא ידעת כי החכמה אין לה קץ ולא תכלית . שים מגמתך אל עיקר האמונה ושרש התורה ואחר כך למוד מה שתודין בו אצל בני אדם מענין השיר והמקצב וצפוני הרקדוק והחידות הנכבדות והמשלים הנוהגים . והנה לך דברי הדינים ומחלוקת החכמים בהם . ואל תכניס עצמך בחכמת שרשי המופת ואיכות הדיבור ומיני ההקשות ואופני הראיות ואיכות הילוך העילה עם המעולל ותתחברות החכמה הנראית עם החכמה הנסותרת . מפני עמקם ודקות ענינם . וסמך על אנשי הקבלה במה שתוכל לעמוד על כירורו כאשר תסמוך עליהם במה שהוא נמנע ממך . ואם לא תשמע לו . ותשתדל ותתחזק ויהיה אורך בחיצי הקנאה בחכריך . ואם יגיעו לחכמה מבלעדך . תמור אותם ותשתדל לתלות בהם מומיטולהפחיתם ולדבר בגנותם כאילו הם שלולך כינתך וגולוך בחמתך . ואם תחכם מבלעדיהם . יפחתו בעיניך ליתרון בינתך . ותשגאם לסבלותם . ותראה זה לעמי הארץ ותתנאה לנפשך ותתהלל בחכמתך עד שתמעון שאתה יודע מה שאינך יודע ויגבה רוחך מלמוד ירום לבכך עת שתלמוד . ותקין עת שיקשה עלך ותרבה להחזיק עצמך בחכם ותתכבד בכסל חכיריך . ותודין שכלם כחכם בני גילך ותהיה שולל . ממוסרי החכמים באלהים ובתורתו :

ואם

מרפא לנפש

יזילנו מיז'הר . (אל עיקר הפאניס וסורס סתורה) די לך ללמוד מה שהוא עיקר וסורס דהינו החומס וכיוצא שסר קיטורי דינים : (ואח'כ ללמוד מה סתודין) מה שתקשקש ותסיר נכד צעני וס' (בענין השיר והמקצב) סתרגיל ללמוד איך עוסין שירים קצצם וחלקים ומחזים צנתיס ודלת וסוגר ויתד ומנועס כידוע או שהוא חכמת המוזיקא סתמס אנסיס אצדו זמניסס סחכמיס הללו . (והנה לך דברי סדיניס וכו') למס לך ללמוד ספוסקיס רסניסיס ואחריסיס (ומחלוקת סחכמיס) צנ' ופי' מ' ומפרסיס רק ללמוד קיטוריס וא'כ יסיס קרס מכאן ומכאן כידוע לכל רואי סמס מי סלל למד גמ' וסוסקיס לא ידע צין יעינו לסמאלו מאותן קיטוריס לצד . (ואיכות סדיניס) סמנוצ'ר סמלאכת סניון למ'ס . (ואיכות סילוך סעילס עם סמעולל) ואיך מתחב' סעילס הוה ספעולל עם סמעולל הוה סמקצ'ל ספעולל כי כן הו'ך מעילס לעילס עד סהו'ך כך לעילת כל סעילוט וסיצת כל סדיצוט הוה ססי' ויתעלה כסשר נסצמר צעטר סיסוד וספניסיס ע'ס . (והתחברות סחכמיס וכו') כי מן סחכמיס סכרסל סו'סודע וכו' וכל ילדע ולסודיע סחכמיס סנסתרס וסעילוניס כי מאחר סכולס מלאכת סחס אחר צורס אחר ע'כ נוצעיס כולס מחכמיס אחת כמי'ס צעטר סחכמיס פ'א . (ואם יגיעו לחכמיס מצלעד'ך) ר'ל ססס סחכמיס ויתר ממך . (ואם תחכם מצלעדיס) סחכמיס סחס יומר מעס . (ותרגא'ה לנפך) לעלמד . (ויגבה רוחך מלמוד) מחמת סלמוד ותנוו לכל אדם . (ותתכבד בסכל סצירך) ואחז'ל סמתכנד קצ'ון סצירו אין לו סלן לעומ'ס . (ותהיה שולל כו') כלומר נסלל והוה צמלאופיס וספסר סהוה עטות וכו' והסיס סלול צמסקל ואת סודו ר'ל אחת לחמת יסיר ממך סוסיס וסעילוט סיסריס סחכמיס

שער יחוד המעשה קבו

ואם לא ישלם לו מה שכיון לפתותך כי בשאר דעת האלהים ותורתו . ישתדל לפתותך בשאר מעשי העבודה וכשתעשה לאלהים מעשה יגדיליו וינשאהו בעיניך וישמך להתנאות בו ויקלה אנשי דורך אצלך ויקל עליך למאסם ולהבלימם ולכיישם ואפשר שהם טיבים ממך לפני האלהים . ואם יהיה בחכריך מי שיש לו יתרון עליך בעבודת האל . ומעשהו טוב ממעשיך והוא משתדל להתקרב אליו יותר ממך . יסיתך היצר בו ויאמר לך כל אשר יראה מהשתדלות וזולתך בעבודה . הוא הסרון נראה ממך . ולולי הוא היית נראה בעיני בני אדם צדיק מכל בני דורך . השיא עליו וקנא בו ושמום אותו וחקור על מומיו ונגותו וארוב למכשוליו . ואם תוכל להוציא עליו דבת שקר כדי להפחית שמו אצל בני אדם . עשה . אז תשיב עליו ואיך אמאם מי שאובו האלהים . ואננה מי ששכחו הבורא ולא די לי עצלתי לקיים עבודתו . כמוהו . עד שאשמוס מי שיעבדו . ואין זה גמול מה שאני חייב לבורא יתברך . אבל תייב אני לאהוב את אוהביו . לאהבתו . ולכבד מכבדיו לכבודו . כמו שאמר (תלים ט"ו) זאת ראי יי יכבד . וכבר ידעת מה שאירע את מרים בעיני (צמדני י"ג) ותדבר מרים ואהרן כמשה . ומה שהיה מענין קרן ועדתו בקנאם כמשה ואהרן בקרבתם אל י :

פרק ו אבל הזהירות במחשבה ושמירתה ראוי לך שלא תתעלם . לפקוד מחשבתך ורעיוניך ושרעפי לבך . כי רוב ההפסד והתקון במעשים לא יהיה כי אם מחמתם . כפי תקונם והפסדם . כמו שאמר הכתוב (משלי ד') מכל משבר נצור לך כי ממנו תוצאות חיים . ואמרה תורה (צ'אסית ח') כי יצר לב האדם רע מנעוריו . ואמר (דברים ל"ח) כי ידעתי את יצרו . ואמר (ד'ס א' כ"ט) כי כל לבבות דורשי יי וכל יצר מחשבות מבין . ואמר (דברים ל') כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו . ואמר (ס"ג) מה יי אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה . והיראת אינה אלא בלב והרעיון והמחשבה . ועל כן יש לך אחי להשתדל להיותי כל מעשיך מיוחדים לבורא יתברך ואל יהיה עמלך לריק ומרחך לשקר כמו שאמר (ישע'ס י"ס) למה תשקלו כסף בלא לחם וגו' . ואל תתעלם ממה שהעירותיך עליו כי כבר קבצתי לך בשער הזה כל שרשי מפסויו המעשים המיוחדים לאלהים . ותחת כל ערש מהם ענפים

מרפא לנפש

סחכמיס לידע את ס' ואת תורתו . וסכר ר' יעקב צן ח"ל ז'ל גרס צספרו ותכפור צאלסיס ונתינתו . (חשיאי עליו) סתגרס צו כמו אל יס'ל אסכס סוק' . פ'ר'ך ו (אבל סוסיכות כו') ר'ל מס סכתצ צפתיסס וססיי סייסיס נוסר צמסססס וסכטר ממנס ומסול צס ועתה סוה מפרס . (מכלל מסטר ויתר מכל דצר סנסטר נסור מחסנות לנד וגו' . (כמי'ס למה סתקלו כסף צלל לסס ויגיעכס צלל לסעסס) כמו מי סע'ס כמס סתנול'ת ועודת קסות עד סיסתכר כסף וססס וכן מי סעוע לעצוד צסדס וצכרס וסוק סלון לו מה לסכלו לסעוע סחמת כמס מיניעות סולל סקצ'ס וא'כ סיס יגיעו ועמלו לריק וסטרלו לסקר כן סדנר צמי סעוסס מעסס סלל לס'ס יסיס יגיעו לריק ולסכל ואין מקצ'ל עליסס סוס סכר . מאחר סכוונסו סיס לנד'ר סכר

ענפים מבעט שאין להם קץ • על כן אתה צריך להשמר מהם בכל יבולתך אולי יהיה מעשיך שלם לאלהים ומיוחד לשמו ויהיה רצוי ומקובל אצל הכורא קבול טוב • ונהוג בו • מנהגך בעניני עולמך • כי אתה הושב על הטוב שתמצא כמיניהם ואשר יהיה רחוק מן הפגעים בהם • ומנוקה מן החיוף וזך מן הכלבול • וכיון שאתה עושה זה בעניני עולמך הכלה • כל שכן שתעשה בפלים בעניני אחריתך הקיימת וכמה שתתקרב בו אל האלהים • והשתדל בכחך לזכך מעשיך ואם ימעט • יותר מבה שתשדל שיהיה רב בלתי זך • כי המעט הזה הוא רב • והרב בלתי זך הוא מעט ואין בו תועלת • וכל שכן שיהיה מעשיך עם מעוטו וזעירותו בלתי זך לאלהים • והזהר שלא יהיה ענינך במעשיך לאלהים בענין העוף שאמר עליה הכתוב שהיא יולדת הביצה ומחממת אותה על פני הארץ ממועט שמירתה אותה עד שיפסידה שאר בעלי חיים ולא תעשה אפרוח כמו שאמר הכתוב (איוב ל"ט) כנף רננים נעלמה כי תעזוב בארץ כציה ועל עפר תזמם ותשכח כי רגל תזורה ושאר הענין • וכבר שבה החכם מה שהיה בהפך הענין הזה • בזריזותו והשתדלותו הטובה בעולמו • וצונו לבחון בו וללמוד ממעשהו ואם הוא חלש שברמשים באמרו (משלי ו') לך אל נמלה עצל וגו' • תבין בקיץ לחמה וגו' • והנה זכרנו לך מעט מהרבה • ואלי ירבה בעיניך ואל תקיץ בו כי כפי מעלות חשיבות המלאכות יהיו הפגעים הקורים אותם • ומזכרנו בספר הזה אין מעלתו וחשיבותו נעלמת ממי שמביין האלהים ישימנו מן השלמים עמו והעושים לשמו הגדול ברחמי אמן :

נשלם השער החמישי בעזרת אלהי קדושי :

מרפא לנפש

אחר זמן אמרו צנו' שאמר רבא לתלמידיו צמעותא מנייכו לא תירוש תרמי גיהס ועיין בקדמיה • (נהוגו זו מנהגך בעניני עולמך כו') ר"ל ותראה לנסוג צעזודת הסיי כמו שאמר נוסג בעניני עוה"ז כי אתה חושב ומשתכל סיהיס הכל על נכון כדי להנות צעזודת כן תעשה על כל פנים בעניני העו"ב • (ואם ימעט) אע"פ שתעשה מעט ונלמד סיהיס זך טוב מעט צנוונה מהרבות סלא צנוונה וכ"ס אם גם המעט הוא צנתי זך • (ותשבח כי רגל תזורה) וסוף הענין ליק יגיעה צלי פחד כי הסיס (שכחה) אלוהי חכמה (בלובה) ולא חלק לך צניס • (והנה זכרנו וכו') ואל תקוץ (כו) ר"ל אל תקוץ צעזודת הסיי כי פן תאמר צלנדר חיד אוכל לעמוד בכל חלם ולעמוד כנגד היגל ומכשוליו כמו שזכר ותשליך ח"ו הכל אחר גיור אל ירך לצנדר לא תירא ולא תחת כי ה' סלידך הוא הורך לפניך להשיע ולעזור אותך כע"פ אופה רשע לצדיק וגו' • (כי כפי מעלות חשיבות המלאכות כו') כי דבר הנראה לעינים הוא סכל דבר ביקר יותר צעזודת יס לו דברים צניס המייעים והמפסידים אותן כמו שזכר לעיל כי אין ענין כו' ע"ס וע"ז נאמר הורעים צמעה צריס יקלורו ונאמר חוק ויאמך לנך וקוה אל ה' חוקו ויאמך לנצנצם כל המיחלים לה' וס' יחוק לנצנו ונצנצו איעיניו כדי שיעשה כל מעשיו וסמו גדולו צרחמי אמן :

נשלם השער החמישי בעזרת אלהי קדושי

אמר

השער הששי

בכבוד אופני חיוב כניעתנו לאלהים יתברך :
זה פתח השער

אמר המזכר מפני שקדם מאמרנו ליהוד המעשים לאלהים לבדו • והיתה הנאות במעשים המיוחדים לאלהים • משנת את בעליהם יותר מהרה מכל הפגעים המשיגים אותם • והיה הפסדה למעשים • הרבה כאד : ראיתי כי החיוץ שכברסי שאני צריך להם • הוא לסמוך לו מה שירחיקה מן האדם והוא הכניעה ומפני שנתברר לנו עוד שהיא שורש העכרות • ובה יתכן • להכדל העבד ממדות הארנות • וההודאה לאלהים בהתיררו בהם לבדו מכלעדי הכרואים • כמו שאמר דוד ע"ה (ד"ס א' כ"ט) לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח והיהוד וגו' • ואמר (תהלים פ"ט) כי מי בשחק יעריך ליי ידמה ליי וגו' • ומשיבת עוד כי היא מרחקת מן האדם הגדולה והגאון והגובה והתפארת והשררה ורדות בכל (ס"א וטולט ג"ל) וזמור מה שהוא גדול ממנו והרומה לזה מסעיפי הגאון • וראוי עתה שנבאר מדבר הכניעה עשרת דברים • האחד מה היא הכניעה והשני לכמה חלקים תחלק • והשלישי כמה תהיה הכניעה • והרביעי באיזה ענין צריך להתנהג בה • והחמישי איך אופני קנותה • והששי בתוכן המנהג שצריך להתנהג בו הנכנע • והשביעי והשמיני מתי תתכן הכניעה מן הנכנע ומתי לא תתכן • והשמיני שנבאר אם הכניעה סמוכה למדות הטובות או המדות הטובות סמוכות לה • (ס א אם הכניעה תלויה במדות או המדות תלויות בה) והתשיעי אם יתכן להתקבץ בלב האדם הגאון והכניעה אם לא • והעשירי באור תועלת הכניעה בעניני הע"ה והע"ב :

פרק א אבל הכניעה היא שפלות הנפש ושחותה ומעוט ערכה אצלתי והיא מרה ממדות הנפש וכאשר תתישב בה יראו אותותיה על האברים • מהם הלשון הרכה והקול הנמוך והענוה בעת הכעס • ומעוט

מרפא לנפש

אמר המתבר (מעפי שקדם נו' ובימה סגאוס כו') כי אין לך דבר רע יותר מהגאון שפסיד ומקלקל את המעשים טובים שע"י סגאוס אין מעשיו ל"ס כמו שיתבאר ואלו סגאוס כאלו עונד ע"ז והרנס כזה דלקתך (ומפני שנתבר עוד נו') ועוד אם סאוס ספל רוח מאוד מראס זה סהוא ענד וסס"י סוא סארוז לנד וסרואו לענדו לצד צלא סוס פניה אחרת • ולכך ראו למסוך סער הכניעס סהוא סכף סגאוס לימוד המעשים • וממייבה עוד) לסון צע"ז גיעין וקדוסין • (כי ס"א מרחקת כו') אפי' כנגד צ"א סרינ • (וחמוד מס סהוא גדול) ע"י הכניעס מינו חומד מה סהוא חסוד ויקר ממנו כי סוא נקלס ונצוס בעיניו וסאינו ראו לנצרים ססס יקרים ממנו • (והשמיני) עיין צריס פ"ה פירושו :

פרק א (וסחוסה) לסון כניעה וספלות כמו סחל לעפר נפסי • (לולי חז"ת כעסו) ר"ל אלעלא לא הייתי נכעס חוק סיה ראו לעשות נך נקמס גדולס

מפני

שעך הבניעה

ומעוט הנקמה אחר היכולת עליה . כאשר נאמר על אחד המלכים שאמר למי שתחייב אצלו . לאחר שהביאו השוט . היי לולי הזקת בעמי עליך היתני נוקם ממך נקמה גדולה ומחל לו . ואמרו עליו . שהיה אומר איני יודע עון שהוא שוקל יותר מעונותי (ס"ט מענותי) :

פרק ב אבל כאור חלקי הבניעה הוא . שהבניעה תהלק לשלשה חלקים אחד מהם כולל את האדם ורבים ממיני בעלי חיים שאינם מדברים . והוא דלות הנפש וסבלה ההיזק אשר היתה יכולה לדחותו מפני סבלותה באופני רחיותו . וזה יהיה מן הכסילים שבכנו אדם ועמי הארץ מפני מעוט ידיעת וחלישות הכרתם את נפשותם וערכיהם . וזה נקרא בניעה מדרך הרסכמה אבל על דרך האמת הוא דלות (ס"ט דלות) הנפש ועורונה בסבלות הגובר עליה טראות מה שיש בו תקנתה כמו שאמר (איוב יז) כי לבם צפנת משכל על כן לא תרוממי אבל הבניעה היא . אשר תהיה אחר רוממו הנפש והתנשאה מהשתתף עם הבהמות במדותם המגונות ונכהותה מהדמות כמדות פחותי בני אדם . כיתרון חכמה ויקרת נפש . וידיעה ברורה כמדות המובנות והמגונות וכאשר יהיה סמוך לזה בניעת הנפש ושפלותה אז תהיה מדה משוכחת אבל זולת זה איננו נכנס במדות המשוכחות ומעלת הנפש אך במגונות שבהן כי ענינה בזה כענין הבהמות . והחלק השני הבניעה לבני אדם אם מפני משלם בו כמו האסיר ביד אויבו והעבד ביד אדוניו . או להסרונו להם וגורל צרכו למה שיש אצלם כשכיר לשוכרו והרש להענקת העשיר והתלמיד לרבו . או לחוב ראוי שאין האדם יכול לפרעו והוא חייב להכנע ולהשפל לפניו . לבעליו . כמו שכתוב (משלי כ"ג) ועבד לוח לאיש מלוה . או לדעתו שהוא מקצר בעיני מוסרי העולם הזה והעולם הבא . וסבלותו בדרך הישרה . וכאשר תמצא ידו נביא דורו או מורה צדק או קורא אל הדרך הטובה . יכנע לו וישפל לפניו כמו שאמרו רז"ל גדולה שמושה יותר מלמדה שנא' (מלכים ב' ג') אלישע בן שפט אשר יצק מים על ידי אליהו אשר למד לא נאמר אלא אשר יצק מלמד שגדולה שמושה יותר מלמדה . ואמר (סמות ב' ג') ומשרתו יהושע בן נון נער וגו' . ואמר החכם על כלל עם הארץ ועבד לוח

מרפא לנפש

מפני מטאד רק שאין אני רוצה ליתן מקום לנפש שהיא מדה מגונה ונחיק כסילים יכוח ונספך חרגיל עלמני צמדת הבניעה שהיא מיעוט הנקמה אחר היכולת והכעס הוא תולדה מהכאוב כי מחמת הכאוב אם אינם עושין רצונו הוא מתכעס צמדת כמ"ט צמטרי הקדושה (אינו יודע עון) שהוא שוקל יותר מעל סאר עונותי יותר מהכעס והכאוב ונקמה כולס מתכונה אחת רעה יולאין כמ"ט צמטרי ש"ק ולכן אמרו חז"ל צל אחד מסן שהוא כעונד עונדה זרה וסרחינו צמנות הרבה :

פרק ב וזה נקרא בניעה מדרך הכסכמה שהוא סס מוסכס לקרא לכל מי שהוא צמדת הכניעה צמס נכנע צלל צממת אין זה סמו הסומתי כי הוא סבלות ודלות הנפש וכי' והכניעה האמתית היא אשר כי' . (או להסרונו לסס) ר"ל מה סמסר לו הוא אלס וצדס להעניק לו . (לדעתו שהיא מקור כי' וסבלותו צדד סיססס) פי' מ"ה לפי שהוא סכל ואינו יודע שהוא סכל ואינו יודע להסיג סדק סיססס כ"ה מפי

שעך הבניעה

קבה

לוח לאיש מלוה . והחלק הזה מחלקי הבניעה ואם הוא ראוי . איננו תדיר מפני שאינו כולל את כל המדברים . ולא ראוי בכל זמן ובכל מקום . כי האסיר כשיצא ממאסרו והעבד כשיפדה את עצמו והלוה כשיפרע את חובו והתלמיד כשאינו עם רבו והרש כשאינו עם עשיר (ס"ט וסס טיעסר) אינם חייבין להכנע להם ולהשפל ולשוה לפניהם . והחלק הג' הבניעה לבורא יתב' . וחובתו כוללת כל המדברים והם חייבין אליו בכל זמן ובכל מקום ואליו היתה כוננתו בשער הזה . והנכנע הוא הנקרא בספרי הקדש . עניו . ונבזה בעיניו . וצנוע . ודכא . ושפל רוח . ורוח נשברה . ונדכא . ורך לבב . ונכה רוח . ולב נשבר . ונפש שחה . ומה שנדבר בבניעה סתם אין כוננתו אלא החלק השלישי הזה אשר היא המדרגה העליונה שבבניעה . ומי שעלתה בידו אין רחוק ממנו דרך קרבת אלהים ולעמוד לפניו ויהיה מקובל ורצוי אצל הבורא כמו שכתוב (תקלים י"ט) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכא אלהים לא תביח :

פרק ג אבל הסיבות אשר תהי' הבניעה והשפלות בעבורם מן האדם אחד גאותו . עשר . האחת כשיחלש כחו מתנועתו המביעת מפני הלאים או מזג רע או הלישות הרכבתו ויכנע בעבור זה ויתחנן אל האלהים ולבני אדם כמו שאמר (סס ק"ז) ויכנע בעמל לבם וגו' . והשנית כשימצאו פגע או ריש ויצטרך לבני אדם אחר שלא היה צריך להם ויכנע להם ותשבר רוחו מהתנאות בענינו כמו שאמר (סמול ב' ז') והיה כל הנותר בכיתך יבוא לחשתחות לו וגו' . והשלישית כשתהיה עליו לזולתו טובה עודפת ויראה הסדו עליו . ויכנע לו כמו שאמר (משלי י"ט) רבים יחלו פני נדיב וגו' . והרביעית מי שנתחייב לחבירו דבר ואינו יכול לפרעו ויכנע לו כמ"ט (סס כ"ג) אם אין לך לשלם וגו' . והחמישית מי שהוא כמאסר אויבו ויכנע לו ותשוה נפשו כמו שכתוב (תקלים ק"ט) ענו בככל רגלו וגו' . ואמר (איוב י"ט) ואם אסורים בייקים . תסלים ק"ט) הנה בעיני עבדים לפדות עצמו מיד אדוניו ויכנע לו כמ"ט (תלים קכ"ג) הנה בעיני עבדים וגו' . והשביעית כשתמצאנה את האדם צרות ופגעים מעציבים תשבר רוחו ויכנע לבבו ככתוב (ויקרא כ"ו) או אז יכנע לכבם הערל . והשמינית כשיחשוב

מרפא לנפש

מפי רצו או נביא מורה צדק ע"כ הוא מייכה להכנע לפניו עכ"ל ולטמט אותן כדי שילמוד מהן מנהגייהם היסודות ותלמודו יתקיים צידו . (והחלק ה"ט כי' ואם הוא ראו') אע"פ שראוי ונכון להכנע לפני סכוא לריד אליו צלל אופניס סזכר אך איננו תדיר כי' :

פרק ג ינא להסתחות לו לאגורת סספ (בעצה כספ וככר לסס) (והשלישית כשתהיה עליו לזולתו טובה עודפת) מלת עליו מוסב על עודפת ר"ל שיש לחנינו עודף עליו וחנינו מרפס ססדו עליו (ואם אסורים צניקים) ילכדו צחצול עוני וסוף העניו יגל אונס למוסר ויאמר כי יאסון מאון ע"כ . (והשביעית כשתמצאנה את האדם צרות כי') ולעיל צמני מיידי צפגעים סיעטרך לניס לסייעו וססיליו מהס וכאן מיידי צפגעים שאין סוס אדם יוכל להצילו צמני ס' לצדו ככסר מנוסר

שעד חכניעה

כשיחשוב עם נפשו בחמרתו האלהים מצובתו • ובעטו בה • במקום
השבה עליה • יכנע ויכוש ויכלם מן האלהים כמו שאמר (עזא ע') אלהי
בשתי ונבלתי • והתשועי' כאשר יוכיחו הכורא ויכלימו על המרותי
אותו • יכנע ויפחד כמו שאמר על אהאב (מג' א' כ"א) הראית כי
כנעו אהאב מלפני • והעשירית כשרגיש בקרבת המות וכוא יבמו
ויחשיבו באימת המות ומעמד הדין והחשבון • ויכנע וישוו ותקל נפשו
בעיניו ויתחרט על הליפת ימיו וכלות חייו מכלי צידה במעשים טובים
יקדמם לפניו לעת נסעו כמו שאמר (ישעיה ל"ג) פחדו בציון חמאים •
פרק ד אבל באיזה ענין חייב להתנהג בכניעה ובשפלות • אומר •
כי הכניעה חייב אדם להתנהג בה בשבעה ענינים • אחד
מהם כמשאו ומתנו עם אנשי דורו • ובמנהג הטוב עם בני מינו • כאשר
אבאר כמה שאני עתיד לכתוב • ובו אמר הכתוב (תהלים ע"ו) נזהר
בעיני נמאם • והשני כשיפגע חכמים בדעת אלהים ובתורתו והחפדים
הקרבים אל האלהים כמו שנא' (סס קמ"א) יהלמי צדיק חסד ויוביחני •
ואמר (משל י"ד) שחו רעים לפני טובים • והשלישי כשישכחוהו במדותיו
הטובות חייב להכנע • ויעביר על לבו מה שקדמו לו מן העונות
והחמאים אשר הכורא יודעם וכסה אותם עליו • והאריר לו כדי שישוּב
מהם • ואל ישמה בטעות בני אדם בו • אך יאכל כעבור שהכורא
יתעלה יודע באמת • רוע מעליו • והתעלמותו מפרוע חובות האלהים
ונמול מרבות • ויכנע כלבו כמו שאמר (תהלים ל"ח) כי עוני אגיד אדג
מחמאתי • והרביעי כשמספרים בגנותו יכנע לבורא ויודה לו על אשר
גלה לו מעט מהרבה ליסרו ולהוכיחו כדי שישוּב אליו כמו שאמר (חייג
ל"ז) ויגל אונם למוסר • והחמישי כשמשיב לו הכורא בעולם הזה במיני
הטובות יכנע לאל מפני כבוד משא חובות ההודאה עליהם וישפל לפניו
מידאתו שלא יתהינה לנקמה ממנו • כי רוב הממון בעולם יהיה לאחד
בני

מרפא לנפש

מנואר נפשו סהיה על כל א' מהן (ובעטו בה) צאומן הטובות כהן לו סהלי'
הוא מנעט נסן נמקוס סהיה לו לנח להודת לה' כמ"ש עזרא על נשאל נסיה נכריות
והק"ס הים רואה לקבל צנית סני • (והעשירי כשירגיש בקרבת המות כו') רל
שיכנע מעצמו וזכר המחבר עשר סיבות סהלא שנעזרם יכנע המדס כרתי סינור לו
סאהס סודך סיסרה ולא ימתין מלהכנע עד שיגעו צו פנעה רעים לירות כנו
הראשונות רק יכנע נמדדגה סשמיני והעשירי וכ"כ לעיל • צעור ע"ס סוף
פ"ד בלסון סהיה וצעור סהסונה פ"ו ע"ס ותני' •

פ"ק ד (נבוה צעיניו נמאס) פ"י סרדיק אע"פ סהוא סודך סמיים וכ"י א"נו
מתגאס צוה סלא נצוה צעיני עמנו כו' וכל סמזמר נמאר צהסנהג סנין
סאס לחצירו כמ"ס לא עסה לערה רעה וגו' • (והלמני לדיק וגו') פ"י רש"י ט"ז
לי סיוכיני ויסכני נביא אמת ודק סכל מהלומיו וזוכחתו חסד סהלמני פ"י יכה אותי •
(ונמול טונת) פ"י ונמול על טונות ססי • (והד' כשמספרים בגנותו כו') כדי
ססונו אליו) כמ"ס ויגל אונם למוסר ויאמר כי יסונן מאין פ"י רש"י צמס סמייסר
סדיקיים צוה מגלה סח אונס סיקבלס מוסר וכללו אומר לסס סיסונו מעונס • וכ"כ
פירס ויגל אונס ע"י סטועס גנותו יקבלו מוסר • (בי רוב סממון כו') לטונס מלח
הצורל

שעד חכניעה

קכט

מ"י דברים • לטובה מאת הכורא יתברך • או לנסיון ומכחן • או
לנקמה ומכשול • וסימן הטובה • שיהיה בעליה מרוד בקיום חובות
הכורא • מהתעסק בה • ותהיה סיבה להוסיף במעשה לאלהים • ולא
ישם לבו לטובה ההיא ולא יבטח עליה ויוציאה בחובות הכורא • דומה
למה שמספר איוב ממנהגו בממונו והיאך היה מוציא בחובות הכורא •
ואמר כמעט כטחונו בו (סס ל"ח) אם שמת יחב כסלי ולכתם אמרתי
מבטחי • וסימן הנסיון והמבחן • שיהיה בעל הממון • מרוד • בהרגשתו
על שמירת ממנו ולהוסיף עליו • ולפחד עליו מן הפגעים מקיים מה
שהוא חייב מהודאת הכורא עליו • ובעליו מנוסה בו אין לו ממנו אלא
אורך הראגה בעבורו ושמירתו ושיהיה בא עליו לירי חשבון • ובכמותו
אמר הכתוב (סלד צ') כי כל ימיו מכאובים וגו' • וסימן הנקמה שיהיה
בעל הממון מרוד בתענוג בו • ובהנאה • מפרוע חובות הכורא וחובות
בני אדם שהוא ח"ב ממנו ושכח בעל הטובה ולא ירגיש כמה שהוא
חייב עליה מהעבודה כמו שאמר הכתוב (ישעיה כ"ג) והנה ששון ושמח
חרוג בקר וישחוט צאן וגו' • ואמר (סס ס') והיה כנור ונבל תוף וחליל
ויין משתיהם וגו' וזאת היא הנקמה בדמות הטובה • והמשכיל כשתבא
לו

מרפא לנפש

כנורא ית' ר"ל אן סהוא לטונס סו ונ"ח • (מהתעסק נס) כהטונס (אם סמתי
וסס כסלי) פ"י מנעטי ומסחנתי ככר • מסחס • (או סס ממרתי לקחס סהס מנעטי)
נחס קצונות וסס וסירות ואמר סס אש אמנע מסחן דליס מה סהדל סחן ממני לא
מנעמי ויתר מה סמספר סס מנסגו סטונ סעסס צמנונו • (וסימן הנסיון והמבחן
כו') והוא ע"ד מ"סל צטער הנסחון צהקדמה ס"י ונשאל מקומות סשיינס חכמת
הנורא יתברך ציירת סהדס נמלס סהר ר"ל צייר טוב וצייר סר • לנחון אותו צכעס מיני
נסיונות סן צרע לו טונס כדי סיהחייצו סחר זה סהמול והעונס כפי צהירתו ע"ס וכמה
פעמיס מנסה ססיי סח סהרס צעסירות וסכסירות אדס סחין לו סוס סהלא סעסרו רק
סעסרו ומוסיק עליו וגס סחינו מקיים צו מה סהוא חייב לעשות ממנו • ילסודות עליו
לס' חזי מדע סעסרו סוא לו לנסיון ולמבחן ולעמיד לריר ליתן עליו דין וחסרון וכ"כ
צעור ע"ס פ"ד ומסס סלא יצוה מי סמסר סטונס כו' וסמל סהלסיס מנסה אותו צס
לס' אות צו סססתר מעווע סמלפון וססיהסו סטונס כו' ע"ס • (וסימן הנקמה כו')
והמיד סוא צהסנגוי עיה"צ מפרוע חונות הנורא ר"ל מלפרוע וסנח כמו ולסנח כמ"ס
והסס סחון וסמחה וגו' וסיפ' דקדק כי מחר נמות פ"י רש"י כי מחר נמות צעוסי צ'
הנביאים אומרים לנו מלח הקנ"ה סלא יח' לנו חלק לעוסי צ' נעסח לנו סהלא צחיינו
ע"ל וסוא ע"ד סממרו ומסלס לסינליו על פניו להסצידו צעוסי ונמלא סה' וסלסיסי
סוקטיס על סמריסס וליסס ססריס כל טוב עד סחריסס זה לעונתו וזוהי לסחי סולחנית
ולס מסלס על פניו וזכירתינו ונ"י סוא צח"נה לחיה דרך יסיה נועה וסס חיינו סודך
צמנונו בדרך סיסר חזי צח"י ימיו יעוננו וצחסריתו יסיה נלל (ואב' וסיה ככור ונלל
גו' וסח פועל ס' לא יציעו ומעסה ידיו לא ראו פרסיי עשו עמלס כחלו לא ראו
נצרותיו) וזאת סוא הנקמה בדמות הטוב) סוא סנר סלעונתו וסיתענג צהטונסיס
יחן לו עסרו • סלל צלמת ססיי רואה לנקוס ממנו על מעסיו סרעיס ויהיה עסרו
לעשות כי על סרוב סוא צועט צעסרו ועוסה כל העונות ס' צעסרו וסס היה עני ודל
לא עלתה על לנו לעשות כחלס כמ"ס צעסיס פ"ו מסס סלא יסיה עסרו ס"כ לסמרות

שער הבניעה

לו טובה והעולם מקבל כהפצו בכל עניניו יכנע מיראתו שלא
היה נקמה מאת הבורא כמו שנאמר (קבל ס') עושר שמור לבעליו
לרעתו והששי כשהוא קורא בתורה ובספרי הנביאים ורואה הגבור
והעושי וידע בנפשו כי קצר החובות האלהים התחייב להכנע ולהשפל
לפני הבורא וי' מיראתו את עונשו כמו שאמר ביאשיהו (מלכים ז'
כ"ג) ויהי כשמוע המלך את דברי ספר התורה ויקרע את בגדיו ואמר
לו הבורא יען רך לבבך ותכנע מפני יי' והשביעי כשהוא מתעסק במעשי
במעשי העבודה כצדקה ותפלה או מצוה או רשות או תוכחה שלא
יתעסק בו ויבלבבו שוסגאם ונפשו אכל יכנע וישפל לפני הבורא כנגלהו
וכנסתרו ואל יחשבהו גופו כמאומה אצל גודל מה שהוא חייב בו
ולא להים מכפלי המעשה ההוא כמו שאמר (מיס ו') כמה אקדם יי אקף
לאלהים מרים הירצה יי כאלפי אלים וגו' הגיד לך אדם מה טוב וגו'
פרק ה אבל אופני קנות הבניעה והדרך שמקיל אותה על האדם
הוא שתהיה מחשבתו ורעייתו תמיד בשבעה דרכים -
אחד מהם שורש היותו והתחלתו מן הכלונית והדם אחר התעשה
וכאוש ריחם ואח"כ הוא נוזן מדם הט מאה כל ימי עמדו בכמין אמו -
ואח"כ יצא והוא חלוש ודל בגופו ואיבריו ואח"כ יעלה מן המדרגה
הזאת אל הכמוכה לה עד שייגיע לרוב שנותיו אח"כ יהיו ימי הזקנה
עד שימלאו ימיו ואמר אחד מן החכמים אני תמה ממי שעבר במעבר
השתן והדם פעמים האיד יתנאה ויגבה לבו כי המחשבה בזה ובדומה
לו מענין האדם מהיכת הבניעה כמו שאמר דוד ע"ה (תהלים קמ"ד) יי'
מה

מרפא לגפוש

הבורא ולכן המטיל כהפצו לו טיבה יראה ויעד יצוא זו ויכנע פן ואולי עשרו שמור
עליו לרעתו (והע לה מקנל כחפ"ט) טל עניני העו"ה ומענוניו הול מקנל
כחפ"ט וי"ג מקנל כחפ"ט (את דברי הספר שמל כתוב סס יול"ך ה' אוחד ואת מלכי
וגו' - ואמר לו הבורא יען וגו') לנד סני אוסיפדעל חנותיך וכלספת אל קצרותך
צט"ו ולא מתיינס עיניך נכל הרעה אשר אני מציא על המקום הזה ע"כ (בצדקה
וחפלה או מצוה או רשות) פי' או טמעתק מה טהור חוד ומלוה ממתי"ג מלת
או טמעתק מה טהור רשות כמו חפלות וצקפות סתפקלים וכיואל צקפות או טמנז
יותר ממעט עד חומס וכיואל טומול סתדים טונים סרס יותר מלדקס (בבה אקרב
אכף) הים כסוף וגו' הגיד לך אדם מה טיב ומה ה' דורס ממך כי אם עשות מטעם
ואסנת סמד וכנע לכת עם אליהך :

פרק ה (אחד מהם טורס היתו בו ימ"ט חז"ל הסתכל צלסס דצרים ואין אתה נל
ליד עזירה דע מאין צלח בו) (מן הכלונות) ענין הפסד מענין כנגד
תנול: (אחד סתעפסה) אחד סתעפסו ונסרחו וז"ל מ"ה וזה ידוע נחמת סענע
סאין צענע להחמדס טוס הים אלל א"כ יספר ויחלקלל להפסיע טרה הראשונה וללונס
טרה אחרת כי סעדר יקדס לכל הים וסול אחד מסינת הים כמו סגרי"ר הורע אל
ילמחו אלל אס כן ייקבו קודס לכן צלחן ואלח כן ילמחו וכן עפת הארע לל
יחסוס ממנו סולד עד סתסריה וכ"כ סרצ"ד נפקל"מ פי' למ' יטרה וכן מרע חז"ל
צאמרס מאין צלח סתפס מרוס עכ"ל (במוי סענר צמענר ססחן בו') סני פעמים
עונר סלרס נלופו מקוס ססוס וסנקעוניס דרך סס אחד נכניסמו ציחס סלסס וסכ"י
צ"ל אסו

שער הבניעה

קל

מה אדם ותדערו ואמר (ליוז כ"ד) אדם ילוד אשה ואמר (תהלים כ"ג)
ואנכי תולעת ולא איש ואמר (ליוז כ"ה) אף כי אנוש רמה וכן אדם
תולעת והשני בשהוא חושב בעוצם מה שייגיע אליו בעולם ממני הנסיון
ברעב וכצמא ובקור ובחום ובחלאים ובפגעים ובדאגות אשר אין לו
מנוחה מהם כי אם כמות וכאשר יתן האיש הנלבב אל לבו כל זה ויבין
חלשתו ומעוט השגתו וקצרת ידו מדהות מעל נפשו כל זה יביר מצורת
מעמדו כי הוא אינו כמו סביר בעולם הזה אבל הוא אסיר באמת ויכנע
בניעת האסיר המושם כבוד אשר אין לו תחבולה ולא יכולת להתיר את
עצמו מכלתי אדוניו כמו שכתוב (תהלים ע"ט) תבא לפניך אנסת אסיר -
ואמר (ס קמ"ג) הוציאה ממסגר נפשי ויהשלישי כאשר יחשוב בחליפתו
ובוא אליו המות מהרה והפסק מאייו ותקותו בעת ההיא ועזבו כל
קניינו והתיאשו מקחת מהם מאומה לצידה ומהועיל בהם כעמדו בקבר
ובכר הלף אור פניו ושהר מראהו וירם תולעים ועפשו מוגלל ויחלפו
סומני זיפי גופו ויחזק באוש ריחו כאילו לא רחוק ולא מורק ולא הפיה
ריחו הטוב כי כאשר יעבור על לב האדם זה וכיצא בו יכנע בנפשו וישה
ולא יתנאה ולא יגבה לבו ולא יתנשא ולא יתגדל כמו שכתוב (ישעי ז'
חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי כמה נחשב הוא ואמר (תהלים
ט"ג) אך הכל בני אדם זב בני איש וגו' והרביעי כאשר יעביר על לבו
מה שהוא חייב בו מעבודת האלהים על רוב חסדו עליו וגודל טובו אליו
והתעלמותו מן המצות השכליות והשמעיות וקצורו בהם והפסק
מענותיו ואמת לאותיו יום החשבון יחרשתו במעמד הגמול יכנע ותשבר
רוחו כמו שאמר (מלאכי ג') כי הנה היום בא בויער כתגור וגו' (סס) ומי
יכלכל את יום בואו והחמישי כאשר יחשוב בגדולת הבורא ית' ועזו
גבירתו

מרפא לגפוש

צ"ל אסו לומר העולם: אדם ילוד אשה וזנע רוגו) (יביר מורת מעמדו)
מן לורת מעמדו צעיס' יכניע וידע ססול אסיר וספוס ממס ולינו כמלל ודמיון
נעלמל סלמגר סלרס סול כמו אסיר דק אסיר ממס סהרי נרסס סאין לו יכולת
לרשות מעליו כל ספגעים וסכוללים סממרגיס לזול על סלרס אס כן אינו נרססו
ונצחיותו כמו סלסיר: (כאלו לא רוחן ולא הפיה ריחו סיונ) ר"ל סס נקנר מנלס
ריחו כי כאלו לא רוחן מעולם או סלרס ריחו ממנו סוס ריח טונ צחיו ספיה מלסון
ספיה גני ריח צמיו: (והפסק סענותיו וסמללסוים) סלז צמענר סגמול לעו"כ
לל יס"ה לו סוס טענב וסמללל וגם חרטל לו יעיל צנת סיהל או וסרעחו ציוססגמול
סיתחירט אז על מעשיו סמגוניססעסס צחיו כסיענכ עליסס וגם אז ירלס סגמול סטוב
ללדיקים וסרע לרעסס ויטר לו ולא יועיל חרטתו כי מי סטרס צענר סנת בו':
(יכלבל) מי וכל: (והחמישי כלסר יתסוב נגדולת הבורא ית' ועזו נצירתו בו')
וכיד יוכל לצייר נפשו ולתת על לבו גדולת הבורא ית' כסית אל לבו סענין סגדול סוס
ססיונו מן סמורול וסגדולס סלפלל סהיפס על ססיריס וסנסי מעסס סנדירות סרלסוני'
וסיסרוניס כמס גדולים הים מעסיסס סהיס צידס לחיות מעיס ולסמית למי ססיה
דוליס כמ"ס חז"ל צנמלל ונזוסר נקיקומת אין מספר וכן כודע ומפורסס מסנפללות
סעסס סר"י לוריס ז"ל וסלמ דיו וזלס ר"ס ססיו לפנינו וכאשר יעריך ססמס
סגדוליס סוקרס נגד סנציילס לונס נסנסיס לכלוס נגד סנציילס כמו אליה וסלישע
ודומיס

שער הכניעה

גבורתו • המשקיף על נראהו ונסתרו • ויתן אל לבו הענין הגדול הזה • כמו שזכרו רבותינו ז"ל על הרבה חסידים שהיו בדורות העוברים • מן המורא והגדולה • והוא מה שאמרו (צרכו ל"ט) נתן עניו בו ונעשה גל של עצמות ואבירו (צ"ג ק"לד) על יותן בן עזיאל כשהיה דורש בתורה כל עוף שהיה פורח עליו מיד נשרף • ואין ספק שמעלת הנביאים למעלה ממעלתם יתמצא הנביאים כי הם נמש וכו' ורעיונותיהם כפגיעת המלאכים כמו שאמר בדניאל ויהושע והרבה במוותם • ותמצא בספרי הנביאים כי המלאכים בורעים ומשתחיים לבורא ית' כמו שאמר (נחמ"ט) וצבא השמים לך משתחיים • ואמר (מיוז ד') הן בעבריו לא יאמין וגו' • (מקלים כ"ט) ובהיכלו בלו אומר כבוד • ואמר (ישע"ו) וקרא זה אל זה ואמר קדוש וגו' • וכמה שהוא נראה לדעתנו מצד בראויו כמו השמש והירח והכוכבים והגלגל והארץ וכל אשר עליה ממוצק וצמח וחי די למי שיבין וישכיל כמו שאמר (מס"ס י"ג) מה גדלו מעשיך יי' • באד עמקי מחשבותיך • איש בער לא ידע וגו' • ואמר (ישע"י) כל הגוים כאין נגדו ונאמר (דניאל ד') כל דיירי ארעא בלא חשיבין • וכאשר יחשוב הגלגל המבין בערך המדברים וערך המדברים אל כבוד הארץ וכדור הארץ אל גלגל הירח וגלגל הירח אל הגלגל העליון והכל אצל גדולת הבורא ית' כאין יבנע בנפשו וישפל לפני בראו כמיש (מס"ס ח') מה אנוש כי תזכרנו וגו' • והששי כשקורא בספרי הנביאים ורואה חזק עונש הגאים והנבואה כמיש בגאווה והנבואה (ישע"ג) עיני גבהות אדם שפל ושה רום אנשים ונשגב וגו' • ואמר (סס) כי יום ליי' צבאות על כל גאה ורם ועל כל גשא וישפל • ואמר בשתי הכתובות (מ"ס קמ"ז) מעורר עניוים יי' משפיל רשעים עדי ארץ וגו' • ואמר (סס קל"ח) כי רם יי' ושפל יראה וגו' • ואמר בשפלים (סס ל"ו) ועניוים יירשו ארץ • ואמר (ישע"ה ק"ט) יען משח יי' אותי לכשר עניוים ואמר (מש"ל י"ו) לפני

סרפא לנפש

ודומים כמפורסמים ולאו רוחים נהרים וגו' סהנזאים אחתם חיל וועדה נראותם במלאכים וכמו טלור נזכר • בשעלה משה למרום והמלאכים בורעים ומשתחיים לו ורא יתנבך כידוע אם כן מה אנוש כי תזכרו איך ירום ראש להסנזיות נגד מלך אדני ונורא ועליון על הכל ארץ גם שהוא משקיף עליו המיד על גלגלו ונסתרו • (ונאמר) הן צעדינו לא יאמין ונמלאכיו ישים סהלם (לסוף הוללות ולעג) וגו' אף שזכני נתי חומר אטר צעפר יסודם וגו' • (במה שהוא נראה לדעתנו) ר"ל כי אף שפלי גידל יכולתו אין נחש כל העולם ומלואו לנלוס כמיש בסוף שער הצניעה נמשל סילר סיוול צבור ע"מ אף לפי דעתנו הולך יכול לתפ לב צמה שאנו רואין צניינו צנרווי הגדולים והנפלאים • (במה שהם כו') כנר כתנתי לעיל דני הרמזים שהשם הוא משה ונעשים פעם גדול יותר מכבוד הארץ וכדור הארץ יש נסיקה כ"ד אף מיל ע"ס (ועפ"ז לא נפלאם ולא רחיקה היא משאח"ל כל העולם כולו תחת כוכב אחד ולא קשה ללוס קיסת תוס' נחגיגה כי אף סנראים קטנים הוא ממתת גודל לוס סמרק סניינו (במבוא) הוא הדומם ככלו • ובאשר יחסו הללנצ) נעל לנ מנין • (בערך המדברים) כמה גדלו מעלתו של אדם על שאר הנפלאים וכו' כנר גודל כדור הארץ נחשז כאין וכ"ס גגד הגלגל כו' • (והששי כשקורא בספר הנביאים כו') וכמה נעשרי

קדושה

שער הכניעה

קרא

שבר גאון • ואמר (סס י"א) לפני שבר יגבה לב איש • והשביעי בשיראה התפוכות עניו הנבואי בעולם החירות התהלפות המלכו והממשלו • בו והעתקת אנשו מענין אל ענין • והשחתת עם לתקנת עם אחר • וסוף הכל אל הכות כמו שכתוב (מס"ס ע"ט) כצאן לשאל שמו מות ירעם וגו' יבנע ולא יתגאה במאומה מהון העולם ולא יבטח לבו על דבר ממנו כמו שכתוב (סס מ') אשרי הגבר אשר שם יי' במטחו ולא פנה אל רחבים וגו' • וכשלא יהיה לב האדם ריק מאחד מאלה השבעה ענינים אשר זכרנו יהיה תמיד נבנע וישפל עד אשר תהיה לו הכניעה טבע רבך לא יפרד ממנו וכאשר יהבך כניעה רחיק ממנו כל פנעי הגאווה והגובה והגדולה כאשר הקדמנו • וינצל בה מן החטא והמכשול כמו שכתוב (סמ"ט) ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו ואמרו חז"ל הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון מאין באת משיפה סרוחה • ולאן אתה הולך למקום עפר רימה ותולעה • ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: **פרק ו** הכל המנהגים שראוי לנהוג בהם בעל הכניעה הם עשרה הראשון דעת האלהים ומדותיו הטובות והיתרות אשר נתן לאדם על שאר בעלי היים כמו שכתוב (מס"ס ח') תמשילתו כמעשה ידיך • וכאשר יכיר גודל עצמת הבורא ורוממות גבורתו ותבמתו העליונה יבנע לו וישפל לפניו ולמד ממה שצוה החכם (מש"ל כ"ס) אל תתהדר לפני מלך • כל שכן לפני מלך מלכי המלכים ואדוני האדונים יתעלה מרמות הממשל • כמו שאמרה הגה (שמואל א' ג') אין קדוש כיי בי עלי בלתיך • והשני לדעת חיובי התורה והמשכל • ולקרא בכפר תורת האלהים ולעמוד על התבונה המושכלת והמקובלת ללמוד

מרפא לנפש

קדושה שער ד' הנאות היא שרם להרבה ענינות אסנין אדסלמקום ואסנין אדסלחניר כי גורם להזיק לחיורו לטנאחו ולדבר לחון הרע עליו וכאלו רצוה ואס נינו למקום סכך כחז ורם לצד זכמת את ה' אלוסי ואח"כ לא יס"ס צו נמות רוח נקרא חושבה שנאמר חושבת ה' כל גנה לב ואמרו נשמטא מאן דמית ציה ורואו לגדעו לחסרם ואין עפרו נערב ושריפה מללע עליו וסקול כע"ז וככושר צעיקר וכאלו צא על כל העריות כולן וכאלו צנה צמם כו' ע"ס אענש סענוס וספלות אין מדה גדולה הימנה כי משה רבן של כל הנביאים נתורה ונמנות וניראת משה לא נשתחא מלא צענוס והאיש משה עניו מאוד ע"ס צאורך דברים נחמדים • והעתקת אנשו מענין אל ענין זה צינה וזה יוס"ס צו וגלגל חזר צעולם כמו סנראים וכל עת וזמן וכן צאומות וממלכות • (ולא יצטח לנו על דבר ממנו) כמ"ס אשרי הסנר וגו' ולא פנה אל רחבים וגו' • סכל סוף העולם והענוויו נקראים רחבים צם' סוף וכמ"ס צרים שער הצנחון ע"ס • (ואמרו חז"ל בסתכל צג"ד דע כו') סוף סה דצרים הנאמרים צוה ספ' צפרט ומו"ל כללו הכל צקולר דצריהם :

פרק ו (הראשון דעת האלהים ומדותיו כו') שידע את האלהים ואת מדותיו הטובות איך מתנהג עם מדותיו • (יתעלה ממוט ומסמל סוף נעלה ומרומם סיסיה לו ה"ו דמות או לסמיל אלו סוף דבר מאחר ססוף נחם סכל אף יקי סוף

שער הכניעה

כינה תנאי הכניעה ומקומות הנהגתה • והשלישי רוחב הלב וסבלות
 מה שישנא מן הדברים ומן המעש' מן הכורא ית' כמו שאמר (תהלי
 ז') אם גמלתי שולמי רע וגו' • ואמר (משלי כ"ד) אל תאמר כאשר עשה
 לי כן אעשה לך וגו' ויאמרו רז"ל (שם פ"ח) הנעלבין ואינם עולבין שומעין
 חרפתם ואינם משיבים עושים מאהבה ושמהים ביסורים עליהם הכתוב
 אומר (סופטים ס') ואוהביו כצאת השמש בכבודו • והוא הנקרא אצלם
 מעביר על מדותיו • והרביעי עשות הטוב לבני אדם ודבר טוב להם
 ולדונם ליכות ושלא יספר בגנותם ושימחול להם מה שידברו בו ויספרו
 בניגותו ואם אינם ראויים לכך כמו שאמר (קהלת י') גם כמדעך מלך אל
 תקלל • ואמר (מכילים ג') פיה שלחת ברעה • תשב באחיק תדבר בן
 אמן תתן דופי • וממחילת הדבור הרע והגנאי מה שאמר הכתוב (נעמי
 י"ג) ותדבר מרים ואהרן במשה • ואמר (סס) והאיש משה עניו מאד
 מפני שמחל להם ומזה מה שאמר החכם (קהלת ז') גם לכל הדברים אשר
 ידברו אל תתן לבך • ואמר (סס) כי גם פעמים רבות ידע לבך וגו' •
 ואכרו הו"ל (תענית כ"ה) מעשה ברבי אליעזר שירד לפני התיבה ואמר
 כ"ד נגנות ולא נענה ירד רבי עקיבא ואמר אבינו מלכנו ונענה יציאה בת
 קול ואמרה לא שזה גדול מזה אלא שזה מעביר על מדותיו • וזה אינו
 מעביר על מדותיו • ונאמר על אחד מן החסידים שעבר על נבלת כלבי
 מסרחת מאד ואמרו לו תלמידיו כמה מסרחת נבלה זאת • אמר להם
 כמה לבנים שניה • ונתחרטו על מה שספרו בגנותה • וכיון שהוא גנאי
 לספר בגנות כלב מת כל שכן באדם חי • וכיון שהוא טוב לשבח נבלת
 כלב בלובן שניה כל שכן שהוא חובה לפי זה לשבח אדם משביל ומכין
 והיתה כוונתו לחובתים שלא ילמדו לשונם לדבר רע וישוב להם טבע •

מרפא לנפש

סוף לנפשו כמו שתנצל לעיל • (רוחב הלב וסבלות מה שיטנא כו') שיחיינו לנו
 צמדות וסבלנות אפי' שטנא עליו כמה דברים שסס כנגד עצמו כמו לנקום מאינו
 ולמחפס אותו וכדומה להם מה שיקשה על האדם לקבל נזק מהם אצל יחסו שהכל הוא
 גמלתי שולמי רע) וכמו שאמר החסיד דוד המלך על שמעי כהקללו כי ה' אמר לו קלל וגו' (אם
 ויאמרו רז"ל (יומא דף כ"ג) הנעלנים וכו' (מעביר על מדותיו) ואמרו לו כן
 המעביר על מדותיו מעבירין ממנו כל פסעיו ומי' נס' שיק' ומכ"ס עונות ומטאים
 שסס קלים ובכח צ"ס טראוי לאדם לקבל היסורין הקלים האלה של המהר"ם ויעביר על
 מדותיו ויתפסרו זה כל עונותיו ופסעיו וזה צוודלי עוב לאדם יותר משאלו יצואו
 עליו יסורין או מיתה צניו ושאר יסורין שנסס מתכפרין העונות וגם שלא יעטר לקבל
 עליו סיגופים ומעניות ויתן אל לנו שס"י אוסב אותו שטלז זה לחרפו לכפרת עונותיו
 וכו' עונו יסא שהוא רעוטה ציסא לצוות לוה: (ואם אינסראויס לך) ופך שאינסראויס אל
 שימחול להם • (כמ"ס גם כמדעך) פי' רש"י אפילו צמדע שך כלומר צמחשתיים אל
 תקלל מלך אם הרע לך צמנס • ובחדרי משכנך אל תקלל עשיר כן עוף השמים יולך את
 דמרים שדנס צמס ומס אמל ומהעונס הדגור הרע והגנאי) מוכל ללמוד ממעשה
 קללת אחרים: (ואמרו חז"ל מעשה צנני אליעזר כו') צמנניט ספ"ג: (וישוב להם
 טבע

שער הכניעה

ובן כשילמדו לשונם דבר טוב ישוב להם טבע קבועי כמ"ש (תהלים ט"ו)
 לא רגל על לשונו ואמר בהפך זה (סס ג') הוות תחשוב לשונך אהבת
 כל דברי בלע • ואמר (סס ר') מה יתולך ומה יוסף לך לשון רמיה •
 והחמישי הכניעה בעניני עולמו כלם • הנראה מהם והנכתר • בדבריו
 ובמעשה ובתנועת אכיריו ונחם • לא יהיה תוכו בכל זה הפך בריו ולא
 מצפוני כנגד נראהו ותנועותיו שקולות ונבונות ושונות ומתדמות הולכות
 על דרך הכניעה והשפלות לאלהים יתברך ולבני אדם כפי התחלקות
 מעלותם וכפי הטוב לו מהם לתורתו ולעולמו כמו שנא' (סס ק"ג) טוב
 איש חונן ומלוח יכלכל דבריו במשפט • ואמרו רז"ל הוי שפל רוח כפני
 כל אדם • ואמרו הוי קל לראש ונוח לתשחורת • והששי שיהיה יקר רוח
 וגבה נפש בעניני העה"ב שלא יספיק לו מהם מה שיזדמן • ולא יאמר די •
 כמה שנתמצא ידו מהם: אבל למעט בעניני מעשהו ויכלתו והשתדלותו
 בעניניו ותגבה נפשו אל מה שמעלה מזה תמיד כמו שאמר הכתוב
 ביהושפט (ד"ס ז' י"ז) ויגבה לבו בדרכי יי • והשביעי שיקטן בעניניו
 מעשהו ויתרעם על נפשו על קצורו בעניני תורתו לפני האלהים ולפני
 בני אדם • ויקבש מהאלהים עזר ואומץ • ויניח הגבהות לכבוד הכורא
 ויעזוב הגדולה והיקר בעת שהוא עושה לאלהים יתברך • בין לבדו בין
 בתוך מקהלות בני אדם כמו שאמר הכתוב על אהרן על גדולת מבלת
 (ויקרא ו') והרים את הדשן וגו' • והיבין הכורא לחוציא את הדשן ככל
 יום תמיד להשפל ולהסיר הגבהות מלבו וכמו זה אמר בודי (שש"ל ג'
 ו') ותרא את המלך דוד מפוז ומכרכר לפני יי ושאר הענין • ואמרו
 (תהלים קי"ט) ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבושי והשמיני שייספיק
 לו מסכות המזון מה שיזדמן ומה שימצא • מאשר תהיה נפשו נמבזה
 ונקלה בעיניו ולחנך אותה לעמוד מתאותיה הגופניות ולהפנות לפרוע
 חובות הכורא על גודל טובותיו ורוב הסדו עליו כמ"ש ד"ד (סס) דרך
 מצותיך ארוץ וגו' • והתשיעי שינקום הרשעים לכבוד הכורא • ואל
 תשיאהו מחילתו לבני אדם בצד עצמו למחול בדברי האלהים או למי
 שידבר

מרפא לנפש

ענע) ויסה להם טבע כי הסרגל נעשה טבע: (ובתנועת אכיריו ונחם) ר"ל הן
 כאשר יביע אכיריו וסו כאשר ינחו ויביח הכל סוף חלוציה צמנייה צמלות: (כפי
 התחלקות מעלותם) כמ"ס חז"ל הוי קל לראש ונוח לתשחורת: (והששי שיהיה יקר
 רוח) שיהיה רוחו וכשתמו יקריה אלו ונספו יגבה צניניו מאד להם לס"ד וסוטר
 מתורה ומע"ט לפי גודל מעלתה כמ"ס שער ע"ה פ"ז ע"ט: (והשתדלותו בעניניו
 ר"ל) ור"ל צניניו העו"ב: (והרים את הדשן ומייצו הנזול כו') כך מלמדי ציוו שלמי
 דשנת פרק המצניע א"ר לוי כתוב ולנס כססן מדו נד וכריספת הדשן אלא שח"ן גדולה
 פלגטין של מלך ע"ס צ"ה הכותב: (ותרא את המלך) שמיכל צה שאלו כתיב ותיצו לו
 ולנס וסוף הענין ולמירל צה שאלו לא סיס לה ולר עד יום מותה: (לעבוד מחלותיה)
 לעצור עצמו למעט צמאות העו"ב כדי שיוכל לספנות לפרוע כו': (דרך מנותיך ארוץ
 כי מרחיב לצי) מדאגת עובי: (ואל תשיאהו מחילתו לניא נזר עצמו כו') ר"ל אף
 על פי שיהיה הסרגל מן העלונים ואינם עולנים צדני עצמו לא יסיה מדותיו ויסת
 חמו

שער הכניעה

בנביאי וחסידיו • וסגולתו ואל ינהג בעשק כיא איש את רעהו כמנהגו
במחילתו להם בעשקסאותו אך יציל העשוק ויעזור לחוציא מיד העשוק
עד שכתוב (ימימי כ"ט) דינו לבקר משפט והצילו גזול מיד עושק • ואמר
איוב (אי"ב כ"ט) ואשברה מתלעות עלי יורה בני אדם עבודת האלהים
ויוכיחם ויבלימם ויצוום על הטוב ויזהירם מן הרע • בידו ובלשונו • כפי
יכלתו • וימהר לקחת דיני האלהים ממי שהייב בהם • ולא יבנע ולא
ישפל בזה כמו שאמר בפניהם (תפיס ק"ו) ויעמוד פניהם ויפלה ותעצר
המגפה • ותחשב לו לצדקה לרוד ודור עד עולם • והעשירי שיהיה מעט
דברים וקולו נמוך ומעט שחוק ומעט שבועות (ב שם) על האמת •
לא יעבור על לשונו כזב ולא ישב כסוד משחקים • ולא ישבח כמה
ששכחים עמי הארץ מתענוגי העולם • וזה מכניעה ושפלות לא
מצד גדולה והתנשא כמו שאמר הנביא (ימימי ט"ו) לא ישבתי כסוד
משחקים ואעלו מפני ידך כרד ישבתי כי זעם מלאתני •

פרק ז אבל הסימנים שבהם תתברר הכניעה מן הנכנע כשיראו
בו • הם המשה • אחד מהם בעת חזוק בעסו על מי

שמכזה אותו בין במאמר בין במעשה • שאם ישמול ברוחו וימחול
אחר היכולת להגם • מענה ושפלות • יורה על ברור כניעתו • והשני
בשיפגעו פגע בממונו או יקרהו מקרה בקרוביו אם יגבור הסבל על
החרדה וירצה בגזרת הבור' ויצדיק את דינו יורה על כניעתו הטובה
ושפלותו לאלהים כמו שאמר הכתוב על אהרן כמה שארעו כמות נרב
ואכיהוא (ויקרא י') וידום אהרן • ואמר רוד (תפיס ל"ז) דים לוי
והתחולל לו • ונאמר (עמוס ס) לכן המשכיל בעת ההוא ידום •
וחשלישי בשיתפרסם בעינו אצל בני אדם בטובה או ברעה • שאם
ישבחוהו על טובה שעשה • יבז למשכחו עליה • ותהיה נקלה כנפשו
וקטנה בעיניו שהיותה מקובלת ורצויה אצל הבורא • לקטנותה נגד מה
שהוא חייב בו מכפלי הטובה ההיא ויאמר למשכחו רב לך אחי • כי
אינה

מרפא לנפש

אוזו הוצי שמואל ג"כ דנדי האלפים כו' : (ובן אל יכנע עשק כו') עשק צסויל
סס הטוילה עושק צלרי סס הגולן : (ויורה צ"א כו') כמ"ס חו"ל כל מי שיש צידו לפחות
זאניו מוחה הוא נתפס ענונס : (ויבליבם) היינו לרשעים גמורים כמ"ל : (בפי
יכולתו) אצל אס אין יכולתו לסוכיח אמרו חו"ל כסס שמו"ל לומר דבר הנשמע כך מל"ס
שלא לומר דבר שאינו כשמע : (ויעמוד פניהם ויפלה) ל' משפט כמו ונחן צפליים וכן
אמרו צנמ"א דסנהדרין ויתפלל לא כאמר אלא ויפלל כו' : (והעשירי כו') וזה מכניעה
זשפלות) ר"ל כל הנזכר לא יעשה מחמת גאון אלא מחמת כניעה וזשפלות כי לפעמים
הוא כניעה פסולה :

פרק ז אבל (הסימנים כו') כשיורו צו אותן הסימנים ססס החמשה אזי נתברר
כניעתו : (אחד מהם כו') כמ"ס לעיל מר"ח צפי עיין עליוסס
סס : (יבז למשכחו עליה) פי' יבז עליה למשכחו כל מר יבזו למעשיהו הטוב לפני
המשכחו : (ויאמר למשכחו רב לך) ר"ל פסוק מלנכח כי כנר שנחת יותר מדפי סר"ג
(ומה שיעור מה שהשקפת כו') מה נחסז זס המעט מרוע מעשי מה שחמה השקפת
עליהם אצל מה שלא ידעת ממני מן שאר עונותי והקני"ה יודע אותה והאריך ל' אלו
צסס

שער הכניעה

קלג

אינה נגד עונותי אלא כנצוץ מן האש כים • ואפילו אם תהיה נחשבת
למאומה איך אדע אם היא נצלת מפעני התפטר המשיגים אותה
עד שיקבלנה הבורא ממני ולא ישיכנה עלי וישליכנה כפני כמו שכתוב
(ימימי ס') כי תבואו לראות פני מי בקש זאת וגו' • ואמר (סס) לא
תוסיפו הביא מנחת שוא וגו' • כל שכן אם ישכחנו בשקר • שצריך
להרחיק הדבר ההוא מעצמו • ויאמר למספר די ל' (ס"א לך) אחי
בקצורי כמה שאני הייב בו לבורא • אל תקבץ עלי עין קצורי ועון
השכח כמה שלא עשיתי • כי אני יודע עונותי ופשעי יותר ממך כמו
שאמר רוד ע"ה (תפלים ג') כי פשעי אני אדע • ואם יזכור ברעה
שעשה יורה על נפשו בקצורו ואל יחזר אחר אמתלאות להנקות
ממנה ולזכות עצמו • כמו שאמר יהודה (צדקס ל"ח) צדקה ממני •
ואל ישתדל להכלים (ס"א להכניס) המספר • ואל יאשימנו על אשר
נלה אותו • אבל יאמר לו • אחי • ומה שעור מה שהשקפת עלי
מרוע מעשי אצל מה שלא ידעת ממני אשר האריך לי הבורא סתרו •
בהם • ואילו היה נגלה לך רוע מעשי ועונותי היית כורח ממני ומפחד
מעונש הבורא עליוהם כמו שאמר א' מן המשוררים (מטעו לי ירחימו צס
סגני • אזי צנרו נסוקו מן גזולי) • ואמר איוב : (איוב ל"ט) אם כסיתי כאדם
פשעי : ואם מה שספרו עליו שקר • יאמר למספר • אחי אין מן
התימה מה שהצילי הבורא מעשות מה שתלית כי אצל רוב הטובות
אשר נמלני • אך התימה סתרו עלי כמה שהוא יותר מגונה וגדול
מאד

מרפא לנפש

צסס שלא עכס אחי עליהם צנמ"ו עד שחטבו : (היית צורח ממני) כי אזי לרסע
לו לטכינו כמ"ס אחד מן המשוררים חטאי כו' וכו"ל צנחכות של סומרים לצוקר ציוס צ'
סאין צו מתחנן ויה סס ע"ס • (אך הסימנים סתרו עלי כו') אך יש לתמים ססגור"א
ית' מכהס עלי צמה ססוא יותר מגונה כו' : (ואם מה שספרו עליו שקר יאמר למספר
כו') ה"ך אחי וחמול על זכויותי כו' עד ועל זה ססוהירנו סכתוב (זכור את אשר עשה
ס' אלס"ך למרים) עיין צס זכויות שלי צזכירת מרים מה ססארכתי צענין זה וסס
הצחתי לסון המגיד מוסרים ססופיע על הצ"י • אמר לו צצס"ל כי מי ססאומר ל"הר על
חנינו מכנין לו מזכותיו ונותנים לזה ססדנר צו כו' הוא אמת ויולז ואלו הוו ידעי צני
נשא ד"ה אחי חדחין כד סמעין דאמרי צים מנחון • כללו יסני לון מתכת כסך אז זכס •
אלל נגין יקרא דאורייתא דיך • דולונו צס חסוי לכולי עלמא קטידי דיקומון צסון וחסה
תעמוד מנגד וססוי וחסדי • אלל לא סססרר צסאי ולא ססמלס חוס"ל רק צירחת ס' כל
סיוס וכל הלייל וצתורפו עכ"ל ועפ"ז נצחצ"ל לי סססוק לכו צניס וגו' (מי סס"סס סספך
חייס) ר"ל צזא"ס דיק סססעי קרא • (סספך חייס נחייס צע"ס) חוס"ל ג"ס לראות
עוב צעמלו סעמל חסת סעמס • צסותן ימים סעסס ופעל צסס מלות ומעיע ורואס
לראות חוסס ולססות מוסס צע"ס • צמו ססאריבי צוסה סססת ויחי וסנצח"ל לטיוו צסוק
ססקדמיה ע"ס סלל ססצדנה וס"ס חמר יקחנה אזי זסל סססס נלו"ר לסך מרע וגומר :
ועל ססספך סנותים ל"ה ססמדנר לס"ה ססחצות של חנירו • יש רמז צתפלים • צור כרה
וחספריה ויכול צססת ופעל ר"ל מה ספעל וססר הוא יפול צו ועוד (יססו עמול) מה
סעמל זה סמדנר מלות ומעיע יסו"ב צח"סל של סס סדנר עליו ועל קרקדו של זה ססמדנר
חמסו של כדנר ירד צמקומו ככ"ל וספסר לומר ססוא מדה כנגד מדה כסס ססוא חוסס
למעט

שער הבניעה

מאד ממה שספרת עלי • הרף אחי וחמול על זכויותיך שלא תאכרנה
 מנך ולא תרגיש • כי כבר נאמר על אחד מן החסידים שזכרו אותו
 לרעה וכיון שהגיעו הדבר שלח למרכיבו כלי מלא מזמרת ארצו
 וכתב אליו הגיעני ששלחת לי מנה מזכויותיך וגמלתך כזה •
 ואמר אחד מן החסידים הרבה בני אדם יבואו ליום ההשבון וכשמראים
 להם מעשיהם ימצאו בכפר זכויות שלא עשו אותם ויאמרו לא
 עשינו ולאמר להם עשה אותם אישר דבר ככם וכפר בגנותכם • וכן
 כשיחסרו מספר זכויות המספרים כגנותם ובקשו אותו בעת
 ההיא ויאמר להם אכרו מכם בעת שדברתם בפלוגי ופלוגי • וכן יש
 מהם גם כן שימצאו בכפר חובותם חובות שלא עשו וכשמראים
 לא עשינום יאמר להם נוספו עליכם בעבור פלוגי ופלוגי שדברתם כם
 כמו שאמר (תהלים ע"ט) והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם
 אשר חרפתי • (דניס כ"ג) ועל זה הזכירנו הכתוב כאמרו •
 זכור את אשר עשה יי אלהיך למרים בדרך • והרביעי כשייטיב לו האל
 כטובה גדולה ובחכמה יתירה ותכונה רבה או עושר גדול או כבוד אצל
 המלכו והרומה לזה ממה שנהגו בני אדם להתפאר בהם ולהתגאות
 בעבורם וישאר על ענין שפלותו כמו קודם לכן ולא חוסים אלא ענות
 ושפלות לפני האלהים • וכבוד וטובה לבני אדם כמו שאמר אברהם
 עת ששכחו חבורא ואמר (גנ"ס י"ט) הכבסתי אני מאברהם וגו' •
 ואנכי עפר ואפר • ואמר משה (שמות י"ז) ונחנו מה ואמר דוד ע"ה (תהלים
 כ"ג) ואנכי תולעת ולא איש • אז יתברר מצפוננו ותאמן בניעתו • ואמר
 החכם בענין הזה (קבל"ה) אם רוח המושל • תעלה עליך וגו'
 והחמישי כשהוא מביח את נפשו ונותן דין הבורא מעצמו אע"פ
 שאין יכולת לדין על זה תתברר בניעתו לאלהים ושפלותו ושחרותו
 כמו

מרפא לנפש

למעט כבודו או להזיק לו לשאר דברים אשר ע"כ מספר עליו ל"הר כן ימעטו זכויותיו
 צע"כ ונותן לה ועל שער על גלגל לא תשא שפע שוא שעל ל"הר נאמר וכן ארוז מכה
 רעהו בסתר עונשו לנפול בניכסו של חלקו זה טרזר זו כ"ל • (ועל זה הזכירנו הכתוב
 צאמונו זכור וגו') כבר כתבתי שם צ"ס שלי שהוא מ"ע לזכור פסוק זה גם כן בכל יום
 לדעת הרמז"ן ושאר פוסקים והס"ה דרמ"ז וכן נראה דעת המחבר כאן וע"ס צבור
 (ונשאר על ענין שפלותו קודם לכן) ר"ל טובה עתה מנשגו בשפלות כמו שכתב קודם
 שעלה לגדולה וי"ג טקודם לכן • אברהם אמר ואנכי עפר ואפר ומטה ונחנו מה ודוד
 אמר ואנכי תולעת וגו' כל אחד אמר לפי מדרגתו וקוצנתו אל אלהים ומי שהוא קרוב
 יותר אל ה' הוא טפל בעיניו יותר ממי שאינו קרוב כי כסודר ש"ס זו אפי' דבר ואינו
 כלום אלל הקרוב יותר כך שמעתי שם הנעש"ט זל"ה • (ותאמן בניעתו) ותהיה
 בניעתו אמת והתיו צ"ר"י • (את נפשו) את עצמו • (ונותן דין הנורה מעצמו) ר"ל
 שהוא דן אע"כ כמו שראוי היה לנורה לחיינו ע"כ כן מנדיק עליו את הדין מעצמו
 קודם שיהא עליו עונש הנורה וע"כ הוא מתודם ונרעם על מעשיו הרעים וכן מהם
 קודם שיהא עליו העונש כמו הכתב שהסוכה סוכר נשער ההסוכה פ"א ע"ס • (אף ע"פ
 שאין יכולת לדין ע"כ) מי יוכל ורוח לעונשו מה שהיה נכסר מנגד צ"ה אע"פ"כ הוא
 יודע שאין טחם לפניו ית' והוא נכנע וטן ורפה לו כמו שאמר ויען נכניס בן יח"ל
 מנני

שער הבניעה קדר

כמו שנא' (עזרא ה') אנהנו מעלנו באלהינו וגו' • ונאמר (ס"ס) ויתנו ידם
 להוציא נשיהם • ועם המאורעים האלה והדומים להם יתקיימו סימני
 הבניעה לאל יתעלה והשפלות מן הנכנעים ויתראה אמונת לבכם •
 בהם :

פרק ה אבל אם הבניעה סמוכה למדות הטובות או המדות
 הטובות סמוכות לה • ואומר בתשובה זה • מן הדודע אצלנו
 כי תחלת מה שתתקיים בו העבודה לאלהים מן האדם • הוא שיתנצל
 לו ממדות האדנות כי משער המצטרף אשר תזחיב מציאת כל
 אחד בכציאת האחד • שהאדם איננו ראוי לשם עבד עד שיהיה לו
 ארון • והארון לא יהיה ראוי לשם הזה עד שיהיה לו עבד • וכל אחד
 מהם בענין הקונה והקוני איננו קודם את חבירו בשם ובערך •
 ולא תתקיים העבודה מן האדם לאלהים אלא עד שיקבל על עצמו
 כל מדות העבדות והן הבניעה והשפלות לפניו ושיתנצל לו מכל מדות
 האדנות שהן הגדולה והיקר והגובה והתפארת והגאון והרומה לזה •
 ואמר אחד מן החכמים הגדולה מעטה הכורא • ומי שרוצה
 להכנס עליו במעטחו יהרבנו • ואמר דוד (תהלים נ"ג) מלך
 גאות לבש ואין מדה טובה למאמין עד שיפרע החובה כמו
 שאמר הכתוב (שמואל א' ע"ו) הנה שמיע מזובה טוב • ולא תתקיים
 לו הטובה עד שיקבל עליו עבודת הכורא ויודה לו בכל מדות העבדות
 ולא

מרפא לנפש

עניי עולם ויאמר לעזרא אנהנו מעלנו באלהינו ונטיס נטיס נכריות מעמי הארץ ועמתי
 יש מקום לישראל על זאת ועתה נכרת ברית וגו' •
פרק ה (אלל אם הכניעה סמוכה למדות הטובות) ר"ל מי נחלה נמי האם מחמת
 ש"ס נדרם שאר מדות הטובות יוכל לנצל למדת הבניעה • לא שהכניעה
 הוא העיקר וע"י הכניעה יוכל לנצל למדות הטובות • (שיתנצל לו ממדות האדנות)
 כלומר כ"ז שלא פ"ה האדנות אלל מאתו כל מדה ממדות האדנות והגאון והגדולה אזי ח"ק
 יוכל לעבוד את ה' מאשר טהור גם כן ארון ואינו ראוי לעבוד אחרים • (כי משער
 המצטרף אשר כו') ר"ל כי זה הדבר שיתנצל הוא ממאמר המצטרף אחר מ"ה מאמרות
 שכתבנו בספרי הסגיון וכבר נזכרתי ש"ס משער היחוד ע"ס ופ"ו שער המצטרף הוא:
 (אשר תחייב מל"מות כל אחד ומציאות האחר) כלומר אם נחלה דבר זה נשם זה
 דהיינו שנקרא זה נשם עבד צודדי יש לו ארון ואם נקרא ארון יש לו עבד וזה נחלה זה
 חי אפסר וכל אחד מהם כענין הקונה והקוני אם זה נקרא קונה יש דבר שנקנה לו ואם
 הוא קנין לא' צודדי יש לו קונה וארון והשמות הללו מחייב הא' את חנינו צדור אחד
 ולכן נקרא משה רבנו ע"ס עבד ה' צבור שיהי עניו מאוד מכל צ"ה • (הגדולה
 מעטה הנורה) ר"ל לנשם הנורה ומעטחו לטון עיטם אור כללם כי כל העולמות
 והבחינות ממעל למטה הם הכל לנשים לא"ה יתצדד והמה תהלו ויהלמו ע"כ ראוי
 לכנותו נשם זה ה' מלך גאות לנשם והסדרים עתיקין ע"כ ח"ק ראוי ללמד לנשם נלגוס
 קינו ית' ויתעלה • (ואין מדה טובה למאמין עד שיפרע החובה) תהלה חייב האדם
 נפיוע העיקר והחיוב לקייסל מלות ה' וא"כ יוכל להוסיף מנדת לנשם משמרת
 לעשרתו כמ"ס לע"ה ח"ק החיובת מתקנת עד שתפרע החובה ע"ס: (הגון שמוע)
 לנשות ה' עוז יותר מלהקניו זמני נדבה: (ולא תתקיים לו הטובה) מדה טובה סוכר

שער הבנייה

ולא תתן ממנו העבודות אלא כאומן בניעתו לאלהים ושפלותו ושהותו לפניו כאשר הקדמנו וזה מתייב שתהיינה כל המדות הטיבות והחובות כמויות לבניעותו והיא ראש ותחלה להן והדן נותן בעבור זה שלא תתקמדה טובה למי שלבו ריק מהבנייה לאלהים ויש בלבו כאומה מן הגאות והגדולה וכן ראש התשובה השפלות והשחית והבנייה כמו שאמר הכתוב (ד"ס ז' ז') ויבנעו עמי אשר נקרא שמי עליהם ויתפללו ויבקשו פניו וגו' ואמר (ס"ג י"ג) נבנעו לא אשהיתם :

פרק ט

אבל אם יתכן להתקבץ בלב המאמין הבנייה והגאווה אם לא אוכר בתשובת זה כי הגאווה מתחלקת לשני חלקים אחד מהם גאות האדם בגופו ובעניני גופו ותקונו הגופיים והחלק השני גאותו במעלותיו הרוחניות בחכמה והמעשה הטוב בעבור עבודת הכורא ובל גאווה שתהיה מחמת הגופיים היא מרחקת הבנייה מן הלב ומן הנבנע הקבצם בלב אחד בעבור הרחקת כל א' מהם את חבירו כי כאשר יתגאה האדם בדבר מעלתו אין מביאו לזה אלא ביות את בעל הטובה ומעוטו אצלו ומעוט ידיעותו במהירות חסרתה ממנו ונסיעתה מאצלו ויחשוב כי הוא המטיב בה לעצמו והקונה אותו בכחו ובחכמתו כמו שאמר סנהדרין (ישע"ס י') ככה ידי עשיתי ואמר נבוכד נצר (דניאל ד') הלא דא היא ככל רבתא וגו' ואמר פרעה (יחזקאל י"ט) לי יאורי וגו' וכבר ידעת מה שהיה תקף למאמרם מהריסת מלכותם והשחתת משמלתם . אך הגאווה שבמעלות הרוחניות מתחלקת לשני חלקים אחד מהם מגונה והשני משוכח המגונה שיתגאה האדם בחכמתו והצדיק במעשהו וגורם זה שירבה בעניני ויספיק אצלו מה שקדם לו מהם ולחשוב שדי לו כמה שיצא לו מן השם הטוב והשכח אצל בני אדם ולבזות בני אדם ולגעול אותם ולספר בגנותם ולהיות חכמי דורו וגדליותם פחותים בעיניו ולהתפאר בקצור חבריו וסבלותם וזה הוא הנקרא אציל רזיל מתכבד בקלון חבירו ובוזה לא יהיה נבנע ולא עניו והמשובח בשמתגאה החכם בחכמתו והצדיק במעשהו הודאה לגודל טובת הבורא עליו בהם ושנחה בעבורם וגורם לו להוסיף ולהשתדל

מרפא לנפש

או טעם ולא תתקיים החונם : (אלא נאומן בניעתו) ר"ל כשיאמין ויתאמת סיגנו ססוף נכנע אז יוכל לעבוד את ה' : (וזה מתייב) ר"ל ומה מוכח שהסייגה כ"י וז"ל שערי קדושה אע"פ שהידיעה כתיב גם הן יראת ה' היא חכמה וכתיב יראת ה' היא אוצרו אמרו חז"ל כי היא עקב אל העוים כמ"ס עקב עניו יראת ה' עכ"ל : (במ"ש) ויעקשו פני וישונו מדרכי סרסעים ואני אשמע מן השמים ואלהם להטאחם גו' : (נבנעו לא אשהיתם) צדקתם כתיב כשעלה עליו שיחך מלך מצרים :

פרק ט

אבל (גאות האדם בגופו) כגון ססוף בעל קומה ויפה תואר ויפה מראה : (ובעניני גופו) כגון צערותיו הגאות ונמלוצויו הנאפים והתקוניו הגופיים) כגון הנכנס ופניו העושר אשר יגור האדם לרריו בגופים למ"ס : (ואמר נבוכד נצר הלא דא היא ככל רבתא) די אגא צניתם לבית מלכו בתקוף חסני וליקר הדרי : (ואמר פרעה לי יאורי) ואני עשיתיני : (ואמר חז"ל המהנדס בקלון חבירו) אין

שער הבנייה קרה

ולחשתר' בהמלחכנע לקרוביו ולשמוח בחביריו ולחוס על כבודם ולכסו בכלותם ולדכר בשבחם ולאחוב אותם ולהליץ בעדם ולהזהר ככבודם . וימעטו בעניניו כל מעשיו הטובים . ותמיד מורה להרבות מהם . נבנע בעבור הלישותו מהשיג מאוייו בהם . משפיל עצמו למי שמקוה תוספת על ידיו . מורה לאלהים על מה שהגנו מן המעלות . ומשכה אותה על אשר הפיקו לקנות החמודות . וזאת הגאווה אינה מקרת לבנייה ולא מרחקת אותה וככמה אמר הכתוב (ד"ס ז' ז') ויגבה לבו בדרכי יי . אך היא מסייעת אותה ומוסיפה בה כמה שכתוב (משלי כ"ג) עקב ענות יראת יי :

פרק י

אכל תועלת הבנייה בעניני העולם היה והעולם הכא הם ששה דברים שלשה מהם בעניני העולם הזה ושלושה מהם בעניני העו"הב . ואשר בעניני העולם הזה . אחד מהם שיישמה כחלקו . כי מי שנכנסה בו הגאווה והגדולה אין העולם וכל אשר בו מספיק לו לכלבלתו לגוב' לביו ובזותו מה שהגיע לחלקו ממנו וכאשר יתייבנע אין לנפשו אצלו שום מעלה ומה שמודמן לו מן העולם הוא מסתפק בו למזונותיו ולספקו . וזה יביאהו למנוחת נפשו . ומעוט פחדו . יאכל מה שיודרמלו וילבש מה שימצא ויישכא אשר ימצא ויהמעט מן העולם מספיק לו עם בניעתו . והבת האחרת הפך זה ואם יגיעו למה שיגיעו אין מספיק להם . והגאה כלו לא ימלא מחסורו . עם גובה לבו וגאונו . כמו שאמר החכם (משלי י"ג) צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר . והשני כי הנבנע סיכל בעת ביאת הפגעים אליו והתהפכות העיניים עליו . בעבור שפלותו ונמיכות רוחו . והגאה פחדו גדול . וסבלו מעט בעת ביאת הפגעים עליו מפני גובה נפשו ורובלכו ומעוט רצונו בעניניו כמו שנאמר במי שהיה על הדרך הזה (ישע"ס י"ד) איד נפלת משמים הילל כן שחר וגו' . והשלישי כי הנבנע יהיה מוצא חן יותר בעיני אדם וצדק להם . וקרוב לרעתם . ולהתנהג במנהגם . וכבר נאמר על אחר המלכים שהיה ממחר בהליכתו כשהיה הולך ושאלו אותו על עילת הדבר ואמר לפי שהיה יותר רחוק מדרך הגאווה ויותר ממחר להשלמת החפץ ושאלו א' החכמים כמה היית אדון לכל בני דורך . אמר מפני שלא פגעתי אחר מהם שלא ראיתי לו מעלה יתירה עלי . כי אם היה יותר חכם ממני הייתי

מרפא לנפש

אין לו חלק לעולם הבא : (משפיל עצמו למי שמקוה תוספת על ידו) שיוכל להוסיף עזרת ה' ע"י הליגה הסוף כן סלימד עמו או שמחוק צדיו שיוכל לעבוד את ה' בלי דלגה : (עקב עניו) צדקתם כתיב כשעלה עליו שיחך מלך מצרים : (ויסגה כולו להטאחם) אפילו כי לו כל הכחות שנעולם הוא עדיין חסר ומתאוס ליותר ויותר . וייג וסגה כולו כו' : (צדיק אוכל לשובע נפשו) ר"ל לקיים נפשו בצדק אפילו אוכל להם זר ומים לחן הוא שצד ומצד ע"ז את ה' ובטן רשעים יתחסר כל מה שממלא צעמו ומתענוג' מתאוס לחסר סטוויסמס ואין לדבר סוף כ"מ בספר מ"מ פירש פסוק זה ע"ש בצדור עוד פירושים : (ואין נפלת משמים לגונם נפשו וזרו לבצו נדמית לו נפילתו יותר עניוהם כללו נפל משמים מרן למ"ס : (שחיה ממחר בסליכתו) שלא דרך העיניים והטרים הסולכין לאע להרלות גדולתם ; להסגמט

שער הכניעה

הייתי אומר הוא ירא אלהים יותר ממני ליתרון הכמתו על הכמתי. ואם קטן ממני כחכמה אומר כי חשבוני היה קל מחשבוני כיום הדין מפני שאני עובר במידה והוא עובר בשונג. ואם יהיה גדול ממני אומר כי זכויותיו רבים מזכויותי מפני שקדמני לעולם. ואם יהיה קטן ממני אומר כי עונותיו מעטים מעונותי. ואם יהיה כמוני בימים ובחכמה אומר אולי לבו לאלהים טוב מלבי לפי שאני יודע כמה שקדם לי מן העונות ואיני יודע מה שהיה ממני. ואם יהיה יותר עשיר ממנו אומר כי מצאה ידו בעשירו לעבור הכורא ולעשות צדקות ולהעניק לעניים יותר ממני. ואם יהיה דל יותר ממני אומר כי הוא דבא ושפל רוח יותר ממני. וכן אמרו רז"ל והוי דן את כל האדם לכף זכות. והוי מקבל את כל אדם כסכר פנים יפות. ואמרו מאד מאד הוי שפל רוח. ואמרו (מענית ד') יהי אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארז. לפיכך זכה קנה להתוך ממנו קולמוס לכתוב בו ספר תורה תפילין ומזוזות. והרביעי שהוא בעניני העוה"ב כי הנכנע קרוב להשיג חכמה. בהמשכו אחרי החכמים והכנעו להם והליכתו אליהם כמו שנא' (משלי י') הולך את החכמים יחכם ואמרו רז"ל יהי ביתך דבית ועד להכמיסוהי מתאבק בעפר רגליהם והוי שות' בצמא את דבריהם. והאלהים יעזור לו על החכמה כמו שנא' (תהלים כ"ח) ירדך עניים כמשפט וילמד עניים דרכו. ומי שהוא גבה לב לא תתקיים בידו חכמה על אבותיה ולא יגיע אל תכלית ידיעה ברורה מפני שמתנשא מלכת אל אנשי החכמה והתורה כמו שנאמר (סע) רשע גבוה אפו כל ידורו וגו'. והחמישי כי הנכנע ממחר למעשה העבודה בחריצות ובזריזות אינו מתנאה בהם ולא כוזה שום דבר מהם כמו שאמרו רז"ל הוי זחיר במצוה קלה כבחמורה והמתנאה בעצמו מתאחר מעשי העבודה ליהלל לבו ולנסות רוחו ואינו מרגיש עד אשר יפול וישפל כמו שאמר ירמיה' יג אמור לבלדך ולגבירה השפילו שבו ואמר משלי ו' שש הנה שנה י"י ואמר סע עינים רמות וגו'. והששי כי מעשה הנכנע מקובל אצל האלהים כמו שנאמר (תהלים כ"ב) זכה אלהים רוח נשברה ועונו נמחל מהרה כשהוא שב ממנו כמו שאמר (משלי כ"ט) ומודה ועוזב ירוחם (ליו"ב כ"ג) כי השפילו ותאמר גוה ושח עינים יושיע.

ואלה עשרת שרשי הכניעה יתבאר לך מהם אחי שאר מעלות המדה החשובה היות העליונה הרמה אשר לא זכרתי בשער הזה. וזכור מה שהעירותיך עליו מהם: ושימנו נגד עיניך והשוב בו תמיד והשתדל לקנותו. ופקדוה עם נפשך ומדותיך הדרך. והעור באלהים עליו ושאל אותו ממנו. להתקרב אליו ולהגיע לרצונו אולי יישירך לו ויבין לך הדרך אליו. כמו שנתפלים החסידים אחר תפילתם (זכות ט') אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי

מרפא לנפש

(להשלמת הספק) שפניו יטלנו מהיה: (לפיכך זכה קנה כו') לומר כדי לומר שהכניעה שרש גדול לתורה וכונסו כס אסו לנס יתנוד לך כותנים זקנה ספר תורה כו' נמ"ס (מענית פרק ג') (אמור למלך ולגבירה) יהיכין ואמו: (ואלו עשרים) נלס

שער הכניעה

ולמקללי נפשי תדום ונפשי בעפר לכל תהיה. והזהר מהרהור לבך ופתוי היצר לך כמה שיביאך אליו מהגובה והגאווה והגאון ובקשת השררה והגדולה והממשלה. וכבר הזהיר אופני הדרך השוח לאדם בעולם באמרו (משלי ל') שתיים שאלתי מאתך וגו': שוא ודבר כוב הרחק ממני וגו'. ואמר (סע) פן אשבע וכחשתי וגו'. ופן אורש וגנבתי. הקיצה אחי ואל תתעלם. לרפא מדה הגאווה מנפשך ומדותיך. ברפואות אשר הוריתך ואל ימנעך מזה מה שתראה עליו המון בני אדם מהתעלם לרפא נפשות מן המדות ותאמר ימצאני מה שימצאם. כי העיור כשיודמנו לו הכהלים המועילים שיכול להרפא בהם כשהוא מתעסק בהם אין מן הוריות שיתאחר מזה ויאמר ימצאני מה שימצא חברי העורים. ואילו היה אחד מהם שומע אותו אומר הכאמר הזה היה ליעג למאברו ומסכל עצתו. וכפי זה עיין לנפשך והשתדל לה בכל כחך. ואל תתעלם כמה שיועילך בעוה"ז ובעוה"ב פן תמות מבלי השגת מאוייך מן המעלות החמודות אשר ביכולתך להשיגם כמו שאמר ההכם (סע כ"א) תאות עצל תמיתנו. ואמר (סע כ"ד) על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב. ושאר הענין והאלהים יורני ואותך דרך עבודתו ברחמי ובחסדו אמן:

נשלם השער הששי. בה' תתהלל נפשי:

מרפא לנפש

ולס לומר עשרה פרקים שצטער סוף. סוף ודבר כוב הרחק ממני רש ועושר אל תתן לי פעריפני לחם חקי פן אשבע וגו' ייעיין צט"ז שלי מה שכתבתי על פסוק זה צט"ז סוף דברים נאמדים: (יורני) מדבר צעדו ודאף: סלומד הספר כוס יורה מוטנו דרך עבודתו ברחמי ובחסדו אמן:

שער התשובה השער השביעי

כביאור אופני חיוב התשובה וגבוליה והדברים התלויים בה: וזה פתח השער
אמר המחבר מפני שקדם מאמרנו בכניעה והיא שורש התשובה והתהלתה. ראיתי (ס"א לוי) לכמוך לה. באור גדריה ואופני השלמתה

מרפא לנפש

אמר המחבר (מפני כו' צלור גדרים) ר"ל גבוליה של תשובה סיכום תשובתו שלמה נלי פרנסה כמו שיתבאר בפ"ד ונפ"ה ואם לא יסלים כל

שער התשובה

(הפלים נ"א) ב' פשעי אני אדע והטאתי גנדי תמיד • והשני שידע בחיוב רוע מעשהו ונגותו כי אם לא יתברר אצלו כי מעשהו רע ויפעלו אינו טוב לא יתחרט עליו ולא יקבל תנאי התשובה ממניו וידונו בו כרין השונג ואמתלאותי רהבה כמו שכתוב (סס י"ט) שגיאאות מי יבין וגו' • והשלישי שידע בחיוב הגמול על מעשהו כי אם לא ידע זה אין צורך מביאו אל החרטה עליו • וכשיתברר אצלו כי הוא ענוש עליו יתחרט אחר כך ויבקש המחילה כמו שכתוב (ימיס ל"ח) כי אחרי שובי נחמתי וגו' • ואמר (הפלים ק"ט) סכר מפחדך בשרי וגו' • והרביעי שידע שהוא שמור עליו וכתב בספר עונותיו לא יעבור עליו העלם ולא שכחה ולא הנחה כמו שכתוב (דנדיס י"ג) הלא הוא כמוס עמדי התום באוצרותי • ואמר (סיוג ל"ז) כיד כל אדם יתתום וגו' • כי אם יחשוב כי הוא מופקר ואינו שמור עליו לא יתחרט ולא יבקש המחילה בו • מפני אחרו ענושו עליו כמו שכתוב (קהלת ח) אשר אין נעשה פתגם מעשה הרעה מהרה על כן מלא לב בני האדם בהם לעשות רע • והחמישי שידע כאמת כי התשובה אופן רפואת מדהו • והדרך אל הארובה מרוע מעשהו ונגות כפעלו • ושכח יתקן מעותו וישוב אברתו כי אם לא יתברר אצלו זה יתיאש מכפרת הכורא יתברך ומרחמיו • ולא יבקש ממנו המחילה על מה שקרה לו מרוע כפעלו • כמו שכתוב (יחוקאל ל"ג) אמרתם לאמר כי פשעינו והטאתינו עלינו ובם אנחנו נמקים ואיך נחיה • והיתה התשובה על זה מהכורא על ידי נביאו • חי אני נאם יי אלהים אם אחפוץ במות הרשע וגו' • והששי שיחשוב עם נפשו כמה שקדם לכורא עליו מן הטובות

מרפא לנפש

מחמת ציטול תורה לא ידע כמה חטאים טענד דלתיכ למה לא מלא עזרות ציעול סבורה קודם כל עזירות כ"כ בספר קי"ח ע"ס • והשני אפילו כספוא יודע עזירות טעסה לא יתחרט עליהם אם לא ידע צודאית רע' העזירות טענד כ"א יחסו מה נכך אם נהייתי מן העו"ס • צל צרכה או אם נעלתי מן הסורה אין זה דבר רע כ"כ מי שחושב • כך לא יתחרט ולא ישוב צלל טלס אלא לריך להסוד אין סוס דבר רע • צלל העולם כמו מי סלינו חוטט על מלות המלך המרומם ק"ו ממלך צ"ו העונר על לוויי כמה סוף דבר רע • והשלישי לריך החוטט לידע ולהלמין מעונק כלל טיש לו גמול ועונש צדיקים קטים ומרים צעו"ס על עזירות טעסה אצל אם לא ידע זה לא יחוש לטוב ואחר שנורו אללו העונש אזי ישוב ויתחרט ויבקש מאת האל המהולל מחילה (ב"שא כי אחרי שובי נחמתי ויטט דקרא יתחמי וסוכר וגו' ע"כ הסיני והטובה) והרביעי שידע יספוא שמור עליו כו' •

והחמישי זה לשון המורה פל"ו מח"ג על מלות הטעוזה מפני שא"ל לטוב אדם טלל יחטא ויפשע אם שיסכל צדעת שינחמה או מדה וסוף צלתי נבחרה צלמת אז בעם ולו יאמין האדם טלל יוכל לתקן זו המעוות לעולם היה מהמיד על טעותו ואפשר שהיה מוסף צמריו אחר טלל נסאר לו תחנולה אך עם אמונת הטעוזה יתקן ויטוב לטוב צענינים ויותר טלס ממה שהיה קודם שיחטא עכ"ל • והששי לריך להסוד צללו העזרות טעסה לו הנורא יתנרך מעודו ועד היום סוף וסיה לו להודות ענור הטעוזה וסוף לא עשה אלא ענר על מלותיו ויש לו שקול

קט

שער התשובה

הטובות ומה שקדם לו מחמדותו תמורת הורדא עליה • ושישקול עונשי העבירה עם ערבותה • וערבות גמול הצדקה עם צערה • בעולם הזה ובעולם הבא • כמו שאמרו רבותינו ז"ל הוי מחשב הפסד מצות כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה • והשביעי חיוק סכלו להמנע מן הרע אשר הרגיל בו • והסכמתו לסור ממנו • כלבו ובמצפוני • כמו שכתוב (דמל ג') קרעו לכבכם ואל נגדיכם • ובהתקד ברור אלו השבעה דברים כדעת החוטא תתכן ממנו התשובה מעונותיו •

פרק ד אבל נררי התשובה הם ארבעה • הראשון החרטה על מח שקדם לו מן העונות • והשני שיעזבם ויסור מהם • והשלישי שיתודה מהם ויבקש המחילה עליהם • והרביעי שיקבל על נפשו שלא ישוב לעשותם כלבו ובמצפוני • והחרטה אות על נגות מעשהו בעיניו • כמו שכתוב (סס) מי יודע ישוב ונחם איש שאיר אחריו ברכה • ואמר כמי שהתמיד על הצפוני (ימיס ח') אין איש נחם על רעתו • ואנחנו רואים בזה בין בני אדם כשבראה החוטא לחבירו החרטה על מה שחטא לו היא הכיבה החזקה למחול לו • והעזיבה אות על כירור אמונתו בגמול ובעונש • כמו שכתוב (ישעיה נ"ס) יעזוב רשע דרכו וגו' • ואמר כמי שהתמיד על הצפוני (סס י"ז) בעון בצעו קצפתי ואכהו וגו' וכמו זה נראה בין בני אדם כי כאשר ימנע הצרירי לחבירו מהרע אליו אחר החרטה אז יהיה ראוי למחול לו ולעבור על פשעו • ובקשת המחילה אות על כניעתו ושפלותו לפני האלהים • והתודותו בעונו סיבת המחילה ל

מרפא לנפש

לסקול עונש הענייה סארוך כנגד הכסף מה טיש לו מעניו' וסגר מזה הלחמת מכנגד צער מועט לטעה כמ"ש חז"ל סוי מחשב הפסד מזה כנגד סכנה חס העטפה וסגר עזירה (סלמסה) כנגד הפסד צעו"ס (גמול הכדק) ר"ל גמול המלוס מל' ודקס תהיה לנו כי נסמור וגו' •

והשביעי לריך להחמוק מאד ולסנול סלל גדול להמנע מן הרע אשר הרגיל בו כי זה דבר פשט מאוד עזירה ספורל צס ל"ז סה"י דומה לו להיטר קסס לו מאוד לפרוש ממנה וע"כ לריך האדם חיוק גדול וגדריס גדוים לפרוש ממנה סבורגל וימלס צלנו הרעות כמ"ס קרעו לצנכס ואל נגדיס וכססחוט' קינע צלנו חלו סו' ענייניס אז הוי קרוד לרד' הטעוזה • (ובסי"ם) וכסס מדרגות רצות להסננה ולפי המדרגות יתקרב סוד' אל ססי' ולסולס אין כססמס סבורס לסימס סהיו סענות כלל הוי חלל אחד סיטטר סאדם חל לצו כמו נגד המטינף סהיכסס אסו מעס אז יענור כטינוף חלל נוסס וכסס יסטר צו חלל לפי רוב סהיכסס יתלצו לגמרי וכן כתוב סרנ כסני מעוני לכן ככנ' לצד מן סעון דכתיב ככסי מרעס לצד ירוטליס עכ"ל •

פרק ד אבל גרדי הטעוזה סס ד' ר"ל אם לא יהיה סלס צד' גרדי הטעוזה ותנאקס עדיין סוף מנחון ויש פרסס בתסוזה ככ"ל • הוי מרטרס סוף שיחרט על מה שענר על מלות ה' והצ' סינעו' יענוד רשע דברו ויפסק מהס' וכו' סימורה עליה • והר' שיקבל ע"ע צללו וצמלפנו סמסיוס והללה לא יפסק עוד כמעטס הרע ססוף וכיוולא צו (מי יודע) טיש צו עון יסוד וניסס כלומר יתחרט כמו ולא צ"ס הוי ויתנחס • (יעזוב רשע דרכו וגו') וישוב אל ה' וירחמסו ולא יענש עוד • (בעון צלעו קלפתי ואכרה והסטר ואקוף וילך סוננ צדך לנו ופי' ססי' צעון צלעו עניו גילעו אף גס סקל סוננ צדרכי לנו (שלא סנ) ע"כ קלפתי וסכסו • (והתודותו צעונו וכו') וסוף

שער התשובה

לו כמו שנאמר (משלי כ"ח) ומידה ועוזב ירוחם - ואמר בהפך זה (יומים
 ז') הנני נשפט אותך על אמריך לא הטאתי - ואמר (משלי כ"ח) מכסה
 פשעיו לא יצליח - ובה נראה בין בני אדם כי החוטא לחבירו כשיכנע לו
 ויודה שהטא לו והרע אליו וכפש ממנו המחילה והכיר חברו ממנו שהוא
 מתחרט מה שקדם לו מן החטא - לא יתעבב מלמחול לו - ומעבור על
 פשעו ויסור מה שיש לו מן החטא - אבל הקבלה שלא ישנה את
 על ידיעתו ברוע מעשהו וגודל הטאו - כמו שנאמר (איוב ל"ד) אם עול
 פעלתי לא אוסיף - ונאמר (כופע י"ד) אשר לא יושיענו וגו' - ונאמר
 בהפכו (ירמיה י"ג) היהפוך כושי עורו ונמר חברבורותיו וגו' - וכמו זה
 נראה בין בני אדם כשיקבל החוטא לחברו על עצמו שלא ישנה להרע
 לו ויראה ההרטה והעזיבה והתודה יהי' זה גמר מיבות המחילה לו והכר
 האשמה ממנו ודחות העונש מעליו - ובשיתקצצו בשב אלו הארבעה
 גדרים בתנאים אשר אנו עתידים לבארם יכפר לו הבורא עונו ויעבור
 על פשעו - ואם יהיה העון מכה שנאמר בו (שמות ז') לא ינקה -
 כשכועת שוא ואשת איש מקל הבורא עונשו בעולם הזה ומטיב לו
 בעולם הבא זיכנם בכת הצדיקים - כמו שנאמר (ישעיה ל"ט) ובא לציון
 גואל ולשבי פשע ביעקב וגו' - (ירמיה ד') אם תשוב ישראל נאם י' אלי
 תשוב - ואמר (סע י"ג) אם תשוב ואשיבך לפני תעמוד -
 פרק ה אבל תנאי גדר התשובה רבים מאד אך אזכור מהם עשרים
 תנאים ונבאר בכל גדר מגדרי התשובה המשה תנאים ובהם
 יהיה כל גדר מגדריה הארבעה - שלם : מהם תנאי ההרטה המשה
 הראשון היראה במחירות עונש הבורא לחוטא - על מה שקדם לו מן
 העונות ותחזק בעבור זה חרטתו - כמו שנאמר (סע י"ג) תנו לי
 אלהיכם כבוד כטרם יחשיך וגומר - והשני שבירת לבו והכניעו לאלהים
 על

מרפא לנפש

והוא מיט כמ"ס ז' נשא איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעול מעל זה'
 וחסמה הכפס הסיח והתודו את חטאתם אשר עשו וגו' וכן כמה פסוקים והציחם זר"ם
 (אבל הקבלה) שלא יכנס עוד לעשות כזה הוא על ידיעתו ז' - ונאמר
 אשר לא ישיענו על סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אל כינו למעסה ידינו (וריש דקרא
 ט"ה ישראל עד ה' אלכך קחו עמכם דברים וטונו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וגו'
 עוד זאת אמרו לפניו אשר לא ישיענו וגו' לא ינקש עוד עזרת אדם לא מאסור ולא
 ממגרים הסיבך כושי עורו ונמר חברבורותיו גם אתם חוכלו לפני' לימודי הרע כמו
 להרע (ובשיתקצצו זכס וכו') והיה נעוה זכס' שיכפר לו על עונותיו ופשעיו ואפי'
 אם יהיה העון מכה שנאמר בו לא ינקה כו' אפי' כן אם דעתו לשכח וכן כלל לנו
 ונפשו ימחל הנורא וישלח עליו יסורין קלים צעו'ה למרק ערונותיו ויכנס צכת הצדיקים
 צעו'ה זכס וכמו שיתבאר עוד לפנינו פ"ח ע"ס וא"א כתיב זה לא ינקה במשלו' (ובא
 לציון גואל וגו' והני זאת צדיתי וגו' פ"ח ע"ס וא"א כתיב זה לא ינקה במשלו' (ובא
 שיגאלם או מעלמם או צע"כ כמ"ס זכר עבר הנטחון מרס"ג (אם הטוב ואשיבך לפני
 תעמוד ואני אשיבך לפני תעמוד לעולם :

פרק ה אבל תנאי גדר התשובה הסייכים והתלויים לגדרי התשובה (ויבנעו
 עמי וגו') והתפללו וינקשו פני וישונו מדרכיהם הרעים ואני אשמע
 מן

שער התשובה

קמ

על מה שהיה ממנו מן החטא כמו שנאמר ויכנעו עמי אשר נקרא שמי
 עליהם - והשלישי לשנות מלבושו ותכשיטיו ולהראות סימני החרטה
 בדבריו ובמאכליו ובכל תנועותיו כמו שנאמר (ירמיה ד') על זאת
 הגרו שקים וגומר - ויאמר (יונה ג') ויתכסו שקים האדם והבהמה -
 והרביעי הכבי והצעקה והאכל מתחרט על מה שקדם לו מן החטא כמו
 שנאמר (תהלים קי"ט) פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך -
 ואמר (יזל ז') בין האולם ולמזבח יבנו בתינו משרתי יי' - והחמישי
 שיוכיח נפשו ויבלימנה במצפנו על מה שחיה מקצורו בחובות חברו
 ותעלה עליו כמו שנאמר (סע) וקרעו לבככם ואל בנדיכם : ותנאי
 העזיבה גם כן המשה - אחד מהם עזיבת כל מה שהחזיר הבורא ממנו
 כמו שנאמר (עמוס ס') שגאורע ואחבו טוב - ואמר (ישעיה ל"ו) ושומר
 ידו מעשות כל רע - ואמר (סע י"ס) יעזוב רשע דרכו וגומר - והשני
 עזיבת המתה המביא לידי איסור בדברים המסופקים אם מותרים
 הם או אסורים כמו שנאמר על קצת החסידים שהיו פורשים משכעיים
 שערים משערי המותר מיראתם שער אחד משערי האסור - וכמו
 הפיינים שצויו עליהם רבותינו ז"ל ואמרו ועשו פייג לתורה - והשלישי
 שתהיה עזיבתו העבירות אחר יכולתו עליהם והודמנותם לו - לא ימנע
 מעשותם כי אם מיראת עונש הבורא כמו שנאמר (תהלים קי"ט) סמר
 מפחדך בשלי ובמשפטך יראתי - והרביעי שתהיה עזיבתו העבירות
 מכשתו מן הבורא לא מיראת בני אדם ולא לתקוה אותם ולא לבשת
 מהם ולא יהיה כמי שנאמר בהם (ישעיה כ"ט) ותהי יראתם אותי מצות
 אנשים מלומדה - ואמר (מנלים ז' ז') ויעש יהואש הישר בעיני יי' כל
 ימיו

מרפא לנפש

מן הסמים ואסלח להחטאתך כך הניחם הסי' לטלמא (והשלישי לשנות מלבושו כו'
 ובמאכליו) כמו שמצינו בחסאז שהיה למוד לאכול ד' שעות ציוס ואכל צש"ת ונתקבל
 השונפו עיניו זר"ם מזה זכרך וכן היראה לרבינו יונה ככז סהגד סגדול הפעולה
 והמפולת מניעת המאכלות כי מי שחינו יכיל להגול עניינים קשים ותענויו ימסוך
 מתאוותיו ולא ימל' כל תאוותיו במאכל ובמשתה אף שיכולתו יצדו ימסוך עלמו מהס'
 מתוק תאוותיו להטונו ודרך זה ימנענו מחט' ויזכרו אכנת הנורא יותר מתענית א'
 נעוה כי זה כלל יום תמיד ויש' לנו תפורה יותר אם היה רגיל ללמוד דף א' ילמוד ז'
 דפיס כי גדול ת' שמצוה לידי מעשה וידי מעשה סכו שמע מהחמיד עולם הראב"ד ע"ס
 באורך (פלגי מים ירדו עיני) על לא שמרו העינים תורתך כי עיני ולגז חרי סרסור
 דעצירה עין רואה והלכ חומר ואמר החכם אין חוץ צפני התאוה לעלימת העינים -
 (עזיבת המתה) אף שהיא היתר ראוי לעצו אם יש צו ספק וכו' וכמו שאמרו
 חז"ל על יחזקאל שלא חלל מנהגם סבורים זה חכם דסיינו שהוא מותר מן הדין כעו
 ס"ס או ספיא דרגנן (והשלישי כו' אחר יכולתו עליהם כו') וכמ"ס חז"ל יומא דף
 ע"ו הירי דמי ז"ת כגו' שזא דבר עצירה לידו שנכסל זה כבר פעם ראשונה ושנייה
 ולגז ממנו מחוי ר' יהודא צלותו אשם צלותו פרק צלותו מקום אפי' שילרו מתגבר
 עליו הרי הכל מוזמן לפניך כמלא כן עשה והוא נכנע ה"ז ז"ת גמור - (ולא לתקוה
 מהם) סהוא מקום מהם עונות וכאשר יהיה צעל עבירות לא ישנו עמו - (ותהי
 יתחם אותי ממות חכמים) כמו שמצוה מלגוס כמוסו שטוהס מלגויו רק לפניו ולגו

שער התשובה

ימיו אשר הורהו יהודע הכהן • והחמישי שיעזוב עשות הרע עזיבת
 היאוש ממנו שלא יתן אל לבו לשנות אליו ויאמר כלבו ובלשונו כמו
 שאמר החסיד (לוי' ל"ד) אם עול פעלתי לא אוסיף : אבל תנאי בקשת
 החמילה כמו בן חמשה • אחר מהם התודות בעונותיו ושירבו בעיניו
 ובלבו כמו שנאמר (יט' ט"ז) כי רבו פשעינו נגדך • והשני שיזכור
 אותם תמיד וישימם לנגדו ונוכח פניו כמו שנאמר (תס"ג י"א) כי פשעי
 אני ארע וחטאתי נגדי תמיד • והשלישי שיתענה כיום • ויתפלל בלילה
 עת שלכו פניו ואין לו מרדה בעסקי העולם כמו ש' אמר (ל"ג ז') קומי
 רני בלילה • ואני עתיד לבאר מעלת תפלת הלילה בע"פ • והרביעי
 שיתחנן אל האלהים ויעטוף אליו תמיד לכפר עונותיו ולמחול לו ולקבל
 תשובתו כמו שנאמר (תס"ג ז') חטאתי אודיעך ועוני לא כספתי וגו' •
 ואמר (ס"ג) על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא • והחמישי שימרה
 וישתדל להזיז בני אדם מכמות עבירותיו וליראם מעונשם ולהזכירם
 בתשובה מהם כמו שנאמר (יו"ט ג') מי יודע ישוב • ונהם האלהים •
 ונאמר (תס"ג ח') אלמדה פושעים דרכיך : ותנאי הקבלה שלא ישנה
 לעשות מה שהזיז ממנו הנורא חמשה כמו בן • אחר מהם שישקול
 ערכות מררה • וכלה • מעורכת • בערכות מתאחרת • קיימת
 מתמדת

מרפא לנפש

כל עמו כמ"ס גריסא דקרא יען נגס ה"ס ה"ס נפיו ונספתיו כדדוני וספי יראתם וגו'
 לכן סנני יוסף ולסליא וגו' • (והשלישי) מתנאי נקשת המחילה שיתענה כיום
 וסנני ה"ס הוא נדך כלל שיתענה ה"ס וכמ"ס וסנו עדי בכל לזננס כלום ונני
 ומספד וכנר הארכי כל המחזרים נפרטי הסנונה וסר תעניתם על כל חטא וחטא
 כרוקח • וסנניס אחריו ונריס שער הסנונה האריך מאוד בעניינים האלו וכתב נפ"ו
 שאס נסעיתיה שזא חוטא כלום חטא ועון אזי אין תעניתו נחשב לפניו ית' ואז איננו
 נמלט מפני העולם כי הוא קרוב מכלן ומכלן כי אינו ניזון ע"פ טענ' וגם ע"פ הסדר
 איננו ניזון ולהי ויקל לו התענית ולכן לריך ה"ס התענה לזכר בכל דרכיו כדקדוק
 ולסוסר נכ"ד דברים הסעכנים הסנונה סננס הרמזים ע"ס גריס צאורך כל פרע
 הסנונה סנונה ונמ' ק"ס ונמ' א"ס ונמ' משנת חסידים ומאן דכאיז ליה כלאיז
 חזיל לני אמיא ק"ו לחולי כפס סילך לדרוש את דנר ה' בספרים הסס וכו' ונמ' • (ואני עתיד
 רופאי הגוף ספק מרפא וסמא וודאי מרפאים נפשו ורוחו ונסמנו •) • (ואני עתיד
 לזכר מעלת תפלת הלילה) • סוסף פ"ו מסאר הסנת ה' ע"ס • (ויעטוף אליו תמיד)
 מנ' תפלה לעני כי יעטוף לוומר הכנות תפלה (לעת מצא) לנו פניו למשכז ולהנין
 בעונותיו ובקצורו בעונות ה' ובכן יתפלל לאלהיו (להזיז ג"ס מכמות עבירות) •
 ובפרט מי שיש בידו עון חילול הסס שהטא ואחרים למדו ממנו זאת תקנתו שיהיה
 אחים עמו כ"כ גריס ועיין צער הסנת ה' פ"ו מגדל זכות המסגיל לכפרת עונות
 דברים נמארים ונשלים כנז צסס ה' החרדים דברים פרטים המסגיל לכפרת עונות
 וסס שמירת סנת כסלכמו נסעסס ובדבור ונמחנסס כמו סמבוזר גריס וסנמתי כס"ו
 ציקיור וסעסעזיר על מדותיו מענייין ממנו כל פסעיו ומכ"ס עונות ופסעים • והעונות
 אסיר כלל כומר ר"ל כלל כוונות • וסירת סיס נסמח • ולסמוע תוכנת מוסר מהסס
 סדורס ע"ס סאורך (שישקול ערנות מסרס וכלס) אס יעסס הענינר מהסס
 ערנות לפי ססס ויכלס תיכף וגס (מעורכת) עס כמס פגעי העו"ה סאין לאר
 מנח

שער התשובה

קמא

מתמדת זכה מבלי קדרות וערכוב • ושישקול צער מדה בלה • אין לו
 קיימא • בצער מתאחר • מתמיד אין לו הפסק • כמו שנאמר על
 הערבנות (יט' ט"ז) וראיתם וישל לבכם ואמר על הצער (ס"ג) ויצאו
 וראו בפרגי האנשים וגו' • ואמר (מלאני ג') כי הנה היום בא כוער כתנור
 והיו כל זדים וכל עושי רשעה וגו' • ואמר (ס"ג) זרחא לבס יראי שמי
 שמש צדקה וגו' • וכאשר יתן החוטא אל לבו הדבר הזה ראוי לו לקבל
 עליו שלא ישנה אל המא • והשני שיתן אל לבו בא יום המיתה • ובוראו
 קצוף עליו על מה שקדם לו מן הקצור בחובותיו • כמו שנא' (ס"ג) ומי
 מכלכל את יום כוואו • וכאשר ישיב זה אל לבו חייב לירא מעונשו
 ולהסכים עם נפשו שלא ישנה אל מה שיקצף אדוניו עליו • והשלישי
 שיתן אל לבו הימים אשר נמה בהם מאהרי אלהיו ולא השגיח לעבודתו
 עם התמדת טובותיו עליו נמה בהם כמו שנא' (י"ט ז') כי מעולם שברתי
 עולך נתקתי מוסרותיך ותאמרי לא אעבור • ופי' לא אעבור לא שקבל
 עבודתך ולא אבא בכריתך כאילו אמר לא אעבור בכריתך מענין (דני'
 י"ט) לעכרך בכרית "אלהיך • והרביעי שישב הנזלות וימנע מן
 העבירות וירף מהזקת כל הכרואים כמו שנאמר (יחזקאל ל"ג) הכול ישוב
 רשע גזלה ישלם • ואמר (ל"ג י"א) אם אין בידך הרחיקהו וגו' כי אז
 תשא פניך מים • והחמישי שיתן אל לבו גדולת הנורא יתעלה אשר
 הכרה דברו ויצא מקשר עבודתו ומוסרות תורתו • ויזכיר את נפשו
 ויכלימנה על זה כמו שנא' (דניס ל"ג) הליי תגמלו זאת • ואמר (י"ט)
 ה' האיתי לא תיראו נאם " • ובוה ישלמו גרדי התשובה אשר
 הקרמנו :

פרק ו' אבל אופן ההערה יהיה לאחד מהארכות דברים • האחד מחוקק
 הכרת האדם את אלהיו ובחיותו בהתמדת טובותו עליו ומה
 שהוא חייב עליה מעבודתו ושמור מצותו והזהר ממה ששאחר • והוא
 בעבר

מרפא לנפש

מוסר מס • (בערבות מתאחרת כו') ישקול מס סספסיר עייז ערנות ותענוג
 עו"ס ססו דנר קייס ומתאחרת ומתמיד לעולם וגס סססענוג סססו סו דן מצני
 צער וערנות סל יגון כמ"ס לעיל ל' ר"ת נס' היס • (ושישקול צער מסר וכלס) ר"ל
 אס יכנס יצרו ויסיס לו צער על ססס מועטת • (בע"מ מתאחר) וימלט עייז מענר
 סל גיכסס סאינו כלס ואין לו סססק לעולם וספי יתן זס אל לנו ונודעאי לא יסנס עור
 למעסין הרעים • ויצאו ואלו נפגרי סלנסיס סוססעיס כי כי תולעתס לא סמות
 וססס לא סכנס וסיו דרסוף לכל צער וכל עוסי רססס קס ולסס אותס היום סנצ' (פ')
 רסי קוא סססס רסעיס ינדוים צס וצריקיס מתרפאים צס וססו סנמאר וזרסס לסס
 יריי סמי סנס צדקס ומרפא ננספס • (כי מעולם סנרתי עולך) ססולסחך ממארים
 ספי כן ותמאר לא אעבור צצריחך • (חבול יס"ג) ססססון יסין לצעליו כנצ סססס
 דנין תורה ונצע"ת מססעי קרא רסע גוילס יסלס נחוקות סחייס סלך לנלתי עסות
 עול חיס יהיה לא ימוע עכל"הכ • (ואמך הוה"ת לא תיראו כלס ה') אס מפני לא
 סחילו אשר סמתי חול גנול לים חק עולם ולא יעצרכו וגו' ולעס סוס סיה לז
 סורר ומורה סרו וילכו :

פרק ו' אבל (ושמור מצותיו) ולשמור מצותיו ולהסר ממה סססיר :
 סמפיך

שער התשובה

בעבר הכורה מאדוניו כשהוא חושב כטוב אשר גמלו ישוב אליו לרצונו
 לבקש ממנו מחילה על מה שקדם לו מהמרותו וברחו מעבודתו . והוא
 העבר המפיק הדרך הטובה ומכין נתיב ההצלה ובכמוהו נאמר (ס"ד)
 אם תשוב ישראל נאם יי אלי תשוב . ר"ל אם תשוב לרצונך קודם נא
 העונש עליך אקבל תשובתך ואבחר כך לעבודתי . ואם תסיר שקיזך
 מפני ולא תנוד ולא תברח מעבודתי ונשבעת בשמי באמת ולכן לשוב
 אלי כאמתה יתברכו כן גוים וכך יתהללו . והתשובה על כל התנאים
 הוא מה שאמר והתברכו כן גוים וכו' יתהללו . ואמר (מלאכי ג') שובי
 אלי ואשובה אליכם . והשני בעת שתבאנה תוכחת הכורה יתברך
 והכלמתו על רוע מעשיו ובפעליו בין על ידי נביא דורו אם יהיה בזמן
 הנבואה או מתורת יי הנאמנה או מפי מורה לעבודת האלהים אשר הוא
 טענת הכורה בארץ על בראיו ואין דור מן הדורות ריק ממנו כמו
 שאמרו רבותינו ז"ל (קידושין ע"ג) עד שלא כתבה שמשו של משה זרחה
 שמשו של יהושע תלמידו עד שלא כתבה שמשו של עלי זרחה שמשו
 של שמואל הרמתי עד שלא כתבה שמשו של אליהו זרחה שמשו של
 אלישע יום שמת רבי עקיבא נולד רבינו הקדוש . ועל הדרך הזה ימצא
 בכל הדורות ובכל הארצות . לא יחסר קורא אל האלהים ואל עבודתו
 ומורה את תורתו . והשם הזה כעבר שברח מעבודת אדוניו ופגע עבר
 נאמן לארדונו הוכיחו על ברחו מאדוניו ויעץ אותו לשוב אליו והכמיחו
 שימחול לו והיכירו רוב טובותיו וחסדיו עליו . ושב אליו ונכנע אליו .
 והשלישי כשהוא רואה נסיון הכורה וחוקק עונשו למי שהלך בדרך
 לצאת מעבודתו . יוסר בו וישוב אל יי . מיראתו עונשו ונקמתו החזקה
 והוא בעבר הכורה מאדוניו . כשישמע מה שהיא מעונשו למי שברח
 ממנו כמוהו . ויוסר בו וישוב מתחנן אל אדוניו למחול לו ולסלוח עונו
 קודם שיבואנו העונש ועל כן אמר הכתוב (ויקרא י"ח) ולא תקיא הארץ
 אתכם כאשר לקאה גוי . והרביעי בבוא עונש הכורה עליו בזמן ממיני
 הצרות וכיון שהרגיש בו נעור והקיץ משנתו ושב אל האלהים מהטאו .
 והוא בעבר הכורה מרבו אשר שלח אליו מי שיהרגו ויעננו על ברחו
 מעבודתו וכאשר הגיע אליו ברה אל אדוניו מתודה מחטאיו ומבקש
 מחילתו וסליחתו ובכמוהו נאמר (משלי ח') בבא בשואה פחדכם וגו' אז
 יקראוני ולא אענה . ואמר (ד"ה ז' ל"ג) ובהצר לו חלה את פני יי ויבגע
 מאד

מרפא לנפש

(המפיק) המזיל כמו יפיק רצון מה' (ואם תסיר שקיזך מפני וגומר) ולא
 תנוד . (ולא תנוד) הוא פי' של לא תנוד והר"ג גרס שכל' ולא תנוד פי' ולא תנוד
 (או מתורה ה' הלאמנה) המכונת ואומר' לנו זנים שמעו לי וכמ"ס משלי ח' ע"ס
 וכן על ה' מטעם תורם שמכריו מטע רצונו ע"ס על התורה ועל העבודה ועל היראה
 ע"כ אין לאדם שום ענין ותירון רק שיש להנודל יתג' טענה על בראיו שיש הרבה
 שלוחים למקו' אלינו להחזירנו למעט . (בבבא כסופה פחדים) כעני העולה פחאוס
 ולירדס כסופה זתהה צנא עליכם צרס וזוקס אז יקראונו גו' . (ובהצר לו וגו')
 צמטס נאמר צד"ס וסס נאמר ויתפלל אליו ויעמר לו וישמע תמנחו וישיבו יושלס
 למלכותו וגו' והמליצה

שער התשובה קמב

מאד . והמצליח . השב אל האלהים בפנים הראשונים . ותחתיו בהצלה
 ובקבול מי שלא שב עד שבאתהו . תוכחת הכורה והם הפנים השניים
 ותחתיהם בהצלה ובקבול מי שלא שב עד שחלה הרעה על סביבו
 ותחתיהם בקבול והזהרה מי שלא שב עד שחל עליו העונש ונתיסר בו
 והוא הרחוק שבשבים לקבל האלהים תשובתו ולמחול הטאו עד שישוב
 אל ה' . ניראה מן החרטה והעניבה וקבשת המחילה בלבו ובלשונו
 ובתנועותיו מה שיחייב למחול לו ולקבל תשובתו ולעבור על
 פשעיו .

פרק ז אבל מפסידי התשובה רבים מאד . וכבר זכרתי רובם במה
 שקדם מן השער הזה . ומפסידיה עוד ההכנס על העבירה
 והיא החתמה על עשותה והאיהור מהניה אותה . ולא תתכן תשובה
 עם זה . וכבר נאמר אין קטנז בעבירות עם ההתמדה ולא גדולה בהם
 עם בקשת המחילה . והוא שההתמדה מורה על כזותו דבר האלהים
 ושהוא מקל במצותיו והזהרתו ומזמן עצמו לעונשו וכו' נאמר (נמדנז
 ט"ו) והנפש אשר תעשה ביד רמה . כי דבר יי בזה ועוד כי ההתמדה על
 העבירה ואם היא קטנה הולכת וגדלה בהתמדת' עליה . והגדולה
 בשמבקש בעליה מחילה עליה ועזב אותה ליראת האלהים הולכת
 הליך וחסור ומהמעט עד שתמחה מספר עונותיו וינקה ממנה בעליה
 בתשובה . הלא תראה החוט של משי כמה הוא חזק כשיכפל פעמים
 רבות . וכבר ידעת כי עיקרו מחלוש שבדברים והוא ריר התולעת .
 ונראה ההכל הגדול של ספינה כשמשמשין בו זמן ארוך הולך הליך
 וחסור עד אשר יפתח (ס"ה יספק) וישוב חלוש מכל חלוש . וכמו כן
 ענין הקטנות והגדלות בעבירות עם ההתמדה ובקשת המחילה . ועל
 כן דמה אותם הכתוב בו כמו שנא' (יגעים ה') הוי מושבי העון בתבלי
 השוא וגו' . וכבר נאמר אל תביט לקטנות מה שעשית' אך תביט
 לגדולת מה שחטאת לו . ואל תשמח לסכלות בני אדם ברוע מצפונך .
 וראוי שתאבל לירידת הכורה במה שאתה צופן . והשקפתו על
 נכרותותך

מרפא לנפש

(המצליח הסז כו') וסיותר מילת מכל הסני' ומעלתו גדולה מכלס הוא מי ססז
 ספנים סרסזונים סיכך צטפת סטסס' וסחיו צקנול ססזנו וסכלסס נגד סס"ה סוס
 ססז כו' ועיין צמנרת סססור ססל נמיך כננד ס' סדרגות סל צע"ת סל ספינה
 סססליכן ססוס סל אי' ססוקס סססיוז וס יז ס' סתות יס סל יסדו ססספינה סל עיקר
 וס סילסו וסזו צסותו יוס סיכך למקומות' וס סססרו על סס סל סססנג סס וכססזרו
 סל מלסו מקומס ססזירסס לקסו מקומס וס סל ססזו עד ססספינה סססל סל סוט
 ססו לריכין לס' ססס סספינה וס ססססרו סס על סס ער ססורף וכלו וססו סס נרעז
 וסס' וכן סס סס"ת יס לריך גמור סססו יולל לסוך סל עיקר וס ססז סיכך ססו וז
 ססס עד סססלין לו וס ססז ססס' למיתתו צודלי ססו מולל מקומו צע"ת סס וס
 סססו סז סל עיקר זס נכרת מעוס"ס ע"ס צסורך וסס"ה סססו :
 פרק ז (סו' מוסכי העון צסנלי ססוס וכענות ססגלס סססס) פי' דס"ה גורדים
 יס"סר עליסס מעט מעט צמלס צסנלי ססוס כסוט סל קוסי עקניס
 ועסנתגסס צס סתגנז וססך ונעס' נענז' ססגלי ססוקרין צס סקרון למסד עכ"ל .
 ורמו

שער התשובה

נסתרותיך ונגלותיך * ושהוא זוכר אותם לך יותר ממה שאתה זוכר מפני שאתה תשכח והוא לא ישכח * ותתעלם * ולא יתעלם * כמו שנאמר (ס"ט) הנה כתובה לפני * ואמר (ירמיה י"ז) חטאת יהודה כתובה וממפסדיה עוד החזרה אל ה'יבירי' אחר השלמת תנאי התשובה ממנה כמו שכתוב (ס"ט) כפרשת הדבר אשר היה אל ידמיהו לשלח איש את עבדו ושאר הענין ההוא * וממפסדיה גם כן מי שייבטיח (ס"ט) שיגוע את נפשו לשיב באחרית ימיו וחושב שיתרחק מן העבירות לאחר שיגיע אל רצונו וישלים תאותו מהם והוא כמרימה את אלהיו וכו' אמרו רז"ל האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה * ובתוכה אשר כתבתי בסיף זה הספר * נפשי הביני צידה לרוב * ואל תמעיטי בעוד בחיים חיותך ויש לאל ידך כי רב ממך הדרך * ואל תאמרי מהר אקח צידה כי פנה היום כי לא תדעי מה ילד יום * ודעו כי תמול לעד לא ישוב * וכל אשר פעלת בו שקול וספור וחשוב * ואל תאמרו מחר אעשה כי יום המות מכל חי מכוסה * מהרי עשות בכל יום חקו * כי המות בכל יום ישלח חצו וברקו * ואל תתמהמהי מעשות חק דבר יום ביומו * כי בצפור נודדת מקנה כן איש נודד ממקומו וממפסדי התשובה ג"כ שיהיה שבינו ובין המקום וישב מהם ולא יצא ממה שיש בינו ובין בני אדם מגזל ואונאה ונגיבה והדומה לזה וכו' אמר (איוב י"ט) אם און בידך הרחיקהו * ואמרו רז"ל בענין הזה (פנתי ט"ז) אדם שיש בידו עבירה ומתודה ואינו חוזר בו למה הוא דומה למי שתופש שרץ בידו אפילו טובל בכל מימות שבעולם לא עלתה לו טבילה * זרקו מידו עלתה לו טבילה שנאמר (משלי י"ח) וכודה ועוזב ירוחם * ומה שהקדמנו ממפסדי השערים אשר קדמו בספר הזה כלם גם כן מפסדים התשובה ואיננו צריך לשנותם בשער הזה :

פרק ח אבל אם ישתוה השב עם הצדיק * אומר כי יש מן השבים שישתוה אחר התשובה עם הצדיק אשר לא חטא * ומהם מי שיש לו יתרון על הצדיק * ומהם מי שיש לצדיק יתרון עליו אע"פ ששב * ובאור החלק הראשון * הוא שיהיה החוטא בקצורו במצות עשה שאין בה כרת כצניית ובלולב וכסוכה והדומה לזה וכאשר ישוב המקצר בהם * בלבו ובלשונו * וישתדל לעשות אותם ולא ישנה קצורו בהם ימחול

מרפא לנפש

(וראוי שתאכל לידעת הצורה צמה שאתה לופן) כלו' מה שיש צמחונך יודע סגור' (כמ"ש נפ' הדבר אשר היה וגו') והיא פטטו' משפטים עיני כלל הענין ס' (וברובחה אשר כתבתי בסוף זה הספר) תמצא ג"כ החזון הזה המתחיל נפשי סיני יודע כו' עד כן איש נודד ממקומו עיני בסוף הספר שסתקתיו מ' סגט מוסר פ"ז * (ואמרו חז"ל) נתענית דף י"ו אדם טיט צידו עבירה פי' רסי' גול וחינו חוזר בו לשם את כסולו כו' וחמרו צמסכה סוף יומא עבירות שצין אדם למקום יום כפור מכפר (עם התשובה) עבירה שצין אדם לחינו און יום כפור מכפר עד שירצה את חניו ע"כ :

פרק חי אבל (אם יסתוה סגט עם הצדיק) אם יהיה סוס הצני עם הצדיק מעקרו

שער התשובה

קמו

ימחול לו הכורא וישתוה עם הצדיק אשר לא קצר בהם וככמו זה נאמר השב מן החטא כמו שלא חטא * ואמרו רבותינו ז"ל (יומא פ') עבר על מצות עשה שאין בה כרת ועשה תשובה אינו זו ממקומו עד שמוחלין לו שנאמר (מלאכי ג') שובו אלי ואשובה אליכם * והחלק השני שיש לו בו יתרון השב על הצדיק * באור זה * שיהיה השב חטא חטא קטן במצות לא תעשה שאין בה כרת ואח"כ שב ממנה תשובה שלמה ככל תנאיה ושם עונו לעומתו ונכה פניו * ומבקש תמיד המחילה עליו ונבלם מכשתו (ס"ט מ ק"ט) מהכורא ונכנס בלבו הכורא מענשו ונשברה נפשו והוא נכנע ושפל לפני האלהים תמיד * והיה חטאו סכה לכניעתו והשתדלותו לפרוע חובות הכורא * לא יתגאה כמאומה ממעשהו הטוב ולא ירבה בעיניו ולא יתפאר בו * וישמר בשארית ימיו מן המכשול * והוטא זה הוא שיש לו יתרון על הצדיק שלא חטא החטא ההוא והדומה לו * כי הצדיק אין במחויב בו שלא יתגאה ויגבה לבו וירום במעשהו * וכבר נאמר כי יש חטא שמועיל לשב יותר מכל צדקות הצדיק * ויש צדקה שמוקת לצדיק יותר מכל חטאות השב כשיפנה לבו מן הכניעה ודבק בגאות וכוונתו וכוונת השב כמ"ש א' מן הצדיקים לתלמידיו אילו לא היה לכם עון הייתי מפחד עליכם מכה שהוא גדול מן העון * אמרו לו ומהו גדול מן העון * אמר להם הגאות והחונף * וכשב כזה ארז"ל (נרבות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד * והחלק השלישי שיהיה השב עובר עבירות גדולות במצות לא תעשה שיש בה מיתה ביד אדם וכרת ביד שבים * או כהחול השם (ס"ח כהנו נט) ושבועת שקר והדומה להם מן הגדולות * ואח"כ שב מטעותו בהם והשלים תנאי התשובה וגדריה * כי המחילה לא תתן לו עד שינוסה בעולם הזה ממה שיוכל לסוכלו ויניקה

מרפא לנפש

מעקרו (ואמרו חז"ל עבר על מ"ע כו') וז"ל סג' יומא דף פ"ו ד' חלוקי כפרס ס"ה ר' ישמעאל דורס וכן טלסס ותשובה עם כל אחד ואחד עבר על עשה וס' אינו זו משם עד שמוחלין לו שנאמר סונו צניס סונו' וגו' * (פי' רסי' סוני צניס ומיד חרפא למדת שיש עביר' שמתכפרת צמסונ' לנד) עבר על לא תעשה ועשה תשובה תשובה חולס וי"כ מכפר (שנאמר כי ציוס הוס יכפר עליכס למדת שיש עבירות סגריני' לכפר) עבר על כריסות ומיתת צ"ד ועסס תשובה תשובה חולין ויסורין ממרקין (שנא' ופקדתי צמס' פסע' וננעניס עונס למדת שיש עבירס סגריכס יסורין ומסתגרה סקל לקלס וסחמו' לחמורס) אצל מי שיש צידו חילול ססס אין כח תשובה לתלות ולא צ"כ לכפר ולא ציסורין למרק חלל כולן חולין ומיתס ממרקת שנאמר ונגלס צמזמי ס' לצלות סס יכופר סעון כוס לכס עד תמותון (למדת שיש עביר' שאין לה כפרס חלל צמיתס) ואמרו סס חזוכו חילול ססס זה החומס ומחטיס חכירס או שעוסס ת"ח דבר קל וסחירס למדין ממנו ומקילין ג"כ צמלות או ת"ח סעעשו מקולקלין וכעס מרננין חקריו ועל תורתו ע"ס צמג' צמורך וכבר כתבתי צמס כר"ח לעיל שתקנתו לזכות את סריכס וככתב סמחזר לקמן (אמרו לו ומהו גדול מן העון כו' הגאות והחונף) עיני לעיל סס נאמרו דגריס חללס ג"כ וסס פרסתי ע"ס (עד סינוסס) ציסורין צעולס סוס כמ"ל מהגמרס :

שעך התשובה

וינקח מעונותיו וכו אמרו רז"ל (יומא פ"ו) עבר על מצות לא תעשה שיש
בה כרת ומיתת בית דין ועשה תשובה יסורין ממדקין ומיתת מכפרת .
שנא' (ספ"ט פ"ט) ופקדתו בשבת פשעם ובנגעים עונם . וכתוב (ישעיה
כ"ג) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותו . והצדיק שלא עבר אלו
העבירות יש לו יתרון על השב מהם כלי ספק :

פרק ט אבל אם תתכן התשובה מכל הטא אם לא . ואמר כתשובה
השאלה הזאת . כי העונות שני מינים . אחד מהם עונות
(ס"ה ענינוה) שבין אדם למקום בלבד ככחש האלהים והמחשבות
הרעות והמצפונים הרעים ולאין שכחיות הלכות והרבה מחובות
האברים אשר לא יחמום החוטא בהם כי אם נפשו בלבד ואין אשמה
עליו אלא להמרותו מצות אלהיו . והמין השני עונות (ס"ה ענינוה)
שבין אדם להכירו והם שיש בהם ענין מעניני הרעה והחכם לבני אדם
אם נגופם אם בממונם או בזכרם ומקבץ החוטא חמסו כנפשו בחמרותו
את אלהיו עם חמסו בני אדם ומה שיהיה מן העונות והחטאים בין
האדם לאלהיו בלבד תתכן לו תשובה . מהם בעודנו בחיים .

בשיתעורר לקצורו . וישתדל לשוב מעותו אצל בוראו . ומן הדין עליו
שתהיה התשובה מן העין כמין שחטא בו . אם יוכל . שאם יהיה החטא
בחובות הלכות בלב הרע והמחשבה הרעה והנמירה והשנאה והשנאה
הרדומה לזה . התשובה ממנו ראויה להיות כהטבת הלב ואהבת השב
לבני אדם והמחילה להם . ואם יהיה החטא כאבר מאיברי הגוף
כאכילת מה שאסר הכורא אכילתו והכעילות שהזחיר מהם וחלול
שבתות ומועדים ושביעת שקר ראוי שתהיה תשובתו ממנו באיתו
ענין ובאותו מין שהיה חוטא בו . עם שתוף הלב בכוננו לאלהים . וכל
הענין הזה יתכן לאדם בחייו ובעוד שהוא מאריך ימים עם כירור כוננותו
(ס"ה ספרו) כשהוא מכוין לתשובה ולמהר נפשו מעונו אצל בוראו .

ובכמהו אמר החכם (ע"י ט') אם חכמת חכמת לך . אבל מה שיהי' מן
העונות לאלהים ולבני אדם יקשה על האדם התשיבה מהם . מכמה
בני . מהם שלא ימצא העשוק או שימות או שמקומו רחוק . ומהם
שיאבד הממון מיד העשוק ואין לאל ידו להשיב העושק לבעליו . ומהם
שהעשוק שמא לא ימחול לעושק כמה מהזיקו בנפשו וספרו
בגנותו . ומהם שלא יכיר העושק את העשוק או שלא ידע סך הממון
אשר עשק כמו שעשק אנשי קריה או אנשי מדינה ולא הכיר אותם ולא
נתכרר אצלו מספר הממון שלקח מהם בעול ובחמס : ומהם שנטבע
הממון האסור בכפליו מן המותר ואיננו קל להוציא אותו ממנו אלא
בהפסד הרבה חלקים מן המותר . כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה
(גיטין ל"ה) גזל מריש ובנאו בכירה בית שמאי אומרים מקעקע כל
הכירה בלא ומחזיר מריש לבעליו ובית הלל אומרים אין לו אלא דמי
מריש

מרפא לנפש

פרק טז (או זכרס) שזכרס לרעה ומספר נזונות או שהלשין עליהם וגרס להם
רעם . (ובמקבץ החוטא צ' הדברים יחד) ה' טעם עזירה לעלמו וס'
טעמו ג' פ . (העשוק הוא סגולן העשוק הוא סגולן העשק טס סגולת עונם גזל
מריש

שעך התשובה

קמך

מריש בלכר מפני תקנת השבים וממה שתקשה עוד תשובה ממנו .
מה שנהג בו האדם עד ששב לו המעשה הרע דבק כהדבק
המעשים הטבעיים אשר לא יקל להניחם כמו שכתוב (ירמיה ט') למדו
לשונם דבר שקר העוה נלאו . ואמר (סס י"ג) היהפוך כושי עורו ונבחר
הכרבורותיו וגו' . ומהם שפכות דמים והריגת הנקוי בין כפגיעה בין
בהליכת (ס"ה נעילת) רכילות כמו שידעת מענין דואג כמו שנא' (סמואל
אשר גרם להרגם ברכילות תהלה ופגע בהם אחר כך כמו שנא' (סמואל
ו' כ"ג) ויטוב דואג האדומי ויפגע הוא בכהנים . ומהם עוד מי שגורם
לאכר במזון הכירו ברכילותו אל מלך אין עולה לו תשובה עד שירצה
את הכירו אם בממון אם בפנים ובכניעה למחול לו ולנשוא חטאו . כמו
שכתוב (מ"כ ג) ואשר אכלו שאר עמי ועורם מעליהם הפשיטו . ומהם
מי שבא אל הערות והוליד ממנה ממזר כי הרפה לא תבוש והשבת
המעיות אי אפשר לו (ס"ה וסגנת הסעות סופת פי אפסר לה) כמו שאמר
איוב (ח"ב ל"ב) כי היא זמה והיא עון פלילים . כי אש היא עד אכדון
תאכל . ואמר הכתוב (יוסע פ') ביי בגדו כי בנים זרים ילדו . ומהם מי
שהרגיל לשונו לכזב ולספר בגנות בני אדם ולדבר בהם ואיננו יכול
לעמוד על זה ברובו (ס"ה ואינו זוכר כל זה לרוב סגולת סגולת ל') מפני שאין
לו תכלית אצלו וכבר שכח האנשים אשר דבר בהם והכל שמור עליו
כתוב בכפר עונותיו וכו נאמר (תל"ס מ"ב) ואם בא לראות ידבר
לכו יקבוץ אין לו . ואמר (סס ג') אם ראית נגב ותרץ עמו ושאר הענין
והנה השוה הלשון הרע עם הגנבה והנאוף ואמר (ירמיה ט') ואיש ברעהו
יהתלו . ומהם שתקשה התשובה . ותעה והתעה . וכל אשר יוסף
שברח להם והכריחם להאמין בה . ותעה והתעה . וכל אשר יוסף
העם המאמינים בה . יוסף עונו ויכפל כמו שארז"ל (כל המוכח את
הרבים אין חטא בא על ידו וכל המחטיא את הרבים אין כפשיקין בידו
לעשות תשובה . ואמרו ירבעם חטא והחטיא את הרבים חטא הרבים
תלו בו שנא' (מלכים א' ט"ו) על החטאת ירבעם אשר חטא ואשר
החטיא

מרפא לנפש

פרק יז (מפני תקנות הסגים) הא לזו הכי גס צ"ס מודי' שמחויב להחזיר
המריש עלמס וכמ"ס נחענית דך י"ו וישונו איס מדרכ' הרע' ומן סחמס אשר נכפיה'
נחכטי נוסס כתיב' מלי מן סחמס אשר נכפיהס חג'ר סמואל אפי' גזל מריס ונחלו צנניה
מקעקע כל סנירס כולס ומחזיר מריס נעליו ע"כ (למדו לסונס דנר שקר העוה
ללאו) העוה נכפח ססס כמו סרבי' יגעו ועורו לעוית אה דרכ' . (ונבחר סנרנורוטיס
וגו' גס אסס סוכלו להטי' לימודי הרע כמו להרעי' בין כפגיע' בין ככיליות רכילות)
פגיעה סוה ספיגע זו ויסרגו צידים או ע"י רכילות כמו טעסס דואג סארומי-אשר
אלו סאר-עמי וגו' וסוף סענין או יזעקו או ס' ול' יענה אומס ויסמיר פניו מסס
נעמ ססס' (בכבא תשועת ס' על עמו) כלסר סרעו מעליוסס . (והשבת סעעו')
י"ג סעעווס (יקבוץ סוון לו) ססוה קונן סרנס עמל וסון על נפסס מעצירה זו סל
לס'ר מפני סכולל כמס עצירות . (אם רלית נגב וסירץ עמו) ועס מנלפסס סלקך
פ"ד סלחס צרעס ולסוקר סלמידי מרמס טנצ' נחסיך סדנר וגומר זכניה כלל סלסחן סלסר
רבי ססס סוים . (ואיש צרעוהו יסקלו) אפילו צרעוהו אשר נכפסו יסחל וילעג
מחמת

שער התשובה

החטיא וגו' . ומסוג המין הזה מי שאפשר לו לצוות בטוב ולהזהיר מן הרע לאנשים תועים ועבכו מזה ייחול ממונם או יראתם או כשת מהוכיח אותם ותענו ולא הורה אותם הדרך הישרה כמו שכתוב (יחזקאל 1:1) הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש :

פרק י אכל איך אופן התחבולה למי שקשתה עליו התשובה נאמר בתשובה השאלה הזאת כי מי שעבר עבירה מן העבירות שיקשה לתקנה באופן התשובה המיוחדת בה . אינה נמלשת מאחד משני דברים או שתהיה מן העבירות שבינו ובין המקום או שתהיה מן העבירות שבינו ובין בני אדם כמו האונאה והגניבה וימיני הגזלות והחכם והעול . ומאיוזה מהם שיהיה . ותהיה התשובה נמנעת עליו לא מן הפנים שהקדמנו שהתשובה מהם קשה . כשיקבל עליו גדרי התשובה בכל תנאיה אשר בכתו ויבלתו מהם . הבורא מקל עליו תשובתו ועובר לו על מה שנעלם ממנו ונמנע עליו . וישים לו מוצא קרוב מחטאו . וירחיב אמתלאותו בו . ואם יהיה משער העריות אשר זכרנו כמו שהוליד מאסור יכרית הבורא את זרעו . ואם הוא מצד אונאה וגזל כממונות יתן לו האל ממון ויפרענו לחכירו וירצחו וימחול לו . ואם הרע לחכירו בגופו או בממונו יכניס לו הבורא ית' כלבו רצון ואהבה עד שימחול לו כמה שהיה מחטאו עליו כמו שכתוב (משלי 10) ברצות יי דרכי איש גם אויביו ישרים אתו . ואם ירחק ממנו העשוק יזמן הבורא התקצצם עד שיכנע לפניו העשוק וימחול לו . ואם לא ידע האנשים העשוקים ומספר הממון אשר עשק יפיק אותו האל להוציא ממונו בתועלת כוללת כבנין גשר וחפור בארות יהנו מהם בני אדם . ועשות בורות בדרכים שאין המים מצויים בהם ומה שדומה לזה מתועלת החמץ עד שיהיה תועלתו כוללת מי שעשק ומי שלא עשק . ואם ימות העשוק ישוב לממון ליורשיו . ואם הזיק לו בגופו או שספר בגנותו יתורה על קברו בזה במעמד עשרה בני אדם וימהל לו עונו כמו שאמרו חז"ל בענין הזה מליך עשרה בני אדם ומעמידם על קברו ואומר **לוי**

מרפא לנפש

עממה רגילותו (ומסוג סמין סוס) ר"ל ונגלל העון סוס של המחטיא את הרגים הוא ג"כ מי שיש צידו למחות בו' לכן אמרו בגמ' דרשנא פרק נמה בהמה דף ל"ד מי שיש צידו למחות בלחשי עירו ואינו מוחה נתפס על לחשי עירו בלחשי צידו על לחשי צידו כו' ואמרו סם מעולם לא חזר הק"ה מעונו' לרעה רק בצביל דבר זה על שלא מיחו הלדקי' נכשעים כמ"ס והתוית תיו וגומר ע"ס וס' חסידים כס' תק"ל הניח שאפילו מי טיובל לחדש ולכתוב דבר ולא כתבו הוא נענש ע"ז ע"ס וצדקמה שלי (ועבכו מזה יחול מעונו') שהוא מיחל ומקוה מהס ממון שנתנים לו וע"כ הוא יאל מהס להוכיח' .

פרק יי (או שהיה מן העבירות שינוי לנין צ"ל כמו כו' והעול או שהיה מעבר העריות ומאזים מהס כו') כ"ל לגרום ור"ל אע"פ שכתב בפ"ט שיה' עליהם התשובה ועתה נא לאשמעין שע"כ אין שער השו' ננעלים לפניהם כשהוא רוצה להסתקף אל ה' כמו שפרט ואזיל . (ועוב' לו על מה שנעלה ממנו) ר"ל וקב"ה מוחל ועובר לו על פשעיו אף שנמ' מאתו התשובה עומה' (יתורה על קברו נזה

שער התשובה קמה

לוי אלהי ישראל ולפלוגי זה שהכלתי בו . ואין התשובה נמנעת על החוטא אלא מצד מצפוניו ותרמית לבו . אכל אם הוא רוצה להתקרב אל האלהים לא יסגר שער התשובה בפניו ולא ימנעוהו בחנינו אליו מונע אך הוא פותח לו שער הישרה ומורה אותו הדרך הישרה בחסרו ובטובו כמו שכתוב (תהלים כ"ט) טוב וישר יי על כן יורה חמאים בדרך . ואמר (דברים ד') ובקשתם משם את יי אלהיך ומצאת וגו' . וכתוב (שם ל') כי קרוב אליך הדבר מאוד . ואמר (תל"ס קמ"ט) קרוב יי לכל קוראינו וגו' . וכבר בארתי לך אחי משובות התשובה וגלית לך מאיפני התורה . מה שיש בו מענה עליך ונפסקו בו אמתלאותך . ומה תאמר מחר לאלהיך סכלתי . ולא סכלתי . או תאמר עשיתי מה שעשיתי ואיני יודע ומה תהיה תשובת השאלה הזאת . ומכלי ספק נחיה נשאלים . הכן התשובה בעוד שמאריכין לך . ודע אחי כי התשובה על זה אינה יוצאת כי אם ממעשינו לא מדברינו . וחשוב עם נפשך תגיע לרצון בוראך . כי לא ישיג הטוב היום אלא הממחר אליו . ופרי הקצור החרטה . הקיצה אחי משיגת פתייתך . וחמול על נפשך שהיא הנכבדת שבפקדונות תבורא אצלך . וכמה ועד מתי העכוב הזה . וכבר כלית מיך ברצון תאותך כאשר יעשה העבר הרע . הלא תשוב לכלות שאר מיך ברצון בוראך . וכבר ידעת כי ימי האדם קצרים וחשאר כלי ספק יותר קצר כמו

מרפא לנפש

זה (נחמ"ס זה ר"כ . (וכבר נזכרתי לך אחי כו') ועיין נמצאים הלכות תשובה פרטי ענינו' סמין להס חלק לעי"ס ע"ס נחמ"ס ס"ס נד"ס סלל אחד מאלו אין לו חלק לעי"ס כמדת בלא תשובה חלל חס סג מרסעו . ומה והוא נע"ת פרי זה מנני העי"ס סמין לך דבר שעומד בפני התשובה אפי"כ נעיקר כל ימיו ונזכרונם סג יש לו חלק לעי"ס סלמ"ס סלמ"ס סלום סלום סלום סלום ולקרוז חמ"ס' ורפאתיו כל הסקעים והממורי' וכיוצא בהסחורו בתשובה צין צגלוי צין צמטמוניות מקצלין חותן סלמ"ס סובו צני סובניס אע"פ שעדיין סובו הוא סכני נסת' סג ולא נגלוי מקצלין חותן בתשובה עכ"ל . (וב"ב תו' צרי"ס דף י"ז) ונפסקו בו אמתלאותיך' אין לך סוס תירוק למח לא תשוב אל ה' . (ובמ"ק תלמוד ללח"ה סכלתי ולא סכלתי) וכי הוכל לומר לפני אלהיך ססיית סכל וצער ולא ידעתו ונמלתי ח"תה סכל כל צללר הנהגותיך וימבלי ספק נסיהם נסליים) וזודלתי צ"ל לריך לתת דין וחסון על כל פרטי מעשיו וכמו שזמרו כל האומ' הקצ"ה ותרין הוא יוותרו חיוו ולכן הכן התשובה כו' . (ודע אחי כי התשובה ע"ז) על כל העלמותיו . על כל מה שפועל מעבירות שידו כמ"ס ועוזז ירוסס (כי לא לא הדיבור עיקר ואינו מועיל לנד מה שאדם מתודה ואומר הסיניו אבינו וסלה לנו וכיוצא ויודים אם לא סג בפועל מעבירות שידו כמ"ס ימודה ועוזז ירוסס (כי לא יסיג סעוב היום) כלומר יסוב היום סמל ימית למחר . (ופרי הקיצור חמ"ט) סם מחרטת ועוסה תשובה שלימה כל מה שעשה לא יזכרו לו וכן הן פירותיו מכל עמלו סעמל לריק ולנחלים ולא עוד אלא אסייע' תשוב' מתהב' ה' כראוי נעשו מכל עבירותיו זכיות כמ"ס ח"ל וכן פירותיו סעוטות ככ"ל ור"כ פי' ופלי הקצור סופו סל מקצר צעודת ה' סחרטה צודל' יחרטס הן צעו"ס או צעו"ס צעטת קיבול סכר . (כי יעי' האדם קרנים וססמר כו') כל ימי האדם קרנים ימי סנותינו נסס שנעים סנה ומל"ס

שער התשובה

כמו שאמר רז"ל היום קצר והמלאכה מרובה היתה לך אחי רות יקרה ונכבדת כבודת בנה העולם הזה הנבלה והנחת אחריתך הנשואת לך הלא תנשא רוחך אל המקום הנכבד והמעון הרם מוקם אשד לא תשפלנה הרוחות העולות אליו לעד ותמהר בעוד שער התשובה פתוח והקבלה והכפרה מצויה כמו שכתוב (ישעיה כ) דרשו יי בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב מהר אחי ומחר קודם כא פחדך כי אינך בטוח (בחייו) יום אחד ועיין לנפשך עיני שיאות לכמוך ויהיה שקול עם שכלך ומי שרוצה להגיע לרצון בוראו יכנס מן הפתח הצר שנכנמו ממנו החסידים הפובלים וכלנו נקוה הטוב ולא יגיעוהו אלא המטהרים אליו הרצים עדין כמו שאמרו חכמינו ז"ל הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אינך שבשמים ואמר דוד (תלים קי"ט) השרני ולא התמהמהתי השוב עם נפשך וכוש מכוראך שרתנהג עמו כמדה שאינך רוצה לנפשך להתנהג בה עם נכרא כמוך כי אתה יודע כי כשתקציף בעל מעלה קמנה מאנשי המלך על נפשך אינך מתעבב מהכנע לו והתחנן אליו למחול לך ולהכביחך מעונשו עם חולשתו ביה כל שכן אם יקציף עליך השר וכל שכן המלך שתמהר לבקש מחילתו ותחיש בתשובה אליו ולדצותו מיראתך מהירות עונשו וכבר ידעת חולשתו מעשות דבר בלתי גזרת הכורא כמו שאמר החכם (משלי כ"א) פלגי מים לב מלך ביד יי על כל אשר יחפוץ ישנו עם כלות מלכותו ונתישת ממשלתו והתחלקות לבי וטרדתו בקצת הדברים מקצתם ועבור השכחה וההעלמה עליו ורוב מה ששעלם ממנו מן הדברים הנראים כל שכן הנסתרים ועם ידיעת כל זה אינך מתאהר לבקש ממנו למחול עינך ולמהר אל מה שירצה ויקבלוהו כמוך ואיך לא נכוש אחי מכוראנו המשקיף על הנסתר ועל הנגלה מבעענינו ומחשבותינו אשר לא תעבור עליו שכחה ולא העלמה ולא יטרדוהו דבר מדבר ואין כנוס מדינו ואין קץ למלכותו שנמה מעליו ונתאהר מהכנע לו ומשוב אליו ואין אנו יודעים את קצנו ותכלית מרת ימינו ואילו היה אדם מזהיר אנשי קריה או אנשי מדינת ויאמר בני אדם היו נבונים לנכרע לעולם הבא כי איש אחד יפקד מבט בחדש הזה ואינני מודיע אותו (ס"א אינני יודע אותו) האין מן הדין על כל

מרפא לנפש

מי שכז' זא' ימים א"כ הכט' צודתי מעט מועיר ומי יודע שיקבל שנותיו שמה ימות קודם ע' טס כמו שאנו רואין ככל זמן ועת כמו שסמ"י (והתמהר צעוד שער המסוב פתוח) ר"ל צעוד בחיים חייך וצפרע צערת ימי תשובה ששער התשובה פתוחה אפילו ליחיד כמ"ש חז"ל על פסוק דרשו ה' בהמלאו וגו' (עיינן שיאות לכמוך כו') ר"ל שהענין לעשות הכל לפי כחך ולפי שכלך שלא להעמיס עול כד על נפשך והאדם הכל כמ"ס צסוף שער הסבת ה' והסתכל לאש ונמתוך נקת המדות עונות והסר מן הרצוי והסתכל מנלי הדרגה כי רוב הסמך זכר היא הסנה לכבוד אורו ע"ש וכ"כ צריח ע"ש (עם כלות מלכותו ומתישת ממשלתו) כי אפשר שצחוף כך יכלה מלכותו ויסונו ממלכותו (ושמךר מעליו) מוסב על ואיך לא נכוש אחי מצוראיו כו' מטעם מעליו ואיך נהים נעים מעליו הנון בחיירה (ויאמר ז"ל היו נכוני') כמו היו נכוניס ליום הג' (יפקד) מ"ס

שער התשובה קמו

כל אחד מהם שיהיה נכון למות מיראה שמא יהיה הוא האיש החוא ואיך לא נהיה כלנו נבונים לו ואנחנו רואים כי המות בכל חרש מכלה מספר רב מן החיים הלא מן הדין עלינו שנרא על נפשותינו ככל חרש ונחשוב על ענינינו וצירתנו וביט מועדנו קודם עת הצידך אליהם אפילו יום אחד כמו שאמרו ז"ל שוב יום אחד לפני מיתתך ונאמר (קס"ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים בחון ביתרוך שכלך והמרתך כירור זה במה שאתה רואה בעיניך בכירור מה שיעיד לך זולתך והלא תדחה שכלך ובינתך כי כבר נאמר כי לכירא ית' על עבדיו מזכות אם יקבלו אותם יגדוהו במ (ס"א ירוחו צס) זאם ושיבוים עליו יהיו למטנות עליהם ואח"כ ישומו לנקמה והכורא ית' הטיב לך בחכמה כתבונה וברעת שם לך בהם יתרון על זולתך והזהר והזהר שלא ישומו משענה עליך וכבר העיר אותך אל הדרך הישרה והורח אותך נתיב מוכתך ולחמלת עליך ולמחלך לאט ולא רצה לך שתתמיד על פתייתך ותחוק כמרייך ללכת עמך על דרך החסד אשר יאות לו ובחמלתו ורחמיו על כרואיו כש"ב (תלים כ"א) טוב וישר יי על בן יורה חטאים בדרך וכבר קרא אותך לאט ובלשון רכה זאה ב בתוכחת וחבלמה ואח"כ הזהיר אותך בעונשו כדי שתשוב אליו ותמהר לחזור עדין מהר אחי ומחר להאזין אליו ולשמוע בקולו ולדבקה בו ובחור לנפשך מה שבהר לה אלהיך ורצה לה מה שרצה ממנה בוראך ואל תביאך העצלה להקל בה כי אם תקל נפשך בעיניך אי זה דבר יהיה נכבד אצלך והחורר פן ישיאך ורחורר לבך ויאמר לך עתה אחרי אורך התעלמותי וחליפות רוב ימי אשוב אל האלהים ואבקש מחילתו וראוי שתשוב עליו כמה שאמר הנביא

מרפא לנפש

מוסס יחסר מוס ר"ל ימות (כמ"ש חז"ל סוג יום א' כו') זלנף יסוב היום סמא ימות למחר (בחון ציתרון שכלך כו' צנור) עם צור למה' ואפטר לפרש צחון צשכלך וחראה צעמך הכל צניור יות' ממה שמצדך לך זולתך כי מינו דומה ראיס לטמיע' (ינורו צס) צסוצס נמת רוח (ואם יסונס עליו כו') ר"ל שאינו רואס צעונת הנורא כמו השכל והצינה או שאר עונות סתפו לנו לעונותינו לעבוד אותו צו וסוואינו רואה צד וממרה צו הכי סווא צועט צעונת הנורא ועמיד לית דין על העונות ויהיו לנקמה שימ' צעל דין מחקס לגנות ממנו פורענות כי יוסף דעת ד' (הזהר והסדר) הכפל לחוק הענין (ובברר העיר אותך כו') הלא כל הביאים כלס לא עמדו להס לישראל רק להחזיקם למוטב וכל דצריסס חיים זקיימים לעד ולעולמי עולמים (לר"ב עמך) מוסב על וסכל לאט ללכת עמך כו' (ובברר קרס אותך לאט) כמ"ס חז"ל חין צעל הרחמי' פוגע צנפסית חפלה כו' (והחורר פן כו' ויחמר לך עתה אחרי אורך כו') בלו' פן תאמר צלנצך וכי אחר סכצד כלו רוב ימי צענינות איד אשא פני לט' אל האלהים פן וסולו לא יקבל אותי אל תאמר כן כי כבר הכריזו כל סנציאים וגם משה רבינו ע"ס סקצ"ה יקבל אופנו צמסוס ואין לך דבר שעומד בפני המסוס (ואצ"פ ססוא חסד הנורא לקבל תסונתנו איענו יולא מסורת סדין מאחר סאין לחסד ככל מעשיו אשר יעשה סמת סמט רק בצמירה והססמיה לדבר וגמר המעשה סוא כלס ע"י ססי' כמו סספסר צענר סעמחון צפ' חלק סר' ע"ס צאורך וצמס מקומו' א"כ סס סה' סנ צכל לצו ומסמרט ומצטער על המעס' אשר עשה וכלסוי

הנביא בענין הזה (יחזקאל י"ח) ובשוב רשע מרשעתו וגו' . ובשוב צדיק מצדקתו וגו' . עד סוף הענין . וכבר המשילו זה הקדמונים לאדם שהיו בידו דרכמוני בסף והיה צריך לעבור בנהר גדול . וכאשר עמד על שפת הנהר השליך הדרכמונים ההם בנהר מפני שקוה להפסיק הנהר בהם והשליכם כלם חוץ מאחד שנשאר בידו . ולא נפסקו המים בעבורם וכאשר ראה בן אבד למלח אחד שהיה בנהר קח זה הדרכמן אשר בידו והעבירני בספינתך בנהר . ועשה המלח בן והגיעו לחפצו בדרכמן ההוא אשר נשאר בידו . והשיג בו מה שלא הגיע אליו בכל הדרכמונים שאבד בנהר . ובאילו לא אבד מאומה . וכן בעל התשובה אשר בלה רוב ימיו ביולת עבודת הבורא כשיחזור בתשובה באחרית ימיו יבחול לו הבורא מה שקדם מרוע מעשיו כל ימיו כמו שכתוב (ס"ג) כל פשעיו אשר עשה לא יזכרו לו . ואמר (ס"ג ל"ג) כל חטאתיו אשר הטא לא תזכרנה לו ; ואל יבכד עליך אחי הערתי אותך לשמירת עצמך אשר ארבו ימי התעלמותך (ס"ה) הסעלמותי ממנה . כי לא יחדיתך בה מבלעדי נפשי . והבנע לאמת ואל תבכה רובנו והודה לאלהים אשר העיר אותך למח שלא ידעת . ואל תקח אורך התעלמות וזולתך המעיר לך למענה לך ולאמתלא . כי זה מתרמית היצר ומצודיו לאנשים אשר הכרתם חלושה . האלהים ישימו מן הממהרים אליו והשכים עדיו בלב שלם ברחמי אמן :

גשלים השער השביעי בעזרת האל יתברך :

מרפא לנפש

והלווי של עשה הנה עוק' צום מחשבתו ומחמתו שהיה לו בעצירה כאלו לא עשה כלום כמלא מחשבו והמחמה מוילי מידי מחשבה והסכמה ועכ"פ הוא חסד אל סכנר היה האדם רוצה בעצירה וחסן זה מאלוד ונכסה ממנו וכוס כפז צם' מסילת יסלים פ"ד ע"ט) וזיל ר"ח צם' היטר ואל ייה נושא מרחמי האל ואל יאמר אחרי אשר נגדלתי לעשות כל רע א ד עשה תשובה ויעני' על לנו אנשי ינוה ואלחז ונכסה כי הגדילו לעשות רע מכל אשר לפניהם ונחשבו קבל אותם ס"ט) ורשם צדמס והי"ל מלרת' עכ"ל . (ובכר המסילת כו') עיי' צחשצון י"א כי הימים כדרכמונים ולא יסליכס לאצדון ע"ס . (ואל יכבד עליך כו') לעור כי לבד ממני הדבר לשב לעת זקנתה כי כול לעונתך ולכפתך ולשמירת עצמך ולא עוד (כי לא יחדתך צם מנגלדי נפסי) כי כל דרכי התשובה שכתתי עד הנה לא אמיתי לך לצדך כי גסלי גס לך יהיו לזכרון ציונינו לקטע עצמנו ממנו ולשוב אל ה' . (ואל תקח אורך התעלמות וזולתך המעיר לך כו') ר"ל ואל תקח ראייה עאנשי רעים טכס מארזים צטותם ונרשעתם ולא תתנו לל לשב לעולם וחפטה טכס שלי' לטס ואין חרונות למותם ונרזי אולם וגו' וא"כ סס לך למכ"ל ולפוק' כאלו סס לענכס לך ולאמתלא הסמר והוסר מליקה ראייה מאכסס עורים ורעים כי זה ממרמית היצר להסית אותך וכיונל כך אשר הכרת' חלוטס וכס סוט' צעו"סו ונעו"סו וכ"כ בצוף סער הסניעס כדנרס האלה ע"ס אצל אחנוה יסימו האלהים צחמיו מן התנטיס הממחרסס לשב אליו צלל איתור והסני' עדיו צלל טלס אמן כן יהי רצון :

גשלים השער השניעי : בעזרת האל יתברך :

השער השמיני

בחשכון האדם עם נפשו לאלהים . וזה פתח השער .

אמר המחבר מפני שקדם מאמרנו בגדרי התשובה ותנאיה והיה החשכון עם הנפש מתנאיה . ראיתי לסמוך לו כאור עניני החשכון עם הנפש בעבור מה שיש בו מעניני ההער' לה למה שיש בה תקנתה ואשיבה רגלי אל עדותיך . וראוי לנו לכאר מדבר החשכון עם הנפש ששה ענינים . הראשון מה החשכון עם הנפש . והשני אם החשכון כל בני אדם שוה אם לא . והשלישי על כמה פנים יהיה החשכון האדם עם נפשו . והרביעי מה תועלת החשכון הזה . והחמישי אם האדם חייב לחשוב עם נפשו תמיד אם לא . והששי כמה שהי"ב האדם לסמוך לחשכון מן המעשים :

פרק א אבל החשכון עם הנפש הוא השתדלות האדם בעניני תורתו ועולמו בינו וכן שכלו כדי שידע כזה מה שיש לו ומה שיש עליו מן החובות וכבר הזהירנו על זה הנביא ע"ה כאמרנו (דנרס ר') וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי הוא האלהים וגו' . ואמר דוד ע"ה (תכליס ל"ד) מעמו וראו כי טוב יי . ואמר (ד"ה א' ל"ח) דע את אלהי אביך ועבדהו . ואמר (תכליס ל"ג) אל תהיי כסום כפרד אין הבין . ואמר במי שלא הסתכל בעיניו ולא חשב עם נפשו עליהם (ישעי מ"ד) ולא ישיב אל לבו ולא דעת ולא תבונה . ואמר (תכליס ע"ה) לא זכרו את ידו . ואמר (דנרס ל"ג) זכור ימות עולם ואמר (תכליס קע"ג) זכרתי ימים מקדם . ואמר (איוב ל"ו) אשא דעי לכרחהוק .

פרק ב אבל אם החשכון כל בני אדם שוה אם לא . נאמר כי התשוב' בזה שהשתדלות בני אדם בעניני תורתם ועולמם יתחלף כפ' **מרפא לנפש** אמר המחבר (וזהו הסגנון עם הנפש מתנאיה) כמי"ט סס צפ"ס והחמישי סיוכיה נפשו טר"ל סיווכה עם נפשו צינו לנין עצמו ועיי' זכור ולא יטכס את חלוהו ואת תורתו כמו שמפרס צפ"א וצם' א"ל קורא אותם צלשון זכירה ועיי' צם' הזכירה שלי (בעבור מה ט"ס כו') עיי' החשכון סוס התעור' הנפש למס ט"ס צס תקנתה כו' . (חשברתי דרכי) עיי' שחשנתי ונתתי לני את כל דרכי ועמלי וראיתי שהכלית כלס סוס (ואשיבה רגלי אל עדותיך) סיהיו דוד להגיע אל עדותיך זמס למו הכל סגל ורעות רוח :

פרק א' (כדי שידע כזה מה ט"ס לו) מה ט"ס צידו ממדות הטובות ומלות ומעשים טובים . (ומה ט"ס עליו) עוד לקיימם ונכסו. צסס ועדיין חסר מהס וישתדל להגיע אליהם :

שער השבון הנפש

כפי התחלפות הכרתם ושכלם וזכות הבנתם וכל אחד ואחד מהם מצווה לחשוב עם נפשו כמה שהוא חייב בו מעבודת הבורא יתעלה כפי הכרתו כמיוכות הבורא הכוללת והמיוחדות כשיה (דברים י"א) וידעתם היום כי לא את בניכם אשר לא ידעו ואשר לא ראו וגו' כי עיניכם הרואות וגו' רוצה לומר כי טענת הבורא עליכם יותר חזק ונראית כמה שהיא על בניכם אשר לא ראו את מופתי הבורא כראותכם מפני שאתם ראתם אותם בעיניכם ואתם המיוחדים כמזכות הגדולות מכלעדיהם והנצחיים ממכות מצרים וקרה ולא הם ועל כן חייבין אתם בעבודה עליהם וכן נאמר בשאר בני אדם כי מה שחייבים בו יתחלף כפי התחלפות הכרתם והתחלפות המזכות עליהם ועל המאמץ לחשוב עם נפשו כמה שהוא חייב לאלהים יתעלה וידקדק בדבר בתכלית יכולתו ובפי השגתו ממנו ומה שיעז אליו במעשה ישתדל בו ויטרח ומה שלא יוכל לחשיגו במעשה ישיגו בידיעה זיתאוחו כמו שאמר דוד ע"ה (תהלים ק"ט) אהלי יכוננו דרכי לשמור חוקיך ואמר (ס"ט) והנחמדים מהיב ומפוזר וגו' והבורא ידינתו לזכות והוא חייב לצפות לעתות אשר תשיג ידו ויוכל בהם לשלם מה שיתכן לו מחובות הבורא ית' ואל ירחיב על עצמו האמת לאותו בו ויזלזל בו וינחהו ויתעלם ממנו פן יהיה נעבר ביום החשבון הגדול כמו שכתוב (מסעי י"ג) בז לדבר יחבל לו

ברק ג' אבל כמה פנים יהיה חשבון האדם עם נפשו לאלהים יתעלה ואמר כי אופני החשבון רבים בענין הזה אך אבאר מהם שלשים פנים יתבאר מהם מה שאדם חייב בו לאלהים בשנותן אותם אל לבו ומקבל על נפשו לחשוב בהם ולזכור אותם תמיד הראשון כשישתכל האדם בענין עצמו ויחשוב בתהלת היותו ויציאתו מלא מציאה אל מציאה והעתקתו מאין ליש ללא יתרון שקדם לו אך חסד אלהים וטובו ונרבתו וזראת בשכלו ביה הוא

ברפא לנפש

פרק ב' (זוכות הננסת) ל' דן זקני (ובמה של יוגל להסינו צמעס ב'ו) ל' סר"מ אלסך מפני שיש כמה מצות שאין צוהינן צומן הסו וכמה מצו' אינם צוהינן בכל אדם וכל הכריז מצות סס נגד טמטו של אדם סס"ג ג"כ כלולה מרמ"ח מצות דוחיים וסס"ס גידין בידוע ואין אדם נשלם עד שיקיים כולם לך אין תקנה אחרת רק שיתאוו ויטמקו מתי יבא לידו מצוה שאין יכולתו עמה ויקיימנה וסמח"ט וסמכ"ס וז' גלרף הקצ"ג למע"ט בלאו עשה את כולם (והבורא ידינתו לזכות) מאחר שמחשבתו היא טובה (וכוה חייב לצפות ב'ו) שגם צא לידו מצוה שיוכל לקיים כפועל ויניחנה לומר די' צמטס לקיימה איננו כלום פן יהיה נעבר ביום הסחטון הגדול ועיין צ"ס ט"ו מצוה שצורך ובכחתי הזכיר סטת מס' ק"ח שבקיום מצוה סטת לצד צל פריטם שיתארו סס וצ"ח צוכל לעשות ג"כ לנוס רחמי לכל רמ"ח אצבעו וסס"ס צדינו בלאו קיים כל ספר"ג מצוה (אהלי) חגי מיתל סיכנו דרכי ולסמור חקיק' (בו לדבר) אפילו אחד ממנות אלס הוא מצו' סוף שיחבל צנצנ' לטון אלס חטול החטול כפרס"י

ברק ג' הראשון (מלא מניסה) שלם סיס נמלא זוגר להיות נמלא נעולם ונמנוק

שער השבון הנפש

קמה

הוא חשוב בעינינו ונשא במדרגתו ומעולה במתכונתו מן ההנמה והצמח והמוצק יתחייב להודות לבוראו ית' וימשל בזה משל קרוב יעלה במחשבתו אילו בעת ניקותו השליכתו אמו במסילה ועבר אדם אחד וראה אותו וחמל עליו ואסף אותו אל ביתו ומספל בגדולו עד אשר גדל והשכיל היאך היה חייב לרוץ לרצונו וכל אשר יצוה בו ויזהירו ממנו וכמה הוא חייב לו מן החובות וכפי הגנת הבורא עליו והספקתו בכל עניניו צריך שיהיה המשכו אחר עבודתו וקבלו מצותו וכבר הוכיח הנביא האומה בענין הזה באמרו (דברים ל"ט) הלוי תגמלו זאת עם נבל ולא חכם וגו' ובאר יחזקאל (יחזקאל י"ו) בפרשת ואעבור עלך ואראך מתכוססת כרמיך ושאר הענין :

השני חשבון האדם עם נפשו כגודל מזכות האלהים עליו בחכור גופו והשלמת צורתו ומהותו (ס"א ט' מזכות ותכנית אברי והוצאתו מבטן אמו כיכולתו ית' והכנת טרפו קודם לזה ואחריו כפי הראוי לו ובשעור צרכו חסד מאלהיו עליו ויחשוב כנפשו אילו היה חסר בתהלת בריאתו מבלי עינים או ידיים או רגלים ויהיה כיכולת אדם לעשותם לו עד שיהיה גופו שלם בהם היאך תהיה הודאתו לו ושכחו המשכו למצותו והדבקו בעבודתו וכפי זה צריך שימשך אחר בוראו ית' אשר תקן גופו והשלים אבריו כלם בתכלית התקון והתיכון כמו שאמר (מיוני') זכר נא כי בחומר עשיתני וגו' ושאר הענין ואמר (תהלים קל"ט) כי אתה קנית כליותי ואמר (ס"ג) כי אתה נוחתי מבטן :

והשלישי חשבון האדם עם נפשו והשתכלו כגודל מזכות האלהים עליו כמה שהועילו מן השכל וההכרה עם הרבה מדות טובות וחמודות ונכבדות יש לו בהם יתרון על החיים שאינם מדברים כמו שכתוב (איוב ל"ט) מלפני מבהמות הארץ ומעוף השמים יחכמו ויחשוב אילו היה עירום מן השכל וההכרה והועילו בהם אדם כמוהו והכיר יתרון מה שהוא בו על מה שהיה בו היה מספיק לו כל ימי חייו ומדת ימיו להיות מתמיד בהודאתו ושכחו על זה תחת גמולו כל שכן הבורא ית' אשר אין קץ למזכותיו עלינו ולא תכלית לחסדיו עמנו כמו שכתוב (תהלים מ') רבות עשית אתה יי אלהי וגו' :

הרביעי

ברפא לנפש

(ובמוצק) הוא סחוט (וימשל זה) עיין סמל סוס צפתי עבר הנס"ס (הלוי תגמלו זאת) עם נבל ולא חכם הלא סוף חניך קיך הוא עסך ויכונך פ"י הרמז"ן ככל נקרא מי סמלס רעם למי סרטי"ז עמו :

השני (אשר תקן גופו כו' בתכלית התקון והסכון) כל א' צניקונו הטוב והכלות שיוכל להיות וסחטון הוא ל' מספר וסחטון שאינו מסר סיס אנר וגיד מה ססוא לצרכו ולתקנתו :

שער השבון הנפש

והרביעי חשבונו עם נפשו כגודל טובות האלהים עליו כהערתו אל מה שיש בו חיותו בשני העולמים בתורה נכבדת נאמנה להסיר עורונו ולכער סכלותו ולהאיר עיניו ולהקריבו אל רצון אלקיו ותודיענו אמתת בוראו ומה שהוא חייב לו אשר בו תשלם הצלחתו בשני העולמים כמ"ש (ס"ט) תורת יי תמימה משיבת נפש וגו' פקודי יי ישרים מעמחי לב וגו' ויחשוב בנפשו אילו היתה נעדרת ממנו אהר שחכרי מעלתה ואח"כ נידמן לו אדם שהועילו בה היתה ראויה השתדלותו ויכולתו ומסקת אל השלים הודאתו ושכחו על זה וכ"ש הבורא המעיר בה והמפיק להכנתה והעוזר לו עליה והמעט ממה שאנו חייבים לו מן ההודאה עליה הוא שגרוץ להדבק בתורתו ונמחר לקבל מצותו והזרתו כמו שכתוב (ס"ט ק"ע) חשתי ולא התרחמתי וגו' ואמר (ס"ט) מה אהבתי תורתך ואמר (ס"ט) מה נמלצו לחכי אמרתך :

והחמישי שיחשוב עם נפשו בהתאהרו מהבין ספר תורת האלהים ומנוחת נפשו מבלי עמוד על עניניו ויאנינו עושה כן בכפר שיגיעו ממלך אם הוא מסופק בהכנתו מפני הדמות הכתיבה או המלות או לעומק עניניו ודקותם והתערבותם וצחות דבריו אבל היה נוהג כל לבו ושכלו בו לעמוד על עניניו והיה מצטער צער גדול עד שיבין כוונתו בו וכשהוא עושה זה לעמוד על ספר אדם נקלה וחלש ונבזה כמוהו כמה היה חייב לעשות מבפלי זה עד שיבין ספר אלהיו אשר הוא חיוו והצלתי כמו שכתוב (דנ"ג) כי הוא חייד ואורך ימיו וגו' והואך התרת לעצמך אחי להתעלם ממנו ולהסתפק לך ממנו מה שחאו קרוב מענינו ונגלה כפשוטו ותקל בזולתו הלא תראה הרונך ופחיתותך

מרפא לנפש

כל מעשיך שעשית צו"ה הוא כשנינו כשנינו להטיב לנו שהאדם הוא תהנה כל העולם כמ"ס כסע"ה וצ"כ כמה פנימים פני מחשבותיך אלינו יפרט מחשבותיך אלינו על מחשבות השכליות שנתנו לנו מאתו יתברך עכ"ל :

והרביעי (נתורה נכבדת נאמנת וכו') כי איך היה יכולת ציר האדם לקרוב אל האלמים ולמלא חן בעיניו אם לא בתורתו שהוא נעלמו יתברך הורס לנו את סדרך סע"ה אשר נלך צ"ה ואת המעשה אשר נעשה כדי לעשות רצונו וצוה נמלח חן בעיניו צו"ה ונעו"ה ומה שאינו הולך נתיבותיהם הוא ממשש כעור צלזלים כמו שגדלה לעיניו ונתורה יכול לנצל ליד רוח הקודש ולכל המעלות עונות למקום עלינו כמ"ס צ"ה הקדמת המחנה ע"ס : (כמ"ס תורת ה' תמימה וגו' עיין לעיל מ"ס פירו') פסוק זה מנצל העיקרים ע"ס :

והחמישי (והעדרותם) מלי וערצם לה' קול ערב או ל' תערוצות מדברים הרבה וסיים צ"ה ולין ספק אם היה צמקומו אפילו קטן מן הקטנים שהיה יודע לפרט אותו מה שלא הניח הים ממחר לנכח אליו ולא מתנניח כ"ס וכו' : (והואך הפרט לעצמו כו') : (ונגלה מפשוטו ותקל בזולתו) ר"ל הסודות התורה והענינים הדקים שנתורה תשלך אחר גיור וצוהר הארץ צוה מאור וליני אדם דאמר שאין צורה אלא פשוט כי כל חכם אפילו מחכמי אומות יוכל גם כן להצדי ד"ה ומעשיות כאלה וכאלה ולא על חנם נקרא תורת ה' תמימה ומטינת כפס וגומר ולא על חנם ולא המלאכים

שער השבון הנפש קמט

ופחיתותך כדבר הזה הלא זה דומה למעשה מי שנא' בו (דניאל ה') ולא להי' כספא ודהכא נחשא ופרזלא וגו' ולא להא' די נשמתך כידיה וכל ארהתך ליה לא הדרת :

והששי שיחשוב בנפשו כשהוא מרגיש במדותיו שחן נושאת לחברות הבורא ולהפך כריתו : ויחשוב בנפשו ויעביר על לבו כל מה שחשיג בחושיו משרשי העולם וענפיו ופשוטו ומורכבו ועליונו ותחתונו שכולו עומד בדבר יי ושומר ברית יי האם ראה ממנו דבר יוצא מקשר עבודת האל יתעלה או שממרה דברו ומפר כריתו ואילו חיינו מעלים במחשבתנו שדבר מהם עבר ברית הבורא ונשתנה טבעו בו או שחארץ סרה מן האמצע ויצאו מי הים ועברו נבולם וכסו פני הארץ החיך אדם גשאר על פני האדמה ויותר נפלא מזה באיברי האדם אילו היו עוברים ברית הבורא כאדם וינחו אבריו הטבעיים על התנועה או ינועו הנחים מהם או אם לא היו מגיעים אליו החושים מה שצמטו להגיעו אליו היה חבורו נפסד והרכבתו נתקת וכמלה הנחנתו והואך לא יתכייש האדם לעבור ברית אלהיו בעולם שלא עבר ברית אלהים בו ובעוברים שחייבם בעבורתו וסכל כל ענינו והם איבריו והדמיון הקרוב בזה למלך שצוה כת אחת מעבדיו להעביר אחד משריו נהר גדול בתכלית השמירה אל מקום ידוע והמן קצוב ואחר כך צוה המלך לשר לעשות לחם בענין ההוא ובזמן ההוא דברים ידועים וקיימו העבדים כשר מצות המלך והתעלם השר ממה שצוהו בו המלך להס' ואמר לו אחד מן העבדים לחשר המתעלם ממצות המלך הלא תירא שיעשה אחד ממנו כך כמעשיך ויעבור מצות המלך כשמירתך כמו שעברת בנו ותפול כנהר הגדול הזה ותמות מיתה רעה חזיר מטעותך בתשובה ובקשת המחילה כי המלך צוה אותנו שנתעלם משמירתך אם תתעלם ממצותו עלינו והקיץ להתעלמותו חזיר מטעמו ואתה אחי חשוב כן אם עבר אחד מאברייך על מצות הבורא כך בהשתמשך בו הלא אתה יודע כי הבורא יתב' התנה בתורתו הנאמנת שיהיה ברשותך ובחפצך כל מה שבעולם אם תעברו ושיעבור על רצונך כשתעבור על דברו כמו שהוא מבוואר בפרשת אם בחקותי תלכו וזולתה :

והשביעי חשבונו האדם עם נפשו לאלהיו בתנאי העברות ושיקבל על עצמו

מרפא לנפש

המלאכים לקבל התורה אלא צוודאי טיט פנימיות וסודות גדולות על כל אות וקולו חותיות ע"ס :

והששי (מחסי העולם) הם סד' יסודות : (וענפיו) מה שמזג מהיסודות סד' : (והואך לא יתניש האדם כו') ומכל כל ענינו) וכס מחוייני' לסגול כל ענינו הם אבריו הקדוס צ"ה נרד אוחסו צו לשאשו שיעשה עמם כל צרכו והואך יעניו פניו להסתמש צ"ה צ"ה שממרה צו את הסי' הבורא חותו ואתם לטעמו חף על פי שרשית נתונה לו לעשות צ"ה כל ספלו סן לרע או לטוב הוא מחכמה הבורא טיטיה לו הנחירה ויכול לעגטו עפ"י מעשיו כמו שנתגל צ"ה כוס צמקומו : (הרתנה צמורתו וגומר) עייד צעבר הנחירה מה שאמר ס"ס צענין ז"ה והנין :

והשביעי (צמתי הענדות) יחסוד צדפות המס מקיים כל התנאים שמחוייב הענד לעשות

שער השבון הנפש

עצמו חובת האדנות לבוא וכבר זכרו רובם בשער
השלישי מן הספר הזה ידרשם המבקש שמה ויחשוב עם נפשו
עליה בעת שיכיר התמדת טיבות הכורא יתברך עליו בהזמין
תועלתו וחמלתו עליו והספיקו כל הצריך לו מן המזון תדיר ולא הניחו
לנפשו ולהלישות חברתו בהנהגת עניניו ויחזילו בהכמה ובשכל
ובכונה ינהיג בהם עניניו וידע חובות אלהיו עליו כמו שאמר דוד ע"ה
(תהלים קי"ט) עבדך אני הכיניני וכשיכיר העבד מאדניו סימני טיבותיו
העודפות בנפשו וגופו וכל תנועותיו וישיכיר העבד מאדניו סימני טיבותיו
נגלותו ונסתרותיו ושומר עליו כל תנועותיו וקושר אותם באסוריו
ומושל בהם וצורת נפיו וכחינתו במה שהתיר לו מהשתמש באבריו
והרשו מהעבדת מחשבתיו ביצרו הטובים והרעים מהשתמש באבריו
התורה והערתה על מה שיש בו רצון אלהיו ומה שיקציפטו עליו
משתמש בכל פנות גופו וכחות נפשו במה שימצא בו חן בעיני אדוניו
ויקריבו אליו ויסיר מסך הסכלות בו מעליו וילבש כסות המורא
והבשת ממנו והאחבה בו והתפן במה שהוא רוצה ואי יבואוהו הטובות
הגדולות והאורים הגדולים מהאלהים כמו שכתוב (ס"ט ט"ו) באור
פניך יהלכון ואמר (מזמור ו') יאר יי פניו אליך ויתן יי עיניך הכל
בהשלמתו תנאי העבדות וביחוד אלהיו באדנות בלב שלם ונאמן ובוה
הזיה אחבתו באלהיו שלמה ואחבת אלהיו בו כש"הב (דניס כ"ו) את
יי האמרת היום ייי האמריך היום ואמר (ס') ולתתך עליו ואמר
(ס"ט כ"ח) וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו שמך והטעם
בוה כי יודע שגדולת העבד ויקר מעלתו אצל בני אדם הם כפי גדולת
אדוניו בין האדונים וכפי בחירת הארון בו והקרבנו אותו ולפי ששם
הכורא

מפרא לנפש

לעשות לאדוניו וכל מה שיש בן לכל הפחות לצורא ית' שהוא אדוניו
וצורא ומלכו וכמו שהזכיר שער הג' ספ'ו גרם אמר הסכל בענינים סתם עונים
מחשבו מעבדי העולם כו' ע"ס צאור: (ולא יחיו לנפש ולמליכות גורחו כו') למי
שפ'י מספיק לו מן המזון וכל צרכו תדיר מה שלא היה יכול לספיק לעמו כי כמו וסכלו
לא סיעו לצורא דרכו ממזון ולמזונים וספיקה ממזון לו הכל (ורחובו צדקתה כו')
וידע חובות אלהיו עליו על ידי הסכנה כו' הוא יודע מה שחייב לאלהיו וכשיכיר
העבד מאדניו וכו') וכאלו יכיר העבד כל המדות הללו מאדניו : (וקושר אותם
צאוריו) סכל תנועותיו נקשרים צאורו ספ'י כחומר ציד סיוע כן אכנתו צדו (וצורת
כסונו כו') וגם יחזקו ח' מנסה ספ'י את האדם סתם לו הצמירם להשתמש בצאוריו
כל מה שירצה ח' על פי הסכל צדי שמיס יתן לו טני ירמי שז' ורע סיוע להעביר על
מחשבותיו מה שצדו ספקק שסעיר אותם נסמורת סתורם סיוע לידע מתוכה מה סתם
לצו כל זה : (משהתבשר בכל פנות גופו וכו') צורא ית' וס' העבד יס' יתן ח' סכל
כספו ומאודו נמש סלמאל צו חן צעני אדוניו : (ויקריבו) וסיקרהו סלמי : (ויסיר
ממך הסכלות צו) ר'ל צאוריו : (ועיקר הכל) כל מה שיעשה לצדו ח' ס' יס' סכל
צדו סלם ונאמן צלל סוס פניה : (את ס' האמרת וכו') כמסתו ס' ח' עשיתם אותי
חשיעם ח' צעלם ונמי עשיתי אתכם סלמינה ח' צעלם עיני פרעמי : (והטעם נוס')

נעם

שער השבון הנפש

קן

הכורא יתעלה מחול ועליו על כל עליונים אצל כל הגוים כמו שכתוב
(מלאכי ב') כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בנים והיה הקרוב
אליו בכל העמים והמיוחד בעבודתו מהם עם בני ישראל והיה בדרך
שתיהי מעלתו ותפארתו על שאר העמים כפי זה וזמם כי שם יי
נקרא עליך הוא שקראנו עם יי ועם אלהים ומשרתי יי ועבדי
יי ובני יי יזדומו ליה ממלות הסגולה והכחירה אבל ויראו מכך
הוא לכבוד הכורא ומראו כמו שכתוב (יחמיס') מי לא ייראך מלך
הגוים וכמו שאמר הכתוב כמה שאנו עתידים להגיע אליו מהתקרב
אל הכורא והתיוחדו בעבודתו (יסעים מ"ד) זה יאמר ליי אני ינו'
והתחלפות ערבם אצל הכורא כפי התחלפות מעלותם בקרבנם אליו
ועבדם אותו על כן חשוב עם נפשך על העינין הזה אחי ואל תמה בו
אחר יצרך ולא תסכים עם תאוותך בהשתמשך במחשבתך ובניתך
ושכלך בו ותן אל לבך השקפת הכורא יתברך על חשבונך במצפונך
ותהיה כיונתך בו לשמו ותדקק בו לכבודו יתעלה מכשתך מהשקפתו
עליך בו כמ"ש (תהלים קי"ד) יי יודע מחשבות אדם כי המה חבל :

והשמיני חשבון האדם עם נפשו כמה שהוא חייב בו מיחוד לבו
לאלהים ית' ויחוד הלב עם שני פנים אחד מהם יחוד

הלב ביחוד האל כאשר בארנו בתחלת הספר הזה והשני יחוד הלב
בעת שיעשה מאומה ממעשי העולם הכא חובה או רשות לאלהים
לכרו כאשר בארנו בשער החמישי מן הספר הזה ומתנאי יחוד
האלהים שלא יהיה לו אלהים זולתו ולא ייהם אליו צורה ולא תבונה ולא
תנועה ולא העתקה ולא תאר מתארי הגופים ולא עיני מעניני העצם
זהמקרה וידע שהוא אחד ואין אחד כאחדותו ולא בורא זולתו ולא יוצר
בלעדיו ושאר שמותיו המזכירי העליונות ומתנאי יחוד הלב
במעשה לאלהים שלא יכוין במעשהו אלא לשמו הגדול לא מאהבה
לשבה בני אדם ולא מתקוה להם ולא מיראה אותם ולא למשוך תועלת
ולדחות נזק בעולמו ובאחריתו כמו שאמרו רז"ל אל תהיו בעבדים
המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הווי בעבדים המשמשים
את הרב על מנת שלא לקבל פרס ובחון זה אחי כמה שנתקנים בו בני
אדם כאהבתם כי האוהב כשהוא מרגיש מאוהבו שאין לבו שום עמו
בל שכן הארון מן העבד יקציפט עליו ולא ירצה במעשהו אפי' אם
ישתדל בו ויהיה שלם וגמור בנראהו אפי' שהאדם מצטרך להבירד
וצריך לעזרתו קל וחומר הכורא יתעלה שצריך הברואים כלם אליו
ואין לו צורך אלהים ולא תועלת בהם המשקוף על לבותם וצאוריותם
איך נרצה לו בנפשותנו במה שלא נרצה מהם להכרינו וריעינו עם
סכלותם

מפרא לנפש

למה יראה מפניו סוף כי ידוע כו' (במ"ש זה יאמר לה' אני חס יקרא צס יעקב
חס יתמוז ידו לה' ונסה ישראל יכנה) והתחלפות ערכם יס' כפי עבודתם לה' ולפי
הקצרותם אליו סלמי דומה מי סעבד אדוניו מעט מו מי סעבדו כרצה כן יס' סכח
ולכן סנה אותם הנניא צמדנות חלוקים כמו ספ'י רס'י סס :

והשביעי ח' ח' נרצה לו מנפשותינו ר'ל ח' יעלם על צננו ונרצה לעשות מלכות

שערי השבון הנפש

סכלותם בנצפון לכהנינו עם התרמית והאון ומועוט שלמות לבנו עמדם
זכשמשתכל המכין כמנו בענין הזה יכלם מכשתו מהבורא יתעלה
ויתקן מצפוננו ויחדר לבו לאלהים ביהודו ובעשותו מצוה ממצותיו ותורה
מתורתיו בהשתדלות והרציצות כמו שאמר דוד ע"ה (סבלים ק ט) דרך
מצותיך ארוך גוג :

והתשיעי השבון האדם עם נפשו כמיני מעשי העבודה והשתדלותו
בהם להחלקותיהם בהשתדלותו כמעשי מלכו כשהוא

מטיל עליו מעשה מן המעשי שהיו כתנעת גופו לא יניח מהשתדלותו
ויבלתו מאומה שלא ישימחו בו . ואם יהיה כמעשי העינין והמחשבה
והעצה יזמן כל לבו ובינתו ושכלו והכרתו להשתדל בו ולהרגיש אליו .

ואם בא לשכחו ולהודות לו על טוב שנמלו או חסד שעשה עמו בחריו
או במפורד או בכתב או בעל פה . לא יניח מצותו ומליצתו ודרך
העברה ומשל ואמת ושקר ממה שיתכן לו לספר עליו שלא יזמנתו
ויראהו . ואילו היה יכול להטריח השמים והארץ וכל אשר בהם בהודאתו

עושה ואילו היה יכול להטריח השמים והארץ וכל אשר בהם בהודאתו
ושבחו . מחפצו שיגיענו טוב מצפוננו לו היה עושה זה עם חולשת האדם
ועזירתו ומחירות כלות ימיו . וכפי זה ראוי למשכיל שיהיה כמעשי

עפירת האלהים יתעלה כשהוא עושה מהם מאומה . והוא שכל מעשה
שהוא לאלהים איננו נמלט מא' מג' חלקים . א' מהם חובות הלבבות
בלבד והם שבינונו לכאדם בספר הזה . והחלק השני חובות הגופות

והלבבות יחדיו כמו התפלה ולמוד התורה והשבח והתהלה לאלהים
ולמוד החכמה וצוות כטוב והזהיר מן הרע והרומה לזה . והחלק השלישי
חובות האברים בלבד אין ללב בהם שום הכנסה אלא הבונה לאלהים

בתהלת המעשה כסוכה החלוב והרציצות והמוזזה ושמידת השבתות
והמועדים והצדקה והרומה לזה . והחלק השלישי חובות השבתות
והמועדים והצדקה והרומה לזה . והחלק השלישי חובות השבתות

לבו בזולת מעשהו . אך בחובות הלבבות חייב לפנות לבו מכל מחשבות
העולם וסרדותיו וליחד לבו ומצפוננו לאלהים לבדו בעת ההיא . כמנו
שאמרו על א' מן הפרושים שהיה אומר בתפלתו לאלהים אלהי יגוני
בעבורך ככל מבני חינוגות . וראיתי מנחם הרחיקה מנפשי הראגות .

ולנו כל עמנו מנפשותינו מעמנו טהין אהנו רואים שהניינו כמותינו
והתשיעי (השתדלותו נמעשה מלכו כו') אם משתדל נמעשה עזרת ה' ית' כמו
שסוף משתדל עזרת מלך כו' סכני הדבר נראה לעינים כשהמלך מטיל
עליו מעשה לעשות לא ינוח מהשתדלותו כו' רק עושה בכל יכולתו וכל הדרכים שיוכל
לעשות לפני המלך סוף עזר נלמן כו' כד' שיהיה נכסו . וכפי זה ראוי למשכיל לעשות כן
נמעשה עזרת האלהים ית' : (בחריו נל' גריים (שדומה בים זה לזה: המפורד שפירד
ג' זה מוס וסוף שגאר דברים נלמות לטון : (ודרך העצום) כגון הסבלנות וגימות לטון
הנחי כמו ערים גדולות ונזרות נטמים וכיוצא : (ואמת ושקר) כגון ימי המלך לעולם :
(שלא יזמנתו) שכל עליו כו' לא יניח שלא יזמנתו כו' : (אלהי יגוני בעבורך נעל ממני
היגונות) למי' היגון והדאגה שיש לי בעבורך סוף מגעל ממני שגאר הדאגות מעו' הו

וכזה

ברפא לנפש

וזהו הכסיד כרז מהכרס נר"א רכס"ע כל יגוני הוא בעבורך . שכוזן כל מעשי לך לנד
ולכך י"ר נעל ממני אסוף היגון ותן זי כס לנפך את יגרי . יכ"כ ודאנתי כו' עכ"ל ול"ב
אלהי יגוני בעבורך עיקר יגוני הוא בעבורך אם לא אכול לענדך נלנצ סלס ולעשות
לזוך לכן י"ר מלפניך שתנעל ממני היגונות סידועים לנ"א דהיינו יגונות עו"הו וכן
דמתי ממך סליותי לעשות מלכותי ע"כ יר"מ סתרו ק ממני דאגות עו"הו סאוכל לעשות
לזוך נלנצ סלס : (ובזה יקבל כו') אם פונה לזו מכל מחשבות העולם וכו' הוי יקבל
האלהים מעסו וירכסו : (ואח"כ) אחר הסלקר כל המחשבות זרות מלנו יעלה אל
לזו אל מי מכוין אל מ"מ הקצים : (ובזה נמנע) נפלתו ר"ל כל זכרו ופרנסתו
זכריתו סל"ס נד"כ לתת לו למנוע : (ובמה מדגנר) הם המלות ובעינין של הפה
שמדגנר נס לפני מ"מ הקצים וכשהי יתן אל לזו חלס סלס הקדמות קודם הפלתו
בולי הלי ופולי יכוון נפלתו : (יען נגס וגו') וסיפא דקרא סנני יוסוף לספליא סת
סעסוכה ספלא ופלא וסדס סחמס סמני ונינס ננוניו ססססר ועינין ל' ס"ח על ססוק
זה ויס כוחלין מניאו נאורק ונכנסה סס סכרין מאוד כוס וסתינ דנריו וז"ל ולהרגיל אל
הכונס הוא סיססס דעתו וירגיל זה סכרין קטן קודם ספלא או סוס נכנס ירגיל
לססס מעט מקודם ולא יתן מקום סחיס כלל לסוס סכרין ומססס נעולס לנ"א אל לזו
ססס יתן מקום לעולם ספילו נכס סח"ל או לסוס מססס נעולס סלכד נרסס סו"ס סכרי
וסוק ומססנר עליו וכו' ומסייס סס סל"א נריר לסססס ססס ח' על דבר ספלא וס"כ
סל"א עוז סיוון נס וסייס לו סכר עוז נעמלו מלסויל ססס זו לסנל ולעלס סח"ק גס

וכס

שערי השבון הנפש

קנא

וכזה יקבל האלהים מעשהו וירצחו . וכבמותם יתכן מה שאמרו רז"ל
(נכרות י"ג) מצות צריכות כונה . ואם יתעסק במעשה מחובות הלבבות
והאברים יחדיו כתפלה ובשבח לאלהים יתב' יפנה גופו מכל מעשי
העולם הזה והעולם הבא ויפנה לבו מכל המחשבות המטרידות אותו
מענין התפלה אחר שינקה עצמו וירחק מכל המגופין והלכלוכין וירחק
מכל ריח רע והרומה לזה . ואח"כ יעלה על לבו אל מי מכוין בתפלתו
ומה (ס"ס ומני) מבקש נה ובמה מדבר לפני בוראו במלות התפלה
וענינה . ודע כי המלות תהינה בלשון בקליפה והעינין במלות בלב
והתפלת כנף והעינין כרוח (ס"ס כי המלות ספיינה נלסון וסענין נמלות נלס
וספסלס נגו וסענין נרוח) ובשיתפלל המתפלל בלשונו ולבו מרוד בזולת
ענין התפלה . תהיה תפלתו נוף בכל רוח וקליפה בלי לב מפני שגופו
נביצא ולבו כל עתה בעת תפלתו . וכמיוהו אמר הכתוב (יעסיעס כ"ט) יען
כי נגש העם הזה כפיו ובשפתיו כבדויו ולבו רחוק ממני . ומשלו זה עוד
לעבר שבא אדוניו לביתו וצוה אשתו ובני ביתו לכבדו ולעשות כל
אודותיו . והלך לו הוא והתעסק בשמחה ובשחוק ונמנע מעבוד אותו
כעצמו ומהשתדל בכבודו ולעשות מה שחיה ראוי לו . וקצף עליו
אדוניו ולא קבל כבודו ועבודתו והשיב הכל לפניו . וכן המתפלל כשהיה
לבו ומצפונו ריק מענין התפלה לא יקבל האל ממנו תפלת אבריו
ותנועת לשונו . הלא תראה מה שאנו אומרים בסוף תפלתנו יהיו לרצון
אבריו פי והניין לבי לפניך גוג . וכשהיה האדם חושב בשום דבר מדברי
העולם כמילת או באסור ואח"כ יתווס תפלתו ויאמר והניין לבי לפניך
הלא זה נגאי גדול שישען שרבר עם אלהי כלבו ובמצפונו ולבו כל עצמו
ושאל

ברפא לנפש

וזהו הכסיד כרז מהכרס נר"א רכס"ע כל יגוני הוא בעבורך . שכוזן כל מעשי לך לנד
ולכך י"ר נעל ממני אסוף היגון ותן זי כס לנפך את יגרי . יכ"כ ודאנתי כו' עכ"ל ול"ב
אלהי יגוני בעבורך עיקר יגוני הוא בעבורך אם לא אכול לענדך נלנצ סלס ולעשות
לזוך לכן י"ר מלפניך שתנעל ממני היגונות סידועים לנ"א דהיינו יגונות עו"הו וכן
דמתי ממך סליותי לעשות מלכותי ע"כ יר"מ סתרו ק ממני דאגות עו"הו סאוכל לעשות
לזוך נלנצ סלס : (ובזה יקבל כו') אם פונה לזו מכל מחשבות העולם וכו' הוי יקבל
האלהים מעסו וירכסו : (ואח"כ) אחר הסלקר כל המחשבות זרות מלנו יעלה אל
לזו אל מי מכוין אל מ"מ הקצים : (ובזה נמנע) נפלתו ר"ל כל זכרו ופרנסתו
זכריתו סל"ס נד"כ לתת לו למנוע : (ובמה מדגנר) הם המלות ובעינין של הפה
שמדגנר נס לפני מ"מ הקצים וכשהי יתן אל לזו חלס סלס הקדמות קודם הפלתו
בולי הלי ופולי יכוון נפלתו : (יען נגס וגו') וסיפא דקרא סנני יוסוף לספליא סת
סעסוכה ספלא ופלא וסדס סחמס סמני ונינס ננוניו ססססר ועינין ל' ס"ח על ססוק
זה ויס כוחלין מניאו נאורק ונכנסה סס סכרין מאוד כוס וסתינ דנריו וז"ל ולהרגיל אל
הכונס הוא סיססס דעתו וירגיל זה סכרין קטן קודם ספלא או סוס נכנס ירגיל
לססס מעט מקודם ולא יתן מקום סחיס כלל לסוס סכרין ומססס נעולס לנ"א אל לזו
ססס יתן מקום לעולם ספילו נכס סח"ל או לסוס מססס נעולס סלכד נרסס סו"ס סכרי
וסוק ומססנר עליו וכו' ומסייס סס סל"א נריר לסססס ססס ח' על דבר ספלא וס"כ
סל"א עוז סיוון נס וסייס לו סכר עוז נעמלו מלסויל ססס זו לסנל ולעלס סח"ק גס

יעס

שער השבון הנפש

ישאל ממנו אחר כך לקבל אותה ולרצות בה ממנו ודוכח הוא למי שנשא
 בו (סס ל"ח) כנוי אשר צדקה עשה ואחז"ל (זכר ת"ל) ימוד אדם עצמו
 אם יכול לבזון את לבו יתפלל ואל לאו אל יתפלל - ואמר ר' אלעזר
 (סס כ"ח) בשעת פטירתו בכל מה שצוה בו לתלמידיו וכשאתם
 מתפללין דעו לפני מי אתם מתפללים - ואמר הכתוב (עמים ד') הכן
 לקראת אלהיך ישראל - ואחז"ל אל תעש תפלתך קבע אלא דחמים
 ותחנונים לפני המקום ואמר (יונה ז') בהתעטף עלי נפשי ואמר (חייס ג')
 נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים - וראוי לך אחי שתדע כי כוננתו
 בתפלה אינה כי אם בלות הנפש אל האלהים וכניעותה לפניו עם
 רוממותה לכוראתה ושבהה יהודא אתה לבמו והשגבת כל יחיבה עליו
 ולפי שהיה על הנפש ליכור כל זולת כנוי אדם הנראה חסונים בהם אל
 הענינים שצריכים להם רוב כחות כנוי אדם הנראה חסונים בהם אל
 האלהים וכניעתם בעבורם והם עניני התפלה על כרח ותקו שתקבל בה
 הנפש פני בוראה ולא תבוש בהתנפלה ויראה ממנה בסדרה מעניני
 התפלה בלבה הכניעה והשפלות לאלהים - ולפי שהיתה מחשבת הלב
 מתפלה הרבה ואין לה קימה למהירות עכיר ההרהורים על הנפש הו'
 קשה עליה לסדר עניני התפלה מעצמה תקנו אותם רז"ל כמלים
 מתוקנים יסדרם האדם בלשונו מפני שמחשבת הנפש הולכת אחר
 המאמר

מרפא לנפש

ע"ש זכ"ל וע"ש צורך עיני יחוד המעשה מענין התפלה: (בגוף אשר צדקה
 עשה וגו') וישאל דקדוק ודאי יוס יוס ידרשון ודעת דרכי יתפונן כנוי וגו' למה למנו
 ולא רחית וגו' ע"ש כל הענין וביי: (כשתעשו זאת ונתפלה) כל הפעלים הנאמרי
 שם אז תקרא זה ע"ש וגו' ע"ש: (ואחז"ל אל תעש תפלתך קבע כו') חזות פ"ג ופי'
 הרב קצו כדאם שיש עליו חובה דבר קצו ואומר אימתי אפרוק מעלי חז"ל אי נמי
 קצו כדאם שקוצו לו לקרוז פרוק אחד פרסה אחת שאומר אותו נקריאה בעלמא וזאת
 אומרת כל חסונים כדאם שמקס רחמי עכ"ל: (וראו לך אחי כו') כי אם בלות
 הנפש (תחת הנפש על נכספה וגם כלתה נפשי: (ע"ש רוממותה לנוראה) ר"ל
 תפלה היא עניני עולם אל אלהים וגם זה היא מרומם אותו ית' ותתן טעם והודאם
 לשמו ותשליך כל יסניו כל זכיה על ה' אזל לא שהתפלה היא ח"י סיני רז"ל או טעם
 התפעלות בחקו ית' כי חיליה לאל מלהייהם לו מדות הללו וזמן שסאריך זמן נבי' שומר
 פמונים ע"ש וענין התפלה הוא כרי סיניע הדאם לפני הנורא כו' וזכו ועיקר מלות
 התפלה כע"ש הרמב"ם ע"ש ולפיכך יוכל האדם להתפלל בכל לשון וכל ענין רק שיהי'
 כוננו להכניע לפני הנורא יתנוד ולשאלו לרכיזו כעו שהים קודם התקנה זלז היה מן
 הליך לסדר סדר תפלה על הסדר הטוב לכל נפש שכל אחד
 יקצו לרכו וכפי נגעי לבנו רק שאלו כל אדם יוכל לזכור כל זה שאל
 חזרו וסדר זכך - (בתברו רבותינו ז"ל) אנשי כשיג' וולא תנוס כו') למי שהיה
 התפלה מתודרת כדאוי צפיו אינו מהצייט צפני צוראו אזל זולת זה ראו לו שינוס
 כמדבר לפני המלך צלי סדר וישיר - (ואין לה קימה למסירו כו') כלומר אפי' המשכיל
 הודע לפני לשון הקודש ולפטר לו למדור עיני התפלה מ"מ לרוב ההרהורים שיעבורו
 על לוח תמיד ע"כ אין לו פכאי להתבונן ולמד' צפיו עניני תפלה כדאוי לכן תקנו רז"ל
 עניני תפלה צמלות מתוקנים כדי שיהי' ערוכות צפי הכל כדאם ועיני צדקנים ריש
 בלכות

שער השבון הנפש

קנב

והמאמר נמשכת אל הדבור - והיתה התפלה מלות וענינים והמלות
 צריכות את הענין והענין אינו צריך אל הדבור בשאפשר לכדורו בלב
 אשר הוא עקר כוננתו ועליו משען כוננתו - הלא תראה מה שאמרו
 רז"ל בעת הדרוק (נכונת ל') (סס כ"ח) בעל קרי מהרהר בלבו ואינו
 מכוך לא לפניו ולא לאחריה - והתירו לקצו בעניני התפלה - כתפלה
 קצרה - על כן תקו אחי ענין תפלתך בלבך והשוהו עם דבור וביין בהם
 בונה אחת לאלהים ופנה נופך מכל תנועתך וקשוד הושיך ורעיוניך
 מהתעסק בדבר מוכרי העולם עם התפלה - הקשה כמה שאתה עושה
 למלכך כשאתה מתעסק בהודאתו ושבתו וספור טובותיו עם סכלותו
 במצפונך כ"ש הבורא יתעלה המשקיף על גלויך ומצפונך ניסתרך
 ונראך - ומן התימה - שהתפלה אצל אבות הבורא ופקדוני כי מסר
 בידך ענינה ונתנה ברשותך לא ישקוף עליה וזלתו ואילו התפלל אותה
 כמו עיצו הבורא ית' יצאת ידי חובת האמונה זיקבלנה ממך הבורא -
 ואם לא תהיה נאמן בה כלכך וכלשונך תהיה כחזקת הקובעים אותו
 כאמונתו - ואמר הכתוב בהם (דניס ז') כי דור תתפלות המה בניס
 לא אמן במ' - ואמר באנשי האמונות הנוהגים בהם כמשפטם וכדיניהם
 (תהליס ק"ח) עניני כנאמני ארץ וגו' - ואם יעשה מחובות הגופות מאומה
 כסוכה וכלולב ושאר מה שזכרנו בהלק הזה חייב להקדים כוננת הלב
 לאלהים קודם שיעשנה כדי שיהיה שודש מעשהו לשמוע למצות
 הבורא לגדלו ולרוממו ולהודות לו ולשבתו על גודל טובותיו הדוב'
 חסדיו עליו ויגיע בה אל קץ גבוליה בתחלת המעשה ובאמצעיתו ובסופו
 יראה מהאל והכה כמה שגייע לרצונו וירחיק מקצפו כמ"ש דוד ע"ה
 (סס מ') לעשות רצונך אלקי הצפתי - וישא נפשו כזה על ההקשה אשר
 קדמתי בתחלת הפנים האלה מדבר המלך - והיה על לבו תמיד ואז
 ימצא הריצות מאבריו למעשה העבודה בע"ה כמו שהקדמנו מדברי
 דוד ע"ה (סס ק"ט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותך חשתי ולא
 התמהמהתי וגו' :

והעשירי השבון האדם עם נפשו בהשקפת הבורא על נגלהו ונסתרו
 שהוא

מרפא לנפש

בלות תפלה צניאור יותר (הקשה נמה שאתה כו') ר"ל קלך רחמי וסיקס כינוד
 חסה עושך למלך צ"ו (וביין התימה שהתפלה אצל אמית סנורא וכו') ר"ל אין סוס
 אדם יודע מה צלנו נתפלות רק סי' לנרו ולמי כשיתפלל צלז כוונה אינו קוצו רק איש
 כניכול וקוצו ר"ל בזל את הקציה ואומר אין פשע וכווא כמו שאין זו מוננת כאל
 שהקצ"ם יודע מחשבותיו: (ויגיע ע"ש אל קץ גבוליה וכו') ר"ל בן נתפלת המלוס הן
 צלמלעה עד סופה ססס נצלי כל דבר רחמי וסאף ומלע ר"ל מתחלה עד סופה יהיה
 כל כוננו שיעטנה מחמת יראת האל יתנוד וסאוף חפץ לעשות לרנו יתנוד וסאם לא
 יעטנה יכיה עליו קץ ועוש סנורא וואו יעטנה צמריות ותיזות עד שיגמור סמלוס
 צלמות (וישא נפשו צוס וכו') ותמיד יעלה על לבו כדאיה וססיקס סתנן לעיל
 ממלך צ"ו כסאוף מעיל עליו מעטס מן המעשים כמס מן חמיות וססיות שזוס
 חסה ק"ו לכימה ע"ש :

והעשירי (חסנון האדם עם נפשו בהשקפת הבורא) יזכור תמיד סססי מסקיף
 עליו

שער השבון הנפש

שהוא רואה אותו וזוכר כל מעשיו ומה שעובר על לבו מן
 המחשבות הטובות והרעות • ויחיה מחד תמיד ממנו ומשתדל לתקן
 גנלוהו ונטרתו לאלהים ית' וימשל בזה אילו ח"י משקוף עליו אדם ושומר
 תנועתיו תמיד • הנכון היה לו לעשות דבר שהוא מואם האדם הוא •
 כפי שיהי' בוראו המשקוף עליו כמה הוא הייב להכלם ולהתכושש
 לבניו לחזק מהמדות ולמהר לעבודתו ולסבב רצונו ואהבתו • ועוד
 כי מן חידוע אצלנו שאנו מתקשטים במבחר מה שנוכל עליו מן
 המלבושים בצאתנו לקראת מלכנו ושרינו וגדולי דורנו מפני שהם
 משקיפים על גלוינו כמה שאמר (מסעי ד') כי אין לבוא אל שער המלך
 בלבוש שק • ואמר נחמיה (מ"א) וישלח פרעה ויקרא את יוסף ויריצוהו
 מן הכור ויגלה ויחלף שמלותיו • וכפי זה אנו חייבים להתקשט כעבוד
 האלהים כנראה ובנסתרות לאלהים מפני השקפתו עליהם בשוה •
 תדיר • ואילו היינו מעלים מלכנו כי השקפת המלכים על הנסתר
 מצפונינו כהשקפתם על הנראה מגופינו לא היינו מתעכבים לקשט
 השתדלותם ללמוד החכמות וללמדם אלא להתגדל בהם אצל המלכים
 בלבד • וכן בהרבה מעיני התורות כי עם הארץ מצוים על דת מלכם •
 והאל ית' יותר ראוי לו ויותר חובה עלינו להתקשט בעבודתו במצפונים
 ובכלבות ובאברים להשקפתו עליהם וראותו אותם תמיד לא ימרידנו
 דבר מדבר כשה' (ימיה י"ז) אני יי חוקר לב ובוהן כליות • ואמר
 (מסעי ט"ו) בכל מקום עיני יי : (זכריה ד') עיני יי המת משוטט בכל
 הארץ • ואמר הכתוב בענין היראה מהשקפת הבורא (קהל ס') אל
 תבחר על פיך ולבך אל ימחר להוציא דבר וגו' ואמר (תהלים י"ד) יי
 משמים השקיף על בני אדם • וכאשר יהיה הענין הזה שב אל רעיון
 המאמין תמיד ויחשוב המאמין תדיר עם נפשו עליו יהיה הבורא
 ית' נמצא עמו במצפוניו ויראהו בעין שכלו ויהיה ירא אותו תמיד
 ומרובו ובוהן כמעשיו וחוקר פעליו בהנהגת כריותיו המעידות על
 גדולתו ורוממותו וחכמתו ויבלתו • וכאשר יתמיד על זה יניח הבורא לו
 מעצבו וירגיעו לבו מפחדו ויפתח לו שערי ידיעתו ויגלה לו סודות
 חכמתו וישמענינו על הדרכתו והנהגתו ולא ינחהו לעצמו וילכלתו כמו
 שאמר (ס"ג) כמזמור יי רועי לא אחסר עד טופו ויהיה כמדריגה
 העליונה

מרפא לנפש

עליו ויודע מה שיש צננלו של אדם ומה שיש צללו וצמאפוניו צנסתרו
 (ובמה טעונד) ומה שמענין האדם על גל זכו' • (וימשל בזה אלו הם מסקיף
 עליו כו') כמ"ס הרמב"ם נסתימת מ' המורה סוית' ה' לנגדי תמיד כולל גדול וכו'
 כמ"ס זריה שיע"א ח"ט (ובן הצדקה מעניני הסודות כו') הצדקה צ"ל לומדים
 סודותיהם ונימוסי'ם ומקיימים אותה לצדק ולכבוד מלכס כי ע"ז מלווים כו' (ובאשר
 יסיה הענין סוה כו') עיין לעיל דף ד' לשון המורה על פסוק נר אלקים נשמת אדם
 והנין כל הענין • (ובאשר יתמיד על זה יניח הצורל לו מענין כו') שלא יתעכב
 עוד על מסוי' סרנסה וזכרו' וכן לא יפחד שיצא לידו סוה מעט ועון כי יסיה
 צנכלו • (ולא יניחאו לעצמו וליכולתו) כמ"ס צנחצון ז' ולא סניחו לצפנו ולחליטוה
 כנרתו

שער השבון הנפש קנב

העליונה ממדרגות החסידים • ובמעלה הרמה ממעלות הצדיקים •
 ויראה מאין עין • וישמע מכלי און • וידבר בלי לשון • וירגש בענינים
 מבלתי חושים • וישער בהם מבלעדי הקשה • איננו קץ כמאומה
 מענינו • ולא בוחר ענין יותר מענין ממה שבהר הבורא • תולח רצונו
 ברצון הבורא • ואהבתו בהאבתו אצלו מה שאהב לו • והנמאם
 אליו מה שמאם לו • ובכמתו אמר החכם (משלי ח') אשרי אדם שומע
 לו לשקוד על דלתותיו יום יום • ואמר (ס"ג) כי מוצאי מצא חיים
 ויפק רצון מ"י •

והאחר עשר השבון האדם עם נפשו על מה שעבר מימיו אם התעסק
 בהם כעבודת אלהיו או בעבוד' יצרו • וימשל בזה באילו המלך
 נתן לו ממון להוציאו בפנים מאומה וצאותיו והזהירו שלא יוציא ממנו
 מאומה בזולתם והודיעו כי יחשוב אותו עליו ככלות שנתו ולא ימחול
 לו ממנו מאומה • האיך מן הזריו' לו שיחשוב עם נפשו בסוף כל הדרש
 וחדש מהרשי השנה לדעת מה שהלך מן הממון וכמה הוציאו ויהיה
 נזהר בשאר הממון ובשאר הזמן קודם שיפגעהו ההשבון פתאום והוא
 אינו יודע מה שיש לו ומה שיש עליו ועל הדמיון היה אחי צריך
 שתפקיד את נפשו אם תוכל בכל יום מימך ותחשוב עמה על עבודת
 האלהים שהיא חובה עליו בו ואם העלמת מזה מה שעבר מימך אין
 פחות משתחשוב עם נפשך כמה ששאר מהם • ואל תדלק אחר
 העלמה בהעלמה ותדרוך ההנהגה בהנהגה מי אין לפני אלהי העלמה
 ולא הנהגה ולא שכחה • וכבר נאמר כי הימים מגילו כתבו בהם מה
 שתחפצו

מרפא לנפש

הכרתו ובהסגת ענינו ע"ס פ"י (ויחיה צמורג סעליוס כו') ויראה מאין עין
 יראה צרו קדשו דגלים כנעסים צחוק שאין אדם יוכל לראותם צע' גמתי וכו' ויראה
 אותם צעין סכלו סוך מאחר סנדוך סומרו כ"כ עד סמקיס תמיד סוית' ה' לנגדי
 תמיד וסיה מדרגת סניסי'ס וסססידים סעליוס'ס כמו סידוע מצנייה'ס דרני פנחס
 צן יאיר תורס מנייה'ס לידו מעסס כו' וססירות גדולס מכולס סעני'ס לידו לוח סקודס
 כמ"ס צנחצון כ"א ע"ס וכן ידבר עם סנינו צלל ג' גמתי (וישער עניניס מנלעדי
 סקסס) שאין לריך להניח לריה ירקס צמס סמנות סנינאו סמחנניס רסיות וסופתי'
 עליהם וסססיל ויכל לסערה צדמיונו וססכלו סני'ס היקס וסופת וכן צמרות וסמקולות
 (איננו קץ צמאומס מענינו) כל מה דענדין ליה מן סני'ס סוה טוב סללו ולינו קץ
 צסס כי סוה יודע ססכל לעונתו :

והאחר עשר (ואריך שתפקיד את נפשך) סתוכור וסחצס עם נפסך כמו פוקד
 עין סנות (שדרי'ס חונס על צו) ר"ל כו ציוס (אין פחות) ר"ל
 לכל ספחות כו' עכ"פ סחצס עם נפסך על הימים סנסאריס (ואל תדלוק סחר העלמס
 צסעלמס) לתי'ס ואל סחצס סססי'ס סתעלמס ממעסך וסניסס לססני'ס עליהם כיון
 סתפס רואס סאיין ססי'ס מעניס את סרסעי'ס סמרס ולכן סתעלס וסניס'ס וס סתפס סנינו
 קן כי אין לפני כו' ולי'ס אל תדלוק סחר העלמס סתעלמס מסיס'ס וסלס'ס לסחצס עם
 נפסך צסעלמס מאחר סתעלמס עד סכס ומסחר ססנסת עבודת'ס ה' עד סנה סניס כן
 יסר מימך כי אין לפני אלתך העלמס וסכס'ס אע"פ סתפס סכסת סכל סוה לא ססח
 כל מעשך צס'ס נכסני'ס (ובכר נלמר כי הימים מגילוח) הימים ענמס סס כנו
 מגילס

שער השבון הנפש

שתהפצו שיוכר לכם ואמר (הגלס ל'ג) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין
ונאמר כמי שארך זמן התעלמותו (הסע ז') גם שיבה זרקת בו והוא
לא ידע :

החשנים עשר השבון האדם עם נפשו בעת המיית לבו והריצותו על
העולם ככל השתדלותו ותכלית תחבולותיו וסוף יכולתו
וישקול עמה בזותו בעניני אחריתו ועותו (ס"ח ונטימו) מעבודת אלהיו
ואז ימצא מחשבתו בעניני עולמו הרמה שבמחשבות ותחלתו בו
הרמה שכתיהולות • כי לא יספיק לו ממיני קניניו מאומה אך הוא כאש
כול אשר תוכיף עצים היא מוספה להבה • וכל לבו וכונתו מושבים אליו
יכנס ולא ילה אינו חושב לאורח אלא מי שיעזרהו עליו ולא ידע נאמן
אלא המישרהו אליו ויצפה לעתות אצור המסחרים ועתי מכירתם
וציפה עניני השער והוקך על יוקר הכחורות וזולתם ועלותם וירידתם
בכל קצוי הארץ • ולא יעכבהו מלכת בדרכים הרחוקים הום ולא קור
ולא סער הים ולא אורך הדרך כמדברות אך כל זה לתקותו שניגע אל
תכלית ואין תכלית לו • ואפשר שתהיה יגיעתו לריק ולא יעלה בידו כי
אם הצער הארוך והמורה והעמל • ואם הגיע אל קצת מה שקוה שמא
לא יהיה לו ממנו כי אם שמירתו והנהגתו והצנעתו מן הפגעים עד
שיחיה למי שנגיד לו בו • אם בחייו כמו שנא' (ירמיה י"ו) בחצי ימיו
יעזבו • או לאחר מותו כמי'ש (הגלס ט"ט) ועזבו לאחרים חילם • וכבר
הזכרנו החכם מן החריצות וההשתדלות להרבות בממון כמי'ש (מס'י
כ"ג) אל תיגע להעשיר מבינתך הדל • וספר מדה הנמצא בו באמרו
(מס'י כ"ז) השתדלותו בענין המזון והספק בלבד באמרו (הגלס קכ"ח)
אותנו על השתדלותו בענין המזון והספק בלבד באמרו (הגלס קכ"ח)
יגיע כפיך באתאכל אשריך וטוב לך • וכן שאל החסיד מאלהיו לתת לו
מן

מרפא לנפש

מנייה סכומים כן טוב סך דע • כן כל יום ויום הוא נדיה צפני עמנו כמו שהקנו
צתפלא המחדס צטוננו • כל יום תמיד מעשה צראשית וכל מה שאדם עושה צו עושה
דושה ציוס זה צעלמו • כמו הכתיבס והרשימה צמנילה וצוהר פרשת וחי דף רכ"ד
הכריז מאוד צענין הזה על פסוק ואצדקס זקן צה צימים שזה עם כל ימיו סומים
וקיימים שלא סיס צהס פגס ואצרו סס סהימים אלה סהאדס מניח עמו לעו"ס
סן סס עלצוסי סמלצוסי את הדימה להתעדן צהס צניע • וסס ועל ידיה יעמוד
צתסיס סתמיס כמי'ס ימיס יוצרו וגו' ואוהב ימיס לראות עוז וכן כמה פסוקים
וסכחתי לשונס נטוף סקדמת כמחצ ע"ס צאורך (כתבו צהס) סך צחיריק כמו כתבו
על סיהודים :

והחשנים עשיר (חסנון כו') ואז יאלא מחשבתו צעניני עולמו) ר"ל לעי"ש (הרמב"ם
צנחמסנות) יראה צעין סכלי סמחסתו וכן כל תחבולותיו, מה סהוא
מתעסק צה תמיד סעיקר אלו על עניני סהוי"ו וסיה עיקר ויקרה וגדולה אלו כמו
שמספר וסוכך כי לא יספיק לו כו' ובעניני אחריתו הוא מהעלל ומזוה אותס סאינס
ססננים צענינו כלום סהדי אינו מתחלל צהן צחריצות הום כמו צעניני עו"ס (והפס
צעניני סהער) לטון סקפס (וולנס) לטון זיל וסוינו צחולס • (למי סנונו לו צו)
צעולס ריל (אל סיעג סהעסיר) הוא פועל יולא ור"ל להסער לאחריס כיכ ר"ע
מלשיך

שער השבון הנפש קר

מן חסון די ספקי ולהרחיק ממנו העושר המביא אל חמותרים ויריש
המביא אל אבדת המוסר והתורה כאמרו (מס'י ל') שתיים שאלתי
מאתר ריש ועושר אל תתן לי • המרפיני לחם חוקי ושאר חניני וכמוחי
מצאנו יעקב אבינו ע"ה שאל מאלהיו ספיקו באמרו (צראשית כ"ט) ונתן
לי לחם לאכול וכגד ללבוש • הלא תקיץ אחי ותראה חסרון מה שחרצת
עליו ומהרת אליו להעמיד גופך על ענינו • אשר לא תחמיד לך חברתו
כי אם זמן מועט • לא יפרד ממנו צער • ולא ימלט מפגיע בעוד
התחברותך עמו • אם ישבע יחלה • ואם ירעב יחלש • ואם תלבישו
יותר מצרכו יקיץ • ואם תניחנו עירום מצטער • ועוד שהנהגתו בכריאותו
והליו וחיייו ומותו איננה בראונך ולא ברשותך • כי הכל להנהגת כראד
יתעלה • ואיה יתרון נפשך על גופך • ומעלת עולמה על עולמו ועלותה
מיחידתו • וריוחניתה מגשמותו • ועמידתה מחליפתו וקיומה מהפסרו •
ופשיטותה מהרכבתו • ודקות עצמה מעביו והכנתה מכהמיתו •
וקבלה המדות המיוכות מקבולו המנונות • ואם אתה נוהג בחריצות
הזאת וההשתדלות היאת בתקנת גופך עם פחיתותו וגנותו ועם
חלישותך מהזיקו והועילו • כמה אתה חייב שתתנחם בו מן החריצות
וההשתדלות בתקנת נפשך החשובה הנשארת לך אשר צוית להנהיג
ענינה ולעיין בתקוניה בקנות החכמות והבינות כמי'ש (מס'י כ"ג) אמת
קנה ואל תמכור • (סס ד') קנה חכמה קנה בינה • ואמר (סס י"ז) קנה
הכמה מה טוב מחרוץ • ואמר (סס י"ד) כן דעה חכמה לנפשך • ואמר
(סס ט') אם חכמת חכמת לך • כלומר שהקנינים הריוחניים הם שלך לא
ישלול אותם ממך וזולתך • כאשר יקרה בקנינים הגופיים • ראה אחי מה
בין שני הדברים ומה בין שני הענינים והטחמותיות עולמך שהשתדל
במה שאתה צריך לו לאחרייתך ואל תאמר ימצאני מה שימצא חסול •
כי אתה נתבע כפי חברתך ועונשך יותר הזק והשבון על התעלמותך
יותר מדוקדק • ואל תסמוך על דבר שאין לך בו זכות ותנוח דעתך על
מענה

מרפא לנפש

אלשיך (אשר לא תמיר לך צחרתו) כי רק זמן מועט יהיו חננים הנוף עם סנפס
ימי סנחיתו וגומר ורף גם זאת שלא תפלט אפי' רגע א' מנער ומפגעים רעים הלא
תראה סס יסגע סחולל יותר מדמי' הוא חולה וסס ירעב סנוף יחלס כו' • (ואיה יתרון
נפשך על גופך) הלא ידוע לכל רואי שמש ססנפס סיה סחננס יותר מהנוף צמעלמה
וצכל עניניה כמו סמפרס וא"כ רואי הוא סמעס לנפשך יתר שאת מן הנוף ואיס הוא •
(אשר צוית) צמלופיס אשר נלעווית עליה לתת לה די והותר מחמסה וצינה • (כ"י
ססה נתנע כפי סכרחך) ומלחי להססיר ריי יעצן ז"ל סכתצ מטל נמך נגד יומדי
ספילוסים ומתחוקים צחמסס מן סתורס והמלוה ואמר ססס כעצדים סלוה לסס המנך
לגת סהרה אל מקוס פלוני אלמוני וקלמס מלאו חן צענינו • ונתן להס סוסיס עוניס
עד מאוד וקלמס חין לסס צלתי סס גוימס • וסוכי ללע עד סהגיעו למחוז ספך סעלך
ונעלי ססוסים כתגלו צססוסים וכלו זמנס צעיול וצסמסס וציופי ססוסים וכל צלו
לססתמות אל סהלך ולסחדתו כאהר צוה עליהס • כן אלה סהססס צחמסס סהסחקו
יותר כו' ע"ס סכתצ ספר נחמד עליהס • וכן הוא שאל סדנניס סהסדס עוסס
צחמססו וצעסרו ומתקק על ידס מענודה סנורל יצ"ו ועתיד ליסן את סדין על
מקסו

שער השבון הנפש

מענה שהיא עליך ולא לך • והמאמר בהשלמת הענין הזה יארך ודי לך
מכני שהעיריותך אליו והוריתך עליו וכפי תבונתך השתכל דברי הכן
רמיוותי והקור עליהם כספר תורת האלהים ודברי הו"ל • יראה לך
בירורם מן הכתוב ומן המושכל ומן המקובל בעזרת האל :

והשלשה עשר השבון האדם עם נפשו על מעשהו ותוספת הכרתו
על השתדלותו בעבודת הבורא והנגעת יכולתו על מה שהוא

משלם מחובות הבורא על טובותיו עליו • וימשל בזה אל עבד שנתן לו
אדוניו אדמה לזרוע כפי צרכו • וזרע קצתה והוציא שאר הזרע בצרכיו •
ובאשר פקד אדוניו את האדמה מצאה כלתי זרועה • ובששאלו על זה
הודה בקצורו בענינה וחשב עמו על מה שאמר כי זרע מן הזרע באדמה
ופקד הנזרע ממנה וחשב על מה שיעלה בו עד תכליתו ותבעו כשאר
הזרע והייבו לפרעו כל מה שהיתה האדמה עושה • וגדל מדוהו ונכפלה
דעתו • וכן אדון ראוי לך לחשב עם נפשו על מה שחונך האלהים בהכנותך
אותו ואת תורתו ומה שנתן לך מן הכח והיכולת לפרוע מה שאתה
חייב לו • ועשה בזה מה שיצא אל גבול המעשה ממך ויראה לך כי
אתה נתבע בכל זה ובוא עליו ליריד השבון כל שבן עת המשך המנובות
אלך מאת הבורא • וראוי לך להשתדל בכל כחך ותמרח ככל יכולתך
לפרעו ולהשוות מעשיך להכמתך והכרתך עם השתדלותך והזרת כל
טרחך לעשות כפי הכמתך ואל תתנהג במוותרי עולמן • פן תלאה לשלם
חובות תורתך • שהאל יתעלה נתן לאדם מן הכח כפי צרכו לתורתו
ולעולמו ומי שהוציא ממנו מאומה במוותרים אשר יתכן לעמוד זולתם
יפקדנו בעת הצורך אליו בדברים הצריכים • ואל תתלה עצמך בלו
ברפא לנפש

זאולי

חכמתו או על עשרו • ומה תנין בזה עקמות זה הספר צענין סוף (על טענה
ספיה עליך ולא לך) כל מה שטעון ותתן עמך אינו כלום שטענת עמך אתה
נעט וסוף טענה עליך סתם ידעת סוף כסיל ומעשיו מנונים ולין תלמוד
ממנו :

והשלשה עשר (על מעשיו ותוספת הכרתו על השתדלותו כו') ר"ל ידאם
וינחן דעתו וסכלו על מעשהו מה טעוה מצאת הנזרע

ונצמת כפי יכולתו והכרתו היה יכולת נידו להוסיף צמנתו ה' ממה שהיה רגיל • וא"כ
ענוס י"ג על הקצור הוא כמו שפסק ונס' חסנו האדם עם נפשו על יתרון
חכמתו על מעשיו כו' כי ע"ה • (ובאשר פקד אדוניו כו') כמו פקד פקדתי
אתכם ומשע עמו כו' ופקד הנזרע מוננו (ורואה ומעייץ צמנתו טרוע ממנו וחסך כמה
היה עושה ולפי חסנו היה תנעו לשלם לו כל הזרע ב"ה היה בולו זרע היה עושה ג"כ
כחסנו הים) וגדול מדוהו כו' • (יעשה זה מה ש"ה) למ"ה ועשה נפועל מה ש"ה
צורך נכח שיכונ לנאת אל המעשה וזה ע"ד כל אשר חמלך ידך לעשות כחך עשה •
ציראס לך כו' תראה צעין סלך כי אתה כו' עכ"ל • (וסוחר כל עוהך כו') למ"ה
והסוחר ל' יתרון כלומר יתרון כל עוהך ועמך יסיה לעשות כו' עכ"ל • (אבל צעניני
עולמן אל יערימו יותר דק לפי דרך לפרנסתך • פן תלאה נזול ונתבל כחולך
צדדיי סנל ולין גם מועיל וכסלעו לנעוד את' ה' לא יהיה לך כח ותסכך מחמת
גודל גיעות שגיעת על סר דברים • (יפקדנו צנת סלון) יחסר ממנו כמו ולא
פקד

שער השבון הנפש קנה

זאולי ותאמר לו הנעתי למעלת כדורך מן הממון והחכמה הייתי משלם
כל מה שאני הייב מן העבודה לבורא יתעלה והדומה לזה מן הדברים •
כי הם דברי כזבים יתעה מי שיתלה עצמו בהם ויפול מי שישען עליהם •
וזאת היא הגדולה שבתעות בעלי המשכון • אשר זכרתי לך בשער
הבטחון • השמר לך פן תקחמה למענה לך ולאמתלא • כי אתה בזה
ככל הוטא שיטעון בה וכבר ידעת שאינה מצלת אותו מן העונש כמו
שאמר שלמה ע"ה על הגנב (משל' ו') לא יבוז לגנב כי יגנוב למלא
נפשו כי ירעב ונמצא ישלם שבעתים • אף על פי שדחקו נראה וצרכו
הביאו לקחת ממון אחרים לא נצל בזה מן העונש ותשלומי כפל כל
שבן שאר החמאים על כן שים לך האריכות הזאת לשלל בעוד שתוכל
לפרוע מה שאתה חייב בו לבורא יום יום • ואל תאחר מעשה יומך
למחרתך פן יכבד עליך לפרעו אם תניע למחרת ותהיה מנושיו (ס"ה)
מאסיו) וקשה מזה אם יבא קצך ותצר עליך האמתלא ותפסק טענתך
כי העולם משוק שיתקבץ אחר יפרד ומו שסחר והרייה שמה ומי
שהפסיד התחרט • ועל כן אמר החכם (קסלת' ז') וזכור את בוראך בימי
בחוריתך וגו' :

הארבעה עשר השבון האדם עם נפשו בעת אהבתו ונסות נפשו
ובלות רוחו אל כל מי ששוער ממנו שהוא אוהבו כמו
כן כמ"ש (משל' י"ז) כמים הפנים לפנים בן לב האדם לאדם • וכל שבן
אם יהיה האיש ההוא שר או נגיד • ויותר מזה בשיראה ממנו אות על
זה מהקר בתו והבטחורו ושואו מטיב אליו ועושה עמו חסד ובלתי צורך
אליו • שלא יעריניו דבר מאהבתו לא יניח מיבלתו (ס"ה מגלות) לנפשו
מאומה אבל יוציאנה כלה במצותו ועבודתו ויתנרב בנפשו ובממונו
ובניו כנמולו • וכיון שנעשה זה לנברא הלש כמנו כמה אנו חייבין
מכפלי זה • לבוראנו ית' אשר הוריענו הנביא כי הוא אוהב אותנו כמו
שאמר (דברים ז') לא מרובכם מכל העמים וגו' • כי מאהבת יי אתכם
וגו' • ועם מה שהודיענו בזה ראינו אותה אהבתו ואתנו ועזרתו לנו
הדשים גם ישנים עם הקרבתו והבטחורו לנו בכל דור ודור כמ"ש (ויקרא

ואף

ברפא לנפש

צפקד ממנו איס • (ואל תחלה עמך) הוא ל' תחלה ותקום לוהי חילי חילי וסמא
תאמר כו' וי"ג תחלה • (ע"ב ס"ה לך הפריכות הואת לסלל כו') ר"ל כל יום שאתה
מתריך על האדמה יהיה לך לסלל ונרוח ומסלס היום מה שאתה חייב לצורא ואל תאמר
מחר אסלס סמא לא תפנס לסלס ומתהס צמ"ה ונא"ה מסוים וז"ל • אלא כל אדם יעשה
מיד כפי חכמתו ועשרו למע שהוא עשה ואם יסיה לו יותר יעשה יותר עכ"ל • (כי
סעולס כטוק) ר"ל כיריד • (צימיי צמורוהך) וסאר כל הענין ס"ה ע"ה :

והארבעה עשר (בעת אהבתו כו') צענת ספוא אוסב צימר לאדם אחד
צאכנס רכס מפני שמשער דעתו טנס הוא אוהב אותו וכ"ה

אס כו' וכיון טעעה זה לאדם לאסוב אותו • כ"ב על חסך כמה וכמה שחלס את ה'
סכנד והנורס שידענו צו סחוסב אותו וחסך את אנוחיתו כמו טעס"ס • (כמ"ש כי
מאהנת ה' אתכם ומסמרו את הסנועה אשר כסנע לאנוחיתכם סוילת ה' אתכם וגו'
ידעת כי ה' חלסך כוס חלסס סומר סנרית וסחסד לאוסניו ולסומרי מלכותו לסלף

שער השבון הנפש

(כ"ו) ואף גם זאת בהיותם בארץ וגו' ואמר (שולח ט') כי עבדים אנהו ובעבודתנו לא עיבנו אלהינו ומהשלמת הענין הזה כי מן הידוע אצלנו שמי שהיה ריע אבותינו ואבות אבותינו חייבים אנהו לזכור לו את האהבה בכבודו ואהבתו כמו שאמר החכם (משלי י"ז) ריעך וריע איך אל תעזוב והבורא ית' מוכיר לנו ברית אבותינו והשגחתו עלינו בעבורם ולחקים בריתו עמם כמ"ש (דברים י') ומשמרו את השבועה והרבה כזה . ואנו כאשר לא תכטח נפשנו עליו ותסמוך על חסדו ותנוע לאהבתו ולהדבק בעבודתו ולפני האלהים נשפוך שיחנו . כמה טבענו עבה וערפנו קשה ואמונתנו מעושה . וכמה אנו קשים להמשך אחר האמת . לא אהבת אבותינו ואבות אבותינו נזכור . ולא לאהבת הבורא והשגחתו עלינו נגמול . ולא בעבור הכטחתו והקרבנות לנו נעשה . ולא לגדול טובותיו אתנו ורוב חסדו עמנו נשמע . ולא בעבור בריאתו אותנו והנהגתו הטובה לנו נבוש . הקץ אחי מן השינה הזאת וגול מעל לבך את מסך יצרך אשר נסך עליך עד שהבדיל בינך ובין אור שכלך כעכביש אשר יארונו על מאור הבית וכאשר יתמיד יעבה ויסתום עד שימנע הנעת אור השמש אל הכית וכתהלת אריגתו הוא חלוש ודק עד מאד וכל אשר יתמיד הדבר יחוק ויעבה וימנע אור השמש מעבורו בו ומהניע אל הבית . וכן מעשה היצר כלבך יהיה בתהלת ענינו חלוש מאד לא ימנעך מראות האמתיות . ואם תרניש בו בעת ההיא ותגלוה מעל לבך יקל עליך הדבר ואם תקל בו ותתעלם ממנו יחוק מעשהו וימנע אור שכלך ממך ויקשה לגלותו מעל הכרתך . על כן מהרה הציל את נפשך ותעורר באלהים להרחותו מעליך וטרח והשתדל תאור באור החכמה ותראה אמתת הדברים בעין לבך יוכר משלו קדמונינו ע"ה (סוף נ"ג) מעשה היצר כאדם במשלים נחלקים מן הכתוב באמר (סוף אל"ו) ויבא הלך לאיש העשיר ואחר כך קראו אורה ואח"כ קראו איש . ואמר (תהלים ח') אשרי האיש אשר לא הלך וגו' ואח"כ עמד אחר כך ישיב והדומה לזה הרבה . חשוב עם נפשך אחי על זה והדומה לו והכריז אורח על מה שיש בו הצלתה כי כבר אמר החכם כמתעלמים מהשתכל (משלי כ"ט) אנשי רע לא יבינו משפט וגו' .

והחמשה עשר חשבון האדם עם נפשו בהזמנתו במזונותיו קודם הצורך אליהם ואיננו יודע אם יעמוד ויחיה עד עת שהיג' מהם וכן כשהוא צריך ללכת בדרך רחוקה מוזמן ענינו הליכתו קודם לכן בימים ויעיין כמה שהוא עובר במקום שהוא הולך אליו מן המספרים . ואח"כ כמה שירכב וכמה שיגיעו מן הצידה ובחברה ובמתנות אשר ינהג בהם בדרכיו והדומה לזה ואיננו יודע כמה שגור לו

מרפא לנפש

דור וגו' . (וגול מעל לנד) ויגל את האנן כלו' ותסיר מעל לנד . (והעורר נחמקים לדמותו מעלך) שרחוי לסתכל אל ס' שילינו מיסר כמיס חויל אלמלא סקנים ועורו לא יוכל לו :
והחמשה עשר (ויעיין נגס סוף עונג) ר"ל סוף מעיין ומוקד לזה סמורס סוף

שער השבון הנפש קנו

לו הבורא מזה ולא באריכו ימיו : ועל הדרך הזה אחי אנהו חייבים להיות נבונים למועד ולהזמן לדרך הרחוקה אל העולם האחר אשר אין לנו מברח ממנו ולא מנוס מפניו . ולחשוב בצידה וכמה שפגע בו בוראנו יום החשבון הגדול שאמר עליו הכתוב (מלאכי ג') כי הנה היום בא בועד כתנור : ואיד נתעלם והנסיעה מתמדת וההעתקה תדירה והדרך ארוך והמרגוע רחוק ומדוע לא שמנו אל לבנו לזכור אחריתנו ולא חשבנו על הצידה לבית מועדנו התעסקנו בעולם הכלה והנחנו הקיים . ונבדו גופינו ושכחנו מדוי שכלנו . ובעבודת ריע יצרנו ועיבנו עבודת יצרנו ונעבוד את תאוותינו ולא עבדנו את אלהינו הה למנוח הזאת כמה היא כוללת ולשכרות הזא' כמה היא חזקה בשיה (יסעים מ"ד) כי טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם . ואמר (ס' כ"ט) שכרו ולא יין וגו' .

והששי עשר חשבון האדם עם נפשו על אורך זמן עמדו בעולם . ויעלה על לבו קרבת קצו ובא המות אליו . בעת שהוא רואה במיתת שאר החיים פתאום ממדבר וזולתו מכלי הקדמת ידיעה ברבר ולא רמו ולא מועד ידוע שהיה בטוח מהיותו בו . ואיננו מתעב מכא ככל חודש מהרשי השנה ולא ביום מימות החדש ולא בשעה משעות היום ואיננו בא בימי הזקנה מבלעדי השישיות והבחרות והנערות והילדות והינקות . אך הוא קורה (סוף קור') את החיים ככל זמן ובכל עת ובכל מקום . וימשל בזה כאלו הכלך הפקיד אצלו פקדון ולא קצב לו זמן להשבנתו וצוהו שיהיה מצפה לו בכל עת כדי שלא ילך למקום אחר ושיהיה נמצא עת שיפקשהו הכלך . היתכן לו לדור ויש שממשל במי הכלך (סוף סוף מקום סוף) בעוד שהפקדון בידו . ויש שממשל במי שיש עליו חוב בלי זמן קצוב והוא מצפה עליו בכל עת לא תנוח נפשו עד שיפרענו . וכאשר ישוב האדם עם נפשו על אורך עמידתו בעולם ויזכור כי קהל מחבריו נסעו אל העולם האחר קודם ממנו בעת שהיתה תקותם חזקה לחברת העולם ולא ראה לנפשו יתרון שיחייב לו התאחרו מהם . יקצר תוחלתו בעולם ויחיל לאחריתו ויחשוב בצידתו לעת נסיעתו ויחשוב עם נפשו קודם יום החשבון . ואמר אחד מן החכמים

מרפא לנפש

סוף עונג לסוף סוף צמדינס סוף סוף לנס (והאיד נתעלס) מכמינס ויבא נוסג תמיד ונסעים לסס ונעמקים לסס תדיר . (והדרך סוף) לעי"ס וסמרגוע סינונס רחוק לנס סס כי מי יודע עד כמה נסים סוולנד לסינס סנסמס ננס ונדס צימיס וננכרות ונעיריס וננדננות וננסמות ונתינס ססוונס ונמלות ונחך קף סקלע וסלר גלגוליס סעונכיס עליס קודס סתניע למחזו ספסל כנו ססלרינו נוס צווסר ונכמס ספריס סידועיס וס"כ לס מנזיין לידס לדרך סקרוז סלו וסלך לא נומיין לידס לדרך סרוקו ססוף סלנין מניס ממנו . (רחל מנכס סולס) מלסון סללו סס ליוס ססוף לסון נעקס ויי כמו ססס סלקיס :
והששה עשר חשבון כי על אורך זמן עמדו בעולם כסדס סמריין ימיס על ססדמס אל ניטס נעלמו סלל ינווס ססרס כי מי יודע מה יולך יוס כי סדס סולך אל צינס עולמו כל יוס סתקרגז יוסר ולך סמרו ולן ססס סולך למקוס

שער השבון הנפש

החכמים מי שקדם המות לפניו תקן את עצמו ואמר החכם (קלה ו')
 לב חכמים בבית אבל ואמר (ס) טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל
 בית משה באשר הוא סוף כל האדם והיה יתן אל לבו ר"ל בהי מי
 שלבו חי כלומר המבין המכיר ואמר (תפלים קמ"ד) אדם להבל דמה
 והשבעה עשר השונות בעת שתמה נפשו להכרת בני אדם
 ולהשתעשע בהם במעלות הבדילו והפרידה מבני אדם
 וברוע הכרת כסיליהם מבלי דוחק שיביאנו לכך ומרעת הכרעת מותרי
 הדברים ואמר וכלבול ארוך אין צורך אליו ואמר החכם (מסלי
 י) ברוב דברים לא יחדל פשע וגו' ואמר אחד מן החכמים אצור
 מותר דבריד וכתם מותר לשונך ומדבר בבני אדם והוכיר רעותיהם
 וספר בגנותם ואמר הכתוב בענין הזה (תפלים ל) תשב באחיך תדבר
 וגו' והכוב ודברי השקר וכזה אמר (סס) הוות בקרבה ואמר
 (ימימי ס) הקשבתי ואשמע לא בן ידברו ושבעת השקר והשווא
 שאמר הכורא עליהם (סמט כ') כי לא ינקה יי ואמר אחד מן החסידים
 לתלמידיו התורה התיירה לנו להשבע בשמהבורא באמת ואני איצמם
 שלא תשבעו בו לא באמת ולא בשקר אמרו הן או לאו והגאון
 והלצנות ובוות קצת היושבים והשחוק עמהם וכבר יחדתי בהרהקת
 הענין הזה שער בספר הזה והוא שער הכניעה והעדר יראת האלקים
 מלבו בעת התערבו עם בני אדם ושיחתו עמהם עם מעוט ההצלה
 מהחוקתם

מרפא הנפש

למקום עבר כו' (שיהיה צטוט מהסיומו כי ר"ל המות ר"י - (מי שקדם המות לפניו
 תקן את עצמו) מי שרואה שסדר ב"א מתיים לפניו קודם משיס על לכו ותיקן גם הוא
 ש"ע לדבר זה ומחשבו לידתו :

והשבעה עשר השחלתו צנת שמטע נפשו) צענת סיפאווה האדם ויסתוקק
 ליטב עם ספרת צ"ל ולהשתעשע עמהם והוא סוגר סהוא לו
 לעולם ולנחת רוח אצל יסתכל צמלו כמה מעלות טובות יש בצדידות וצפידה מצ"ל
 וכמה רעות ממרגשות צמרת כסילים והוא מפרט אותם א' לא' (ובמרת הציהם)
 א' הוא מותי הדברים סס דברים צעלים (ואמר) כל מה שהוא יכול לדבר ולספר וכן
 (ונאמר) מהס כלום וכאלה או (ואחר כך אמר פלוגי ונאמר אנתו סהוא סכל צלול
 דעת וכולפת הומן היקר לצעל ועוד נובע מישינת צ"ל ע"ה שמדברים מצ"ל
 ומספרים צננות וגם כנענים צמד דגורס לשוא ולסקר ללא צורך (אמר) הן או לאו
 כו' תרגילו עלמכם סהן טלכם יהיה דרך ולאו טלכם יהיה דרך ולגה טענעו לעולם אלא
 אמרו (צמירק) הן או לאו ויחמנו דגרינם (והעדר יראת האלקים מצ"ל) כיון
 שהוא צמוט צליס צודלי לא ישיא אלקים לנגד עיניו וכל הכתות סוכר הם אותן שאינם
 מקבלים פני הסכינה והם כח חכמים כח סקרים כח צליס וכת מספרים לשון הרע וכלן
 מלוי צדור וקרחים רע וכמיני כי לא אל חפץ רשע אהם לא יגורר רע וח"ל רח
 סקוצע עלמו צמתי קרנות לטיחם צעלים וצדידים צעלים נקרא לך כיון שאפסרלו
 לעכוק צמית אותו רעת ואינו עוסק נקרא לך כי הוא דומה למי שאמר לו המלך מנה
 צמונים טעם א' וכל שממנה יהיה סלך והוא יושב על הלא זכ שמחולק מן סהוטים
 צמונים אלא הים ללנות גדול מזה כי כנעל מד"ה אחר טיודע הסכר סגדול לסעוסק
 צמורס אינו כ"ל לך ממס ומלנד זה סהוא עוצר צעסה ודברת צס וצפרט לומדי תורס
 צריכין

שער השבון הנפש קנו

מהזקתם בממונו ודברם בו והחונף ואזכת קנאת השם להתנאות להם
 ולהתגדל אצלם כמה שהוא יודע וכמה שאינו יודע ממיני החכמות
 וחמעישים ומחם חיוב הציווי כטוב וההוזהרה מן הרע אשר צונו הכורא
 עליו כאמרו (ויקרא יע) הוכיח תוביח את עמיתך ואנחנו חייבים
 להזהיר מן הרע כשלשה דברים אחד מהם כפגיעת היד כמו שעשה
 פנחס בדבר זמרי וכזכי והשני למחות כדברים כמו שעשה משה (סמט
 צ) כאמרו לרשעי למה תכה רעד והשלישי בלב כמו שאמר דוד ע"ה
 (תפלים כ"ו) שנאתי קהל מרעים וגו' ואם יוכל למחות הרשעים על כל
 פנים יטחה שאין עמי הארץ נמלטים מן הקצור וכאשר תתבודד
 במלה מעליך חובת הציווי כטוב וההוזהרה מן הרע בלי ספק והוא דבר
 קשה לקיים מצותו ולהשלים חובתו כמו שאמרו חז"ל (עירובין טו)
 העבודה אם יש כדור הזה מי שמקבל תוכחה ואמר קצת העבודה
 אם יש כדור הזה מי שיועד להוכיח ומהם חפצו העצה והסחרון
 הכרת השכל בחברתם וריעותם והתלמד רוע מדותם כמו שאמר
 החכם (מסלי צ"ג) ורועה כסילים ירוע ועל בן אמרו רז"ל שיחת
 הילדים וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ מוציאין את האדם מן
 העולם וכללו של דבר כי רוב העבירות לא יגמרו אלא בשנים כמו
 הזנות רוע משא ומתן ושבעת שקר ועדות שקר וכל העבירות
 שיהיו בלשון לא יגמרו אלא כחברה ובהתערב עם בני אדם אבל
 הכריות והפרידה מבני אדם סיבת ההצלה מכל מה שזכרנו מן
 העבירות והיא מהחזק שבדברים המביאים אל המדות הטובות וכבר
 נאמר כי עמוד בר הלכב אהבת הכריות ובחירת היחידות על כן
 השמר אחי פן ישיאך היצר ויפיה בענין החברה והתערובת עם בני
 אדם ויסייתך לבסוף בעת היחידות והבדירות להם ואח"כ השמר פן
 יטעה אותך ריעון לבך כי בחברת החכמים היודעים את האלהים ואת
 תורתו והתערב עם גדולי בני אדם הצדיקים ענין הכריות והנחת מעלות
 היחידות אך היא הכריות הגמורה והיחידות השלמה ובחברת
 אנשי החסד והתורה מעלות רבות יתירות על מעלת היחידות יארך
 ספורם ואמר החכם (סס) חולך את חכמים יחכם וגו' ואמר (סס כיצ)
 חט אונך ושמע דברי חכמים ואמר במי שלא התחבר עם אנשי החסד
 (סס ע"ה) לא יאחז לך הובח לו וגו' ואחז"ל (סכסודין ע"ב) (סס כנוס)
 קבוצה לרשעים רע להם רוע לעולם ולצדיקים טוב להם טוב לעולם
 פזור לרשעים הנאה להם והנאה לעולם ולצדיקים רע להם רוע לעולם
 ואמר

מרפא הנפש

צריכין להסיר מד"ב כי אם נכנס דבר ללנות ללא ילא כנגד דמ"ה כו' וסיים וכל סהוה
 להרחק מענינות ירחק מחצת רשעים ע"ס צמדך (ואח"כ השמר פן ישעה כו')
 ר"ל מחר סמרגיל עלמד צדידות פן טעסה ותלמד צלך כסתמנר עם חכמים אמתיים
 וגדולי צ"ל סנוס תעדר ענין סנדידות ותפמר סנדידות יותר עוב מלססתנר
 לחכמים אל תסתובב בן אך כסטר תמנר אל חכמים היא סנדידות סנמורס וכ"ל חז"ל
 מרצ אל סנדים מרצ על סנולסיון סל ת"ס טעוסקין צמורס נד צנר ולמרו קנס לך

מנר :

מ

הסממנים

שער השבון הנפש

ואמר יהי כיתך בית ועד לחכמים • והיו מתאבק בעפר רגליהם והיו שותה בצמא את דבריהם • ואמר (מלאכי ב') אז נדברו יראי יי איש אל רעהו ויקשב יי וישמע :

והשמונה עשר השבון האדם עם נפשו בעת גבוהתה והתגדלה ורוחק משאליה (סי' מ'אויס) בעולם הזה והוא שיתבונן ערכו בין העליונים והתחתונים • ויתבאר לו קטנותו ועזירותו בין צירות הכורא יתברך כמו שכארתי בענין הזה בשער הששי מן הספר הזה • וישתכל אה"ב כמה שהלק הכורא מן הגדולה לאדם שהשליטו במיני החיים והצבחים והמוצאים • כמ"ש (ספלים ח') תמשלהו במעשי ידך וגי • ושהודיעו חקי תורתו • והעמידו על כל מה שיש בו תקנתו מסודות עליון העולם הזה ותחתונו • והרים מעלתו בשכחו וכהודותו לבוראו • ובקראו אליו בצרות • ובענותו בעת המצוקות ובהרו בו • ושלחו אל כראויו • ומסרו אליו סודות גבורתי • והראות המופתים על ידו עם מה שיארך ספרו מן הטובות הנסתרות והנראות • הגופיות והרוחניות • הכוללות והמיוחדות חסד וטובה עליו • והשתכל אחי כמה ערכך נקלה ועניניך נכזה וכמה גדלך בוראך עם מה שאינו צריך לך • וגדל צרכך אל השגחתו והנהגתו • וחוס על העמרה הגדולה (סי' המעלות) הזאת אשר עמך בה • והמעלה הרמה שהרימך אליה בעולם הזה • והגמול הגדול שצפנו לך בעולם הבא • והדבקך בעבודתו ובהודאתו • ואל יביאך מה שנסאך הכורא בו • כמה שזכרתי לך מחסדו וטובותיו להתנאות בעניןך ולהתגדל בנפשך ולהתרומם בהסד הכורא עליו • ותחשוב כי מן הדין הוא לך • ושאתה ראוי לו ויאות לך כמותו • אבל הדבק בכניעה ובענוה ובשפלות שאתה ראוי לה כשתודה כאמת על ערכך בכריאות הכורא יתברך • כמה שחייב בו העבד החלש הנכזה הנקלה כשינשא אדוניו מעלתו • ושימחו עם אנשי מגולתו • חסד ממנו עליו • מכוונת נפשו והיותה בענינו כערכה הראשון קודם שיגביר אדוניו הסדו עליו • ואל יתגדל לפניו ואל יגבה לבו כמה שהגיע אליו מן הגדולה והיקר • ואל יבקש ממנו משאליו דרך רגילות • אך יעזוב ענינו אליו ויבטח עליו ועל טובו • ואמרו על אחד מן הצדיקים שהיה אומר אחד תפלתו • אלהי לא נשאתי לעמוד לפניך סכלי בפחיתות ערכי • ומיעוט ידיעתי בגדולתך ורוממותך • כי אתה רם ונשא • ואני נקלה ונכזה

מרפא הנפש

והשמונה עשר (חסדן האדם בעת גבוהתה וכו') ר"ל כשתגדל גודלות גללו של אדם לומר מי כמוני בכמה מעלות ונפרט ספסי הכיס מעלתי על כל הנפואים ועי"ז הוא סואל ותפן דברים ססס רחוקים ממנו ואמר טראוס סס לו סלל צלמת יתבונן ססוא קטן וננס מכל העליונים ותחתונים כסאר כסנאר כסער כסניעס פ"ס וסכקדמת סער ססליסי כסנאר סססרס ססר וסלס עססל כ"ס כ"ג דברים ע"ס וע"פ ססריס מעלסך וסנן לך גדולס ומססלס סל סל כסו סמססר סל יגניס לך כסנור סל לפני סס"י כ"י סו ססונו לך כל סלס רק ססלס כסנר כסנור ססריס סרונו מעלנו רלוי לו ליכעס יוסר לפני סרונו • (ושלחו סל כסוליו) מי ססו רלוי לכסוס • (ואל יקסס עמנו מסליו דרך רגילות) לומר מסר ססן לי

שער השבון הנפש קנה

ובזה קטן משאול ממך ומקראו אליך שבח וחלל וקדש שמך המקודש בקולות המלאכים העליונים הקרושים • אבל הרשעי (סי' ס'אמי) על זה מה שרוממתני בצוותך אותי קראו אליך והרשיתני לשבח את שמך העליון כפי הכרתי אותך וידיעתי בכבודך • עם הראותי עבודתי לך ושפלותי לפניך • ואתה יודע תקנותי ואופני הנהגתי • ולא הודעתך בצרכי להעיר אותך עליהם • אלא שארגיש בגודל הסרוני אליך ובסחוני כך • ואם אשאל ממך בסכלותי מה שאינו טוב לי • ואבקש ממך שאין בו תקנתי כחירתך העליונה טובה מבחירתי • ובכר הנהגתי כל עניני אל גירתך הקיימת והנהגתך העליונה כמו שאמר דוד ע"ה (ספלים ק"א) יי לא נבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני • אם לא שוית ידוממתי נפשי כגמול על אמו כגמול עלי נפשי :

והתשעה עשר השבון עם נפשו בהצלת הכורא אותו מפני העולם וצרותיו ומיני חלאי בני אדם בו ואופני המאויעים והמצוקי ממאסר ורעב וצמא וקר וחום וסמי המות והחיות הרעות והצרעת וסרוג • הרעת ומיני בטול ההרגשות ומה שדומה לזה • עם ידיעתו שהוא ראוי להם ומחוייב בהם • על מה שקדמו לו מן העונות והחטאים לפני הכורא וגדל מה שעבר מהמירות את אליו וזכותו בדבריו ועזבו הודאתו ושכחו וסורו מעבודתו והנחת התשובה וההודאה לפני האלהים מאורך זמן מריו עם התמדת טובותיו לו ותדירו חסדו עליו • כשישתכל המשכיל בזה ויחשוב כמה שגמסח הכורא בו את בני אדם כמה שספרנו מן הפגעים בעולם הזה ובהצלתו מהם והמלטו מהמהם • עם מה שהוא ראוי להם • יגדל שבחו על טובת האלהים עליו • וימחר אל התשובה ובקשת המחילה על מה שקדם לו מן העונות והחטאים אשר הסתירם הכורא עליו זמן ארוך • וירוף להדבק בעבודת הכורא ליראה מהם ולדחות אותם כמ"ש (דברים כ"ח) והיה אם שמוע תשמע בקול יי אלהיך • ואמר (סס ז) וחסיר יי ממך כל חולי וכל מדוי מצרים וגי • ואמר אחד מחסידיו הקדמונים ז"ל (נצרכו לג) ראו עיני ערוד ממת אלא החטא ממת • ואמר דוד ע"ה (ספלים ל"א) על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפיר ותנין כי בי חשק ואפלטחו וגי :

והישרים חשבנו עם נפשו אם יהיה לו ממון • כפנים שקדו מהם • ובאופני הוצאתו והוצאת חובות הכורא ממנו • ופרוע חובות

מרפא לנפש

עד הנה ממונ לת לי כן לעולם אך יעזוב עיניו אליו כו' • (וקדש שמך) ולקדש שמך כו' וענין ספסל סואת עיין לעיל כססנו סססעי וסנן יעס • (כגמול עלי סמו כו') כנר פרסתי לעיל :

והתשעה עשר (מסמסס) סוא ל' פסוק כסססל סו' ז' לא מהס ולא מהסונס ולא מהססס ופי' כו סכול כללו סמר כ"פ מהס עכ"ל מ"ס • ור"ג פי' מרונס (ראו סלין סרור ממת) כנעסס רר"ס כן דוסס כנרונס פ"ס ע"ס : והעשרים (כססנו) עס כפסו סס יססס לו עמון כו') כלומר מי סיס לו עמון יוסס כססס פניס וכלוס סופן כסל לידו סעמון סלס סין כו סגול וריניס וסולסס וכוסל סרגילין לקנור סון ועוסר סלל כנעסס ולסלס לסס"ב סת סרגילס או סס כו

שער השבון הנפש

ראוי שיתן לו הכוונת ית' מהם פרי - וכן בעל מעשה העבודה אם ישתדל וימחר ויחרץ לעשות מה שיש ביכולתו ועזרהו האלהים לעשות מה שהוא למעלה מיכולתו אשר הוא הפרי העליון והטובה הנכבדת מאת האלהים על סגולתו ואנשי אהבתו בעולם הזה - כמו שארז"ל כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר ואמר תרהם (קטל"ג) כי לאדם שטוב לפניו וגו' - ואמר חז"ל (ע"ל) כי תהם מביאה לידי מעשה מעשה מביא לידי זחירות זחירות מביאה לידי זריות זריות מביאה לידי פרישות פרישות מביאה לידי נקיות נקיות מביאה לידי טהרה טהרה מביאה לידי חסידות וחסידות גדולה מכלם שנא' (תהלים פ"ט) אז דברת כחזון לחסידך וגו' ואם יתעלם ממה שיש ביכולתו ויקל במה שיש כחזון תרחק עזרת האלהים ואמצתו ממנו כמ"ש (משלי ע"ו) רחוק מרשעים יי' : ואמר (יעקב"ט) עונותיכם היו מבדילים וגו' :

והשנים ועשרים חשבונו עם נפשו על התעורבו עם בני אדם כתקנו' העולם מהרישה וקצירה ונקת וממבר - והענינים שנעזרים בהם קצת בני אדם בקצתם על יישוב העולם - שיאהב להם מה שיאהב לנפשו מהם - וישנא להם מה שישנא לו מהם - ויחמול עליהם - ויחזה מהם כפי יכולתו מה שיוקם כמו שנא' (ואהבת לרעך כמוך וימשל בזה באילו אנשים הלכו אל ארץ רחוקה בדרך עקוב ויש להם ללון במחנים רבים ויש להם בהמות רבות טעוני' כמשואות גדולות והאנשים כמתי מעט ולכל אחד מהם בהמות רבות שהוא צריך למעון ולפרוק אותם פעמים ואם יעירו איש את אחיו למעון ולפרוק - ויהיה הצפע בשלום הכל - ולהקל מעליהם - ושהיו שוים בעזר ובסיעה ביניהם יגיעו אל הטוב שבעניניו ואם יחלקו לבם ולא יסכימו לעצת אחת - וישתדל כל אחד מהם לעזור לחבירו לבר יראה רובם - ומן הפנים האלה אחי כבד העולם על יושביו - ונכפלה עליהם עבודתו וטרחו - מפני שרצו להתיהר כל א' מהם כהלכו בו - וכוותר מחוקו ממנו ומפני שרצו

מרפא לנפש

נח ענין לאם ה ולכנס לתת לעזב לכני האלוס וגו' - (ומעיי' עליהם) ר"ל ולעיי' עליהם - (ואמר חז"ל ספ"ק דע"ז) דף ד' ועיי' לה בסוף ע"מ' מוטע חז"ל ת"ר ונשמרת מכל דבר רע - שלא יסרה אדם ניום וינא לידי טומא' גילג' מכאן אמר ר' פנחס בן יאיר (תורה מניא לידי זחירות) פירסי' כשעזרים בל לידי זרה להסמך שלא יכשל (זריות) הסמך הודם לכן שלא הנא עזרים לידי - כי הכל שאינו מסרה לבל לידי טומא' - (פרישות) אף מניד המותר פורס להמיר על עצמו - (נקיות נקי צדק חסד (טהרה) לא ומלונן ועדיף מנקי - וחסידות גדולה מעולם שמיאסה לידי רוח הקודש ע"כ ועיי' בס' מעילת דברים על גרייתא זו פירוש נכון וישר בצורך : והשנים ועשרים (הסגנונו וכסו על התעורבו כו') ר"ל על מה שצריך להתעורב עם צ"א נחריטה כו' שיאבד להם מה שיאבד לעצמו (ללן במחנים רבים) נהרנס מחנות אשר יתנו עם ונכל המקומות ההם לריכץ לפרוק ולטעון כו' (ומן הפנים האלה כו') ר"ל וכמסל הוה עצמו הוא צענין העולם עם יוסבו שמחמת זה יכבד עליהם עונות עו"ס וטורמו (בפני טרלו להתיחד כ"א מהם בחלקו

שער השבון הנפש

קס שרצו ממנו יותר מחוקם - ובקשו בו אשר לא להם - מנעם העולם חוקם ממנו ולא המציא להם חלקם בו - על כן אינם מרוצים ממנו ואין אחד בהם שאינו מתרעם בו ובוכה עליו - כי בקשו בו מותרו המחיה ומנעם הוא די הספק אלא לאחר הטווח הגדול והיגיעה הרבה - ואילו היה מספיק להם די ספק - ותהיה השתדלותם שוה לתועלת כלם - ויהיו שוים בעניניהם היו מנצחים עולמם ומגיעים אל יותר מהפצם בו - ולא די להם שאינם עוירים זה לזה על עולמם אלא מחלשים קצתם את קצתם ועכב (ל"ט ס"ט ועטר) כל אחד מהם על חבירו ומרפה כחו - עד שלא יגיע א' מהם אל בקשתו ולא ישיג תאוותו - על כן השתדל אחי לקנות ריעים נאמנים ואוהבים זכים יהיו לך לעזר על תורתך ועל עולמך בהיות לך שלם עמם ומצפונך זך להם - ושהיו חכ בין עליך כנפשו שתמצא ירך מי שהוא ראוי לזה מהם - אל תפקוד סורך אלא אצל סגולת הכוונת מהם בלבד - כמו שאמר (צמות ס"ג) בן מירא רבים יהיו דורשי שלומך גלה סורך לאחר מאלף - ואמר החכם (משל' כ"ו) שמן וקטרת ישמה לב ומתק רעהו מעצת נפש :

והשלישה ועשרים חשבונו עם נפשו על העולם כמקטני הבריאות וגדוליהם ומעלות המרכרים בו - ומדרגות הברואים בתחתו ועליונו - ותבונת הגלגלים - ותנועות השמש והירח והכוכבים העומדים והחולמים - ורדת הגשמים - ונשיבת הרוחות ויציאת הילך מן הרקם - ומה שהוא יותר נפלא מזה ויותר דק ויותר נראה ויותר נסתר - מפלאי הבורא יתברך המורים על המימית והכמות והיכולת והנהגות הטובה והנלנית הכוללת ורחמי ורחב השגחתו על הברואים - ואל ישיאך רוב ראותך אותם ואורך רגילותך בהם - על עזיבת התימיה מהם והכחינה בהם - ותהיה קדימת ידיעתך אותם מחייבת שתקל בהם

מרפא לנפש

בחלקו (זו) ר"ל כל א' מצ"א יש לו חלק בעולם שנעצרו כנרא ר"ל זה עוצד אדמה זה רועם לאן זה יודע מלאכ' וכן כולם ואלו ה' כ"א טמח בחלקו ולא יבקט מותרת ועוזר לחצירו בסמורת וכן חצירו בסמורת וכן חצירו לחצירו הילכלל די מהסורס אשר יחסר להם בלא טוס כדמות וערסה אצל הס לא עשו כן אלא כ"א רועה סכל מה סנחן לו הצור' ויהי סכל לו ואין לחארים חלק צו ורף גם רועה עוד מה שיש ציד חצירו וסוף חמיר על כמל דברים שחין לו צורך בה' ואשר סכל על המימיות חזה זה לא העולם אפילו די ספקס מכני סחוליו ימיים וסמך וסמך על המימיות חזה זה לא נחיקימו צידס ועיי' צמ"כ פ"צ מח"ג סכתו כדברים האלה על טענות פילוסוף א' הסרעות בעולם יותר מן הסנונות וסכ"ס סם כדברים האלה וכמו סכתו לעיל - (שמך וקטרת כו') כמו שממן וריח קטורת משמחים לז סהרס כן העלה מה שריעהו מיעזו משמח אותן ומחוק לו יותר מעלה עצמו וזה ראה סיסתל לקנות רעים כלמנים כו' : והשלישה ועשרים (הבחינה בכל מה שיש בעולם) כי לא לצד סינחן צפלותו הצורה מה סגריאס לפרקים ולעתים רחוקים אלא אף גם ינחון וינחון מה שארס רואס אותם חמיר מקעני הלירות ועד גדולס ומכילס יוכל להנחון חמלת הצורה ומחנותו וסלנטותו מה שאין ספס יוכל לדבר ועיי' וכל האדם לסרגיל א"ע ולקיים סוית' ה' לנגדי חמיר מה רבו מעשקה' כולם צחממה עשית ומכ"ס סכלס יס סיות ורומיות

שער השבון הנפש

בהם - כעבור שהיית רגיל בהם - ואם ימצא על דרך הזה ענין הנערים
 כמה שהם רואים ומעידים כן ימצא רוב עמי הארץ והרבה מחשובי בני
 אדם על הענין הזה - והוא שהם תמהים מדבר שהם רואים אותו ולא
 הרגילו ראותו בקדרות השמש והירח והברקים והרעמים והזועות
 (ס"א וסיוקת) והסערה והדומה להם ואינם תמהים מתנועות הגלגלים
 וסכוכם כשמש וירח וכוכבים וצאת השמש וכואה וירידת הגשמים
 ונשיבת הרוחות - והדומה לה' כמה שהוא נמצאת עמם ורואים אותו
 תדיר - וכן יתמהו כשרואים הים וגליו וסערי רוב החיות אשר בו -
 ולא יתמהו מהלך הנהרות והגרת המים מן המעינות לילה ויומם לא
 לא ינהו ולא יעמדו והרבה כוה"ע"כ ראוי לראותי לבחון כל מה שברא
 הכורא ית' מה שהיית רגיל בו - ומה שלא היית רגיל בו - כמה שראית
 וכמה שלא ראית - ואל תשיאך סכלותך מהשתכל בענינים כנעירותך
 בתהלת ראותך אותם שתעזוב להתבוננם ולבחון בהם בעת חזקת
 הכרתך ובר לך והנעת בינתך כשאתה גדול - אך הכט להם והסתכל
 בהם כאילו לא ראית כמותם ודמה כנפשך כאלו היית סתים עינים
 קודם הכרתך אותם ואחר כך פקחת עיניך וראית אותם והכרתם - הלא
 תראה אחי כי הכסיל כעור וכאשר ישכיל יהיה כענין מי שנפקחו עיניו
 וראה (כמ"ש) (נלמ"ט ג') על אדם והוא ותפקחה עיני שניהם יזכר
 ידענו כי עיניהם היו פקוחות קודם לכן - ואל תתעלם מנפשך שתפקוד
 אותה ותהפש על סכלותה - ואל תראה מאמתות הענינים - ותכיר
 מפלאי הכורא ית' מה שארכב סכלותך בו ועורונך ממנו כמו שאמר א'
 מן החכמים - לבות החכמים יש להם עינים - ראות מה שאינם רואים
 הפתאים כמו שאמר הכתוב (ישע"מ) הלא תדעו הלא
 תשמעו :

והארבעה ועשרים שתחשוב עם נפשך ותתבענה על כל ענין
 שנתישב אצלה מעניני ידיעת האלהים ותורתו
 ודברי הראשונים והידות החכמים ועניני התפלות אשר ידעת מעת
 נערוךך וברוב ימי גדולך ולמודך תהלה - כי צורות הענינים הרקים
 אצל מי שהכרתו הלושה אינם בצורתם אצל מי שהכרתו חזקה - וכל
 אשר תוסיף האדם יוסף בירור בעינים - על כן אל תנוה דעתך
 על מה שנצמיר בלך בתהלת למודך מן הענינים המסופקים והסברות
 העמוקות - אבל ראוי לך להתחיל בעת חזק שכלך והכרתך לעיין
 בספר תורת האלהים וספרי נביאיו כמי שלא למד מהם ספר - ותרגיל
 עצמך

מרפא לנפש

וכוונתו יתנך כמ"ש ואתה ממהם חס כולם - (ואם ימצא ע"ז' כו') ר"ל אע"פ
 שנמצא כן בקטנים וכן ג"כ נמצא ברוב ע"ה כו' אצל אדם אל תהיה כמותם אלא תבנו
 ותתנון - כל מה שגדל ית' מה שלא ראית מעולם וכן מה שחש וראו כל עם (ואל
 ישיאך סכלותך) מאחר שהיית סכל כנעירותך שלא להסתכל בענינים ותעזוב גם כן
 ולהסתכל בעת זקנותך והכרתך מן המוח נלא חכמה (הלא תדעו הלא תשמעו וגו')
 וסיפא דקרא סוף מרום עיניכס ורחו מי צל אלה
והארבעה ועשרים (ע"ב אל תנום דעתך כו') לנער מאחר שכבר למדתו זה
 כנענותי

שער השבון הנפש

עצמך לפרשם ולבארם ולהתבונן כמלותם ובלשונם - ומה שסובלות מן
 הענינים יזמה שיש מהם כפשוטו - ומה שאינו כפשוטו - ומה שיש מהם
 נראה - ומה שהוא מהם נסתר - ומה שהסכרא (ס"א סקסס) נמצאת
 בו - ומה שאין הסכרא (ס"א סקסס) נמצאת בו - וכן תעשה כתפלות
 וכתשבחות מהשתכל כמלותם ומגמת עיניהם כדי שתהיה בעת
 שתדבר בהם לפני אלהיך יודע מה שתיצא לשונך מן המלות ומה
 שמבקש לך בעיני - ואל תנהג בכל זה כמנהג ימי הנערים שתאמר מן
 המלות כלשונך מה שיוזמן לך ועל איזה דרך שיוזמן ואיך יודע הענין
 וכבר קדם לנו בענין הזה מה שיש בו דיוכן תעשה בדברי החכמים
 והקבלה שתבונן בהם ותדינם לזכות - ואל תנוה דעתך על מה
 שנתכרר אצלך בתהלת למודך - אבל תבע עליו את נפשך כמו
 שמתחיל בו ומה שיתכרר אצלך תזכרו ותתישב בו - ומה שתסתפק
 בכיורו תחקור עליו מחכמי דורך שלא כדרך התקירה הראשונה - אז
 יראה לך מסודות התורה ומסודות החכמים מה שאי אפשר להשיגו מצד
 למוד המלמדים אותך בתהלת עניןך - ואל תשיאך הגאווה שתחשוב
 שהכרתך לא הוספה על מה שהייתה עליו מנעורך ושבה שעבר
 בדעתך - בעת הנעורים לא יתכן להשתנות אצלך ולהיות נכרי אצל
 דעתך - כי זה מפיתוי היצר לך שירשל אותך מעיין ומחקור על אמתת
 הענינים וידמה בעיניך שאתה חכם גמור ולא תחמר באומה ממה שאתה
 צריך לו כמו שאמר החכם (משלי כ"ה) חכם עצל בעיניו משבעה משיבי
 טעם - ואמר (סס) ראות איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו - ואמר
 (קלת ב') החכם עיניו בראשו - ר"ל שהוא משתכל בתהלת עניניו ומה
 שהוא בו מעיניו תורתו ועולמו ופקד אותם ומביין הטוב וחדע מנפשו
 כמה שעבר לו - ויוסיף להחזיק בטוב וישוב מן הרע - והכסיל מתעלם
 מכל זה כמי שהולך כאפלת הלילה בדרך ארוכה לא יבין אל מה שעבר
 ואם יהזיר פניו לא יתבאר אליו אך כל דעתו על מה שיש לפניו - ועל
 זה אמר והכסיל בחושך הולך - ואמר (סס) וראיתי אני שיש יתרון
 לחכמה מן הסכלות מיתרון האור מן החשך וגו' :

מרפא לנפש

צנעוהו וכו' ברוב אלהי ספק כו' אצל רפי לך כו' - (ובין סקו מהס נסתר
 ר"ל ט"ס צו אלוס סתים ולא נראה לפי דעתך צ"ח ספק ואל תהיב כו' סתאמר מן
 המלות מה שזדמן לך כו') ר"ל צלי הצנת פי המלות מצלי דקוק לסון הק"דש סתנים
 סנע ומרפס הסוק כמו סתפלין סקטנים (וכבר קדם לנו כו') צחצחן בסטיע"ע"ס
 (והרד"י לזכות) כי לא דבר רק סוף מהס סוף ייק סתמסו סל ירדת לקיף דעסס וז'
 ע"ז לך אצל אס עולה צדעמו לסתור ס"ו דנדיסס סרי סוף ואל סלמינו דסין לו
 סקסס - (ראית אס סכס צעניו סקוס לכסיל ססס) אס סכסיל סלמינו סססול
 ולמד יט לו סקוס אצל סכסס צעניו יסות נלא סכמס (החכם עיניו נלס"ט) ר"ל
 נלס"ט

שער השבון הנפש

המעונים • וישתדל להרחיק אהבת העולם הזה מלבו ולקיים בו אהבת העולם הבא תמיד • וכבר אמר אחד מן החכמים כאשר לא יתחברו ככלי אחד המים והאש כן לא יתחבר כלב המאמץ אהבת העוה"ז ואהבת העוה"ב • ואמרו העוה"ז והעוה"ב כשתי צרות • כאשר תרצה האהבת מהן • תקצוף השנית • וכן אהי נפשו ונופך צריכות הנהגת ומחשבה והזוק הנפש • ותקונה יהיה בהרגילה נמוסרים ובחכמות ולהנהיגה בדרכי חכמה וללמדה המדות הטובות ולמנוע אותה מתאוותיה הבהמיות • אבל הזוק נופך ותקונו שתפקדנו במיני המאכלים הטובים הערכים והמשקים הרואים למינו והרחיצה במים השוים ולהרגיש עליו תדיר בתועלותיו וצרכיו • ואם תהיה מחשבתך על תקון נופך ותשים כל השגחתך עליו ותתעלם מתקנת נפשו • וכן אם תמה מחשבתך להחיות את נפשך בהשגחתך עליה תתעלם מהרבה מעניני נופך • ומן הזריזות שתגביר את נפשך הקיימת לך על נופך הכלה ושתפקדנה ותרגיש עליה ואל תקצר בענינים הצריכים מאד לנופך ותכביר עליה ותחלישהו ותהיה זאת סבה להלישות שניהם • אבל תן לנפש המזון אשר יעמידנו על ענינו ותן לנפשך מן החכמות והמוסרים יותר מיכלתה • ובזה אמר החכם (קבלת ז') אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר וגו' • ואמר (סג) טוב אשר תאחזי בזה וגם מיה אל תנח את ירך • ר"ל אל תפליג בדרכי הצדיקים הפורשים מן העולם ותעבור את נתיבתם פן תשומם • וכן אל תפליג בדרכי הרשעים הנגבירים את העולם ותלמד תאותם יותר מן השעור הראוי לתורתך ועלמך • פן תמות כלא עתך רוצה לומר מות הנפש בנגבירת התאוה עליה בטבעה בים התענוגים הגופיים • אך אחזי הדרך השווה והחזיק באחריתך ואל תנח עולמך כי ממנו תקח לך צידה לעולם הקיימא ומקום המנוחה כמה שאמרו חז"ל הנה"ז דומה לפרוזודור לפני העה"ב התקן עצמך בפרוזודור כדי שתבנס לטרקלין • וזו היא דרך החסידים הראשונים היראים את האלהים • ומה שאמר ואל תתחכם יותר ולא אמר ואל תהי ככל יותר כפני שיש לחכמה אצלנו גבול ידוע לא יתכן לעבור אותו • והוא שכל מין ממיני הרבמה שימשכנו לעבודת האלהי ולשמור מצותיו ולהראות חכמתו ויכולתו מותר לנו וחיובין אצנתו לחקור עליו • כמו שאמר (מיז ניה) הן יראת אדני היא חכמה • ואמר (משלי ט') תחלת חכמה יראת י' ודעת קדושים בינה • ר"ל ודעת האלהים • ואמר (פסלים ק"ט) ראשת חכמה יראת י' • ואמר (יונים ט') הנה בדבר יי מאמו וחכמת מה להם • וכל מה שהוא מן החכמה על זולת הדרך אשר זכרנו אסור לעיין בה ולחקור

ברפא נפש

ברפא נפש • וישתדל להרחיק אהבת העולם הזה מלבו ולקיים בו אהבת העולם הבא תמיד • וכבר אמר אחד מן החכמים כאשר לא יתחברו ככלי אחד המים והאש כן לא יתחבר כלב המאמץ אהבת העוה"ז ואהבת העוה"ב • ואמרו העוה"ז והעוה"ב כשתי צרות • כאשר תרצה האהבת מהן • תקצוף השנית • וכן אהי נפשו ונופך צריכות הנהגת ומחשבה והזוק הנפש • ותקונה יהיה בהרגילה נמוסרים ובחכמות ולהנהיגה בדרכי חכמה וללמדה המדות הטובות ולמנוע אותה מתאוותיה הבהמיות • אבל הזוק נופך ותקונו שתפקדנו במיני המאכלים הטובים הערכים והמשקים הרואים למינו והרחיצה במים השוים ולהרגיש עליו תדיר בתועלותיו וצרכיו • ואם תהיה מחשבתך על תקון נופך ותשים כל השגחתך עליו ותתעלם מתקנת נפשו • וכן אם תמה מחשבתך להחיות את נפשך בהשגחתך עליה תתעלם מהרבה מעניני נופך • ומן הזריזות שתגביר את נפשך הקיימת לך על נופך הכלה ושתפקדנה ותרגיש עליה ואל תקצר בענינים הצריכים מאד לנופך ותכביר עליה ותחלישהו ותהיה זאת סבה להלישות שניהם • אבל תן לנפש המזון אשר יעמידנו על ענינו ותן לנפשך מן החכמות והמוסרים יותר מיכלתה • ובזה אמר החכם (קבלת ז') אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר וגו' • ואמר (סג) טוב אשר תאחזי בזה וגם מיה אל תנח את ירך • ר"ל אל תפליג בדרכי הצדיקים הפורשים מן העולם ותעבור את נתיבתם פן תשומם • וכן אל תפליג בדרכי הרשעים הנגבירים את העולם ותלמד תאותם יותר מן השעור הראוי לתורתך ועלמך • פן תמות כלא עתך רוצה לומר מות הנפש בנגבירת התאוה עליה בטבעה בים התענוגים הגופיים • אך אחזי הדרך השווה והחזיק באחריתך ואל תנח עולמך כי ממנו תקח לך צידה לעולם הקיימא ומקום המנוחה כמה שאמרו חז"ל הנה"ז דומה לפרוזודור לפני העה"ב התקן עצמך בפרוזודור כדי שתבנס לטרקלין • וזו היא דרך החסידים הראשונים היראים את האלהים • ומה שאמר ואל תתחכם יותר ולא אמר ואל תהי ככל יותר כפני שיש לחכמה אצלנו גבול ידוע לא יתכן לעבור אותו • והוא שכל מין ממיני הרבמה שימשכנו לעבודת האלהי ולשמור מצותיו ולהראות חכמתו ויכולתו מותר לנו וחיובין אצנתו לחקור עליו • כמו שאמר (מיז ניה) הן יראת אדני היא חכמה • ואמר (משלי ט') תחלת חכמה יראת י' ודעת קדושים בינה • ר"ל ודעת האלהים • ואמר (פסלים ק"ט) ראשת חכמה יראת י' • ואמר (יונים ט') הנה בדבר יי מאמו וחכמת מה להם • וכל מה שהוא מן החכמה על זולת הדרך אשר זכרנו אסור לעיין בה ולחקור

שער השבון הנפש קסב

ולחקור עליה • ועל כן אמר ואל תתחכם יותר • אך הסבלות והחוללות היהיר במעושם ועל כן אמר ואל תהי ככל ולא אמר יותר מפני שמעוטה מפסיד הרבה מעלות טובות כמ"ש (קבלת ז') זכובי מות יכאיש יביע שמן רוקח יקר מחכמה מכבוד סבלות מעט • והששי ועשרים חשבונו עם נפשו כשהוא עומד במצות המלך וירא מעונשו • אם יעבור על מצותו ולא ירגיש למצות אלהיו ולא יירא מעונשו בעברו על מצותיו • ואיך לא יתבונן בשכלו מה בין שתי המצות וכיך מה בין שני הענינים ויבין חולשת המלך לקיים נזרותיו והתאחרו מהפיל העונש בו ורחקו מהשקפה עליו וטרדתו כנפשו ממנו • וכבר אמר החכם (משלי כ"ו) ירא את יי בני ומלך • ואמר (סג ל') נחם ככפיר בלך • ואיך לא יתבייש המשכיל מאלהיו שגזרתו קיימת • והיא משקפה עליו תמיד • ולא תמרידו ממנה טרדה • ולא ימנעהו ממנו מונע • ולא יירא ולא יפחד מעונשו • וימרהו • והוא יודע שהוא משקפה עליו ורואה נגלהו ונסתרו • ולא יחזור אליו בתשובה על מה שקדם לו • ויאמר כמה ארך המרותי את דברו והתמיד סתרו עלי אבקש מחילתו קודם שיעברני בעה"ז או יענני בעיה"ב • והוא מה שאמר דוד (פסלים י') רשע בנובה אפו כל ידרוש אין אלהים כל מזימותיו •

והשבעה ועשרים חשבונו האדם עם נפשו כשתבוא עליו רעה כנופו או בממונו או בענין מעניניו ויקבל הכל כאלהיו בשמחה ויטבול סבל שרוצה כדון האלהים ולא סבל מתקצף על גזרתו • כמ"ש (ישעיה ט') וחכית ליי המסתיר פניו מעיני יעקב וקויתי לו

ברפא נפש

ברפא נפש • וישתדל להרחיק אהבת העולם הזה מלבו ולקיים בו אהבת העולם הבא תמיד • וכבר אמר אחד מן החכמים כאשר לא יתחברו ככלי אחד המים והאש כן לא יתחבר כלב המאמץ אהבת העוה"ז ואהבת העוה"ב • ואמרו העוה"ז והעוה"ב כשתי צרות • כאשר תרצה האהבת מהן • תקצוף השנית • וכן אהי נפשו ונופך צריכות הנהגת ומחשבה והזוק הנפש • ותקונה יהיה בהרגילה נמוסרים ובחכמות ולהנהיגה בדרכי חכמה וללמדה המדות הטובות ולמנוע אותה מתאוותיה הבהמיות • אבל הזוק נופך ותקונו שתפקדנו במיני המאכלים הטובים הערכים והמשקים הרואים למינו והרחיצה במים השוים ולהרגיש עליו תדיר בתועלותיו וצרכיו • ואם תהיה מחשבתך על תקון נופך ותשים כל השגחתך עליו ותתעלם מתקנת נפשו • וכן אם תמה מחשבתך להחיות את נפשך בהשגחתך עליה תתעלם מהרבה מעניני נופך • ומן הזריזות שתגביר את נפשך הקיימת לך על נופך הכלה ושתפקדנה ותרגיש עליה ואל תקצר בענינים הצריכים מאד לנופך ותכביר עליה ותחלישהו ותהיה זאת סבה להלישות שניהם • אבל תן לנפש המזון אשר יעמידנו על ענינו ותן לנפשך מן החכמות והמוסרים יותר מיכלתה • ובזה אמר החכם (קבלת ז') אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר וגו' • ואמר (סג) טוב אשר תאחזי בזה וגם מיה אל תנח את ירך • ר"ל אל תפליג בדרכי הצדיקים הפורשים מן העולם ותעבור את נתיבתם פן תשומם • וכן אל תפליג בדרכי הרשעים הנגבירים את העולם ותלמד תאותם יותר מן השעור הראוי לתורתך ועלמך • פן תמות כלא עתך רוצה לומר מות הנפש בנגבירת התאוה עליה בטבעה בים התענוגים הגופיים • אך אחזי הדרך השווה והחזיק באחריתך ואל תנח עולמך כי ממנו תקח לך צידה לעולם הקיימא ומקום המנוחה כמה שאמרו חז"ל הנה"ז דומה לפרוזודור לפני העה"ב התקן עצמך בפרוזודור כדי שתבנס לטרקלין • וזו היא דרך החסידים הראשונים היראים את האלהים • ומה שאמר ואל תתחכם יותר ולא אמר ואל תהי ככל יותר כפני שיש לחכמה אצלנו גבול ידוע לא יתכן לעבור אותו • והוא שכל מין ממיני הרבמה שימשכנו לעבודת האלהי ולשמור מצותיו ולהראות חכמתו ויכולתו מותר לנו וחיובין אצנתו לחקור עליו • כמו שאמר (מיז ניה) הן יראת אדני היא חכמה • ואמר (משלי ט') תחלת חכמה יראת י' ודעת קדושים בינה • ר"ל ודעת האלהים • ואמר (פסלים ק"ט) ראשת חכמה יראת י' • ואמר (יונים ט') הנה בדבר יי מאמו וחכמת מה להם • וכל מה שהוא מן החכמה על זולת הדרך אשר זכרנו אסור לעיין בה ולחקור

ברפא נפש • וישתדל להרחיק אהבת העולם הזה מלבו ולקיים בו אהבת העולם הבא תמיד • וכבר אמר אחד מן החכמים כאשר לא יתחברו ככלי אחד המים והאש כן לא יתחבר כלב המאמץ אהבת העוה"ז ואהבת העוה"ב • ואמרו העוה"ז והעוה"ב כשתי צרות • כאשר תרצה האהבת מהן • תקצוף השנית • וכן אהי נפשו ונופך צריכות הנהגת ומחשבה והזוק הנפש • ותקונה יהיה בהרגילה נמוסרים ובחכמות ולהנהיגה בדרכי חכמה וללמדה המדות הטובות ולמנוע אותה מתאוותיה הבהמיות • אבל הזוק נופך ותקונו שתפקדנו במיני המאכלים הטובים הערכים והמשקים הרואים למינו והרחיצה במים השוים ולהרגיש עליו תדיר בתועלותיו וצרכיו • ואם תהיה מחשבתך על תקון נופך ותשים כל השגחתך עליו ותתעלם מתקנת נפשו • וכן אם תמה מחשבתך להחיות את נפשך בהשגחתך עליה תתעלם מהרבה מעניני נופך • ומן הזריזות שתגביר את נפשך הקיימת לך על נופך הכלה ושתפקדנה ותרגיש עליה ואל תקצר בענינים הצריכים מאד לנופך ותכביר עליה ותחלישהו ותהיה זאת סבה להלישות שניהם • אבל תן לנפש המזון אשר יעמידנו על ענינו ותן לנפשך מן החכמות והמוסרים יותר מיכלתה • ובזה אמר החכם (קבלת ז') אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר וגו' • ואמר (סג) טוב אשר תאחזי בזה וגם מיה אל תנח את ירך • ר"ל אל תפליג בדרכי הצדיקים הפורשים מן העולם ותעבור את נתיבתם פן תשומם • וכן אל תפליג בדרכי הרשעים הנגבירים את העולם ותלמד תאותם יותר מן השעור הראוי לתורתך ועלמך • פן תמות כלא עתך רוצה לומר מות הנפש בנגבירת התאוה עליה בטבעה בים התענוגים הגופיים • אך אחזי הדרך השווה והחזיק באחריתך ואל תנח עולמך כי ממנו תקח לך צידה לעולם הקיימא ומקום המנוחה כמה שאמרו חז"ל הנה"ז דומה לפרוזודור לפני העה"ב התקן עצמך בפרוזודור כדי שתבנס לטרקלין • וזו היא דרך החסידים הראשונים היראים את האלהים • ומה שאמר ואל תתחכם יותר ולא אמר ואל תהי ככל יותר כפני שיש לחכמה אצלנו גבול ידוע לא יתכן לעבור אותו • והוא שכל מין ממיני הרבמה שימשכנו לעבודת האלהי ולשמור מצותיו ולהראות חכמתו ויכולתו מותר לנו וחיובין אצנתו לחקור עליו • כמו שאמר (מיז ניה) הן יראת אדני היא חכמה • ואמר (משלי ט') תחלת חכמה יראת י' ודעת קדושים בינה • ר"ל ודעת האלהים • ואמר (פסלים ק"ט) ראשת חכמה יראת י' • ואמר (יונים ט') הנה בדבר יי מאמו וחכמת מה להם • וכל מה שהוא מן החכמה על זולת הדרך אשר זכרנו אסור לעיין בה ולחקור

שער השבון הנפש

לו ואל יהיה כמו שגא' עליו (סס) והיה בי ירעב והתקצף וקלל במלכו
ובאלהיו ופ' ה למעלה • ורע אחי כי העשר נסיונות שנסה המקום את
אברהם אבינו לא היינו משכחים לו עמדו בהם לולי שהיה מקבל הכל
מאלהיו ברצון וכטוב לכב כמו שגא' (נחמ"ט) ומצאת את לבנו נאמן
לפניך • ויוצא מצרים לא נתחייבו להאשימם ולהוכיחם כמדבר אלא
על התקצפם ושלא היה לבם טוב עם האלהים ועם נביאו • כמו שאמר
(תהלים ע"ט) ויפתוהו כפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו •
ופעמים רבות היו מראים מרדם ומריים באלהים והפרת בריתו • כאשר
תמצאם בכל ענין מתאווים לשוב מצרים והדומה לזה • ובסבל הטוב
בל מדה טובה • והסבל שבעליו מוכרח בו אין לבעליו שכר עליו ולא
מחילה בו • הסתכל אחי מה בין שני הסבלים • והתבונן החפז שיש
בין הענינים • והלוק ענין הסבל בנפשך לשלשה חלקים הסבל על עבודת
האלהים • והסבל על המדות • והסבל על פגעי העולם • וזה החלק
השלישי וחלק לב' חלקים והוא הסבל על מה שחסר • או על העדר דבר
אהוב • ואיזה מהם שיהיה • יכול שתתחייב בו על הרך העונש ומוחלין
בו על עונך • או שיהיה התחלה מן האלהים לך על דרך הנקיין והמבחן
וירבה בזה הכורא שכרך ויגדיל גמולך עליו ועל איזה מהם שיהיה
מאלה השני פנים ראו לך שתקבל מה שיבואך מאת האלהים מהם
ברצון ובקבול טוב כמו שאמר דוד ע"ה (סס כ"ט) בל אורחות יי חסד
ואמת ליוצרי בריתו ועדותו • כי הרעה תבאה עליך אם היא למחול
עונך היא אמת • ואם היא התחלה מאת האלהים לתת תמורתה הגמול
הטוב על סבלך הנסיון היא חסד • ואיננה יוצאה מחסד ואמת • ואם
תטיב להסתכל בענינים האלה בלבך יהיה אחרית סבלך טוב והגמול
עליו מוכרח • על כן אחי אל תתעלם לפקוד מחשבתך תמיד בענין
זה • ואז יחלק סבלך לאלהים • ויקל געליך • בהעלות על לבך צער
הרעה

מרפא לנפש

ולמסא ונסכריו וכו' מוכרח לקבל מפני שאין לו מוט וזרני' ומחמת שהוא טל לזרנו
פעמים שהוא מתרעס ר"כ על מדותיו ית' כמ"ט חולת אדם מסוף דרכו ועל ה' יזעוף
לנו וא"פ"י סמוכל הוא מתקף ומתרעס ונזהר הנין טיב ע"ס המחנך וכך אמר' זכרות
פ"ק אמר רבא חס רואה אדם סיכורין צדין עליו יפספס צמעיו בו' כני' ולמר דבס
אמר ר"ה כל ספקי' ספק צו מרכאו ציסורין • שנאמר ה' חסן דכלו ההל' יקול אפי' לא
קבלן מאהב' ת"ל חס תשים אהס נפשו (קרבן אהס מניא אדם לרעה) חס יסורין לרעת
ואם קבלו מאהבס מאי סכרו יראס זיע יחרי' ימים ולא עוד ספלומוזו מתקיים צירו
ועיי"ש מה סן יסורין של אהבס • (וחלוק ענין הסבל כ"י) ר"ל כל עניני הסבלים לא
ימלגו שלא יהיו א' משל אהס • (הא' הסבל על עבודת האלקים) סיסנוול כל מניני עבוד'
קשה כדי שתקיים עבודת ה' • (הב' הסבל על המדות) סיסנוול כל מה שינא עליו
טל להמרות ח"ו נגד הכורא ית' כמ"ט וזהבנת את ה' וגו' אפילו נוטל את נפסך •
(הוא) הסבל על מה שחסר ר"ל מחסר פרנסה סהים לו או דבר אחר שחשב אללו יסנוול
וכן אס נעדר ונאבד ממנו דבר סהים אסנוול אללו יסנוול ויראס בגורמו יתבצר כי הכל
לטותו כמו סמסיום ומ"ס מפרט אפסכ וסיה היא • (אל תתעלם לפקוד מחשבותיך)
פ"י מלפקוד ר"כ • (ויקל מעליך בהעלות על לנג ענר כו') ר"ל אס תטיב להסתכל כו'

שער השבון הנפש

קסג

הרעה • ומיריות הסבל • ויורה על רצונך הטוב כגזרת האלהים
והתנחמך בו ובטחונך עליו כמו שגא' (סס ב"ה) חזקו ויאמין לבככם כל
המיחלים לי :

והשמונה ועשרים השבון האדם עם נפשו אחר בטחונו על האלהים
ומסרו אליו את נפשו ואת ממונו ובניו וכל עניניו

כשישתנה ענינו ויגזר הכורא ממה שאינו מפיך רצונו • שיחשוב בנפשו
שארם נתן לחיורו במתנה בית או שדה ואח"כ עלה בלב מקבל המתנה
להרים אותו ולבנותו על ענין אחר או לשנותו מענינו הראשון היש מן
הרין לגותן אותו לו שיאכל על מעשהו בו • וידאג על שנותו אותו מענינו
הראשון אחר שמסר לו הכית או השדה • וכן אתה אחי אם התנדבת
בנפשך ובממונך לאלהים אל תאכל על מעשהו כך ברצונו והנהגתו
אותך כחפצו ואם איננו טוב לך כנראה ממנו • אבל ראו לך שתנתה
דעתך עליו ותסמוך על הנהגתו המעולה וגזרת דינו • ואל תהיור במה
שנתת לו משלך כמו שאתה סבור • ואל תראה הצער בעת גזר דינו
עליך • כל שכן שאתה אחד מיצוריו והוא יוצרך וממריפך ומנהיגך בטוב
לך בגלוייך ובנסתרך ואם נעלם ממך הדבר כמו שאמר (סוטע י"א)
ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו ולא ידעו כי רפאתים :

והתשעה ועשרים שיתבונן יתרון נפשו על גופו • ויביר יתרון קצת
בני אדם על קצתם עד שיתבונן יתרון נפשו על גופו • ויביר יתרון קצת

אלף בני אדם • וידע כי יתרונו אינה מבחות גופו • אך מצד מעלת
נפשו • כמו שנאמר לדוד (שמואל ז' י"ח) כי עתה כמנונו עשרת
אלפים • אף כי הנשים שיש להם יתרון כיופיין • כאשר תחכרנה
מעלות הנפשות אין יפיין נאה וטוין מתגנה כמו שאמר החכם (משלי
י"א) גזם זהב כאף חזיר אשה יפה וסרת טעם • ואמר (סס י"א) שקר
החן והבל היופי • וכפי חברתך ביתרון נפשך על גופך • ראו לך
להשתדל בתקנויה (ס"א לסתכל בתקניתיים) ובהצלתה אצל אדונתה •
המשקיפה על זכותה וקדרותה • ושבחה וגנותה • ובחירתה בטוב • וברע
זמנותה עם שכלה ועם תאותה • על כן פקוד עניניה תמיד יותר מפקוד
ענין

מרפא לנפש

אז יחוק סנוך אפי' שהוא קצת נגד הטוב ומרה היא לסנוול זרות רעות אך כאשר
סמאכל סק סטיב צעניני' אלו כמ"ט ותקבל הכל נאהבס (ויורה על לנוך סטיב אז
יהי' נראה לזיוו העוב וסכרך סרנס מאוד :

והשמונה ועשרים (ואל תחזור צמס סנתת כו' כמו שאתה סונר) כי אין ספק
ססאמת סמנס וכל אשר לך כו' סלו ית' ופשיט' טלל סויל להמנעם אלא חס גס לפי
דעתך סכנר סול סלך אך מאחר סנעמת על ה' ומסרת סכל לידו ראו' ג"כ טלל סמנעם
על מעשהו כי כל ססר יספון יעסה ית' צמנפתו כמלל סלדס סמקנל סמנס • ואם
נעלס ממך) אפי' סנעלס ממך מה כוונת ה' יתבצר צוס :

והתשעה ועשרים (ויביר יתרון קצת צ"א כו') כמ"ט חיל שקול משה כנגד ישראל
ופנחס כנגד י"צ אלף ויביר כנגד רובן של סנסדרין

סכל נעצור יתרון נפסס סרמס כי כל סגופים סוים (מעלת הנפשות) ר"ל סמכמה
זנינה) • (וסרת טעס וסוסר ססכל כמו טעס וקניס יקח' (זכותה) ל' דך וקני' •

שער השבון הנפש

ענין נופך . ודע כי נופך יותר קרוב להרפא מן הקשה שכחלאים כשיפול בו . מרפואת נפשך ממדות היצר כשחוא נזכר עליה כמו שאמר החכם (סס י"ח) רוח איש יבלבל מחלתו ורוח נכאה מי ישאנה . ואמר (ד' ס' ד') מכל משמר נצור לבך :

המשלשים השלשים חשבון האדם עם נפשו בתנאי הנרות בעוה"ז . ויחשב מעלתו בו כמעלת אדם נכרי הגיע אל ארץ נכריה ולא הכיר א' מאנשי המדינה שהגיע אליה ולא היה א' מהם יודע בו . ונתן לו מזונו יום יום וצוהו שלא ימרה וזוהרו מה שיתקן עניניו בה . ויהיו הפחידו כגמול ובעונש כפי הראוי לזמן ולמקום והתירו על הנסיעה ולא הודיעו העת . מן התנאים שהיא חייב בהם . הכניעה והשפלות ולעזוב הנאוה ולהתרחק מן הגאון והגובה כמו שאמר בענין הזה (נפס"ט י"ח) האחד בא לגור וישפוט ששפט ומהם שיהיה מיומן לנסיעה ולהעתקה . ולא ירנע ולא תנוח נפשו במ"ש (ויקרא כ"ח) והארץ לא תמכר לצמיתות וגו' . ומהם שיחוקר על דתי המדינה וחקה . ועל מה שחייבים בו למלך כמו שאמר דוד ע"ה (ספלים ק"ט) גר אנכי בארץ וגו' . ומהם שיאהב את הגר כמותו . שיפיעהו ויעזרהו כמי שב מדגים (') ואהבתם את הגר וגו' . ואמר (ויקרא י"ט) כאזרה מכם יהיה לכם . ומהם שימחר ויחיש להדבק בעבודת אדוני המדינה מפני שאין לו חומל שיפגע בו בעדו אם יקצר כעבודתו . בני עיניו חפך תשובת השונמית עת ששאל אותה הנביא (מלכים ב' ד') היש עיניו חפך תשובת השונמית ידברו אליו בעבורי בעת הצורך . ואינו כן ענין הגר אך כמו שאמר (ספלים קצ"ג) הכט ימיון וראה יאין לי מביר וגו' ומהם שיכתפק כמה שמזדמן לו מן המזון וכמה שימצא לו מזירה ומלבוש ולנה ג ככל עניניו כדי הספק מבלי טורח . ומהם שזרדמן לנסיעה ולחשוב בצירה לדרך ומהם שירבה בעיניו המעט מן המובה . ויאריך לשונו בהודאת מי שחטיב לו בה . ומהם שיפכו הרעה אם תבא אליו והנזק

מרפא לנפש

(רוח איש יבלבל מחלתו) כלומר כל מיס יוכל לבלבל ולתקן מחלתו גופו כדי לרפאותו אלז רוח נכאה ר"ל כשגיע החול ללכל עלצמו מי יסאנס יסגללה ויתקנס רוח הוא הסכל כמו אלז רוח היא נאנוס וגו' :

המשלשים השלשים לפי שחופני החשבון נל לנאר מסס שלמים פנים שזכיר אותם האדם תמיד וכלן הוא הסכלוס והסחרון סנסס ואמר ססול שזכור האדם בתנאי הגרות כו' (ויחלו) ל' תוקלת ר"ל שיעדו כגמול והספידו לענסו . (והזהירו) על הכסיעה והסכור אותו שיזול יוס שיעוכה לנסוע ואינו (מודיע לו מתי יהי הכסיעה) . (והארץ לא תמכר לצמיתות כי ל' הארץ כי גרים ומזכרים חסם עמדי) גר אנכי צפרך אל הסתר ממני מלוותך ומאחר שלטי גר ולל ידעתי כמה עוסין רזון אדוני הארץ לך אל תסתד וגו' . שיפגע בו צעדו) סתפכל צעדו (כדי הספק ממלי עורח) על המותרות ריכ' . (הארתה בעו"ה כי חס גר) לזון תימס סול ותמי' קיימת ר"ל מאחר שאין סוס אדם צעולס אפילו קרובך אינס יכוליס

שער השבון הנפש קסד

והנזק אם יגיע אליו . משבר רוחו ושפלות נפשו . והלישתו מדחותם מעליו על כן קבל על עצמך אחי הנאי . הגרות בע"ה מפני שאתה בו גר באמת . והראיה על גרותך ויחידותך בו כי בעת צאתך אל גדר ההויה והרכבתך בכמין אמר אילו היו משתדלים כל בני העולם להקדימך קודם לכן ברגע אחד או לאחר רגע אחד או לקשור אכר מאברך כחברו או להתירו או לצייר צורה מצורות אנדיך הנסתרים והנראים או לחתיר תנועה לאכר מאברך הנחים או להניח הנע מהם או להחרידך לצאת מכמין אמך קודם עתך הנגודת לך או לאחרך אחריה כהרף עין או להקל עליך הענין או להקשותו . לא היו יכולים על זה . וכן אחר יציאתך אל העולם הזה לא היה אדם יכול להגיע מזונך אליך מבלי עזרת האל לך ולא לחוסף כנופך ולא להסר ממנו . ואילו היית מעלה על לבך כי העולם כלו לך לבדך נשאר מאין יושב לא היה זה מוסף בטרפך המגיע אותך אל אחריתך כשיעור הרדל . כן אילו היו נוספים אנשי העולם כפלים . לא היה חכר לך מטרפך . הנגוד לך כהרדל . ולא פחות ממנו ולא יותר . וכן לא יוכל אחד מן הכרואים להועיל לך ולא להזיקך . ולא לאחד מהם יכולת לחוסף ממי חייך . ולא לפחות בהם . וכן לכל מדותך ושבעך ומעלליך הטובים והרעים . אם כן אי זה יחס כינך וכין הכרואים או באיזו קורכת אתה קרוב אליהם או הם קרובים אליך האתה בע"ה כי אם גר שלא יועילך רוב אנשיו ולא יזיקך מעומם . והאתה בו אלא כיחיד הבורד אשר אין לו צוות כי אם אדוניו ולא חומל עליו כי אם בודאו על כן התיחד אחי כעבודתו כאשר התיחד בבריאתך והנהגתך וטרפך וחייך ומותך ושם תורתו וספרו ונכח עיניך ויהל אל גמולו ופחד מעונשו וקבל תנאי הגר אשר העירותך עליהם על נפשך . כל ימי חייך בע"ה תגיע אל נעימות הע' הב כמו שאמר החכם (מסלי ל"ד) כן דעוה חכמה לנפשך . ואלה אחי שלשים פנים מאופני השבון האדם עם נפשו . לאלהים יתעלה כשתחשוב עם נפשך עליהם ותתן הדין מעצמך בהם יבקע לך אורם ויקף אותך זהרם והשוב בהם תמיד ותעלם על לבך כל ימי חייך ואל יספיק לך מעוט דברי בהם וזכרי אותם כדרך קצרה כי כל ענין מהם נושא כשיתבאר ויחפרש כפלים רבים ממה שזכרתי . אך העירותי עליהם הערה והזכרתי הדורש אותם הזכרה בדרך קצרה . ולא הרכתי בדברים שלא יארך הספר ויצא מרוב כותני בו אשר היא להיעיר ולהורות ושיים נגר עיניך ונבחר ראותך והשייכם על לבך ומחשבתך ואז יראה לך כמה בעת שתשנה אותם מה שלא נראה לך בראשונה מסודי נעלמים ומוכרים רוהניים . ואל תחשוב כשתעיין בהם ותעמוד על הנראה

מרפא לנפש

יכונים לכועיל לך צסוס דגר שזעולס או לכזיקך רק ככל נצרון הס"י וכי אין אתה צע"י"ז רק כגר ממס . (והארתה זו אלא) (וכי אין אתה זו אלא כיחיד הסודד שאין לו צוות ר"ל חנ"ל אלא כו' או פ"י וסרי אתה זו אלא כו') (ע"ב תהיחד אחי כו') ר"ל סתעסס עזודת ה' רק לס' לגדו צלל סוס פנים ומחשכי לגר אחר כמו ססול יסוד כשקגתו אותך (כן דעס חכמה לנפסך אס מלאת ויש למרת ותקופך לא סכרת פי' כמ

שער השבון הנפש

הנראה ממלות כי כבר עמדת על כל צפוני עניניהם כי לא תגיע לזה מהם אלא אחר שתתן מחשבתך עליהם בהריצות ובהשתדלות זמן ארוך ופעמים רבות . והיה מתישר בהם ומיישר אליהם תגיע אל הנמול הנדול מאת האלהים כמיש (דניאל 9) והמשכילים יזהירו בוותר הרקיע וגו' . ואמר החכם (משלי 17) ולמוכיחים ינעם :

פרק ד אך תועלת החשבון הנזכר היא התולדה שמיילדת הנפש בעמדה על כרוך מה שפרדם לנו כשלשים אופני החשבון הנזכרים והכנת עניניהם וצורת מציאתם ואמתת חיובם והמשך הנפש לקבלם עליה כפי הכרתה בהם והשבתם ברעיוניה . ואז אחי התילד בנפשך תולדה מעולה ורמה תלמד ממנה כל המדות הטובות . ותגיע בה אל כל המדות והיא זכות עצם הנפש מקדויות הסכלות . המסירה חשבת הספק אשר בלבך . וכבר ידעת כי כפי ברור ההקדמות רוב מספרם ויושר כדורם תהיה התולדה המיילדת מהם כבירור חשיבות מעלתה וכן הרכבת המרקחת במלאכת הרפואות . כי תועלת המרקחת וכן מעשיה יתיה כפי כח הסממנים אשר הורכבה מהם המרקחת . וכן כחכמת השיעורים הנקראת בערבי אלהנדיסא כפי רוב ההקדמות המוקדמות בענין הנדרש תהיה חשיבותו ותועלת ידיעתו וכמו כן בהרכב מן המעשים כי הפלם לא יתכן למחברו עד שירע קודם חכמת השיעור וטבעי המנינים והמשקלים . וכן הונח החזים הנקרא אצטר' לוב בערבי לא יתכן למחברו אלא אחר עמדו על חכמת השיעור ועל המוכרדיטאות (לרבות ידועות נחממת הסעוים) ותנועות הגלגלים ופשיטות הכרוך . וכן הענין הזה הנדרש מן הנפש לא יתכן לך אחי אלא אחר שתסכול קבלת מה שהעירתיך עליו מן החשבון עם נפשך כנה שזכרתי לך בשער הזה ובזולתו מן השערים והתמדת המעשה בהם . כי כאשר תעשה זה בלב נאמן ובנפש ברה יא ד שכלך ותראה הדרך אל כל המעלות הרמות . ולא יהיה ליצר דרך להגיע אליך ולהשיאך ותהיה בתכונת סגולת האלהים . ויתחדש לך כח עליוני נכרי לא ידעתו ככל אשר הרגלת בו מכחותיך . כמו שאמר החכם (קס"ט) חכמת אדם תאיר פניו וגו' . ואז תכיר הענינים הנדולים ותראה הסודות העמוקות ביד נפשך ובור לבך וחוק אמונתך . ולא תפרד משמחה אשתמדת בעולמך וכאחרייתך לעוצם מה שהשקפת עליו וגודל הסוד אשר נגלה לך

מרפא לנפש

כמו שהזכרנו מתוך לחיד כן תן דעהך להכמה סיפי מתוך לנפשך ועיי' יחי' לך אחריה עוז ותקופת לא תכית עמך לעולם . (והי' מתייר גם) ותסיס אתה מיושר צדק שלמים חסדנות האלה . (ומיישר אליהם) גם את אחריה תזכר עמך סיפיו גם כן מאושרים בחסדנות האלה ועיי' נשער סהרנס צפון ממעלת הטובות לחניו וסמכה את הרצים צלונך :

פרק ד (והיא זכות עצם הנפש) שעי' יחי' נפשך דן ונקי . (מקדויות הסכלות) מתוך הסכלות סהמטיך על נפשך . (המסירה) וגם עיי' יסיר מעליך מסכת החושך של ספיקות שיש בלבך (הפלם) קאנטאר או בעזמו (חונן החוים) הוא מה שלמו קורין כדור ובל"ה וועלט קוגיל . (ופשיטות הכדור) וסתפסעות

שער השבון הנפש קסה

לך עם העזר המגיע אליך מן האלהים ית' . וראיתי למשול לך משל קרוב יתבאר לך ממנו דמיון קצת מה שזכרתי לך . והוא שתחשוב כאילו אתה במקום וממעל למקום שהוא צורה כנגד הצד שהוא נבחר ואין דרך לך לראותה בעיניך ולהשקיף עליה בחוש ראותך . והגיד לך מניד כי כאשר תעשה טם מברזל עשת ותלמשהו עד שתסור קדרותו ותמשהו זמן ארוך כמשיחות רבות . ואח"כ תעמידנו נכה פניך אז יראה לך מן הצורה העליונה מה שיעלם ממך ותוכל לראותה ולהשתעשע בנעימותה וזוהר יופיה . והצורה העליונה החשובה אשר אין לך דרך לראותה בעיניך היא חכמת הבורא ית' ויכולתו ויופי העולם העליון אשר נעלם ממנו צורתו ותכונתו . והטם העשת היא הנפש האנושית . והלטישה היא הנהגתה בחכמות ובמוסרים השכליים התוריים . והמשיחות הם אופני החשבון השלשים אשר זכרתי לך . וכאשר תעלם על לבך ותשיכם על רעיונך . תוך נפשך ויאור שכלך ויצמייר לך כל ענין נעלם בנפשך ותראה צורות האמתות בעינים פקוחות . ויפתח לך ישער המעלות ויגל המסך המבדיל בינך ובין חכמת הכורא מעל עיניך וילמדך האל ית' חכמה רמה ומעשה מועיל ויתן לך כח אלהי כמיש (ישעיה 6) ונחה עליו רוח יי רוח חכמה ובינה וגו' . ואמר (יחי' 34) אבן רוח היא באנוש . ואמר (משלי 3) אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה . ואמר (ס"ט) אז תכין יראת יי וגו' :

פרק ה אך אם החשבון הזה חויבה על האדם תמיד או בקצת הזמן מכלי קצתו . אומר בתשובת השאלה הזאת כי החשבון חייב בו האדם כפי כח שכלו ומעלת הכרתו . תמיד עם כל הרף עין ואם יוכל עם כל נשימתיו כדי שלא יפרד ממנו המורא והפחד והכובשת מהאלהים ית' המשקיף עליו תמיד . וילמד ממה שצוה בו האל את המלך באמרו (דנ"ט) וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר וגו' והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו וגו' . ואמר (יסו"ט) לא ימוש ספר התורה הזה מפיד וגו' . ואמר (דנ"ט) והיו הרברים האלה אשר אנכי מצוך חיים וגו' . ואמר (ס"ט) וקשרתם לאות על ירך . וכתבתם על מזוזות ביתך . וחוק הענין בציצית באמרו (נמדנ"ט) והיה לכם לציצית . ואמר (ס"ט) למען תזכרו . ומה נשאר מעניני הזרז על החשבון אשר

מרפא לנפש

וכתפסעות כדור הארץ נצנולו ורחקיו . (והוא סתמטזו בו כנגד האד סהרף נכרך) ר"ל האור הנפלאה הכיפא סוסמס ממעלה וסי' לאחוריק ואף סם סהפך פניך לא תוכל לראותה שיש איה דבר המפסיק צינך וצינ' האור רק סם מעסע טם מצרול ר"ל כמו מראה שלנו סהי' מזוכית (בל"ה) שפיגל וסקדמוים עשו מראה מעס מעכות כמי' מראות האצולות וזריבה לטיס ומסיסה עד סהי' מראיה כסי' ומאיר עס סהי' נכחה ועיי' הסם תוכל לראות האור הנפלאה כשהעמוד הסם נכה פניך וכנגד האור הנפלאה . (ברזל עשת כזול דן והלא ובל"ה סטאל למ"ס :

פרק ה' (בי סתמטזו חייב צו סהסד כו' תמיד עם כל כהרף עי' כו') כי אין לך סוס טעם ורגע שלא יהיה נוסג צרסם אחר סהסנויות סהלטיס סן צעודו לנדו או כססוה כמקלות או סלומד או כסמתפלל או נעסקו צעיני סעו"ס או נדקו וכל מעס

שעך הפרישות

האחד מה היא הפרישות הכוללת וצורך אנשי העולם אליה • והשני כגדרי הפרישות המיוחדת וצורך אנשי התורה אליה • והשלישי לכמה כתות נחלקים הפרושים בפרישות • והרביעי כבאור תנאי הפרישות • והחמישי כמה שיאות לתורתנו מן הפרישות • והששי כמה שבא כספר התורה וספרי הנביאים מדברי הפרישות • והשביעי בהפרש שיש בין קדמונינו ואבותינו ובינינו בפרישות :

פרק א אבל מהות הפרישות הכוללת וצורך אנשי העולם הזה אליה אומר נחשוכת השאלה הזאת כי הפרישות שם • תחתיו ענינים • והשם כנוי מ ולה ועניני סוד מסותר • וכאשר יסרו אדרתו (סי' לדמ"ו) ויתירו הותמו יראה מסותר ענינו ותגלה במגמתו • וגדר הפרישות כלשון סתם חסימת תאות הנפש והמנע מן הדבר הנפרש במנו עם היכולת עליו והודמנות לעילה מחייבת זה • ונאמר הפורש מי שייכל והניח • והעילה המחייבת חסימת תאות הנפש מתחלקת לשני חלקים • אחד מהם כולל האדם והרבה מבעלי חיים • והשני מיוחד באנשי התורה מן המדברים • והפרישות הכוללת היא הנהוג בה לתקנת גופינו והסדרת ענינו כמו הנהגת המלכים בדת המדינות והנהגת הרופאים לברואים ולחולים והנהגת כל איש שכל את נפשו בחסימת תאותו מן המאכל והמשתה והמשגל והמלכוש והדבור ושאר תנועותיו ואופני תענוגיו • והפרישות המיוחדת היא שהורית עליה התורה והשכל לתקנת נפשותינו לעולם הבא כאשר אבאר כמה שאני עתיד לדבר בעזרת האל ית' • אך אופני הצורך אל הפרישות הכוללת הוא בעבור מה שהקדמנו בשער השלישי מן הספר הזה כי הפעם הכורא יתעלה בכריאת מין האדם היה ליסר הנפש ולנסותה בע"הו בעבור שתזדכך ותהיה כתבונת המלאכים הקדושים כמ"ש (זכריה ג') אם כדרכי תלך וגו'

מרפא לנפש

פרק א' חלל מהות (מש פרישות כו') • אומר כי הפרישות סם תחתיו ענינים) ר"ל המלה זו של פרישות הוא סם על כל מיני פרישות סכלס נקראים נסם זה סהוא פרוט חלל תחתיו כשתעייץ היטב למה פורט מזה הדבר תמצא תחתיו כמה ענינים שאין דומים זה לזה • (והסם כנוי מגולה) ר"ל כל השמות של כל דבר הוא רק כנוי מגולה שקראך כך נפי האדם (והענין) אפירותו הוא נסתר ונעלם נצחוי • (וכאשר יסירו אדרתו) ר"ל מלבושו ומכסו שמכסה אותו (יראה) איך יראה ונתגלה ונודע ענינו • (וגדר הפרישות כו') ופי' מלת פרישות הוא חסימת תאות הנפש שחוסם עלמו ופורט מן הדבר • (עם ה"כ לת עליו) אע"פ שיש יכולת נידו ומזומן לפניו לעשותו רק סהוא פורט ממנו דל"כ איננו ראוי לקרוא נסם זה של פורט, כמו שנאמר פורט הוא מי שיוכל לעשותו וכוניסה • (לעילה מחייבת זה) שיש לו אהיה עעם וסיבה למה הוא פורט ממנו רק שאין הטעמים והסיבות שוות למה מניחם הוא מפרט הטעמים והאמר (והעילה המחייבת כו') • (כמו הכו"ה המלכים) כי חלמלא מוראו ח"ש חת רעבו חיים גלעו (והנהגת כל איש סכל) ר"ל ח"ש חסס ומסכיל (את נפשו) חת עצמו לחסוס נתחמותו לתקנת הגוף אע"פ שלא נעטוה עליו • (שהקדמנו בשער הג') פ"ט ע"ס ה' הדבר צדק ופירושינו סם (התענות סס) וממ"כ יפסקו התענוג ומזה נראה שאין גוף הדבר המעלה רק כדי לסעמיד המין שלא יכסך

שעך הפרישות

קסז

וגו' ונתתי לך ניהלכים בין העומדים האלה • והייתה החכמה נטת הנפש כגופות עפריות • מקבלות הגדול והתוספת כמצוע המזונות הראויים להם והרכיב הכורא ית' • כנפשות האנושיות כח תאוח תכספנה בו למוזן להם המוכן להם כעולם הזה להעמידם ולתקנם כל ימי חבורם • והרכיב בהן עוד כח אחר תכספנה בו למשגל להיות מן האיש תמורתו כעולם • ונתן הכורא יתברך לאדם שכר עליהם התעניי בהם • והפקיד עליו היצר להניע אותו אל המאכל והמשתה והמשגל ואל כל התענוגים והמנוחות אשר בהם תקנת גופו כמ"ש (קהל ג') גם את העולם נתן כלכם וגו' • וכאשר נבר היצר על השכל ונמשכה הנפש אליו נטתה האדם אל הרכויים הסביאים להפסדת ענינו והריסת גופו • ונצטרך בעבור זה למדת הפרישות מן התענוגים והמנוחות כדי שישתוו ענינו ויהיו דבריו על הסדר בע"הו בלקוחות המזון ויהיה משובח עליו כמו שאמר (ספרי ק"ג) טוב איש חונן ומלה יכלכל דבריו במשפט • ולפי שנצטרך המין האנושי לנהוג בפרישות אשר בו תקנתו כעולם הזה כקחתו הצורך ממנו היה כדין להיות כעולם פרושים גמורים נבדלים ונגזרים מעסקי העולם ולמד מהם כל מין ממיני האדם כפי צורכו וכראוי למנהיגו ומדותיו • ואין תקנת העולם ולהפסק הזרע וכבר אמר הכתוב כי זה מביא לעזיבת ישוב העולם ולהפסק הזרע • כי הפרישות פנה מנפונת העולם • וצורך המדברים אליה בצדכם אל שאר החכמות והמלאכות אשר יתיחד בכל אהת מהן עם מבלתי עם אחר כדי שיהנו בני אדם ותקח לה בת כפי צרכה והראוי לה מהן • ואין תקנת העולם שיתיהרו כל אנשי בחכמה אחת ולא במלאכה אחת כי השלמת סדר העולם בכלן כמו שאמר החכם (קהל ג') את הכל עשה יפה בעתו • ואמר (סס) לכל זמן • וכבר התבאר כמה שקדמנו ענין הפרישות הכוללת וצורך בני אדם אליה לסדר עניניהם בה כעולם הזה :

פרק ב

אבל מה גדר הפרישות המיוחדת וצורך אנשי התורה אליה נחלקו החכמים בגדרה • מהם מי שאמר הפרישות עזיבת כל מה שמורר מן האלהים • ואמר אחר הפרישות מאים כעולם וקצר

מרפא לנפש

יפסקו יכך ניתן התענוג סהו כ"כ סמנ"ס נפי' המסכה אלו הן סנסקלין ע"ס צדריכו' וכן ה' א צענין סנסכלים שאמר סכילה נפסק התענוג מאכילה לסודת סהיה רק לקיום סגוף ולא לתענוג (גם את העולם נתן צלנ"ס שיפאווה לדני העולם כדי ליסנו כמ"ס לעני' • (יכלכל דבריו צמספט ענינו צמספט ונצדק) לומר צדק צינוני • ולפי שנצטרך כו' ה"ס צדק לסיפוט סעולם פרושים כו') ר"ל צעזור שיש כמה צ"ס סהסרגל נעסה ממס כענע אללס לסרצות צמייני סהספוט גופס ולמיתיה קודס זמנס וסגוריס סמדות דעות ומגונות ער סנפלו לכמה דעות והסספת גופס וזמניה קודס זמנס וסגוריס סמדות יבולין למנוע מסס לכדנתן סס"י צלל כמס צ"ס לסיפוט פרושים גמורים זה ממדה זו וזה מזו וננדלים ממנו לגמרי ויוכל כל אדם לגמור מסס מדתס ויראס צענינו סיוול לסכריס טנע לכל אסר יספוך לדרך צינוני כמו שיש כמה מיני צעלי מלאכות נעולם וכן יש מדינות סמאון נסס סגולות ומלאכות פרושים שאין נסחרת כדי ססספקו זה מזה • וקצר

שער הפרישות

וקצו המאויים . ואמר אחר הפרישות מן הת הנפש . הזכירת רעיוניה
לכל מה שהוא לה למנוחה . ואמר אחר הפרישות הכטחון באלהים .
ואמר אחר הפרישות בשר הערובה ושבר הרעבון ומאוס כולתם .
ואמר אחר הפרישות עזוב אהבת הכרואים ואהוב הבדידות . ואמר
אחר הפרישות החירואה על הטובה וסכל הנסיון . ואמר אחר הפרישות
מניעת הנפש מכל מנוחה ותענוג גופני אלא הטבע אשר לא תוכל
לעמוד בלעדיו ויוציא זולתו מן הנפש . וזה הגדר יותר ראוי לפרישות
הנוהגת בתורתנו משאר הגדרים אשר זכרנו . אך צורך אנשי התורה
להגות בפרישות הוא שבונה התורה להמשיל השכל בכל האות הנפש
ולתגבירו עליהם ומן הידיעתי הגברת התאווה על השכל היא ראש כל
חמאת וסבת כל גנות ולא נטה עם אל העולם עד שנטו מן התורה
והשיאם היצר להניח ישוב עולם הצלתם ונטה בהם מדרך אבותיהם
אשר היה דרך די הצורך בעולם והספק ממנו . ולהסתפק בדבר המספיק
אלהיות כו ויפה להם התפארה בו והרבות מהונו והכב אליהם להתעצן
ולתהנשא בו עד אשר צללו במצולות מימי . והיינם היצר לסכל צער
גליהם והעולם מושל בהם . ואינם אונים . ומעצים את עיניהם . ואין
גורם אחר אלא מתעסק בתענוגו בשישיגו ויודמן לו . והוא תורתו
ודתו . עד שטרד אותו מאלהיו כמו שאמר (ימיים 3) תיסרך רעתך
ומשוכתך תוכיחך וגו' . ומרם מי שימנע ממנו התענוג ההוא ומחשבתו
עליו ונפשו שואפת עליו . ותלויה בו ושונה כבקשתו ללגלג וימם כמו
שנא' (תהלים 17) און השוב על משכבו יתיצב על דרך לא טוב ושניהם
בענינו

מרפא לנפש

פרק ב' (וקצו המאויים הם ות) . (מנוחת הנפש מערדת העולם הזה)
(והזכירת רעיוניה מכל מה שהוא לה למנוחה) ד"ל שחוסס
מחשבותיו מכל הדברים שסם לתענוג לה ולמנוחה לא תתאוה להם קאי על הרעיונים
צמים פי דג' ענינים ע"פ ח' פ' מה שהוא להם לרעיונים למנוחה ולא תתאוה
מה שהוא מנוחה לגוף רק לנפש . (ומאדם צולתם) מה שהוא זולת כמותו וטנר רעונו
הוא ממאס (עזוב אהבת הנרואים) לחצר ולשג' עמם . (אלא הטבע כו' כלומר
לא יסכה נפשו אלא ממה שהוא מוכרח עליו כפי הטבע . כר לא מו' לו' . (ולא נטע
עם) המון עם בני ישראל אל העולם אל תאוות העו' ובעצד ממ ד' . (ער טעו מן
המורה) מדרך הסורה שהוא דרך ישר וגינני . (והשיאם היצר להניח עולם הלהם
שם א' עיה' שהוא עולם הלאם צממת והם הנימוחה ולא עוד שטפ' מעטה הזנותיהם
אין צדיקה אחר ה' דרכם להסתפק כדי לזכרם בלבד ולהם ייפס היצר המפארה זו
צעולם ולהרבות מהונו כו' . (במצולות ימי) כמי טענע זים טאין ויכל לעלות וכן
הם ע"ד מרנה נכסים מרנה דאגם . (והוא תורתו ודמו) כלומר אין לו תורה
לחצו רק מה שעובד ומתעסק ממיד להגיע לכל תאוותו (תיסרך רעתך) שרעתך
עלמו הוא מייסך מאחר שקבלת עליך עבודת העולם מחויב חסם לעצוד ואין לך
מנוחה מהם לעולם כמ"ס חו"ל כל הפורק ממנו עול תורה כו' זהו צעולם הזה וצדיקה
גם גן תיסרך רעתך שכן הצדיקם עשה לו קטגור והוא עלמו מייסרך ומיפא דקרא
ועי רחמי כי רע ומר טענע את ה' אלהים כו' (ושניהם צענינו עונעים) צין זה
שהסיג תאוות עו' וצין זה טאין מסיג תאוות ונפשו שואפת עליהם טיהס טוענים
צמנולות

שער הפרישות

קסח

בענינו טובעים וכהשיג הטוב בו נגזרים ונלאים . נפסידים כסחורתם
ונפשם פחותה . ובחירתם רעה . כבלים כערך התמורה והמוכר כה
כמו שנאמר (ס' ק"ו) וימירו את כבודם כתבנית שור וגו' . ואינם טרים
קראוי ההרגל הגובר . ורהבי הסחורות הנפסידות . לטרוד (ס"ח
לענות) לביתם בתולדות רהבו . ולישב בלבם גלגוליו . וכל אשר
תערבו רחוק . וכל אשר רחוק מאור האמת אשר נפרד ממנו
בתברת היצר אשר ידעו התאככה האפלה עליהם וגדל העולם בלבבם
ויף חזקו בעיניהם וישיבו אותו בהחרכ שכלם . וכל אשר נוסף העולם
יישוב . נוסף שכלם חורבן . עד אשר חשבו דרכו הרעה כי היא הטובה
ותעתו כי הוא הישרה . ושמוחו לחוק ולמוכר ויורישו אותו האבות את
בניהם . והעיר עליו משכילם . וצו בו המונם . והתקנאו עליו שריהם .
עד אשר נתבסם היצר בהם (ס"ח גיניס) ונתמלאת החמת . ישב בהם
הדבר הנכר כעולם נדע . והדרך הנכונה בה נכריה . והמספיק ממותריו
הרעב הופרייעשה כ"א מחם בדרך ראה שעשי רעתו והאוחז ממנו די
ספקו נקרא עצל . והמתאחר ס"ח סתעל) מהרבות בו ניקצר והמסתפק
במספיק ממנו חלש . והעוכר אותו משתדל משתכחים בו . ומתנשא
ובעברו מתחברים וכועסים ורוצים . ובעבור הנבול בו (ס"ח וצענר
גמול 17) עושים בטניהם אלהים . ותורתם מלבושיהם ומוכרם הזוק
ממשכניהם ותועים במצולות הסכלות . שבים במריצת העצלה .
עמוסים כמעמסות התאוות . ומכששים גמול העובדים
כמעשי

כרפא לנפש

צמנולות ים העויה סדומה לים . (מפסידים סחורותם) שקנו העו' וציגעתם
ולא יס מרוויחים אלא מפסידים . (כבלים כערך הסחורות וסמוכר צה) טי' יודעים
ערך מה ססם מחלפים עבודת הטי' צענודת העולם היום מהס יקר ונחמס יותר .
(ואינם) טרים קראוי הסגול הסוגר) ל' מיס פוסקים מלסיות קרואים . וצומונים
לרגילות שלהם סגנר עליהם כלומר טקסס להם לפרו' מהס (ורהבי) למה ומהצי
ענין חוזק כמו ורסנע עמל ואון וי' ענין רניו כו' וי' ענין גמול כמו לא פנה אל
הכסים ול' כמו סתננתי זרים שער הטחון שהוא לטון קנין וקניני העו' סכלל
קראים רהנים וכ"ס דעת המחנך צמא מקומות וסדרסס תדרס . (התערבו) ל'
תערובות כסייערבו עם העו' רחוק מהעו' ס' . (אשר ידעו למ' ר'ל אחר
השנינו עליו כמו כי יודע ה' דרך לריקים אלו הוא ענין חסם כמו כי יעתינו למיין
אשר יאוס ולעשי מודע . (התאככה) מתחוק מענין והאזנו גלות עשן (ויף)
ל' יפס תיאר כמו ויף צנדלו יחוקלל ס' ל'א . (נתבסם היצר צהס ענין סכרות כמו
שלאמו חו"ל חיי' אדם לצמוני כפריה) ונתמלאת החמת) לאר נתמלא מיין
הסכרות סתננסס סיל' צהס . (והמספיק ממותריו סרענ כסופר) פי' אפילו מי
סיק לו די והותר הוא רענ להרנות עוד תענוים אחיים כופר וממורת אלו (והעובד
אות) מי שעובד את העולם נקרא חללם סתדל) ובעבורו) וצענודו העונו וקניניו
מתחננים זה עם זה (וביעבים) על מי שאינו עוזר אותם (ורוצים) ומתחננים
למי שעוים (וביעב ר הגבול צו עושין צנייהס) אס ענרו את גבולו סיס להס מותר וס
הרס מן הסוגל איו עושים צנייהס כו' ויוציאסו לטורך גופס צאכילס וסטיס
ומלגוס ומיין וקוק ניהיס ומסננותם וליס עונדים צס לללס ר'ק יס להס חלסיס אחריס

שער הפרישות

במעשי העובדים ומדרגות הצדיקים כמנהגי הרשעים כמו שאחז"ל
מוטע כ"ג) עושים מעשי זמרי ומבקשים שכר כפנחס וכאשר הניע
היצר ברוב אשי התורה אל מה שספרנו נצטרכו לעמוד כנגדו
כפרישות המיוחדת אשר זכרנו נדריה בפתיחת השער הזה ולהתייב
לפניו כה עד אשר תשיבם אל גדר הנכונה התוריה אשר בה תקנת
האמונה והעולם והיה בדין בעבור זה שיהיה כאנשי התורה אנשים
יהירים נושאים הפרישות המיוחדת ומקבלים תנאיה להועיל בה אנשי
התורה עם פנות נפשיות ונשות מדותם אל התאוות הכהמיות עם
היצר ויהיו רופאים לאמונה ולנפשיות יעלו ארובה להם כעת נשותם
מהמדות הטובות אל המדות שאחריתם מגונה ובעת גבר יצירתם על
שכלם יעזת מרדתם כמותרי עולמם מהדברים הצריכים מאר לאמונת
כאילו בונתם לרפא הולת האמונה או דוה נפש ממדוי הספקות ומהרו
להעלות לו ארובה כאמתת הכתמים או בורה מעבודת האלהים
ישיבוהו אליה ויבטוהו או עמוס כחטאיו יערכו לו מחילת האלהים
בשובו מהם ואם יבוא אליהם שוכה אלהים יבירוהו או צדיק יאשרוהו
או אוהב אלהים יאהבוהו או מגדל ליכולת האלהים יגדלוהו ואם יחטא
יבירוהו מיד לשוב ואם יחלה יקרוהו ואם יהיה להם מותר מן
העולם יעניקוהו ממנו ואם יפגעוהו פגע יעזוהו והם דומים בעולם
לשמש שפושטת אורה בעולם ועליו ותחתו כי היא מאירה מה
שלמעה ממנה כמו שהיא אורה מה שלמעה ממנה מן הכוכבים
והגרמים וכן אלה היחידים אשר ספרתי לך כעוהו כמו שנאמר
(צדק 18) ונשאתי לכל המקום בעבורם ואמר (תהלים ק"ו) לולי משה
משה בחירו ובעה"ב כמו שנאמר (מ"י י"ב) פרי צדיק עץ חיים ועל
כן אמרה רבורח (שופטים ס') ואוהבו כצאת השמש בגבורתו ועל
המנהג הזה בפרישות תבוא הנביאים עליהם חשולם וחסידי קדמוניו
ככל דוד ודור: כאשר הוא מביאר בספריהם ואני עתיד לבאר מזה מה
שיודמן לי במקומו הראוי לו בעזרת הצור יתברך:

אכל

מרפא נפש

כ"פ מ"ה (בפתיחת השער הזה) ר"ל נחלת הפרק הזה (וה' זדין כו' להועיל
זה אנשי התורה כו') הוא עדין נעלמו שכתתי בסוף פרק א' ע"ס (עם פנות נפשיות
כו') סיפנו אנשי התורה את נפשיותם אל התאוות הכהמיות אזי יראו מאלו הפרושים
ויקחו מוסר או פי' עם פנות נפשיות) הפרושים פנו מנפשיותם שלא לנעות צמדות
אל התאוות הכהמיות (ועת ערדתם צמותי עולמם מסדנרים נו') טאכשו יומל
ממם שם לריכין מאד לאמונתם ועי"ז הם ערודים ממיד צעו"ס (או לדיק יאשרוהו
כלומר משנחיתם אותו לעמוד נצדקו כמו אשרי יושגי ציתך וכן כול' לעלמי או יאשרוהו
ישויקוהו וידריכוהו יומר צדרכי ש"י כמו אשרו חמוון וכן יאכונו להס"י גדלוהו
צינדיל להס"י יומר כ"פ מ"ה ועיין בעקבותיהם המהני כל' קוס' והם דומים לשמש כ"ל
מאירה מה שלמעה ממנה כן) כי יש כמה צדיקים שם למעלה מהשמש צננל
שלהם ועקב' אורם מהשמש וכן ככד' ויכלנו שלמט מהשמש מקבל' אורם ממנה
וכן כל העו"ס מאיר ממנה וכן אלה היחידים מאירים למעל' צעו"ס ולמטה צעו"ס
וכן הם מגינים על דורם צעו"ס וכן הם מגינים אחר עיתתם כמ"ס ועושה חסד
לאלפים ומלכ

צוהר

שער הפרישות

קסט

פרק ג אבל לכמה כתות נחלקים הפרושים בפרישות אמר
כתשובת השאלה הזאת כי הפרישות מן העולם תהיה
לאחת משתי עילות כמו שהקדמנו והם התורה והעולם והפורשים
מחמת מסורת התורה שהם אנשי הפרישות האמתית הם שלש כתות
אחת מהם אנשים שהלכו כגדר הפרישות העליון להרמות כאישים
הרוחניים ויעזבו כל מה שיטרידם מן האלהים וברחו מן הישוב אל
המדברות והישיבות וההרים הגבוהים מקום שאין צוה ולא הכרה
אוכלים מה שהם מוצאים מעשב הארץ ועלי האילנים ליובשים הכלויים
והצמר יזיחו בסלעים טרדם מורה הכורא ממורא הכרואים ושעשעי
אותם אהבת הכורא מחשוב באהבת בני אדם והספיק להם מה שיש
להם אצל האלהים ולא שייחלו אל מה שיש בידי אדם והבת הזאת
רחוקה מכל הכתות מגדר הדרך השוה התוריה מפני שהם עוזבים
ענין עולמם לגמרי ואין בדין התורה לעזוב ישוב העולם לגמרי כמו
שהקדמנו ממה שאמר הכתוב (ישעיה מ"ה) לא תהו בראה לשבת יצאה
והבת השנייה אנשים שהלכו בדרך הגדר הכינוגי שבפרישות ומאסו
מותרי העולם לגמרי וסבלו לחסום תאוותם מהם והמותרים על שני
פנים אחד מהם מותרים שהם חוץ לאדם ונפרדים ממנו כקנינים
הגופיים והמאכל והמשתה והמלכוש והמשכן השני מותרים דבקים
לאדם אין נפרדות ממנו סיבותם ידכורו והשחוק והמרגוע והמנוח
והבט אל המותרים והאזן אליהם והעבר על הרעיונים כה שאין צריך
ופסקה הכת הזאת ממנה כל קדואי המותרים ולא ראו לצאת מהישוב
להספיק לנופם מוונות כמו שהם חייבין בו והמירו המדברות והחרים
כברידות כבתיהם והיחירות במשכניהם והשיגו שני הענינים והגיעו
אל

מרפא נפש

צוהר סהמתיס מתכללים צדד החיים להנילם מכל לרה וצדד המתיס ע"ס:
פרק ג' אבל לכמה כתות כו' והם התורה והעולם י"ס פרושים נחמת חרבת
התורה לט"ס ולקיום התורה וי"ס ספרו"ס נחמת חרבת העו"ס להגיע
ע"י הפרישות להנאות העולם כו' כמו שספרנו ולרובשים הצלויים (נגדים היסני'
וסלויים) (והצמד) ללו' העוונות עם הנמר זלי עבודה ומיקון מפני שאין צדד
טורח (מדרם מורא הצור' שם ערודים כי כצמורה הצור' עד שאין להם טורח מורא
מנו"ד: (מותרת העולם) מה שהיא מותר לנורכי העולם ל' מוזן וכן כל קדואי
מותרים מה שמזמנין צ"ח יומר מהכריך להם ל"ס פוסקים נמנעים מזה ומ"ה פ'
קדואי כל מה שקבל מותר (במבנה) ל' נקדם שז על כת (ולא ראו לזאת מהיסוד
כמו שעושין הכת הראשונה (להספיק) כדי להספיק לנופם מוונותם ופרנסת
צניתם מה שהיא לריך מלמד וסוף חיוב התורה (והמירו המדברות צנדידות צנדיס
כו') כי כת הראשונים הצדודו צמדנות ומוון ליטוב וסם יושגים צנדידות צנדיס
ואין להם עסקים הרבה עם אנשי העולם וניסונו רק הכרחי מלמד ולכך עדיין הם
ק"ת מנחון מלמד שאין להם עסק ציסונו כל עולם אבל כת הב' הם יותר על דרך
היסרה שהם מתעסקים עם צ"ח בכל לרכי העולמוע"פי כן הם פרושים והיינו
צננס ונמלמונס ולכן הם קרוינים לדרך התורה סכונת התורה שלא יס' העולם
משומם (והשיגו שני הענינים) עיין כמורה וענין עולמם מה שצריך למנוחת
והגיעו

כג

שערי הפרישות

אל שני החלקים • והם יותר קרובים אל הדרך חשבה והתוריה ממי
שחקרמו זכרו ותחת ג' אנשים שהלכו בדרך הגרר השפל שכפרישו •
והוא שפרשו מן העולם בלבבותם ובמצפונם והשתתפו עם אנשי העולם •
בניאיה כגופיהם • כישוב העולם כהרישה וזרע • והתעסקו בגיפיהם
בעבודת הכורא יתברך • עמדו על צורת נסיון האדם בעוה"ז • ומאכרו
בו • וגורו • והגורו מעולם הרוחניות (ס"ס סיווח) אליו • ונפשותם
מואסות בעולם ובהונו • ונכספות לעוה"ב • מצפים אל המות • והם
גזורים ממנו • הכינו צידתם לעת נסיעתם • וחשבו כמה שמגיעים אל
בית מרגועם קודם העתקתם • ולא לקחו מהעולם אלא פחות ממזונותם •
ולא הניחו ממנו מה שחוא טוב להם באהריתם כפי יכולתם אלא לקחו
ממנה צידה ונשאוהו • והכת הזאת קרובה אל הדרך השוה הישרה
התוריה יותר ממה שזכרנו קודם • אך הפורשים למשך תועלת העולם
ופרישותם באיברים • ולא כמצפונים ובלבבות הם שלש בתות • אחת
כמה אנשים הסמו תאות נפשותם מהשיג קצת התענוגים כדי שיצא
להם שם כפרישות וישכחו אותם כאמנה וכחמד להיות זה סיבה חזקה
להגיע אל תכלית תאותם והם מניפים כאמנה ובפרישות • בעבור
שיבטחו בני אדם כהם • ויפקידו אצלם ממוניהם • ויגלו להם סודותם
ויוכלו להיסקם • והם הכת הרעה שנכל בתות בני אדם • ויותר רחוקה
מן האמת • ומגונה במנהג מכלם ובכמותם אמר הכתיב (ימי"ט) חץ
שחוט לשונם וגו' • והכת השנית • אנשים שמצאה ידם מעט מהון העולם •
וכאשר ראו מהירות אבידת הממונות • והתהפכות הענינים עם מעוט
במחונם כאלהם הצרו על נפשותם במזונותיהם והסמו תאותם • ושיעו
כי-זפרישות נשאתם על זה • ועם העיון האמתי לא נשאים על זה אלא
רוב אהבתם בעולם וחריצותם להרבות מהונו • ואבלם על ריש נפשותם
ומעוט המתפקתם כמה שהגיע אליהם ממנו • ובכמותם אמר החכם
(קס"ו) איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד וגו' • והכת
השלישית אנשים קצרה ידם מקנות ממון • ולא הגיעו מהון העולם אלא
מה שיונם אלא על הצד שבעניניו וראו שיתכבדו ויסתפקו כמה שגודמן
להם

מרפא לנפש

וכגיעו אל שני החלקים העולם הסו והעוה"ז (השפל שצרישות) כלום שאינם
פורשים כ"כ כמו שני הכמות הראשונים וכלאו אמר ס' פורשים יותר והנ' זנינים
והג' פחות משניהם צריסוסס (עמדו על צורת נסיון כו') כלו' בנינו מה ס' שאל
מן האדם ולמה צד אוחו שהוא רחוק לבסוף צנוה' להטינו בעולם ס' וסוהו כלסיר
צנוה' (והגורו מעולם הרוחניות) וסוהו נגזר ונאלל מעולם העליון ולכן
נפשותם מואסות צנוה' ומצפים תמיד אל המות וסוהרים ממנו שאל ימותו היום
צלו צידה לכן סס נסוהרים להכין כל יום צידה לדרך הרחוקה לעוה"ב • (ובכמותם
אמר הכותב) חן שחוע לנסים נמיה דני פיו סלוס את רעסו ידנר וצקרו יסיס
ארנו • (הצרו על נפשותם כו') כן מנהג הסני עיין והקמניס וסכיליס סוכליס
להם נ' ומיס על חמתת קמנותם כמו שזכרתי נמנהג סצוף סער ע"ה סס ר"ס
ע"ס • (איש אשר יתן לו וגו') וינינו סכר נלכסו מכל אשר יתאסו (כל' סאינו
סמר כלסס) ולא יסלענו סללסס ללכול ממנו וגו' • (וראו סיסתנדו) לעמוד בדרך
כבוד

שערי הפרישות

קע

להם מן המון • ולא יעמדו מעמד השאלה וזלות הבקשה מבני אדם •
והסמו תאותם בהתמדת הרעב והסתתר במעט מלבוש • ותלו כל
מפניהם • ושלא יתכוו בשאלם מזולתם • ויהיו להרפה בעולם • ותלו כל
זה בפרישות מן העולם • וכאשר תרצה לעמוד על אמתת מן שיטעון מן
הפרישות אם הוא לתקנת תורתם או לתקנת עולמם • כחנם כתנאים
אשר כהם תשלם הפרישות אשר אני עתיד לזכרם ותעמוד על כירור
מצפונם • מכונם כפרישות בעזרת השי' :

פרק ד אבל תנאי הפרישות המיוחדת כאשר אמר קצת החסידים

הפריש צהלתו בפניו ואכלו לכונו • לכו רחב מאד ונפש שלפה
מאד • איננו נוטר • ולא חומד • ולא מספר כננות • ולא מדבר באדם
מואם בגדולה • ושונא השרר • מיושב • זכרין • מודה • רב בשת • מעט נוק
אם ישחק לא ירבה ואם יכעם לא יתקצף • שחקו ריוח שפתים • ושאלתו
ללמודי הכמתו רבה • וענותו גדולה • הסכמתו חזקה לא ימחר ולא יסכל •
מחלוקתו נאה • ותשובתו נכבדת • צדיק אם יבעוס • חומל אם יבקש
ידידותו זכה • ואסורו חזק ובריתו נאמנה • רוצה בדין הבורא • מושל
ביצרו לא ידבר עתק על מי שיויקחו • ולא יתעסק כמה שלא יעילתו •
לא יתנקם לאיד ולא יזכור לאדם רעה • משאו קל ועזרתו רבה • הודאתו
רבה

מרפא לנפש

כבוד סלל וסולנו נקס וסלול מנ"ס רעני נפסה לנך מסתפקיס נמעט להס ומזון
(להשמר מפניהם) קסי על צ"ס (כחנם נתלמים) ר"ל נחון סופס נתלמים
לסריכין לפרוסיס סלמתייס כמו סנתללר צ"ל ססמר זה סלס יס נסה מדות סללו אז
סדע סס סס כפרוסיס נלמת סו סס מכניס צפריסוסס (בעזרת ססי) קסי על
ססר אני עתיד לזכרס בעזרת ססי :

פרק ד' אכל כו' (הפריש להנלו בפניו וסלנו ללנו) כ' נר"ס ססס מורת סמלור
ח"ל לריך ת"ס להיות דולג ומסחומס צוכס וסלסו ללנו על עונות סעסס
ועל חורנן צית המקדס ועל סילול ססס צפי סעכ"ס ועל יסרלל סנפוליס צין סלסומות
ויספין סעכ"ס ללנו וירלס סמסס בפניו כדי סיקנל כל סדס סנכנר פניס יפות ויסל ללנו
רדס להסיי לכל סולל על סללתו עכ"ל וכעין זה כנז צפ"ו מסער ס"ס • (לכו רחב
מאד) להכין ולסכיל כל דנר לנ"ס • ואם יכעס לא יתקצף) יותר מדאי רק מעט
דדי להטיל למה על סניצור סו על צ"ס וסלמיריו (שחקו ריוח ספתייס) אינו מלס
סח ק פיו לא לללו כסמסחקיס סול כל אינריסיס רק ספתיי נעות (הסכמתו חזקה
לנ"ס כל מה ססוה מסכיס עליו ס' דנר נכון וסוק להמקייס סו פ"י מה סמנעייס
לסחריס סול סוק ומקייס סולו (ולא ימחר) כי תפון מתון ס' זוהי סוויס ופרי
ססיסריות סרעס ולדל לא יסכל (מחלקתו נאה) פ"י סו מנין סלל יוכס נמחוקק
כמי"ס חו"ל צילס ד"כ מה זו סמיכס מה זו סתיקס וסמר אצני סלכד סאי לורנצ' מרנצן
דלמר ל"י הנניס מלתל לא להכר ל"י מלתל טפי מעמי דלמר ל"י סנריס דליסו סמר
ליס מה זו סמיכס וקל מסרר ל"י מה זו סתיקס עכ"ל (אם יבקש כו') אפסר סקאי
אדלעיל חף סס יכעיס על סדס וסס יבקס ממנו סולו אדס למחול לו סו סוס דנר
חומל עליו ידידותו זכה סו סס יבקס ממנו אדס דנר סוי ידידותו זכה למ"ס וסורורו
סוק) מה סלמר על דנר סול סוק סקייס סלס • (עתק) דנר סוק או דנר סרס כמו
י"ל עתק מפיכס כפרישי' • (לא יתנקם לאיד) אינו סמח וממתק צלידו סל מנינו

שערי הפרישות

דכה בעת הרעה . וסבלו ארוך בעת הנזק . אם ישאלו ממנו יתן . ואם יחמסו אותו ימחול . ואם ימנעו ממנו יתנדב . ואם ירחיקוהו יקרב . רך מחמאה ומתוק מדבש . מצוה על האמת . ודבר צדק . עוזב מאווי . מצפה ליומוי . ואמר ועושה חכם . רדיו נפשו יקרה . ובריתו נאה . גבור בארץ (ס"ג נדר נגיד) נצול מבד גנות . עזרה לדל ותשועה לעשוק . לא יחשוף מסתורי . ולא יגלה סודי צרותיו רבות ותלונתו מעומה . כשיראה טוב יזכרנו . ואם יראה רע יכסנו . רצוי ורך . חברתו שמחה . הרחקתו אנחה . זקקתו החכמה . ויפתחו הענוה . מזכיר למשכיל . מלמד לסכל כל מעשה אצלו דך ממעשהו . ובל נפש בעיניו יותר ברה מנפשו . יודע את מומו וזכר את עונו . אוהב האלהים רודף רצונו . לא ינקם לנפשו ולא יתמיד בקצפו . חבר למזכירים . יושב עם העניים . אוהב לאנשי הצדק . נאמן לאנשי אמת . עוזר לרש . אב ליתום . בעל לאלמנה . מכבד הדלים . ומתנאיה עוד . קבלת כל חובות הלכבות אשר זכרנו . במה שקדם בספר הזה . ואיני צריך לשנותם . שלא יארכו לנו הדברים בשער הזה ואתה דע לך :

פרק ה' אכל מה שישאת לתורתו מהפרישות . אימר כתשובת השאלה הזאת כי הפרישות הנוהגת בתורתנו . על ג' פנים אחד מהם בעסקינו עם בני אדם והתחברותנו עמהם . והשני במה שאנו מתיהדים בו זולתם בחושינו הגופיים ואכרינו הנראים . והשלישי במה שאנו מתיהדים בו כמצפונינו ובמדותינו ובמחשבותינו . והצפון בלבותינו מן הרעיונים הטובים והרעים . ואני מבאר כל זה כדרך קצרה כפי יכולתי בע"ה . אכל דרך הפרישות הראויה לנו בהתחברותנו עם בני אדם . מהם הסברת פנים והראויה לשמחה בפגיעתם עם הכניעה והשפלות ולשון רכה ורוח מנוכה בלשם . ומהם הרחמים והחנינה והחמלה עליהם עם הסרת הטירה מעליהם . וזכרם בטוב ועשות הסוד עמיהם ושלא נקוה ליהנות מהם ושנתאיש מאשר בידיהם . ומהם עזרתם בתקנת תורתם ועולמם והורותם הדרך אשר ירצהו האלהים . ומהם שנסכול קושי דבריהם ושנשפוך שיחנו לפני האלהים ולא לפניהם . והמע

מרפא לנפש

ע"ד נצפול אוידי אל תשמח (משאו קל) אינו מטריח ומכניד עצמו על ז"א (הודארתו רבה כו') ע"ד שאמרו חז"ל חייב אדם לנזק על סדעה צממיה כסס שמנך על סדעה (ואם ימנעו ממנו) מה סיבה חייבים לתת לו אע"פ כן יתנדב סוף ועוטה טוב לכל אדם (מצפה ליומו) ליום צא קויו ואחריתו למ"ס או מפסה ליומו אינו דוחה את הסעס רק מפסה עד עת צא שעתו שאין נך אדם כו' (לא יחסוף מסתור) אינו מגלה סוד והרבה ענינים כפולים צבאן צדק המליכה (כל מעשם אלנו דך ממעשהו כו') הוא ע"ד שכתב לעיל פ"י מעשר הכניעה שאמה סתם סוף פגע סוס אדם סוף יכי' לו מעלה עליו ע"ס (חבר למזכירים את ה' או לכל מי שמזכיר אותו לעזרת ה' :

פרק ה' (אבל מה שיזוה) מה שראוי וכוון לתורתנו לסתתק צפרישות (זולתם) זולת ז"א . (וסתיאש מאשר נדיהס) שלא יתאוהו מה שיש נדיהס לכות מהס . (הנבלה והמחה) הם שמות נדרפים כמו משפטי ודיני עדי וסדוי או נלסם וסחננלס צמחיעס

שערי הפרישות

קצא

החנע ממושבות המאכל והמשתה והשחוק עם השמירה מכל מה שכיבא להכרות האל בחברתם . ויוצא מגבול הצניעות ומסורת המוסר והדומה לזה . אך מה שראוי לנו מן הפרישות כפנים השניים המתיהדים בנו בחושינו הנראים . יחלק לשני חלקים . אחד מהם אסור לנו והם מצות לא תעשה . והשני מותר לנו . והוא כל מה שחותר לנו מכל מיני ההנאות המתורות . וכל חלק מהם יחלק לשלשה חלקים והוא שכל מה שנאסר לנו איננו נמלט מאחד משלשה דברים . או שיהיה בטבע הכופף לו כזנות והגזל ולהרבות מן המאכל והמשתה האסור לנו . או שיהיה ממה שלא ישנאהו הטבע . ולא יכסוף לו . כלבוש בנד שעמנו . והרכבת כלאים יאב לת בשר בהלב ואכילת הלב והרבה מהדומה לזה . או שיהיה ממה שישנאהו הטבע והתעבהו הנפש . באכילת הנבלה . והמתה והדם . והרבה ממיני החיים אשר לא היה האדם חפץ באכילתם אפי' אם היו מותרים באכילה כשמה שרצים . והדומה להם . וראוי לך אחי שתיסר נפשך בפרישות מכל מה שצוך האלהים לפרוש ממנו עד שתגיע מן החטוב והמאוס במיני התענוג' המנועים והתאוות האסורות עד תבלית שיהי שויה לזה בטבעך המתועב מן האסור עם כיה שנכספין לו כזנות . ויהיה אצלך המשגל האסור . ולקחת איסור על פנים אסורים . ושתכבד בקלון המיך וגנותו אשר ימרו אליהם חפץ האדם בטבעו . באכילת העכבר והדם והחזיר אשר יתעבחו טבעך . ותשנאהו נפשך . וכשתגיע אל הגבול הזה מן הפרישות מן האיסור בלא הכחה בטבעך ולא קושי מנפשך תהיה מן הכתות הנצלות מן החטא והמכשול אשר נאמר עליהם . (מעלי י"ג) לא יאונה לצדיק כל און וגו' . וב' הנתן ברשותנו מן המותר הוא על שלשה פנים . אחד מהם קחת המאכל אשר לא יבויין בו בעליו אל תענוג . ולא יוכל האדם לעמוד בלעדיו ואין לו תקנה זולתו . והשני קחת המזון מן היותר על דרך הויפור ומכור בו אל התענוג השוה מבלי רבוי ולא הפקד . כהשלמת הצורך מן הלחם הטוב בתבשילים מתוקנים כמלאכתם ושתות היין הטוב . על דרך השוה . וכן כמלבוש וברירה . ושאר הענינים . והשלישי קחת הרבה מן התענוגים המותרים המפליג בהם בעליהם עד שמביאים אותו אל התענוגים

מרפא לנפש

צמחיעס או צמחיעס סמחה מעמס למ"ס . (ולקחת איסור על פנים אסורים) למ"ס לאפוקי לקחת איסור בלא על פנים אסורים כגון שמחלל סנה כדי לפקח נפש וכיוצא צם סעצירס לטמס כגון יעל עם סיכרל ולחיוכ צסר הכרמל עכ"ל ודבר תימל סוף מתי קמ"ל וספטר לומר סעצור דצרים ומסורסים יס כזן ועל פנים אסורים קאי על באכילת סעכבר וכאלו אמר ויהיס אלך ססגל ססכור ולקחת ממון באיסור ל"ל וססתכנד בו' על פנים אסורים כלכילת סעכבר כו' . וסר"ג גרס ולקחת ממון על פנים אסורי' (וכשתגיע אל הגבול סוף כו' צלל סכרס מעצנד כו') חף ססוף סתחלס ננד טענד אך סס סרגיל עמך כניס זמנים לסכריס טענד עד סתנל למררנל סלל סטענד עוד לסכריס טענד סיהיס הכל סוף אלך לזי סתים מן סכתות כו' כמ"ס צטער הקדוס צלורך עיי' סוף (ובן סחנן צרסותינו כו') וכן מה סתינן צרסותינו מדצנים סמותריס לנו . (מבלי רצוי ונל ספק

שער הפרישות

התענוגים האסורים עם טרדתו כחם מעשות חובות אלהיו שעליו . כמו שכתוב (משלי ל"ט) פן ישחך וישכח מחוקק . וראוי לך אחי שתתנהג בפרישות מן התענוגים המותרים ביכולתך עד שיהיו בעיניך בתבונת התענוגים האסורים עליך . פן תעזוב תורתך ותניח חובתך . וכבר עמדת על מה שצוה הכורא י"א את המלך באברו (דברים י"ז) ולא ירבה לו נשים . ואמר (סו"ט) רק לא ירבה לו סוסים . ואמר הלא על אלה חטא שלמה מלך ישראל עם חזק שכלו ורוחב תבונתו וגדולתו . וכפי בינתך . השמר לך ושמור נפשך ופרוש מכל אשר יפרישך ממצות האלהים בלבך ובמצפונך אם לא תוכל להפנות לעניני אחריתך מפני טרדתך בצורך מונך ומחיתך בעולמך ועסקך בו . כמו שזכרו רז"ל על הרבה מהם . שהיו טורחים בעניני עולמם עם הפרישות ממנו כמו (מעניני ל"ג) אבא הלוקה משתכר לחפור בארמה . (סנה"ג) ושמאי במלאכת הכנין . והלל שהיה חוטב ומתפרנס מן העצים . ואל תמנעך פרישותך בלבך מהתעסק כזה . מפני שאתה מכוין בו לעבודת האלהים כאשר הקדמנו . וכאשר תוכל להניח עסק העולם . תניחהו כעבור עבודת הכורא . ואל יספיק לך מה שאמרנו בעת שלא תוכל כעבור צורך החזמנה למזון . כי המשקף על מצפונך יעזרך לקיים מחשבתך בעבודתו כמו שאמרו רז"ל כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר . וכל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני . וראוי לך שתשתדל לאמור חושך ותנועת אכריך הנראים . כמו שאספר לך . והוא שתתחיל בראשונה לאמור לשונך ולכלים שפתיך ותפרוש מן הדברים הבטלים עד שתהיה בעיניך הנעת האבר הכבד שבאכריך יותר קלה מהנעת לשונך . כי הלשון מהיר בתנועתו לחטאי . והחטאי רבים מכלם כעבור קלותו ומחירות הנעות . ושהשלימת מעשהו נקלה ויבלת על הטוב והרע פלי מצוה . וכפי זה אחי יש מן הדין עליך להשתדל לבטלם

מרפא לנפש

הפקד ונלא חסרון (עם ערדו נכס) טע"י יעד מעשות חובות אלהיו (בחוקק) פי' רש"י מה שחזו נחום (ביכולתך) ר"ל צלל יבולתך תפרו כו' . וכפי צינתך כן אתה כפי צינתך תסמור את נפשך ופרוש ע"כ צלל ומלפונך אם לא תוכל להיות פרוש בגופך וצדריך תחמת דלותך ועניותך שתלמדך לעסוק נעסקי העולם בצדריך כמו שזכרנו בח"ל ספ"ו טורחים בעניני העושהו אצל עם כל זה פרושים גמורים צללם ונמלפונם וכן אתה אל תמנעך פרישותך צלל מהתעסק צוה ר"ל בעניני העולם הוה (ושמאי) נמלאת הכנין) שאמרו נגמרא דשנת דפשו (לגרי) צלמת הכנין טעניו משמע שהיה עוסק במלאכת הכנין . (באשר הקדמנו) לעיל כמה פעמים שמנו לעסוק בייסונו של עולם כ"פ לפי כמו . (ובאשר תוכל כו') אל יספיק כו' ר"ל אף שאמרתי שמנו להתעסק בייסונו של עולם ונפרוש מלפונך זכו אם אתה מוכרח צוה תחמת דלותך ועניותך סגודלם . אלא אם יש לך קצת או סתוכל להסתפק צמה שיש לך ותוכל להיות פרוש צין בגופך צין צמלפונך או צין לך לעסוק נעסקי העולם כלל ותהיה פרוש בגופך ג"כ וסי' יעזרך לקיים מחשבתך כו' . (כלי מועז) שאין צריך לשום דבר אחר רק עקומת שפתי הוה מעשם צין לעזוב צין לרע לאפוקי חטאי עניות כגון גול ועריות צריך לדברים שחזו ממנו לגמור מעשיהו וכבר העתקתי דברים רבים בח"ל שלי בגנות סדננים סרעם מר"ם ומלפונך עיני סם ועיני סם א"ל על פסוק

שער הפרישות

קצב

לכלמו ולמשול בו . ואל תתיר לו מן הרבור אלא מה שלא תוכל לעמוד בלעדיו לצורך התורה או לצורך העולם וקצר מתתיר לשונך בכל יבולתך . אולי תנצל מניקו כמו שאמר החכם (משני י"ט) מור וחיים ביד לשון . והקדימורו ס"א וסקדמנו (סגון) על שאר החושים והאברים . לקושי הרבר בו יותר משאירתם כמו שאמר דוד ע"ה (מסלים ל"ד) מי האיש ההפץ חיים וגו' . נציר לשונך וגו' . ובספרנו מן ההזרה על המעט הדברים . מה שאינו נעלם מרובו ופרסומו וכאשר תרצה לעמוד על ביור מה שזכרתיו מרוב חטאי הלשון קבל על עצמך לזכור מה שיצא מלשונך ביומך בהתחברך עם בני אדם והתערכך כם . ואם תוכל לבתבו עשה . ואח"כ העבירה על לבך והעלה במחשבתך בעת שאותה פגוי מן העסקים כלילה ותראה מה שיש ממנו לצורך ומה שיש ממנו מותר לא יועיל לך . ומה שממנו מביא החיוק עליך כמו הכוב והרכילות והשבועות ולשון הרע ואי יתברר לך חסרונך . ותראה בו מעותך . ופקוד זה ממך תמיד . כפקדך מעוות אויביך יולא תתמיד בזה זמן מועט שיתקן לשונך וימעטו דברך . ושים תמורת רוב דברך אורך מחשבתך והתמדת בחינתך והחשבון עם נפשך . כי המחשבה . נר שתבניסוהו לא לבד . והשבון שמש תאיר כאורי מצפונך . לגלות לך מה שהוא צפון בו מן הטוב והרע . והלשון שער המצפון . ואם הלשון יהיה מופקר

מרפא לנפש

פסוק מות וחיים ציד לשון ספינא מעשה נמרץ ע"ז וסיים סם צריך שתתנון ותנחין עינין לטון אשר כל עניני האדם לרעה ולטובה תלוים צה יכול האדם לעשות צלשון עזירות גדולות ונלמות אין מספר כגון מלשניות רכילות ולגנות וזניפות וסקר וכי לא צללו וכל אלו עניות גדולות אין ריווח לנצל לטון זיכול לעשות מלות לאין סקר צלשונו ויש כמה בני אדם האומרים מה נוכל לעשות מאוס הלא אין צדיקו צמון ולוא אמר דוד מי האיש הספן חיים נכור לטון מרע וירגיל עצמו צלשון לדבר דברי תורה ויראת סמים ולסוכים צ"ל וללוות כצו אחריו לשמור ולעשו ולנחם אצלים ולנחם עניים ולדבר על לנס דברים של תנחומים עוצים ולדבר אמת ולהסרגל צדירות ותוסנחות אז יסיה אהוב למע' ונחמד למעלה ויהיה סכרו ברצ טוב הפסון לצדיקים עכ"ל ועיין מ"ס סרמ"א על פסוק ועשית מעיל האפור ולאמר שאין לך אצ"ל צללם שנעזר צו את ה' סמיד קן ציום וצלייל רק צלשון וצפה כמו שמנואר ופ"כ ראוי סוף למיר פיו ולשנו ולסומה קדושים וצטרכים כי סם כלי קודם אשר יסרתו צם את המלך סקדוס ולא יסרתו ככלי צושים גללים מוגללים פי זרות ולשון מדברת גדולות כו' ע"ס צלריכות וסיים ולו יוכל איש צלתי דבר כל דבריו כ"א בתורכ וצמית ונקרטי סמים מה טנן מלקו ומה נעים גורלו ועוד מעט צלרי מחיתו אך עזר צמילין מי יוכל אך רפס זס מלפתי יכול חים לשמור עצמו צלתי דבר על כסוגע לוולמו מן היום סהוא וכלאה וחק גם זאת צקור מילין כי אז טוב לו למעל נפשו מכמה דברי עכות בהתרגשות צהית דברי עצמו ויסור על אכסים עכ"ל ועיין לעיל צחסנן י"ז ג"כ צגנות סדנור הרע וסדננים נעלים . (והקדימורו) ר"ל הקדיה להרגיל ולגזור לשונך מרע קודם מכל סאר סחוסים לקושי סדנר . (ובספרנו) וצם פרים סלנו . (ולא סתמיד צום זמן מועט שיתקן וכו') סרין פי' לא תלטרך להסמיד צום אפילו זמן מועט כי יתקן לשונך מהרה כשהעס כ"ל לזכור או לנחמו ולפטר לפרש ולא סתמיד צום זמן מועט לזכור או לנחמו רק כהנס פעמים

שער הפרישות

מופקר ולא ייטיב לשמור מה שיש במצפונים . יהיה שער האוצר פתוח
(ס"א נפקר) ויצא מה שאיך חפץ בצאתו . ויראה מה שאין הראות טוב
בעיניך . וכשתשמור השער אתה שומר האוצר ומת שיש בו . כמו
שאמר החכם (משלי י"ו) גם אויל מהירש החכם יחשב . ואמר (קהלת ה')
אל תבהל על פיך וגו' . ואמר (ס"ג) אל תתן את פיך וגו' . והשתדל
אחר כך לעצום עיניך והושך ראותך . מהביט אל מה שאיננו צריך לך .
או מה שיטריד לך מחשוב כמה שיועילך . ופרוש ממותרי הראות כפי
יכולתך . ואמרו רבותינו ז"ל (יהלמי נכונות פ"ב) לבא ועינא תרי מרסורי
דחמאה . אבל השתמש בראותך והכמתך . להביט אל יצירות הכורא
יתברך . לבחון מהם . ולהשוב בהם . ולהכין יכולת הכורא וטובו מהם
כמו שאמר דוד ע"ה (תסלי"ח) כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו'
ואמר (ס"ט) השמים מספרים כבוד אל וגו' . ישאר המזמור יוהשתדל
אח"כ לאטום אזניך . משמעך מה שאיך צריך לו ופרוש ממותרי
השמע כפי יכולתך . ואל תאזין לשמע מה שלא יועילך שמעו ממותרי
הדברים והמזכ והרכילות ולשון הרע ופרוש ממה שיביאן להמרות
האלהים ולעזוב מצותיו ממיני זמר והנגון והשחוק והרנה . המורדים
אותך מן המצות והמעשים הטובים . אבל הט אזנך אל דברי החכמים
היודעים את יי ואת תורתו כמו שאמר החכם (משלי כ"ג) הט אזנך ושמע
דברי חכמים . ואמר (ס"ט) אזן שומעת ונבחת חיים . והשתדל אחר
כך לאסור הוש שמע שתקח די מונך מן המאכל והמשתה ותפרוש
ממה שהוא יותר מזה . והתחבולה לענין הזה . שתבטיט כמיני הלפתן .
ותסמוך על לפתן אחד בעוד שתוכל ויהיה די במעט ממנו כפי שתוכל .
והתבין בו כדי להניע הלחם אל בטנך לא לתענוג . והרגל עצמך בקצת
העיתים מבלי לפתן . כדי להנהיג טבעך . עד שיקל עליך הדבר בעת
המנעו . ואם תציל לעזוב הלפתן אשר יהיה בו יגיעה ומורה ותסמוך על
מה שאין בו שום יגיעה כבייתים התאנים והענבים והדומה להם . עשה .
ושם אבילתך ביום יותר קלה מאבילתך כלילה אם מנהגך לאכול
פעמים ביום כדי שתהיה תנועת אברך קלה ביום ויקלו עליך עניני
תורתך ועולמך . ואח"כ תתנהג בתענית אם יהיה גופך חזק אפילו יום
אחד בשבוע . וכל אשר תוכל להטביע נפשך שלא להרגיש על ענין
המאכל

מרפא לנפש

פעמים עד שיתקן לטור וסכל לפי טבע האדם . (ויראה) ר"ל יראה לאמרים
(והשתדל אח"כ לעצום עיניך כו') וכבר אמרו בגמרא ולא תמורו אחרי לבבכם זו מיני
ואחרי עיניכם זו סריסור ענינים . (השמים מספרים כבוד אל וגו') וז"ל הרד"ק כי
מהנפלות והמעשים הגדולים שאדם רואה צמ"י יספר האדם כבוד אל וחסו שאמר ח"ן
אומר ואין דברים בלי נמט קולם עכ"ל וכמ"ל לעיל מהגדול השמם וזהו שטמיים לשם
ס"ג אוכל צמ"י כו' (והשתדל) לענין זכ' ר"ל להרגיל עצמך זה עד שלא יהיה לך
לעזר צמ"ט (שתמעט מיני לפתן) ר"ל מה שמלפתין זו חת הפת כגון צמר ודגים
וגזנים וכיוצא (בדי שפטים תנועת אברך קלה כו') רצוי שמאכל ונסומו מנידי הגוף
עד שהוא מתעלל בכל מעשיו למ"ס (ויקלו עליך עניני תורתך ועולמך) אז"ל ר"ח פ"ט
מעשי"ק על דברי המחנך ורוך ז"ל הוא דרך הפרישות הנאות לנפלי
תורה

שער הפרישות

קעג

המאכל והמשתה כדי ליסרה עשה . ושים כונתך בו לדפואה יותר
מלמזון . אבל משתך יהיה מים . אלא אם תהיה כונתך כשתית ח"ן
לתועלת גופך . או להעביר דאגה מלבך . כמו שנא' (ס"ג) תנו
שכר לאובד ויין למרי נפש . והזהר מהרבות ממנו . ומחפליג בו .
ומחברת בני אדם עליו . כי היא כמורה הגדול לתורה ולעולם .
וכבר ספר בו החכם מה שיש בו די באמרו (ס"ג) לץ היין הומה
שכר . ואמר במאכל ובמשתה (ס"ג) אל תהי כמיכאי ויין בוזולי
בשר למו . כי מיכא וזולל יורש וגו' . ואחר כך השתדל למנוע ירך
מגעת כמה שאינו שלך מהון העולם . ופרוש מיני הנגבה והאונאה
והגזל ומהרע לזולתך והתעבכ בתנועת ירך וחשוב באחריתך . ושמוד
מופקר וצניעותך . כהתנשאך מעשות הרע בהם . כמו שאמר (י"ט)
גו' ושומר ידו מעשות כל רע ואמר (ס"ג) נוער כפי שתמך בשוה
אכל השתמש בידך במצות הכורא ופתחם במהן לעני ולרש כמו
שאמר הכתוב (דניס ט"ו) פתוח תפתח את ירך לאח"ך . ואמר (משלי
כ"ג) כפה פרשה לעני וכן אתה צריך להשתמש בהם כמה שימלא
ספקך . וימנעך מן השאלה ומקחת ממון אסור . ומקנת חסד עמך במה
שמעניקין אותך ומטיבין לך ותקנה זכויותיך לזולתך . וחסדיך למי
שנתחדר עמך ולא תהיה למשא על בני אדם . כמו שאמר אחד מן
החכמים האלהים ירחם עבד שפירש מן העולם . ולא היתה פרישותו
למשא על אהביו . וסלק מעליהם טרחו והתעסק כאבריו כמיני
חמלאכות . כמו שנאמר (תסלי ק"ח) יגיע כפיך כי תאכל וגו' . וכבר
נאמר . ראש הפרישות . תקון הפרנסה . ונאמר עוד . ראש הפרישות .
תקון המהשבה על תקון הספק . ס"ג הלחם יוצא לימר שייגע להתעסק
בספק . ואחר כך התנהג כן ברגלך ומנעם מלכת עם הרשעים מבקשי
המותרים כמו שנאמר (ס"ח) אשרי איש אשר לא הלך בעצת רשעים
וגו' . אבל רוצ לבל המעשים הטובים ולמושבות החכמים כמ"ש (משלי
י"ג) הולך את חכמים יחכם . ואמר (ס"ג) למען תלך בדרך טובים .
וכבר קבץ הכתוב כל מה שהקדמנו זכרו כמסר החושים ואמר (י"ט)
ל"ג

מרפא לנפש

תורה שרוב אומותם צתורה שאל יראה בעל תורה למיך על הצטחון ולהיזיל מעותיו
צאלו צמר או תרכוליס וכיוצא ממיני ההעניג ס נחלא מעריד עצמו צעניי רעו"ס
אחר נקטת הערך והנעל מד"ת וצעת שלא ימלא מנהגו לא יוכל לסגול ויחלס לכן ראו
לכל ת"ס סינסיג ספריסות סוס וכן יס כמס עאלמיס מרז"ל מסייעין לו ומרחיקין
התענוגים מ"ח עכ"ל וע"כ צאודך . (והתעבכ בתנועת ירך) שלא תעסה מעסה
גידך בעסה בלא יסוד כדעת . (בהתנשאך) למ"ס אפילו כשתפנס' ותעסה ראש
וסופט ותוכל לעשות רע לנפ"ל כו' עכ"ל . ואפשר עוד כשתתנשא ותפריש מעשית הרע
צמס יסוס מחמת מלים ומחמת מורס ססי ולא מחמת מירס צמר ורס (וימנעך מן
הסאלס) לשאלו פרנסתך מצ"ס . (ומקנות חסד) ללו' שלא יקנה אדם אחר חסד עמך
צמס שמעניקך וגורס לך לעצוד חס' . יתנך כי מלז יחסנו זכויותיך לחיור אדם כמו
שמצאר וסולך (יגיע כפיך כי תאכל) אסריך צעו"ס וטוץ לך צעו"ס ומוס דרסו רז"ל
שגדול הכנסה מייגע כפו יותר מירס סמיס (שנהנה מלמרים) דכתיב ציס אסרי
סליס

שער הפרישות

לפי מי יגור לנו אש אוכלה וגו' הולך צדקות ודובר מישרים וגו' ואחר כך קבצם הזכרם וחבר אליהם הלב באמרו (משל"י) שש הנה שנא יי' עינים רמות לשון שקר וגו' לב חורש וגו' יפיה בזכים וגו' וכן נמצא (מסיל"ט) במזמור יי' מי יגור באהלך וראוי לך אחי שתדע כי לא יתכן לך לחזיק בכלם עם הנחת אחת מהם מפני שהם ככדולה המחובר בחוטם אם תסיר ממנו גזריר אחד יתפרזו כלם ויפסד הכורים ע"כ השתדל לחזר בכלם ואז תהיה לך כל אחד מהם עזר לשאריתם כמו שארז"ל שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה ואמר החכם כתכיפת הטובות אחת לאחת (משל"ס) אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום לשמור מזוזות פתחי אמר בתחלה שומע ואחר כך לשקוד ואחר כך לשמור אבל הפרישות הנהגת בפנים השלישיים הוא מה שיתיחד בנו במצפוננו ומחשבותנו ויצרי לכבנו המטובים והרעים תחלת הפרישות היא שתפרוש מקניני העולם במעשיך ובמחשבותך אלא למזון ופרנסה לא לתענוג מתענוגי הנוף ולא להגיע אל המנוחות והשררות והתפארה בהון העולם הכלה מחרה ותהיה פרישותך בהם לאלהים יתעלה לא לקנות שם ולא להותיר ממוך כפרישותך ואל תצא בה מגבול התורה שתתענה בשבתות ובמועדים וראשי חדשים ותמנע ממה שתיכב בו הכורא במצות פריה ורביה אבל תהיה פרישותך על דרך התורה והדת בגלוי ובנסתר מעיניך ואחר כך שתקצר מאיניך בעולם כאילו אתה נוסע ממנו לערב יומך אחר כך שתחשוב עם נפשך כאשר הקדמנו בשער השכון האדם עם נפשו ואחר כך שתתיאש ממה שבידי בני אדם ושתכמת על האלהי ותנחה דעתך על גזרותיו ודיניו וכן חובות הלכות שקדם באורים בספר הזה אתה הייב בהם והם עמוד הפרישות מן העולם הקור עליהם והדביקים אל לבך תגיע בהם לכל מזה:

פרק ו אבל באור מה שבא בספרי הקדש ודברי רז"ל מעינין חפרישות מן העולם מהם מה שאמר יעקב (נחל"ט כ"ט)

מרפא לנפש
 האים ירא ה' וגו' ולא כתיב זיה ועוב לך מפני שכבר קבל שכרו מזה (שי יגור לנו אש אוכלה) פי' רש"י כלומר מי יעמוד צעדינו לטקף חומה צוערת ל"א מי יגור לנו מי הוא לנו סיגור עם הלור סהוא אש אוכלה יהוא משיב אוכס צדקות כו' (הולך צדקות) ודובר מטרים מואם צללע מעסקות נוער כפיו מממוד צסחד אוטם אזנו משמוע דמים ועול עיניו מרחות צרע הוא מרומים יטכון וואח"כ קבלם סהכ"ט ע"ה) וזע"ג דשלמס קודם צומן ליטעים אמר אח"כ צנחית ס' משלי סמרוהו חו"ל כנחוצים אחר יטעים ע"כ למ"ה (עיניים ימות) לטון סקר וידיס סזפכות דס נקי לצ חורס מחסנות און ורגלים ממחרים לרוך לרעה יפ"ח כונים עד סקר ומסלח מדנים צין אחיס (במעשיך) ובמחשבותך ר"ל צנע סתמעטק צמעשיך סתיס כונתך צסס למזון ופרנסה צלנד לא לתענוג כו' והנס צנחית הכוונה סנלז אמר סוס ספריסות סול צנפים ססליסיים למ"ה (שתקצר מא ייד צעלס) ר"ל סתקלר סקוקך וצנחוןך מלחס צ ססתיס לעולס צעוס"ז:

פרק ו (ומהם לוס משס חרעני"סס כו') אסו רליס מי סירסס לנסת אל ה' סיותר טוב

שער הפרישות

העד

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש ומהם צום משש ארבעים יום ולילות ג' פעמים וכן אלהו ארבעים יום ומהם כמו שכתוב (מלכ"ס ח' י"ט) וילך בכח האכילה והיא ארבעים יום ומהם מה שנא בנידר שקראו האלהי קדוש כמו שכתוב (צמדנ"ז) כל ימי נזרו קדוש הוא ליי' בעבוד שפסק מפרי הנפן וגדל שער ראשו בלבד כל שבן מי שפסקה תאוותו מכל התענוגים שיש לו שכר וגמול יותר ומהם מה שנא לאהרן (ויקל"י) יין ושכר אל תשת וגו' ולהכביל וגו' ולהרות וגו' הזהיר כל העוסק במעשה העבודה שלא יעסיק בכל מה שימרידו מהשלמת העבודה לאלהים כמו שאמרו רז"ל (עיונין ס"ד) שתה רביעית אל יורה שתה רביעית אל יתפלל ומהם ענין בני יונדב כן רכב אשר ציום אביהם שלא ישתו יין ולא יזרעו ולא ימעו כרם ולא יבנו בית וישבו באהלים חוץ לשוב וזה מנהג הפורשים מן העולם ושבח להם הכורא זה כמו שכתוב (י' מ"י ל"ה) לא יכרת איש ליונדב כן רכב ומהם מעשה אלישע כשעבר עליו אליהו כמו שכתוב (מלכ"ס ח' י"ט) שנים עשר צמדים לפניו והניח ידיו מן הכל והלך אחריו כמו שאמר (סס) אשקה נא לאבי ולאמי וגו' וילך אחרי אליהו וישרתהו וכן היה מנהג בני הנביאים בדור הוא ואשר לפניו שהניחו העסק בישוב העולם והתשנחה בעניני הנופות ויצאו למדברות כדי שתתיחד נפשם ומחשבתם לאלהים ומהם מה שצותה אותנו התורה בתענית בעת התשובה ובקשת הכפרה כדי שנתחנך תאוותינו מכל התענוגים שהם החוקים שבסביבות העבירות כמו שכתוב (סוטע"ג) כמרעיתם וישבעו ואמר בהפכו (סס"ה) בצר להם ישחרוני ומהם מ"ש (זכריה י"ג) ולא ילבשו אדרת שער למען בחש וזה מורה כי הוא היה לבוש החסידים בקדם והיו לובשים אותו אנשי הדור ההוא להתניף ומהם מ"ש דוד (מסיל"ס ק"י ט) מרם אענה אני שונג ואמר (סס) משוב לי כי עוניתי ואמר (סס) משוב לי תורת פ"ך וגו' ומהם מנהג איוב אשר ספר על עצמו מביותו העולם והונו וקשרו חושיו ואסרו ידיו ולשונו מכל מה שיש בו המרות הכורא ובהרו באמת והצילו העשוקים והטבתו דללים ולאוכרים כמנהגי הפורשים מן העולם ומהם מה שעשה רניאל בהתפללו אל האלהים בעבור אורף הגלות הראשון והתאבלו עליו שאמר (דניאל"י) לחם חמדות לא אכלתי ואמר לו המלאך (סס) מן היום הראשון אשר נתת אל לבך להבין ולהתענות

מרפא לנפש

לו הפרישות מן התענוגים דל"כ סתמאל טוב יותר סיד ה' סקלר לזון סס חס משס צסל וכן חליסו ומלי צניות סלמר סכסכו לחס לא אכל וגומר אע"כ סתפריסות לורך לורך סחומר וכן כל מס סס"ח סוא סר"ז (שהם החוקים ססציות סעציות) כמ"ס כמרעיתם ויסעכו וירס לנס על כן סכחוני סויל גמ"ל דנככות פ"ה וסמרו עוד סס ר"ג צר יסחק אמר ססכס ורס לננד וסכחת סס ה' חלסך ורננן אמרי ססכל ויסמן יסירון ויסנע (מרם סענס) למ"ה סרנ מפרס מלת סענס לטון עיניו וסעניס כלומר טרס ע יסו סיימי סיגג וסלל צעצירות (שב לי טורת פ"ך וגו') גס זס מן ספריסות ספירוס סלס ססרדיסס אחר סוסס וסכסך

שעך הפרישות

זלתה ענות ושאר הענין זה הוא הטוב שכמנתי הפרישות ומהם מה שעשו אנשי ניונה כששמעו מה שגזר עליהם הכורא כמו שנא' (יונס ג') ויאמינו אנשי ניונה כאלהים וכמוחו מה שעשו אבותינו בימי המן ככתוב (חסד ד') מקום אשר דבר המלך ורתו מגיע אכל גדול וגו' והרבה כזה בספרינו כשתחקור עליו תמצאנו מפור ברברי אבותינו הרבה ומהם מה שאמר שלמה (משל כ"ג) אל תהי בסוכאי יין וגו' (סס ז') מעט שנות מעט תנומות וגו' ומה שאמרה אם למואל (סס ז') אל תתן לנשים חילך וגו' אל למלכים למואל וגו' פן ישתה וישכת מחוקק ומהם מה שאמר (קסל ג') כי לאדם טוב לפניו וגו' ואמר (סס ז') לב חכמים בבית אבל (סס) טוב לבלת אל בית אבל ואמר (סס ז') מתוקה שנת העובר ואמר (סס י"ח) הילדות והשחרות הכל ואמר (סס ז') סוף דבר הכל נשמע וגו' אבל מה שאמרו רז"ל במשנה ובתלמוד רב מחברו בספר הזה ורובו נמצא במסכת אבות ועוד אמרו כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וכי' ומה שסמוך לזה מדבריהם התורה נקנית בארבעים ושמונה דרכים ובפרקא דחסידי במסכת תעניות מה שזורה על פרישות ומי שיחקור על הענין הזה ימצאנו כתוב זמן השכל וזמן הקבלה תן לך בו וחשוב עליו במצופנד שיגהו בעיה כמי' (פסל ז') אם תבקשנו בבסאי וגו' אז תבין יראת יי וגו' פרק ז' אכל החפש שבין קדמוניו ובינינו כפרישות הוא שחנך ונה ואברהם ויצחק ויעקב ואיוב וריעיו היה שלם זך ויצרם חלש ונפשותם היו נמשכות אחר שלם והמעט מן המצות היה מספיק להם בהשלמת עבודת האלהים עם אמונת לבם לאלהים כמי' שב באברהם (נמיט ט') ומצאת את לבבו נאמן לפניך ולא היו צריכים אל הפישות מהדרך השוה הצורית ובאשר ירדו בניהם אל מצרים וגרו בה כימי יוסף בשבעים שנה בשלום (ס"ט זלום) והקח תאותם וגדלה תשוקתם וגבר יצרם על שלם נצטרכו מן הפרישות

מרפא לנפש

והכסף וידבק צתירם עכ"ל (וזוהו הטוב שנמנהגי הפרישות) לנ"ה ע"ד טעם דנ"ה כוה הטוב שלל עשה הפרישות לתועלת עצמו לנר רק לתועלת כל ישראל לתועלת ענודם ס"ט סיחפלו שיבאלנו ישראל וסיננה ז"ה כדי לעבוד את ה' עכ"ל ואפשר לפרש סוף עובד שנפרישות שלל לפרוש מכל וכל רק כמו טעם דנ"ה שלל לכל לחם חמודות ויין לא טהה אצל סאר דנרים אכל ושתה וכמ"ס זפ"ג ע"ס (כי לאדם טעון לפניו ית') נתן חכמה ודעת וטמנה (שיששטח חלוקין) ולחוש נחן ענין לאסוף ולנכנס לתה לטוב לפניי האלהים וגו' (ואמר) סט מתוקה שנת הע"ד אס מעט ולא סרבה יאלל והטעם לעסיר אינו מניח לו לישן (בי הילדות והסמרות הכל) וישה דק"ה טמח צחור צילדותו וגו' ודע כי על כל אלה יצחק האלהים נמשט וגו' וזכור את צוראך צימי צחורות עד אשר לא יבואו ימי כרעם וגו' (ואמר) סט מוף דנר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם עיי (בבום אנות) וי"ג נמ' תענית למ"ה פרק ז' (וגרו זה צימי יוסף כשנשים טנה זלום) כי יוסף נן ל"ט טנה היה כסידרו

שעך הפרישות

קע

הפרישות אל מה שיחיה הפך תאותם ויעמוד כנגד יצרים והוסף להם הכורא מן המצות השמיעיות מה שעמד להם במקום הפרישות ויראויה להם כפי תכלית יכלתם ופחות ממנה וכאשר כבשו ארץ כנען ונכנסו בה והתנעמו בטובה בקשו המזון והסמוך לו מותר המאכל ומשתה והמשגל והבנין וכל אשר נוספה הארץ ישוב נוסף השכל דרבן כמי' (דניס ס') פן תאכל וישבעת ובלתים טובים תכנה וישבת וגו' ובקרך וצאנך ירביין וגו' ורם לבעך וכל אשר נוספו התאוות ונתחזקו נהלש השכל והתאחר מהשיג העצה הנבונה והצטרכו אל פרישות חזקה יעמדו בה כנגד חושיהם כדרך הנזיר ומנהג בני הנביאים אשר זכרנו במה שעבר לנו כפי הזה וכן בשאר הדורות השכל כחולשה התאחר בנבורה וככל עת שמתעסקים בענין מעניני העולם ימירדם מעניני העוה"ב על כן הוצרכו להפנות מכנו בעת שעושים מאומה ממעשי העוה"ב והיו הקרמונים בחוק שלם וזך נפש עושים לעולם ולאהריתם ולא היה האחד מפסיד על חברו כמי' (ריסי כ"ג) אביך הלא אכל ושתה וגו' אז טוב לו וגו' ואמר (קסל ז') טוב אשר תאחז בזה וגם מזה אל תנה ידך ויראתי אחי מליצה נמרצת בענין הפרישות לאחד מן החסידים מצוה בה בנו וישרה בעיני ושמתיה חתימה לשעך הזה כמו שמצאתיה תחת תוכחתו לך הזורתי אותך הכן אותה והשתכל בה תגיע אל הטוב והישר בעזרת האל ואת היא : ואתה בני ישימד האלהים מאשר ישמעו ויאזינו ויאזינו ויחשבו ויחשבו וידעו וידעו ויעשו ואל ישימד מן האנשים הטובעים בתועת חשדורים (ס"ט סמורס) ביין הסבלות אשר העבדים היצר ומשל בהם העולם וגברו עליהם התאוות ונטו בהם אל התענוגים והחיתות המאויים והשיאתם החמדדי והם כאפלתם נחבטים ובמרצות מערות שבים ישמעו ולא יאזינו ויאכרו ולא יעשו בקשו המנוחות ונפלו באנחות השתדלו להשיג הנעימות והשיגו היסורים הקשים ונפשותם עיפות ונפוחים ינעות דעותם שלולות ובינותם מנופצות יקבצו החזק האובד והכסף החולף ויורשוהו האויבים וההודרות מן הנשים ומחוקים וזארמנות ושוכנים כקברות ובונים אשר לא ישיבו ויקבצו

מרפא לנפש

כסידרו יעקב זנניו למצרים וכל ימינו קיו קיי (ופחות מננה מן הפרישות כראוי להם (בקשו המזון והסמוך לו) וסדומה ליה וספרנו ליה ממנומים (על כן הולכו להפנות ממנה) מעניני העו"ס צפת טעוין לעו"ס כלומר מאחר שאין יכולת צדק סיהיו עוסקים צעניני העו"ס ומזונתם לט"ס ולעשות סיהים כח' אצל הקדמונים עשו סיהים כח' וכל מעשיהם היו לט"ס (כמי' ט) אביך הלא אכל ושתה ועשה משפט ולדקק או עוב לו (תחת תוכחתו לך) אצל צדק סאר תוכחתי סחורתי אומד שמת ג"כ הסוכה סואת (ובינתם מנופצות) מפוזרות כמ"ס למיל העוקם יללנו מפוזר הנפש או סהא מל' ככלי יוצר תפסס נשברים (וסחודרות מן הנשים) לא זו סהכסיס כשירות שלו ויורשו אותו אלא אף גם הנשים סהכסיס אותו סדר צחור וכן סחונת סס יירשו ממונו כמ"ס לפרס וכ"כ ציחוקל כ"ס סיה מרז חלל סכדול סחודרות להס ופריסי' (סחודרת להס) צלל אשר תאלו סדרף אהסס צמדרי סדריס נו' ע"ס קונר

שער הפרישות

ויקבצו מה שלא יוציאו • קובר כל איש מהם אביו ובנו • ואינו עושה מעשה הקיום לנצח • שוכח קצו וזוכר מאוייו • ומה תאמר כתיב שאבדו שתי קצותיו • ויחיד שעזבוהו אבותיו • והשתכל בני במי שהרחיב הברית את לבו • והמשילו במחשבתו • ופקח עיניו כטוב לו • והראהו הדרך הישרה וקרב אליה ונוכח בהם • כטוחים ממנו בני אדם • והוא כמות בהם והשלים עמהם ונצל מהם • עברו בני אדם יצרים • ועבד הוא אלהי השמים והארץ המחיה הממית • הכורא החונן אשר אין אלוה מבלעדיו • כמה בינם ובין אנשים כרו מצפניהם וזכו חוביהם ועניהם נחות • ולבותם בטוחות • והם בזכר האלהים משתעשעים בבדידות ומודים על טובתו בכל ענין • קרבו אל העיין המחשבי והמניני והמועצי קרעו מסך הראות בדרבי המצפונים • והגיעו אל מרגוע האמת ביגיעת ויצאו ממנוחה אל שעשועים • לא מרדם מאויים • ולא איחרם אויך קיצם • והם ליום המות נחפזים • ומאחריתו נשמרים • קרואי אלהים • ומשחריו • ומיהליו • ועובדיו • דוברי אמת • ולוהגי צדק • מבלי מורא שלטון ולא ממשלת שטן • יקרים יותר מכל אדם • ושמודים יותר מכל עם • ותפארתם ומעלתם גדולה מכלם • אין מורד אותם מזכר האלהים האלהים וגדולים מעיני הכרואים • אין מורד אותם מגדלות בהלל והודות ולבותם שמחות בכר וביחוד • התנבר להם העולם והביריהו • ודברו (ס"א ודרבו) בו וספרוהו • לא נעלם מעיניהם כגדו • ולא נסתרה מהם תרמיתו

מרפא לנפש

(קונר כל איש מהם אביו ובנו כו') כלו' טרוא' מיתת וקניס ממנו ונערי' ממנו ופע"כ אינו מטיס על לבו יום מיתתו ואינו עושה מעש' הקיים לנצח לעוס' • ומה חאמר בתוך טאנדו סתי נולותיו) גסל ודמיון לנרות ופגעים המתנגשות נעולם מכל סודים וישאר התווך והמלע נלמוד ערירי איך לו עזר וכן אשר מתו אבותיו ובניו והוא נסתר לנדו ואין לו להסען אלא על אביו ששמים (ונבחר נכס) לו' מוכסס ומוסר ר"ל ונתייטר ונתייטר נכס דרבי הישר או ונוכח נכס לקח מוסר מן הרשעים והכסילים שנוודאי רעס חצא עליסס • (במה ניכס ונין אכסיס כו') גלומר כמה מעלות טונות יש צין האכסיס שטנדו ירס טכר לעיל ונין אכסיס אשר צרו מלכוכיס מלסון נר לנצ • (דחוביהם) מלפניס כמו עמון בחזונו מלסון סמקרא ונתייחס סמס (והם נזכר סלסיס כו') פע"פ ססס צנדידות משתעשע' נזה מה ססס זוכרים סת ס' • (קרבו אל העיון המכשני כו') ר"ל קר צ אליסס כל סדנסיס סדך צ"א להלמד וליגע עליסס כגון סעיוניס ססס נמחסס ועיון סהוא נחמס סמנין והעלות טונות סכל קל צעניו וקרוב חלוי כמ"ס לעיל (ובודים על טונות) ססכל טוב אגלס • (קרעו מסך סרואות כו') מה סהוא לפון ונכסו מנגד סאר בני אדם הוה יכול לרואת ולדעת כאלו קרעו והסירו המסך המגדיל מעל עיניס • (ביגיעת) כמ"ס חו"ל יעמתי ומלמתי סלמיין ולא איחרס אויך קינס לא חמרו מחר נעסס) כי עריין יס זמן רק עשו כל יום סת חונו סכך נת צעלי כמסונות טעטוניס צריכות ימיהס סינך לוארך סלואותסוסינ • לקרר סלואס צעניני סחריסס כמ"ס לעיל פע"ס • (קרואי לסון קרואי סערה • ולוהגי) דוגני' (מורד) אין סוס ערדס סחרת סיטול לסטיידס מוכור סת סלסיס (חתנבר לסס העולס) כליס נכרי סלא יכירו סת גנידותו כדי סילכו סחריו סכל סס סינורכו סיעיב

שער הפרישות

קצו

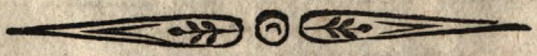
תרמיתו • לכש להם בגדי חמודותיו ויחשבוהו שולל • והתרפה להם וימצאוהו בכרס • שרוק אליהם וינערו בו • ורצה להטותם ונמו מעליו • השקיפו על רוע מעלליו • והתבאר להם גנות מעשיו • ואין לו שלטון עליהם ולא כמה יתקרב אליהם • הם בחירי האלהים הכרים • וסגולת החסידים בעלי הריאות הפקוחות • והמשאלות היקרות • והיגיעות הרצויות • אשרו אל האלהים ואושרו • וסחרו עמו והרויהו • כדרו מצפונם ונבררו • וזכו לבותם ונבחרו • הצמידו היראה כדרך הרעה ונצלו • ורכבו ברכבות המעשים והגיעו • פגעו בשמחה מתמדת וששון לא ישתנה • נמלטו ממעמד החשבון • וכטחו מהים רים • ואתה בני כחר הטוב לנפשך • טרם החרטה אשר לא תועיל • והדאגה אשר לא תכלה • האלהים יורנו ואוהך הדרך הישרה • ויטה אותנו אל נתיב ההצלחה • כרחמי ורוכ חסדיו אמן :

נשלם השער התשיעי תחלה לאל ית' :

מרפא לנפש

ויודעים סטעו' כו סכל סנל וסלכוכו כי לא נעלס מהס צגרו וסדמינו • (לכש להס צגדי חמודותיו) ר"ל סף סלפעמיס אינס סחריס מעוט סעו' סו מע"כ אינס טנחיס נז כי (יחשבוהו שולל) סלכוי' יצא סעס ויטול נעסס סכל או סטעונות סהיו לנקמס כמס' • (והתרפה להס) לפעמיס יסינו כל סלואס צמעע יגיעס וססדלות צרפיון ידים והוא מעסס סינר כדי סילכו סמר ססנל ויכילו ולסוף נופליס צענודס קסס סנל ססמדיס ססס לא סלמינו צוס • (ומצאוהו מוכרח) לתת לכל איש די מחסורו כפי סגור עליו סמס' • (שרוק עליהם כו') כמה דנריס סס כפוליס סלן כי כך דרך צעלי לסון וסלמינסי ירסס לחוק סעינין צעלות טונות וכן תמלא צחלילס מעלי חיון • יואין לו) ר"ל לעולס (אשרו אל אלהיס וסלריו) היס ע"ד סנא לטקר סמיעיון סותו סו אשרו לחמריס אל אלהיס וסלשו גס סס (הצמידו סירפס כו') ספסר סהוא מלסון נר ציד סלדו ירפס ס' כמה פעמיס כדרך רעס ססיה להס צער ויגונות עיני' וסס לה סינחו כסנל זס וניללו וס' הילסס מכל רע או סניולו צזה מדינו סל גיהכס סהוא מלי' צידס לדרך וסיס סוה וסס' א' והיס רחסיק' מנער וסחריק' יסגס ימלוד' סלסויס יורכו סלמנו וגס סלואך סלומד וסמסכל כדנריס סלסל סת סדך היסרס • ויטס סותנו סל נתיב ססלמס כרחמי ורוכ חסדיו אמן וסמן :

נשלם השער והתשיעי תחלה לאל יתברך

השער העשירי

בארכת האלהים השלמה : וזה פתח השער
אמר המחבר מפני שהקדמנו כמה שעבר מדברינו בשער התשיעי כיאור עניני הפרישות מן העולם • והיתה כונתנו • ליהד הלב ולפנותו לאהבת חבורא יתברך ולבסוף לרצונו • ראיתי לסמוך לו באור אופני

שער אהבת יי

והמתידיהם בעצמה אשר בהם הצלחתה כנוה מרגועה ויבאשר יבקע לה אור השכל ויגלה לה גנות מה שנשמתה אליו באהבתה ונמשכה עריו ברעיוניה . מאשר בו הצלתה בשני המעונים . תשוב מזה ותניח כל עניניה אל הבורא חנון ; ותטה כמחשבתה לבקש אופני הצלתה . מעוצם מה שנוקשה בו . וגדל מה שנוסתה בו . ואז תפרוש מן העולם ומכל תענוגיו ותגזה הגופות וכל תאוותם . וכמוך לזה יפקחו עיניה ויזכו רואותיה מענן הסכלית באלהים ובתורתו . ותכיר האמת מן השקר ויגלה לה פני אמתת כוראה ומנהיגיה . וכאשר תבין גדיל יכלתו ועוצם מעלתו ; (ס"א גדולתו) תכרע ותשתחוה לו כיראה ופחד ואימה מעצמתו וגדולתו . ולא תסיר מזה עד אשר יבטיחנה הבורא יתעלה וישקט פחדה ומוראה . ואז תשוקה כום האהבה באלהים . ותתכודד בו ליהוד לבנה לו ולאהבה אותו . ולכטוף עליו . ולכטוף לו ; ולא יהיה לה עסק בלתי עסק עבודתו . ולא יעבור על רעיוניה זולתו . ולא יעלה כמחשבתה בלעדיו . ולא תשלח אבר מאברי גופה אלא כמה שתמשך בו רצונו ולא תתיר לשונה כי אם בזכרו ושכחו והיודאתו ותחלתו מאהבה בו ומכסוף לרצונו יתברך . ואם ייטיב לה . תודה . ואם יעניה תסכול ולא תוסיף עם זה כי אלה האהבה בו ובטחון עליו . כמו שנאמר על אהרן מן ההסירים שהיה קם בליים ואומר אלהי הרעבתני . ועירום עזבתני . וכמחשבי הלילה הושבתני . ועוזרך וגיילך הורתני . אם תשרפני באש לא אוסיףכי אם אהבה אותך ושמחה כד' דומנו למה שאמר איוב (איו"ג) הן יקטלני לו איהל . ואל הענין הזה רמז החכם באמרו (ס"ד סק"ס) צדור המור דודי לי בין שדי ילין . ואמרו רז"ל (ס"ג פ"ח) על דרך הדרש א"פ שמיצר לי ומימר לי בין שדי ילין . וזה דומה למה שאמר הנביא (דנ"ס ו') ואהבת את יי אלהיך ככל לבכך וככל נפשך וככל מאדך :

פרק ב אבל על כמה פנים תהיה האהבה כאלהים יתברך אומר בתשובת השאלה הזאת כי אהבת העבר כאדוניו תהיה לאחד משלשה פנים . אחד מהם אהבתו אותו כעבור הטבתו לו וחסדו עליו . והשני אהבתו אותו מפני שהוא עובר על פשעיו ורוב מחילתו לו ובפרתו לעונותיו . והשלישי אהבתו אותו כעבור גדולתו ורוממותו ומוראו

מרפא לנפש

הנפש כו' ע"י ערדת לרכי הגוף תמיד נעדרה והטבת את אוהביה הראויים לה לנפש שהם מיוחדים בה שעל ידם יהיה לה הוללה נצית מרגוע להענין והוא השכל שיש בנפש טעם מראות עיניו שלא יוכל להחיר לה מחמת תמידות לרכי הגוף . (ובאשר יבקע כו' מאשר זו הוללה נשני המעונים) טעם ה' לה ללכת אחר השכל וזה עוב צע"פ וצע"ה (ואזי תשוב מזה) עם סגלם תמיד אחר תאוות הגוף . (ותטה צמחשנה כו') לאמר מתי אע סע נציה סה"א אופני הוללה ואז תפרוש מן העוה"ז לגמרי כו' ; וזו יפקחו עיניה כו' והעלה מעלה מעלה עד שתצא לאהבה הנהם לנפשים והעסק כום האהבה כו' :

פרק ב (בפני שהוא עובר על פשעיו) מפני שהשכל מחייב שהנפש החוששת הנאות כמנהג מלכותה דררעה וכאשר ימוחו לו ראו שיאהב אותו אלהים

שער אהבת יי

קצה

ומראו לעצם כבודו לא לתחלת ולא לפחד . ועל ההקשה הזאת תהיה האהבה ממנו באלהים לרוב חסדו עלינו והתמדת טובתו לנו ותדבק נפשנו באהבתו לתקות גמולו . ויש שתהיה אהבתנו באלהים להסתיר עונותינו . ועברו על פשעינו עם גודל מרינו אותו ועברנו על מצותיו . ויש שתהיה אהבתנו בו לעצמו ולכבודו לגדלו ולרוממו וזאת היא האהבה הזכה באלהים ית' . וכבר הזכר הנביא ע"ה כזה באמרו (ס) ואהבת את יי אלהיך וגו' . ורצה באמרו ככל לבכך לעומת מדות בני אדם והתחלפות דעותם בנדיבותם וכילותם בנופם וממונם ובכבודם . כי מהם מי שמתנדב בגופו ובממונו . והם על כבודו . ומהם מי שמתנדב בממונו ובכבודו . והם על גופו . ומהם מי שמתנדב בגופו ובכבודו . והם על ממונו . וכמ"ש חז"ל (יומא פ"ג) אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך . אם יש לך אדם שגופו חביב עליך מממונו . לכך נאמר ובכל נפשך . ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו . לכך נאמר ובכל מאדך . ואפשר שירצה באמרו ככל לבכך ובכל נפשך ובכל מאדך לעומת התחלפות אהבת בני אדם קצתם בקצתם . והוא שהאוהבים נ"י מינים . מהם מי שמתנדב לרצון אהובו . בממונו בלבד . ומהם מי שמתנדב לרצון אהובו בגופו ובממונו . ומהם מי שמתנדב לרצון אהובו בממונו וגופו ונפשו . כמו שאמר החכם (ס"ד סק"ס) אם יתן איש את כל חוץ ביתו באהבה בזו יבוא לו . ואמר ביהונתן ודוד (שמ"ל ח' ג') כי אהבת נפשו אהבו . ואמר (ס"ג ז' א') נפלאה אהבתך לי מאהבת נשים . וזירו הנביא ע"ה באהבת הבורא יתעלה שתהיה כללת החוץ והגוף והמבטן להתנדב האדם בכל זה באהבה ומורא יתעלה . והאל יהיה בלי בדבר מהם אצל רצון האלהים ית' כמו שאמרו רז"ל (נצט"ג נ"ד) בכל לבכך בשני יצריך כיצר הטוב וביצר הרע . ובכל נפשך . ואפילו נטל את נפשך . ובכל מאדך ככל ממונך . ואמרו עשה רצונו ברצונך כדי שיעשה רצונך ברצונו . בטל רצונך מפני רצונו כדי שייטל רצון אחרים מפני רצונך

מרפא לנפש

אספה רבה . (ובכבר זכרנו סניא ע"ס נז"כ כע"ס ואספת וגומר) ר"ל מזה נלמדו שהיה האהבה רק מחמת עולם גדולתו ורוממותו לנד ולא מחמת טעם חסדו או מחמת טעם קבלת סכר סה"ז רז אותנו שאלהים בכל לנפשו וגו' וזה לומר צדק ונמנון ובכבודם או לפירוש הפני סה"ס האהבה כולל הפעם והגוף והמנון . להסתנדב אדם בכל זה כמו שפרסם וא"כ א"ך יעלה על הדעת שאהבהו ונעבדוהו כצדק קיבול סכר צע"ה שהוא לגוף או צע"ה צ' לנשמה א"כ אוהב את עצמו מלאהוב אותו ית' וסוף הפך ואהבת את ס' וגו' . (בי מסע' מי שמתנדב בגופו ונמנונו) ר"ל יס אדם שמעריה עלמו לרצון אהובו בגופו ונמנונו או בכבודו הוא פני' בכל לנכך סע"י נזכר לנו של אדם הוא דורך אחר כבוד ויצו' אותנו להסתנדב ולהטריח בכל נפשנו הוא צניטו . (ואפ"ש שיראה כו') ועמה הוא מפרסם הסכוק לענין מסירת נפש ממש אם הטעם ירכיב לך וכמו שהנביא בכל נפשך אפילו נועל את נפשך היא הנשמה כי סה"ס הוא הנפש ועליו עשן הנשמה' ולנכך על הגוף כי סם משך נפש החיונית . (בשני יצריך הנפש וצניט' כו') כי יוכל האדם לעבוד את ס' נמדות סה"ס ירכיב לנשמה כמו הכעס וסגולתו ודומיון כמו נמדות העונות סה"ס ירכיב לנשמה . כמו שהלך המחבר צדק

שער אהבת יי

רצונך • ויש לומר שירצה כאמרו בכל לכך וככל נפשך וככל מארך • לדבק באהבת האלהים כסתר ולהראותה כגלוי עד שתתברר מן המאמין אמתה אהבתו לאלהים כסתרו וכגלויו וכמצפן עיניו • ונראה על השוה והנכון על שקל אחד וערך אחד • כמו שאמר דוד ע"ה (תהלים פ"ד) לבי ובשרי ירננו אל אל חי • ויש לומר שירצה כאמרו בכל לכך וככל נפשך • להיות כל אהבתך והשתדלותך בזולתו לשמו ואל תשתתף עם אהבתו • אהבת זולתו • ואם תאהב זולתו יהיה כמה שירצהו ממך כדי שתהיה סעיף מאהבתך בו כאשר זכרתי ככאור

החזרה השכלית כשער השלישי מן הספר הזה • **פרק ג** אבל איך הדרך אל אהבת האלהים ית' • אומר בתשובת שאלה זאת כי הבקשה הזאת לא תתכן לשואל אלא אחר הקדמות רבות וכאשר תתקיימנה ההקדמות תתילד מהם האהבה באלהים ית' אבל מי שמכוין אליה בעצמה לא יוכל להגיע אליה • וההקדמות אשר ראוי למאמין להקדים לה כנפשו הם שני יחודי הלבבות • ושתי בניעות • ושתי השכינות • ושתי כהינות • אבל שני יחודי הלבבות • אחד מהם ליתר הלב כיהודי הכורא • והשני ליחיד המעשה לשמו ולעבדו לכבודו בלבד • אבל שתי הבניעות • אחת מהם הכניעה לאלהים ית' • והשנית הכניעה ליראי האלהים וכחיריו • אבל שני החשבוניות • אחד מהם חשבונו עם נפשו • על מה שחייב לאלהים לחתומת טובותיו • והשני חשבונו עם נפשו • על הסתירו עונותיו והאריכו לו ומחילתו • אבל שתי הבניעות • אחת מהם הכניעה כמה שעבר לראשונים בעמרו על ספרי הנביאים ודברי הקדמונים ע"ה כמו שכתוב (תהלים קמ"ג) זכרתי ימים מקדם וגו' • והשנית הכניעה בעולם כמה שהוא רואה מפלאי הכורא ית' ככריאותיו וככר בארתי בספר זה כללים מן העניינהו כפי יכולתי מה שיש בו די למי שמכוין למה שיש בו הצלתו והמלטו בע"ה ובע"הב • וכאשר יתקן כל זה ויחבר אליו הפרישות מתענוגי העולם ותאוותיו • ויבין גדולת הכורא ועצמתו ואמתתו ורובמותו • וישכיל קטנות ערך נפשו ועזירותו חלותו • ואח"כ יכיר רב טוב הכורא עליו וגודל חסדו עמו • אז תהיה • האהבה באלהים מן המאמין סמוכה לזה בלב שלם ואמתת זך נפשו והכספו לו כהשתדלות וחריצות ורצינות • דומה למה שנא' (ישעיה כ"ו) נפשי

מרפא לנפש

שער ה' ע"ס נצ"ל ציאר ככל המדות צאורך ע"ס • (ואמרו עשה לנו כו') עיי' צעזר כנעמון פ"ג פייושו • (בטל רצונך אפילו למסור נפשך מפני רצונו • וי"ל סירסו כו' נסתרו) נחדרי חדרים • (ובגלויו) צפני כל אדם • (ונמנפון) נלנו ונמחננתו • (ונדלחו) על הצרוע הנראים ולפי פי' זה ככל לנצח היינו נמנפון ונפסך צנדידות ומאורך גלוי • ה"ל עירסו כו' נלחנו לשמו) חף אס תלכז את הוולג דהיינו ת"ח וכו' א שזכרם נצ"ל צאורך וכמו הלכז נכ"ס ונכ"ס וקרובים כלם יסי לט"ס כדי שפס"ס אמתו סלכנה לט"ס סעיף ענף וחלק מחמת אהבת ה' שז"ס לאהוב אותם כמ"ס חו"ל אמת' א חלקי חיר' לרצונם ת"ח ולעבדו ה' ול"ל להכ"ל עמנו וט"כ מאחר שנוכל לפרס פטוק וסלכז את ה' וגו' ככל הפירושים הללו הי מנייהו מפקית ע"כ לריכין לאסוב אותו ית' לפ"ד כל הפירושים • ולא

שער אהבת יי

קטט

נפשי איתך בלילה • ואמר (ס"ס) לשמך ולזכרך תאחד נפשי • ואמר (תהלים מ"ג) צמאח נפשי לאלהים • והחזק שבדברים שתעזר בהם על המדרגה הזאת העליונה הוא המורא הגדול מאלהים • והאימה ממנו • והפחד ממצותיו • והמהשבה תמיד כהשקפתו על סתרך וגלוייך ומצפונך ונראך • והנהגתו אותך • והמלתו עליך • ודעתו הנסתרה והנגלה כעבר ובעתיד כמעשיך ומחשבותיך והכמתו לך והקרבנות אותך • ולא תוכל עם כל זה לעמוד מנטות אליו בלבך וכמצפונך כבר לכך ואמונה שלמה • ותתלה נפשך באהבתו • ותנמטה על חמלתו וגודל חנותיו ורחמיו • ולא תשתתף כעת החייא עם אהבתו • אהבת זולתו • ולא ישקוף עליך שאתה ירא עם יראתך ממנו בלתי • ולא תפקדו כרעיוניך • ולא יסור כנגד עיניך • ויהיה צוותך ככרירות • וישב עמך כמדברות ויהיה מקום מלא בני אדם כעיניך בלא מלא • ודריק מהם כלא ריק • לא תשומם כהפקדם ולא תדאג כהעדרם ותהיה תמיד שמת באלהיך • שש כבוראך • עלו כרצונו וכוסף לפניעתו כש"כ (ס"ס ס"ד) ישמח צדיק ביי וחמת בו • ואמר הנביא (מקוק ג') ואני ביי אעלוזח אגילה כאלהי ישעי • ואמר דוד ע"ה (תהלים כ"ז) יי אורי וישעי ממי אירא • ושאר המזמור •

פרק ר

אבל אם האהבה כאלהים היא כיכולת האדם אם לא • אומר בתשובת שאלה זאת • כי האהבה על שלשה פנים • אחד מהם אהבה שנקלה בעיני האוהב אכדת ממנו בעבורה לא אכדת גופו ונפשו • ומהם אהבה שנקלה בעיני האוהב אכדת חלק מגופו עם אכדת ממונו כשהוא מקוה שתשאר נפשו כחיים כעבורה • והפנים השלישיים אהבת שנקלה כעבורה אכדת החממות והגופות והנפשות • וכבר מצאנו אברהם אבינו ע"ה הראה אהבתו באלהים בכל הפנים • התנדבו כממונו וכגופו וכנפשו • כממונו שהיה מוציא על העוברים והשבים כדי להודיעם את הכורא • ומה שאמר למלך סודים (נלס"פ י"ד) אם מחוש ועד שרוך נעל • ראה על נדיבות נפשו • ושהממון נקל בעיניו • וכגופו ככרית מילה • שלא נתעכב לקיים אותה כנפשו וכזולתו כשמחה • אבל התנדבו כאכדן נפשו באהבת האלהים • מה שהראה כענין יצחק מן המחירות והחריצות והוא הורה על אהבתו הזכה באלהים • ולכבו הנאמן כעבודתו • והיא המדרגה העליונה כמדרגת האהבה באלהים וכמה לא תתכן מכל אדם לפי שהיא לטעלה מן היכולת הכשרית • כפני שהטבע הפכה וכנגדה • וכאשר תמצא כיהידים מבני אדם איננה

מרפא לנפש

פרק ג (ולא תוכל עם כל זה לעמוד כ"ה) ר"ל אס תצין ותסתכל סיטע ככל מה שזכר לוי לא תוכל לסתאפק ולעמוד טלל לנטות אליו בלבך ונמנפון כו' ותוכל לקיים שויתי ה' לנגדי כמיד (ויק"ו) צוותך צנדידות) חף אס תכז נדד יסיפ צעיניך כמלו תכז עס ככס הנבים לזווח ועיין צווף שער כנעמון עניין כזה ג"כ • **פרק ד** (כעבורה) צעזר סלכנס (מה סלכנס צעיני יחך כו') והזן כחז סלכז כמ"ס כנפיתת שער ג' ע"ס ח"כ חשזו כללו מסר ח"ע למיתק ס"כ

כי אם באומץ הכורא ועזרתו אותם מגבור היצר עליהם - שכל השתדלותם כעבודתו וקיומם מצוית תורתו בנפש נאמנה ולכב שלם ומצפון זך כמו נביאי האלהים וכחיריו וסגולתו ואין ביכולת כל בשר לסבול מה שזכרנו לאהבת הכורא מפני שהטבע והיצר כנגדו אבל השני פנים הם ביכולת רוב המדברים בהשתדלם בהקדמות אשר הקדמנו בשער הזה ומה שמורה בשן השני פנים האלה ראה על האהבה השלמה באלהים מה שאמר השם (איוני 4) החנם ירא איוב אלהים הלא אתה שכת בעדו וגו' ואולם שלח נא ידך וגו' כלומר כי הוא כמותר עמד באהבתו ויראתו אותך לקח מחירה כלוד העולם והונו אך פסוק ממנו מה שהננתו מתועלות העולם ואם יעמוד (ס"א צענינו) בעינו עמד הוא נאמן באהבתו כך ואמר לו הכורא הנה כל אשר לו בידך ועשה מה שידעת בממונו וככניו ולא נשתנה לא בננלהו ולא בנסתרו לאלהים ועמד באהבתו הנאמנה באלהים כאמרו ערום יצאתי מבטן אמו וגו' ואמר הכורא לשמן השמת לבך אל עברי איוב וגו' ואמר עור כעד עור וגו' ואולם שלח נא ידך וגו' אמר הרכה בני אדם מתנדכים בממונם ונשיחם ובניהם כדי לשמור גופם אך אין אמינות אהבתו אותך נראית אלא בכחיתו בגופו ובשרו כמה שיצער והיקץ בו ואמר לו הכורא יתעלה - הנו בידך רק את נפשו שמור - ועשה מה שאמר במסיונו בגופו - וסבל ולא נשתנה באמונתו וטוב לכבו באלהים באמרו לאשתו כדבר אחת הנבלות תדברי וגו' ונראתה אהבתו הנאמנה ובר לבבו לאל למה שהתאפק לו לסבלו והתנדכו באכרת ממונו וצער גופו ואמר כמה שענה בו חביריו (ס"א צענינו) הן יקלמני לו איחל - ושכח לו הכורא על זה ולא שכח דבר חביריו בחובותם אותו כמו שאמר (ס"א צענינו) ויאמר יי אל אלפזו התימיני וגו' ואתה רואה כי חבר אליו הכורא שני צדיקים והביאם למשל באמרו (יחזקאל י"ד) נח דניאל ואיוב - ואחר כך שב באלהים את שבתו כמו שכתוב (ד' וי' ז') ויי שב את שבת איוב - ועל דעתו ומנהגו היו כל החסידים הראשונים המנוסים כדניאל וחביריו בגוב אריות וככשן האש - ועשרה דרוגי כלכות והנוגז מנהגם ועל המדרגה הזאת הזהיר הנביא באמרו (ד' וי' ז') ואהבת את יי אלהיך וגו' ומי שמתמיד על האהבה שהיא לתוחלת או ליראה בעיה או בעיה אשר ביכולת רוב המדברים לקיים מצוותיה ומשתדל בה תמיד - יאמצהו הכורא ויעזרהו על האהבה הנאמנה

מרפא לנפש

הריני (אמר) הרבה צניא מתנדבים כו' וניסים כו' אף שהצד נחם מהאז כו' כני"ל אינו דומה טעמו צדיקים כמו אהבה הם כלו מער עלמו למיתם חלל צדיק הרבה הטען צלל ידיעתו והוא קבל עליו את הדין כזה לא הוה כחצדון גופו מעט הריני - (ואח"כ סג אלהים את שנתו) וזה ראינו או מעל לידע ולסודיע סכל הדיקים וחסידים בכל דור ודור המנוסים צמח מיני סמוכות חסידים אף שניתה או בעולם הזה או צענינו כמ"ט למען ענותך ולמען נסותך לטעינך בחמיתך וזה הפסוק ג"כ מ"ע לזכור צטווקי הכירות כמ"ט צללים ד' רמ"צ (ומי שמתמיד על אהבה כו') והוא ע"ד שחז"ל לעולם יעטוק האדם צדור ונמנות כו' שמתוך שלא לשמה צל לשמה

הנאמנה אשר תהיה לגדל ולרומם לכורא יתעלה - אשר היא למעלה מן היכולת הכשרית בש"ה (מס"י מ') אני אוהבי אהב ומשחרי ימצאוני - (ס"א צענינו) ומהאי חובים נפשו :

פרק ה' אבל מפסדי האהבה באלהים - רבים מאוד מהם שיצטר האד' בהקדמות אשר תתילד מהם האהבה בכורא יתעלה - ומהם מפסדי החקדמות אשר הקדמנו לבארם בספר הזה ואיני צריך לשנותם שלא יאריך הענין - ומהם השנאה באהוביו והאהבה בשונאיו כמו שכתוב (ישעיה ס"ו) מצדיקי רשע - ואמר (מס"י י"ו) מצדיק רשע ומרשיע צדיק - ואמר (ס"א צענינו) עוזבי תורה יהללו רשע - ואמר (ס"א צענינו) אומר לרשע צדיק אתה :

פרק ו' אבל אותות האהבה באלהים מן האהוב - מהם עזיבת כל מה שימרידו מעבדת הכורא יתברך מעניני המותרים ומה הראות אותות יראתו ואימתו על פניו כמש"כ (סמוע"ל) וכעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תהטאו - והיראה על שני פנים - אחד מהם יראת עונשו ונכיונו והוה היראה כעבור מה שיצעררו וידכאהו שאם היה כמות ממה שיצטרך בו לא היה ירא את יי ועליו אמרו רז"ל (מגילת ס"א) לחוש דילמא אתי למעבד מאהבה ומיראה והוא מקצר ממדרגת יראי אלהים - והוא מה שהחיריו ממנו רז"ל - אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס וכו' - ואמר אחד מן החסידים אני מתבייש מאלהים שאעבדנו כעבור הגמול והעונש - ואהיה כעבד הרע - אם ירא ויקוה יעשה ורם לאו לא יעשה אבל אעבדנו למה שיאות לו - והשני ידאל לכבודו ורוממותו ועוצם נבחרתו ואינה פרה מן האדם ולא נפרדת ממנו כל ימי חייו וזאת העליונה שבמדרגות יראי אלהים אשר נזכרו בספרים ביראה והוא המביא (פ"א סמוע"ל) אל האהבה ואהב - והבוסף המצער - ומי שהגיע אל המדרגה הזאת מן היראה לא יאהב ולא יירא זולת הכורא כמו שספר אחד מן החסידים על אחד מחיראים שמצאו ישן באחד המדברות - ואמר לו האינך ירא מן האריות שאתה ישן במקום

מרפא לנפש

שלא יהיה מחשבתו לרע ולקטר שעל זה אמרו מועז שנספכה שלייתו על פניו כ"כ פוס' ועיין בתו"ט צמטק אל תהיו כעבדים מזה נאמר :

פרק ה' (מצדיקי רשע עקב סוד ולדקת צדיקים יסורו ממנו לכן כלכל קט לטון אש וגו' על כן סוס אף ד' צעמו וגו' - (ואביר) מלדק רשע ומרשיע צדיק תועבת ה' גם שניהם) (ואמר עזני תורס יסלנו רשע וסומרי תורס יתגרו צ"ס (ואמר) ח"מר לרשע צדיק אהב יקבוה עמים יזעמורו ללומים :

פרק ו' (ועליו אמרו רז"ל לוחס דלמא כו') צמ"ט מגילת ס"פ בני העיר על סא דתלינן קללות וזכרות נקראין ומתרגמין ופרין פטיטא ומשני מאי דתימא לוחס דלמא אפי למעבד כו' (פי' רש"י מאהבה של זכרות ומיראה של קללות ואין לנס לשמים קמ"ל דלא חייטין ע"כ (ואביר ח' מן החסידים כו') ועיין מ"ט צמ"ט עטר הצמחון מענין זה (הבוסף המלצר) פי' הריני והבוסף הצמחון היא סאהבה וזה שהיא מעט צעולם עכ"ל ותפטר לפרש והבוסף ר"ל סאהבה הקרויה אל ס' נמו

שַׁעַר אֲהַבַת יי

במקום הזה אמר לו אני כוש מאלהים שיראני יראת זולתו . ומהם
שישתחו בעיניו אם ישבחוהו בני אדם או יגנוהו ברצון הכורא יתברך
כשהוא מצוים לעשות הטוב ולהתרחק מן הרע . ומהם שיתגדכ בנפשו
ותגפו וממונו ובניו פרצון האל יתברך כמו שכתוב ^(פסל' ע"ד) כי עלך
הורגנו כל היום . ומהם שישים שם האלהים תמיד על לשונו כשבח
ותודאת ותהלה כמו שכתוב ^(סס ל"ט) ולשוני תהנה צדקך . ואמר ^(סס)
^(ס"ו) ימלא פי תהלתך . ואל יזכור שם חבורא לשוא ולא לשקר ולא
בקללה והשבעה לשוא היא מה שמוצי' אדם על פיו מן השביעו' לכמלה
וללא צורך ולא יחייבהו בה מן הדין . והשביעה לשקר היא השביעה
שמחייבין אותו בה מן הדין במשאו ובמתנו עם בני אדם . והוא חייב
להזהר מכל מה שביאיהו לחשבע בשם חבורא יתברך לכבודו כמו
שכתוב ^(סס ל"ד) נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא וגו' . ואמר
^(דברים כ"ח) ליראה את השם הנכבד והנורא הזה וגו' . ואמר ^(מלאכי ג')
וירחה לכם יריאי שמי שמש צדקה ומרפא כנפיה . ואמרו חכמינו ז"ל
^(גדלים ח') אלו בני אדם שיראים להוציא שם שמים לכמלה . והקללה .
הם הקללות והגדופים והחרפות שמוכרים בהם שם שמים לכמלה
וזוא נגאי גדול למאמין . וכבר התירו עמי הארץ לעצמם זה . עד
שהגיעו בו אל תכלית הגנות . והם מכוונים בזה להפליא ולהפליג
בגדופיהם ולהגדיל ולפאר הרפותם וליבותם בני אדם כל מה שעתיד
^(משלי י') כשחוק לכסיל עשות זימה . ומהם שיתנה בכל מה שעתיד
לעשותו ולאמרו ברצון חבורא . בעת שהוא יועד בו זולתו אפילו אם
יחיה לזמן קרוב עד מאוד וזה בעבור שני דברים . האחד מיראת
מחירות חמות אליו . והשני מפני שאינו יודע אם קדם בנדרת האל
לעשותו . ומהם שיאשר יוורה לעבודת האלהים בין כרבה בין בקשה
כפי הצורך לזמן ולמקום ולכיתות בני אדם ולמעלותם מהמלכים ועד
אנשי השוק כמו שאמר החכם ^(סס ח') ישמע חכם ויוסף לקח וגו' . לתת
לפתאים ערמה וגו' . וראוי לך אחי לדעת כי זכויות החכמים אפילו אם
ידיה מגיע אל התכלית הרחוקה בתקן נפשו לאלהים יתברך ואילו
היה

מרפא לנפש

כמו וסיה ראשונה מעשר וי"מ ל' נער . ^(ואל יזכיר סס כבורא לט"ו ב') ח"ל הנהגה י"ז
הכס פשוט נכמה מקומות שאין חילוק בלימוד סוכרת ס"ס לחסם זין בלשון הקודש זין
בזמן ח' משאל לשונות שנעולם ופשוט ג"כ שאין חילוק זין סוכרת ססס המיוחד זין ח'
מכונני' וזכרון ח' עולם לבלן ולבלן כו' ותועבה ח' גם שנייה ולכן הירא את ה' וחרר
לדברו יפרוש ממתי' כע"ס ח"ל כל מקום סוכרת ססס מלוים מיתם מלו' ובעבודתו
המכסלם האחר רכס תחת ידינו כו' או לנו מיום הדין ומיום הסוכרת כו' כי בודאי
עצרים זו גדולה וסמורה משאר עבירות כי סגר עבירות הוא עונש על גורת מלכו של
עולם ונחמם זה הוא בונע כניכ"ל בנס כבוד מלכותו עמו ולכן לא ינקם ה' וגו' ע"ס
באריות גדול דברים ישרים והעתיקו נק"ח . והוא חייב להזהר מכל מה כו' ר"ל
שלא ירגיל בשבעות אפילו באמת שלא יבא לשבעות סקר כע"ס נחמסו י"ז ע"ס הרי"כ
^(בעת סה"ו יועד צו זולתו) כשהוא מנטיח זולתו איזה דבר יאמר אם ירצה הסס
ומימך עתה ה' סייח מקום ^(ומהם שיאשר יוורה) את אחים לע"ס זין נכסו
נכסו

שַׁעַר אֲהַבַת יי קפא

הי' קרוב למלאכים כמדותם הטובות ומנהגיהם הנשוכחים והשתדלותו
בעבודת הכורא ואהבתם הזכה בו . אינם זכויות מי שמורה בני אדם
אל הדרך הטובה ומישר הרשעים אל עבודת הכורא שזכויותו נכפלות
בעבור זכויותם בכל הימים ובכל הזמנים . והמשל בזה משני סוחרים
הגיעו אל מדינה הריוח אחד מהם כסחורה אחת שהיתה בידו עשרת
בפלי הקרן . והיה הכל מאת זון . והריוח השני כפל אחד בלבד . והיה לו
סחורות רבות . והגיעו לידו עשרת אלפי זוזים . והיה ריוח הסוחר
הראשון עם רוב כפלי הריוח תשעים זון . ועשרה חלקים מאחד עשר
חלק בזון . והיה ריוח הסוחר השני חמשה אלפים זוזים . עם מעוט כפל
הריוח . וכן אחי מי שאין מתקן אלא נפשו בלבד תהיה זכותו מעוטה .
ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות . תכפל זכותו כפי זכויות כל מי שיתקן
לאלהים . כמו שאמרו רז"ל כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו .
ואמרו משה זכה וזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו שנאמר ^{(דברים}
^{ל"ג)} צדקת יי עשה ומעפפיו עם ישראל . ואמר ^(משלי כ"ד) ולמוכיחים
ינעם ועליהם תבא ברכת טוב . ואמר ^(מלאכי ז') תורת אמת היתה
בפיהו וגו' . ואמר ^(יחזקאל י"ג) ומצדיקי הרבים כבכבים לעולם ועד . ועל
כן צוה הכורא להוכיח את המקצרים כמו שאמר ^(ויקרא י"ט) הוכח
תוכיח את עמיתך . ואמרו ז"ל ^(ערכין ע"ז) עד היכן היא תוכחה רב
אמר עד קללה ושמואל אמר עד הכאה . ונאמר ^(משלי כ"ח) מוכיח אדם
אחרי חן ימצא . ומהם שמחתו וגילתו בזכויותו מפני שהוא שש בהם לא
לגאות ותפארת ואכלו ויגנו על המאיו לתשובה מהם וחרטה עליהם
כמו שאמר דוד ^(תהלים ק"ט) פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך
ומהם שיתגבל כלילה ויתענה כיום אם היה יכול לסכול זה כי תפלת
כלילה יותר היא זכה מתפלת היום לכמה פנים מהם כי האדם כלילה
יותר פנוי ממה שהוא כיום . ומהם שתאות הנוף מהמאכל והמשתה
יותר נחים כלילה כמה שהם נחים כיום . ומהם הפסקי' חכרה בינו ובין
בני אדם כאוהב יבקרהו וחבר ידבר עמו ובעל חוב יתבעהו במה שיש
לו עליו . ומהם נוח חושיו מרוב מוחשיו כלילה מפני שאינו רואה מה
שיטירידהו ולא שובע מה שופסוק

מרפא לנפש

בלשון רכס וזין בלשון קסס ^{(והיה ריוח הסוחר ס"ל תשעים זון ועשרה חלקים}
^{כו')} ר"ל ססקן שלו ס"ס תשעה זון ועוד חלק ח' מן אחד עשר חלקים שזו
וכאשר הריוח עשרה כפלי הקרן היה לו זין הכל מאת זון וכן אחי מי שמתקן כו' עיין
לעיל בשער שנעשו צפי' חלק ססטי כהנה שאין אדם רחוי לגמול עה"כ ע"י מעשיו
אם לא סססו מוכה את סרס"ס לעצורת ס' חו' נמורת ססד ונדבס ע"ס בלורק סעסס
^(ואמר חורף אמת היפה צפיהו) ועולם לא נמאל' צספתיו צסלום וצמסו' הלך חסי ורנני'
ססינו מעון כי ספתי כסן . יסמרו דעת ותורה ינקשו מפיהו כי מלאך ס' נצוהו סול
^(ובי' רסי' על אהרן הכהן ועל פנחס ואלעזר נאמרה הפרסס ססיו מוכים את סרנני')
^(ובן אחי כו') ולאמרו צגמרס דסססרין דף כין ע"ז וכסלו איס צחמיו צעון אחיו
מלמד סכלס ערביס זה צס ומוקי לה ססס ססיה צידס למחות ולל מישו ע"ס ועיין
צווסר ס' סרומס דף ק"ס ע"ז צגמרס זכות סוכרת את סרניס וז"ל צקיורו ת"ס כל מלן
דלחיד צידס דסיצנל ותנ לגצני למסנן סרמס ציסא איבו ססחלק נחלת סוקין מה דלס
ססחלק

עליו ומהם החלמו מן החנופה ורחקו ממנה מפני מעוט היושבים עמו
 בלילה ואפשר שלא יוכל להתבודד בו • ומהם שייתחד כיכר האלהי
 ויתבודד בו בעת התיחד כל אוהב כבוד • והתבודד כל חושק עם
 חשוקו • כמו שנאמר (ישעי' כ"ז) נפשי איתקו בלילה וגו' • ואמר (סיר
 סקייס ג') על משכבי בלילות • וכבר נזכר יתרון תפלת הלילה בספרי
 הקדש הרבה • מהם מה שאמר דוד ע"ה (ספליס ק"ט) • זכרתי בלילה
 שמך יי • (סס) דצות לילה אקום להודות לך • (סס) קדמתי בנשף
 ואשוע • (סס) קדמו עיני אשברות • (סס פ"ח) יום צעקתי בלילה •
 והרבה כזה • ונאמר (איכס ז') קומי רוני בלילה • וכבר חבדתי דברים
 נמרצים יש בהם תוכחה והכלם לנפש • ותהרץ כעבורה ותתעורר
 לתפלה בלילה והם כלשון עברית • וקראתים תוכחה • ואח"כ סמכתי
 להם דברים צחים כלשון העברית בשבח והודאה לאל ובקשת מהילה
 ותחנונים דברים רכים מעירים לב המתפלל ומעוררים את טבעו •
 וקראתיה בקשה • וכתבתי בסוף הכפר הזה למי שרוצה להתנפל
 בהם לילה או יום ומי שקבל על עצמו זה הענין ינהג בתוכחה שיתפלל
 אותה בישיבה אחר שיקדיכמה שיוזמן מן הזמירות הידועות או זולתם
 לפניו ואחר כיתפלל הבקש בעמיד • והשתחויה ע"ה סופה יוכרע ויאמר
 מה שירצ מן התחנונים סמוך לזה אשרי תמימי דרך ושיר המעלו עד סופם
 ואם יבחר בזולתם מן הדברים וזולת הסדר הזה הרשות כידו • אך
 זכרתי לך הטוב שבמנהגים כה • ועקר הדבר אחי בזך נפשך בעת
 שתתפלל אותה וכוונת לבך בה • ושתפדנה לאט (ס"ה נאמן) עם
 הסמוך לה ואל יקדים בה לשונך את לבך • כי המעט ממנו עם המצא
 לבך בו • טוב מבהירות תנועת לשונך כרב ממנה
 כשיהיה לבך ריק ממנו • ואמר אחד מן החסידים אל תשבחו שבח
 דיקם • ריק פמצוא הלב בו • אבל יהיה בהמצא הלב • כמו שאמר דוד
 ע"ה (ספליס ק"ט) בכל לבי דרשתיך וגו' • ואמר (סס) הליתי פניך בכל
 לב • ואמר (סס פ"ד) לבי ובשרי ירננו אל אל חי ומהם השמחה והששון
 באלהים שיתעלה ובידיעתו • והכוסף לרצונו • והגילה בתורתו והחמלה
 על האויים כמו שאמר (סס ק"ט) חרב אני לכל אשר יראוך ואמר (סס מ')
 ישישו וישמחו בך כל מבקשיך • ואמר (סס ק"ט) בדרך עדותך ששתי •
 ואמר (סס) נחלתי עדותיך • ואמר (פנקוק ז') ואני ביי אעלוזה אנילה
 באלהי ישעי •

מרפא לנפש

אסתלק הכי צ"כ אחרד גריסלא כפייה ס"ה וגריסלקיימא כל עלמא צקיימא' לרעיל' ותתא
 ועל סאי צר נס כתיב צייתי היתא אמו חסיוס וסלום וחי למחמי צנין לנניו וזכי
 כהאי עלמא וחי לעלמא דחתי כל מחרי דינין לא לנין למדין ליה כהאי עלמא ונעלמ'
 דחתי עלא כתיבסר תרעי ולית מאן דימחי צידיה וע"ד כתיב גנור צלך יהיה זרעו וגו'
 כל הפרסה עכ"ל ע"ס צאורך (ומט' שמחתו וגילתו צוקיותיו כו') מפני שנתקרב אל ה'
 (ואבלו ויצו על טעמין) הוא הוא ע"ד של פ"ד משער הע' הפרוס להלמו צפניו
 ואלו נצו ע"ס • (על לא שמור) העינים תורתל (התוכחה) תמלא צמ' טעמ מוסר
 פ"ו (ועיקר הדבר צורך נפסק) ר"ל עיקר הכל סהיסי כוונתך צה דן ונקי צנה כו'
 (על טעמי טנח ריקס) היינו ריק טלא מלא סלז צו (ומכס) אמאופוס סהסלס צלס'י
 כשמה כמס'ל יכפ עדות האר"י על עצמו ע"ס •

פרק ז' אבל מנהגי אוהבי יי יתברך רכים מספר • אך אוכור מהם מה
 שיוזמן לי • והוא שהאנשים ידעו אלהיהם והכירו הפצו בהם
 והנהגתו אותם • וכי הוא מנהלם ומכלכלם • ומשלו ואסרו בכל מה
 שנתן להם רשות להתעסק בו ולבחור אותו מעניני התורה והעולם •
 ונתברר להם והאמינו כי כל עניניהם ותנועותיהם נוהגים בגזרות הבור'
 יתעלה וחפצו • ואז עמדו מבחור כענין מעניניהם יותר מזולתו • וכמחו
 על הבורא שיבחר להם הטוב והנכון מהם וכאשר התברר להם מן
 התורה כי הוא מזהיר על עניני המצות ומצוה על בחירת עבודת
 הבורא • ומרשל מבחירת התענוגים ומונע מהם • עמדו בבחירתם
 במקום שהעמידם לבלות אליו ולכסוף לרצונו כלבם ובמצפונם • והדלו
 מכסוף העולם ולרחביו • ככל כלבם ובכל נפשם • מצפים חזק והאומץ
 ממנו לחקים מחשבתם בעבודתו ולהשלים המעשה במה שבחרו
 ממצותיו • ומה שיצא מהם אל גדר המעשה ישבחו האל עליו • ויודוהו
 כעבורו • והוא משבח להם השתדלותם ובחירתם • ומה שלא יוכלו
 להראות בו מחשבתם מפני הלשונות מחשיגו • יתנצלו לפני האלהים
 ממינו ויבחרו בעשותו בעת שיוכלו • ומיחלים לעת שיימנהו הבורא
 בעזרתו • ויתחננו אליו על זה בנפש וזה לב נאמן ויהיה זה תכלית
 מאויים • וקץ משאלותם מאלהים כמו שאמר דוד ע"ה (ספליס ק"ט)
 אחלי יכונו דרכי לשבור חקיך • וישבח הבורא בחירתם בעבודתו •
 אפילו אם ימנע מהם קיום המעשה כמו שאמר הודר (מלכים א' ט) יען
 אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי המיבות כי היה עם לבבך ועזבו
 עניני עולמם והנהגת גופיהם כלבותם ומחשבותם • והתעסקו בהם
 בחושיהם הגופיים בעת הצורך להרוקק מפני זלותו אצלם וקלותו
 בעיניהם • ופנו נפשיות ולבותם לעניני תורתם ועבודת אלהיהם לכבודו
 ורוממותו ולשמור מצותיו • וגופותם עולמיות ולפתם רוחניות ס"ה
 וגופוס

מרפא לנפש

פרק ז' אבל והוא סהסלס יי עו סהסלס סהוא רשס לכל הידיעות דע אה
 סלקי סניך (והכיר) חפלו נסס) מה ס"פ סה"י צסס וסלס
 סולסלס לעס"ו (והנהגתו וסוס) וחיך סוס מתכסג עסס נחסרו מעוסד עד סיס
 סס וני סוס כו' • (ומשלו וסוס) כלל מס כו' ר"ל וכי סוס מוסל על כלל ויס מוסרו
 ונידו כל סדצרים וכל הפעולות סנתן לסס רשות לסתעסק צו ולסמור סוסס ססס
 ציד ססס סלז כלל צידי וצרטוס ס"ו • מר סלל ויגמר צין צעניני סתורס וצין צעניני
 רע"ו סו (וכל' סוס כסז צחתימת סעג סנעסו ונחסו • סניעי' ונכסס מקומות ילין
 צעחו צו צלל עניניסס סהכל צידי סמיס (וכאשר סתנדר לסס מן סתורס כו') סהרי
 כסמר רסס סחפי לפניך ססיס וסמוס וצחרת צמיס וכן עוד כסס פסוקיס סרסלס מסס
 ססס"ו וסס צחתיתינו (עמדו צחתיסס צמקוס סהעמידס ר"ל ועגנין כן לכלות
 סליו כו' סיהיס סחמיס צעניני סתורס מסס וכל זס סתצטר צאורך צעג סנעסו צפי'
 חלק סד' צעזו עעס ע"ס וצעטר ע"ס פ"ח וצחור סמעס פ"ס והוס מנכס סוסס
 צסמו' סססס וסלך דרעמו סדלו לססמין צניסס כמ"ס ח"ל סלל צידי סמיס חוך
 מי"ס ע"ס כל הענין וסנין סיעז וצמ"ס פ"ו צ"ס ס"ה וסננין יצין
 עזדיס סוסס עס סמללכיס כו') וכמ"ס צ"ס פ"ס ח"ה ס"י צ"ח ו"ל ססי וניעי' סתפלטס
 לסתפלטס

ונופחם צלחן ולזאת נשמים) וחס כמה שכלכותם מדיעת האלהים כאילו עובדים אותו עם הנולאים הקדושים בשמי השמים. נמסו התאוות מלכותם ונעקר מהם הכוסף לתינונים. בעבור מה שנכנס בהם מן הכיכף לעבירת הכורא ומאחבה אותו. וככתה אש היצר מלכותם. נפסק הומה מרעינייהם מעוצם מה שלכשם מאור העבודה. כמו שאירע לר נכה אור השמש. ובכניעו מפני מרא אלהיהם והתודו לפניו בקצרום ושחה לעבודתו ולא חששו לחסרון. הראה אותם כשמתעסקי עמם כאחי חכושת. וכשמדברים עמם חכמים. וכששואלים אותם יודעים. וכשחוטאים להם ענוים. תראה צורותם שעלה עליהם האור. אם תעמוד על הלכות. תראה לכבות נברות לאלהים. ובשיחתו בושבות. ובעסקי העולם נשמות. מלאה אהבת האלהים. ובשיחתו בוצאים לדברי הכרואים תאוה ולא בשיחותם הנאה. מאסו דרך השחיתות והלכו במכרה הנתיות. ובכותם מסתלקים היסורין ויורדי הגשמים ובכותם ישוקה האדם והכחמה. לפי שמנעו נפוחם מן העריות ומשכו ידיהם ממיני המטעמים. וברחו בנפשותם מן האסורין. (ס א האשמים) והלכו בדרך הטובה והישרה. הגיעו אל המעלות הגדולות. כסבל ימים מעטים. והריוחו שני העולמים. וקבצו שתי הטובות. והשלימו שני היתרונים. כמו שאמר (תהלים קי"ג) במזמור אשרי איש ירא את יי עד סופו. ומן התימה בעינים. כי מעטו בעיניהם המצות

ברפא לנפש

לסתפשות כשחית ולסתננות כח סכלי עד סהיו מגיעים קרוז למעלת הסנולה עכ"ל (ונפסק טופס) חתימות של תאוות סי"הסר (כמו שיארע לר סהמט) סהסע' מצנע כל סהר הכורות דסרגא צטיהרל מה מכני כן נכנס מעל סהיל מלור סהספ סה' (כלחי נסנת) ל"הס נעסקס עם צ"ס צניין מוצי אינס מעינים פנינס כנגד לנול ולחוסם סיסעלסות רעה זה לוס עכ"ל (וכסמדנרים עםסס חכמים) סה"פ סהס צייסנים גדלים כללו לא ידעו מלומס וכתסדר עמסס תרלס חוסס סהס חכמים ויודעים כל סהיס (תראה לורתס כו') חכמס חרס תליר פניו מחמס סהס שחמים בחלק לוס מקבלים סה כל אדם נסנר פניס יפות סהר דרך סנעלל סהס שחמים למ"ס (ובשיחתו נוסנת) נשימות דנרי אלסיס חיים סה סלמיס מכל חכמס ומדע כי סס עיקר יסנימו ודירתו ולספך נעסקי טעולס אינס יודעים כלוס כללו העולס סממס מלני יוסז וכלל ידעו אפילו לורתל דמטע. ובכותם מסתלקים היסורין ויורדין הגשמים כו' כמ"ס חכמינו ז"ל צימורי דלדיקים עם"ס וכסז סלוגי אפי מורי סהס סהסיד זל"הס סהס וענדתס סה' אלהיכס וענדו אה לחמד וס מייך וססורוטי מחלס מקרנד ר"ל סלל טלענד לימורי דיקים כמו נרני ור"ל נר"ס רך וענדתס סהס וזו גס לא סהיס מסכלס ועקרה נלרנד ו'ס מספר ימיד סלל סלל יסנז אינס נלל זמניה עכ"ל (הגיעו כו' נסנל ימים מועטים) ציימים מועטים ססנלו טורח ועול עבודת ס' הגיעו עיי' למעלות סגדולות וסרוויחו צוס שני העולמים. (ובן התימס צנינס כו' נלל חזות טובות כו' ר"ל מלחס סהס סהס רחיס סלון צינלס לקיים כל סהרי יג מלות רך מלות מועטות כמו סמפרס וסס מעט סללס נרד סטונות סגדולות סהטיב לסס נלל מה סקנלו כלומר נרד מה סקנלו כו' ולכך סנול סה סנולל נמלות סלולות כו' כי זה צינולת

המצות אשר ציום נס חכורת כצד חובות שוכרתו שהמינ להס כצד מה שקבלו על נפשותם מן היגיעה והשתדלות והסבל המתן לדיקס בעבודתו וס כאשר אספר לך. לפי שמנו מצות הכורא. והגיע מספר כלס תרי"ג מצות. מהם ש"ה מצות לא תעשה וסס האזהרות. ומסס מצות שהייבין בהם הצבור ואין היחיד חייב בהם ס"ה מצות. ומסן מצות עשה שהזמן גרמח וסס המצות התלויות בזמן מכלתי זמן בשכתי ותמועדים והצימות. ומסס מצות עשה שהיוכס כארץ כלכר. כמו קרבנות יחיד ותרומות ומעשרות וחגיגת הרגלים. והרומה לזח. זמסס מצות תלויות בדברים. כשימצאו מתחייבין בהם. וכשיפקדו יסתלקו. כמצות מילה למי שאין לו בן ופדיון הבן למי שאין לו כבוד ומצות מעקה למי שאין לו בית ומצות כבוד אב ואם ליתום והדומה לזח. וכאשר מנו המצות. אמרו לא נעלה האזהרות כחשבן מפני שהעמידה מהם היא עשייתם וקיום חובותם ותקטן בעיניהם עבודתם לאלהים וימעטו אצלם מעשיהם כצד מאויים. וכוספס למח שיגיעו בו אל רצון האלהים. ובקשו מצות עשה מחובות האברים אשר הם חובת היחיד ככל זמן וככל מקום ובכל ענין ולא מצאו אלא קריאת התורה ולמוד המצות כמו שאמר הכתוב. (דניסו') והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבכך ושגנתם לכניך ודברת בהם וגי. ומה שיורז הנביא על זה אחר כך שנית באמרו (סס י"א) ולמדתם אותם את בניכם וגי. וימעט בעיניהם כל זה מנפשותם לנודל מה שנגלה להם כמה שחייבין בו לכורא ית' מן העבודה והמעשה. ועברו את הבורא במצות שכליות ומספרים מיוחדים ומדות טובות ורוחניות. והוספוס על המצות הידועות כבוד לבכם לאלהים בהם. ולמרו מדרכי הנביאים ומנהגי החסידים לבקש רצון הכורא בהם ושיקבל אותו מהם. וחס מכלל חובות הלכות אשר כוננו לכאר שרשיהם ולזכור סונייהם בספר הזה. אשר היא החכמה הצפוניה הנגזות כלכות החכמים והטמונה כחוביהם. אשר אם ידברו כח אין צדקם נעלם בה מפני שכל אנשי הרעות הנצלות מעידים כמעתה וצדקה והגיעו בה אל התכונות הרמות ואל המעלות היקרות מעבודת האלהים כלב שלם. ואחבה אותו אהבה נאמנה כלב ובנפש ובנוף ובמבין כמו שצוה בו הנביא י"ה באמרו (דניסו') ואהבת את יי אלהיך וגי. ואנשי המדרגה י"ה קרובים מכל אדם אל מדרגת הנביאים הברים והזכים החסידים אשר קורא אותם הכתוב אוהבי יי אוהבי שמו. ובהם נאמר (שלי"ח) להנהיל אוהבי יי וגי. ואם אתה אחי חפץ כחבתם ולה"ס כבתותם עויב מתרי עולמך והתעלם מהם. והיה מסתפק ברוך מהם. והרגל עצמך לעמוד בלעדיהם. טוקל מורה עסקי העולם. על נפשך. ופנת לכך

ברפא לנפש

צינולתם לקיים (ובשיפקדו כשיסרו) מנפשותם. כו' מעלתם ומסס (ולכור סוניסס) סוג סול דר סולל סהס סהס ימינס ו'ס פרעיים נקדס סוג כמו סנתנלר נסער סיחוד. (בחוביהם) נמתוויסס ונ"סס (אין דקס נעלס סס) ירלס וזיכיל סל דניסס סמח ולדך (שכל אנשי י"ה סנילול) ר"ל שיט נסס דעס ירלס ונינול

לכך מהעמיק מחשבתך בהם • ורוץ כדברים הצריכים לך בגופך לא
בלבדך וברצונך • כשותה הרפואה המרה אשר ישותה אותה כפיו לא
ברצונו והוא מואם משתייתך לעצמה ומקיל על עצמו סבל מרירותה
לדחותה הנזק מעליו • וכן צריך שיהיו צרכי עולמך בעיניך • וכבר ידעת
אחי שמחשבתך על ענייני עולמך לא תוסף לך במרפך מאומה כמו
שמעושת השתדלותך וחריצותך בהם לא יגרע מחוקך דבר • וטרדת לכך
בהם תמנעך מחשוב כמה שתועילך מחשבתך עליו מעניני תורתך
ומצות הכורא אשר נמסרו לך וקבלת על עצמך להתעסק בהם כל ימי
חיך • ותפסיד את זה ולא יועילך • ורצה לנפשך מה שיש בו הצלתך
ושלום תורתך ועולמך • ושים השכל לעמוד במובע מנהגך בכחך יחזקדים
הזריות בעניני אחרייתך בין עיניך • ושים השכל לך • והענוה קציניך
והחכמה מעניני • והפרישות ידריך • והשתכל לאט ובמתון בקנות
למדות הטובות כפי שישכלהו עניניך • והזהר מן חייבו וההפלה מכלי
הדרגה פן תאכזר • כי רוב השמן בנר היא הסכה לכבות אורו (ס"א
הכחות הודו) והזהר מהתעלם ומהתעצל ומהתרפות •
והדבק חריזיות בריזיות • והרדף הסכל בסכל בהדרגה • וסמוך לכל
מדרגה מן המדות הטובות את הסמוך לה • ואל תתעלם מפקודי לך
ומחשב עם נפשך המיד • והתעסק בעיני ספרי זה וקריאתו וזכור עניניו
ושמור שרשיו וחוקר על תולדותיו תדיר • תגיע בו אל המעלות
החמורות • ותכלית המדות המעולות • הרצויות לפני האלהים • והיה
בו מיושר ואליו מיושר ואל תיחל נפשך שתגיע אל זה עד שתפנה לך
מראות העולם וטרדותיו אפילו שתמאסם כאשר לא יתכן לשכור
להרפא מן היין עד שיתרוקן ממנו • ואמר אחד מן החסידים אילו היינו
בושים מהבורא לא היינו זוכרים אהבת העולם ואנחנו שכורים מבוים

יין

מרפא לנפש

וניאול דעתם מכל סכלות וזעזעוניהם ודגריהם אמת ולזק ומ"ס כח או ירמס הסוגני
להכלל ולהזיל את נפשותם • (ולא כלל כלל ונרונך טלה תהיה לך מעסקי העולם הנאה
זמחה כלל למלחות רונך רק כעל כרחו כמי שסותה רפואה מרם לסמיו מליו וזקן
מינו כו' וכן תהיה יריר שיהיו כו' וקבלת על עצמך להתעסק בהם כו' כללם
זשעזעיה אשר יטינו פס וזה אשר אינו פה וזכאל לזו על עמדו צבותיו על הר טוני
(ותפסיד את זה) תויתך וזאומהך (ולא יועילך) מריזותך וערתהך כי המרצה לא
העדיף והמעיעט לא הסמיר וזים הסכל לעמוד מצוה מנהגך נכחך אפשר לפרס השים
שכלך כמו עמוד נזול נגד מצוה ר"ל נגד ההרגה סתוף מעיין הנובע במכנה הרע וכל זה
יחי' כלל כחך ועיני' צמי' עוד צ' פירוסיסוכת צמ"א לא גרם לה אשר שיש זה איזם
טעות ור"נ גרם עמוד מצוה מנהגך (והשתכל לאט ונמתן זקנות המדו' הענוה' וז' מ"ה
ר"ל אפי' נמדו' הטובו' העולם בהם ממדו' למדו' נמתון כי אי אפשר לארס לנא מיד
למדס העליונה כגון צלמוד תורס לא ירצה שיעור רב צפעסחאך כי זה יגרסו הככה אך
ילמדס מעט מעט וידקדק בהם והסיקס כלל המדות הטובות שא"א לקנות אלל אחר
הרגיו בהם לאלל נלעט כי יריר לדיקק כלל עינין ועינין מהם עכ"ל וכ"כ בסוף פ"ד
מע"ע ע"ה ע"ה וצרי"ה האריר זה מלוד ע"ה • (היה זה מיושר) אתה צעמך (ואליו
עיר) ר"ל מיישר ג"כ את אחרים ותוכה אותם • (אפילו שתמאסם) למ"ס וזה כעין

שכח

שער אהבת "

קפד

יין אהבת העולם • על השתדל אחי לפנות לכך ממנו
עד אשר יפנה גופך לקוי • כי אתה צריך בעת
בדירותיך הגופניות אל בדת רוחניות • מפני הקשר המחשבה
בעסקי העולם אפי'אם יפנה רוח מהם וינחה מרתעסק בהם • פקוד אחי
זה מנפשך תמיד והשתדל הרחיק תאוות העולם מלבך • והמירם
בעניני אחרייתך וחובותיך • והשיכם ברעיוניך תדיר • תגיע בהם אל
ציון הכורא ית' ויאר לו אליך ויקבל ממך מעשיך הטובים ויסלח
עניך ותמצא חן בעיני כמו שכתוב (משלי ס') אני אוהבי אהב ומשחרי
ימצאוני • ואבי (סמואל א' ג') כי מבכרי אבכר וכזוי יקלו •
ציתי מהשכלי התועלת והיושר לך אחי שאקביץ ראשי עניני
ספרי • בעשרה כתים עבריים • יסכול כל אחד מהם עניני
הד מעגרי על מחברתם וסודים והתמתי בהם ספרי להיותם
גרת כישר תדעם על פה ותשיכם בלבך וברעיוניך לילך ויוסד
חד ורועתך • לא תחדל לפקוד עניני ספרי זה ולזכור שרשיו •
זה במעשה ממשע העבודה • יזכורך הבתים האלה ליחד
לאלהים • ואם תהיה במעשה העולם • יזכורך בחשבון עם
ואם תהיה בענין צער בדברי עולמך • יזכורך בחשבון עם
לכך פנוי • יזכורך לכהון במכות האלהים עליך • ואם תהיה
זחה ותענוג גופני יזכורך בפרישות מן העולם • ואם תהיה
נמרה בו את האלהים יזכורך בתשובה • ואם תהיה מתעלם
ואמונתך יזכורך להדבק בעבודת האלהי' ואם תהיה בענין
חיים יזכורך שיהיה יחוד בלב שלם • וכן בעניני הפלתך
לך לחסות לשונך ולאסור חושיך ולמשול בתאוותיך ולהחזיק
ולפקוד רעיוניך ולשקול מעשיך ושאר מה שזכרתי בו מן
המנהגים

מרפא לנפש

ד נבי תהם צריך צענה צדיקות הטובות כו' ר"ל אפי' שתצודך ידך
ומ יל כזו אם תקסור המתנסה בעסקי העולם כו' אלל צריך לז' זס
ס רוחנית לל סתמש צלנד עניני עמי' וסות ס' וקצת סלר • וניול
סקיו אצ"ל כז סתדל אחי כו') עד סתגול סה עמך ס' גופך יפנה
ס ליר כו') גופך ממנו ולנד סומה עליו כל סיס עדי' לא סענה (כי
ומהס' (בעל') סתמשס לחסוה תמיד על עסקי העו' סף על פי ססנוף
זהו צלסון ערבי' ר"ל צלסון סקודס לפי ססמח' סנר כל סס' הקודס
זכ' נחשון צלסון ר"ל צלסון ססס סיו רוב סע'ס מרדניס צלסון ערבי
ונע סה עמנו צלסון ססמניס קידוע • ס'ס סהיס צמעסס ממעסס
ד יזכר מהכל כמ' לר' עסס סריוסס סלסס לזכרו דגריס למי סכנר
ס יזכרוך ליחד לנצח'ס יכוין ועע"י לסוס חיס סניס ססס ססס
יכוין לחסד עסספסדס ולכן תחסי אותו סחלס ססס ססס ססס
ס ככרוך סיכף נגס ססס' ומעסס סעילס סס סין קמח סין
ס'ס וכ' כולסער גמיר' ססס ססס ססס ססס עור
ססון ולנד לא זכר דנר מלסס ס' כי

יין

שער ארת

חמנהגים המוכים וחמוסרים העליוניי אלהים יורנו ואותך את דרך עבודתו ברמיו וגדולו. אמן :

מרפא לנפש
מי שיש בו כל המדרגות שלי ספק שיש בו אהבת ה' וחסד אמת מהנה לא יתכן לו האהבה כמו שתבארה בשער א"ה פ"ג כ"ל והאלהים יורנו על עצמו הוא אומר ואותך ואתי ורע זרעני אם דרך צודתו מעתה ועד עולם אמן ואמן :

החסיד המחבר הספר הזה חובת הלבבות היה קודם הרמב"ם כמה דורות שהרי המעתיק הקטן רבי יהודה אבן תבון הכ"ל היה אביו של החכם רבי שמואל א"ת שהעתיק את ספר מורה נבוכים והוא היה עם הרמב"ם בדור אחד כמו שכתב כל ז' החכם הר"ש כ"ל בהקדמתו לספר מורה הנבוכים עיין שם.

נדע למחיני מדע שד"ת עניים במקום זה ועשירים במקום אחר לכן כתבתי כמה פעמים לעיני במקום אחר. וכשתעשה בן תבין בעזה"ת ותגיע למזקקך בלא איתך :

ו
ס
כי
לא
סים
כל זה
אויזם
אל מ"ה
ל לא מיד
הכחה אך
ות אלא אחר
בסוף פ"ד
בעצמד (ואליו
) למ"ס וזה כעין
שכתב

מר מן ומחבר

ואלו הן עשרת הבתים יכלול בהן ירי הספר. בית אחד לכל שער. ורשום בראשי הבת שם המחבר :

- ב** ני יחד • יחדתך • לצורך • ביהרד • לאל אחד • יצרך :
- ה** קור ודרוש • והתבונן • פלאיו • ושים שכל • ודת צדק • אורך :
- ו** רא האל • ועדותיו • וחוקיו • שמח לעד • לבל תמעד • אשורך :
- ז** הי סמוך • לבכך • ותמוך • ובמח • בצוד יהיה • בעורך :
- ח** לב מחור • עשה חקיו • למענו • ואל תשא • פני אדם • בדורך :
- ט** אה כי בוס • יציר עפר • לעפר • ושה כי חול • וגוש עפר • מגורך :
- י** ריבך • לשון שכלך • לסכלך • ושוכח מזרון לבך • וצרך :
- י** דרכי אל • בדין צדק • ומישור • חכם לתור • במחשבתך • וסתרך :
- ס** חה ילדות • ושחרות מלכבך • ואל תתאו • למחמוז • געורך :
- פ** ני אל חי • אוי תראה • בחשקך • ותתיחד • יחדתך • לצורך :

פיחוש לזמר

(ירדן לשון סלך לסלך) למ"ה כל עניני המריצה שתעמק בהם לא יהיו אלא שלשון שכל יריז עם יצרך הרע שהוא הסכל והטפש אך כדי שתשונ מזרון לנך עכ"ל: (סחה) דם (פני אל חי אוי תראה בחשקך כו' פי' כשתחשוק בחשק לנך באהבת הסי' ותתיחד יחדו באמת • (לצורך) ליוצרך אוי תזכה לראות פני אל חי וליהנות מזיו ששכינה וטכה לרוח הקודש כמ"ס לעיל ואנשי המדרגה הזאת קרובים מכל אדם אל מדרגת הנתיים וכו' • ומי"ס ציחוד האל ע"ד נעוץ סופו נתחילתו וכמ"ס בהקדמתו כי ממנו התחלה ואליו התכלה עי"ש :

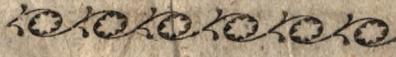
ראו

מו

מספר הישר לרית ביכרון האדם יום המות וז"ל

באזי לכל הירא דבר הסס לכשיז אל לבו יום המות ושואמו ומרדתו יהיה לו
 למזכרת ויאמר ללבו לני לני כלם ידעת כי לא נבראתה כרא לטוב לעפר מיום
 סיותך ולא זכרת אחריך • כלל מדע כי כל הימי אשר אהה חי על האדמה כלל עונד
 אהה כמון יבוער מנורן • וכעסן מלרונס • ימיד חולוים • חיד קלוים • וכל אשר יעבור
 עלך יום וילכה תססר חלק מחוקי חייך וכל יום תקרב אל הקבר • ותעוף כלל
 אבר • ומדוע לא ידעת כי עפר אהה ולא זכרת כימן האדמה נולדת • ועל מי נטפת •
 כי מרדת • ומדוע אהה נכסר ולא סעבור על לך יום המד • יום אשר תאבר עלהך
 ונכרתה חכמתך • יום ידבק לשונך למכך • יום ישאוך • על כתף יבגוך • ואל פרך
 החתיות שלכרך ועל כל מעשה יחסוך • וכאנת מרנא וטך לא סכנס • יום תראה
 כחשכון ערוך • וכספר פתוח ומאזני משבט וכוס הרעיה ציד ה' סס המלכ
 המרים • ותשמע נפסך צלררים • ועם חשון על זדונותיך הלא אז תראה מרי מעלניך
 ותמלא גחתיך • ואילו תמות כמות הנסמס אל תסיו עתיד ליתן חשון היה לך
 לשמוס צמחך אך תלך למד ממות • ולמקום אובל ארץ חושך ולמות • סס הפול עליך
 אימה ותכסך כלים • ולנשך גוש ורימס • ויזורו על נופך נפרית לנלתי הסאיר
 לך סתיד הלא סיום הריא נורא ואיום • יום אשר אין לו פדיוס • יום תמרר צננים
 התמיה ואייה • יום מרדס וזעקה • יום שואה ואנקה • יום מספר מר • יום
 הערוך חנל תסמר עול מסמר • יום יסרה אף חאל והנלפתו • ונתכס כחס חמתו • יום
 ירבו סמטלנים ומכאזים • יום יהיה כל איס ודיו על חלני • יום אברו כל חפניו •
 יום תלח הנשמה ויסאר הגוף ככלי מלא כלים • מודלך כאנן דומה • ועתה צן אדם
 על מי תנוס לעזרה • או מי יהיה עליך סתרה • הלא אז תאמר חוי לי מה עשיתי
 ומדוע דבר ה ציתי • וחסר שרירות לני כחתי • ונמס חתכסה וערוס אכני •
 כתיקסס והלנוסס • וסכלס מחתותיך • ותן תוחה לחסוך • נעוד נפסך ננפוך • נטרס
 יחסכו כוכבי נספך • הלא ממספט חקסה יאלנו • ונצור נלות יאלנו • ויניש
 נמסרס נשיח דרקינו • וירלא עינינו וישמח לבנו • נמסרס נוימינו אמן •

תושלבע

אזי יום כלום אובדע הנה הסיק חס גיורא
 זכר

אזי

Handwritten notes in red ink, including a large '3' and other illegible characters.

Handwritten notes in purple ink, including a circular stamp and illegible text.

אזי יום כלום אובדע הנה הסיק חס גיורא
 זכר